הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשפ"ב

ספר

טאטע, איך בין נאנט צו דיר

על פרשיות התורה ומועדים

שנת תשע"ח

פון די שמועסן וואס זענען געזאגט געווארן יעדן שבת בעת רעוא דרעוין

מפי מורנו הרב רבי **אברהם צבי קלוגער** שליט"א

בית המדרש "נזר ישראל" בית שמש

כל הזכיות שמורות
©

למכון "פאר ישראל"
רח' מצפה רש"פ 6/24
ת.ד. 9027

צו באקומען דעם ספר אין חוץ לארץ:

אין אמעריקע
347-401-8075

אין לאנדאן
44-795-023-4373

אין קאנאדא
1-416-660-3982

צו קויפן דעם ספר אנליין באזוכט:
Nezeryisroel.org

פאר אלע ענינים פונעם ספר און דער מכון,
אזוי אויך צו באקומען ארטיקלען אויף אימעיל
קען מען זיך ווענדן צום אימעיל אדרעס

nezerisroel@gmail.com

מפתח הנושאים

פרשת בראשית

נושא: **א אידישע שטוב** ..... לג

פרשת נח

נושא: **גלויבן אין זיך זעלבסט** ..... מג

פרשת לך

נושא: **דער אויבערשטער דארף מיין עבודה** ..... נה

פרשת וירא

נושא: **דער כח בייטשטיין טרוקענע זמנים** ..... סז

פרשת חיי שרה

נושא: **זיך אויסשמועסן פארן אויבערשטן** ..... פא

פרשת תולדות

נושא: **מודה זיין אויף א טעות** ..... צג

פרשת ויצא

נושא: **זיך נישט פארלירן אין דער ביזנעס וועלט** ..... קג

פרשת וישלח

נושא: **אונזער לעבן איז א שטיק כבוד שמים** ..... קיג

פרשת וישב

נושא: **נישט ווערן צובראכן פון די שווערסטע נסיונות** ..... קכה

פרשת מקץ

נושא: **דאס ריינע פינטל פון א איד** ..... קמג

פרשת ויגש

נושא: **זיך אונטערגעבן צו דער הנהגה העליונה** ..... קנז

פרשת ויחי

נושא: אויפהייבן דאס גשמיות ..... קעא

פרשת שמות

נושא: חיזוק אויף קושיות אין אמונה ..... קפז

פרשת וארא

נושא: זיך פרייען מיט אידישקייט ..... קצט

פרשת בא

נושא: די איינציגקייט פון א איד מיטן אויבערשטן ..... ריא

פרשת בשלח

נושא: אנגרייטן א חתן צו דער חתונה ..... רכג

פרשת יתרו

נושא: חיזוק - א וועג פון חינוך ..... רלה

פרשת משפטים

נושא: זיין מחובר צום דאוונען ..... רמג

פרשת תרומה

נושא: מיר זענען מקושר צו תורה ..... רנט

פרשת תצוה

נושא: אויסרייסן די באהאלטענע גאוה ..... רסז

פרשת כי תשא

נושא: תשובה דורכן צדיק ..... רעז

פרשת ויקהל פקודי

נושא: אונזער גשמיות איז אויך כבוד שמים ..... רפט

פרשת ויקרא

נושא: זיך מוסר נפש זיין אויף אהבת ה' ..... שא

פרשת צו

נושא: די פראבלעמען זענען אויך געווען גוט ..... שיא

פסח

נושא: א יום טוב פון אמונה אין דער אהבה ..... שיט

פרשת שמיני

נושא: עסן נאר מיט א גוטן הכשר ..... שכה

פרשת תזריע מצורע

נושא: די עבודה פון מקוה און וואשן די הענט ..... שלג

פרשת אחרי קדושים

נושא: די מצוה פון מכבד זיין עלטערע מענטשן ..... שמה

פרשת אמור

נושא: צדיקים גיסן אריין לעבהאפט אין אונזער לעבן ..... שנה

ל"ג בעומר

נושא: א גאולה'דיג לעבן ..... שעא

פרשת בהר

נושא: פארוואס האב איך נישט קיין פרנסה? ..... שפה

פרשת בחוקותי

נושא: זיך פארבענקען צום אויבערשטן ..... שצז

פרשת במדבר

נושא: קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד הוא ..... תז

פרשת נשא

נושא: א ליבליכע התבודדות מיטן אויבערשטן ..... תטו

פרשת בהעלותך

נושא: די סתירה צווישן אמונה ביז תפילה ..... תכה

פרשת שלח

נושא: רעד נישט קיין לשון הרע אויף דיין גשמיות ..... תלז

פרשת קרח

נושא: נישט גנב'ענען פון אויבערשטן ..... תמז

פרשת חוקת

נושא: טרעף 'דיין' נקודה אין תורה ..... תנט

פרשת בלק

נושא: זיך מחבר זיין צום אויבערשטן דורך דיבור ..... תסט

פרשת פנחס

נושא: דער כח פון א אידישע מויל - התבודדות ..... תעט

פרשת מטות-מסעי

נושא: 'עונשים' איז א 'זיכוך' - נישט קיין 'נקמה' ..... תצא

פרשת דברים

נושא: די צוריסנקייט צווישן נשמה און גוף אין גלות ..... תקה

פרשת ואתחנן

נושא: התחזקות איז א שטיק אמת ..... תק'ג

פרשת עקב

נושא: עליות און ירידות ברענגט הכנעה ..... תקכה

פרשת ראה

נושא: גיב צדקה בגשמיות - געלט, און ברוחניות - א גוט ווארט ..... תקלז

פרשת שופטים

נושא: א איד מוז פאלגן די רבנים בלינדערהייט ..... תקמט

פרשת כי תצא

נושא: חיזוק פאר אן ארבעט'ס אינגערמאן ..... תקנט

פרשת כי תבא

נושא: דער שליסל צו שמחה - יעצט די רגע ..... תקעא

פרשת נצבים

נושא: וידוי דברים ערב ראש השנה ..... תקפג

פרשת וילך

נושא: תשובה: גלויבן אז דער אויבערשטער נעמט אונז אן ..... תקצז

שבת חול המועד סוכות

נושא: די וועלט איז נישט - דער אויבערשטער איז יא ..... תרז

א וואָרט פונעם ארויסגעבער

עס שטייט אין תפארת שלמה (פרשת כי תבוא) אויפן פסוק: "ושמחת בכל הטוב", זאגט ער דארט: "טוב מיינט דער 'צדיק' וכו', אויף דעם זאגט דער פסוק: "ושמחת בכל הטוב" - דו זאלסט זיך פרייען מיטן צדיק, "אשר נתן לך ה' אלהיך" - דער אויבערשטער מיט זיין חסד עליון גיבט דיר א צדיק יסוד עולם אין יעדן דור, כדי די וועלט זאל האבן אן עקזיסטענץ דורך אים.

דערפאר האבן חז"ל מתקן געווען אז ווען מען זעט חכמי ישראל איז מען מחויב צו דאנקען דעם אויבערשטן און מאכן די ברכה: "ברוך שחלק מחכמתו ליראיו", דאס הייסט, ער זאל דאנקען און לויבן דעם אויבערשטן אז עס איז דא אזא צדיק אינעם דור, וואס דער אויבערשטער קען רוען ביי אים; ווי מען האט געהערט פונעם הייליגן רבי'ן פון לובלין זי"ע, וואס די אלע זעכצן יאר וואס דער הייליגער בארדיטשובער רב האט געלעבט אין זיין צייט, האט ער יעדן איינציגסטן טאג זיך געזומען א שעה צו דאנקען און לויבן דעם אויבערשטן, אז ער האט אראפגעשיקט אויף דער וועלט אזא גרויסע און הייליגע נשמה ווי די נשמה פונעם באדיטשובער רב זי"ע.

דאס איז דאך געווען דער רצון פונעם אויבערשטן באלד אנפאנג פון דער וועלט באשאף, אז עס זאל זיין א 'צדיק יסוד עולם' אין יעדן דור; ווי עס שטייט: "בתחילה עלה במחשבה לבראו במידת הדין ראה שאין העולם מתקיים ושתפו למידת הרחמים" - דאס מיינט די צדיקים פון יעדן דור, וואס זיי זאלן מעורר רחמים זיין אויף אידן".

וואס זאלן מיר זאגן דעם היינטיגן דור, ווען פון איין זייט איז עס טאקע א דור פון עיקבתא דמשיחא, וואס יעדער איד דארף אסאך חיזוק, אבער פון צווייטן זייט, איז פארהאן נאך א זייט צו דער מטבע, אז עס איז אכשיר דרא! עס שיינט היינט גאר שטארק די ליכטיגקייט פון צדיקים, וואס דער אויבערשטער - דער אב הרחמן, דער רופא נאמן ורחמן - האט זיי געשיקט מיט א שליחות צו דערנענטערן אידן צום אויבערשטן. און ענליך צו דעם שטייט געשריבן אויפן הייליגן רבי פנחס קאריצער זיעוכי"א (ספר אמרי פנחס שער ה' אות נ"ו) "ער (רבי פנחס) האט געגעבן א שבח והודיה פארן אויבערשטן אז ער האט אים נישט באשאפן אין די יארן וואס עס נישט געווען קיין ספר הזוהר אויף דער וועלט, ווייל דער דער זוהר האט מיר געברענגט צו חיי עולם הבא, עס האט מיר דערהאלטן ביי אידישקייט".

וויפיל דארפן מיר דאנקען דעם אויבערשטן אז מיר געפונען זיך אין אזא צייט וואס די ליכטיגקייט פון צדיקים שיינט מיט א שטארקייט, עס איז היינט פארהאן אזעלכע אוצרות וועלכע זענען פול מיט גוטע וועכטער וואס זענען מחזק אידישע נשמות און הייבן אויף די שכינה הקדושה פון גלות, עס איז

היינט א דור וואס דער שפראך איז אנגענומען אלס א פשוט'ע זאך אין אלע תלמודי תורות און ישיבות, אלע דרשות און שמועסן וואס ווערן געזאגט פאר אידן דורך אלע רבנים און בעלי דרשנים - איז אלעס געבויעט אויפן שפראך פון 'התקרבות'. די גדולי ישראל און מאורי הדור, שטייען אויף אידישע נשמות און מאכן זיכער אריינצושיינען אין זיי צו זוכן דאס גוטס פון יעדע זאך, זיין פארנומען בלויז מיט דער 'פאזיטיוו', און אויטאמאטיש וועט זיין "מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך".

מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי. וואו נעמט מען די ריכטיגע אויסדרוקן, אנצוהייבן צו לויבן דעם אויבערשטן אויף דעם אמת'דיגן גוטס וואס די איצטיגע דורות זענען זוכה, אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו. א דור פון 'התקרבות', סיי בכלליות און סיי בפרטיות, יעדער איינער מיט זיין קאליר און גאנג, אויפצוהייבן דעם כבוד שמים אויף דער וועלט.

אזוי אויך בפרטיות, אונז וואס מיר האבן זוכה געווען צו לעבן מיט א 'חיים', זיך קלאמערן אין בית המדרש צוזאמען מיט חברים וועלכע הערן און לערנען די וועדטער פון מורינו הרב שליט"א, וועלכער איז מחיה און מחזק אידישע נשמות, ער דערנענטערט זיי און בינדט זיי צו מיט 'עבותות האהבה' צום טאטן אין הימל, ער וועקט אויף דעם 'חיבור' און 'יחוד' צווישן דעם אויבערשטן און דעם איד, צו ווסן פונעם חן און שיינקייט וואס מיר האבן ביים אויבערשטן, ווי נאנט מיר זענען צו אים א גאנצן צייט, מיר זאלן ווסן מיט א זיכערקייט, אז יא! "טאטע, איך בין נאנט צו דיר".

וויפיל דארפן מיר דאנקען און לויבן דעם אויבערשטן מיטן גאנצן הארץ, אז מיר האבן זוכה געווען צו טרינקען פון אזא קוואל, דיבורים פון נאנטקייט צום אויבערשטן, וואס מיר הערן כסדר פון מורינו הרב שליט"א. דער אויבערשטער זאל אים צוגעבן גוטע און לאנגע יארן מיט געזונט, ישוב הדעת און שלות הנפש, ער זאל זוכה זיין ממשיך צו זיין מיט זיין עבודת הקודש, מקרב צו זיין אידן צום טאטן אין הימל מיט א ליבשאפט און שמחה.

דער אויבערשטער האט אונז געשאנקען פון זיין 'אוצר מתנת חינם' מיט אזעלכע חסדים, אז מיר ברענגען יעצט צום דרוק די טייערע שמועסן וועלכע זענען געזאגט געווארן יעדע וואך אינעם זמן פון 'רעוא דרעוין', דאס זענען שמועסן אין עבודת ה' וואס זענען געאייגנט פאר יעדן איינעם, עס איז מעורר זיך צו צוהערן צו די וועדטער פון צדיקים און ווערן נאנט צום אויבערשטן מיט גאנצן הארץ און זעל.

גלייכצייטיג מוז ווערן ארויסגעברענגט, אז היות וואס דער ספר איז דורך אזויפיל הענט פון וועך עס איז געזאגט געווארן ביז מען האט עס איבערגעארבעט און אהערגעשטעלט אויפן פארמאט פון א ספר צום ליינען, דערפאר אויב וועט דער ליינער געפונען סיי וועלכע טעות, זאל ער דאס נישט אנהענגען אינעם מחבר מורינו הרב שליט"א - נאר אין די עורכים און מגיהים וועלכע האבן אפשר נישט מכוין געווען צום ריכטיגן כונה און געמאכט א טעות, ושגיאות מי יבין.

אן עקסטערע שבח והודאה געבן מיר דא אפ פארן אויבערשטן, אז מיר זענען זוכה צום ערשטן מאל ארויסצוגעבן די שמועסן אויפן אידישן שפראך, אויף אן אופן אז דאס זאל זיין צוגענגליך פאר אלעמען; ווי עס וועדט אויסגעשמועסט אין ספר פלא יועץ (ערך לעז): "עס איז פארהאן אסאך מענטשן וואס פארשטייען נישט קיין לשון הקודש, דערפאר איז טאקע דא היינט אסאך ספרים איבערגעזעצט אויף אנדערע שפראכן, און עס איז נאך דא אסאך צו טון, ווער עס וויל מזכה זיין אידן, זאל שרייבן

ספרים פון תפילות, קיצור הלכות און מוסר ספרים אויף אנדערע שפראכן. דאס איז בעסער ווי ארויסצוגעבן ספרים פון פשט'לעך און דרושים, ווייל דאס ליגט אין ווינקל און ברענגט נישט קיין נוצן בלויז פאר אין מענטש אין שטאט איינמאל אין יובל, אבער די ספרים וואס זענען איבערגעזעצט אויף אונזער שפראך, נוצן גאר אסאך מענטשן, מענער און פרויען. עס איז פארהאן אסאך מענער און פרויען וואס זיי האבן חשק צו זוכן דעם אויבערשטן און לערנען ואכן וואס ברענגען 'לידי מעשה', נאר זיי פארשטייען נישט קיין לשון הקודש, דערפאר, די וועלכע שרייבן און דרוקן ספרים אויף פרעמדע שפראכן - אלטע ספרים און נייע ספרים - זענען מזכה את הרבים און זיי האבן א זכות הרבים".

מען דארף דא באדאנקען צוויי חשובֿע יונגעלייט וואס זענען געשטאנען צו דער האנט און ארויסגעהאלפן דורכאויס דעם גאנצן פראצעדור פונעם שרייבן און דרוקן דעם ספר, מגיה צו זיין פון טעותים, אז עס זאל זיין באַ'טעמ'ט צו ליינען און עס זאל זיין א כבוד התורה. הרה"ח ר' יצחק ישראל גאלדבערג הי"ו וואס ער האט אריינגעלייגט א געוואלדיגע ארבעט מיט א יגיעה רבה, דורכצוגיין יעדע וואך די שמועסן.

אזוי אויך הרה"ח ר' בערל וואגשאהל הי"ו וועלכער האט אריינגעלייגט אסאך ארבעט צו צוגרייטן דעם ספר צום דרוק, אז מען זאל עס קענען דרוקן אויפן ריכטיגן אופן, ער האט צוגעלייגט קעפלעך און עס אויסגעשטעלט, אז עס זאל זיין מסודר און שיין אהערגעשטעלט מיטן ריכטיגן צורה און דער ריכטיגער שפראך, על צד היותר טוב, ווי עס פאסט פאר אזא ספר וועלכע איז פול מיט אזעלכע טייערע שמועסן אין עבודת השם.

"**אשא** עיני אל ההרים - אל ההורים" (בר"ר סה,ב). מיר זענען דאך געוואָרן אויפגעצויגן געוואָרן מיטן יסוד, אז א מענטש האט גארנישט אליינס, אלץ וואס ער האט איז נאר במתנת חנם וואס ער האט באקומען פון זיינע עלטערן (זעה 'קרבה אל נפשי - יתרו תשע"ב). דערפאר דאנק איך דא דעם אויבערשטן אויף מיינע חשובֿע עלטערן, מיין טאטע הרה"ח ר' יעקב יוסף איגל שליט"א, און מיין שווער הרה"ח ר' שמעון יהודה הכהן שטיינבערגער שליט"א, וואס אלעס וואס איך האב - איז נאר פון זיי, בפרט דער אמת'דיגער נצחיות'דיגער גוטס - די התקרבות צו צדיקים, און אלץ וואס מיר האבן זוכה געווען צו הערן די 'דברי אלהים חיים' און עס ברענגען צום דרוק. איך לויב און דאנק דעם אויבערשטן אויף דעם און איך פרוביר זיי מכבד צו זיין לויט מיינע כוחות אויף דער מתנה פון לעבן וואס זיי האבן מיר געגעבן, איך בעט און בין זיך מתחנן צו אויבערשטן בשעת מען דרוקט אזא ספר וועלכע איז פול מיט 'חוקי חיים', "אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ. בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וּבַעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בְךָ. וַתְּלַמְּדֵם חָקֵי חַיִּים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כֵּן תְּחָנֵּנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ", אמן.

דוד איגל

מכון "פאר ישראל"

אריינפיר

א. 'קרבה' אל נפשי - טרעפן די נאנטקייט

ב. קרבה אל 'נפשי' - א שפראך פונעם נפש און נישט פונעם גוף

ג. קרבה אל נפשי 'גאלה' - א פרטיות'דיגע גאולה

א.

'קרבה' אל נפשי - טרעפן די נאנטקייט

פאר עטליכע טויזנט יאר צוריק האט דער אויבערשטער באשאפן א בריאה - וועלכע באשטייט פון פילע עולמות העליונים און אלץ וואס געפונט זיך דארט - ביז אראפ צו אונזער וועלט און אלץ וואס געפונט זיך דא. דער ציל וואס דער אויבערשטער האט געהאט מיט דעם באשאפן, שטייט אין חז"ל (תנחומא נשא): "רצה הקדוש ברוך הוא שיהיה לו דירה בתחתונים" - דער אויבערשטער האט געוואלט וואוינען און רוען דא אונטן. דער ציל איז געווארן אויסגעפירט דורכן מענטש וועלכער איז באשאפן געווארן מיט א 'צלם אלקים'; ווי דער פסוק זאגט (בראשית כ"ו): "נעשה אדם בצלמנו כדמותינו". דער צלם אלקים ווייזט אויף א געטליכער כח וואס דער מענטש פארמאגט, וואס דאס איז דער כח פון 'בחירה', אז ער קען אויסוועלן צו טון וואס ער וויל, וואס דאס איז א כח וואס קיין שום נברא פארמאגט נישט, נאר דער אויבערשטער האט דעם כח און ער האט עס געשאנקען פארן מענטש זיך צו באנוצן דערמיט. דערפאר, נאר דער מענטש וואס האט דעם געטליכן כח קען אויפנעמען דעם אויבערשטן אלס קעניג 'פון זיין אייגענעם ווילן', וואס דעמאלט קומט דער אויבערשטער רוען ביי אים אונטן און די תכלית הבריאה ווערט אויסגעפירט. קומט אויס, אז אלע באשעפענישן וואס זענען באשאפן געווארן אין די זעקס טעג, זענען נאר געווען א הכנה צום באשאפונג פונעם מענטש וואס ער איז דער שלימות פון אלע באשעפענישן. דער מענטש איז באשאפן געווארן אינעם זעקסטן טאג, וואס דאס איז 'ראש השנה', היום הרת עולם. פון דעמאלט האט זיך אנגעהויבן א מציאות פון ממליך זיין דעם אויבערשטן פון אן אייגענעם ווילן מיט א רצון און ליבשאפט (מער אי'בער דעם זעה די ווערטער פון רמב"ן סוף פרשת בא).

אדם הראשון איז נישט א מענטש פאר זיך - נאר דאס איז אונז אלע. ווייל אלע נשמות זענען געווען נכלל אין אדם הראשון. דערפאר איז זייער וויכטיג מיר זאלן גוט דורכלערנען די פסוקים פון פרשת בראשית וואס רעדן פון אדם הראשון און פונעם חטא וואס ער האט געזינדיגט מיטן עץ הדעת. ווייל דארטן ליגן באהאלטן די יסודות פון תורה און אמונה, ידיעה און בחירה, שכר און עונש, וואס איז וויכטיג פאר אונז אלע.

דער אויבערשטער האט געהייסן פאר אדם הראשון אז ער טאר נישט עסן פונעם 'עץ הדעת', און דער אויבערשטער האט אים צוגעלייגט (בראשית ב' י"ז): "ביום אכלך ממנו מות תמות" - אינעם טאג וואס דו וועסט עסן פון דעם ווסטו שטארבן. למעשה האט אדם הראשון ליידער געזינדיגט און געגעסן פונעם 'עץ הדעת'. אבער לכאורה טרעפט מען נישט אז ער איז געשטארבן נאך אין יענעם טאג? ער האט דאך געלעבט ביז צו די ניין הונדערט און דרייסיג יאר?!

נאר עס קען זיין פשט: 'לעבן' און 'טויט' מיינט נישט נאר כפשוטו, צי דער מענטש אטעמט נאך אדער ער אטעמט שוין נישט ל"ע, נאר א מענטש קען אטעמען און אנגיין מיטן לעבן אבער בעצם איז ער טויט, ער איז נישט קיין 'לעבעדיגער' ווייל ער האט נישט קיין 'חיות' און 'לעבהאפט', און אט דאס האט פאסירט מיט אדם הראשון באלד נאכן עסן פונעם 'עץ הדעת'. ווייל דער עיקר 'חיות' פון א מענטש איז נאר וועו ער איז צוגעבינדן צום אויבערשטן; ווי דער פסוק זאגט (דברים ד' ד'): "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום". ווייל בעצם איז דאך די גאנצע בריאה א טויטע זאך, עס האט דאך נישט קיין שום חיות פון זיך אליינס, נאר דער אויבערשטער וואס האט דאס באשאפן, ער גיבט אריין א חיות דערין אז עס זאל האבן א לעבהאפט, און אָן אים איז נישטא גארנישט. קומט אויס, אז בעצם איז נישטא קיין שום נברא אויף דער וועלט - סיי אין 'פלאץ', 'צייט' אדער 'נפש' - וואס זאל נישט זיין צוגעבינדן צום אויבערשטן, ווייל טאמער וואלט עס געווען אינגאנצן אפגעהאקט פונעם אויבערשטן חלילה, דאן וואלט דאך די זאך נישט עקזעסטירט. אלא מאי, אויב די זאך איז יא דא, איז א ראיה אז דאס איז יא צוגעבינדן צום אויבערשטן, וואס דאס מיינט אין אנדערע ווערטער, אז דעם אויבערשטנ'ס כבוד און מלוכה ווערט אנטפלעקט דורך דער זאך.

דאס וואס מיר זענען אז עס זענען פארהאן זאכן וואס האבן נישט קיין חיות, דאס איז נאר 'פון אונזער זייט'. דאס הייסט, אז פארן 'נברא' זעט אויס ווי דער זאך האט נישט קיין חיות און איז אפגעהאקט פונעם אויבערשטן חלילה, אבער אינ'אמת'ן איז דאס נישט ריכטיג, ווייל אינ'אמת'ן איז 'לית אתר פנוי מיניה' - נישטא קיין פלאץ וואו דער אויבערשטער געפונט זיך נישט, און אפילו אין דער גרעסטער הסתרה איז אויך דא א געטליכער חיות פונעם 'מאמר סתום'.

ווי נאר אדם הראשון האט געגעסן פונעם 'עץ הדעת' איז ער באלד געשטארבן! דאס הייסט, ער האט פארלוירן זיין לעבהאפט! ער האט פארלוירן די זיכערקייט פון וויסן קלאר אז ער איז צוגעבינדן צום אויבערשטן, נאר ער האט אנגעהויבן שפירן אז ער איז ווייט און אפגעהאקט פונעם אויבערשטן, וואס דאס איז 'מיתה', א לעבעדיגער מענטש אבער ליידיג פון חיות. דאס איז געקומען פונעם שכל און חכמות וואס זענען אריינגעקומען אין זיין קאפ - און אוועקגענומען זיין תמימות'דיגע נאטורליכע לעבן פון נאנטקייט צום אויבערשטן, און אויפגעטוישט מיט חכמות - צו טראכטן אז ער איז אפגעהאקט פונעם אויבערשטן.

דאס איז באלד ארויסגעקומען אין פארעם פון 'בושה' - פון 'זיך שעמען מיט זיך'; ווי דער פסוק זאגט (בראשית ג' ז'): "ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי ערומים הם" - אדם און חוה האבן זיך געכאפט אז זיי זענען נאקעט און זיי האבן זיך געשעמט מיט זייער גוף, שפירנדיג אז דאס איז עפעס א נידריגע זאך וואס איז אפגעהאקט פונעם אויבערשטן. דאס איז נישט געווען בעפאר דעם חטא, ווייל דעמאלט האט ער געהאט 'חיות', ער האט זיך געשפירט אינגאנצן צוגעבינדן צום אויבערשטן מיט דעם גוף וואס דער אויבערשטער האט אים געגעבן. נאר דער חטא האט אים צוגענומען דעם חיות און ער האט זיך שוין געשפירט אפגעהאקט און דערווייטערט.

שפעטער טרעפט מען נאכאמאל ווי דאס קומט ארויס אין פארעם פון 'זיך באהאלטן' און 'אנטלויפן'; ווי דער פסוק זאגט (שם ג' ח'): "וישמעו את קול ה' אלקים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו" - זיי האבן געהערט ווי דער אויבערשטער קומט צו זיי, האבן זיי זיך באהאלטן. וואס איז פשט פונדעם? וואספארא נארישקייט, זיך צו באהאלטן פונעם אויבערשטן?! פארוואס האט ער געמיינט אז עס איז פארהאן עפעס א פלאץ וואו דער אויבערשטער געפונט זיך נישט חס ושלום? נאר דאס איז טאקע די תוצאה פונעם חטא 'עץ הדעת' אז ער האט פארלוירן דעם ריכטיגן 'דעת', איינמאל ער האט געזינדיגט איז אריינגעקומען אין זיין קאפ א שכל און א 'דעת' פון 'התרחקות' [דאס איז א שכל וואס ברענגט נאר שלעכטס; ווי דער פסוק זאגט (ירמיה ד' כ"ב): "חכמים המה להרע ולהטיב לא ידעו], וואס ער האט געטראכט: דער אויבערשטער איז שוין נישטא מער צוזאמען מיט מיר! איך בין אזא 'חוטא' אז דער אויבערשטער ויל נישט זיין נעבן מיר! דערפאר, האט ער שוין געקענט קומען צו אזא נארישן טעות צו טראכטן אז מען קען זיך ערגעץ באהאלטן פונעם אויבערשטן, ווי כאילו אין יענעם באהאלטענעם פלאץ איז דער אויבערשטער נישטא חס ושלום.

לאמיר זען וואס איז געווען די ערשטע טענה וואס דער אויבערשטער האט אפירגעהאלטן אדם הראשון (בראשית ג' י"א): "מי הגיד לך כי עירום אתה" - ווער האט דיר געזאגט אז דו ביסט נאקעט. דער אויבערשטער הייבט נישט אן אים צו אנשרייען אויפן עצם חטא פון עסן פונעם 'עץ הדעת', נאר אויף דאס וואס איז ארויסגעקומען דערפון: "ווער האט דיר געזאגט אז דו ביסט נאקעט?". אין אנדערע ווערטער: "ווער האט דיר אריינגעגעבן אזא נארישקייט פון 'התרחקות'? האלקים עשה את האדם ישר, איך האב דיר דאך באשאפן גראד מיט א תמימות און גלאטקייט - אז דו זאלסט קיינמאל נישט טראכטן אז מען דארף זיך שעמען און מורא האבן פון מיר? דו האסט געזינדיגט?! נו, וואלסטו מיר געדארפט אויפזוכן און תשובה טון, און נישט פארקערט, אז דו זאלסט זיך גאר באהאלטן בשעת איך קום דיר אויפזוכן און צוריקברענגען צו מיר?".

דער עיקר טענה צו אדם הראשון איז נישט געווען בלויז אויפן עצם חטא, נאר אויפן נארישקייט פון שפירן 'התרחקות' נאכן חטא. דאס איז וואס דער הייליגער בעל שם טוב זאגט (דגמנ"א שמיני ד"ה ויקרב): "עיקר תיקוני התשובה אי אפשר בלא הצדיק, רק על ידו יוכל להתעלות, ואדם הראשון לא היה יכול לתקן כי אם באבות הקדושים כנודע" - מען ווייסט נישט וויאזוי תשובה צו טון נאר דורך די צדיקים, און אדם הראשון האט נישט געהאט קיין צדיקים. ווייל אויף דעם דארף מען האבן די ליכטיגקייט פון צדיקים, צו פארשטיין אז מען טאר זיך נישט דערווייטערן פונעם אויבערשטן - אויך נאך דער עבירה. ווייל אפילו טאמער א מענטש זינדיגט חס ושלום מיט הארבע עבירות, וואס ער דארף אודאי תשובה טון דערויף, דארף ער אבער נאכאלץ שפירן אז ער איז נאנט, באליבט און בא'חנ'ט ביים אויבערשטן, און טאקע דאס וועט אים מאכן תשובה טון. בלויז טאמער עס איז דא א מענטש וועלכער ויל נישט תשובה טון, אויף דעם זאגט דער רמב"ם[א] אז ער איז ווייט פונעם אויבערשטן, אבער א מענטש וואס ויל תשובה טון איז נאנט צום אויבערשטן; ווי מען זאגט ביי 'נעילה' די פסוקים וואס דער אויבערשטער האט געזאגט צו יחזקאל הנביא אין גלות (יחזקאל ל"ג י"א): "אמור אליהם חי אני נאם אדני הוי'ה, אם אחפוץ במות הרשע, כי אם בשוב רשע מדרכו וחיה, שובו שובו מדרכיכם הרעים, ולמה תמותו בית ישראל".

א. רמב"ם (תשובה פ"ז הל' ו') גדולה תשובה שמקרבת את האדם לשכינה שנאמר שובה ישראל עד ה' אלהיך ונאמר ולא שבתם עדי נאם ה' ונאמר אם תשוב ישראל נאם ה' אלי תשוב כלומר אם תחזור בתשובה בי תדבק התשובה מקרבת את הרחוקים אמש היה זה שנאוי לפני המקום משוקץ ומרוחק ותועבה והיום הוא אהוב ונחמד קרוב ודיד

שפעטער טרעפט מען נאכאמאל ווי דאס קומט ארויס אין פארעם פון 'פרישות', וואס אדם הראשון האט זיך דערקייקלט צו א שרעקליכער חורבן פון זיין אפגעשיידט פון גשמיות אויף הונדערט דרייסיג יאר. דאס אלעס איז געקומען אלס רעזולטאט פונעם גרויסן עונש וואס ער האט באקומען 'חכמות פון התרחקות', צו טראכטן אז דער אויבערשטער איז נישט צופרידן פון זיין גשמיות'דיגע עבודה. און אויף דעם ארבעטן מיר כסדר - מיט אונזער קיום תורה און מצוות אין דער גשמיות'דיגער וועלט - צו פארראכטן אלע דעמאלטדיגע פגמים; ווי מען בעט זיך ביים דאוונען: "וקרב פזורינו מבין הגוים" - דערנענטער אונזערע צוטיילטע חלקים וואס זענען צושפרייט. דער נוסח איז דוקא מיטן אויסדרוק פון 'וקרב', ווייל דער גאנצער פגם איז נאר געשען צוליב התרחקות, וואס ער האט נישט געגלייבט ווי ווייט דער אויבערשטער וויל אים האבן אפילו נאכן זינדיגן, דערפאר איז דער תיקון דורכדעם וואס מיר וועלן זיך שפירן 'נאנט' - וקרב פזורינו.

דער שורש פונעם פראבלעם: מען זוכט 'שלימות'

ווי געזאגט, מיינט מען נישט 'יענעם', אדם הראשון איז נישט 'יענער' - עס איז 'אונז'. מיר דארפן פארראכטן דאס וואס מיר זענען פארדרייט געווארן ביים חטא עץ הדעת און צוריק ווערן גלייך און תמימות'דיג. נאר כדי צו קענען דאס פארראכטן, מוזן מיר זיך דערגרינטעווען צום 'שורש' פון וואו עס האט זיך אנגעהויבן דער חטא, וועלכער אינסטינקט האט געשטופט צום חטא - און שטופט אונז נאך עד היום הזה אנצוהאלטן מיטן קרומקייט פון חטא עץ הדעת. און דורכדעם וועלן מיר קענען ארויסנעמען אויף למעשה דעם ריכטיגן אופן וויאזוי צו דינען דעם אויבערשטן; ווי די צדיקים לערנען אונז, וואס דורכדעם וועלן מיר מתקן זיין די קלקולים פונעם חטא און מיר וועלן קענען זיין נאנט צום אויבערשטן אין יעדע צייט, מצב און פלאץ.

וועו מען דערגרינטעווען זיך אין די פסוקי התורה, זעט מען אז דער גאנצער טעות פונעם חטא - מיט אלע זיינע ביטערע קאנסעקווענצן [וואס באלד נאכן עסן האט ער שוין אנגעהויבן שפירן דעם טעם פון טויט; וואס מיט דעם איז מקויים געווארן דער פסוק: "ביום אכלך ממנו מות תמות"] - האט זיך אנגעהויבן מיט די ווערטער פונעם שלאנג: "והייתם כאלקים" - ענק קענען אויך זיין ווי דעם אויבערשטן. דא האט ער אריינגעשפריצט זיין גיפט אין אדם און חוה. ווייל איידער דער שלאנג איז געקומען צו אדם און חוה, האט יעדער 'נברא' פארשטאנען מיט א פשוט'קייט אז 'גאוה' און 'שלימות' איז א באגריף וואס געהערט נאר צום אין איינציגן 'בורא', און עס איז נישט מעגליך אז א 'נברא' זאל זוכן אנצוקומען דערצו, ווייל עס באלאנגט נישט צו אים בכלל; ווי מען זאגט אינעם 'שיר של יום' פון 'פרייטאג' [דער טאג וועו עס איז געשען דער חטא] די פסוקים פון תהלים (צ"ג א'): "ה' מלך גאות לבש". דעריבער האט טאקע דער אויבערשטער אנגעזאגט פאר אדם הראשון - באלד ווי ער האט אים אריינגעשטעלט אין גן עדן - דו טארסט נישט עסן פונעם 'עץ הדעת', אזוי אז עס זאל זיין זייער קלאר פאר יעדן - אפילו פאר אדם הראשון וואס ער איז דאס מערסטע שלימות'דיגע נברא - אז די 'גאוה' און דאס אנקומען צו 'אלעס' איז עפעס וואס באלאנגט בלויז צום בורא כל עולמים און דער נברא קען נישט טון אלץ וואס ער וויל.

איין נברא האט דאס נישט געווואלט אננעמען, דאס איז דער שלאנג; ווי דער פסוק זאגט (בראשית ג' א'): "והנחש היה ערום" - און דער תרגום זאגט 'חכים' - דער שלאנג איז געווען קלוג און אי'בערגעשפיצט מיט חכמות און שכל פון 'התרחקות' און 'כפירה', אז כאילו דער נברא קען זיך חלילה אפהאקן פונעם באשעפער און זיך זוכן 'שלימות'. דערפאר האט ער געזאגט צו חוה: 'והייתם כאלהים' - ענק קענען

ווערן ווי א גאט חלילה, דאס הייסט, ענק קענען זיך נעמען א זעלבסטשטענדיגע שלימות און זיך שפירן מעכטיג גרויס.

דערפאר ווען אדם האט זיך באהאלטן פונעם אויבערשטן צוליב בושה אז ער איז נאקעט, האט אים דער אויבערשטער באלד געפרעגט: "מי הגיד לך כי עירום אתה" - ווער האט דיר פארציילט אז דו ביסט נאקעט? דאס הייסט, פארוואס פאלט דיר אין אז עס פעלט דיר 'שלימות'? פארוואס מיינסטו אז דו דארפסט זיין אנגעטון מיט קליידער כדי צו זיין ראוי צו שטיין פאר מיר? דאס איז דאך א מחשבה פון 'פירוד'! א מחשבה פון ווייטקייט! וואס א מענטש פארלאנגט פון זיך צו זיין א 'בעל מדרגה' כדי צו האבן דאס רעכט זיך אוועקצושטעלן פארן אויבערשטן און אים בעטן מחילה אויף זיינע מעשים.

נישט אויף דער צורה האט דער אויבערשטער באשאפן דעם מענטש, "האלקים עשה את האדם ישר" (קהלת ז׳ כ״ט) - דער אויבערשטער האט באשאפן דעם מענטש 'ישר' - גלאט, מיט א שפלות און הכנעה. ווען ער זינדיגט, זאל ער באלד זיך צוריקקערן צום אויבערשטן מיט א שפלות, און גלייבן אז דער אויבערשטער נעמט אים צוריק צו זיך בתשובה - פונעם פלאץ אוואו ער רופט דעם אויבערשטן. אבער ווי דער פסוק פירט דארט אויס: "והמה בקשו חשבונו רבים" - נאכן חטא האבן זיי אנגעהויבן מאכן חשבונות, זיי זענען געקומען מיט א 'גאוה' וואס איז איינגעוויקלט אין א שלייער פון 'ענוה' און געזאגט: "עס איז נישט שיין אז איך זאל קומען צום אויבערשטן אזוי פארשמירט מיט חטאים, איך דארף זיך באהאלטן פון אים און זיך אפשיידן פון גשמיות פאר הונדערט-און-דרייסיג יאר, אפשר דעמאלט וועל איך זוכה זיין צו פארריכטן דעם גאנצן חטא ביזן שורש, אזוי אז עס זאל ממש נישט איבערבלייבן קיין שום זכר פונעם חטא! און דעמאלט וועל איך זיך נישט דארפן שעמען פונעם אויבערשטן, ווייל דעמאלט וועל איך שוין נישט זיין אזוי נעבעכדיג! איך וועל שוין האבן עפעס א 'ישות' און שטאלץ מיט מיר!".

אלץ איז געקומען פון דעם וואס אדם האט אפגעקויפט די ווערטער פונעם שלאנג: "והייתם כאלקים", דערפאר האט ער זיך נישט באגענונגט מיט א פשוט'ע תשובה, נאר ער האט געוואלט טון דוקא שווערע עבודות ביז ער וועט אנקומען צו דער מדריגה פון א מלאך אלקים, דעריבער איז ער איינגעפאלן אין די אלע מכשולות. אבער ווען אדם הראשון וואלט ווען זיך נישט צוגעהערט צום שלאנג, וואלט ער באלד געקומען צום אויבערשטן מיט א שפלות און געזאגט: "באשעפער, זעה ווי איך קוק אויס! ביטע נעם מיר אן! איך טוה שוין תשובה!". דעמאלט וואלט ער נישט געווארן פארטריבן פון גן עדן, נאר ער וואלט ווייטער געלעבט מיט א נאנטקייט צום אויבערשטן, וואס קומט פון א ריינע פלאץ, פון א ריכטיגע שפלות און ענוה, וואס ער ווייסט אז ער איז נישט אויף דער העכסטער מדריגה און ער גלייבט אז דער אויבערשטער כביכול טשאטשקעט זיך מיט אים פון זיין פלאץ ווען ער דינט דעם אויבערשטן.

ווען מען גייט דורך דעם המשך הדורות - שפעטער נאך אדם הראשון - באגענגט מען זיך מיט די טעותים איינמאל און נאכאמאל. ווי למשל, דאס איז דער טעות פון די 'מעפילים', וואס זיי האבן נישט געווואלט אראפבייגן דעם קאפ נאכן 'חטא המרגלים' און אננעמען דאס וואס דער אויבערשטער טוט מיט זיי, אז ער הייסט זיי איינזיצן אין מדבר פאר נאך פערציג יאר און לעבן מיט א נאנטקייט צום אויבערשטן פון דארטן, פון אזא נידריגע פלאץ ווי א מדבר, פון אזא נעבעכדיגע מדריגה ווי נאך א חטא, נאר זיי האבן זיך געווואלט ארויסרייסן פונעם שפלות און לויפן צום 'שלימות', אריפגיין קיין ארץ ישראל און אפווישן דעם חטא כאילו עס איז קיינמאל נישט געשען. געגנוי ווי אדם הראשון נאך זיין/אונזער חטא.

איינע פון די חטאים וואו מען טרעפט אן אריכות אין ספרים הק' מסביר צו זיין אז דער חטא איז באשטאנען פון דעם סארט קאפ - איז דער חטא פון 'ירבעם בן נבט', וואס נאכדעם וואס ער האט מחטיא געווען אזויפיל אידן, האט ער - אנשטאט תשובה צו טון מיט א שפלות - זיך געהאלטן גרויס און נאר געוואלט שלימות. אזוי לערנען אונז די צדיקים, און פון גרויס חביבות, וועלן מיר אראפברענגען זייער טייערע לשון - איבערגעזעצט אויף אידיש.

דאס איז דער לשון אין ליקו"ה (הל' תרומות ומעשרות ה"ג ג'): "דער עיקר סיבה פארוואס א מענטש ווערט נישט נאנט צום אויבערשטן, איז ווייל זיין הארץ ברענט צו שטארק און צופיל, און עס גייט ארויס פון די ראמען [צו זוכן שלימות אין עבודת ה'], און דורכדעם איז ירבעם בן נבט פארוואנדלט געוואנען. ווייל דער אויבערשטער האט אים אנגעכאפט ביי זיין קלייד און געזאגט: "קער זיך אום, און איך, דו און בן ישי וועלן שפאצירן אין גן עדן". האט ער געפרעגט: "וואר וועט גיין פאראויס?". האט אים דער אויבערשטער געענטפערט: "בן ישי וועט גיין פאראויס!". און צוליב דעם האט ירבעם נישט געוואלט תשובה טון; ווי עס שטייט אין חז"ל.

איז דאך לכאורה זייער שווער צו פארשטיין: ירבעם איז דאך געווען זייער א קלוגער מענטש, נו, וואס איז אים איינגעפאלן צו פרעגן "וואר וועט גיין פאראויס?", לייגט זיך דען אויפן שכל אז נאך וואס ער האט אזויפיל אפגעזינדיגט - זאל ער גאר זיין גרעסער פון דוד המלך וועלכער האט געדינט דעם אויבערשטן מיט א געוואלדיגע האראוואניע א גאנץ לעבן?

נאר לויט ווי מען האט פריער גערעדט שטימט עס זייער גוט, ווייל ווי נאר דער אויבערשטער האט אים דערמאנט תשובה צו טון, איז באלד ירבעם געווארן זייער צופלאמט צום אויבערשטן מיט א געוואלדיגער ברען, אזוי וויט, אז לויט דעם גרויסן ברען זיינער וואס ער האט דעמאלט געהאט, וואלט ער טאקע געקענט שטייגן און אנקומען צו אזא מדריגה, אז ער וואלט טאקע געקענט זיין גרעסער פון דוד המלך. אבער ער האט געוואלט אז דער אויבערשטער זאל אים צוזאגן אז ער וועט זוכה זיין צו אזא גרויסע תשובה, ביז ער וועט אנקומען צו א העכערע מדריגה פון דוד המלך, און נאר מיט דעם תנאי האט ער געוואלט תשובה טון.

קומט אויס אז ירבעם האט נישט געדעדט ממש קיין שטותים, עס איז אים נישט סתם בייגעפאלן אז ער וועט זיין גרעסער פון דוד, נאר ער האט געבעטן אז ער וויל דינען דעם אויבערשטן אזוי ערנסט, ביז ער וועט אנקומען צו א העכערע מדריגה פון דוד, און דאס איז אודאי יא שייך, ווייל יעדער מענטש - אפילו א פושע ישראל - קען אנקומען צו גאר הויכע מדריגות; ווי חז"ל זאגן (ברכות ל"ד:): "במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד". אבער פונדעסטוועגן דאך האט ער זיך זייער באנארישט מיט דעם וואס ער האט אנגעהאנגען זיין תשובה בלויז אין דעם, אז ער האט געענטפערט פארן אויבערשטן אז ער וויל נישט תשובה טון נאר אויב ער וועט ווערן גרעסער פון דוד.

דערפאר האט אים דער אויבערשטער געענטפערט: "פארקערט, בן ישי וועט גיין פאראויס!". ווייל א מענטש מוז זיין גרייט תשובה צו טון אפילו אויב ער וועט נאר אנקומען צו גאר א קליינע מדריגה. ווייל דער עיקר תשובה איז דאס צובראכן הארץ! און וויבאלד א מענטש וויסט אז ער האט אזויפיל פוגם געווען, איז ער מחוייב צו זיין צופרידן מיט דעם, אז ער וועט טון וויפיל ער קען טון פארן אויבערשטן, און פונדעסטוועגן דאך וועט ער נישט אנקומען צו מער ווי עפעס א גאר קליינע מדריגה. און אפילו ער וועט נישט זוכה זיין דורך זיין גאנצע עבודת ה' - נאר דאס אז זיין עונש אין גיהנם וועט זיין אביסל וויניגער, איז אויך ווערד צו פארברענגען דעם גאנצן לעבן אויף עבודת ה' - בלויז פאר דעם אליינס".

פון דעם אלעמען הייבט אן א מענטש צו פארשטיין אביסל טיפער דעם תכלית פון א מענטש אויף דער וועלט, אז גאנץ עבודת ה' איז, אז דער מענטש זאל זיך נישט גרויס האלטן אויפן באשעפער און טראכטן 'והייתם כאלקים'. ווייל דורכדעם וועט ער ווערן ווייט פונעם אויבערשטן! דורכדעם וועט ער זיך אפשיידן פון גשמיות! דורכדעם וועט ער נישט זיין צופרידן פון קיין שום עבודה - נאר אויב עס איז א מדריגה פון 'מי בראש' - אז ער וועלט דורכדעם זייער הויך און גרויס!

אויף דעם מוז מען אנקומען צום דעת הצדיקים וועלכע זענען די נשמה פון משיח בן דוד, וואס ער האט באקומען פון די זיבעציג יאר פון אדם הראשון בעפאר דער חטא. דוד המלך האט געהאט אזא מין שפלות, ער האט געגלייבט אז דער אויבערשטער טשאטשקעט זיך מיט אים יעדע רגע פון טאג - אין וועלכן מצב ער געפונט זיך נאר - און נישט ווי די גאוה פון אדם הראשון וואס ער האט נישט געגלייבט אין זיין עצם שיינקייט ביים אויבערשטן און ער האט געמוזט אנקומען צו דער גרעסטער מדריגה פון תכלית השלימות.

לאמיר עס אויסשמועסן אביסל מער פראקטיש: עס איז א וואכנדיגער צופרי אין א בית המדרש. דער מנין האט יעצט געענדיגט דאוועגען שחרית און דער עולם לייגט צוזאם דעם טלית און גרייט זיך ארויסצוגיין פון בית המדרש. דאדט איז פארהאן צוויי מענטשן: איינער איז צובראכן ביי זיך, און מורמלט זיך אונטער: "איי, איך האב נישט געדאוועגט ווי עס דארף צו זיין! עה, וואס איז שוין מיין דאוועגען ווערד? איך דארף זיך זייער שעמען פונעם אויבערשטן!". ווידער דער צווייטער איז צופרידן און פרייליך, ער זינגט זיך אונטער: "אַה, ברוך השם, איך בין [אין אזא נידריגער דור] געגאנגען אין שול אריין! ברוך השם, איך האב געענטפערט 'אמן יהא שמיה רבא'! אה, ברוך השם איך האב אביסל געדאוועגט! דער אויבערשטער האט זיכער געהאט א נחת רוח פון מיין דאוועגען! אה, ווי שטארק דער אויבערשטער האט הנאה און טשאטשקעט זיך מיט מיין דאוועגען!".

א דריטער שטייט אין זייט און באטראכט די ביידע מענטשן, און אים דוכט זיך אז דער ערשטער איז א גרויסער עניו און שפל, און דער צווייטער נארט זיך, ער דארף נאך אסאך ארבעטן אויף זיינע מדות. און ער האט נאך אפילו ראיות אויף דעם פון אלע ספרים הקדושים וואס שרייבן אז נאכן דאוועגען דארף א מענטש טראכטן פונעם "ונפשי כעפר לכל תהיה" - וואס מען זאגט ביים ענדיגן שמונה עשרה. אבער אינ'אמת'ן קען מען זאגן אביסל אנדערש, אז דער ערשטער לעבט - אין א געוויסן זין - מיט א פעלערהאפטיגע ענוה, ער איז נישט אינגאנצן אונטערגעווארפן אונטערן אויבערשטן, נאר ער לעבט מיט א געוויסע 'פירוד' פונעם 'חי החיים', דערפאר רעדט ער זיך אפ און איז נישט צופרידן מיט קיין שום זאך וואס איז עפעס וויניגער ווי דער 'שלימות' וואס פאסט זיך פאר אזא געטליכער מענטש ווי אים... דאס הייסט, דער 'והייתם כאלקים' לויפט אים כסדר נאך. און כאטש עס דוכט זיך אפשר אז דאס איז א שפראך פון צדיקים און ספרים הקדושים, דארף ער אבער פארשטיין, אז דאס באלאנגט פאר צדיקים און גרויסע אידן, און ער איז נישט אין דער מדרגה צו רעדן אזא סארט שפראך.

ווידעראום דער צווייטער, איז אמת'דיג צובראכן ביי זיך לעבנדיג מיט א ביטול צום אויבערשטן, ער ווייסט אז ער לעבט אין א דור פון 'עיקבתא דמשיחא', אלע שוועכע נסיונות און טעכנאלאגישע כלים מכלים שונים, ער קען זיין פלאץ און ווייסט וואו ער באלאנגט (און ווי דער רמ"א פסק'נט (אין או"ח סי' ק"א אין נאמען פון טור): "היינטיגע צייטן דארף מען נישט איבער דאוועגען וועו איינער האט נישט אינזין געהאט די שמונה עשרה [אפילו ביי דער ערשטער ברכה], ווייל מן הסתם וועט ער די צווייטע מאל אויך נישט אינזין האבן, ממילא אויב אזוי, צי וואס זאל ער איבערדאוועגען?!". נו, אויב אין די צייטן פונעם רמ"א - איז דאס געווען דער מצב פון מענטשן - איז וואס זאלן מיר זאגן היינט?!), ער ווייסט אז ער איז באשאפן געווארן - מיט חסרונות - פון א טיפה סרוחה. דערפאר וואלט זיך אים

עכט נישט געקומען קיין שום העכערע זאך, און פונדעסטוועגן האט ער זוכה געווען צו דאוועננען שחרית פארן אויבערשטן! אפילו אויב דאס דאוועננען איז געווען פול מיט פראבלעמען, איז עס נאך אלץ אן אומזיסטע געשאנק און בלויז ריוח, און עס איז נישטא קיין מער פאסיגע זאך, ווי זיך פרייען און הנאה האבן דערפון[ב].

כאטש די דאזיגע ווערטער הערן זיך טאקע זייער געשמאק און ליכטיג, איז אבער נישט גרינג צו לעבן אין דער עבודה און עס פאדערט ממש מסירות נפש פונעם מענטש. געווענליך איז מען צוגעווואוינט אז דער באגריף 'מסירות נפש' מיינט: אוועקגעבן דאס לעבן פארן אויבערשטן און מוותר זיין אויפן גוף. אבער דא רעדט מען פון א מסירות נפש - וואס אין א געוויסן זין - איז עס שווערער, וויל ער איז מוותר אויף זייַנע 'שאיפות' און 'רצונות' און איז זיך מכניע צום רצון ה', ער וואַרפט אוועק דעם 'שכל' - וואס ער האט באקומען פונעם 'נחש הקדמוני' - פון שטרעבן א גאנצן צייט צו זיין העכער און נישט זיין פרייליך מיט דאס וואס ער האט שוין. דאס איז דער זוהמת הנחש וואס רופט זיך 'והייתם כאלקים'.

צדיקים לערנען אויס פאר א מענטש, אז אודאי דארף מען פרובירן אנצוקומען צו די העכסטע מדריגות. אבער מען דארף זיין געווארנט נישט צו ווערן אנגעשטעקט מיטן גיפט פונעם 'נחש הקדמוני', די קליפה פון המן און עמלק, וואס אויב ער האט נישט דעם שלימות אין עבודת ה' וואס ער האט זיך אויסגע'דמיונ'ט, דעמאלט זאגט ער: "וכל זה איננו שוה לי". נאר מען דארף זיין א 'שמח בחלקו' - זיך פרייען מיט זיין חלק וואס ער פארמאגט - אפילו אין רוחניות, מיט א שפלות און הכנעה צום אויבערשטן, צו זיין צופרידן מיט אלעם וואס דער אויבערשטער האט אים געגעבן, און אים דינען ווי 'ער' וויל און נישט ווי 'דער מענטש' וויל.

אזוי שרייבט דער הייליגער רבי מענדעלע פון וויטעפסק זיעועכי"א (פרי הארץ מכתב כ"ב - איבערגעזעצט אויף אידיש): "אן אלגעמיינער ענטפער צו אלע מיינע גוטע פריינט, אינעם ענין פון לערנען און דינען דעם אויבערשטן, וואס אסאך רעדן זיך אפ איבער די 'מחשבות זרות'. די סיבה פארוואס דאס קומט, איז צוליב זייער 'גדלות', וואס זיי פרייען זיך נישט מיט זייער עבודה, און זיי באגענוגענען זיך נישט - נאר מיט גרויסע זאכן וואס זענען ווייט פון זיי.

א כלל גדול אין אידישקייט: מען דארף זיין א 'שמח בחלקו' - זיך פרייען מיט זיין חלק - אויך ביים לערנען און דאוענען, נישט קיין חילוק צי עס איז אסאך אדער ווייניג, און מען דארף הנאה האבן דערפון. ווידעראום, טאמער ער פריידט זיך נישט און האט נישט קיין הנאה דערפון, נו, דער נפש זוכט דאך צו הנאה האבן דערפאר גלוסט ער צו תאוות. אזוי אויך מיט די מחשבות זרות, וויבאלד ער פריידט זיך נישט מיט זיין עבודה, און ער וויל גרעסערע און העכערע זאכן פון אים, שטופט מען אים ארויס צו פרעמדע מחשבות. ווייל יעדע מחשבה איז א היכל פונעם אויבערשטן, און א מענטש וואס פרובירט זיך אריינצושטופן אין א היכל וואו ער איז נישט ראוי אריינצוגיין (צוליב דעם וואס ער פריידט זיך נישט דערמיט), שטופט מען אים ארויס.

ב. ווי עס איז באקאנט דער מעשה פונעם 'תם' וועלכער איז שטענדיג געווען פרייליך, וואס דאס איז געקומען פונדעם וואס ער איז געווען א שפל, דערפאר האט ער זיך געפריידט מיט יעדן פרוטה וואס ער האט פארדינט. און ער האט געזאגט פאר זיין ווייב: "וואס אַרט מיר צו פארדינען אזא פארדינסט?! אין אנדערע ווערטער: אינ'אמת'ן קומט זיך מיר נישט קיין איין פרוטה נישט, נו אויב אזוי, איז דאך יעדע פרוטה וואס איך פארדין איז דאך כולו ריוח!

ווידעראום דער חכם, האט זיך געהאלטן גרויס, דערפאר האט ער געהאלטן אז עס קומט זיך אים גאר אסאך געלט, דעריבער איז ער בשום אופן נישט געווען צופרידן מיט ווייניגער פון דעם און ער האט זיך ארומגעדרייט פול מיט ווייטאג און צער שטענדיג.

מיינע ליבע חברים, פארוואס זוכט איר גרויסע זאכן? מיט וואס האט איר זוכה געווען דאס צו פארלאנגען? יעדער קען זיך דאך אליינס. אודאי דארף מען טאקע זאגן "מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי", אבער פונדעסטוועגן דאך זייט פרייליך מיט אייער עבודה פון 'יעצט'. און דורך די דאזיגע שמחה של מצוה, וועט איר אנקומען צו א העכערע מדריגה. איי, וועט איר פרעגן: "וואו תורה? וואו מצוות? איך האב דאך גארנישט!". זאלט איר וויסן, דאס איז נישט ריכטיג! ווייל אפילו פושעי ישראל זענען פול מיט מצוות, נאר ער פריידט זיך נישט דערמיט און האט נישט הנאה דערפון, אבער ווען א מענטש וועט זיך פרייען מיט זיינע מעשים, וועט דעם אויבערשטנ'ס כבוד גרעסער ווערן! איך האב נאך אסאך צו רעדן דערוועגן, אבער דער עיקר כלל דערפון איז די 'אמונה'! און דער וואס גלייבט, וועט שוין שפירן דאס חשיבות פון זיינע מעשים".

פון די אלע דיבורים פארשטייען מיר, אז די צדיקים זענען עוסק צו מתקן זיין דעם פגם פון אדם הראשון - דורכדעם וואס זיי שיינען אריין אין אידישע נשמות, זיך נישט צו האלטן גרויס און נישט זוכן 'שלימות' - וואס דאס איז דער גרעסטער שטער אין עבודת ה'. דערפאר טאר זיך נישט א מענטש דערווייטערן און טראכטן א גאנצן צייט אז ער איז נישט חשוב ביים אויבערשטן וויבאלד ער איז נישט בשלימות, ווייל דער אויבערשטער איז זיכער יא צופריידן פון אים! דער אויבערשטער טשאטשקעט זיך מיט אים - דארט פון דעם פלאץ אוואו ער געפונט זיך יעצט! א מענטש דארף וויסן אז די אלע שכל'דיגע מחשבות וואס דערווייטערן אים און זאגן אים אז דער אויבערשטער איז נישט צופריידן פון אים וויבאלד עס פעלט אים נאך שלימות - דאס אלעס קומט פונעם חטא! און די תכלית איז פארקערט, ער זאל תשובה טון און אנהייבן גלייבן ווי חשוב ער איז ביים אויבערשטן.

דאס איז די תכלית פון די ווערטער פון צדיקים - דורכאויס אלע דורות - יעדער איינער מיט זיין היילגער גאנג, אלץ מיט איין ציל: דערנענטערן דעם איד צום אויבערשטן! נאר יעדער רעדט עס מיט אן אנדערן שפראך און מיט אן אנדערן קאליר, אבער דער ציל פון אלע צדיקים איז, אז דער מענטש זאל מער נישט שפירן א 'טעם מיתה' - וועלכע קומט אלס עונש אויפן חטא - צו טראכטן אז ער איז אפגעהאקט פונעם אויבערשטן און דער אויבערשטער וויל אים נישט חס ושלום, נאר ער זאל אנהייבן לעבן און שפירן א 'טעם חיים' - צו גלייבן אז דער אויבערשטער וויל אים, ער האט אים ליב, ער בענקט צו זיין עבודה און פריידט זיך דערמיט.

טאמער א מענטש לערנט ספרים פון צדיקים און ער טרעפט ווערטער וואס זענען אים אויס ווי 'התרחקות', און דאס ברענגט אים צו מאכן פאלשע מסקנות כאילו אז דער אויבערשטער איז נישט צופריידן פון אים חלילה. זאל ער וויסן: דאס איז בלויז א 'נסיון', און דו דארפסט זיך מתגבר זיין אויפן נסיון און נאכאלץ גלייבן אין דער נאנטקייט; ווי די ספרים זענען מסביר אויפן 'בת קול' וואס אחר האט געהערט "שובו בנים שובבים חוץ מאחר" (חגיגה ט"ו.). און אויב דו זעסט ביי דיר אז דו קענסט נישט ביישטיין דעם נסיון, און יעדעס מאל וואס דו לערנסט אין יענעם ספר, שפירסטו 'התרחקות', דעמאלט זאלסטו וויסן אז דו טארסט נישט לערנען יענעם ספר - אָן א רבי'ן און צדיק וואס זאל דיר מאכן ליכטיג זיינע ווערטער אויף אן אופן וואס דו וועסט קענען פארשטיין זיין אמת'ע כונה - צו ווערן נאנט צום אויבערשטן פון יעדן פלאץ וואו דו געפונסט זיך[ג]. און אזוי איז אויך באקאנט די ווערטער פון צדיקים,

---

ג. ספר ליקו"ה, יו"ד - הלכות בכור בהמה טהורה הלכה ד' אות כ"ד: וכבר אמרתי בזה דברי צחות לכמה בני הנעורים הרוצים להתקרב לה' יתברך ועל פי רב נופלים בדעתם על ידי ענין הנ"ל מחמת ששומעים או רואים בספרים קדושים כמה הם מחמירים מאד על פגם כל שהוא ואמרתי להם תדעו שכל מה שכתוב בספר ראשית חכמה הקדוש ובשאר ספרי מוסר ענייני קדשה וטהרה גדולה אין הכונה שאתם לא תהיו אנשים כשרים רק הכונה כדי שתהיו אנשים כשרים, הינו שכונתם לקרב ולא לרחק שמזהירים את ישראל שיתרחקו אפלו מפגם כל שהוא, כי בודאי כך ראוי שיתנהג איש הישראלי לפי עצם קדשתו משרשו, אבל אף על פי כן

איבער דעם 'בת קול' וואס קומט אריס יעדן טאג פון הר חורב, אז מען דארף דאס נעמען אויף א וועג פון 'התקרבות', און נישט מיינען אז דאס קומט צו 'מרחק' זיין דעם מענטש פונעם אויבערשטן[ד].

דאס איז אינ'אמת'ן די גאנצע עבודה פון תשובה פון חודש אלול וועלכע איז מרומז אינעם פסוק (שה"ש ו' ג'): "א'ני ל'דודי ו'דודי ל'י הרועה בשושנים"; ווי עס איז באקאנט פון אלע ספרים. דאס הייסט, אז מיר האבן נישט אוואו צו אנטלויפן - אויסער צום אויבערשטן, זיך צו מחזק זיין מיט דער נאנטקייט צו אים; ווי דער רמב"ם שרייבט מיט זיין טיערן לשון (פיהמ"ש ר"ה ד, ז): "מען זאגט נישט קיין הלל אום ראש השנה און יום הכיפורים, ווייל דאס זענען טעג פון עבודה און הכנעה, טעג פון פחד, מורא און פארכט פונעם אויבערשטן, 'טעג וואס מען אנטלויפט צום אויבערשטן', טעג פון תשובה און תחנונים, און בעטן כפרה און סליחה". און גייענדיג אין דעם הערליכן וועג האט דער פייטן רבי שלמה גבירול געשריבן זיין פיוט 'כתר מלכות' ווי ער שרייבט: "ואם תבקש לעוני, 'אברח ממך אליך ואתכסה מחמתך בצלך', ובשולי רחמיך אחזיק עד אם רחמתני, ולא אשלחך כי אם ברכתני". אין אידישע איבערזעצונג: "אויב דו וועסט טרעפן מיינע עבירות, וועל איך אנטלויפן פון דיר - צו דיר! איך וועל זיך צודעקן פון דיין צארן - אונטער דיין שאטן! איך וועל אנהאלטן דעם זוים פון דיין רחמנות - ביז דו וועסט רחמנות האבן אויף מיר! און איך וועל דיר נישט אפלאזן ביז דו וועסט מיר בענטשן!".

דאס איז דער עיקר ציל פון דעם דאזיגן ספר. דערפאר איז דער נאמען פונעם ספר: **"טאטע, איך בין נאנט צו דיר"**, און דער לשון קודש'דיגער מהדורה הייסט: **"קרבה אל נפשי גאלה"**, וואס ביידע אויסדרוקן ברענגען ארויס די זעלבע זאך, אויפצואוועקן א מענטש צו נאנטקייט צום אויבערשטן, אז אין יעדן פלאץ און צייט זאל א מענטש וויסן אז דער אויבערשטער איז נאנט צו אים און ער איז נאנט צום אויבערשטן, און דער אויבערשטער בארימט זיך און טשאטשקעט זיך מיט זיין עבודת ה'.

די שמועסן זענען געזאגט געווארן יעדע וואך אינעם זמן פון 'רעוא דרעוין', וואו מען האט ארומגערעדט און ארומגעשמועסט ארום די פסוקים און ענינים פון די הייליגע תורה פון דער סדרה פון יענעם וואך, אמאל איבער אמונה און בטחון, אמאל איבער לימוד התורה און אמאל איבער דאוועננן. דיבורים פון התחזקות און התעוררות, זיך צו דערהאלטן אין אלע כוואליעס וואס די צייט ברענגט און דער נפש גייט דורך. די תכלית פון די אלע שמועסן, איז צו דערנענטערן אידן צו זייער טאטן אין הימל, און מיטן כח פון צדיקים זאל מען קענען אוועקווארפן דעם שכל וואס איז אריינגעקומען אין אונז פונעם חטא, און אנהייבן גלייבן מיט אמונה פשוטה ווי שטארק דער אויבערשטער בארימט זיך מיט אונז און האט הנאה פון אונז - אין יעדן פלאץ וואו מיר געפונען זיך, און ווי נאנט מיר זענען צו אים שטענדיג.

אין כונתם חס ושלום שמי שלא עמד בזה ופגם מה שפגם חס ושלום שיתרחק ויפל בדעתו עוד יותר חס ושלום, כי כבר הזהירנו שלמה המלך עליו השלום אל תרשע הרבה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה מי שאכל שום וריחו נודף יחזר ויאכל שום וכו'. וכבר מבאר בדברי אדוננו מורנו ורבנו זכרונו לברכה כמה תורות וכמה שיחות יקרות גדולות ונוראות על זה. איך צריך האדם להחיות את עצמו ולחזק את עצמו בכל עת תמיד יהיה איך שיהיה. והכלל שבכל דברי תורה בכל דבור ודבור ובכל ענין וענין יש בו בחינת צדיקים ילכו בם ופשעים יכשלו בם בחינת זכה נעשה לו סם חיים לא זכה נעשה לו סם מות. ועל כן צריכין לזהר מאד שלא לקבל היראה והמוסר לרעה חס ושלום רק לטובה.

ד. ספר דברי חיים מועדים (לזאת חנוכה): וכאשר שמעתי ממורי (מראפשיץ) ז"ל שזה בא לפרקים לאדם מכח הכרוזים שמכריזים בכל יום שובו בנים וגו' (זוה"ק נשא קכו.) אך יש בני אדם שאינם מרגישים יפה, והוא אז לפי דעתם כעין מרה שחורה, וכשעובר זה הזמן, האדם חוזר לסורו בעוה"ר, אך מי שיראת ד' בלבו, צריך להתעורר ביראה ותשובה, לקיים (שה"ש ג, ד) אחזתיו ולא ארפנו:

ספר בית יעקב (ראה): כי בכל יום בת קול יוצאת מהר חורב שובו בנים שובבים (זוהר ח"ג קכו ע"א), ותברכו אותם שירגישו הבת קול ויתעורר לבבם לתשובה, כי שמעתי בשם מהה"ק היהודי ז"ל כי תועלת הבת קול הוא הגם שאין אנו שומעין את הקול, אך כי מזה הקול נכנס ללב כל אחד מישראל הרהורי תשובה, ואשרי למי שזוכה להאחז בהרהור תשובה זה בחזקה, והבא לטהר מסייעין אותו (שבת ק"ד ע"א), אמנם יש שוטים אשר חכמים הם בעיניהם ואומרים שהוא ענין מרה שחורה והולכים לשתות יין שרף להסיח מלבם.

ב.

קרבה אל 'נפשי' - א שפראך פונעם נפש און נישט פונעם גוף

טייערע ליינער, אלס אן הקדמה צום ספר איז וויכטיג ארויסצובערענגען א געוויסער חילוק וואס די דאזיגע שמועסן וואס ווערן דא אראפגעברענגט - זענען צומאל אביסל אנדערש - פון אסאך אנדערע דרשות און שמועסן וואס ווערן געזאגט היינט צוטאג. נישט אז מיר מיינען דא חס ושלום צו זאגן אז דער דרך איז עפעס בעסער ווי דער דרך, נאר מיר ווילן גרינגער מאכן פארן ליינער, אז ער זאל זיך קענען טרעפן אין די דאזיגע שמועסן, וואס דערפאר איז גוט אונטערשטרייכן דעם יסודות'דיגן חילוק.

וועו א מענטש איז יונג, איז ער פול מיט 'רצונות', זיין הארץ ברענט אין אים און ער זוכט א גאנצן צייט צו מאכן עפעס 'אנדערש', ער וויל כסדר 'טוישן' זיין לעבן און מאכן א מהפכה. ער שוועבט אין דמיונות און וועבט חלומות, וואס אלץ קומט טאקע פון גוטע און הייליגע רצונות צו הויכע מדריגות, אבער ער מיינט אז מען מוז מאכן אזעלכע סארט שינויים אין לעבן, אויף אן אופן וואס דער 'טוש' - זאל זיך שטארק שפירן אינדרויסן. נישט אז ער זוכט אז 'יענער' זאל זען און מיטהאלטן, נאר ער פאר זיך זעלבסט זוכט אזא עבודה וואס וועט טוישן זיין חיצוניות'דיגער געשטעל. למשל, ביז היינט פלעגט ער דאוונענען רואיג און געלאסן, און פון היינט און ווייטער וועט ער אנהייבן דאוונענען מיט א ברען. ביז היינט פלעגט ער נאר לערנען אביסל צייט אין טאג, און פון היינט און ווייטער וועט ער לערנען גאר אסאך שעות ברציפות יעדן טאג, וכדומה אזעלכע עבודות מיטן גוף וואס מען דערקענט פונדרויסן - אינעם 'עולם העשיה'; ווי מען רופט עס: 'פוק חזי'.

ווי פארשטענדליך, געווענליך וועט אזא סארט בחור אדער אינגערמאן, זיך זוכן אזא שטייגער רב אדער משפיע וואס קען אים אויפפלאקערן זיין הארץ און אים געבן עצות אין עבודת ה' וויאזוי ער קען מאכן גרויסע שינויים אין זיינע 'מעשים', אז ער זאל זיך קענען דראסטיש טוישן זיין גאנצע חיצוניות'דיגע הנהגה - פון איין עקסטרעם צום אנדערן עקסטרעם, אז ער זאל קענען דינען דעם אויבערשטן מיט מער שמחה און דביקות, ער זאל קענען טון מער חסד, ער זאל קענען לערנען מער תורה און פארמערן דעם 'כמות' אין עבודת ה'.

עס איז אבער פארהאן נאך א סארט וועג אין עבודת ה' - וועלכע איז מער געאייגנט פאר ערוואקסענע מענטשן [אמאל איז פארהאן עלטערע מענטשן - אבער זיי האבן נאך די קאכעדיגע בלוט פון יונגע בחורים, און צומאל פארקערט, איז פארהאן יונגע מענטשן - אבער זיי האבן שוין דעם ישוב הדעת פון אן ערוואקסענער]. דער מענטש זוכט שוין נישט צו מאכן גרויסע שינויים אין זיין לעבן, ער קען זיך שוין, ער ווייסט שוין ווער ער איז און וואו ער שטייט, עס קוקט אים נישט אויס אז ער וועט נאך דורכגיין א 'דרויסנדיגע' מהפכה אין לעבן און זיך דראסטיש ענדערן אין זיינע 'מעשים'. נאכדערצו אויב ער האט שוין נישט אזויפיל צייט צו זיצן און לערנען שעות ארוכות - טראגנדיג אויף זיינע פלייצעס א קינדערגעבענטשטע שטוב פול מיט קינדער, זון און טעכטער, וואס מען דארף יעדן איינעם אינזין האבן מיט זיינע דאגות. און אפילו טאמער ער לערנט אין כולל, האט ער אבער נישט דעם פולסטן רואיגקייט צו ליגן אין לערנען א גאנצן טאג. און אזוי אויך האט ער שוין נישט קיין צייט צו דאוונענען שעות ארוכות. אזא מענטש זוכט געווענליך א ספר און א מהלך וואס זאל רעדן צו אים א נפש'דיגע שפראך, עס זאל אים אויסלערנען וויאזוי צו ווערן נאנט צום אויבערשטן פון דעם פלאץ וואו ער שטייט! אנשטאט צו טוישן די 'מעשים' און דאס גאנצע הנהגה פון לעבן - וויל ער ענדערש טוישן דעם 'בליק' וויאזוי אנצוקוקן דאס לעבן.

די זעלבע זאך כלפי דעם עקרת הבית; ווי די גמרא זאגט (יבמות ס"ג.): "אעשה לו עזר כנגדו - זכה עוזרתו לא זכה כנגדו" - טאמער א מענטש איז זוכה, איז זיין ווייב א הילף פאר אים און טאמער נישט, איז זי א שטער. מען קען זאגן פשט אין דער גמרא - אויף דעם זעלבן אופן ווי מיר האבן יעצט געזעדט - אז אינ'אמת'ן האט דער אויבערשטער באשאפן אז א מאן און א ווייב זענען צוויי פארקערטע נאטורן און עס איז נישטא קיין שאנס אז דאס וועט זיך אמאל טוישן. נאר דער מענטש האט א בחירה, צי ער זאל טראכטן און אנקוקן אז דאס וואס זי איז אנדערש פון אים דאס איז אן 'עזר' - א הילף פאר אים, אדער ער זאל קוקן קרום און טראכטן א גאנצן צייט, אז דאס וואס זי איז אנדערש פון אים, איז כדי אים צו צושטערן יעדע זאך אין לעבן. אזוי איז אויך כלפי אלע אומשטענדן אין לעבן וואס דער אויבערשטער האט צוגעטיילט פארן מענטש, אז מען קען עס אנקוקן ווי א הילף, און מען קען עס אנקוקן ווי א שטער.

אין א געוויסן זין איז דער דאזיגער 'דרך עבודה' שווערער. ווייל אסאך מאל - ווען א מענטש גייט אריין אין דעם מהלך, ער טוישט זיין בליק צום גוטן - שפירט דער מענטש אז ער האט כמעט נישט וואס אנצוטאפן מיט די הענט, דער טוש איז בעיקר אין קאפ - און נישט אזוי ווייט אין קיין מעשים, עס איז אן אנדערער נפש - נישט קיין אנדערער גוף, עס איז אן ענדערונג אין 'איכות' - נישט אין 'כמות'. ממילא, האט ער נישט וואס אנצוכאפן און אנדייטן אויף עפעס וואס האט זיך דא געטוישט. עס איז כמעט נישט מעגליך אז דער מענטש זאל נעמען א צעטל און זיך אנצייכענען מיט קעסטלעך, און אריינפילן יעדן טאג וואס ער האט אלץ אנגעיאגט צו מצליח זיין אין דעם נייעם וועג, עס איז נישטא וואס צו שרייבן: נעכטן האב איך געהאלטן דא, ביי יענעם פלאץ, און היינט האלט איך שוין ווייטער, איך האלט שוין ביי דעם פלאץ וואו איך שטיי יעצט, און מארגן האב איך אין פלאן צו ארבעטן אויף יענעם פראיעקט און זיך רוקן ווייטער צו יענעם פלאץ. אזא שפראך איז נישט שייך, ווייל דאס איז א 'גוף שפראך' און דא ארבעט ער מיט א 'נפש שפראך'.

למשל, ווען א מענטש וויל זיך נעמען צו 'לימוד התורה', ער וויל שטייגן און אנקומען מער בלעטער אדער מער שעות, איז זיין ציל זייער קלאר און טאפעדיג, ער ווייסט וואס ער וויל. דערנאך ווען ער הערט אויס א דרשה אדער ער קוקט אריין אין א ספר וואס גיבט עצות וויאזוי צו שטייגן, צי דורך אויסנוצן די פרייע זייטיגע צייטן וואס מען פארזעט, צי דורך א קבלה נישט אויסצורעדן די ערשטע שעה פונעם סדר, צי דורכן האבן א 'שעות צעטל' אדער א 'בלעטער צעטל' און זיך אנצייכענען וויפיל ער איז אנגעקומען וכדומה, אזא זאך איז זייער גרינג צו אנטאפן און אנדייטן וואס און וועו, אודאי קען ער דארטן מקיים זיין די וועדטער פונעם אגרת הרמב"ן וואס ער שרייבט: "וכאשר תקום מן הספר תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקיימו - וועו דו שטעלסט זיך אויף פונעם ספר זאלסטו זוכן צי דו טרעפסט עפעס וואס דו קענסט מקיים זיין".

אבער וועו מען רעדט צו א מענטש אזעלכע סארט שמועסן, אז ער זאל טוישן זיין בליק אויף עבודת ה', צו גלייבן אין זיין עבודה און זיין נאנט צום אויבערשטן אין יעדן פלאץ וואו ער געפונט זיך נאר - איז דאך זייער שווער פארן מענטש, ווייל ער האט נישט וואס אנצוכאפן אין דער האנט. די האראוואניע וואס ער דארף זיך דא מוטשען איז אזוי איידל, עס איז אין א פנימיות'דיגער פלאץ אין נפש און נישט אין טאפעדיגע חיצוניות'דיגע זאכן.

דאס איז א זאך וואס מען קען אפן זען, ווי למשל, נאך א דרשה וואס א בעל דרשן וועט רעדן אין ענינים פון עבודת ה' אויף א 'גוף שפראך', ענינים פון עולם העשיה - וועט דער מעריב וואס מען וועט דאוועגען

באלד דערנאך - זיין א קלינגעדיגער מעריב! יעדער וועט דאוועננען מיט א געוואלדיגן התלהבות אז עס וועט ממש אפהילכן. ווייל יעדער איינער האט עפעס אין דער האנט! ער גייט זיך יעצט טוישן! ער גייט ווערן בעסער! דערפאר דאוונט זיך טאקע זייער געשמאק און באַ'טעמ'ט.

אבער אויב וועט קומען א בעל דרשן און וועט אביסל רעדן צו דער נשמה, ער וועט מעורר זיין דעם עולם צו גלייבן אין די אייגענע עבודה - אן דעם וואס ער זאל פארלייגן פארן מענטש עפעס א גרויסן טויש וועלכע וועט זיך דערקענען אינעם טעכנישן זין פון לעבן - אלץ וועט ווייטער אנגיין ווי געהעריג, נאר ער וועט גלייבן אין זיין חשיבות. נאך אזא דרשה וועט מען נישט זען אזא התעוררות. כאטש וואס דער מענטש וועט ווערן זייער שטארק אנגעוואַרעמט, ער וועט אפילו לאזן א טרער פון גרויס שמחה און התרגשות, ער וועט אנהייבן זייער שטארק צו בענקען און וועלן דינען דעם אויבערשטן, און כאטש וואס צום סוף וועט עס זיכער אויך אויפטון אינעם טעכנישן זין פון זיין לעבן, ער וועט זיכער שטייגן אויך אינעם 'עולם המעשה' - אבער דאך, נאכאלץ קען זיין אז יעצט נאך דער דרשה וועט דער מענטש בלייבן זיצן און קלאצן אויף זיין פלאץ... און עס וועט אים נאכאלץ זיין זייער שווער זיך אויפצושטעלן און דאוועננען מעריב ווי עס דארף צו זיין.

דעריבער וועגן מיר זיך צו אייך טייערע ליינער, פארשטיי אז די דאזיגע שמועסן זענען געוואגט געווארן צו דיין נפש און נשמה, און ווען דו וועסט לערנען אביסל דערין, וועסטו זיכער ווערן אנגעוואַרעמט און דיין הארץ וועט זיך עפענען צום אויבערשטן. אבער באלד דערנאך וועט דיר אנהייבן צו אַרן פארוואס דו זעסט נישט עפעס א טויש אינעם 'עולם המעשה', און פארוואס דער גוף טוישט זיך נישט אין איין מינוט. אבער וויסן זאלסטו אז עס גייט נישט אזוי שנעל, ווייל די דאזיגע שמועסן זענען געאייגנט דיר צו דערנענטערן צום אויבערשטן פונעם פלאץ וואו דו שטייסט יעצט - און נישט נאר דיר צו אוועקטראגן צו אן אנדערן פלאץ, צו אן אנדערן מציאות, וואס 'דארט' וועסטו קענען דינען דעם אויבערשטן. נאר עס לאזט דיר אויף דיין פלאץ [דיין זעלבע ארבעט'ס פלאץ, דיינע זעלבע טעגליכע שיעורים און דער זעלבער מנין פון בעלי בתים מיט וועלכע דו דאוונסט יעדן טאג]. און צומאל וועסטו אפילו נישט זען קיין שום ענדערונג אינעם 'עולם המעשה', בלויז דיין 'בליק' וועט זיך טוישן! און דער טויש וועט דיר זיין אסאך שווערער צו באמערקן פון אנפאנג.

אבער דו זאלסט וויסן, אז אין לויף פון דער צייט, וועסטו זוכה זיין צו באמערקן א גרויסן טויש אין דיין נפש, עס וועט זיין א בחינה וואס עס שטייט אין פסוק: "תנו לכם מופת"[ה] - אז דו אליינס וועסט זיין ערשטוינט פון וואס עס איז געשען מיט דיר! דו וועסט זיך ממש נישט דערקענען - פונעם גרויסן ענדערונג וואס איז אנשטאנען אין דיר, אז דו האסט אנגעהויבן לעבן מיט אזא נאנטקייט צום אויבערשטן. אבער נאכאמאל, דו וועסט עס נישט דערקענען אזוי שנעל! ווייל דאס איז נישט סתם עפעס אן אויסערליכער טויש, נאר א טיפע אינערליכער טויש אינעם נפש פונעם מענטש.

ה. נועם אלימלך (וארא) כי ידבר אליבם פרעה תנו לכם מופת. הנה מלת לכם אינו מדוקדק תנו לי היה לו לומר שבוודאי רצה פרעה שיתנו לו מופת. ועוד יש לדקדק אחר שהראו לפניו מופת שהמטה נהפך לתנין ויעשו גם החרטומים כן מה היה צריך פרעה חיזוק הלב כמ"ש ויחזק לב פרעה הלא ממילא מאחר שראה שגם החרטומים עשו כן אין צריך חיזוק לזה, אך נראה פשוט דהנה האדם המלומד בניסים שהשם יתברך עושה לו נס בכל עת אזי הוא תמיד חידוש ונפלא בעיניו הגם שרואה שהשם יתברך עושה לו תמיד ניסים אף על פי כן הוא מפליא הדבר לחידוש גדול אל העושה דבר חידוש פעם אחד על ידי כישוף וכדומה אזי בפעם שנית אין חידוש בעיניו לכלום מאחר שעשה בעצמו פעם אחד.

וזהו שאמר השם יתברך ברוך הוא כי ידבר אליכם פרעה תנו לכם מופת פירוש שתעשו מופת כזה שגם לכם יהיה למופת ולחידוש זה יהיה ודאי דבר ה' ולכן כתיב וישלך אהרן את מטהו לפני פרעה ולפני עבדיו.

ג.

קרבה אל נפשי 'גאלה' - א פרטיות'דיגע גאולה

יעדער איד שטייט און ווארט אויף דער גאולה השלימה, משיח זאל שוין קומען און אונז אויסלייזן במהרה בימינו אמן. אבער די צדיקים לערנען אונז אויס צו לעבן מיט 'אורו של משיח' יעצט אין גלות; ווי דער הייליגער קאמארנער זי"ע שרייבט (פרשת בראשית), אז אלעס וואס די צדיקים דורכאויס די דורות האבן גערעדט איבער דעם זמן ווען עס וועט זיין דער 'קץ' - האבן זיי געמיינט, דעם ענין פון די פרטיות'דיגע גאולה, וואס עס איז זיי נתגלה געווארן לויט זייער מדריגה, וואס דאס איז א בליאסק וועלכע קומט פונעם גרויסן גאולה הכללית. און אזוי ברענגט דער תולדות יעקב יוסף (שמיני א') וואס ער האט געהערט פונעם הייליגן מויל פונעם בעל שם טוב הק' פשט אינעם פסוק (תהלים ס"ט י"ט): "קרבה אל נפשי גאלה" - אז איידער א מענטש איז מתפלל אויף די כלליות'דיגע גאולה, דארף ער מתפלל זיין אויף דער פרטיות'דיגער גאולה - פון זיין אייגענעם נפש.

אזוי ווערט אויך געברענגט פון צדיקים, אויף די ווערטער פון רבי שמעון בן יוחאי, וואס ער האט געזאגט: "בהאי חבורא דאיהו ספר הזוהר יפקון מן גלותא ברחמי" - דורכן זוהר וועט מען ארויסגיין פון גלות, אז דאס מיינט נישט נאר די גאולה פון לעתיד לבוא, אז ווען עס וועט זיך צוזאמענעמען אזויפיל 'לימוד זוהר' ביז עס וועט ווערן אנגעפילט דער כלי וואס מען האט אוועקגעשטעלט אין הימל אויף דעם - דעמאלט וועט משיח קומען, נאר יעדעס מאל וואס א איד לערנט זוהר - אינעם פלאץ אוואו ער געפונט זיך - איז ער גלייך זוכה ארויסצוגיין פון זיין פרטיות'דיגן גלות און שפירן די ליכטיגקייט פון דער גאולה, די זיסקייט פונעם אויבערשטן.

אזוי אויך לגבי דאס וואס חז"ל זאגן (תענית ל':): "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה בנחמתה" - יעדער וואס קלאגט אויפן חורבן, איז זוכה צו זען די שמחה און נחמה פון ירושלים. דאס מיינט אויך נישט נאר לעתיד, ווייל אויב אזוי וואלט געדארפט שטיין: 'יזכה ויראה בשמחתה בנחמתה', נאר דאס מיינט, אז תיכף אויפן פלאץ, איז ער באלד זוכה צו זען די שמחה און נחמה פון ירושלים, עס הייבט אים אן צו שיינען דער 'אורו של משיח'.

דאס איז דער התגלות פונעם הייליגן אור שבעת הימים דער בעל שם טוב הקדוש זי"ע און זיינע תלמידים און תלמידי תלמידים, וואס זענען געקומען אריינשיינען דעם 'אורו של משיח', בפרט יעצט אינעם סוף פון אלף השישי, איידער מען גייט אריין אינעם 'יום שכולו שבת', מוז מען דאך עטוואס פארזוכן פון פריער, א בחינה פון 'טועמיה' ערב שבת. דעריבער האבן די צדיקים אריינגעשיינט אז מען זאל קענען לעבן שוין יעצט מיט דער ליכטיגקייט פון משיח.

ג. היכל הברכה (בראשית) עיקר שנים עשר, אני מאמין באמונה שלימה בביאת משיח ואע"פ שיתמהמה אפי"ה אחכה לו בכל יום שיבוא, וברמב"ם אמונה ימות המשיח, והוא להאמין שיבא בוודאי ולא יחשוב שיתאחר אם יתמהמה חכה לו ולא ישים לו זמן ולא יעשה לו סברות במקראות להוציא זמן ביאתו. וחכמים אומרים 'תיפח רוחן של מחשבי קיצין', וכו'.

הנה בניי ואחיי וריעי יצאתי להשכילך בינה כי מה שתמצא בדברי זוהר זמן ועת וקץ כגון שנת ת"ח שהי' מה שהי' וכגון שנת ת"ר ובודאי הרב רבינו מרן אלהי רבי שמעון בן יוחאי לא יעבור חלילה על עיקר מדברי תורה ליתן לו זמן אע"פ שכ' ברוח הקודש מי נתן לו רשות, הקב"ה מכסהו ואתה מגלהו, אלא דע בני, שבית המקדש הוא ציור כל העולמות וציור איברי אדם כגון ארון וכפורת הוא הלב וכיוצא בזה וכל צדיק וצדיק כשמזכך אברי נשמתו עם כל התלוין בשורש נשמתו ככה בונה בבית המקדש ובירושלים כי בונה ירושלים ה' בכל עת וזמן ולמשל כשהצדיק תלוי באיזה אבר וראוה ברוח קדשו שבשנה זו יזדכך כל אברי נשמתו התלוין בו וכשם שנזדככו אברי נשמתו ככה נבנה בית המקדש בימיו במדותיו הנזדככין בתכלית הזיכוך ועל סוד זה רמז הגמרא כאלו חרב בימיו וד"ל ולכן צופה ברוח קדשו שבשנה זו יהיה גאולה אבל אינו גאולה כללית אלא פרטיות לכל שרשי נשמתו אם הוא תלוי בעינים אזי נתקן בבית המקדש עיניך בריכות בחשבון וכיוצא בזה בקומת השכינה ודי בזה למשכילים כי הם סד כבשונו של עולם.

דאס איז דער ציל פון די דאזיגע שמועסן, אריינצושיינען דעם ליכטיגקייט פונעם בעל שם טוב הק' און זיינע תלמידים און עס אריינברענגען אין די ענינים וואס ווערט ארומגערעדט אין דער פרשה פון דער וואך, אויף אן אופן אז דאס זאל זיין צוגענגליך פאר יעדן איינעם, צו לערנען זייערע ווערטער אויף א וועג פון 'התקרבות', צו פארשטיין וויאזוי מען דערנענטערט די פרטיות'דיגע גאולה וואס זיי האבן אריינגעשיינט צו יעדן איינעם באזונדער - קרבה אל נפשי גאלה.

פונקט ווי מיר האבן פריער ארומגערעדט אז מיר זוכן נישט צו אנטלויפן פון דער מציאות און דער פלאץ אוואו דער אויבערשטער האט אונז אוועקגעשטעלט, מיר באהאלטן זיך נישט פונעם אויבערשטן; ווי אדם הראשון, נאר אונזער גאנצער ציל איז צו זוכן נאנטקייט צום אויבערשטן - דארט וואו מיר זענען! אינעם פלאץ וואו מיר געפונען זיך! צו טרעפן 'התקרבות' - אפילו אויב ביז דערווייל האט זיך נאך גארנישט געטוישט אין 'עולם המעשה'! די זעלבע זאך איז, וועז מען רעדט פון דער גאולה - אודאי בעטן מיר זיך און מיר בענקען צו דער כלליות'דיגע גאולה שלימה - אבער ביז דערווייל וואס מיר זענען דא אין גלות, זוכן מיר צו קענען טרעפן אן 'אור' פון 'גאולה' אינעם 'גלות'! מיר בעטן זיך און בענקען צו לעבן שוין יעצט מיט דער ליכטיגקייט פונעם אור הגאולה וואס דער בעל שם טוב הקדוש און זיינע תלמידים האבן אונז אריינגעשיינט.

מיר האבן שוין אסאך מאריך געווען אויף דעם, אז משיח וועט נישט אויסמעקן דעם גלות און עס אוועקפירן אין מיסט, אז מען זאל שוין מער קיינמאל נישט וויסן פון דעם, נאר פארקערט, משיח וועט נעמען דעם לאנגן ביטערן 'גולה' און אריינלייגן אן 'אלף' דערין! 'אלף' - איז דער 'אלופו של עולם', דער הייליגער באשעפער. נו, וואס וועט ווערן פון אזא 'גולה' וואס האט דעם 'אלף' אינעווייניג?! עס וועט ווערן די אותיות 'גאולה'! אט דאס איז די גאולה! אז מיר וועלן געווואויר ווערן אז אלץ וואס מיר זענען דורכגעגאנגען דורכאויס דעם לאנגן גלות, איז געווען א חלק פון דער גאולה! די 'ירידה' איז געווען נישט געווען בלויז 'לצורך עליה' - נאר דאס איז גאר געווען די 'תכלית העליה'! די אלע שווערקייטן וואס מיר זענען דורכגעגאנגען אין גלות, וועט ברענגען דערצו אז עס זאל אונז נתגלה ווערן א נייע תורה (ויק"ר יג, ג. קהל"ר יא, ז); ווי דער בעל התניא שרייבט (תו"א שמות): "פונקט ווי מיר האבן זוכה געווען צו מתן תורה דורך דעם 'קושי השעבוד' וואס מיר זענען דורכגעגאנגען אין מצרים, ביז מיר האבן זוכה געווען צו א גאולה 'פנים בפנים', איז דאך אודאי זיכער כל שכן וכל שכן, וויפיל מיר וועלן זוכה זיין לעתיד לבוא צום 'עין בעין' יראו בשוב ה' ציון, און צום 'עין לא ראתה אלקים זולתך', וואס דאס ווייזט אויף דער פנימיות'דיגער חלק התורה, וואס ווערט אנגערופן 'עין בעין'". און דאס אלעס וועט מען זוכה זיין, נאר דורך די שווערקייטן פונעם יעצטיגן גלות.

אנשטאט מען זאל בלויז צואווארטן אויפן טאג וואס וועט קומען, קען מען שוין יעצט אנהייבן צו לעבן מיט דעם, נוצן די ליכטיגקייט פון צדיקים אריינצושיינען א פרטיות'דיגע גאולה אין אלץ וואס מיר

ז. תורה אור (דף מט טו"א) "דהנה כתיב 'כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות' שמקישׁ הכתוב ענין גאולה אחרונה ליציאת מצרים. והוא שכמו שכל עיקר תכלית המכוון בגלות מצרים והשעבוד רד"ו שנה היה בכדי לזכות לקבלת התורה פנים בפנים דבר ה'. וכמ"ש וזה לך האות כו' בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה. **כך כל אריכות הגלות הזה הוא כדי לזכות לגילוי פנימית התורה שיהיה לעתיד לבוא**, כי במתן תורה היה קבלת התורה הנגלית אבל פנימית טעמי התורה יהיה הגלוי שלהם לעתיד לבוא. וע"ז נאמר אראנו נפלאות. וכמ"ש עין בעין יראו.

וכך בענין השעבוד והגלות שנאמר בגלות מצרים וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה. קאי גם על זמן האחרון וימררו את חייהם היא התורה כי היא חיינו. בעבדה קשה דא קושיא. בחומר דא קל וחומר. ובכל עבדה בשדה דא ברייתא. ובלבנים דא לבון הלכתא. שאין בידינו הלכה ברורה ודין ברור כי כל דיני התורה במחלוק' שנויה הללו מכשירין ומטהרין והללו פוסלין ומטמאין. וא"כ כמו שע"י שעבוד מצרים בחומר ובלבנים זכו למתן תורה כך ג"כ ע"י לבון הלכתא שבזמננו זה. יזכו לגלוי פנימית התורה לעתיד לבוא להיות אראנו נפלאות:

גייען דורך, און צו גלייבן שוין יעצט - אין אלעם וואס מיר לעבן מיט בכלליות און בפרטיות - אז "טאטע, איך בין נאנט צו דיר". נישט נאר וועז עס וועט קומען דער טאג פון "השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם", נאר שוין יעצט איגעם פלאץ אוואו מיר שטייגן, אפילו נאך איידער עפעס פון די מעשים טוישן זיך, זאלן מיר גלייבן א גאנצן צייט אז מיר זענען נאנט צו אים. און אזוי זאגט דער של"ה הק' (ויק"פ אות ב'): "דער ספר הבהיר (אות ק"ס) איז מדייק, פארוואס הייסט עס 'עולם הבא', עס וואלט געדארפט הייסן 'עולם שיבא'? עס קען זיין פשט, אז עס איז טאקע אן 'עולם' וואס איז שוין געקומען, ווייל דער וואס איז זוכה צו זיין דבוק אין אויבערשטן, זעט שוין יעצט ביים לעבן דעם עולם הבא". דאס איז אלעס דורכן אור פון משיח וואס די צדיקים דער בעל שם טוב און זיינע תלמידים זי"ע שיינען אונז אריין.

נישט נאר קען דער מענטש לעבן מיטן 'אורו של משיח' אין גלות, נאר אויך מיטן 'אור בית המקדש' קען דער מענטש לעבן שוין יעצט. כאטש וואס אודאי וועט די תכלית השלימות פון בית המקדש זיין בשעת וועז עס וועט טאקע ווערן אויפגעבויעט בפועל דער 'בית המקדש השלישי', אבער דאך קען א מענטש לעבן שוין יעצט מיט דער אמונה אז זיין שטוב איז א בית המקדש! און דורכדעם וואס א מענטש וועט גלייבן אין דער קדושה פון זיין פריוואטע שטוב און אין דער שראת השכינה וואס עס איז דא ביי אים אינדערהיים, דורכדעם וועט ער זוכה זיין מעורר צו זיין די שלימות פון בית המקדש וואס וועט זיין לעתיד לבוא.

מיט דעם קען מען אפשר אויסגלייכן צווישן רש"י (סוכה מא. ד"ה אי נמי) וואס האלט אז דער בית המקדש השלישי וועט אראפקומען פון הימל פארטיג אינגאנצן - 'מעשה ידי שמים', און דעם רמב"ם (פי"א מהלכות מלכים ה"א[ח]) וואס ער האלט אז עס וועט געבויעט ווערן דורכן מלך המשיח - 'מעשה ידי אדם'. עס קען זיין אז 'אלו ואלו דברי אלקים חיים', אינ'אמת'ן וועט דער בית המקדש גופא אראפקומען פון הימל, אבער קומען וועט דאס דורכן 'אתערותא דלתתא' וואס אידן וועלן מאכן דורכן גלייבן אין זייער פרטיות'דיגע שטוב אז דאס איז א בית המקדש השלישי. מיט דעם פארשטייט מען אויך דעם מאמר חז"ל (ברכות ו':) "כל המשמח חתן וכלה כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים" - דער וואס מאכט פרייליך א חתן און כלה, ווערט געערעכנט כאילו ער האט אויפגעבויעט איינע פון די חרוב'דיגע הייזער פון ירושלים. ווייל א אידישע שטוב איז א התחלה פון א 'בנין בית המקדש', א בחינה פון 'אתחלתא דגאולה'.

א איד קען לעבן מיט אזא אמונה אז זיין שטוב איז א בית המקדש, זיינע קליידער זענען 'בגדי כהונה' (לכבוד ולתפארת, זעה בבא קמא דף צ"א: מכבדותא), זיינע געשיר זענען פון די דריי און נייניציג 'כלי שרת' וועלכע מען האט געגוצט ביי דער עבודה פונעם קרבן תמיד, און אזוי ווייטער, זיין בענקל, זיין בעט, זיין טיש און זיין עלעקטערישע באלייכטונג (מנורה), אז דאס אלעס איז א שטיק בית המקדש און יעדע זאך באלאנגט צו דער זאך וואס איז געווען אין בית המקדש. וועז א איד לעבט אזוי, איז ער אין דער מדרגה פון א כהן און לוי, ווייל ער לעבט מיט א דביקות אינעם בית המקדש פונקט ווי א כהן און לוי; און ווי דער רמב"ם זאגט (שמיטה ויובל פי"ג הי"ג - איבערגעזעצט אויף אידיש): "נישט נאר שבט לוי, נאר יעדער איינציגסטער מענטש אויף דער וועלט, וואס זיין גייסט איז אים דערהויבן און זיין שכל פארשטייט זיך אפצושיידן און שטיין פארן אויבערשטן, אים צו באדינען, דינען און קענען דעם אויבערשטן, און ער גייט מיט א גלייכקייט אזוויוי

ח. הלכות מלכים פי"א ה"א

המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד ליושנה לממשלה הראשונה ובונה המקדש ומקבץ נדחי ישראל וחוזרין כל המשפטים בישראל.

דער אויבערשטער האט אים באשאפן, און ער ווארפט אראפ פון זיך דעם יאך פון די פילע חשבונות וואס מענטשן זוכן זיך, איז דער מענטש געווארן געהייליגט 'קודש קדשים', דער אויבערשטער וועט זיין זיין חלק און נחלה אויף אייביג אייביג, און דער אויבערשטער וועט אים שוין צושטעלן אויף דער וועלט עפעס א זאך וואס זאל אים קלעקן און אויסהאלטן, פונקט ווי דער אויבערשטער האט צוגעשטעלט פאר די כהנים און לויים. דאס זאגט דוד המלך: "ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי".

א מענטש זאל נישט מיינען אז דער רמב"ם רעדט בלויז פון גאר גאר דערהויבענע מענטשן וועלכע דארפן נישט ארויסגיין ארבעטן אויף דער וועלט, און זיצן אין בית המדרש פון אינדערפריה ביז ביינאכט, ווייל דער רמב"ם איז דאך מדייק אין זיין לשון און ער שרייבט: "יעדער איינציגסטער מענטש אויף דער וועלט", און אזוי אויך טרעפט מען אז דער רמב"ם אליינס שרייבט אין א בריוו ווי פארנומען ער איז געווען מיט וועלטליכע ענינים, ווייל אלס קעניגליכער דאקטער איז געליגן אויף אים אן עול פונעם קעניגליכן פאלאץ. נאר דער פשט איז, אז דאס וועגדט זיך נישט אין א חילוק אינעם אויסערליכן מצב פונעם מענטש, עס איז נאר אין קאפ! עס וועגדט זיך אין דער וועג וויאזוי ער קוקט זיך אן! דאס מיינט דער רמב"ם צו זאגן: "ער זאל אראפוואנרפן פון זיך דעם יאך פון די פילע חשבונות וואס מענטשן מאכן", דאס מיינט, די אלע שכל'דיגע מחשבות וואס זענען מגשם דעם מענטש און זאגן אים: "דו האסט נישט קיין שייכות צו אזעלכע זאכן! וויאזוי קענסטו טראכטן אז דיין שטוב איז א בית המקדש? וויאזוי מעגסטו אפילו זאגן אז דיין עסן האט א 'קדושת קרבנות'? דו ביסט דאך אזא פשוט'ער מענטש!". אבער דער מענטש האלט זיך גלייך און גראד אזויוי דער אויבערשטער האט אים באשאפן, ער גלייבט אין די ווערטער פון צדיקים מיט א תמימות און פשיטות און ער בלייבט אינעם זעלבן פלאץ וואו דער אויבערשטער האט אים אראפגעלייגט און דינט דארטן דעם אויבערשטן מיט א דביקות אין זיין עבודת הקודש.

דאס איז דער סוד פארוואס רבינו הקדוש האט אוועקגעשטעלט מסכת 'חולין' נאך מסכת 'זבחים' און 'מנחות'; וואס ווי באקאנט איז פארהאן אסאך טעמים אינעם סדר פון די מסכתות - סיי נגלה'דיגע טעמים און סיי נסתר'דיגע סודות, עס איז אפילו פארהאן אסאך פלעצער ווי די גמרא אליינס שטעלט זיך אויפן סדר, און צומאל איז פארהאן וואס תוספות שטעלט זיך דערויף. ממילא, קען מען דאך פרעגן: פארוואס האט ער געלייגט 'חולין' נאך די 'קדשים' מסכתות? לכאורה איז דאך חולין מער נוגע פאר רוב מענטשן - אפילו אין די צייטן פון בית המקדש (נאכמער, אפילו ביי די הלכות פון קרבנות, דארף מען אנקומען צו רוב דינים פון מסכת חולין; ווי די הלכות פון שחיטה, טריפה, אותו ואת בנו, כיסוי הדם און נאך). נאר דא שטעקט טאקע דער ענין, אז דורכדעם וואס מען לערנט 'חולין' נאך 'קדשים', ברענגט מען ארויס אז אינ'אמת'ן איז די פשוט'ע 'חולין' פון א איד -נישט קיין פשוט'ע חולין! אין א געוויסע בחינה איז עס קדשים! עס איז חולין על טהרת הקודש! ווייל א איד גלייבט אז יעדעס שטיקל פלייש וואס ער עסט - קומט בעצם פון די קרבנות פון בית המקדש - נאר עס איז אראפגעקומען נידריגער און נידריגער, ביז ער מעג עס שוין עסן! אזוי אויך יעדעס שטיקל ברויט וואס ער עסט - קומט בעצם פון די מנחות און לחם הפנים! און אזוי ווייטער.

דאס איז איינע פון די יסודות פון חסידות, וואס דער בעל שם טוב הקדוש און זיינע תלמידים האבן אויסגעלערנט, צו לעבן מיטן 'אור הגאולה' - אינעם גלות! צו דערנענטערן דעם 'אורו של משיח' צום מענטש און אים אויסלייזן א 'גאולה פרטית' - קרבה אל נפשי גאלה. ווי למשל, דאס וואס א מענטש לאזט איבער ביי זיך אין שטוב איין 'אמה על אמה' וואס ער קאלעכט נישט, אלס 'זכר לחורבן'; ווי עס שטייט אין שולחן ערוך (או"ח סי' תק"ס סעי' א'). דאס מיינט, אז ער דארף גלייבן אז דער גאנצער הויז איז

בעצם א זכר צום 'בית המקדש השלישי', נאר וויבאלד עס פעלט נאך פונעם שלימות, דעריבער לאזט ער איבער איין שטיקל פונעם בית המקדש אומפארענדיגט אלס זכר לחורבן.

אזוי אויך די הלכה וואס שטייט דארט (שם), אז א חתן כלה דארפן לייגן אֵש אויפן קאפ און איבערלאזן איין צירונג וואס מען טוט נישט אן, צוליב 'זכר לחורבן'. איז אויך די זעלבע זאך, אז מען גלייבט אז ביי דער חתונה טוט זיך אפ א 'יחוד השלם', נאר וויבאלד עס איז נאכנישט בשלימות, דעריבער לאזט מען איבער א קליניקייט אלס זכר. אבער עס איז א גרויסער טעות אויב א מענטש וועט קוקן בלויז אויפן קליינעם 'זכר' און פארגעסן פונעם עיקר, אז אלע איבריגע זאכן וואס מען טוט יא, איז א פרטיות'דיגע גאולה - אינעם גלות.

א קורצער סך הכל פון דער גאנצער הקדמה: דער אויבערשטער פארלאנגט פון אונז צו לעבן מיט א נאנטקייט צו אים. דאס הייסט, אז א מענטש זאל נישט נאכגיין זיין אינסטינקט פון זוכן א גאנצן צייט שלימות, נאר ער זאל זיך מכניע זיין און זיך איבערגעבן פארן אויבערשטן, אז ער איז צופרידן צו ווערן געפירט פונעם אויבערשטן אזויווי ער וויל, און ער זאל גלייבן אז דורך אים - **זייענדיג אין דעם פלאץ אוואו ער געפונט זיך יעצט** - ווערט נתגלה דעם אויבערשטנ'ס כבוד אין דער וועלט.

דער וועג אנצוקומען צו דעם, איז דורכן זיך צוהערן צו די ווערטער פון צדיקים, וועלכע רעדן צום מענטש א נפש'דיגע שפראך, זיי טוישן זיין גאנצן בליק, אז ער זאל זיך אנקוקן פון אויבן אויף אראפ - אזויווי דער אויבערשטער קוקט אויף אים, צו טרעפן די נאנטקייט צום אויבערשטן - דארט וואו ער איז, צו גלייבן אז דער שפיץ פון זיין עבודה איז צו זיין אזויווי דער אויבערשטער וויל, און זיין עיקר בחירה איז: צו זיין א 'שמח בחלקו', צו זיין צופרידן און צו גלייבן אין זיין עבודה וואס ער טוט אינעם פלאץ וואו דער אויבערשטער האט אים אוועקגעשטעלט.

דורכדעם, וועט א מענטש אנקומען צו זיין 'גאולה פרטית' און צו א קדושה פון 'בית המקדש' - ביי זיך אין שטוב. כאטש וואס דער מענטש געפונט זיך נאך אין א בחינה פון 'חוץ לארץ', בפרט אין זיין פרנסה, וואס ער דארף זיך ארומדרייען אין די גאסן צו זוכן עפעס אהיימצוברענגען. אבער דער מענטש איז זיך מקשר צום 'דעת הצדיקים', צו גלייבן אז טאקע דא אין דעם פלאץ קען מען מאכן א נחת רוח פארן אויבערשטן, מען קען דארט לעבן מיט א געוואלדיגע נאנטקייט, הכנעה און שפלות - דורכדעם וואס מען ברענגט אריין דעם 'אלופו של עולם' דארט אינעווייניג, אינעם פלאץ און מצב וואו ער געפונט זיך.

ספר בראשית

פרשת בראשית

נושא:
א אידישע שטוב

דוקא אין א
גשמיות'דיגע שטוב
דא אונטן רוהט די
שכינה

פרשת בראשית

נושא: א אידישע שטוב

דוקא אין א גשמיות'דיגע שטוב דא אונטן רוהט די שכינה

א. דער סוד פון א שטוב איז דער זעלבער סוד ווי בריאת העולם - אלעס פארן ציל פון 'דירה בתחתונים', אז עס זאל זיין השראת השכינה אין א גשמיות'דיגער פלאץ

דוקא אין א גשמיות'דיגע שטוב דא אונטן רוהט די שכינה | בראשית - רא"ש בי"ת, דער סוד פון א שטוב | בחכמה יבנה בית - תורה | בחכמה יבנה בית - דער סוד פון אשת חיל צום אויבערשטן | בחכמה יבנה בית - דוקא א אידישע שטוב איז די דירה בתחתונים

ב. דער עיקר מעלה פון אידן בכלל און פון א אידישע שטוב בפרט - אז די שכינה רוהט צווישן אונז

די שכינה זאל רוען צווישן זיי | די שכינה זאל רוען - דורך ענגי הכבוד | די שכינה זאל רוען - מאכן א משכן | בראשית - די שכינה זאל רוען

ג. א פאויטיוע בליק אויפן ענין פון שלאפן און שטארבן - א מתנה פון 'התחדשות' נאכן חטא

שלאפן און שטארבן - א מתנה פון התחדשות נאכן חטא | אפשר וועט ער עסן פונעם עץ החיים | טוב מאוד - דאס איז שטארבן | דאס רחמנות פון א שטראף | דאס אראפפאלן איז דער וועג ארויפצוגיין | תיקון חצות - נאכן שלאפן | דער שלאף פון נאך יום טוב

נושא: א אידישע שטוב

א.

דער סוד פון א שטוב איז דער זעלבער סוד ווי בריאת העולם - אלעס פארן ציל פון 'דירה בתחתונים', אז עס זאל זיין השראת השכינה אין א גשמיות'דיגער פלאץ

די תורה הקדושה הייבט אן די וואכנדיגע פרשה - וואס איז בעצם דער אנהויב פון דער תורה:

"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ".

עס איז פארהאן אין **תיקוני זוהר** זיבעציג אויסטייטשן אויף דאס ווארט בראשית, מיט אלערליי אויסלייגן פון אט די הייליגע אותיות. אינעם דריטן תיקון, ווערן די אותיות 'בראשית' אויסגעלייגט אין צוויי ווערטער "ראש בית". זאגט דער הייליגער תנא רבי שמעון בר יוחאי:[א] "דאס איז דער דריטער תיקון, **רא"ש בי"ת.** דער סוד דערפון איז: (משלי כד ג) "בחכמה יבנה בית" - מיט חכמה ווערט געבויעט א שטוב. (דהיינו, 'ראש' מיינט חכמה, ראשית חכמה, דאס מיינט דער צוזאמשטעל רא"ש בי"ת, 'חכמה' איז דער 'בית'). ווער עס וויל זעהן דעם קעניג, האט נישט קיין רשות אים צו זעהן נאר אין זיין שטוב, און דער סוד פון דעם איז - מען ווייסט נישט פון זיין חכמה נאר ביי אים אינדערהיים".

בחכמה יבנה בית - תורה

דער אויבערשטער האט באשאפן אלע וועלטן, פון אויבן ביז אונטן. אבער דער עיקר גילוי פונעם אויבערשטנ'ס כבוד וואו די שכינה רוהט, איז דוקא אין שטוב. די שטוב איז תורה. די זיבן רועים (אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף דוד) האבן אויסגערופן דא אין דער וועלט דעם אויבערשטנ'ס מציאות, זיי האבן געהאלטן אין איין פארשפרייטן דעם כבוד פונעם אויבערשטן דא אויף דער וועלט, ביז די וועלט איז אנגעקומען צו א דרגא אז אידן האבן געקענט באקומען די תורה, וואס מיט דעם טוט מען דעם אויבערשטנ'ס רצון דא אין דער גשמיות'דיגער וועלט, דאס מאכט אז **די גשמיות'דיגע וועלט זאל ווערן א שטוב פארן אויבערשטן.** דאס הייסט **"בחכמה יבנה בית"** - מיט חכמה ווערט געבויעט א שטוב, "חכמה" מיינט דאך די 'תורה'.

א. לשה"ק (יח:): "ודא תקונא תליתאה כגוונא דא, בראשית, רא"ש בי"ת, ורזא דמלה בחכמה יבנה בית, ומאן דבעי למחזי למלכא, לית ליה רשו למחזייה אלא בביתיה, ורזא דמלה חכמה לא אשתמודעא אלא בביתיה".

בחכמה יבנה בית - דער סוד פון אשת חיל צום אויבערשטן

אבער אינ'אמת'ן ליגט דא נאך א טיפקייט. דער גילוי פונעם אויבערשטן איז דוקא אין א 'שטוב'. **"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"** (שמות כה ח) - מאכט מיר א בית המקדש, וועל איך רוען צווישן אייך. דאס שלימות פון דעם געשעהט דווקא דורכן בויען 'א אידישע שטוב', וואס נאר אזוי קען מען פארשטיין דעם סוד פון 'אשת חיל', אז דער איד איז דער 'אשת חיל' פונעם אויבערשטן, די שטוב פארן אויבערשטן. דאס איז פשט: "בחכמה יבנה בית", 'חכמה' מיינט מען **"חכמת נשים בנתה ביתה"**, בחכמה - מיטן סוד פון 'אשת חיל', 'יבנה בית' - ווערט געבויעט א שטוב פארן אויבערשטן.

בחכמה יבנה בית - דוקא א אידישע שטוב איז די דירה בתחתונים

דער איד דערהערט מיט אזא טיפקייט דעם סוד פון די הייליגע ווערטער פון תיקוני זוהר: "וועו עס וויל זעהן דעם קעניג, האט נישט קיין רשות אים צו זעהן נאר אין זיין שטוב". וייל **דער עיקר 'השראת השכינה' איז נאר דורכן בויען א שטוב אין דער גשמיות'דיגער וועלט. 'נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים'**, א אידישע שטוב. וועו א איד דערהערט דאס, דאן איז ער זוכה צו זעהן כביכול דעם קעניג - ער לעבט אין זיין שטוב מיטן אויבערשטן וועלכער ווערט דארט נתגלה. (ער דערהערט אז אלעס דא איז א מרכבה צו יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה).

ב.

דער עיקר מעלה פון אידן בכלל און פון א אידישע שטוב בפרט - אז די שכינה רוהט צווישן אונז

עס איז באקאנט די ווערטער פונעם הייליגן **רמב"ן**, אויף די פסוקים אין פרשת כי תשא: נאך וואס משה רבינו האט אויסגע'פועל'ט א סליחה פאר אידן נאכן חטא העג', האט דער אויבערשטער אים אנטפלעקט די גרויסע אוצרות פון מתנת חינם - אומזיסטע מתנות, און געוויזן דאס גרויס רחמנות וואס ער האט צו אידישע קינדער. דאן האט משה געבעטן דעם אויבערשטן: **"ונפלינו אני ועמך"** - דער אויבערשטער זאל מאכן עפעס עקסטער פאר אים מיט די אידן, און ווייזן ווי שטארק זיין ליבשאפט איז צו זיי. האט דער אויבערשטער אים געענטפערט: **"נגד כל עמך אעשה נפלאות אשר לא נבראו בכל הארץ ובכל הגוים"** - אנטקעגן דיין פאלק וועל איך מאכן וואונדערליכע זאכן, וואס איז נאך קיינמאל נישט באשאפן געווארן אין דער גאנצער וועלט און אין אלע פעלקער.

משה רבינו האט אויסגע'פועל'ט אז דער אויבערשטער זאל קומען וואוינען מיט אונז

פרעגט דער הייליגער **רמב"ן**: מיר געפונען נישט נאך די ווערטער פונעם אויבערשטן אז עס זענען דאן געווען וואונדער ווי קיינמאל בעפאר, וויל די דאזיגע מעשה איז דאך געווען נאך וואס דער אויבערשטער האט געשפאלטן דעם ים סוף, און דאס איז ביז דערווייל דער גרעסטער וואונדער וואס איז נאר אמאל געשעהן, אויב אזוי וועו איז מקוים געווארן די ווערטער פון אויבערשטן אז ער וועט מאכן וואונדער וואס איז נאך קיינמאל נישט געשעהן? דערויף ענטפערט דער רמב"ן: די וואונדער וואס דער אויבערשטער האט דאן געמאכט מיט אידן - וואס איז נישט געווען קיינמאל בעפאר - איז אז 'די שכינה זאל רוען צווישן זיי', דאס האבן די אידן באקומען דאן אלס מתנה פונעם אויבערשטן.

די שכינה זאל רוען – דורך ענני הכבוד

זאגט אויף דעם דער הייליגער **גאון פוןווילנא** אז דאס מיינט מען די ענני הכבוד, די וואלקענעס האבן באגלייט די אידן אין מדבר, פון וועו דער אויבערשטער האט צוגעזאגט: "אנטקעגן דיין פאלק וועל איך מאכן וואונדער". און כאטש וואס מיר ווייסן אז די וואלקענעס האבן שוין עקזיסטירט בשעת די אידן זענען געשטאנען ביים ים סוף, איז דאס נאר געווען ביז זיי זענען אריבער דעם ים. אויך, נישט אלע אידן האבן עס געקענט זעהן, נאר די נביאים צווישן זיי. אבער יעצט נאך וואס דער אויבערשטער האט געזאגט **"סלחתי כדבריך"** אין יום כיפור, און משה רבינו האט געבעטן אויף א וואונדער, האט דער אויבערשטער געגעבן די מתנה פון ענני הכבוד וואס מיט דעם איז ער געקומען רוען צווישן די אידן.

דאס זעהן מיר ביים חטא מרגלים וועו עס איז געווען א גרויסער צארן אויף אידן רחמנא ליצלן, האט משה רבינו זיך איינגעבעטן ביים אויבערשטן זאגנדיג (במדבר יד יד): **"וְאָמְרוּ אֶל יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַזֹּאת שָׁמְעוּ כִּי אַתָּה ה' בְּקֶרֶב הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר עַיִן בָּעַיִן נִרְאָה אַתָּה ה' וַעֲנָנְךָ עֹמֵד עֲלֵהֶם וּבְעַמֻּד עָנָן אַתָּה הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם וּבְעַמּוּד אֵשׁ לָיְלָה"** - "די גוים וואס זיי האבן געהערט ווי דו באשעפער ביסט צווישן דעם פאלק, מיט זייערע אייגענע אויגן האבן זיי געזעהן אז דו באשעפער מיט דיין וואלקן שטייסטו העכער זיי, מיט א וואלקן זויל גייסטו פארנט פון זיי בייטאג, און מיט א פייער זויל ביינאכט". איז **רש"י** מסביר, אז דורך די ענני הכבוד זעהן די גוים די מורא'דיגע גרויסע ליבשאפט פון דיר צו אידן, און וויבאלד זיי האבן נישט געזעהן אז דיין ליבשאפט צו זיי זאל קלענער ווערן. דעריבער וועלן זיי גלייך פארשטיין אז דו האסט זיי אויסגע'הרג'עט בלויז ווייל דו קענסט זיי נישט אריין ברענגען קיין ארץ כנען (זעה די הערה אונטן [ב]).

משה רבינו האט געזאגט אט די ווערטער נאר ביים חטא מרגלים, און נישט ביים חטא העגל, דאס וועט מען גוט פארשטיין לויט די ווערטער פונעם ווילנער גאון אז טאקע נאר נאכדעם וואס די אידן האבן געזינדיגט מיטן עגל, און דער אויבערשטער האט זיי מוחל געווען יום כיפור, נאר דאן האט דער אויבערשטער געגעבן די מתנה פון רוען צווישן זיי מיט 'ענני הכבוד'.

די שכינה זאל רוען – מאכן א משכן

דאס איז וואס דער רמב"ן ברענגט ארויס - אז דער אויבערשטער האט געגעבן א מתנה פאר די אידן און ער איז געקומען רוען צווישן זיי אויף א טאפעדיגן אופן דא אונטן אויף דער וועלט. צי ווי דער גאון זאגט - מיט די ענני הכבוד, צי ווי אנדערע זאגן - מיטן בויען א משכן, וואס דאס האט דער אויבערשטער געהייסן נאך דער מחילה אויפן חטא עג' [מיר וועלן נישט אריינגיין אין דער לאנג פארצווייגטע סוגיא, צי דער משכן וואלט וועו געבויעט געווארן אויב די אידן וואלטן נישט געזינדיגט, מיר האבן שוין מאריך

ב. ווייל ווילאנג די גוים וואלטן בלויז געווואוסט פון דער תורה וואס דער אויבערשטער האט געגעבן פאר אידן, וואלטן זיי אוודאי פארשטאנען אז מסתמא האבן די אידן נישט געפאלגט די תורה, דעריבער איז אויף זיי געקומען דער שטראף. אבער וויבאלד זיי האבן געווואוסט אסאך מער פון דעם, זיי האבן געזעהן מיט זייערע אייגענע אויגן די מורא'דיגע ליבשאפט צווישן דעם אויבערשטן מיט די אידן, וואס אמת'ע ליבשאפט לעשט זיך נישט אויס מיט דעם וואס די אידן זינדיגן, זיי האבן דערהערט די אמת'דיגע אייביגע ליבשאפט פון אויבערשטן צום איד, [ווי מען רעדט אלעמאל, אז דער גוי - ער ווייסט באמת, וואס דאס הייסט א איד. דאס איז פשט אין פסוק: **"הרנינו גוים עמו"** - אז דער גוי וועט באזינגען דאס אידישע פאלק, זייער נאנשאפט צום אויבערשטן. אזוי אויך דער פסוק: **"השבעתי אתכם בנות ירושלים"** וואס דאס גייט ארויף אויפן גוי, וואס ער שטייט פונדרויסן און זעהט ווי דער אויבערשטער האט זיך ליב מיטן איד אויף אזא גרויסן פארנעם].

אט די נקודה האט משה רבינו ארויסגעברענגט, אז פאר דעם גוי, וואס ער זעהט ווי דו רוהסט מיט אזא ליבשאפט צווישן די אידן דורך די ענני הכבוד, פאר אים קען מען נישט פארקויפן אז דו האסט אויסגע'הרג'עט די אידן ווייל זיי האבן דיר נישט געפאלגט. זיי וועלן זיכער זיין, אז נאר צוליב שוואכקייט האסטו אזוי געטוהן, דעריבער בעט איך זיך ביי דיר: 'טוה דאס נישט, דער חילול השם וועט זיין שרעקליך גרויס'.

געווען אין דעם אין אסאך מאמרים. דאס איז אבער קלאר, אז למעשה איז דער אויבערשטער געקומען רוען צווישן די אידן ערשט נאכדעם וואס דער אויבערשטער האט געזאגט פאר משה: "נגד כל עמך אעשה נפלאות - אנטקעגן דיין פאלק וועל איך מאכן וואונדער" - וואס דאס מיינט - רוען צווישן די אידן].

בראשית - די שכינה זאל רזען

נאך די אלע הקדמות, עפנט זיך פארן איד א ליכטיגקייט אינעם נושא פון השראת השכינה ביי זיך אין שטוב. די תורה הייבט גלייך אן: "**בראשית**" - **רא"ש בי"ת**, און אויך דער **תרגום ירושלמי** זאגט אויפן פלאץ: "בראשית, בחוכמתא ברא הוי'ה" - מיט חכמה האט דער אויבערשטער באשאפן, דאס מיינט מען דעם "בחכמה יבנה בית". זעהן מיר, ווי גלייך ביים אנהייב פון באשאפן די וועלט איז מען פארנומען מיט בויען א שטוב פארן אויבערשטן, וואס דאס איז דער גאנצער ציל פארוואס דער אויבערשטער האט באשאפן זיין וועלט; ווי די ווערטער פונעם הייליגן **בעל התניא** נבג"מ (תניא פל"ג): "דאס איז דער גאנצער מענטש, דער ציל פארוואס ער איז באשאפן געווארן, און דער ציל פון באשאפן אלע וועלטן פון אויבן און פון אונטן. אלעס איז צוליב דעם, אז דער אויבערשטער זאל האבן א שטוב דא אונטן".

ג.

א פאזיטיווע בליק אויפן ענין פון שלאפן און שטארבן - א מתנה פון 'התחדשות' נאכן חטא

אפשר וועט ער עסן פונעם עץ החיים

די תורה הקדושה זאגט ווייטער דער וואך (בראשית ג כב-ג): "**וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ לָדַעַת טוֹב וָרָע וְעַתָּה פֶּן יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי לְעֹלָם וַיְשַׁלְּחֵהוּ הוי'ה אֱלֹהִים מִגַּן עֵדֶן וגו'**" - יעצט נאך וואס אדם האט געגעסן פונעם עץ הדעת, אפשר וועט ער אויך גיין עסן פונעם עץ החיים, און בלייבן לעבן אויף אייביג. האט דער אויבערשטער פארשיקט אדם הראשון פון גן עדן".

לכאורה וועלט שווער, דער אויבערשטער האט דאך קלאר געזאגט בעפארן חטא: "**וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת**" - "פון דעם עץ הדעת זאלסטו נישט עסן, ווייל דו וועסט שטארבן". איז פארוואס זאל מען יעצט מורא האבן אז אפשר וועט אדם הראשון מיט א חכמה'לע זיך אריסדרייען פונעם אויבערשטן? ביי א קעניג א בשר ודם וואס האט אריס געגעבן אן אורטייל אז א מענטש זאל גע'הרג'עט ווערן, דארף ער איינשפארן און אפהיטן דעם מענטש אז ער זאל נישט אנטלויפן אא"וו, כדי מען זאל קענען אויספירן זיין אורטייל. אבער דער אויבערשטער וואס די גאנצע וועלט איז זיינס, פארוואס זאל ער דארפן ארויסווארפן אדם הראשון פון גן עדן נאר כדי ער זאל נישט עסן פונעם עץ החיים וואס דאן וועט ער בלייבן ביים לעבן. אלע ספרים רעדן שוין ארום מסביר צו זיין די פסוקים, יעדער לויט זיין הייליגן שטייגער.

טוב מאוד - דאס איז שטארבן

מען קען זאגן מיט א פנימיות'דיגער דערהער לויט וואס עס שטייט אין **ליקו"ה** (תפילין ה"ה י"ד): "באמת נאכן חטא איז דאס שטארבן און שלאפן גאר א גרויסע טובה, ווייל ווען נישט דער מענטש וואלט געזינדיגט וואלט ער זוכה געווען צו אן אמת'ע אייביגע לעבן מיטן גוף, אז צוזאמען מיטן גוף זאל ער

קענען נכלל ווערן אינעם אור אין סוף. אבער נאך וואס ער האט געזינדיגט און ער האט געגעסן פונעם עץ הדעת, און עס האט זיך אנגעכאפט אין זיין גוף די שמוץ פונעם שלאנג, דעריבער קען ער נישט לעבן מיט זיין גוף אן אייביג לעבן, נאר דורך שטארבן וואס דאס איז א גרויסע טובה; ווי עס שטייט אין חז"ל אויפן פסוק: **"והנה טוב מאוד"** - דאס מיינט שטארבן. ווייל דורך שטארבן, וואס דאס איז אויך שלאפן [א זעכציגסטל פונעם שטארבן], דורך דעם ווערט אויפגעפרישט זיין מוח, און עס ווערט באנייט זיין גוף מיט זיין חיות. דאן שטייט ער אויף לתחיה מיט א ריינעם ציכטיגן גוף וואס איז אינגאנצן אויסגעארבעט און ריין פונעם שמוץ פונעם שלאנג".

דאס איז דאס גרויס רחמנות פון אויבערשטן וואס ער האט געזעהן נאך וואס דער מענטש האט געזינדיגט אז ער וועט נישט קענען לעבן מיט א דביקות און אן אמת'דיג לעבן, דערפאר האט ער באפוילן אז נאך יעדע פּאָר שעה פון עבודת השי"ת מוז מען זיך צולייגן, און שלאפן א פּאָר שעה, יעדער לויט זיינע מדרגות, און לויט וויפיל שעה די חכמים האבן באשטימט.

דאס זעלבע איז מיטן שטארבן, אז נאך וואס דער איד האט געהארעוועט זיבעציג יאר און מער, מוז ער גיין שלאפן אביסל - וואס דאס איז שטארבן, כדי אויפצושטיין מיט א פרישקייט ביי תחיית המתים מיט א ריינעם ציכטיגן גוף. דאס איז אלעס פונעם גרויסן רחמנות פון אויבערשטן.

דאס רחמנות פון שטארבן

אין אנהייב קוקט אויס פארן מענטש אז דאס שטארבן און דאס שלאפן איז א שטראף פונעם אויבערשטן. און אינ'אמת'ן איז עס טאקע ארגינאל געקומען אלס שטראף. אבער אינ'אמת'ן, דער עצם זאך וואס דער אויבערשטער האט דאס באשאפן, איז פון מורא'דיגע רחמנות און חסדים.

דערפאר ווען א מענטש לערנט די דאזיגע פרשה זעהט ער דאס גרויסע רחמנות פונעם אויבערשטן אויף אדם הראשון - נאך וואס דער חטא האט צוגעברענגט ער זאל ווערן אזוי פארדרייט און זיך אזוי באנארישן זיך צו באהאלטן פונעם אויבערשטן, ממילא **כדי ער זאל נישט זיך באנארישן נאכאמאל און זיך איינרעדן אז מיטן עסן פונעם עץ החיים וועט אים ווערן גוט, האט דער אויבערשטער מיט גרויס רחמנות אים ארויסגעשיקט פון גן עדן**, און מיט דעם האט ער אים ערקלערט אז שטארבן איז די גרעסטע טובה פאר אים.

דאס אראפפאלן איז דער זועג ארויפצוגיין

וויפיל שטארקט זיך מיט דעם א איד וואס איז פארביטערט בייטאג און ביינאכט אויף דעם וואס ער האט כסדר עליות און ירידות, צייטן פון שלאפן און שטארבן, דורכגענג און דערווייטערונגען, און ער פארשטייט נישט פארוואס קען מען נישט לעבן אלעמאל מיט א דערהויבנקייט. דער תירוץ צו דעם איז, אז **נאכן חטא, מוז דער מענטש אריבערגיין עליות און ירידות כדי צו לעבן אן אמת'דיג און אייביג לעבן.** ער דארף פארשטיין אז: **"ירידה תכלית העליה"** - דאס אראפפאלן איז דער וועג צום ארויפגיין. און נאר דורכדעם וואס ער וועט אראפפאלן אין א בחינה פון שלאפן אדער שטארבן, דאן וועט ער זוכה זיין צו לעבן מיטן 'אור אין סוף', אן אמת'דיג און אייביג לעבן, מיט א ריינקייט אין ציכטיגקייט.

תיקון חצות - נאכן שלאפן

דערפאר זאגט ער דארט ווייטער (ליקו"ה הנ"ל) אז דער עיקר עבודה פון תיקון חצות איז דוקא אויב ער איז געשלאפן אנהויב נאכט און זיך אויפגעוועקט ביי חצות, און נישט אזא איינער וואס בלייבט אויף ביז

שפעט ביינאכט. ווייל דער עיקר עבודה איז דוקא נאכן אראפפאלן - שלאפן. דאס האט אדם הראשון באקומען א מתנה פונעם אויבערשטן מיט זיין רחמנות, וואס האט אים געזאגט: 'אויב וועסטו שלאפן וועסטו האבן א פרישקייט, און דו וועסט מיר קענען דינען מיט א גוף וואס איז ריין און זויבער פונעם שמוץ פונעם שלאנג. און אויב נישט, וועסטו מיר נישט קענען דינען ווי עס דארף צו זיין'.

דאס איז די גרויסע מעלה פון דינען דעם אויבערשטן נאָכן שלאפן, און נישט פאַרן שלאפן. מען גייט שלאפן און מען גיבט איבער די נשמה צום אויבערשטן, מען ליינט ערליך קריאת שמע שעל המיטה, וואס דארטן זאגט מען: **"מימיני מיכאל ומשמאלי גבריאל וכו'"** וואס דורך דעם ווערט מען אפגעהיטן פון דער טומאה (ל"מ בתרא ה').

וועגן דעם זענען דא אזעלכע וואס פירן זיך נישט צו דאוונען גלייך שבועות אינדערפרי נאכן זיין אויף א גאנצע נאכט, נאר מען כאפט לכל הפחות א קליין דרימל אין א בחינה ווי ביי שמחת בית השואבה אין בית המקדש וואס מען האט געדרימלט אויפן פלייצע פונעם חבר (סוכה נג.), דאס אלעס איז, כדי מען זאל האבן עפעס א פרישקייט און א באנייאונג דורכן שלאף.

דער שלאף פון נאך יום טוב

שטייענדיג שבת בראשית נאך די ימים טובים, און אידישע קינדער ווילן זיך אויפפרישן און זיך באנייען צו לעבן א פנימיות'דיג לעבן, בעט מען זיך ביים אויבערשטן אויף רחמים וחסדים, צו פארשטיין דעם מצב ווי מען שטייט יעצט. אסאך מאל וויל א מענטש אנהויבן אין עבודת השם יעצט אנהויב זמן, אבער זיין גוף איז אויסגעמוטשעט און אויסגעשעפט פון די הארעוואניע פון יום טוב, און ער שפירט אין די יעצטיגע מוצאי יום טוב'דיגע טעג אז זיין גוף און זיין מוח זענען פארשלאפן. ער שפירט מיט דעם א דערווייטערונג, ער ווייסט נישט וואס גייט פאר מיט אים, וואס איז געשעהן מיט אים.

אבער נאך די אויבנדערמאנטע וועלטער, עפנט זיך אויף פאר זיינע אויגן א נייער דערהער, אדרבה, "ירידה תכלית וצורך העליה" - דאס אראפפאלן איז דער ציל און מיטל זיך אויפצוהייבן. ער פארשטייט אז טאקע נאך די דערהויבענע טעג וואס איז פארבי אויף אים, סוכות, הושענא רבה, שמיני עצרת און שמחת תורה, דווקא יעצט דארף ער אביסל זיך באראיגן און זיך אויסרוען, ער זאל האבן א פָאר טעג פון בחינת שלאפן, כדי צו אויפפרישן זיין מוח און זיין גוף צו עבודת השם.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן מיר זאלן קענען אנהויבן דעם ווינטערדיגן זמן מיט א פרישקייט, מיר זאל נישט דורכשלאפן דעם ווינטער מיט א ווינטערדיגע שלאף, מיר זאלן זוכה זיין צו זיך אויפפרישן דורכן פארשטיין אז דער שלאף העלפט ארויס דיר צו דינען, אזוי ארום וועט זיין **"מתוקה שנת העובד"** - "זיס איז די שלאף פון דער וואס דינט דעם אויבערשטן", ווייל דאס גיבט אים כח אים צו דינען ווייטער.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו אורו של משיח, וואס ווערט דערמאנט אין אונזער פרשה: **"ורוח אלקים מרחפת"** ווי עס שטייט אז דאס איז משיח. משיח וועט אונז אויפוועקן פון אונזער שלאף, מיטן אנטפלעקן דעם סוד אז דאס שלאפן איז א מורא'דיגע טובה. דאן וועלן מיר פארשטיין אז די אלע פינסטערניש און הסתרות וואס זענען אריבער אויף אונז אין גלות, דאס אלעס איז געווען ווי א שלאף אין בעפארבריטונג צו דער גרויסער גאולה, זיך צו אויפפרישן מיט משיח צדקינו.

בעטן מיר יעצט פאר די ליכטיגקייט פון משיח, צו דערהערן יעצט אינמיטן שלאף אז אלעס איז א הכנה צו דער גאולה, מיר זאלן לעבן יעצט מיט די דאזיגע ליכטיגקייט, דאן וועלן מיר פארשטיין אז אלע שוועריקייטן פון גלות איז פונקט ווי די יסורים פון א לידה, און אט אט קומט שוין משיח.

מיר זאלן אלע זוכה זיין, יעדער איינער פון אונז, צו "קרבה אל נפשי גאלה", צו לעבן יעצט מיט א פרטיות'דיגע גאולה. אויך זאלן מיר זוכה זיין צו "בחכמה יבנה בית", יעדער זאל גלויבן אז זיין שטוב איז א בית המקדש מעט, ער זאל גלויבן אין זיין לערנען און דאוונען, אין זיינע מצוות און מעשים טובים. מיר זאלן זוכה זיין צו אריינגיין אין דער עבודה פון די בראשית פרשיות, די ווינטערדיגע טעג. מיר זאלן זוכה זיין אז די איינזייאונג, וואס דאס איז די הארוואניע פון חודש תשרי, זאל אויפגעכאפט ווערן אין אונז, אז עס זאל קענען וואקסן און ברענגען פירות. און וען עס וועט זיין שווער, וועט מען זיך דערמאנען: "הזורעים בדמעה ברנה יקצרו" - דער וואס זייעט אין מיט טרערן, שניידט מיט פרייד". מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

פּוּשׁת נח

נושא:
גלויבן אין זיך זעלבסט

נח האט נישט
געגלויבט אין זיך,
דעריבער האט ער
נישט מתפלל געווען
פארן דור

פרשת נח

נושא: גלויבן אין זיך זעלבסט

נח האט נישט געגלויבט אין זיך, דעריבער האט ער נישט מתפלל געווען פארן דור

א. א מענטש קען זיין א צדיק און א תמים - אבער נאכאלץ האט ער וויניג אמונה אין זיינע כוחות

וועלכע סארט 'אמונה' האט געפעלט פון נח? | אמונת חכמים - די 'אמונה' זאל ברענגען אויף למעשה | דער צדיק זאל גלויבן אין זיך אליין

ב. די געווענליכע אמונה אין אויבערשטן איז טאקע תלוי בלויז אין תמימות - אבער צו גלויבן אין זיך מוז מען שוין האבן 'אמונת חכמים' צו גלויבן אינעם כח וואס דער אויבערשטער האט געגעבן פארן בעל בחירה

די טענה פון אויבערשטן צו נח - פארוואס האסטו נישט געבעטן רחמים | דער טעות פון נח - אפילו אין אזא שרעקליכער מצב ווארט דער אויבערשטער אויף דיינע תפילות | נח איז נישט ווי אברהם אבינו נח גלויבט נישט גענוג אין זיין צדקות, און נוצט עס נישט אויף למעשה

ג. זיך אפלערנען פון משה רבינו און פון חכמי ישראל אין אלע דורות ווי שטארק זיי האבן געגלויבט אין זיך, אין זייער תורה און זייער תפילה

משה רבינו די נשמה פון נח | "וגם בך יאמינו לעולם" - אפילו דו אליינס וועסט אויך גלויבן אין דיר | דער נסיון פון די תנאים און אמוראים נישט צו אויסהערן די צדוקים | יום כיפור איז דער טאג וואס משה האט געגלויבט און אויסגע'פועל'ט אמונה פאר אלע אידן

ד. אריסנעמען פון דער פרשה לעובדא ולמעשה: גלויבן אין אונזער כח התפילה, און יעדער יחיד זאל איינרייסן פארן דור בכלליות, און בפרטיות איבער די גזירות על הדת

אריינבאקן די אמונה אין כח התפלה | די באדערפענישן פון כלל ישראל | נישט נעמען די גזרות פאר לייכט | האלט זיך נישט אפ פון בעטן רחמנות | די וועלט קען נישט שטיין אן בעטן מידת הרחמים | דער געווער פון משיח | "צהר תעשה לתיבה" - דיין תפילה זאל שיינען מיט חן | צהר - עס לייכט דער חן

נושא: גלויבן אין זיך זעלבסט

א.

א מענטש קען זיין א צדיק און א תמים - אבער נאכאלץ האט ער ווייניג אמונה אין זיינע כוחות

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ נֹחַ".

מיר זעהן ווי די תורה בארימט גאר שטארק נח וואס ער איז געשטאנען איינער אליין מיט אן אנטשלאסנקייט זיך צו קריגן מיט דער וועלט - מיט אלע רשעים וואס זענען געווען אין זיין דור. ווי אויך האט ער געבויעט די תיבה פאר הונדערט און צוואנציג יאר און טאג טעגליך געזאגט מוסר פאר אלע וואס האבן געזינדיגט, סיי מיט עבירות כלפי דעם אויבערשטן און סיי מיט עבירות כלפי אנדערע מענטשן.

נישט נאר וואס ער האט זיך נישט אפגעלערנט פון זייערע מעשים, נאר ער איז נאך אויך געשטאנען יעדן טאג און גערעדט צו זיי, פרובירנדיג זיי אויפצוואוועקן צו תשובה. ער האט זיך אוועק געגעבן צו אויפקלערן פאר די מענטשן פון זיין דור. אלעס מיט אזא ערליכקייט און תמימות, ממש צום באוואונדערן.

אבער פארט זעהן מיר אז די הייליגע חכמים זאגן אויף אים: **"אף נח מקטני אמנה היה, מאמין ואינו מאמין שיבא המבול ולא נכנס עד שדחקוהו המים"** - נח איז אויך צווישן די דאזיגע וואס ווערן פאררעכנט אז זיי האבן געהאט ווייניג אמונה, ער האט געגלויבט און נישט געגלויבט, ער האט געגלויבט אז עס גייט קומען א מבול, אבער ער איז נישט אריין אין דער תיבה ביז ווילאנג דאס וואסער האט אים נישט אריינגעצווינגען אריינצוגיין". פונדעם זעהן מיר, אז טראץ די געוואלדיגע ערליכקייט און תמימות וואס נח האט געהאט, האט אים פארט געפעלט אין 'אמונה', וואס אינ'אמת'ן איז דאס דער עיקר.

וזעלכע סארט 'אמונה' האט געפעלט פון נח?

דער זאך פאדערט אביסל הסבר: אמונה האט דאך אסאך חלקים. טא, וועלכע חלק אין אמונה האט געפעלט פון נח?! עס איז דאך נישט מסתבר צו זאגן אז עס האט אים געפעלט אמונה אין 'מציאות השם' - אז עס איז דא א באשעפער, אדער אין 'הנהגת השם' - אז דער אויבערשטער פירט און איז משגיח אויף דער גאנצער וועלט, ווייל טאמער האט אים געפעלט שלימות אין אזעלכע עיקרי אמונה, טא ווי קען מען אים אנרופן 'צדיק תמים'?!

אמונת חכמים – די 'אמונה' זאל ברענגען אויף למעשה

עס שטייט אין **ליקו"מ** (ח"א סי' ס"א): "אלעס וואס א מענטש לערנט, דארף ער ארויסנעמען פון דעם אן אמת'ער משפט - נישט קיין פארקרומטער משפט. דאס הייסט, ער זאל ארויסנעמען פון די זאכן וואס ער לערנט - אנווייזונגען וויאזוי זיך צו פירן, סיי פאר זיך זעלבסט, און סיי פאר אנדערע וואס לעבן צוזאמען מיט אים, און פירן זיך ווי אים. דאס טייטשט אמונת חכמים".

פון דעם קומט ארויס: דער עיקר אמונת חכמים איז, דוקא ווען עס קומט עפעס ארויס דערפון אויף למעשה, אז דער מענטש נעמט ארויס דערפון אנווייזונגען צו לעבן מיט דעם. דאס הייסט, אז **דער מענטש זאל גלויבן אזוי שטארק דערין - ביז עס זאל ווערן ארויסגעברענגט אויף למעשה, ער זאל ארויסנעמען דערפון עצות און הלכה למעשה - נישט אז עס בלייבט נאר ביים גלויבן.**

דער צדיק זאל גלזיבן אין זיך אליין

נאכמער, דער עיקר 'אמונת חכמים' איז, אז דער צדיק אליינס, זאל אויך האבן 'אמונת חכמים' - צו גלויבן אין זיך אליינס. ווייל דאס אז דער תלמיד גלויבט אין זיין רבי'ן, איז נאכנישט אזא חידוש, אבער אז דער צדיק זאל גלויבן אין זיך אליינס, דאס איז שוין גאר שווער.

דאס איז דער יסוד פון אמונת חכמים, עס דארף זיין אזוי שטארק אז אפילו דער צדיק אליינס זאל ווערן אי'בערצייגט און גלויבן אין זיך; ווי דער הייליגער **רבי ר' אלימלך** פון ליזענסק זי"ע זאגט: "וועו פרעה האט געזאגט פאר משה און אהרן: **"תנו לכם מופת** - מאכט פאר **ענק** א וואונדער", האט ער דוקא געבעטן 'לכם', ווייל אלעמאל וועו איינער באווייזט א וואונדער אדער א קונץ, ווערן אלע ארומיגע באצויבערט דערפון, אבער דער וואס האט עס באווייזן וועלט בכלל נישט איבערראשט דערפון, ווייל ער קען דאך דאס חכמה'לע וואס שטייט אונטער דעם און אז דאס איז בכלל נישט קיין קונץ. דערפאר האט פרעה געזאגט: לאמיר זעהן אז ענק זאלן מאכן א וואונדער וואס איז באמת א חידוש פון א וואונדער, אז אפילו ענק אליינס זאלן ווערן איבערראשט דערפון".

דאס איז די שטארקייט פון 'אמונת חכמים' ווי אויבן געלערנט, אז אפילו דער 'חכם' דארף אזוי שטארק גלויבן אין זיך, אז ער אליינס זאל זיין אינגאנצן איבערראשט און באגייסטערט פון 'אמונה', ביז ער וועט ארויסנעמען עצות און מהלכים אויף למעשה פאר זיך און פאר די אלע וואס זענען אנגעהאנגען אין אים.

ב.

די געוועניליכע אמונה אין אויבערשטן איז טאקע תלוי בלויז אין תמימות - אבער צו גלויבן אין זיך מוז מען שוין האבן 'אמונת חכמים' צו גלויבן אינעם כח וואס דער אויבערשטער האט געגעבן פארן בעל בחירה

די טענה פון אויבערשטן צו נח – פארוואס האסטו נישט געבעטן רחמים

מיט דעם פארשטייט מען, וועלכע 'חסרון אמונה' נח האט געהאט. נח איז טאקע געשטאנען און אויסגערופן יעדן טאג פאר אלע מענטשן איבער דעם וועג פון תשובה. אבער זיין קול איז נישט

דערהערט געווארן. פארוואס טאקע?! ווייל עס האט אים געפעלט די כח פון גלויבן אין זיך אליינס! אנצונעמען דאס וואס די תורה זאגט אויף אים: **"איש צדיק"** אויף למעשה, סיי פאר זיך און סיי פאר די אלע וואס זענען אנגעהאנגען אין אים - די מענטשן פון זיין דור.

דאס איז געווען די טענה פונעם אויבערשטן צו נח: "צוליב וואס האסטו זיך דערמאנט נאר נאכן מבול צו בעטן פאר מיינע באשעפענישן - און נישט פון פארדעם"; ווי דער **זוהר הק'** זאגט (ח"א סז:) "וואס האט דער אויבערשטער צוריק געענטפערט פאר נח ווען ער איז ארויס געקומען פון דער תיבה און ער האט געזעהן די וועלט חרוב, און ער האט אנגעהויבן צו וויינען און געזאגט: "באשעפער, דו וואלסט דאך געדארפט רחמנות האבן אויף דיינע באשעפענישן". האט אים דער אויבערשטער געענטפערט און געזאגט: "דו נארישער פאסטוך, יעצט זאגסטו דאס? פארוואס האסטו דאס נישט געזאגט אינדערצייט וואס איך האב דיר געזאגט: איך גיי ברענגען א מבול, בוי זיך אויף א תיבה. די גאנצע סיבה פארוואס איך האב זיך אויפגעהאלטן און דיר איינגעמאלדן מיינע פלענער איז געווען כדי דו זאלסט בעטן, און עס איז דיר נישט אינגעפאלן צו בעטן רחמנות. יעצט ווען די וועלט איז חרוב געווארן האסטו זיך געעפנט דיין מויל מיר צו בעטן רחמנות??!! ווי נח האט דאס געזעהן, האט ער מקריב געווען קרבנות".

דער טעות פון נח – אפילו אין אזא שרעקליכער מצב וזארט דער אויבערשטער אויף דיינע תפילות

לכאורה איז אזוי פארשטענדליך פארוואס נח האט נישט געבעטן אויף זיין דור בעפאר דעם מבול, ווייל פון גרויס טומאה און שמוץ וואס האט געהערשט אין דער וועלט, האט ער נישט געקענט עפענען זיין מויל צו בעטן אויף זיי, טראכטנדיג וויאזוי וועט דער אויבערשטער בכלל צוהערן מיינע תפילות צו באשיצן אזעלכע נידריגע געמיינע מענטשן. נאכדערצו וואס ער אליין האט זיך געמוטשעט מיט זיין זון חם, וואס איז אליין געווען א שמוציגער יונג, נישט נאר בעפאר דעם מבול, נאר אויך בשעת'ן מבול; ווי עס שטייט אין **גמרא** (סנהדרין קח:), און אויך נאכדעם; ווי עס שטייט אין דער תורה (בראשית ט כב), דערפאר זעהנדיג די גראבע שמוץ וואס פילט אן די גאנצע וועלט האט ער פארשטאנען אז יעצט איז נישט די פאסיגע צייט צו בעטן, און נאר נאכן מבול וואס די וועלט איז געווארן אויסגעקלארט, אויסגערוימט פון רשעים, דאן האט ער זיך געכאפט אז מען דארף זיך איינבעטן און אויפוועקן דעם אויבערשטנ'ס רחמנות.

אבער דער אויבערשטער האט געהאט טענות אויף אים, אויף דעם וואס ער האט נישט געגוג געגלויבט אינעם כח פון תפלה, אז מען קען מיט דעם ראטעווען אפילו אזא דור וואס איז פול מיט רשעים. דער אויבערשטער האט אים געזאגט: "דו האסט א גרויסן טעות מיט דעם וואס דו טראכטסט אז מען קען נישט דאוונען אין אזא מצב, וויסן זאלסטו אז אוודאי וואלט איך אויסגעהערט דיינע געבעטן ווען דו וואלסט נאר געגלויבט אז דו קענסט מיט דעם משפיע זיין אויף די מענטשן פון דיין דור, אויף זייערע אויפפירונגען, און זייער שיקזאל".

נח איז נישט זוי אברהם אבינו

דערפאר זענען פארהאן געוויסע פון אונזערע חכמים וואס דרש'נען דעם פסוק "איש צדיק תמים היה בדורותיו" לגנאי, אז נאר אנטקעגן זיין דור איז ער געווען א צדיק, אבער אויב וואלט ער געווען אינעם דור פון אברהם וואלט ער בכלל נישט געווען פארגעכנט אלס עפעס א זאך (סנהדרין קט.). לכאורה איז שווער, וואס איז דער צושטעל, זינט ווען גלייכט מען צו א מענטש צו אברהם אבינו צו זעהן וויפיל ער

איז ווערד? נאר דער ענטפער איז: די גאנצע טענה וואס איז געווען אויף נח איז געווען מיט דעם וואס ער האט נישט מתפלל געווען אויף זיין דור, און מיט דעם האט זיך אברהם אבינו אויסגעצייכנט צו זיין פונקט פארקערט, ווען דער אויבערשטער האט געוואלט חרוב מאכן סדום, איז אברהם געשטאנען און זיך איינגעבעטן און איינגעריסן אויף זיי רחמנות.

נח גלויבט נישט געגנוג אין זיין צדקות, און נוצט עס נישט אויף למעשה

דאס איז די טענה אויף נח וואס שטייט מיט א צדקות און א תמימות, בויעט א תיבה הונדערט און צוואנציג יאר, און רעדט יעדן טאג צו מענטשן, ער גלויבט אז דער אויבערשטער זאגט אויף אים: **"איש צדיק תמים היה בדורותיו"**, אבער עס פעלט אים די שלימות אין אמונה, ער זאל גלויבן אין דעם אזוי שטארק עס זאל אים ברענגען אויף למעשה, ער זאל גלויבן אין זיין צדקות מיט אזא קלארקייט אז ער זאל עס נוצן אויף איינצורייסן פאר זיין דור. צוליב דעם ווערט ער באצייכנט צווישן די וועלכע האבן א 'קליינע אמונה'.

ג.

זיך אפלערנען פון משה רבינו און פון חכמי ישראל אין אלע דורות ווי שטארק זיי האבן געגלויבט אין זיך, אין זייער תורה און זייער תפילה

יעדער איד מאכט מיט אט דעם נסיון פון נח, עס איז אזוי שווער צו מתפלל זיין אויף א צווייטן, און מען דארף זיך אויף דעם שטארקן מיט אמונה. ווען א איד קומט בעטן אויף זיינע אייגענע צרות, גלויבט ער מער אין זיין תפילה, ווייל זיין געבעט איז א ווי געשריי פון די טיפענישן פון זיין הארץ. אבער **ווען ער קומט דאוונען אויף זיין חבר, וועלכער איז א בעל בחירה פאר זיך, דאן איז אים אסאך שווערער צו גלויבן אז ער קען מיט זיין תפילה העלפן פאר זיין חבר.**

משה רבינו די נשמה פון נח

עס איז באוואוסט די ווערטער פון **חז"ל** וואס פארבינדן צווישן משה מיט נח, בפרט אין די ספרים פון היליגן **אריז"ל** (שער הפסוקים בראשית דרוש ד'), וואס שרייבט אזוי: "וויסן זאלסטו אז 'נח' איז 'משה', ער האט נישט געוואלט מתפלל זיין אויף זיין דור, און ער האט גורם געווען עס זאל קומען דער מבול. טראץ דעם וואס ער האט נישט מתפלל געווען אויף זיי, פונדעסטוועגן דאך האט דער אויבערשטער אין זיין זכות אפגעשטופט דעם מבול הונדערט און צוואנציג יאר, אז אפשר וועלן זיי תשובה טוהן, וואס דאס (הונדערט און צוואנציג יאר) זענען די לעבנס יארן פון משה רבינו. און משה האט טאקע פארראכטן דאס וואס נח האט נישט געטוהן, און ער האט געבעטן **"ואם אין מחני נא"** - אויב ביסטו זיי נישט מוחל, דאן מעק מיר אויס, וואס אין די דאזיגע ווערטער איז מרומז דער מבול (מחנ"י איז די זעלבע ווערטער ווי מ"י נ"ח). משה רבינו האט א גאנץ לעבן געבעטן פאר זיין דור, כדי צו פארריכטן דאס וואס 'ער אליין' (זייענדיג נח) האט נישט גוט געטוהן אין אנהויב".

אנפאנג איז משה אויך געוזען א 'מקטני אמנה' אין זיך זעלבסט

מען קען זאגן פשט אינעם פנימיות'דיגן קשר צווישן משה און נח, אז אויך משה האט פון אנהויב נישט געוואלט גיין צו פרעה וועו דער אויבערשטער האט אים געשיקט צו אויסלייזן די אידן, אויך ער איז דאן געשטאנען מיט א שפלות און נישט געגלויבט אין זיין גרויסן כח, זאגנדיג: "**והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי, כי יאמרו לא נראה אליך ה'**" - די אידן וועלן צו מיר נישט צוהערן, זיי וועלן זאגן דער אויבערשטער האט זיך נישט באוויזן צו דיר.

דער אויבערשטער האט אים געמאכט גלויבן אין זיך זעלבסט

דאן האט דער אויבערשטער געענטפערט פאר משה: "**וזה לך האות כי אנכי שלחתיך, בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה**" - דאס וועט זיין פאר דיר א סימן אז איך האב דיר געשיקט, וועו מען וועט ארויסגיין פון מצרים, וועט איר דינען דעם באשעפער אויף דעם בארג". וואס דאס מיינט קבלת התורה אויפן בארג סיני. לכאורה דארף מען פארשטיין, וואס האט אים דער אויבערשטער מיט דעם געענטפערט? נאר, דער אויבערשטער האט אים מרמז געווען אוו באוויזן דעם מעמד הר סיני, וואס דעמאלט איז מקוים געוואורן דער: "**וגם בך יאמינו לעולם**" - אויך אין דיר משה וועט מען גלויבן אויף אייביג.

"וגם בך יאמינו לעולם" – אפילו דו אליינס וועסט אויך גלויבן אין דיר

דעמאלט האט משה אויפגעהערט צו זיין 'נח', אוו אנגעהויבן צו זיין 'משה', וואס וועט אויסלייזן דאס פאלק. דעמאלט האט ביי אים אויפגעשיינט די געוואלדיגע אמונת חכמים אין משה, ער האט אנגעהויבן צו גלויבן אין זיך. ער איז ארויס פון צו זיין 'מקטני אמנה' פון די קליינע מאמינים, צו זיין דער 'משה' וואס רייסט אין פאר די אידן איינמאל אוו נאכאמאל.

יעדער איד דארף גלויבן אין 'זיין נקודת משה'

דאס זעלבע איז מיט יעדן איינציגסטן איד וואס גלויבט מיט א שטארקע אמונה אין משה, ווי אויך אינעם משה פון יעדן דור, אוו איבער אלעם גלויבט ער אין 'זיך אליין', אין דער 'משה' וואס איז אין אים; ווי דער הייליגער **מאור עינים** זאגט: "מען ווייסט נישט אוואו דער קבר פון משה געפונט זיך, ווייל אינ'אמת'ן איז ער באהאלטן אוו באגראבן אין דעם דעת פון יעדן איינציגסטן איד".

דער נסיון פון די תנאים אוו אמוראים נישט צו אויסהערן די צדוקים

דאס חזר'ט זיך איבער כסדר אין אלע דורות. פאר אונז איז טאקע גאר גרינג אויסצושפייען די ווערטער פון צדוקים אוו זיי אנרופן 'כופרים', מיר האבן נישט קיין נסיון נישט צו גלויבן מיט א גאנצע שטארקע אמונה אין אלע ווערטער פון די הייליגע חכמים וואס האבן געלעבט פאר צוויי טויזנט יאר צוריק. אבער אויב וועט מען אריינטראכטן א מינוט אין דעם נסיון וואס די תנאים אוו אמוראים האבן געהאט פאר זיך אליין אז זיי זאלן גלויבן אין דעם גרויסן כח פון זייער תורה, אז זיי קענען קומען אוו אריינלערנען נייע זאכן וואס שטייען נישט בפירוש, צום ביישפיל: די ל"ט מלאכות וואס וועלן נישט דערמאנט אין די תורה, נאר די חכמים האבן עס ארויסגעלערנט פון איין וואלט אין דער תורה, אוו אזוי ווייטער אלע תקנות אוו גזירות וואס די חכמים האבן צוגעלייגט.

די פעלזן פעסטע 'אמונה בעצמם' – פון חז"ל

די חכמים הערן ווי די צדוקים וואס זענען אין זייער יארגאנג, און פארמאגן די זעלבע כשרונות ווי זיי, און זעהן זיך מיט זיי אויג צו אויג. זיי שרייען אט די פארשטענדליכע טענה: "וויאזוי קענט איר - מענטשן פון פלייש און ביין - האבן אזא מאכטפולער כח, צו זאגן אייער אייגענע מיינונג אין דער תורה?". **ווי שווער איז געווען דער נסיון פון די תנאים און אמוראים זיך נישט צו צוהערן צו זיי, און גלויבן מיט א זיכערקייט, מיט אמונת חכמים, אין זייער אייגענע דעת תורה.**

משה רבינו שרעקט זיך נישט פון קרח – וזייל ער האט אמונה בעצמו

דאס זעלביגע איז מיט משה רבינו. וויפיל ער האט געטראגן אויף זיך די שווערקייטן פון פירן די אידן, פונדעסטווייניגן דאך איז עס נישט צוגעקומען צום נסיון וועלן קרח איז געשטאנען מיט צוויי הונדערט און פופציג הויפטן פון סנהדרין, און געשריגן אויף משה און אהרן: **"מדוע תתנשאו על קהל הוי'ה"** - וואס עפעס זאלן ענק זיך גרויס האלטן איבער דעם אידישן פאלק". גלייך דערויף זעהט מען אז: **"וישמע משה ויפול על פניו"** - משה האט געהערט און איז געפאלן אויף זיין פנים". ווייל דאס איז דאס שווערסטע, וועלן עס קומט א נסיון צו גלויבן אין זיך אליינס.

יום כיפור איז דער טאג וואס משה האט געגלויבט און אויסגע'פועל'ט אמונה פאר אלע אידן

דערפאר וועלן עס קומט ראש השנה האט א מענטש נישט קיין שווערקייט צו גלויבן, ער בלאזט שופר ווייל אזוי האט דער אויבערשטער באפוילן. אבער אום **יום כיפור דאן פאדערט מען פון א מענטש דאס שווערסטע - ער זאל גלויבן אין דעם וואס דער אויבערשטער איז אים מוחל, און נעמט אן זיין תשובה און געבעט.** וואס אין דעם האט נח נישט געגלויבט.

גלויבן אז יום כיפור איז מכפר

דאס איז טאקע דער תנאי אז די תשובה זאל ווערן אנגענומען; ווי גע'פסק'ענט אין **שולחן ערוך** (או"ח תרז ס"ו הגה): "יום כיפור איז נישט מכפר נאר פאר די וועלכע טוען תשובה און גלויבן אז עס העלפט". דאס איז אסאך שווערער פון בלאזן שופר, וואס דאן פאדערט מען נישט פונעם מענטש אזא שטארקע אמונה ווי מען פאדערט יום כיפור וואס ער דארף גלויבן ביז אויף למעשה ממש, **צו שפירן אז ער איז געווארן א ריינער מענטש** - מען האט אים מוחל געווען אויף אלע זיינע עבירות.

משה גיבט אונז פון זיין אמונה בעצמו

אט דער כח פון תשובה האט משה רבינו אויסגע'פועל'ט פאר אלע אידן וועלן ער איז געשטאנען פערציג טעג און אייגעריסן פאר אידן, ווייל ער האט געגלויבט אין זיין גרויסקייט. ביז וועלן דער אויבערשטער האט זיי מוחל געווען יום כיפור, מיט דעם האט משה געברענגט פאר אידן א טאג וואס יעדער קען זיך איינבעטן פאר זיך, מיט אמונה אז דער אויבערשטער וואלט אויף זיינע תפילות און תשובה.

טאקע גלייך דערנאך האט דער אויבערשטער באפוילן: **"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"** - מאכט מיר א בית המקדש און איך וועל קומען רוען צווישן אייך". וואס דאלט איז דער פלאץ פון תפלה; **"כי ביתי בית תפילה"** - מיין שטוב איז א שטוב פון תפילה". דער פלאץ צו וואו יעדער איד גיסט זיך אויס זיין

הארץ פארן אויבערשטן - פון סיי וועלכע פלאץ ער געפינט זיך אויף דער וועלט - און גלויבט אז דער אויבערשטער הערט אים אויס.

ה.

ארויסנעמען פון דער פרשה לעובדא ולמעשה: גלויבן אין אונזער כח התפילה, און יעדער יחיד זאל איינרייסן פארן דור בכלליות, און בפרטיות איבער די גזירות על הדת

אריינבאקן די אמונה אין כח התפלה

שטייענדיג נאך אזעלכע הייליגע טעג וואס זענען אריבער אויף אונז, אנגעהויבן פון כ' סיון, חודש אלול, ראש השנה און יום כיפור, סוכות שמיני עצרת און שמחת תורה, מיר האבן שוין געבענטשט היינט חודש חשון, בעטן זיך אידישע קינדער ביים אויבערשטן: גיב אונז דעם כח צו גלויבן אין תפילה, מיר שטייען דאך אין א צייט וואס עס הערשט שרעקליכע גזירות אויף אידישע קינדער, בפרט אין ארץ ישראל, און מען דארף בעטן און איינרייסן דערויף יעדן טאג, און דאס איז נאר דורך גלויבן אינעם כח פון תפילה.

יעדער איינער ווייסט דאך שוין ביי זיך, די ביטערע לאגע אין וואס ערליכע אידן געפינען זיך, די שרעקליכע נסיונות און אונטערדריקונג, מען דארף נישט אויף דעם מעורר זיין, אלע ווייסן דאס. נאר די סיבה פארוואס דאס מויל איז פארמאכט, איז צוליב דעם וואס מען גלויבט נישט גענוג אז די תפילות קענען העלפן, אזוי ווי נח פארן מבול. דערפאר דארף מען אריינבאקן די אמונה אין די הערצער פון אידישע קינדער זיי זאלן גלויבן אין תפילה, אז דער אויבערשטער זיצט און ווארט און הערט אויס יעדע תפילה וואס א איד בעט פון אים.

די באדערפענישן פון כלל ישראל

אסאך מאל פרעגט זיך א מענטש פאר זיך אליינס: וויאזוי קען איך בעטן פאר גאנץ כלל ישראל, אין דער צייט וואס איך קום נישט אן צו בעטן פאר מיינע אייגענע זאכן, צוליב גרויס מוטשענישן און פלאג? אבער אינ'אמת'ן איז דאס א גרויסער טעות, וואס פון גרויס קטנות קען ער זיך נישט זעהן אינדרויסן פון זיין באגרעניצט קעסטל. פונקט ווי א קינד וואס זעהט נאר זיינע שפילצייג, און האט נישט קיין אהנונג אין וואספארא באדערפענישן די שטוב נויטיגט זיך כדי צו קענען אנגיין כסדר מיט אלע פיטשעווקעס, און וויפיל מען דארף איינקויפן וועכנטליך און חודש'ליך פאר די צוגעהערן פון שטוב, וויפיל עסן דארף מען קויפן צו צושטעלן א שבת'דיגע סעודה אא"וו. דאס זעלבע איז דער מענטש וואס פון גרויס קטנות זעהט ער נאר זיך מיט זיין משפחה, ער כאפט נישט אז עס זענען דא געברויכן פון גאנץ כלל ישראל - וואס ער איז א חלק פון דעם - און ער קען נאר אנגיין אין זיין פרטיות'דיגע אידישקייט וועו כלל ישראל איז אין א גוטער צושטאנד. די מבול פון נסיונות און גזירות דראעט אויסצורייסן די אלגעמיינע קדושה רחמנא ליצלן.

נישט איבער'חזר'ן דעם טעות פון נח

וויפיל אמונה דארף א מענטש האבן כדי צו קענען דאוונענען אויף די צרות פון כלל ישראל, בפרט וועו ער זעהט נישט מיט זיינע פליישיגע אויגן קיין שום ישועה. אויף דעם לערנען מיר די וואכנדיגע פרשה צו זעהן

אז דאס איז געווען דער טעות פון נח וואס עס איז אריבער הונדערט און צוואנציג יאר און ער האט נישט געגלויבט אז מיט זיינע תפילות קען ער ראטעווען די וועלט פון א מבול. דערפאר האט דער אויבערשטער געהאט צו אים טענות, ווייל אויך אין אזא מצב וואלט דער אויבערשטער אויף אונזערע תפילות.

[דער אמת איז, אז דוקא ווען א מענטש איז אין קטנות, איז דעמאלט דער וועג ארויסצוגיין פון זיין קטנות דייקא דורכן קומען דעמאלט בעטן פאר כלל ישראל מיט אן עזות דקדושה. דאס גרעניצט זיך מיט וואס חז"ל זאגן: **"המתפלל בעד חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה"** - ווער עס בעט פאר זיין חבר, ווערט ער געהאלפן צום ערשטן"].

נישט נעמען די גזירות פאר לייכט

פון איין זייט טאקע, גלויבט א איד און ער האט בטחון אז אלעס איז גוט און וועט זיין גוט, וואס צוליב דעם איז אים שווער צו מתפלל זיין און איינרייסן, ווייל ער גלויבט אז דער אויבערשטער טוט נאר גוטס. אבער פון דער צווייטער זייט איז באקאנט די וועלט פון צדיקים וואס האט געזאגט אין די צייטן וועלן מען האט געוועדט אז עס קומט די גזירה פון קאנטאניסטן - אוועקצוכאפן קינדער אין מיליטער, האבן צדיקים געזאגט: "מען דארף גאר שטארק מורא האבן פון די גזירות וואס מען הערט חס ושלום, מען טאר עס נישט האלטן פאר א גרינגע זאך, נאר מען דארף איינרייסן, שרייען און בעטן אסאך אסאך פונעם אויבערשטן, אפשר וועט ער נאכגעבן, און מיר וועלן זוכה זיין צו צושטערן די גזירות, ווייל עס איז זיכער אז בעטן און שרייען העלפט שטענדיג".

האלט זיך נישט אפ פון בעטן רחמנות

דער עיקר שווערִיקייט צו גלויבן אז מען קען אויפטון מיט תפילה, איז וועַן א מענטש פאלט אריין אין יאוש, ער ברעכט זיך אונטער דער טבע, זאגנדיג: "פארטיג, אזוי איז עס, איך האב שוין נישט קיין כח צו דאוועגען אז עס זאל זיך טוישן". אויף דעם זאגט דוד המלך: **"אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים"** - אפילו אויב א שארפע שוועֶרד ליגט אויפן האַלז פון א מענטש, זאל ער זיך נישט אפהאלטן פון בעטן רחמנות". א איד טאר נישט לעבן אונטערן טבע, א איד דארף איינרייסן צו טוישן די טבע.

די וועלט קען נישט שטיין אָן בעטן מידת הרחמים

א איד דארף וויסן אז וועַן דער אויבערשטער האט באשאפן די וועלט האט ער געזעהן אז די וועלט וועט זיך נישט קענען האלטן מיט מידת הדין, האט ער צוגעלייגט די מידת הרחמים. דער נאמען פון אויבערשטן וואס איז מידת הדין, איז אלהי"ם, וואס איז בגימטריא 'טבע'. דאס הייסט אז דער אויבערשטער האט געזעהן אז די וועלט קען נישט שטיין נאר מיט טבע. דערפאר טוט א איד אויך אזוי, אז ער לעבט נישט נאר מיט מידת הדין - טבע, נאר ער זוכט א גאנצן צייט צו צולייגן מידת הרחמים, דורכן בעטן רחמנות צו איבערדרייען די טבע.

דער געוועַר פון משיח

מיט דעם שטארקט זיך א איד, בפרט יעצט וועַן עס הערשט גזירות המלכיות, וואס מיטן מענטשליכן שכל קוקט נישט אויס אז עס איז פארהאן א לעזונג. צומאל איז דא א גזירה וואס זיי האבן נאך ספיקות

אין דער גזירה, אדער עס איז דא א סברא אז אפשר וועט זיך זיי לוינען צוריק צו ציען, אבער דא קוקט נישט אויס אז עס איז דא א וועג ארויס, די גזירה איז ווי פארזיגלט, מען קען עס נישט מבטל זיין.

אויף דעם דארף דער איד אמונה זיך נישט צו דערשרעקן פונעם טבע, און וויסן מיט א קלארקייט "עס איז זיכער אז בעטן און שרייען העלפט שטענדיג". און דער אויבערשטער ווארט אויף אונזערע תפלות.

דאס איז דער כח פון משיח; ווי עס שטייט אין **ליקו"מ** (ח"א ס' ב'): "דער עיקר געווער פון משיח איז תפלה", וואס ער וועט אריינשיינען אין אונז די דאזיגע קלארקייט אין אמונה.

"צהר תעשה לתיבה" - דיין תפילה זאל שיינען מיט חן

וען עס איז גאר שווער צו גלויבן אין דעם כח פון תפלה, וויפיל מען קען אויפטון און איבערדרייען די טבע - העלפט אויף דעם אליינס אויך תפילה, ער זאל **זיך בעטן ביים אויבערשטן אז ער זאל אנהויבן צו גלויבן אינעם כח התפילה**. דאס איז די עבודה פון א איד; ווי עס איז באוואוסט די ווערטער פונעם הייליגן **בעל שם טוב** אויפן פסוק "צהר תעשה לתיבה", די ווערטער פון דיין דאוועגען זאלן שיינען און באלייכטן אלע עולמות. וויפיל דארף מען בעטן אויף דעם, וויפיל דארף מען זיך שטארקן אין דעם,

צהר - עס לייכט דער חן

איינע פון די עיקר זאכן ביים דאוועגען איז: **"ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם"**, ווייל דורך חן ווערן די תפילות אנגענומען (ליקו"מ א'), ווי מיר זעהן ביי משה ווען ער האט זיך איינגעבעטן ביים אויבערשטן האט ער געהאלטן אין איין דערמאנען: "און אויב געפון איך חן אין דיינע אויגן", און אויך אויף נח זאגט דער פסוק: **"ונח מצא חן בעיני הוי'ה"**, 'נח' איז די אותיות 'חן'.

דאס איז דער סוד פון דאס וואס דער בעל שם טוב זאגט אונז: 'צוהר תעשה לתיבה', דאס הייסט, אז די ווערטער פונעם דאוועגען זאלן שיינען און לייכטן. דורכן חן וואס א איד האט ווען ער שטעלט זיך אוועק דאוועגען, און ער זאגט "אדני שפתי תפתח", עס ווערט דאן אויפגעוועקט דער חן פונעם איד וואס איז דער אשת חיל פונעם אויבערשטן, "חן אשה על בעלה" - עס איז פארהאן א חן אויף א פרוי ביי איר מאן. [דערפאר ליגט דער רמז דוקא אין דער פרשה פון נח, וואס איז אותיות 'חן'].

לערנען יא, אבער דאוועגען איז שווער

א מענטש קען זיין א גרויסער תלמיד חכם און גאון, אבער ווען עס קומט צו דאוועגען איז אים זייער שווער, ווייל דעמאלט דארף מען לעבן מיט דעם חן, און דאס באקומט מען פונעם אויבערשטן במתנת חינם. אויף דעם בעטן מיר ביים אויבערשטן ביים אנהויב פונעם דאוועגען פאר א מתנת חינם, "ונמצא חן ושכל טוב", אז מיר זאלן גלויבן אין אונזער תפלה, ווי חשוב עס איז ביים אויבערשטן. עס איז גרינג צו גלויבן אין מעשיות פון צדיקים וואס האבן אויפגעטון מיט זייערע תפילות, ווי אויך אין מעשיות פון פשוט'ע אידן וואס האבן מיט זייער תמימות'דיגע דאוועגען מיט גרייזן אויפגעשאקלט עולמות... אבער ווי שווער איז צו גלויבן אין זיך אליין, אז **דער אויבערשטער שטייט און הערט צו יעדעס ווארט וואס איך זאג יעצט, אַה, וויפיל חן איז אויסגעגאסן אויף מיינע וועלטער** שטייענדיג פארן מלך מלכי המלכים.

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן שטייענדיג אום שבת מברכים חשון: גיב אונז אמונה, מיר זאלן חס ושלום נישט זיין פון די וועלכע האבן א 'קליינע אמונה', וואס זיי גלויבן נישט בשלימות, זיי טוען מצוות און לערנען תורה, אבער גלויבן נישט ווי שטארק דאס מאכט א רושם.

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן אז אידישע קינדער זאלן זוכה זיין צו גלויבן אין תפילה, און זיי זאלן זוכה זיין זיך אפצוגעבן מיט תפלה יעדן טאג, צו דאוועגען פאר זיך און פאר דעם גאנצן דור. העלף, מיר זאלן פטור ווערן פון אלע גזירות, עס זאל זיין: "**כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכיות ועול דרך ארץ**" - וועט עס נעמט אויף זיך דעם יאך פון תורה, נעמט מען אראפ פון אים דער יאך פון רעגירונג און לעבנס שטייגער".

אידישע קינדער בעטן זיך, עס זאל שוין אויפשיינען די ליכטיגקייט פון משיח, און מיר זאלן האבן כח צו גלויבן און צו ווארטן אויף משיח'ס קומען. מען בעט פונעם אויבערשטן: "קרבה אל נפשי גאלה", דערנענטער צו יעדן איינעם זיין פריוואטע גאולה, ער זאל ווערן אויסגעלייזט אין קענען לעבן מיט דיר אין זיין פלאץ וואו ער שטייט. מיר זאלן זוכה זיין צום בית המקדש השלישי, וואס האט א שייכות מיט חודש חשון; ווי דער **בני ישששכר** זאגט. מיר זאלן שוין זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

פושת לך לך

נושא: דער אויבערשטער דארף מיין עבודה

דער אויבערשטער
נעמט אן די אמונה
פון א איד ווי גלייך ער
וואלט אים געגעבן
צדקה כביכול

פרשת לך לך

נושא: דער אויבערשטער דארף מיין עבודה

דער אויבערשטער נעמט אן די אמונה פון א איד וזי גלייך עד וואלט אים געגעבן צדקה כביכול

א. די שווערסטע עבודה: גלויבן או פארן גרויסן באשעפער אינטערעסירן מיינע קליינע מעשים און פעולות - כאטש וואס אלעס קומט דאך פון אים

צוויי וועגן אין עבודת השם, ידיעה מיט בחירה | די שווערסטע עבודה - גלויבן אז דער אויבערשטער דארף און וואלט אויף מיין עבודה

ב. די נבואה פון יחזקאל - דער אויבערשטער לויפט נאך דעם איד און בעט זיך: 'קום צוריק צו מיר'

דער אויבערשטער כביכול לויפט נאך דעם איד | עס איז נישטא קיין משל אויף דעם | וויאזוי זאל דער וואס האט באשאפן, דארפן צוקומען צו דעם וואס איז באשאפן געווארן? | אלעס געהערט צום אויבערשטן | מסירת נפש צו גלויבן אין דעם | דער אויבערשטער רופט אן די אידן 'מאמע' | אברהם אבינו שיינט אריין די אמונה: דער אויבערשטער וויל אז פשוט'ע מענטשן זאלן 'אים' דינען

ג. אברהם אבינו שיינט אריין די אמונה: דער אויבערשטער וויל אז פשוט'ע מענטשן זאלן 'אים' דינען

דער אויבערשטער נעמט אן - דאס וואס אברהם גלויבט אין אים - פונקט ווי א צדקה פאר אים כביכול | טעות פון דור אנוש | אברהם אבינו פארשפרייט אמונה | צוויי טויזנט יאר תורה | דער נסיון פון אברהם - עפעס שטימט נישט | נעמען התחזקות פון דעם פסוק | די שווערע עבודה אין אמונה: צו גלויבן אז דער אויבערשטער וואלט צו הערן ווי דער איד רעדט זיך אויס צו אים

ד. די שווערע עבודה אין אמונה: צו גלויבן אז דער אויבערשטער וואלט צו הערן ווי דער איד רעדט זיך אויס צו אים

בייַ מיר איז אמונה א גרויסע זאך | גלויבן אז דער אויבערשטער הערט מיר אויס | די שווערקייט פון א שטענדיגן קשר | מידות טובות אין שטוב | דער גרויסער נסיון פונעם מתבודד | דאס התחזקות וואס צדיקים זאגן אונז

ה. ארויסנעמען פון דער פרשה: האלטן חשוב אונזער עבודת ה'.

מעשה אבות סימן לבנים | דער שווערער דור בעפאר משיח וועט קומען | קידוש השם | דער דין פון איין פרוטה איז פונקט ווי הונדערט פרוטות | אויך אין א דערהויבענע צייט - גלויב אין יעדע קליינigkeit

נושא: דער אויבערשטער דארף מיין עבודה

א.

די שווערסטע עבודה: גלויבן אז פארן גרויסן באשעפער אינטערעסירן מיינע קליינע מעשים און פעולות - כאטש וואס אלעס קומט דאך פון אים

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"וְהִנֵּה דְבַר הוי"ה אֵלָיו לֵאמֹר לֹא יִירָשְׁךָ זֶה כִּי אִם אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֵּעֶיךָ הוּא יִירָשֶׁךָ וַיּוֹצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַבֶּט נָא הַשָּׁמַיְמָה וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים אִם תּוּכַל לִסְפֹּר אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ וְהֶאֱמִן בַּהוי"ה וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה".

דער אויבערשטער זאגט פאר אברהם אבינו ביים ברית בין הבתרים, אז ער וועט האבן קינדער וואס וועלן אים ירש'נען. ער האט אים ארויסגענומען און ארויפגענומען העכער פון דער וועלט, און געזאגט: גיב א בליק אויף די צאללאזע שטערן, פונקט ווי מען קען זיי נישט אפציילן, אזוי וועט מען נישט קענען אפציילן דיינע קינדער. זאגט דער פסוק: "והאמין בהוי"ה ויחשבה לו צדקה", איז **רש"י** מסביר: דאס וואס אברהם האט געגלויבט אין אים, האט דער אויבערשטער געערכנט פאר אים אלס א זכות און צדקה.

מערקט אן דער הייליגער **רמב"ן**, מיט א שאלה: פארוואס עפעס זאל אברהם נישט גלויבן? ער איז דאך אליינס דער נביא, און ער איז דאך אריבערגעגאנגען אסאך שווערערע ניסיונות פון דעם - און געגלויבט, טא פארוואס זאל ער נישט גלויבן אין אזא גוטע בשורה? דעריבער לערנט ער פשט: "אברהם אבינו האט געגלויבט אז דער אויבערשטער וועט אים געבן קינדער אלס מתנה און צדקה, נישט אין זיין אייגענע זכות. אין אנפאנג האט אברהם געטראכט אז ער וועט האבן קינדער צוליב זיין אייגענע זכות, דערפאר האט ער מורא געהאט א גאנצן צייט אפשר וועלן זיינע מעשים גורם זיין אז ער זאל נישט קענען באקומען קינדער. אבער יעצט האט ער געגלויבט "אינעם אויבערשטן", אז צוליב דעם אויבערשטנ'ס גוט'ס - אן קיין שום תנאי - וועט ער האבן קינדער". אט דאס איז דער חידוש פון אברהם אבינו'ס אמונה דא.

צוזיי וועגן אין עבודת השם, ידיעה מיט בחירה

מען קען זאגן פשט אין פסוק, מיטן אריינקלערן און זיך מתבונן זיין אין די וועגן פון עבודת השם. עס איז דא איין עבודה וואס ווערט אנגערופן **'ידיעה'**, דאס איז די עבודה פון אריינטראכטן און דערהערן

דעם אמת'דיגקייט פונעם אויבערשטן: **"שמע ישראל הוי"ה אלהינו הוי"ה אחד"**, א איד גלויבט אז אלעס איז נאר דעם אויבערשטנ'ס מציאות, די גאנצע וועלט מיט איר גאנצע אינהאלט איז גארנישט מיט נישט, זיי האבן נישט קיין שום אייגענע מציאות, און אז דער אויבערשטער וואס איז פשוט בתכלית הפשיטות באשאפט אלעס כסדר פון 'גארנישט' ממש, און אלעס מאכט ער אזויווי ער וויל, אא"וו. וועו א מענטש דערהערט דעם געדאנק איז דא א שווערקייט צו לעבן מיטן כח פון בחירה וואס יעדער איד פארמאגט, ווייל עס לייגט זיך נישט אויפן שכל, אז א פשוט'ער מענטש, וואס קומט פון דער ערד, א שטיק גארנישט, ער זאל קענען אויסוועלן מיט זיינע אייגענע רעכטן צו טון דעם רצון פון אויבערשטן און מיט דעם פירט ער אויס דעם אויבערשטנ'ס רצון, און ער מאכט אים א נחת רוח.

פון דער אנדערער זייט איז פארהאן א בחירה'דיגער בליק. דער איד הערט זיך צו צום באפעל פון אויבערשטן וועלכער הייסט אים אפצוהיטן און פאלגן אלעס וואס שטייט אין דער תורה, און עס איז דא שכר ועונש פאר דער וואס היט אדער איז חס ושלום עובר אויף דער תורה, עס איז דא א יצר טוב און א יצר הרע, יעדער פון זיי שלעפט אויף אן אנדערער זייט, מצוות אדער עבירות. פון אט דעם שטאנדפונקט שפירט א מענטש אז ער מוז היטן אלע מצוות, טאמער נישט, וועט זיין ביטער און שלעכט. דעריבער קען ער נישט לעבן בלויז מיט גלויבן און האפן, נאר ער מוז טון און טון.

אויב וועט ער נישט הארעווען אין עבודת השי"ת, ווי צום ביישפיל, טאמער וועט ער גיין שלאפן מיט אמונה און בטחון אז ער וועט שוין אויפשטיין בעפאר סוף זמן קריאת שמע - אן טון דאס מינדעסטע השתדלות פון זיין זייט צו אויפשטיין צייטליך - דאן וועט ער זיין פאראנטוואָרטליך אויף דעם וואס ער האט פארפאסט זמן קריאת שמע און ער וועט דארפן אפגעבן אויף דעם א דין וחשבון. ווייל וועו דער אויבערשטער הייסט טון, טאר מען נישט זיצן מיט צוזאמגעליגטע הענט און בלויז גלויבן אז אלעס איז פון אויבן. אין דער וועלט פון 'ידיעה' - אלעס טוט דער אויבערשטער, דארט איז נישט פארהאן קיין שכר אדער עונש, ווייל אויב דער אויבערשטער איז אלעס, דאן וואס האט עס מיט מיר?! וואס האב איך יא אדער נישט געטון?!

צוזאמצושטעלן אט די ביידע זאכן, צו לעבן מיט ביידע אויפאמאל, **גלויבן אז אלעס איז דער אויבערשטער, און אין דער זעלבער צייט נעמען אויף זיך דאס אחריות און פאראנטוואָרטליכקייט צו טון דאס וואס דער אויבערשטער הייסט** - דאס איז בעצם העכער פון אונזער פארשטאנד. אבער פארט זענען דאס די פונדאמענטן פון א איד'ס לעבן, צו לעבן מיט ביידע אויפאמאל; ווי מען זאגט יעדן טאג: **'שמע ישראל הוי"ה אלהינו הוי"ה אחד'** (ידיעה), און באלד דערויף זאגט מען: **'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'** (בחירה).

די שווערסטע עבודה - גלויבן אז דער אויבערשטער דארף און וואָרט אויף מיין עבודה

די חשוב'סטע עבודה פון א איד איז: ער זאל גלויבן איינעם געטליכן כח פון בחירה, אז דער אויבערשטער האט אים איבערגעגעבן א כח פון 'זעלבסשטענדיגקייט', אז ער איז דער וואס האט די מאכט אויסצואווען "א' אדער 'נישט' - צו טון דעם אויבערשטענס רצון. און דערצו דארף ער גלויבן אז דער אויבערשטער אליינס וואָרט צו זען וויי 'איך איד' טוה דאס וואס ער האט געבעטן.

דאס איז דאס שווערסטע פון אלעם. א מענטש אינמיטן א טרוקענעם וואכנדיגן טאג, ער איז טיף פארנומען מיט זיינע גשמיות'דיגע אַנגעלעגנהייטן, אינמיטן קומט אים אונטער עפעס קליינע 'מעשים' אדער 'מחשבות' - וואו ער קען דארט בוחר זיין - צום גוטן אדער צום שלעכטן. אין זיינע אויגן, האבן די דאזיגע קליינליכקייטן נישט קיין שום ווערד און חשיבות, און מיט דעם אלעם זאל ער גלויבן אז: **יא! פארן אויבערשטן אליינס גייט אָן וואס איך וועל יעצט טון אדער טראכטן! ווייל ביי אים איז זייער וויכטיג**

וואס דער איד טוט, און ער האלט מוראַ'דיג חשוב יעדע קליינע גוטע מחשבה, יעדע ברעקעלע אמונה, יעדע גוטע רצון, יעדע פרוטה וואס ער גיבט פאר צדקה! אוי ווי שווער איז צו גלויבן אין אזא זאך. **מען לעבט דאך היינט אין א וועלט וואס אזעלבע קליינע זאכן האט נישט קיין שום ווערד.** ווי חשוב און גרויס איז ווען א איד גלויבט אינעם געוואלדיגן חשיבות פון זיין עבודה.

ב.

די נבואה פון יחזקאל - דער אויבערשטער לויפט נאך דעם איד און בעט זיך: 'קום צוריק צו מיר'

דער אויבערשטער כביכול לויפט נאך דעם איד

דער אויבערשטער אליינס רימט אויס און שעצט די עבודה פון א איד, און פון גרויס עניות גיבט ער פארן איד דאס געפיל אז כביכול ער נויטיגט זיך אין זיין עבודה; ווי דער אויבערשטער זאגט דורכן נביא **יחזקאל** אינמיטן די שוועריע פסוקים פון שטראף רייד צו אידן (יחזקאל ו ט): **"וְזָכְרוּ פְלִיטֵיכֶם אוֹתִי בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר נִשְׁבּוּ שָׁם, אֲשֶׁר נִשְׁבַּרְתִּי אֶת לִבָּם הַזּוֹנֶה אֲשֶׁר סָר מֵעָלַי"** - 'עטץ אידן וואס ענק האבן זענען פארכאפט צווישן די גוים, ענק זאלן געדענקען, אז איך האב **[מיר] צובראכן**, [כאטש וואס ענק האבן געהאט] פארקראכענע הערצער מיט דעם וואס ענק האבן זיך דערווייטערט פון מיר'. איז **רש"י** מסביר: "אשר **נכנעתי אצלם** אף על פי שזונה ליבם וסר מעלי, הייתי **מבקש מהם** על ידי נביאיי לשוב אלי ואטיב להם". - 'איך האב זיך **אונטערגעגעבן פאר זיי**, כאטש וואס זייערע הערצער זענען פארקראכן פון מיר, האב איך **זיך געבעטן ביי זיי**, דורך מיינע נביאים, זיי זאלן זיך צוריקקערן צו מיר און איך וועל זיי גוטס טון'. דער אויבערשטער אליינס זאגט, אז כביכול ער לויפט נאך דעם איד און בעט זיך ביי אים, ער זאל אויסוועלן אים צו פאלגן, ווייל ער כביכול קען נישט אָן דעם איד (וע' רש"י דברים כט ט).

עס איז נישטא קיין משל אויף דעם

דאס קען מען נישט פארשטיין, ניטאמאל מיט א משל פון א קעניג. ווייל אזא סארט אויפפירונג איז נישט פארהאן אויף דער וועלט. עס קען זיך נישט אריינזעסן אינעם מענטשליכן קאפ, אז א גרויסער און שטארקער קעניג, זאל נאכלויפן א פשוט'ער מענטש. נאך דערצו ווען יענער פארזינדיגט זיך פאר אים, זאל דער קעניג טון אלעס אים צוריק צו ברענגען צו זיך. און דערצו זאל ער נאך האבן תענוגים און שעשועים פון זיינע קליניקייטן, אין דער צייט וואס דער קעניג דארף עס עכט נישט האבן, ער האט פון די דאזיגע זאכן מיליאנען מאל אזויפיל.

וויאזוי זאל דער וואס האט באשאפן, דארפן צוקומען צו דעם וואס איז באשאפן געוואָרן?

ווי שווער עס איז נאר צו פארשטיין דעם משל נאך פיל שוועריר איז צו פארשטיין דעם נמשל, דער משל הייבט בכלל נישט אן צו ווערן פארגליכן צום נמשל. ווייל וויפיל דער קעניג זאל זיין שטארק, רייך און קלוג, סוף כל סוף איז ער א 'נברא' - ער איז באשאפן געוואָרן פון דער ערד, און וועט זיך צוריק קערן צו דער ערד, און א נברא - ווי גרויס און מעכטיג ער איז - וועט ער קיינמאל נישט זיין בשלימות, ווייל אויך כדי צו געבוירן ווערן האט ער געדארפט אנקומען צו אנדערע. דעריבער איז עס ניטאמאל א

פארגלייך צום מלך מלכי המלכים, וואס ווי שטארק ער זאל רחמנות האבן און זיך פארליבן אין א 'נברא', פונדעסטוועגן דאך איז נישט שייך אז דער וואס האט באשאפן, זאל דארפן עפעס, פון דעם וואס איז באשאפן געווארן פון אים. נישטא אזא זאך לויט די שכל'דיגע באגריפן!

אלעס געהערט צום אויבערשטן

וויפיל דער מענטשליכער קעניג פארמאגט אוצרות פול מיט גאלד און זילבער און ער איז דער רייכסטער פערזאן אויף דער גאנצער וועלט, פונדעסטוועגן דאך איז ער פארט א מענטש וואס גלוסט צו גאלט, עס איז טאקע שווער צו פארשטיין אז ער זאל בעטן און וועלן אביסל קליין געלט, אבער פונדעסטוועגן איז ער איינער וואס שטרעבט צו אנפילן זיינע אוצרות נאכמער און נאכמער. אבער ביים אויבערשטן, וואס ער האט דאך באשאפן דאס גאלט, און אלעס געהערט סייווי צו אים, 'לי הכסף ולי הזהב', אויב אזוי איז נישטא קיין וועג צו פארשטיין, פארוואס עפעס בעט ער זיך ביים איד אז ער זאל אים געבן א פרוטה פאר צדקה, עס איז דאך זיינס.

מסירת נפש צו גלויבן אין דעם

צו דעם אלעם קומט נאך צו דאס וואס דער מענטש איז דאך פארזינדיגט און פארשמירט, טאקע פארן אויבערשטן אליינס. זאל נאך דער אויבערשטער קומען, און זיך אונטערטעניגן כביכול אונטערן איד, און זיך בעטן ביי אים ער זאל תשובה טון??!!! און נאך דערצו געבן פארן איד די הרגשה: **איך בין דער וואס דארף דיר האבן, איך קען נישט אן דיר**??!! דאס איז דאס מערסט אפגעפרעגטע זאך ביים מענטשליכן שכל. **א איד וואס גלויבט אין דעם איז טייטש: "ער איז זיך מוסר נפש צו גלויבן".** און טאקע דאס פאדערט מען פון א איד: ער זאל זיך ממש מוסר נפש זיין אוועק צו ווארפן די באזעסענע שכל'דיגע מחשבות און גלויבן אין דעם.

דער אויבערשטער רופט אן די אידן 'מאמע'

דאס זעהן מיר אויך אין **מדרש** (פסיקתא דרב כהנא א[ג]): "רבי שמעון בן יוחאי האט געפרעגט רבי אלעזר - זוהן פון ר' יוסי: "אפשר האסטו געהערט פון דיין טאטן וואס איז פשט פון דעם פסוק "בעטרה שעיטרה לו אמו" (וואו קומט דא אריין 'מאמע'? ווער וועלט כביכול אנגערופן דעם אויבערשטנס מאמע?) האט ער אים געענטפערט: א משל צו א קעניג וואס האט געהאט א טאכטער, און ער האט איר זייער שטארק ליב געהאט, ער האט זיך נישט געקענט בארוהיגן פון גרויס ליבשאפט ביז ער האט איר אנגעהויבן אנרופן: מיין 'שוועסטער', ער האט זיך נאך אלץ נישט בארואיגט ביז ער האט איר אנגעהויבן אנצורופן: מיין 'וויב', נאך אלץ האט ער זיך נישט געקענט בארואיגן ביז ער האט איר אנגערופן 'מאמע'. אזוי אויך האט דער אויבערשטער געהאלטן אין איין דערהייבן די אידן - פון גרויס ליבשאפט - ביז ער האט זיי אנגערופן 'מאמע'. האט רבי שמעון בן יוחאי זיך אויפגעשטעלט און געקושט ר' אלעזר'ן אויפן קאפ, און אים געזאגט: "וועז איך וואלט נישט געקומען אויף דער וועלט, נאר אויף צו הערן דאס דאזיגע ווארט, וואלט

ג. לשה"ק - שאל ר' שמעון בן יוחאי את ר' אלעזר בר' יוסי, אפשר ששמעת מאביך מהו 'בעטרה שעטרה לו אמו'. א"ל למלך שהיה לו בת והיה אוהבה יותר מדאי, לא זז מחבבה עד שקראה אחותי, לא זז מחבבה עד שקראה אמי. כך בתחילה חיבב הקב"ה את ישראל וקראן בתי (תהלים מה יא) "שמעי בת וראי". לא זז מחבבה עד שקרא אותן אחותי, שנא' (שה"ש ה ב) "אחותי רעייתי". לא זז מחבבה עד שקרא אותן אמי שנאמר (ישעיהו נא ד) "שמעו אלי עמי ולאומי", 'ולאמי' כתיב. עמד רשב"י ונשקו על ראשו. אמר לו: אילו לא באתי אלא לשמוע דבר זה די.

זיך אלעס געלוינט". זעהט מען פון דעם נאכאמאל אז דער אויבערשטער, פון גרויס ליבשאפט, גיבט פאר דעם איד א געפיל, אז כביכול מיר זענען זיין מאמע, וואס ער ברויך צוקומען צו אונז.

ג.

אברהם אבינו שיינט אריין די אמונה: דער אויבערשטער וויל אז פשוט'ע מענטשן זאלן 'אים' דינען

דער אזיבערשטער נעמט אן – דאס וואס אברהם גלויבט אין אים – פונקט ווי א צדקה פאר אים כביכול

דאס איז דער פשט אין פסוק: **"והאמין בהוי"ה ויחשבה לו צדקה"**. אברהם אבינו האט געהאט מורא'דיג שוועריע נסיונות אין אמונה, וואס פון דארט האט זיך אוועקגעשטעלט די אמונה מיט אזא שטארקע געבוי ביים אידישן פאלק. דעריבער האט עס דער אויבערשטער כביכול אנגענומען כאילו אברהם וואלט אים געגעבן מיט דעם צדקה, "ויחשבה לו צדקה". מען דארף אבער פארשטיין פון וועלכן חלק אין אמונה מען רעדט דא?

טעות פון דור אנוש

אברהם אבינו האט זיך געקריגט מיט דער וועלט. די גאנצע וועלט איז געווען אנטקעגן אים, זיי האבן נישט געוואלט אננעמען און גלויבן, אז מענטשן וואס זענען 'גארנישט מיט נישט', קענען האבן בכלל עפעס א שייכות מיטן גרויסן אלמעכטיגן גאט. דערפאר האבן זיי א טעות געהאט, און זיך געגומען דינען עבודה זרה, כדי צו האבן דורך דעם אלעס וואס זיי דארפן, ווייל צו דעם גאר גאר גרויסן באשעפער קען מען דאך נישט צוקומען, ממילא מוז מען זיך מסדר זיין דורך אנדערע כוחות. דאס איז געווען דער טעות פון דור אנוש; ווי עס שטייט אין **רמב"ם** (אהוי"ב הלכות עבודה זרה).

אברהם אבינו פארשפרייט אמונה

אבער די עבודה פון אברהם אבינו איז געווען אריינצושיינען אין דער וועלט די אמונה, אז כאטש וואס דער אויבערשטער איז טאקע 'פשוט בתכלית הפשיטות', וואס א נברא האט טאקע נישט קיין שום השגה אין אים, פונדעסטוועגן דאך וויל ער אז מען זאל דינען נאר צו אים, און נישט צו קיין שטיקער גאלד און זילבער, זון, לבנה און שטערן. דערפאר האט אברהם אבינו אויפגעשטעלט א געצעלט אין באר שבע, וואו ער האט אריינגענומען געסט, זיי געגעבן צו עסן, און זיי אויסגעלערנט צו בענטשן דעם אויבערשטן אליין, וואס ער האט באשאפן דאס עסן וואס זיי האבן געגעסן (תנחומא לך י"ב). אזוי האט ער אריינגעברענגט אמונה אין דער וועלט, אז **יא! דער אויבערשטער וואלט אויף א ברכת המזון פון א גשמיות'דיגער מענטש וואס עסט און האט הנאה פונעם עסן, אז אזא מענטש זאל דערנאך זאגן פארן אויבערשטן ווי שטארק ער האט הנאה געהאט פונעם עסן און אים באדאנקען דערויף.** מיט דעם האט ער זיך באשעפטיגט זיין גאנץ לעבן.

צוזיי טויזנט יאר תורה

מיט דעם וואס ער האט אריינגעשיינט די אמונה צו דינען דעם אויבערשטן אויף דער וועלט, האט זיך אנגעהויבן אין זיינע צייטן 'אלפים תורה' - די צוויי טויזנט יאר פון תורה; ווי עס שטייט אין **גמרא** (ע"ז

ט.), זעקס טויזנט יאר שטייט די וועלט, די ערשטע צוויי טויזנט יאר איז געווען פוסט און וויסט 'אלפים תוהו', דערנאך איז געווען 'אלפים תורה', אנגעהויבן פון אברהם אבינו, מתן תורה, די צוויי בתי המקדש מלכים און נביאים. דערנאך איז געקומען די לעצטע צוויי טויזנט יאר, וואס ווערט אנגערופן 'אלפים ימות המשיח' פון ווען די אידן זענען ארויס אין גלות, און זיך אנגעהויבן גרייטן פאר משיח צדקינו, [דורך די ליכטיגקייט פון תורה שבעל פה, זוהר הקדוש, אר"י הקדוש, בעש"ט הק' און אלע צדיקים].

דער נסיון פון אברהם - עפעס שטימט נישט

אברהם אבינו איז געווען דער ערשטער וואס דער אויבערשטער האט אים געשיקט א נסיון אין דעם חלק פון אמונה, עס זאל אים זיין שווער צו גלויבן אז דער אויבערשטער וויל אים און דארף אים. ווייל ביי נח איז אלעס געווען מסודר, אלעס האט א חשבון, פאר זיך בויעט ער א תיבה, און פאר זיין דור זאגט ער מוסר אז עס גייט קומען א מבול, זיינע וועלטער זענען געווען פארשטענדליך און אויפריכטיג, ווייל יעדער פארשטייט אז די וועלט איז נישט הפקר.

אבער ביי אברהם האט זיך אנגעהויבן די עכטע נסיונות. דער אויבערשטער אליינס הייסט אים גיין קיין ארץ ישראל און זאגט אים צו דערביי גרויסע הבטחות. ענדליך, ער קומט שוין אן אהין, ברעכט פונקט אויס א הונגער און ער איז געצווינגען אראפצוגיין קיין מצרים. קיין איינס פון די הבטחות ווערן נישט מקויים, ער האט נישט קיין געלט, נישט קיין קינדער און נישט קיין גוט נאמען. אנקומענדיג דארטן ווערט שרה פארכאפט א.א.וו. אברהם האט זיך געדארפט מורא'דיג שטארקן אין אמונה, אז **דאס איז נישט קיין 'סימן' אז דער אויבערשטער איז נישט צופרידן פון אים, נאר עס איז א 'נסיון'**, אבער אינ'אמת'ן וויל אים דער אויבערשטער יא. ער האט נישט געוואוסט אז אין דער תורה וועט שטיין א פסוק: "ויחשבה לו צדקה", אז דער אויבערשטער האט הנאה געהאט פון זיין אמונה, ער האט אליינס געדארפט גלויבן אין דעם.

נעמען התחזקות פון דעם פסוק

אבער אונז - וואס מיר ווייסן יא וואס די תורה זאגט אויף א מענטש וואס גלויבט אז דער אויבערשטער דארף אים און אז דער אויבערשטער איז עס אזוי שטארק מחשיב און נעמט עס אן פאר א צדקה - קענען מיר זיך אנשעפן הויפט פון חיזוק אז דער אויבערשטער דארף אונז און וויל אונז, און **יעדעס מאל וואס מען שטארקט זיך אין נאך א נקודה פון אמונה, זאגט דער אויבערשטער כביכול: "דו האסט מיר געגעבן צדקה".**

ד.

די שווערע עבודה אין אמונה: צו גלויבן אז דער אויבערשטער וואלט צו הערן ווי דער איד רעדט זיך אויס צו אים

ביי מיר איז אמונה א גרויסע זאך

וויפיל קען מען לעבן אין דעם, בפרט מיט דער ליכטיגקייט פון די צדיקים וואס האבן געזאגט (ש"ה לג): "ביי די וועלט איז אמונה א קלייניקייט, ביי מיר איז אמונה א גרויסע זאך". וואס לכאורה פארשטייט מען נישט, אלע רעדן דאך פון אמונה, יעדער איד גלויבט אין אויבערשטן, טא וואס הייסט אז ביי דער וועלט איז עס א קלייניקייט?! נאר דאס איז צוליב דעם וואס די צדיקים ברענגען אריין די עבודה פון

'התבודדות' - זיך אויסשמועסן דאס הארץ פארן אויבערשטן. וואס דארט ווערט אזוי שווער די אמונה, צו גלויבן אז **דער גרויסער באשעפער לאזט זיך אראפ, ער שטייט און ווארט צו הערן ווי איך מאך אויף מיין מויל, און הערט מיר אויס די גאנצע צייט**. ווי שווער איז צו גלויבן אין דעם.

גלויבן אז דער אויבערשטער הערט מיר אויס

א מענטש וואס איז זיך נישט מתבודד און מתבונן יעדן טאג, וויפיל ער זאל זיך נאר מוטשען צו מקיים זיין תורה און מצוות, צו היטן זיינע אויגן אא"וו, אלע תרי"ג מצוות, ווי אויך אמונה און בטחון, מיט דעם אלעם קומט עס נישט צו, צום נסיון וואס צוברעכט א מענטש - דאס איז ער זאל גלויבן אין עפעס וואס איז פארקערט פונעם שכל, וואס זיין מח קען עס נישט פארנעמען. דער וואס איז זיך מתבודד און מתבונן, ער זיצט יעדן טאג פארן אויבערשטן, און גיסט זיך אויס זיין הארץ, און פונדעסטוועגן דאך זעהט ער נישט מיט זיינע פליישיגע אויגן אז דער אויבערשטער הערט אים אויס און נעמט אן זיין תפילה - ווי שווער ווערט עס פאר אים, נאך א טאג און נאך א טאג צו קומען צום אויבערשטן און גלויבן אז ער ווארט און וויל מיר נאך ווייטער אויסהערן.

די שוועריקייט פון א שטענדיגן קשר

יעדער פארשטייט, אז דוקא ביי א נאנטער קשר מאכט זיך מער שוועריקייטן. צוויי גוטע פריינד מיט אויבערפלעכליכע באציהונגען, וואס טרעפן זיך א פאר מאל א טאג אין ביהמ"ד, מען גריסט זיך איינער דעם צווייטן גאר הערצליך, מען קומט זאגן מזל טוב איינעם דעם צווייטן'ס שמחות, אא"וו, אבער חוץ פון דעם איז נישט פארהאן קיין שום טיפע אדער שווערע זאך צווישן זיי, קען זיך אזא פריינדשאפט צומאל האלטן פאר א גאנץ לעבן, זיי וועלן בלייבן אויף אייביג גוטע חברים אן קיין שום שטער. אבער, אויב זיצן חברים און מען עפנט זיך אויף איינער פארן צווייטן, מען איז מקיים דאס וואס שלמה המלך זאגט (משלי יב כה): 'דאגה בלב איש ישחנה לאחרים' - 'א זארג איינעם הארץ פון א מענטש, זאל ער עס אויסשמועסן מיט אנדערע'. דאן קען אסאך שנעלער געשעהן אז עס זאל זיך אנזאמלען געוויסע שוועריקייטן און ווייטאגן איינער אויפן צווייטן.

מידות טובות אין שטוב

דאס זעלבע זעהט מען צומאל א אינגערמאן וואס איז באמת א מענטש מיט א גוט הארץ, מידות טובות, באליבט צווישן אלע ארומיגע, און פונדעסטוועגן מוטשעט ער זיך אין שטוב מיט שלום בית. דאס איז צוליב דעם וואס **אין שטוב געפונט ער זיך אין אלע סארט אומשטענדן, דאס מאכט אז ער זאל נישט קענען שפילן ווי א שיינער איד** - כאילו לא היה, עס איז נישטא וואו צו אנטלויפן, געווענליך איז מען 'דורכזיכטיג', און יעדע שוואכע מינוט ליגט אויפן טיש, **דארט קומט פאָר דער אמת'ער פארהעה, וואספארא מידות טובות ער האט באמת.**

דער גרויסער נסיון פונעם מתבודד

אזוי איז אויך צווישן דעם איד מיטן אויבערשטן. דער וואס איז זיך טעגליך מתבודד, טאקע צוליב דעם וואס ער איז אזוי נאנט און ער רעדט זיך אויס זיין הארץ טעגליך צום אויבערשטן, זאגנדיג: "טאטע זיסער, טוה עס פאר דיינעט וועגן! העלף מיר! וואס וויל איך דען בסך הכל? נאר טון דיין רצון! וועגן דעם בעט איך זיך ביי דיר, העלף מיר איך זאל זיין אפגעהיטן פון אלעם שלעכטס, פאר דיינעט וועגן!".

דוקא אזא מענטש האט אזעלכע שוועריקייטן, אוי, ווי ער מוטשעט זיך. ווייל אויפצומארגנס דארף ער נאכאמאל ארויסגיין אויף דער גאס - צום שול און צו דער ארבעט - און ווידער קומען ארויס די נסיונות און וואס אים ארויף און אראפ. וויפיל נסיונות אין אמונה ווערט אים אין הארץ, דוקא ווייל ער האט זיך געבעטן ביים אויבערשטן אויף דעם היינט און נעכטן און איידער נעכטן, און ווידער זעהט ער נישט ווי דער אויבערשטער נעמט אן זיין געבעט. **דאס איז א נסיון וואס נאר א מתבודד גייט דורך.**

דאס התחזקות וואס צדיקים זאגן אונז

אבער פון דער אנדערער זייט, קומען די צדיקים און זענען אים מחזק: "טייערער איד דו דארפסט פארשטיין, אז דאס וואס דו האלטסט זיך שטארק אין אמונה, צו קומען ווייטער רעדן צום אויבערשטן, דו גלויבסט נאך אלץ אז ער הערט דיר אויס, זאלסטו וויסן אז מיט דעם גיבסטו פארן אויבערשטן כביכול צדקה! ער ווארט אזוי שטארק אויף דעם! **שטארק זיך מיטן פסוק "והאמין בהוי"ה ויחשבה לו צדקה".**

ה.

ארויסנעמען פון דער פרשה: האלטן חשוב אונזער עבודת ה'.

מעשה אבות סימן לבנים

אט די נקודה פון עבודה באקומען מיר פון אברהם אבינו, "מעשה אבות סימן לבנים", וואס איז ממשיך פאר אונז דעם ליכטיגן בליק, צו אריבערגיין אלע נסיונות מיט אט די שטארקע אמונה אז דער אויבערשטער ווארט און גלוסט אז איך זאל בוחר זיין איהם נאכצוגיין.

דער שוזערער דור בעפאר משיח וזעט קומען

בפרט וען מיר שטייען יעצט אין 'עיקבתא דמשיחא' דער לעצטער דור בעפאר משיח וועט קומען, וואס אויף אונז האבן די חכמים פארגעזאגט וי שווער עס וועט זיין; ווי עס שטייט אין **גמרא** (סנהדרין צח ב): **"אמר עולא ייתי ולא אחמיניה וכן אמר [רבה] ייתי ולא איחמייתי"**, אמוראים האבן געזאגט: "זאל משיח קומען, אבער מיר זאלן עס נישט זעהן" - דאס הייסט, מיר זאלן נישט זיין אין יענעם שווערן דור. אזוי אויך אין אלע ספרים שטייט מורא'דיגע זאכן אויף אונזער דור, ווי ביטער עס וועלן זיין די נסיונות זיך צו דערהאלטן אין אמונה. מיר זענען עדות צו דעם היינט.

אויב איז עס אזוי, אז מיר לעבן אין אזא שווערער דור, וואס אפילו אמוראים האבן מורא געהאט צו זיין אין דעם דור, און פונדעסטוועגן דאך דערהאלט זיך א איד - טראץ דער שרעקליכער און ביטערער פייער פון נסיונות וואס ברענט ווי א קאלעך אויוון ביזן הימל - האלט ער זיך איין זיין יצר הרע בשעת נסיון. ווי גרויס און ווי חשוב איז עס! וויפיל דארף ער גלויבן אז דער אויבערשטער נעמט עס אן פאר א צדקה כביכול, אז מיט דעם הייבט ער אויף די שכינה פון איר בלאטע און ער איז מגלה דעם כבוד פונעם אויבערשטן אויף א וועג וואס איז נאך קיינמאל נישט געווען.

קידוש השם

א איד וואס שטייט אליינס אין זיין צימער און איז בוחר צו טון דעם אויבערשטנס ווילן, טוט ער דערמיט הייליגן דעם אויבערשטנס נאמען; ווי דער **רמב"ם** פסק'נט (יסודי התורה פ"ה ה"ו): **"וכן כל הפורש**

מעבירה או עשה מצוה לא מפני דבר בעולם לא פחד ולא יראה ולא לבקש כבוד אלא מפני הבורא ברוך הוא... הרי זה מקדש את השם" - וועט עס האלט זיך אפ פון אן עבירה, אדער ער טוט א מצוה, נישט פאר קיין שום חשבון אין דער וועלט, נישט ציטער, נישט מורא, נישט כבוד, נאר פארן אויבערשטן אליין, אזא איינער הייליגט דעם אויבערשטנס נאמען". **"ויחשבה לו צדקה"** - דער אויבערשטער כביכול באדאנקט אים פארן הייליגן זיין נאמען אויף דער וועלט.

דער דין פון איין פרזטה איז פונקט ווי הזנדערט פרוטות

צומאל גיבט מען צדקה פארן אויבערשטן מיט איין קליינע נקודה, א גוטע מחשבה, זיך אפהיטן די אויגן פון איין קוק; דערויף זאגן **חז"ל: "דין פרוטה כדין מאה"**, דער דין פון איין פרוטה צדקה איז פונקט ווי הונדערט דאלער. וועט א מענטש איז יונג - קוקט ער נאר אויף גרויסע פעקלעך, ער וויל נאר גאנצע בנינים, ער האלט חשוב נאר גאר א גרויסע סומע געלט פאר צדקה, עפעס וואס קען מאכן א טויש ביי יענעם. אבער וועט ער ווערט עלטער הייבט ער אן צו מחשיב זיין יעדע קליינע אפגעריבענע פרוטה פון צדקה, וויל ער פארשטייט אז אויב ביי א דין תורה בין אדם לחבירו איז 'אין פרוטה', עק וועלט, מען מוז וויסן די הלכה פאר וועמען דאס געהערט. אויב וועט קומען איינער און פארנאכלעסיגן א דין תורה אויף א פרוטה, טאר ער נישט זיין קיין דין - אזוי אויך וועט א מענטש גלויבט נישט אז מיט איין פרוטה טוט ער א מצוה פון צדקה, דאן פעלט אים דער עיקר פון דער מצוה.

אודאי אויב ער קען, זאל ער געבן וואס מער, עס איז א מצוה צו פרייליך מאכן דאס הארץ פונעם ארימאן מיט א שיינעם סכום. אבער אויב האט ער נאר אין טאש איין פרוטה, זאל ער זיך נישט שעמען צו געבן איין פרוטה פאר צדקה, און ער זאל נישט טראכטן אז עס איז גארנישט וועדר [פארשטייט זיך אז מען דארף האבן שכל, נישט געבן פארן ארימאן אן אפגעריבענע פיאסטער אויף אן אופן וואס עס וועט פארשעמען דעם ארימאן, נאר מען רעדט פון אריינלייגן אין א פושקע וכדומה], וויפיל אמונה דארף מען אויף דעם, צו גלויבן אז דער אויבערשטער כביכול שאקלט מיטן קאפ פאר יעדן פרוטה וואס מען לייגט אין פושקע, דער אויבערשטער טשאשקעט זיך מיט דעם. "ויחשבה לו צדקה" - כאילו ער וואלט געגעבן די גאנצע געלט פון דער וועלט און נאך מער פון דעם.

אויך אין א דערהזיבענע צייט - גלויב אין יעדע קלייניגקייט

עס איז פאסיג אנצומערקן: אט דער פסוק "ויחשבה לו צדקה" איז געזאגט געווארן בעפאר 'ברית בין הבתרים', וואס דארטן איז געווען א גרויסע און וואונדערליכע התגלות פונעם אויבערשטן. וואס טאקע צוליב דעם פרעגט דער **רמב"ן**: "פארוואס עפעס זאל אברהם נישט גלויבן? ער איז דאך אליינס דער נביא", וויל דאן האט דאך דער אויבערשטער ארויסגענומען אברהם אבינו פון דער וועלט, אים געוויזן די צאללאזע שטערן און געזאגט: **"כה יהיה זרעך"** - אזוי וועלן זיין דיינע קינדער". עס איז נישטא קיין גרעסערע און העכערע איבערלעבעניש ווי דעם, אז א מענטש זאל זעהן אזא נבואה. דערפאר וועדט די קושיא נאך שטארקער: "פארוואס מאכט מען אזא עסק פון דעם אז אברהם האט געגלויבט, אזש דער אויבערשטער האט עס פאררעכנט אלס צדקה".

נאר טאקע דאס איז די נקודה, אז אפילו אין דער העכסטער מדרגה, גלויבט דער מענטש אז דער אויבערשטער דארף כביכול צוקומען צו זיין אמונה, און דערצו גלויבט ער אינעם נחת רוח וואס ער ברענגט פארן אויבערשטן דוקא מיט אט די מחשבה, כאטש וואס די דאזיגע אמונה קוקט אויס אזוי קליין און מינדערוויכטיג קעגן די אלע גרויסע השגות, אבער אברהם האט זיך יא באשעפטיגט מיט דער

דאזיגער אמונה אז דער אויבערשטער דארף אים און וויל אים האבן; ווי דער **רמב"ן** איז מסביר אינעם תירוץ: "אברהם אבינו האט געגלויבט אינעם אויבערשטן, אז ער וועט אים געבן קינדער צוליב זיין גוטס און רחמנות, און נישט צוליב זיין זכות". אין אנדערע ווערטער: ער האט געגלויבט ווי באליבט ער איז פארן אויבערשטן, און אז דער אויבערשטער וויל אים מיט זיינע קינדער. און אויף דעם האט דער אויבערשטער געזאגט: "אויך פון די דאזיגע אזויגערופענע קליינע אמונה, האב איך א מורא'דיגן נחת רוח, ממש ווי גלייך איך באקום צדקה (ווי רש"י'ס פשט אין פסוק).

דאס איז דער יסוד פון די באוואוסטע ווערטער פונעם הייליגן **רבי'ן ר' אלימלך** פון ליזענסק זיעוכי"א, אויפן פסוק **"להזהיר גדולים על הקטנים"** - 'די גרויסע זאלן אכטונג געבן אויף די קליינע', טייטשט ער, אז פון די גרויסע זמנים, זאל מען זיך אנפילן מיט אמונה פאר די שוואכערע זמנים אין עבודת השם. דערפאר האט אברהם אויך געמאכט אן עסק פון די קליניקייטן אין די דערהויבענע זמנים - כדי צו נעמען דערפון פאר די שוועכערע זמנים, ער זאל קענען דעמאלט לעבן מיט די ליכטיגקייט פונעם חשיבות וואס יעדע משהו עבודה פון א איד האט.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן מיר זאלן זוכה זיין צו לעבן אין דער דאזיגער עבודה, מיר זאלן זוכה זיין צו 'אורו של משיח', משיח וועט דאך אויסלערנען פאר יעדן איד די עבודה פון "ויחשבה לו צדקה" - גלויבן אז דער אויבערשטער האלט חשוב אונזער עבודה ווי צדקה פאר אים כביכול. משיח וועקט אויף די עבודה פון צדקה, ווי עס שטייט אויף משיח (ישעיה לב יז): **"והיה מעשה הצדקה שלום ועבודת הצדקה השקט ובטח עד עולם"**. אויך שטייט אויף אים (זכריה ט ט): **"עני ורוכב על החמור"** - 'ער איז אן ארימאן וואס רייט אויף אן אייזל', ער וועט אויפוועקן די נקודה צו דינען דעם אויבערשטן און גלויבן אז מען מאכט מיט דעם צדקה אין א בחינה פון (תהילים מא ב): **"משכיל אל דל"**, ער וועט אויסלערנען אז דאס גייט כביכול ארויף אויפן אויבערשטן (דאס מיינט מען 'אז ער איז אן עני', ער וועט אויסלערנען די עבודה פון לעבן מיטן אויבערשטן כביכול אז ער איז אן עני און מיר גיבן אים צדקה).

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן: 'קרבה אל נפשי גאלה', גיב אונז צו שפירן - יעדער איינער אין זיין עבודה - אן התנוצצות פון דער גאולה, צו גלויבן און זיך פרייען מיט די ליכטיגקייט פון משיח אין יעדע קליינע זאך וואס מען טוט. מיר זאלן זוכה זיין צו גלויבן אינעם גרויסן זכות אבות וואס מיר האבן, און יעדן טאג ביי שמונה עשרה ווען מען זאגט "אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב" זאל ווערן אויפגעוועקט די אבות וואס איז אין אונז.

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן אז דורך די עבודה פון גלויבן אז "ויחשבה לו צדקה", זאל טאקע ווערן געגעבן צדקה פאר דער שכינה וואס איז אין גלות און ווערט אנגערופן "דלה ועניה", צו אויפהייבן די שכינה פון איר בלאטע, "לאוקמא שכינתא מעפרה", מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

פרשת וירא

נושא: דער כח בייצושטיין טרוקענע זמנים

עבודת ה' איז אייביג
שווער, אבער בשעת נסיון
איז עס אן אנדערע וועלט,
ווייל דער אויבערשטער
באהאלט זיך אין צייט פון
נסיון און דער מענטש
זעהט פאר זיינע אויגן נאר
פארקערט פון אמונה

פרשת וידא

נושא: דער כח בייצושטיין טרוקענע זמנים

עבודת ה' איז אייביג שוועער, אבער בשעת נסיון איז עס אן אנדערע זועלט, ווייל דער אויבערשטער באהאלט זיך אין צייט פון נסיון און דער מענטש זעהט פאר זיינע אויגן נאר פארקערט פון אמונה

א. א נסיון מיינט אז דאס הארץ איז פארמאכט און די געפילן פארטעמפט, דעמאלט איז דער עכטער באוייז אז דער מענטש איז געטרייי צום אויבערשטן

איך האב דיר געהאט וואס צו ענטפערן | דו האסט מיר נישט געהאט וואס צוריק צו ענטפערן | ער זעהט און מען קען אים נישט זעהן | אינדערצייט פון א נסיון ווערט דער אויבערשטער באהאלטן | אברהם אבינו פארשטייט נישט: פארוואס קוקט מיר אויס אז דער אויבערשטער איז ווייט פון מיר | ער זעהט און מען קען אים נישט זעהן - דער אויבערשטער איז מיט מיר אבער אינדערצייט פון נסיון שפיר איך אים נישט | א 'נסיון' איז געוואנדן אין די מוחין פונעם מענטש | צוויי סארט 'הסתרת פנים', 'עבודה' און 'נסיון'

ב. דער חילוק צווישן די שווערקייטן פון דער פשוט'ער בחירה - 'עבודה' ביז די שווערקייטן פון נסיונות

די גרויסקייט פון צדיקים אין די שווערע מינוטן פון בחירה | נסיון איז מער פון עבודה - דער אויבערשטער באהאלט זיך ביז דער מענטש האט שווערע קשיות

ג. דער מענטש איז דא צו דינען דעם אויבערשטן אן קיין געפיל, אן קיין מוחין און אן זעהן רעזולטאטן

די תכלית פון אראפקומען אריף דער וועלט | עס איז אים שווער די רגע פון בחירה, אבער נאכדעם האט ער הנאה פון דעם | די שווערע פלאג, ער זעהט נישט קיין תוצאות, און געפינט זיך שטענדיג אינעם פלאץ פון נסיון | זיין אייניגסטע חיות איז - איך טוה דעם אויבערשטן'ס רצון | די שווערקייט צו לעבן שטענדיג אינעם פלאץ פון נסיון

ד. די צדיקים דינען דעם אויבערשטן - אין צייט פון קטנות - לשמה

זיך אכטונג געבן ביי מעשיות פון צדיקים - דער עיקר פעלט פון דער מעשה | אויך וועלן שרה וועלט געהאלפן איז דא אן הסתרה אויפן כבוד פון אויבערשטן | שרה'ס מילך ברענגט גרים

נושא: דער כח בייצושטיין טרוקענע זמנים

א.

א נסיון מיינט אז דאס הארץ איז פארמאכט און די געפילן פארטעמפט, דעמאלט איז דער עכטער באווייז אז דער מענטש איז געטריי צום אויבערשטן

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא ה' יִרְאֶה אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר ה' יֵרָאֶה".

אברהם האט אנגערופן דעם נאמען פון יענעם פלאץ 'הוי'ה יראה' - דער אויבערשטער וועט איינזעהן (**רש"י** איז דאס מסביר לויטן **תרגום**: דער אויבערשטער וועט אויסוועלן און אנערקענען דעם פלאץ, אז זיין שכינה זאל דארט רוען, מען זאל מקריב זיין דארט קרבנות), מען וועט זאגן היינט (**רש"י** - אויף אייביג. דאס הייסט, ווען אימער מען וועט נאר זאגן דעם פסוק, וועט מען דעמאלט אויך זאגן 'בהר הוי'ה יראה') אז אויף דעם בארג באווייזט זיך דער אויבערשטער פאר זיין פאלק.

איך האב דיר געהאט וואס צו ענטפערן

אין **מדרש** שטייט:[ד] "אברהם אבינו האט דאן געזאגט פארן אויבערשטן: "רבון העולמים, אינדערצייט וואס דו האסט מיר געזאגט: "נעם דיין קינד און זיי אים מקריב פאר אן עולה", האב איך געהאט וואס צו ענטפערן: "נעכטן האסטו מיר געזאגט אז יצחק וועט מיר ירש'ענען, יעצט זאגסטו מיר איך זאל אים שחט'ן?", אבער איך האב חס ושלום נישט אזוי געזאגט, נאר איך האב באהערשט מיין רחמנות כדי צו טוהן דיין רצון. בעט איך דיר יעצט באשעפער, אז ווען די קינדער פון יצחק וועלן טון עבירות און געמיינע זאכן, זאלסטו זיך דערמאנען פון דער עקידה פאר זייערט וועגן, און דו זאלסט זיך אנפילן מיט רחמנות אויף זיי".

דז האסט מיר נישט געהאט וואס צוזיק צו ענטפערן

נאך שארפער שטייט ארויסגעשריבן אין **פסיקתא**:[ה] "אברהם האט געזאגט פארן אויבערשטן: 'רבונו של עולם, דו ווייסט גאנץ גוט אז ווען דו האסט מיר געזאגט מקריב זיין יצחק האב איך געהאט וואס

ד. (בר"ר נו י) "ויקרא אברהם שם המקום ההוא הוי'ה יראה. ר' יוחנן אמר, אמר לפניו, 'רבון העולמים, בשעה שאמרת לי קח נא את בנך את יחידך, היה לי מה להשיב, אתמול אמרת כי ביצחק וגו' עכשיו קח נא את בנך וגו', וחס ושלום לא עשיתי כן אלא כבשתי רחמי לעשות רצונך. יהי רצון מלפניך הוי'ה אלהינו בשעה שיהיו בניו של יצחק באים לידי עבירות ומעשים רעים, תהא נזכר להם אותה העקידה ותתמלא עליהם רחמים".

ה. (פסיקתא רבתי פ"מ) "ויקרא אברהם את שם המקום ההוא ה' יראה אשר יאמר היום בהר ה' יראה. א"ר ירמיה, אמר לו, רבונו של עולם גלוי היה לפניך שהיה לי מה להשיבך כשאמרת לי לקרב את יצחק, אילו השבתי אותך **לא היה לך מה להשיבני,** שהייתי אומר

צוריק צו ענטפערן. און אויב וואלט איך דיר געזאגט: 'נעכטן האסטו מיר געזאגט אז יצחק וועט מיר ירש'ענען, יעצט זאגסטו מיר אז איך זאל אים שחט'ן?', וואלסטו נישט געהאט וואס צו ענטפערן. אבער איך האב גארנישט געזאגט, איך האב זיך געמאכט ווי א טויבער (וואס האט נישט געהערט די נעכטיגע הבטחה) און א שטומער (וואס קען נישט ענטפערן). [בעט איך דיר] וועז די קינדער פון יצחק וועלן ווערן פאר'משפט ביי דיר, אפילו אויב זיי וועלן האבן אסאך מקטרגים (זאלסט זיך מאכן ווי א טויבער כביכול), זאלסטו זיי גארנישט טון, אזויווי איך האב גארנישט געזאגט".

דער דאזיגער אויסדרוק אז א מענטש קען זאגן נאך א נסיון: "איך בין געגאנגען טון דיין רצון און איך האב געשוויגן, איך האב נישט געזאגט מיינע טענות אויף וואס דו וואלסט נישט געהאט וואס צו ענטפערן" - מיינט דאך עפעס. חלילה צו זאגן אז דער אויבערשטער זאל נישט האבן וואס צו ענטפערן. נאר ער האט געמיינט מיט דעם, אז איך וואלט געקענט טענה'ן עפעס וואס איז זייער אויפריכטיג און פאסיג, 'ווי אזוי קענסטו באשעפער מיר אריינשטעלן אין א נסיון וואס איך קען נישט ביישטיין'. עס כאפט א שרעק און ציטער וועז מען זעהט אט דעם אויסדרוק, ווי גרויס איז געווען דער נסיון אין ריינקייט פון אמונה וואס אברהם אבינו האט געהאט, ער האט דאך געקענט האבן אזעלכע שטארקע טענות. פונדעסטוועגן דאך איז אברהם נאכגעגאנגען מיט א תמימות נאך די ווערטער פון אויבערשטן. טאקע צוליב דעם שטייט אונז ביי די זכות פון דער עקידה אויף אייביג, יעדן טאג און יעדעס יאר, צו אויפוועקן דעם אויבערשטנ'ס רחמנות אויף אונז.

ער זעהט און מען קען אים נישט זעהן

אין **תרגום ירושלמי** שטייט דאס זעלבע ווי אין די אויבנדערמאנטע מדרשים נאר מיט אן אנדער לשון, ער איז מסביר נאך עפעס וואס ליגט אין דעם אויסדרוק **"הוי'ה יראה"**: "וועז אברהם אבינו האט אנגעהויבן רעדן צום אויבערשטן און זאגן אז ער האט געהאט וואס צו ענטפערן, האט ער אנגעהויבן **"הוי'ה יראה"**, דו ביסט דאך דער אויבערשטער וואס זעהסט, אבער מען קען אים נישט זעהן". דארף מען פארשטיין, וואו קומט דא אריין אט דער טיטל?

קומט דער הייליגער **קאזניצער מגיד** און איז מסביר פשט פון אט די ווערטער. איידער מיר גייען אויסשמועסן זיינע הייליגע ווערטער, וועלן מיר זיך מיט א תפילה צום אויבערשטן, מיט רחמים ותחנונים, אז אונזערע ווערטער זאלן אריסקומען ווי ער וויל, עס זאל חס ושלום נישט אריינפאלן קיין שום טעות אין אונזערע ווערטער. נאכדערצו וועז מען רעדט פון די הייליגע אבות, זאלן מיר קענען רעדן מיט געמאסטענע ווערטער.

אינדערצייט פון א נסיון וועלט דער אויבערשטער באהאלטן

זאגט דער הייליגער **עבודת ישראל**: "עס זעהט מיר אויס פשט, אז אינדערצייט פון א נסיון, וועז דער אויבערשטער פרואווט אויס א מענטש מיט עפעס, מסתמא אין יענע רגע באהאלט כביכול דער

לך, אתמול אמרת לי (שם כא יב) 'כי ביצחק יקרא לך זרע', ועכשיו אתה אומר לי לשחטו. ולא השבתי אותך, **אלא עשיתי עצמי כאלם וכחרש** (תהלים לח יד) 'ואני כחרש לא אשמע וכאלם לא יפתח פיו'. כשיהיו בניו של יצחק נידונים לפניך ביום זה, ואפילו יש להם כמה קטיגורים מקטרגים אותם, כשם שדממתי ולא השיבותיך, כך אתה לא תשים להם".

ו. "ופלח וצלי אברהם בשם מימריה דהוי'ה ואמר, 'את הוא הוי'ה **דחמי ולא מתחמי** בבעו רחמין מן קדמך, הוי'ה, כולא גלי וידיע קדמך, דלא הוה בלבי פלגו בזימנא דאמרת לי למקרבא ית יצחק ברי למעבד יתיה עפר וקטם קדמך, אלא מן יד אקדימית בצפרא ועבדית ית מימרך בחדווא וקיימית מימרך. וכדון בבעו רחמין מן קדמך הוי'ה אלהים, כד יהויין בנוי דיצחק עללין לשעת אנקי, תהוי מדכר להון עקידתיה דיצחק אבוהון, ושרי ושביק לחוביהון, ופרוק יתהון מן כל אנקי דעתידין דריא למיקם מן בתריה, למהוי אמרין בטור בית מקדשיה דהוי'ה קריב אברהם ית יצחק בריה ובטורא הדין הוא בית מקדשא איתגלית עלוי יקר שכינתא דהוי'ה".

אויבערשטער זיין קדושה, און פארמינערט די השגות וואס דער מענטש האט געהאט פון פארדעם, **ווייל אויב וואלט ווען דער מענטש געווען זיכער און קלאר פונקט ווי פריער אינדערצייט פון נסיון, וואלט דער נסיון נישט געווען וועדר גארנישט**, ווייל עס איז דאך אודאי נישט קיין וואונדער אז ווער עס שטייט פארנט פון א גרויסער און מעכטיגער קעניג, און ער זעהט אים, וועט ער זיך נישט פארזינדיגן פאר אים.

דוקא וועז א מענטש האט א נסיון, ער פארלירט זיין קלארקייט, און פונדעסטוועגן דאך שטארקט ער זיך אויפן יצר הרע מיט אמונה, און ער פראבירט צוריק צו קומען צום אויבערשטן, דאס הייסט אז ער איז בייגעשטאנען דעם נסיון. לויט דעם, זעהט אויס, אז וועז דער אויבערשטער האט געזאגט פאר אברהם ער זאל גיין מאכן די עקידה, **איז פארשוואונדן געווארן פון אברהם זיין קלארקייט און דביקות**, כדי אים צו פראבירן אויב וועט ער זיך האלטן מיט זיין ערליכקייט.

אברהם אבינו פארשטייט נישט: פארוואס קוקט מיר אויס אז דער אויבערשטער איז וזייט פון מיר

קען זיין אז דאס איז פשט איינעם פסוק: "וירא את המקום מרחוק" - אברהם האט געזעהן דעם פלאץ פון דערווייטנס. דער אויבערשטער וועדט אנגערופן 'מקום' ווייל ער איז דער פלאץ פון דער וועלט, דאס הייסט אז די וועלט ליגט בייַ איהם, **עס קוקט אויס כאילו ער איז וויַיט**, און אברהם האט נישט געקענט האבן זיין דביקות פונקט ווי אלעמאל.

דערפאר האט ער געהייסן פאר אליעזר מיט ישמעאל צו פארבלייבן מיטן אייזל, ווייל ער האט זיך געוואונדערט פארוואס די שכינה איז אוועק פון אים, האט ער געטראכט אפשר צוליב זיי - וואס זיי זענען צוגעגליכן צום אייזל - איז די שכינה אוועק פון אים. אזוי זענען אברהם און יצחק געגאנגען צו טון דעם רצון פון אויבערשטן מיט א תמימות, מיט ליבשאפט און אמונה. דאס האט אזוי אנגעהאלטן ביז צו די ענדע פונעם נסיון וועז דער אויבערשטער האט געהייסן פאר אברהם זאל נישט שחט'ן יצחק, און ער האט אים געוויזן דעם ווידער - דעמאלט איז זיין קלארקייט און דביקות צוריקגעקומען.

ער זעהט און מען קען אים נישט זעהן – דער אויבערשטער איז מיט מיר אבער אינדערצייט פון נסיון שפיר איך אים נישט

האט ער פון דעם פארשטאנען, אז דער אויבערשטער איז איבעראל, מען קען זיך נישט באהאלטן פון אים, און אפילו וועז פאר א מענטש קוקט עס אויס כאילו דער אויבערשטער זעהט אים נישט חלילה, איז עס נאר אזוי, צוליב וואס דעמאלט איז א צייט פון נסיון; ווי אויבן דערמאנט, אבער אינ'אמת'ן איז דער אויבערשטער דער וואס האט דאס אלעס אונטערגעשטעלט, און ער האלט אלעס מיט פון דער נאנט. דערפאר האט ער גערופן דעם פלאץ "הוי'ה יראה - דער אויבערשטער זעהט", זאגט דער תרגום: "ער זעהט און מען קען אים נישט זעהן", ווייל יעצט האט שוין אברהם געוואוסט אז דער אויבערשטער זעהט דעם מענטש אפילו אויב ער שפירט גארנישט. ביז דא די הייליגע וועדטער פונעם **קאזניצער מגיד** זי"ע.

א 'נסיון' איז געוואנדן אין די מזחין פונעם מענטש

פון די דאזיגע וועדטער פונעם קאזניצער מגיד אז "אויב וואלט וועז דער מענטש געווען זיכער און קלאר פונקט ווי פריער אינדערצייט פונעם נסיון, וואלט דער נסיון גארנישט וועדט געווען" - פארשטייען מיר אז דער מושג 'נסיון' איז בעיקר אינעם מוח און הארץ פונעם מענטש, און די גרויסקייט פון א נסיון

וועגדט זיך לויטן הסתרת פנים וואס עס איז דא. ווייל ווען א מענטש איז קלאר וואס ער האט צו טוהן, ווי שווער עס זאל אים נאר זיין, אפילו אויב ער איז זיך מוסר נפש אויף דעם, קען מען עס נאכנישט רופן א 'נסיון'. אפשר קען מען עס רופן 'עבודה'.

א נסיון הייסט נאר, ווען דער מענטש שטייט אין א קטנות און הסתר פנים, ער דארף זיך שטארקן צו דערהאלטן מיט אמונה, אט דאס הייסט א נסיון.

צוויי סארט 'הסתרת פנים', 'עבודה' און 'נסיון'

דער קאזניצער מגיד שרייבט טאקע, אז א נסיון מיינט ווען עס איז דא א הסתר פנים - אבער דאס אליין ווערט אויך צוטיילט אין צוויי, איינס איז די עבודה פונעם טאג טעגליכן לעבן, און די צווייטע איז אזעלכע נסיונות וואס אברהם אבינו איז אריבער. עס איז טאקע נישטא קיין חילוק צווישן זיי, ביידע זענען בעיקר אינעם מח און הארץ פונעם איד, דארט איז דער עיקר עבודה, בייצוקומען דעם הסתר פנים, אבער דאך איז איינס טיפער פונעם צווייטן. לאמיר פראבירן מסביר צו זיין וואס עס טוט זיך דא.

ב.

דער חילוק צווישן די שווערריקייטן פון דער פשוט'ער בחירה - 'עבודה' ביז די שווערריקייטן פון נסיונות

די עבודה פון א איד צו היטן תורה און מצוות איז: אין דער רגע פון בחירה - בוחר זיין צו טון גוט'ס. דארט איז די גרויסע העלמה און הסתרה, דער אויבערשטער כביכול באהאלט זיין פירערשאפט פון דער וועלט, די וועלט קוקט אויס ווי א מציאות פאר זיך - כאילו א מענטש קען טון וואס ער וויל, אויף זיין אייגענעם ווילן.

ווען דער איד שטייט ביי דער מינוט פון בחירה און טוט דעם רצון פון אויבערשטן, דאן שרייט ער אויס כבוד פארן אויבערשטן, ער איז מגלה אז עס איז נישטא גארנישט אויף דער וועלט אויסער דעם אויבערשטנ'ס רצון, ער איז אליינס בוחר צו בייגן זיין רצון צום אויבערשטנ'ס רצון. דאס איז דער עיקר עבודה פונעם מענטש, צו דינען דעם אויבערשטן דורך בחירה, ווען די פירערשאפט פונעם אויבערשטן איז באהאלטן.

די גרויסקייט פון צדיקים אין די שוועריקייטן פון בחירה

דאס איז די גרויסקייט פון צדיקים וואס זענען אנגעקומען צו זייערע גרויסע מדרגות, נישט נאר דורך גאר שוועריקייטן מיט מסירות נפש, נאר בעיקר דורך די פשוט'ע עבודות וואס זיי האבן מקיים געווען טאג טעגליך, און טראץ דער הסתר פנים וואס דער אויבערשטער האט זיך באהאלטן פון זיי, טראץ די טונקלקייט און דערווייטערטקייט, פונדעסטוועגן דאך זענען זיי געשטאנען פעסט צו פאלגן דעם אויבערשטן, צוליב דעם האבן זיי דערגרייכט זייערע גרויסע השגות.

ווען א מענטש איז יונג, און ער האט נאכנישט געכאפט ווי די וועלט איז אוועקגעשטעלט מיט אן הסתר פנים, דאן זוכט ער מעשיות פון צדיקים וואס האבן געפראווען געוואלדיגע דערהויבענע עבודות, פאסטן פון שבת צו שבת, מאכן גלגול שלג, אא"וו, אלע גרויסע זאכן וואס צדיקים האבן געטון. אבער

עס קוקט אים נישט אויס אז די צדיקים האבן זיך געדארפט מוטשענען און פלאגן אויף א פשוט'ן 'על נטילת ידים', און אויף א פשוט'ן 'אשר יצר', זיך צו שטארקן און טון רצון ה'.

אבער ווער עס איז שוין אביסל עלטער, און ער האט שוין אביסל חכמת חיים, ער ווייסט וואס עס הייסט לעבן, ער זעהט און שפירט אויף זיך אליינס די שוועכע הסתרה וואס עס איז דא, פארשטייט ער וואס דאס איז עבודת ה', אז מען זעהט זיך אין א מצב וואס מען וויל טון אלעס, און מען קען טון אלעס, און פונדעסטוועגן דאך בייגט מען זיך און מען צוברעכט דעם יצר הרע. דאס איז די גרויסקייט פון צדיקים. דאס איז די דרגה פון **'עבודה'**, צו דינען דעם אויבערשטן אין דער שוועכער מינוט פון בחירה, אויסצורופן אז דער אויבערשטער איז יא פארהאנען, און איך טוה זיין רצון.

דאס הייסט, אז די דרגה פון **עבודה** איז: דער מענטש דינט דעם אויבערשטן מיט גרויס פלאג צו ברעכן זיין קנאה, תאוה און כבוד פארן אויבערשטנ'ס וועגן, ער האט טאקע א בחירה צי ער זאל טוהן רצון ה' אדער נישט, און דארט איז די עבודה, אויסצורופן אז ער איז נישט קיין אייגענע מציאות צו טון אנדערש ווי רצון ה'. אבער נאך אלעם, באהאלט זיך נישט דער אויבערשטער אינגאנצן פון אים, ער האט נישט קיין קשיות אין אמונה, ער טוט וואס דער אויבערשטער הייסט און שפירט זיך נאנט צו אים.

נסיון איז מער פון עבודה – דער אויבערשטער באהאלט זיך ביז דער מענטש האט שוועכע קשיות

אנדערש איז אבער די דרגה פון **'נסיון'**. מען רעדט פון **א מענטש וואס טוט שוין דעם רצון פון אויבערשטן, און דאן זעהט ער אז עס ווערט אויסגעפירט דאס פארקערטע פון וואס דער אויבערשטער זאגט, דא הייבט ער זיך אן צו מוטשען** זיך צו דערהאלטן אין אמונה.

דאס איז אריבער אויף אברהם אבינו. דער אויבערשטער זאגט אים: "לך לך מארצך" - גיי ארויס פון דיין לאנד, צום לאנד וואס איך וועל דיר ווייזן", דער אויבערשטער זאגט אים דערביי צו אלע ערליי הבטחות. למעשה קומט ער אן קיין ארץ ישראל און טרעפט אן דארט א הונגער. דאס זעלבע איז מיט דער עקידה, דער אויבערשטער זאגט אים צו אז יצחק וועט אים ירש'ענען, און דערנאך זאגט ער אים: "זיי אים מקריב פאר אן עולה", אויף אזוי ווייט אז אברהם דרוקט זיך אויס 'איך האב דיר געהאט וואס צו זאגן - און דו האסט נישט געהאט וואס צו ענטפערן', אזא שרעקליכע הסתרה, דער אויבערשטער באהאלט זיך אזוי שטארק אז מען קען אים נישט זעהן, **מען זעהט נישט ווי זיין רצון ווערט אויסגעפירט אין זיין וועלט.**

ג.

דער מענטש איז דא צו דינען דעם אויבערשטן אן קיין געפיל, אן קיין מוחין און אן זעהן רעזולטאטן

די תכלית פון אראפקומען אויף דער וועלט

נאך וואס מיר פארשטייען אז דער תכלית פונעם לעבן איז: 'עבודה' און 'נסיונות', מגלה צו זיין דעם אויבערשטנ'ס כבוד אינעם הסתרת פנים, וויפיל גיבט דאס צו פאר א מענטש וואס טראכט אביסל אריין אינעם פנימיות פונעם לעבן, צו לעבן מיטן ריכטיגן בליק, אויפן וועג וואס צדיקים לערנען אויס. דער

מענטש פארשטייט אז ער איז אראפגעקומען אויף דער וועלט צו דינען דעם אויבערשטן מיט גרויס פלאג; ווי עס שטייט אין פסוק (איוב ה ז): "אדם לעמל יולד" - א מענטש איז געבוירן געווארן זיך צו פלאגן, דאס הייסט, שטיין יעדן טאג אין זיין נסיון, צו דינען דעם אויבערשטן אפילו ער שפירט נישט גארנישט און זעהט נישט קיין שום ישועה, און עס קוקט אים אויס אז דער אויבערשטער איז אזוי ווייט פון אים.

עס איז אים שווער די רגע פון בחירה, אבער נאכדעם האט ער הנאה פון דעם

פונקט ווי מיר האבן ערקלערט די צוויי דרגות: 'עבודת ה' טאג טעגליך', און די דרגא פון 'נסיונות', וואס דער מענטש שפירט ממש פארקערט, עס שטימט ממש נישט - איז אויך דא א נפקא מינה אויף אן אנדערן סארט וועג.

צו פארשטיין וואס מיר ווילן ארויסברענגען וועט מען ברענגען א משל: א מענטש וואס איז גוט געשלאפן א גאנצע נאכט, צופרי איז ער פיין אויסגערוהט ער שטייט אויף צו עבודת הבורא, ער גייט זיך טובל'ן אין מקוה און שטעלט זיך אוועק דאוועננען. יעצט, אפילו אויב דער דאוועננען קומט אים אן מורא'דיג שווער, ער איז אויסגעלאשן און האט נישט קיין שום כח און מח צו דאוועננען, אויב אבער וועט ער זיך פארט שטארקן און אנהויבן צו זאגן ברכת השחר און קרבנות ווארט ביי ווארט, דאן וועט ער זיך אוודאי שפירן גוט נאכדעם, אזוי וועט ער גיין ווייטער צו פסוקי דזמרה, און וויפיל ער וועט נישט האבן קיין קלארקייט צו דאוועננען ווייטער, פונדעסטוועגן האט ער שוין געזאגט קרבנות מיט א געשמאק, ער האט שוין עפעס אין האנט מיט וואס זיך צו פרייען, וואס דאס גיבט אים א שטופ אויף ווייטער.

דאס הייסט אז ווי שווער עס איז אים די **עבודה** פון דאוועננען, וואס ער דארף **'יעצט'** אין דער מינוט אויסוועלן זיך צו שטארקן אויף זיין שוואכקייט און פוילקייט און אנהויבן דאוועננען, פונדעסטוועגן דאך וועט ער האבן נאכדעם א גוטע געפיל, אז ער האט געטון וואס ער האט געדארפט. ווייל וויפיל ער האט נישט קיין כח צו דאוועננען, פונדעסטוועגן דאך איז ער דאך גוט געשלאפן, דעריבער האט ער מיט וואס זיך צו נעמען אין די הענט אריין און זיך שטעלן דאוועננען.

די שווערע פלאג, ער זעהט נישט קיין תוצאות, און געפינט זיך שטענדיג אינעם פלאץ פון נסיון

אנדערש איז אבער, ביי א מענטש וואס איז אויף געווען א גאנצן טאג און א גאנצע נאכט, יעצט אינדערפריה ווען ער גייט דאוועננען, מוטשעט ער זיך ממש ארויסצוזאגן די ווערטער פון סידור, אין אזא פאל באקומט ער נישט קיין כח צו זאגן ווייטער פון דעם וואס ער האט ביז יעצט געמורמעלט ברכות השחר און קרבנות, ווייל ער שפירט זיך ממש ווי פאר'חלש'ט. קומט אויס אז דער דאוועננען ביז אהער, ברענגט נישט קיין תוצאות אז ער זאל קענען ווערן דערפון אויפגעפרישט.

אזוי זעהט עס אויס אסאך מאל אין עבודת ה', נאכדעם וואס דער איד האט זיך יא געשטארקט און ער וויל דינען דעם אויבערשטן מיט זיין גאנצן הארץ, באהאלט זיך דער אויבערשטער פון אים, ער שפירט גארנישט אויף צוריק, עס קוקט אים אויס אז ער איז ווייט פונעם אויבערשטן. דא האט ער א **נסיון** צו גלויבן און אנגיין אין עבודת השם אויך ווען ער שפירט **שטענדיג** גארנישט.

דאס ווערט אנגערופן אז **זיין נפש איז מיד, און וויפיל ער טוט און טוט, זעהט ער נישט קיין שום תוצאות,** ער האט גארנישט אין האנט, דערפאר ווערט זיין עבודה אנגערופן "עמל - פלאג", ער מוטשעט זיך און פלאגט זיך בייטאג און ביינאכט, א פלאג אן זעהן קיין שום אויפטוה.

זיין אייניציגסטע חיות איז – איך טוה דעם אויבערשטנ'ס רצון

וועו א מענטש איז נישט אין קיין נסיון, ער איז קלאר און פריש, דאן שעפט ער פיל מיט חיות פון די זאכן וואס ער טוט. דאס הייסט, נאכן לערנען זעהט ער מיט זיינע אויגן די חידושים וואס זענען אים איינגעפאלן, נאך די מצוות וואס ער האט געטון זעהט ער זייער אויפטוה פאר זיך און פאר אנדערע, ער שפירט זיך גוט מיט דאס וואס ער האט געטון, ער גלויבט אז ער וועט באקומען אויף דעם שכר, אויך ביים דאוונען האט ער חיות וועו עס שיינט אים אריין א ליכטיגקייט אינמיטן דאוונען אא"וו.

אבער אינדערצייט פון א נסיון וואס דעמאלט נעמט דער אויבערשטער אוועק פון אים זיין קלארקייט און דביקות (ווי אויבן דערמאנט), ער שפירט נישט גארנישט און זעהט נישט גארנישט, די הסתרה איז אזוי גרויס אז ער האט נישט אין וואס זיך אנצוכאפן און זיך שטארקן. דאן שטארקט ער זיך מיטן אויבערשטן, און ער גלויבט ביים ענדיגן דאוונען אדער טון א מצוה, אז ער האט מיט דעם געשאפן פארן אויבערשטן א נחת רוח, נאר מיט דעם איז ער זיך מחזק.

צדיקים האבן געזאגט (ח"מ צא): בשעת זיי האבן זיך געפונען אין די שוועירסטע מצבים, עס האט זיי אויסגעזעהן אזא דערווייטערטקייט פון אויבערשטן, ביז זיי האבן פארגעסן אלע תורה וואס זיי האבן נאר אמאל געלערנט, און מען האט זיי קלאר געזאגט פון הימל אז זיי האבן שוין נישט קיין שום האפענונג נישט אויף דער וועלט און נישט אויף יענע וועלט, דאן האבן זיי געזאגט: "וועל איך דינען דעם אויבערשטן אן קיין עולם הבא".

אזוי שטייט דער צדיק יעדן טאג און טאפט אין דער פינסטער אינעם פלאץ פון נסיון און בחירה, ער שטארקט זיך מיט דעם וואס ער שטייט און וועהלט אויס צו טון דעם רצון פון אויבערשטן, צו פארשפרייטן זיין כבוד אויף דער וועלט. טאקע פון דעם פלאץ וואס ער זעהט נישט און שפירט נישט גארנישט.

אין דעם איז אברהם געשטאנען יעדן טאג, צו גלויבן אין אויבערשטן אין דער גרויסער הסתרה וואס ער האט גארנישט געזעהן און גארנישט געשפירט, ער האט נאר געהאט קשיות, פונדעסטוועגן דאך איז ער געשטאנען ביי זיינס, און געשוויגן פארן אויבערשטנ'ס וועגן, ער האט געהאט וואס צו זאגן, אבער ער האט געטוהן דאס וואס דער אויבערשטער האט אים געהייסן.

דאס זעלבע איז מיט יעקב אבינו וואס האט געוואלט זיצן אביסל רואיג, באלד איז ארויף געשפרינגען אויף אים די פרשה פון יוסף, דאן האט ער פארלוירן זיין רוח הקודש פאר צוויי און צוואנציג יאר, ער האט גארנישט געוואוסט נאר איין זאך: "דער אויבערשטער וויל איך זאל טון זיין רצון אן גארנישט שפירן און זעהן שטענדיג, אן זיך אפשטעלן און זיך אפרוען אפילו אויף איין טאג".

די שוועריקייט צו לעבן שטענדיג אינעם פלאץ פון נסיון

דאס איז מורא'דיג שוועער, נישט נאר מען מוטשעט זיך צו דינען דעם אויבערשטן אין דער רגע פון בחירה, נאר מען האט נאך דעם נסיון פון נישט זעהן און נישט שפירן גארנישט א גאנצן צייט. דער מענטש שפירט אז ער דארף א קורצע איבעררייס צו כאפן דעם אטעם, ער זאל האבן צוריק די קלארקייט צו קענען ווייטער אנגיין, און דער אויבערשטער באהאלט דאס אויך פון אים, אזוי אז ער זאל האבן א נסיון.

ווי מען זעהט אסאך מאל א קינד וואס וויל נישט העלפן אין שטוב, און עס קומט נישט פון שלעכטקייט, נאר פון דעם וואס ער וויל זיך לעבן אין זיין וועלט, האבן זיין שטיל ווינקעלע און זיצן פאר זיך אליין. אזוי

אויך אן ארבעטער - אסאך מאל נאכן ארבעטן אכט שעה פאר זיין בעל הבית, וויל ער טון סיי וועלכע זאך וואס ער האט ליב צו טון צו שעפן פון דעם חיות, אדער סתם זיצן אביסל מיט צוזאמגעלייגטע הענט און שוועבן אין פאנטאזיעס.

אבער ביי צדיקים איז נישטא אזא זאך 'סתם זיצן מיט צוזאמגעלייגטע הענט', ביי זיי איז קלאר אז מען איז דא אראפ געקומען כדי זיך צו פלאגן, צו פארשפרייטן דעם כבוד פון אויבערשטן יעדע מינוט, אין יעדע פלאץ. אמת טאקע, מען דארף וויסן אז נישט יעדער איינער קען לעבן אויף אזא אופן, ווייל א מענטש דארף זיך אויך אויפפרישן צו דינען דעם אויבערשטן מיט א פרישקייט. נאר מען רעדט פון דער עבודה פון יעקב אבינו וואס אויף אים שטייט "ביקש לישב בשלווה", צדיקים ווילן האבן אביסל מנוחה, אבער דער אויבערשטער לאזט זיי נישט. אזוי אויך אברהם אבינו, ער האט שוין ענדליך געהאט יצחק אויף דער עלטער, און ווידער קומט דער אויבערשטער פאדערן פון אים אזא שווערע נסיון.

מיר האבן שוין ארומגערעדט ברייטער אין אנדערע פלעצער, אז אויבנאויף איז דא דריי דרגות, מצוות, עבירות און רשות. קומען די צדיקים און זאגן ניין! עס איז נישטא אזא זאך ווי 'רשות'. ווי עס איז באקאנט די וועלטער פונעם הייליגן **בעש"ט**: **"וסרתם ועבדתם"** - אויב מען רוקט זיך אפ אביסל, אפילו נאר א קלייניקייט 'רשות', דאן איז מען גלייך אנגעקומען צו זיין אפגעקערט פונעם אויבערשטן. ווייל עס איז נישטא קיין אינמיטן, מיר זענען דא צו טון דעם רצון פון אויבערשטן, און אלעס גייט אריין אונטער דעם קאטעגאריע, אדער איז עס דער רצון פונעם אויבערשטן אדער פארקערט, און דאס איז געוואנדן ביי יעדן מענטש, לויט זיינע מדרגות.

ד.

די צדיקים דינען דעם אויבערשטן - אין צייט פון קטנות - לשמה

דער עיקר דארף מען וויסן אז אינדערצייט פון א נסיון, דאן שפירט מען נישט קיין שום טעם און געפיל אין עבודת השם; ווי אויבן דערמאנט פון קאזניצער מגיד. **דאס אלעס וואס א מענטש שפירט א דערהויבנקייט ביים דאוונען, איז א צייטווייליגע מתנה פונעם אויבערשטן** ער זאל שפירן וואס דאס מיינט נאנטקייט צום אויבערשטן, אזוי זאל ער אנהויבן דינען שלא לשמה, דאן וועט זיך אויפוועקן אין אים א רצון און השתוקקות צו **דינען דעם אויבערשטן לשמה, אן קיין מוחין, געפיהלן און רעזולטאטן**. און טאקע אט דאס איז די עבודה פון די צדיקים, זיי מוטשען זיך גאר שטארק צו דינען דעם אויבערשטן פונעם גרעסטן קטנות און פארלוירנקייט.

ווי מיר רעדן כסדר ארום, וויפיל מיר דארפן דאנקען און לויבן אז מיר האבן די פאר ספרים וואס צדיקים, רבנים און תלמידים פון גרויסע צדיקים האבן אליינס געשריבן זייערע איבערלעבענישן און שוועריקייטן (לדוגמא זעה אין די ספרים פון הייליגן קאמארנער זי"ע, וואס ער באשרייבט זיינע מוחין דקטנות און מרירות וואס ער האט מיטגעמאכט). ווען נישט אט די ספרים וואלטן מיר זיך געקענט איינרעדן אז די צדיקים האבן אלעמאל געלעבט מיט גרויס דביקות און דערהויבנקייט, אלעמאל מיט מוחין און השגת אלקות, מיר וואלטן זיך פארגעשטעלט ווי זייער פנים האט געפלאמט פון קדושה, און געשיינט ווי דער זון און לבנה, פון גרויס פלאקער צום אויבערשטן, און מסתמא האבן זיי קיינמאל נישט געהאט קיין שווערע מינוטן.

אבער וועט מען קוקט אריין אין די סארט ספרים זעהט מען וויפיל זיי האבן זיך געדארפט מחזק זיין, אזוי ווייט אז אסאך מאל האבן זיי נישט געהאט מיט וואס זיך צו מחזק זיין נאר מיט דאס פינטעלע איד.

אזוי אויך איז פארהאן צומאל וואס א מענטש שפירט זיך נאכן דאוונען אויסגעליידיגט און גארנישט ווערד, די איינציגסטע זאך מיט וואס ער איז זיך מחזק איז מיט "שלא עשנו כגויי הארצות ולא שמנו כמשפחות האדמה... שהם משתחוים להבל וריק... ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא" - מען דאנקט דעם אויבערשטן אז ער האט אונז נישט געמאכט ווי די ליידיגע גוים וואס בוקן זיך צו נארישקייטן, נאר מיר קניען און בוקן זיך, און לויבן צום קעניג פון אלע קעניגן דער הייליגער באשעפער".

ווייל דער פשוט'ער מענטש וואס האט נישט אזעלכע שוועריגע נסיונות פון הסתרת פנים, האט מיט וואס זיך צו פרייען, ברוך השם ער האט געדאוונט, געלערנט, געטון מצוות און גוטע מעשים, זיין הארץ איז פול מיט דערהויבנקייט און נאנטקייט צום אויבערשטן. אבער דער צדיק וואס אים פרואווט דער אויבערשטער מיט א נסיון וועט ער נעמט אים צו זיין גאנצע קלארקייט און זיכערקייט, ביז **ער שפירט נישט קיין שום חיות און געשמאק אין עבודת השם, דאן איז ער זיך מחזק מיט אין איינציגע זאך - זיין פינטעלע איד**, זיך צו פרייען 'שלא עשני גוי' - יישר כח אויבערשטער אז איך בין א איד.

זיך אכטונג געבן ביי מעשיות פון צדיקים - דער עיקר פעלט פון דער מעשה

אויף אזעלכע זאכן דארף מען גאר שטארק אכטונג געבן, "חכמים הזהרו בדבריכם", ווייל די צעירי הצאן - די יונגע שאף, זיי פארשטייען נישט דעם סארט שפראך, ביי זיי מיינט דאס א פגם אין אמונת חכמים, ווייל זיי דארף מען מחנך זיין אז די צדיקים און רבנים זענען אלעמאל גאר דערהויבן מיט רוח הקודש און העכערע גייסט. אבער דער ערוואקסענער פארשטייט פונקט פארקערט: דאס מיינט א צדיק! איינער וואס דראפעט זיך אויף די גראדע וועלט! ער טאפט אין דער פינסטער פאר אביסל עבודת השם! דער ערוואקסענער פארשטייט אז דאס האבן געטון די הייליגע אבות, יעקב אבינו האט געזאגט (בראשית מז ט): **"מעט ורעים היה ימי שני חיי"** - קורץ און ביטער זענען געווען די טעג פון מיין לעבן. אזוי אויך משה רבינו און דער גאנצער דור המדבר. אפילו גאר גרויסע צדיקים וואס יעדע אידיש קינד ווייסט פון זיין גרויסקייט האבן זיך געמוטשעט אויף פשוט'ע אמונה.

ברוך השם מיר לעבן היינט אין א דור וואס עס זענען דא גוטע שרייבער און הערליכע ביכער, וואו עס ווערט אראפגעשריבן מיט גאר א שיינע באציבערטע שפראך, וועלכע בינדט צו דאס הארץ פונעם ליינער צום אינהאלט פונעם ביכל, און עס ווערט אראפגעשילדערט די גרויסקייט פונעם צדיק אויף א לעבעדיגן פארנעם. און אדרבה, די אלע וואס טוען דערין דאס צו לערנען און פארשפרייטן זאלן זיין געבענטשט, ווייל אודאי די אלע ערליי שיינע ביכער מיט אלע קאלירן און שפראכן, פאר אלע יארגענג, ברענגען נענטער אידישע קינדער צום אויבערשטן, און וועקן אויף זייערע הערצער צו תורה און תפילה, מצוות און מעשים טובים, און דער עיקר צו גוטע מידות.

אבער אין א געוויסן וועג, פעלט דער עיקר פונעם ספר, ווייל עס ווערט בכלל נישט פארציילט די שוועריע יסורים און דערווייטערונגען וואס זענען אריבער אויף אט די צדיקים יעדן טאג ווען זיי האבן זיך געוואלט דערנענטערן צו קדושה. דערפאר איז טאקע גאר גוט אז אינגלעך זאלן ליינען אין דעם, וויבאלד זיי האלטן נאך ביים אנהייב פון זייער לעבן. אבער ביי א געוויסער שטאפל אין לעבן, הייבט אן דער מענטש צו כאפן אז עס איז טאקע אינגאנצן אמת אלעס וואס עס שטייט דארטן, אבער עס פעהלט אויס אן אריינפיר. פונקט ווי בעפאר מען טוט א מצוה מאכט מען א 'לשם יחוד', אזוי אויך

דארף מען בעפאר מען הייבט אן צו ליינען מעשיות פון צדיקים זאגן: 'איך גיי יעצט ליינען וועגן די מורא'דיגע גרויסקייט פון די הייליגע צדיקים, אבער, איך ווייס גאנץ גוט וויפיל זיי האבן זיך גאר שטארק געמוטשעט צו דינען דעם אויבערשטן פון די שווערסטע פלעצער און נסיונות - און אט דאס איז זייער גרויסקייט'.

דאס איז די מעשה וואס די תורה פארציילט אונז וועגן דעם גרויסן צדיק אברהם אבינו, ווי שטארק ער האט זיך געמוטשעט אין דער פינסטערניש פון די נסיונות, ער האט געשריגן צום אויבערשטן: 'איך האב דיר וואס צו זאגן, דו האסט מיר נישט וואס צו ענטפערן'. פונדעסטוועגן דאך האט ער זיך געשטארקט און געגאנגען טון דעם רצון פון אויבערשטן שטילערהייט. אזוי אויך איז די מאמע שרה נפטר געווארן באלד ווען זי האט געהערט פון דער עקידה. אודאי פארשטייען מיר בכלל נישט צו די אבות ואמהות, אבער דאס זעהן מיר - אז די העלמה און הסתרה איז געווען מורא'דיג גרויס.

דאס זעלבע איז מיט אדם און חוה וואס דער שלאנג האט זיי איינגערעדט צו עסן פונעם עץ הדעת טוב ורע, דעמאלט איז געווען די ערשטע מאל אין דער בריאה וואס א מענטש איז געשטאנען פאר א בחירה, פאר אדם און חוה איז דאן געווען טונקל און פינסטער, זיי האבן געשפירט אלע כוחות פון טומאה און שמוץ פון דער וועלט, דאס אלעס איז כדאי אז זיי זאלן האבן אן עכטער כח צו אויסוועלן אהער אדער אהין.

אויך וועז שרה וועט געהאלפן איז דא אן הסתרה אויפן כבוד פון אויבערשטן

דער הייליגער ריזשענער זאגט: "דאס וואס עס שטייט אין דער תורה אז וועז שרה האט געהאט יצחק'ן, זענען גאר אסאך ווייבער וואס האבן נישט געהאט קיין קינדער געהאלפן געווארן, דאס אליינס איז געווען כדי צו צוברעקלען דעם נס, אז א מענטש זאל האבן א בחירה צו גלויבן אז דער אויבערשטער האט דא געמאכט א ספעציעלע נס צו מקיים זיין זיין צוזאג פאר אברהם, און נישט אז שרה איז סתם אזוי געהאלפן געווארן אזוי ווי די אלע גויטע'ס צוליב אן אומבאקאנטע טבע'דיגע סיבה".

עס כאפט אן א ציטער וועז מען זעהט אז אפילו נאך אזא גרויסער נס, וואס די וועלט האט געשטורעמט, דער באקאנטער אברהם און שרה וואס האבן איבערגעקערט די וועלט צו פארשפרייטן די אמונה, זענען געהאלפן געווארן אין אן אומגלויבליכן עלטער. וואס לכאורה וואלט געדארפט זיין אז אלע זאלן דורכדעם אנערקענען די גרויסקייט פונעם אויבערשטן, אוועק וווארפן אלע זייערע עבודות זרות און דינען נאר דעם איין איינציגסטן גאט. אבער ניין, דער אויבערשטער האט געוואלט עס זאל פארבלייבן א נסיון, דערפאר האט ער געהאלפן נאך אסאך גוי'טעס, אזוי איז די נס געווארן א נארמאלע ערשיינונג וואס איז געשעהן פאר אלעמען, נישט נאר פאר אברהם און שרה וואס דער אויבערשטער האט זיי געזאגט 'לך לך מארצך' גייט ארויס פון ענקער לאנד, וועל איך אייך געבן קינדער, נאר פאר אלע עקרות.

שרה'ס מילך ברענגט גרים

אוודאי געוויס איז אויך געווען דעמאלט א גרויסער כבוד פארן אויבערשטן; ווי עס שטייט אין **מדרש**:[1] "אברהם האט געזאגט פאר שרה 'יעצט איז נישט קיין צייט פון באשיידנקייט, נאר הויב אן צו זייגן פאר

---

1. (בר"ר פנ"ג ט) עה"כ (בראשית כא ז) "מי מלל לאברהם היניקה בנים שרה" שאמר אברהם אבינו לשרה "אין זו שעת הצניעות, אלא גלי את דדיך כדי שידעו הכל שהתחיל הקב"ה לעשות נסים. גלתה את דדיה, והיו נובעות חלב כשני מעיינות, והיו מטרוניות באות ומניקות את בניהם ממנה".

אלע קינדער, אלע זאלן וויסן אז דער אויבערשטער האט אנגעהויבן מאכן ניסים', פארציילט דער מדרש אז שרה האט געהאט גענוג מילך, און אלע זענען געקומען זי זאל געבן פאר די קינדער צו עסן".

נאך טרעפן מיר מורא'דיגע ווערטער אין **חז"ל**:[ח] "עס זענען געווען צוויי סארט מענטשן וואס האבן געברענגט זייערע קינדער צו זייגן, עס זענען געווען אזעלכע וואס האבן באמת געוואלט זייערע קינדער זאלן זייגן פון שרה, און עס זענען געווען אזעלכע וואס האבן נאר געוואלט אויספרובירן, ביידע האבן נישט דערלייגט. די וואס זענען געקומען באמת - זענען די קינדער געווארן גרים. די וואס זענען געקומען נאר אויספרובירן - זענען די קינדער געווארן חשוב'ע מענטשן ביי די גוים. און אלע גרים וואס זענען זיך מגייר אין דער וועלט אזוי אויך אלע יראי שמים וואס זענען דא אין דער גוי'אישער וועלט, קומט עס פון יענע מילך וואס שרה האט געזייגט".

דאס אלעס איז אמת, אבער מען דארף אויך וויסן די צווייטע זייט פון דער מטבע, די גרויסע הסתרה וואס עס איז געווען אז אלע זענען געהאלפן געווארן צוזאמען מיט שרה, וואס דאס האט פארמינערט די נס אין די אויגן פון דער וועלט. דאס לערנט מען טאקע נישט מיט די אינגלעך און מיידלעך אין חדר און אין שולע, דערפאר איז שווער דאס צו אויפכאפן שפעטער, א מענטש זאל דערהערן וואס דאס מיינט אז עס געשעהט אזא גרויסע נס, און גארנישט... די וועלט גייט אן ווי געהעריג, דער עולם איז נישט געלאפן אין די מאסן אוועק צו וואנרפן די עבודה זרה'ס, ווער עס האט געוואלט גלויבן אין דעם נס - האט געגלויבט, און ווער נישט - נישט.

דאס זעלבע איז ווען א איד גיבט א פרוטה צדקה און ער ווערט געהאלפן, שיקט אים דער אויבערשטער אין הארץ ספיקות, ער איז נישט זיכער צי די מצוה פון צדקה האט געברענגט די ישועה, ער האט נאך אפאר לאגישע סיבות אין וואס אנצוהענגען די ישועה. אלעס כדי ער זאל האבן דעם כח הבחירה מארגן ווען ער וועט נאכאמאל שטיין מיט ספיקות בעפארן געבן צדקה, און ווען ער וועט למעשה יא געבן, וועט עס זיין ווייל ער גלויבט אין אויבערשטן, נישט ווייל ער האט געזעהן אז עס ארבעט.

מיר שטייען אין דעם שבת וואס מען האט געליינט די פרשה פון עקידה, וואו אברהם איז געשטאנען אינעם גרויסן נסיון און געגלויבט אין אויבערשטן. "מעשה אבות סימן לבנים", אלעס וואס האט פאסירט מיט די אבות גייט אריבער אויף אונז, דעריבער באקומען מיר פון דער דאזיגער פרשה די כוחות צו שטיין אין א פלאץ פון נסיון.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו דעם, יעדער איינער מיט זיין נקודת עבודה, דורך דעם זאלן מיר זוכה זיין צו ווארטן פאר משיח צדקינו יעדן טאג, "אחכה לו בכל יום שיבוא", און מען זאל נישט ווערן איבערגענומען און זיך דערשרעקן פון די גרויסע העלמות און הסתרות, נאר גלויבן און ווארטן.

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן, "קרבה אל נפשי גאלה", מיר זאלן זוכה זיין יעדער איינער צו א התנוצצות פונעם כח פון אברהם, צו פארשטיין און זיך דערהאלטן מיט אלע נסיונות וואס מיר ווארטן

ח. (פסיקתא רבתי פרשה מג) "והיו אומות העולם מביאים את בניהם אצל שרה שתניק אותם לקיים מה שנאמר הניקה בנים שרה, ויש מהם שהיו מביאים את בניהם באמת שתניק אותם, ויש מהם שהיו מביאים את בניהם לבדוק, אילו ואילו לא הפסידו. א"ר לוי אילו שבאו באמת - נתגיירו, זהו שאמר 'הניקה בנים שרה', מהו הניקה בנים שנתבנו בישראל. ואילו שבאו לבדוק אותה, אמרו רבותינו נתגדלו בעולם הזה פרוקופאות. וכל גרים המתגיירים בעולם וכל יראי שמים שיש בעולם מן אותם שינקו מן חלב של שרה הוי אם הבנים שמחה זו שרה".

נאך א טאג און נאך א טאג משיח זאל שוין קומען און ער איז נאך אלץ נישטא, מיר זאלן זיך שטארקן אז אט אט קומט ער שוין.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו קינדער און אייניקלעך וואס לערנען און דאוועגען, זיי זאלן קענען שטיין אין די נסיונות אינעם מקום הבחירה, מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

נושא: זיך אויסשמועסן פארן אויבערשטן

די גרויסקייט פון תפלת אליעזר: זיך אויסצושמועסן דאס גאנצע הארץ צום אויבערשטן מיט א קלארקייט און זיכערקייט.

פרשת חיי שרה

נושא: זיך אויסשמועסן פארן אויבערשטן

די גרויסקייט פון תפלת אליעזר: זיך אויסצושמועסן דאס גאנצע הארץ צום אויבערשטן מיט א קלארקייט און זיכערקייט.

א. מען מוז אנקומען צום אויבערשטן און מען מוז אים בעטן יעדע זאך פון גרויס ביז קליין

די דאפלטע פרשה פון תפלת אליעזר - שטילע און הויכע שמונה עשרה | תפילה לעני כי יעטוף - א געבעט פון אן ארימאן | אלעס קומט פון אויבערשטן - איך קען גארנישט אליינס!

ב. נישט נאכלאזן פון תפילה צוליב הכנעה צום רצון ה'

ער הערט אויף צו דאוונענען, וועלן ער זעהט אז ער קען גארנישט | א דערווייטערונג פון תפילה, וועלן ער געבט אויף אז עס זאל ווערן אנגענומען! שידוך איז פון הימל - די תפילה פון אליעזר

ג. זיך נישט שעמען מיט אונזער אמונה

תפלה אן קיין בושה | תפלה אן קיין מענטשליכער שכל און באגרעניצונג | די אמונה אין תפלה וואס אליעזר האט געהאט | דאס מסירת נפש פון תפלה | דאס מסירת נפש פון מאמע רבקה

ד. לעובדא ולמעשה

רעדן און זיך אויסשמועסן דאס הארץ צום אויבערשטן | דער חסרון פון שרייבן 'תורה שבעל פה' | תפלה און התבודדות

נושא: זיך אויסשמועסן פארן אויבערשטן

א.

מען מוז אנקומען צום אויבערשטן און מען מוז אים בעטן יעדע זאך פון גרויס ביז קליין

די תורה הקדושה פארציילט דער וואך די גאנצע מעשה ווי אברהם אבינו שיקט אליעזר זיין קנעכט צו זוכן א שידוך פאר זיין זון יצחק אבינו:

"וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם הַקְרֵה נָא לְפָנַי הַיּוֹם וַעֲשֵׂה חֶסֶד עִם אֲדֹנִי אַבְרָהָם הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב עַל עֵין הַמָּיִם וּבְנוֹת אַנְשֵׁי הָעִיר יֹצְאוֹת לִשְׁאֹב מָיִם וְהָיָה הַנַּעֲרָה אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיהָ הַטִּי נָא כַדֵּךְ וְאֶשְׁתֶּה וְאָמְרָה שְׁתֵה וְגַם גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה אֹתָהּ הֹכַחְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק וּבָהּ אֵדַע כִּי עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם אֲדֹנִי".

אין **מדרש**[ט] ווערט ארויסגעברענגט די גרויסע מעלה פון די לאנג פארצויגענע פסוקים: **"יפה שיחתן של עבדי אבות, מתורתן של בנים"** - עס איז שענער די שמועסן פון די קנעכט פון אונזערע אבות, מער ווי די תורה פון די קינדער זייערע. די פרשה פון אליעזר איז צוויי דריי בלעטער, איבערגע'חזר'ט איינמאל און נאכאמאל. און ווען עס קומט צום עיקר פון תורה - די וויכטיגע הלכות פון טומאה און טהרה, שטייט נאר איין איבריג אות, וואס פון דעם לערנט מען ארויס גאנצע הלכות, ווי צום ביישפיל: די הלכה אז בלוט פון א שרץ איז נישט מטמא פונקט ווי זיין פלייש לערנט מען ארויס פון א דיוק פון פסוק.

די דאפלטע פרשה פון תפלת אליעזר – שטילע און הויכע שמונה עשרה

עס איז באוואוסט די ווערטער פונעם הייליגן **"אהבת שלום"**, וואס ער איז מסביר: "דאס וואס חז"ל זאגן "שיחתן של עבדי אבות" - די שמועסן פון די קנעכט פון אונזערע אבות, האבן זיי געמיינט מיט דעם די תפלות פון אליעזר, לויטן כלל וואס חז"ל זאגן: "אין שיחה אלא תפילה" - ווען עס שטייט 'שיחה - שמועס' אין פסוק, מיינט עס תפילה. און דערפאר פארשטייט מען פארוואס עס שטייט ארויסגעשריבן אין דער תורה אליעזר'ס תפלה צוויי מאל, די ערשטע מאל האט ער געדאוונט שטילערהייט פאר זיך, וואס דאס איז אנטקעגן שטילע שמונה עשרה, נאכדעם, בשעת ער האט דאס פארציילט פאר לבן און בתואל, האט ער אלעס איבערגע'חזר'ט הויך, פונקט ווי הויכע שמונה עשרה".

ט. (בר"ר ס ח) "א"ר אחא, יפה שיחתן של עבדי בתי אבות מתורתן של בנים. פרשתו של אליעזר שנים וג' דפים, הוא אומרה ושונה. ושרץ מגופי תורה, ואין דמו מטמא כבשרו אלא מריבוי המקרא".

לויט דעם קען מען פארשטיין פארוואס די צווייטע מאל איז עס מער אויסגעשמועסט, דאס איז צוליב דעם וואס ביי הויכע שמונה עשרה לייגט מען צו 'מודים דרבנן', וואס איז נישטא ביי שטילע שמונה עשרה.

אויך קען מען צולייגן א רמז צו זיינע ווערטער, וואס ברענגט נאכמער ארויס אז אליעזר האט דאן געדאוונט שמונה עשרה. די לשון וואס אליעזר האט געוונצט ווען ער האט פארציילט פון זיין תפלה, איז געווען: "ואני טרם אכלה **לדבר אל לבי**" - נאך איידער איך האב געענדיגט **רעדן צו מיין הארץ**", עס איז דאך ברייט באקאנט וואס **חז"ל** זאגן: "**איזהו עבודה שבלב זו תפילה**", פארשטייען מיר פון דעם אז דא האט ער עוסק געווען אין עבודת התפלה. ווי אויך איז באקאנט די ווערטער פונעם הייליגן **בעל שם טוב** וואס ברענגט א רמז אין די ווערטער פון אליעזר אז ער האט געדאוונט שטילע שמונה עשרה.

תפילה לעני כי יעטוף - א געבעט פון אן ארימאן

דער גאנצער שידוך פון יצחק און רבקה איז צוגעגאנגען נאר דורך תפילה, אן קיין שום חיצוניות'דיגע השתדלות. 'יצחק רבקה' איז בגמטריא 'תפלה' (515). מען זעהט אז אליעזר איז אנגעקומען פארנאכט; ווי עס שטייט אין פסוק: "**ויברך הגמלים מחוץ לעיר אל באר המים לעת ערב לעת צאת השואבות**", באלד דערנאך האט ער זיך געגומען בעטן אז דער אויבערשטער זאל אים נאך היינט העלפן! "**ויאמר הוי"ה אלקי אדני אברהם הקרה לפני היום**". וויפיל ער האט טאקע געגלויבט אינעם זכות און כח פון אברהם, פונדעסטוועגן דאך זעהט מען אז ער האט מתפלל געווען ווי אן אריימאן וואס האט גארנישט און בעט זיך בתחנונים. דאס איז געווען די פירות פון וואס אברהם אבינו האט אריינגעבאקן אין אים און אין אלע זיינע מענטשן אז אלעס בעט מען פונעם אויבערשטן. און ספעציעל ווען מען רעדט פון א שידוך פאר יצחק, וואס דורכדעם וועט זיין עבודה ווייטער נמשך ווערן, וואס זיין עבודה איז דאך 'תפלה' (ווי פריער דערמאנט אז יצחק רבקה איז בגימטריא תפלה).

אויב זאגן אונזערע חכמים אז די שמועסן פון די קנעכט פון די אבות איז שענער ווי די תורה פון זייערע קינדער, ווילן זיי דאך אז יעדער איינציגסטער איד זאל זיך אפלערנען דערפון א וועג אין עבודת השם.

אלעס קומט פון אויבערשטן - איך קען גארנישט אליינס!

דער עיקר געדאנק פון תפילה איז: א מענטש אנערקענט דאס וואס עס שטייט דא ביי דעם שמועס פון אליעזר: "**מה' יצא הדבר**" - פונעם אויבערשטן איז ארויסגעקומען אט די דאזיגע זאך". וועג א מענטש הערט אויף זיך צו צוהערן צום שלאנג וואס רעדט אים איין אז מען קען זיך אן עצה געבן אליינס: "והייתם כאלהים יודעי טוב ורע", און ער הייבט אן פארשטיין אז גארנישט ליגט נישט אין זיינע הענט, ער קען גארנישט מאכן אליינס - אלעס איז אין די הענט פונעם אויבערשטן, ביז עס קומט אן צו א מצב פון: "**ויען לבן ובתואל ויאמרו, מהוי"ה יצא הדבר, לא נוכל דבר אליך רע או טוב**" - לבן און בתואל, האבן געענטפערט און געזאגט, פונעם אויבערשטן איז ארויסגעקומען די דאזיגע זאך, מיר קענען דיר גארנישט זאגן פון

. דגל מחנה אפרים (חיי שרה ד"ה והאיש) והאיש משתאה לה מחריש לדעת ההצליח ה' דרכו אם לא. הוא על פי שראיתי בכתב יד קודש הרב הגאון מו"ה יעקב יוסף הכהן בשם אא"ז זללה"ה סוד א"ב וכו' ואיך שצריך לעשות בכל תיבה הכנעה והבדלה והמתקה רצה לומר כי דיני דש"ך ופ"ר הרמוז בתיבת אדני שפתי תפתח בתפלת י"ח הכוונות שיש שם צריך לכוון בכל תיבה ודיבור להמתיק הדינין וכו' עיין שם, וזהו מרמז והאיש משתאה אותיות אשת מה וזהו ר"ת אדני שפתי תפתח וצריך עוד לבאר זה בעזר השי"ת והמשכיל יבין:

שלעכטס צום גוטן". דאס הייסט אז אפילו דאס פארקערטע פון קדושה, רופט אויס: "נאר וואס דער אויבערשטער וויל, אזוי איז".

ב.

נישט נאכלאזן פון תפילה צוליב הכנעה צום רצון ה'

ער הערט אויף צו דאוונענען, זוען ער זעהט אז ער קען גארנישט

כאטש וואס אזא דערהער איז דאך דער שליסל צו תפלה, קען עס אבער פון דער אנדערער זייט אויך אפשוואכן דעם מענטש פון תפילה. **אסאך מאל געשעהט ביי א מענטש אז דוקא דאס וואס ער זעהט איין אז ער קען גארנישט מאכן, און גארנישט טוישן, דאס ברענגט אים אז ער זאל אויפגעבן צו בעטן, טראכטנדיג: "סיי ווי סיי קען איך גארנישט מאכן! וואס עס וועט זיין - דאס וועט זיין!".**

מיר וועלן גיבן א משל דאס צו פארשטיין, נאר כדי צו כאפן פון וואס מען רעדט, נישט וויל עס איז דא עטוואס א פארגלייך צווישן די צוויי זאכן. מיר זעהן היינט געוויסע לענדער וואס עס הערשט דארטן איבערקערעניש און כאאס, תוהו ובוהו, עס איז נישטא דארט קיין שום ארדענונג פון רעגירונג, יעדער טוט וואס אים געפעלט. זענען דא נארישע מענטשן וואס ווילן מסדר זיין דעם צושטאנד, זיי קריגן זיך און לאזן זיך אריין אין ביטערע צרות, אבער עס זענען דא אזעלכע וואס האבן שכל, זיי זענען משלים מיטן מציאות אזוי ווי עס איז, און פרובירן זיך צו מסדר זיין אויפן בעסטן אופן פאר זיך און פאר די משפחה, און זעהן וואס וויניגער צו זארגן פאר דער וועלט...

מען דארף אכטונג געבן נישט צו פארגלייכן חס ושלום צווישן די צוויי, אבער דאס איז די שווערע געפיל וואס באנעמט א מענטש ווען ער זעהט אין אז ער קען סיי ווי סיי גארנישט טון, וואס צוליב דעם ווערט אים זייער שווער צו דאוונענען און בעטן, ער פאלט אריין אין אזא יאוש מיטן שלייער פון אננעמען אלעס באהבה.

א דערזייטערזנג פון תפילה, זוען ער געבט אויף אז עס זאל זוערן אנגענומען

עס איז דא ענליכע מחשבות וואס מאכט אז א מענטש זאל זיך אונטערפוילן ווען עס קומט אריינצולייגן כוחות אין עבודת התפילה מיט א שלימות: דער מענטש טראכט אז ער האט שוין געבעטן און געדאוונט גאר אסאך, און מיט זיינע קורצזיכטיגע פליישיגע אויגן האט ער נאכנישט געזעהן א ישועה. נישט אז עס פעלט אים אמונה צו גלויבן אז דער אויבערשטער הערט אויס וואס ער בעט, פארקערט - ער גלויבט גאר שטארק, נאר ער ברענגט א משל צו א קליין נאריש קינד, וואס בעט און מוטשעט זיין פאטער ער זאל אים נאכגעבן אלעס וואס ער דארף, און דער טאטע ווייסט גאנץ גוט ווי שעדליך וועט דאס זיין פארן קינד, דעריבער מיט גרויס רחמנות גיבט ער נישט נאך דאס וואס דאס קינד האט געבעטן.

דערפאר ווערט פארן מענטש אזוי שווער צו בעטן פונעם אויבערשטן, ער שפירט: וואס איך האב געבעטן האב איך נישט באקומען, ווייל דער באשעפער מיין טאטע האט גרויס רחמנות אויף מיר און ווייסט אז איך דארף דאס נישט האבן, אויב אזוי, וואס האב איך פון בעטן וואס איך דארף לויט מיינע חשבונות, נאר דער אויבערשטער ווייסט באמת וואס איך דארף און ער וועט עס מיר סייוויי געבן .

אבער פון די איצטיגע פרשיות נעמט ארויס דער מענטש **'מעשה אבות סימן לבנים'** - אלעס וואס האט פאסירט מיט די אבות, מיינט מען אונז. די הייליגע אבות האבן מתפלל געווען אויף יעדע קלייניגקייט, זיי האבן דאך מתקן געווען די דריי תפילות, שחרית מנחה מעריב, זיי האבן אזויפיל געלעבט נאר מיט בעטן דעם אויבערשטן, אזוי ווייט אז אפילו דער קנעכט פון אברהם האט זיך אויסגעלערנט רעדן, בעטן און לויבן דעם אויבערשטן אויף יעדן שריט און טריט.

א שידוך איז פון הימל – די תפילה פון אליעזר

יעדער איינער ווייסט און שפירט אז א שידוך קומט נאר פונעם אויבערשטן, א אינגערמאן וואס מאכט חתונה זיין ערשטע קינד, קוקט אים נאך אויס אז ער טוט עפעס פאר דער חתונה, אבער **ווי מער ער ברענגט אריין נאך א קינד און נאך א קינד אונטערן חופה, הייבט ער אן צו פארשטיין אז ער קען גארנישט טון**, אלעס ווערט געפירט נאר לויט דעם אויבערשטנס רצון. וואויל איז דער וואס פארשטייט דאס שוין גלייך ביים ערשטן שידוך, ער דערהערט מיט א ליכטיגקייט דאס וואס **חז"ל** זאגן (מ"ק יח:): **"בת פלוני לפלוני, בית פלוני לפלוני"** - פון הימל רופט מען אויס: די טאכטער פון אים צו דעם, דער שטוב פון אים צו דעם.

דערפאר, קען זיך טרעפן ביי א מענטש וואס פארשטייט דאס, אז ער זאל אויפהייבן די הענט און זאגן צום אויבערשטן: "אלעס איז דאך אין דיינע הענט, איך האב נישט קיין שום אייגענע רצון, זאל אלעס זיין אזויווי דו ווילסט! אזויווי דיין גוטע רצון פול מיט רחמנות". אין'אמת'ן איז דאס זייער ליכטיג, אבער **פארט פעלט אויס די עבודה פון תפילה, אז א איד זאל גיין און זיך אויסשמועסן זיין הארץ צום אויבערשטן**; אזויווי עס איז געווען ביים ערשטן שידוך וועלכע איז דאס געבורט פון כלל ישראל, וואס אליעזר האט אויסגעשמועסט זיין גאנצע הארץ צום אויבערשטן אויף אלע וועגן. און דאס איז דער ריכטיגער צוגאנג אנצוהייבן זיך באשעפטיגן מיט סיי וועלכע שידוך עס קומט ארויף.

אודאי דארף מען וויסן די הלכות פון תפילה, ווייל עס איז דא א גרויסע מחלוקת צי אליעזר האט גוט געבעטן ווען ער האט געמאכט א סימן אז ווער עס וועט אים אנגיסן צו טרונקען און אויך פאר די קעמלען - דאס איז דער ריכטיגער שידוך. עס זענען דא ראשונים וואס האלטן אז דאס מיינט "לא תנחשו", און מען טאר דאס נישט טון. ווי אויך שטייט אין גמרא (תענית ד.): "אליעזר האט נישט געטון ריכטיג מיט דעם, ווייל וואס וואלט ער ווען געטוהן אויב א בלינד אדער הינקעדיג מיידל וואלט געקומען און געגעבן צו טרונקען פאר אים און פאר די קעמלען". אבער מיט א ברייטע בליק - אן אריינגין אין אלע קליינע איינצעלהייטן - לערנען מיר ארויס פון אליעזר דעם גרויסן כח התפילה, צו פארשטיין אז מען קען גארנישט טון אליינס, און אז מען דארף מאכן די השתדלות פון תפלה.

ג.

זיך נישט שעמען מיט אונזער אמונה

תפלה און קיין בושה

אויך זעהט מען דא, אז אליעזר איז געווען אזוי זיכער מיט זיין תפלה, אז ער האט זיך נישט געשעמט צו פארציילן פאר אלע מענטשן פונקטליך וואס ער האט געזאגט און געבעטן. ווען מען איז זיך מתבונן וועט מען פארשטיין וואס דאס מיינט, ווייל וויפיל אברהם אבינו איז געווען איינער אליין, **"אחד היה אברהם"**, פונדעסטוועגן דאך האט ער דאך געמאכט גרים און ער האט געהאט ארום זיך תלמידים,

כאטש וואס עס איז נישט געבליבן פון זיי קיין דורות (מען גייט נישט אריין יעצט אין סודות פון גלגולים), האבן זיי דאך למעשה געלעבט מיט אמונה, און ארום אברהם אבינו האבן אלע געוואוסט פון דער אמונה וואס אברהם פארשפרייט - אז עס איז דא איין אייניציגער באשעפער, נאר אים דארף מען דינען און צו אים דארף מען דאוונען. ממילא ווען מען האט דארט געדארפט פון אמונה, איז עס נישט געווען אויפפאלנד.

אבער אליעזר איז דאך געגאנגען אין א פרעמד ווייט לאנד, וואס דארט האט זיכער קיינער נישט געוואוסט פון אמונה אינעם אויבערשטן, דארט האט ער זיך אוועק געשטעלט רעדן אן קיין בושה פאר בתואל און לבן הארמי, דערציילנדיג מיט עקסטאז וואס ער האט געזאגט פארן אויבערשטן, און ווי אזוי דער אויבערשטער האט אים געענטפערט! דאס איז דער כח פון אליעזר "דער שמועס פונעם קנעכט פון די אבות", וואס ער איז ארויס פון צו זיין א געשאלטענער צו א געבענטשטער (אליעזר איז אן אייניקל פון חם וואס איז געשאלטן געווארן, און אליעזר ווערט אנגערופן א געבענטשטער; ווי שפעטער אויסגעשמועסט), ווייל ער האט געוואוסט אז עס איז נישטא קיין שום עצה און אויסוועג צו טרעפן א שידוך, נאר דורך דאוונען און רעדן צום אויבערשטן.

תפלה אן קיין מענטשליכער שכל און באגרעניצונג

נאך א נקודה: אליעזר האט געדאוונט צום אויבערשטן מיט א מורא'דיגע בטחון, בעטנדיג: **"הקרה לפני היום"** - שיק מיר נאך **היינט** דעם ריכטיגן שידוך (און ווי אויבן דערמאנט - איז שוין געווען דעמאלט פארנאכט), ווייל ווען מען קומט נישט מיט קיין אייגענע חשבונות און געדאנקען, צי עס שטימט יא אדער נישט, נאר מיט א ריינקייט אין תפלה, דעמאלט איז מען נישט איינגעצוימט, מען גיסט זיך אויס אלע רצונות צום אויבערשטן, מען לייגט ארויף אויפן טיש אלעס וואס ליגט אויפן ארץ. מען ערלויבט זיך צו בעטן 'היום', אז נאך אינעם היינטיגן טאג זאל מען זעהן די ישועה.

די אמונה אין תפלה וואס אליעזר האט געהאט

אזוי אויך שטייט ווייטער אין פסוק: **"ויאמר אליהם אל תאחרו אותי"** - ער האט געזאגט פאר בתואל מיט לבן, האלט מיר נישט אויף, לאזט מיר נעמען רבקה שוין יעצט. דאס האט ער געקענט פאדערן נאר מיטן כח פון אמונה אין תפילה, ווייל דער מענטשליכער שכל וואלט געזאגט אז עס גייט נישט אזוי כאַפּ לאַפּ, נאך דערצו אז עס איז נישט אזוי פשוט אז א טאטע זאל אוועק געבן זיין דריי יעריג טאכטער פאר א בחור וואס איז פערציג יאר אלט. מילא אברהם, ער האט דאך נישט געהאט קיין ברירה, ווייל פון בנות כנען - וויל ער דאך נישט נעמען, ער האט געוואלט דוקא פון די טעכטער פון הרן - זיין פאמיליע. אבער בתואל איז דאך נישט געווען אזוי געדרוקט צו מחליט אויפן פלאץ אז ער שיקט שוין זיין טאכטער חתונה האבן מיט אן אלטן בחור.

אמת טאקע, אז אליעזר האט געברענגט מיט זיך א שטר צו ווייזן דאס גרויס עשירות פון יצחק, כדי זיי צו העלפן און געבן א שטופ צו מסכים זיין צום שידוך מיט זייטיגע חשבונות (ווי מיר האבן שוין פארבריי־טערט (אין ספר נזר ישראל נישואין), אז די גאנצע זאך פארוואס מען דארף האבן א שדכן, וואס רעדט פאלשע שבחים און נעמט געלט [ש'קר ד'ובר כ'סף נ'וטל], דאס אלעס איז כדי די שלעכטע כוחות זאלן האבן אויף וואס זיך אנצוכאפן, און נישט אויפן שידוך זעלבסט), אבער פונדעסטוועגן דאך איז דאס נישט קיין נארמאלע ערשיינונג, צו שיקן דאס מיידל אין א יאגעניש גלייך אינעם זעלבן טאג וואס מען האט אנגעהויבן רעדן דעם שידוך, און מען זעהט טאקע אז בתואל האט נישט געוואלט - נאר ער איז געשטארבן יענעם טאג. דער שכל'דיגער קאפ פאדערט אז אליעזר זאל עפעס נאכגעבן, אלעס גייט דאך אויף זיין וועג, מעג מען אביסל גרינגער מאכן פארן אנדערן

זייט. אבער אליעזר האט זיך געהאלטן ביי זיינס, ער האט געוואוסט מיט א זיכערקייט אז דער גאנצער שידוך איז צוגעגאנגען אן קיין שום מענטשליכער כח, נאר מיט תפילה, דערפאר האט ער נישט וואס צו צווייפלען צו פאדערן אז די זאך זאל ווערן אויסגעפירט אויפן בעסטן אופן וואס איז שייך.

דאס מסירת נפש פון תפלה

תפלה איז מסירת נפש. תפלה מיינט, אז א איד אנערקענט אז ער האט גארנישט אליין! ער גיבט זיך אינגאנצן איבער פארן אויבערשטן!

דאס מסירת נפש פון מאמע רבקה

מען זעהט טאקע אז סיי יצחק און סיי רבקה, וואס זייער עבודה איז געווען תפלה (ווי אויבנדערמאנט אז יצחק רבקה איז בגימטריא 'תפלה'), זענען געווען מסירת נפש'דיגע אידן. דאס זעהט מען דא אין דער פרשה, די מאמע רבקה האט זיך גלייך אויפגעהויבן און איז מיטגעגאנגען מיט אליעזר, דאס איז געווען א מורא'דיג מסירת נפש, ממש ווי אברהם אבינו, זי האט אפגעלאזט אין איין טאג איר לאנד, געבורטס ארט, און פאטערס שטוב. ווייל אט דאס איז דאס גאנצע מציאות פון יצחק און רבקה, יצחק איז געגאנגען מיט מסירת נפש אויף דער עקידה, וואס איז אויפן פלאץ פונעם מזבח (רמב"ם בית הבחירה ב ב), און בשעת וואס ער איז געווען אויפן מזבח איז רבקה געבוירן געווארן, ווייל זי איז אויך א שטיק מסירת נפש, ווי באקאנט די ווערטער פונעם הייליגן זוהר, וואס גלייכט צו דעם מזבח צו א פרוי, דער אויסשטעל מיט אלע פרטים.

פארן גשמיות'דיגן מענטש קוקט אויס דאס וואס רבקה איז געגאנגען מיט אליעזר - ווי א פשוט'ע זאך, ווייל רבקה איז נאך געווען גאר קליין - זי האט נאך געדארפט האבן א מינקת, און איר טאטע און ברודער זענען געווען פארקויפט פארן געלט וואס אליעזר האט געברענגט. אבער אין דער תורה ווערט פאררעכנט רבקה'ס שריט אלס א מסירת נפש. און בפרט ווייסן מיר דעם בליק פון ספרים הקדושים, אז דאס וואס עס איז געשען בשעת רבקה איז אראפגעפאלן פונעם קעמל וכו', ברענגט ארויס דעם כח פון מסירת נפש וואס די מאמע רבקה האט געהאט.

ד. לעובדא ולמעשה

רעדן און זיך אויסשמועסן דאס הארץ צום אויבערשטן

אידישע קינדער נעמען ארויס פון דער פרשה א דרך אין עבודת השם, בפרט די וועלכע שטייען אין יאר-גאנג פון חתונה מאכן קינדער, זיי מאכן זיכער צו לעבן מיט א ליכטיגקייט, אז ווען דער חתן זאגט אונטערן חופה: "**כדת משה וישראל**", דאן ווערט אויפגעדעקט דעם אמת, דאס געפיל פונעם אידיש הארץ, "כדת משה וישראל", אז "מהוי'ה יצא הדבר" - דער גאנצער שידוך און די גאנצע חתונה קומט נאר פונעם אויבערשטן אליין. און מיט דער ליכטיגקייט שטארקט מען זיך אז קיין שום קליניקייט אין לעבן נעמט מען נישט אליין, און בפרט ווען עס קומט צו בויען א שטוב פאר דער שכינה. גארנישט קומט נישט אן בעטן און אויסשמועסן דאס הארץ צום אויבערשטן.

דאס נעמט יעדער איד פון אברהם, יצחק און יעקב, וואס האבן געהאלטן אין איין בעטן, אינדערפריה, מיטאג און ביינאכט. דער עיקר זעהן מיר ביי זיי דאס 'זיך אויסשמועסן צום אויבערשטן פונקט ווי מען

רעדט צו א חבר'; ווי מען זעהט ביי אברהם אבינו איידער דער אויבערשטער איז געגאנגען אי׳בערקערן סדום, האט אברהם זיך געבעטן ביים אויבערשטן, אויסשמועסנדיג יעדע בקשה ביז צו די קליינע פרטים. ווי אויך פון אליעזר זיין קנעכט, זעהן מיר דעם וועג פון נישט **נאר בעטן, נאר אויסשמועסן אלעס מיטן אויבערשטן.**

דער חסרון פון שרייבן 'תורה שבעל פה'

מיר האבן שוין פארבריי׳טערט אין אנדערע געלעגנהייטן אויף דעם וואס **חז"ל** זאגן: מען האט מתיר געווען צו אראפ שרייבן 'תורה שבעל פה', וויבאלד עס שטייט: **"עת לעשות להוי׳ה הפרו תורתך"** - וועו עס קומט צו טון [עפעס גאר וויכטיג] פארן אויבערשטן, דאן זאל מען [אפילו] צושטערן די תורה. [דעריבער ווייל מען האט געזעהן אז די מוחות ווערן שוואכער און דער סוף וועט זיין אז מען וועט פארגעסן די תורה חס ושלום, האט מען 'צושטערט די תורה' מיט דעם וואס מען האט מתיר געווען א זאך וואס איז געווען אסור ביז יעצט - צו שרייבן תורה שבעל פה]. לכאורה איז שווער צו פארשטיין, ווי אזוי פאסט זיך צו זאגן אויפן אראפ שרייבן משניות, גמרא, הלכה אא"וו - אז עס איז עפעס וואס צושטערט די תורה, אדרבה, די תורה איז היינט גאר רייך דורך דעם וואס מען האט אנגעהויבן שרייבן?! וויפיל וואלט שוין א מענטש געווואוסט וועו נישט מען שרייבט?! וויפיל קען דען א פשוט'ער מענטשליכער זכרון געדענקען?!

נאר דער אמת איז, אז מיט דעם איז די תורה גאר שטארק צושטערט געווארן, ווייל וועו נישט מען וואלט געשריבן - וואלט טאקע דער מענטש געוואוסט אסאך וויניגער תורה, אבער דאס ביסל וואס ער וואלט יא געלערנט פון זיין רבי, וואלט געווען אזוי איינגעווארצלט אין אים, אז די תורה וואלט געבליהט און גע׳וואקסן נאך און נאך. ווי מען זעהט היינט אז דער וואס לערנט זיין ספעציעלער חלק אין תורה - די תורה וואס ער לעבט פון דעם, דאן האט ער כח צו מחדש זיין חידושים, [און דאס איז די אמת'ע שלימות אין תורה שבעל פה - אז ער זאל פראדוצירן 'נייע' שטיקער תורה], אבער וועו ער לערנט 'אלעס', אלע שיטות, אלע דעות, דאן פון גרויס צומישענישׁ טרעפט ער נישט 'זיין' ספעציעלער חלק, דער פשט און סברא וואס 'ער' איז מחובר צו דעם, אויף אן אופן וואס ער זאל קענען מיט דעם בויען נייע שטיקער תורה.

אודאי מעג - און דארף - א מענטש לערנען און וויסן אלעס, (נאר ביי הלכה דארטן דארף מען אכטונג געבן זיך צו האלטן צום דין לויט די כללי הפסק) אבער פונדעסטוועגן דאך פארשטייט מען פארוואס מען האט געדארפט האבן דעם פסוק: "עת לעשות להוי׳ה" כדי מתיר צו זיין אראפצושרייבן די גאנצע תורה, וואס אמת טאקע עס ראטעווועט די תורה פון פארגעסן ווערן, אבער עס מאכט אויך שווער פארן מענטש צו לעבן מיט זיין חלק תורה.

תפלה און התבודדות

ממש די זעלבע זאך איז וועו עס קומט צו תפילה. די אנשי כנסת הגדולה האבן אוועקגעשטעלט א נוסח צו דאוענען דריי מאל א טאג, כדי עס זאל נישט פארגעסן ווערן די מצוה פון דאוענען. אוודאי איז אויך אויף דעם געזאגט געווארן: "עת לעשות להוי׳ה הפרו תורתך", א איד זאל האבן א נוסח התפילה, פאר אלע זיינע באדערפענישן. אבער דער עיקר תפילה איז - צו אויסשמועסן דאס הארץ פארן אויבערשטן, צו בעטן יעדע קליניקייט וואס מען באדארף, אויפן וועג וויאזוי ער שפירט עס. דאס איז די עבודה פון 'התבודדות' וואס צדיקים זאגן אויף דעם אז עס איז א נייער וועג, אבער איז אויך גאר גאר אן אלטער וועג.

דאס איז די עבודה פונעם איד, צו רעדן און שמועסן מיטן אויבערשטן, נישט נאר בעטן זאכן וואס ער דארף, נאר אויך זיך אויסשמועסן אזוי ווי מען רעדט צו א חבר, מקיים צו זיין דאס וואס **שלמה המלך** זאגט: **"דאגה בלב איש ישיחנה לאחרים"** - א דאגה אויפן הארץ פון א מענטש, זאל ער אויסשמועסן צו אנדערע - דאס זאל ער טון מיטן אויבערשטן. ווי יצחק און רבקה וואס עס שטייט אויף זיי: **"ויעתר יצחק להוי'ה לנוכח אשתו"**. זיי האבן אוועקגעשטעלט זייער שטוב אויף די פונדאמענטן פון תפלה.

אויב מען וועט גוט קוקן וועט מען זעהן - אז מיט די דאזיגע 'זיך אויסרעדן צום אויבערשטן', איז אליעזר ארויס פון צו זיין א פארשאלטענער, צו ווערן א געבענטשטער, כאטש עס ווערט געברענגט אין חז"ל עטליכע סיבות דערויף, פונדעסטוועגן דאך שטייט עס גלייך נאכן רעדן צום אויבערשטן: **"ויאמר בוא ברוך הוי'ה למה תעמוד בחוץ"**, דאס ווייזט אז אפילו טאמער נישט דאס איז די 'סיבה' [- א דירעקטע שייכות, אז דורך זיין תפלה, איז ער געווארן א געבענטשטער], איז דאס לפחות א 'סימן' [- אן אומדירעקטע שייכות, צו ווייזן אז דאס האט שייכות מיט דעם].

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן: גיב אונז דעם כח צו לעבן יעדן טאג מיט דער עבודה פון תפילה, צו קומען צו דיר און רעדן נאך אביסל און נאך אביסל, צו לעבן פון דעם. גיב אונז מיר זאלן זוכה זיין צו דעם גרויסן שידוך וואס ווערן נתגלה לעתיד, אז אידן זענען אן אשת חיל צו דיר, וואס מיר וועלן זוכה זיין צו דעם דורך תפילה.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן: "קרבה אל נפשי גאלה" יעדער איינער זאל האבן זיין פערזענליכע תפלה צו דיר, **"הקרה לפני היום"** - טרעף פאר מיר נאך היינט די גאולה, "אחכה לו בכל יום שיבוא", דורכן כח און זכות פון יצחק און רבקה וואס זענען זיך מוסר נפש צו אויסלייזן אידן; ווי עס שטייט אין **חז"ל**[יא]: "דער אויבערשטער האט געזאגט פאר יצחק, 'דיינע קינדער האבן זיך פארזינדיגט צו מיר', האט ער געענטפערט: רבונו של עולם זענען זיי מיינע קינדער און נישט דיינע?! ווען זיי האבן געשריגן נעשה ונשמע האסטו זיי גערופן 'בני בכורי', יעצט זענען זיי נאר מיינע קינדער, נישט דיינע?! נאכמער - וויפיל האבן זיי שוין געזינדיגט, דאס לעבן פון א מענטש איז סך הכל 70 יאר, נעם אראפ 20 וואס דו באשטראפסט נישט אויף דעם (אין בית דין של מעלה איז מען א 'קטן' ביז די צוואנציג), **בלייבסטו מיט 50.** נעם אראפ האלב פון דעם - 25 וואס איז ביינאכט, בלייבסטו מיט 25. נעם אראפ האלב פון דעם - 12 און א האלב יאר, וואס דער מענטש דאוונט, עסט און גייט אין בית הכסא, בלייבסטו מיט 12 און א האלב יאר, נעמסטו דאס אויף דיר - איז גוט, און אז טאמער נישט, לאמיר מאכן האלב אויף מיר און האלב אויף דיר".

דאס איז דער כח פון יצחק אבינו, צו העלפן כלל ישראל און ברענגען זייער גאולה; ווי די מעשה פון די זיבן בעטלערס, וואס יצחק איז אנטקעגן דער צווייטער בעטלער - דער טויבער בעטלער, וואס האט געלעבט א גוט לעבן. ער האט אויסגעלייזט די מדינה וואס איז פארדארבן געווארן, ער האט דארט צוריק געקערט דעם טעם, ריח און מראה, און אזוי ארום צוריק געברענגט דעם פארלוירענעם גערטנער - וואס האט אויפגעבויעט און אויפגעהאלטן דעם גארטן.

יא. (שבת פט:) "אמר לו [הקב"ה] ליצחק, בניך חטאו לי, אמר לפניו, 'רבונו של עולם בני ולא בניך, בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע קראת להם בני בכורי, עכשיו בני ולא בניך. ועוד כמה חטאו, כמה שנותיו של אדם - שבעים שנה, דל עשרין דלא ענשת עלייהו, פשו להו חמשין, דל עשרין וחמשה דלילותא, פשו להו עשרין וחמשה, דל תרתי סרי ופלגא דצלויי ומיכל ודבית הכסא, פשו להו תרתי סרי ופלגא, אם אתה סובל את כולם - מוטב, ואם לאו, פלגא עלי ופלגא עליך".

אויך ביי די מאמע רבקה זעהט מען דעם כח פונעם טויבן בעטלער - וואס זי האט זיך נישט צוגעהערט צו איר פאטער, דורך דעם האט זי געהאט א שלימות פון גוטע אויערן, זי האט געהערט ווי יצחק וויל געבן די ברכות פאר עשו, האט זי גלייך געשיקט יעקב'ן; ווי עס שטייט (בראשית כז ה): "ורבקה **שומעת** בדבר יצחק אל עשו בנו וילך עשו השדה לצוד ציד להביא ורבקה אמרה אל יעקב בנה לאמר הנה **שמעתי** את אביך מדבר אל עשו אחיך לאמר".

דער אויבערשטער זאל העלפן אז אידישע קינדער זאלן זוכה זיין צום כח התפילה, צו רעדן און זיך אויסשמועסן דאס הארץ צום אויבערשטן אזוי ווי צו א גוטער חבר, פון הארץ צו הארץ. צו נעמען די תורה וואס הייבט זיך אן מיט א בי"ת (בראשית) און ענדיגט זיך מיט א למ"ד (ישראל), 'לב' - 'הארץ', און מאכן פון דער גאנצער תורה - תפלות, וואס דאס איז אן עבודת ה'לב'; ווי **חז"ל** זאגן **"איזהו עבודה שבלב זו תפילה"** - וועלכע עבודה איז פון הארץ, דאס איז תפילה. מיר זאלן זוכה זיין צו לערנען און אויסלערנען, אפהיטן און מקיים זיין אלעס וואס שטייט אין דער תורה מיט ליבשאפט.

מיר זאלן זוכה זיין צו לעבן אין דער עבודה פון ווארטן, גלוסטן און בענקען יעדן איינציגסטן טאג צום אויבערשטנס הילף. מיר זאלן זוכה זיין צו דער עבודה פון מסירת נפש פון יצחק אבינו און רבקה אמנו - דער סוד פון מזבח, צו דאוונען דריי מאל א טאג - וואס איז אנטקעגן די קרבנות, און גלויבן אז מיר זענען מקריב פאר דיר אונזער פלייש און בלוט ביים דאוונען. מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

פרשת תולדות

נושא: מודה זיין אויף א טעות

מסירת נפש פון יצחק
אבינו: מודה געווען
אויף דער עלטער אז
ער האט זיך טועה
געווען

פרשת תולדות

נושא: מודה זיין אויף א טעות

מסירת נפש פון יצחק אבינו: מודה געווען אויף דער עלטער אז ער האט זיך טועה געווען

א. דער גרעסטער נסיון פון יצחק - מודה זיין או ער האט געהאט א טעות אלע יארן

יצחק לעבט א לעבן פון מסירת נפש פאר כלל ישראל | ווען איז געווען די מעשה פון די ברכות? | דער נסיון פון יצחק - דינען דעם אויבערשטן פונעם פלאץ פון גבורות

ב. דער ערנסטער באדייט פון די ברכות

דער אויפטויש און צומישענישׂ צווישן יעקב און עשו | יצחק פלאנירט צו איבערגעבן אלעס פאר עשו באהאלטענערהייט | די שכינה הקדושה שלעפט ארויס די קדושה פון דער טומאה | וואס האט יצחק יעצט איינגעזעהן?

ג. לעובדא ולמעשה

ישמע בזיונו ידום וישתוק - מודה זיין אויף א לאנג יעריגן טעות | סודות התורה און טיפע דערהערן

נושא: מודה זיין אויף א טעות

א.

דער גרעסטער נסיון פון יצחק - מודה זיין אז ער האט געהאט א טעות אלע יארן

די תורה הקדושה ואגט דער וואך, אז יצחק האט געגעבן די ברכות פאר יעקב מיינענדיג אז ער איז עשו:

"וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ".

שפעטער איז עשו אנגעקומען נעמען די ברכות, שטייט אין פסוק: **"וַיֶּחֱרַד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדֹלָה עַד מְאֹד וַיֹּאמֶר מִי אֵפוֹא הוּא הַצָּד צַיִד וַיָּבֵא לִי וָאֹכַל מִכֹּל בְּטֶרֶם תָּבוֹא וָאֲבָרֲכֵהוּ גַּם בָּרוּךְ יִהְיֶה"**

יצחק האט גאר שטארק געציטערט און געזאגט, ווער איז געווען דער וואס האט געפאנגען און מיר געברענגט צו עסן, און איך האב געגעסן פון אלעם בעפאר דו ביסט געקומען, און איך האב אים געבענטשט, זאל ער אויך זיין געבענטשט.

רש"י איז מסביר די לעצטע ווערטער: **"גם ברוך יהיה"** - זאל ער אויך זיין געבענטשט", אראפברענגענדיג די ווערטער פון **חז"ל: "שלא תאמר אילולי שרימה יעקב לאביו לא נטל את הברכות, לכך הסכים וברכו מדעתו"** - כדי דו זאלסט נישט מיינען אז ווען נישט יעקב פאפט אויס זיין פאטער - וואלט ער נישט געגומען די ברכות, דערפאר [נאכדעם וואס יצחק איז געווארן געווארן אז ער האט אומווייסנדיג געגעבן די ברכות פאר יעקב] האט ער צוגעשטימט און אים [ווידער] געבענטשט מיט זיין וויסן.

יצחק לעבט א לעבן פון מסירת נפש פאר כלל ישראל

שטייענדיג אין די פרשיות פון יצחק אבינו, וואס האט געלעבט א לעבן פון 'גבורות' - מסירת נפש פארן אויבערשטן, וואס מיר זעהן אז ער איז גאר דער וואס איז זיך מוסר נפש פאר כלל ישראל, צו איינרייסן אויפן וואוילזיין פון די אידישע קינדער, נאכמער פון די אנדערע אבות; ווי עס שטייט אין **גמרא**[יב], איז יעצט די פאסיגסטע צייט צו אריינקלערן אין דער גרויסער עבודה פון מסירת נפש וואס יצחק אבינו האט געפראווט.

יב. (שבת פט:) אמר רבי יונתן, מאי דכתיב 'כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו אתה ה' אבינו גואלנו מעולם שמך'. לעתיד לבוא יאמר לו הקב"ה לאברהם, 'בניך חטאו לי'. אמר לפניו, רבונו של עולם ימחו על קדושת שמך. אמר, אימר ליה ליעקב דהוה ליה צער גידול בנים אפשר דבעי רחמי עלייהו, אמר ליה, בניך חטאו, אמר לפניו רבוש"ע ימחו על קדושת שמך. אמר לא בסבי טעמא ולא בדרדקי עצה. אמר לו ליצחק בניך חטאו לי, אמר לפניו, 'רבוש"ע בני ולא בניך, בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע קראת להם בני בכורי, עכשיו בני ולא בניך. ועוד כמה חטאו, כמה שנותיו של אדם - שבעים שנה, דל עשרין דלא ענשת עלייהו, פשו

נאכדערצו וואס מיר שטייען אין שבת קודש ערב ראש חודש, וואס איז א צייט פון תשובה, נאכדערצו אינדערצייט פון שלוש סעודות, 'רעוא דרעוין', וואס דאס איז די עבודת התשובה פונעם כהן גדול אין קודש הקדשים. איז כדי אריינצוטראכטן וואס מיר קענען ארויסנעמען אן עבודה פון תשובה פונעם מסירת נפש פון יצחק אבינו.

וועלן איז געווען די מעשה פון די ברכות?

עס איז בריים באקאנט די מחלוקת פון תנאים, און די קעגנזייטיגע מדרשים, וועלן עס איז פארגעקומען די געשיכטע פון די ברכות וואס יצחק האט געגעבן. פון אין זייט איז באקאנט די וועלטער פון **פרקי דרבי אליעזר** וואס וועלט געברענגט אין רש"י: "די צוויי ציגן וואס רבקה האט געגעבן פאר יעקב צו ברענגען פאר יצחק, איז געווען איינס פארן קרבן פסח, און איינס פארן קרבן חגיגה". ווי אויך שטייט אין **ספרים**: "די ברויט וואס יעקב האט געברענגט איז געווען מצה, און די וויין איז געווען ד' כוסות". אזוי אויך וועלט ארומגערעדט אין **חתם סופר**: "יצחק האט נישט געקענט עסן פונעם עסן וואס עשו האט געברענגט, ווייל די הלכה איז אז מען טאר נישט עסן נאכן אפיקומן, און דאס עסן וואס יעקב האט געברענגט איז געווען אפיקומן. "במרמה" איז בגימטריא "אפיקומן".

פון דער צווייטער זייט איז באוואוסט די וועלטער פונעם הייליגן **זוהר** וואס מען זאגט בעפאר תקיעת שופר, וואס דאלט שטייט אז די גאנצע מעשה האט זיך אפגעשפילט אום ראש השנה. און מיר זעהן טאקע אז גאנץ ראש השנה דרייט זיך ארום יצחק, עס וועלט אנגעלופן אין דער תורה 'יום הזכרון', א טאג פון געדענקען די עקידה פון יצחק, אויך ליינט מען אין דער תורה דעם ערשטן טאג וועגן דעם געבורט פון יצחק, און דער צווייטער טאג וועגן די עקידה. אזוי אויך איז די גאנצע זאך פון בלאזן שופר - צו דערמאנען די עקידה פון יצחק.

דער נסיון פון יצחק - דיינען דעם אויבערשטן פונעם פלאץ פון גבורות

יצחק און רבקה האבן ביידע עוסק געווען אין עבודת התפילה, "יצחק רבקה" איז בגימטריא "תפלה" (515), דאס איז די עבודה פון מסירת 'נפש'; ווי עס שטייט אין חז"ל אויפן פסוק: "ולעבדו בכל לבבכם - איזהו עבודה שבלב זו תפלה", תפלה איז אן עבודה פונעם אינערליכן חלק פונעם מענטש, נישט נאר 'טון' וואס דער אויבערשטער וויל, נאר דאס הארץ זאל זיין געטריי און איבערגעגעבן. דאס מיינט מסירת נפש, מען גיבט אוועק פארן אויבערשטן דעם נפש, נישט צו לעבן אן אייגענעם לעבן.

להו חמשין, דל עשרין וחמשה דלילותא, פשו להו עשרין וחמשה, דל תרתי סרי ופלגא דצלויי ומיכל ודבית הכסא, פשו להו תרתי סרי ופלגא, אם אתה סובל את כולם - מוטב, ואם לאו, פלגא עלי ופלגא עליך.

אין אידישע איבערזעצונג:

לעתיד לבוא וועט דער אויבערשטער זאגן פארן אברהם אבינו: "דיינע קינדער האבן זיך פארזינדיגט צו מיר", וועט ער ענטפערן: "רבונו של עולם, זאלן זיי ווערן אויסגעמעקט פאר דיין הייליגע נאמען". וועט דער אויבערשטער זאגן: "איך וועל גיין צו יעקב וואס ער האט געהאט 'צער גידול בנים' אפשר וועט ער בעטן אויף זיי רחמנות. וועט ער אים זאגן: "דיינע קינדער האבן זיך פארזינדיגט צו מיר", וועט ער ענטפערן: "רבונו של עולם, זאלן זיי ווערן אויסגעמעקט פאר דיין הייליגע נאמען".

וועט דער אויבערשטער זאגן פאר יצחק אבינו: "דיינע קינדער האבן זיך פארזינדיגט צו מיר". וועט יצחק אבינו ענטפערן: "רבונו של עולם צי דען זענען זיי נאר מיינע קינדער און נישט דיינע?! וועלן זיי האבן געשריגן נעשה ונשמע האסטו זיי דאך אנגערופן 'בני בכורי', און יעצט זענען זיי נאר מיינע קינדער, נישט דיינע?! נאכמער - וויפיל האבן זיי שוין געזינדיגט? די לעבן פון א מענטש איז דאך בסך הכל נאר 70 יאר, נעם אראפ 20 וואס דו באשטראפסט נישט אויף דעם (אין בית דין של מעלה איז מען א 'קטן' ביז די צוואנציג), בלייבסטו מיט 50. נעם אראפ האלב פון דעם - 25 וואס איז ביינאכט, בלייבסטו מיט 25. נעם אראפ האלב פון דעם - 12 און א האלב יאר, וואס דער מענטש דאוונט, עסט און גייט אין בית הכסא, בלייבסטו מיט 12 און א האלב יאר, נעמסטו דאס אויף דיר - איז אודאי גוט, און טאמער נישט, איז לאמיר זיך צוטיילן, האלב אויף מיר און האלב אויף דיר.

ביידע האבן געלעבט א לעבן פון מסירת נפש, יצחק איז דאך געווען אויף דער עקידה, און רבקה האט אפגעלאזט איר לאנד, געבורטס ארט און פאטער'ס שטוב, פון זיך אליינס - אן דעם ווילן פון איר פאטער און ברודער, מיט מסירת נפש צו חתונה האבן מיט יצחק.

זייער מסירת נפש איז געווען נאך שווערער ווי א פשוט'ע מסירת נפש פארן אויבערשטן, ווייל עס איז געווען א מסירת נפש אויף אמונת חכמים - סיי יצחק האט נישט געהערט פונעם אויבערשטן אז ער דארף זיך לאזן שחט'ן, נאר ער האט געגלויבט אין אברהם אבינו. אזוי אויך רבקה אמנו האט געגלויבט אין די ווערטער פון אליעזר דער שליח פון אברהם, אז זי דארף אלעס אפלאזן און קומען צו יצחק'ן איר שידוך. אבער פונדעסטוועגן דאך **איז דאס נאכנישט דער שפיץ מסירות נפש וואס מען טרעפט ביי יצחק. ווייל זיך מתגבר צו זיין אויף שווערקייטן, דאס איז א זאך וואס מיר טרעפן שוין אין אלע דורות,** אידן וואס האבן זיך אזוי מוסר נפש געווען, יעדער ווייסט מעשיות פון צדיקים וואס האבן זיך אינגאנצן אוועקגעגעבן פארן כבוד פונעם אויבערשטן.

אבער אינ'אמת'ן, **דער גרעסטער חידוש אין דער עבודה פון יצחק אבינו - וואס קיינער פון די אבות האבן נישט געהאט - איז געווען דער ביטערער נסיון פון שטיין אין א פלאץ וואו מען דארף אראפבייגן דעם קאפ פארן אויבערשטן און מודה זיין אויף א טעות, וואס דאס איז ממש מסירת נפש.** נאכדערצו יצחק אבינו וואס זיין מדה איז 'גבורות'; ווי יעדער אינער ווייסט ביי זיך ווי שווער עס איז פאר א מענטש וואס דינט דעם אויבערשטן אויף אן אופן פון גבורות און צמצומים, און ער פאדערט פון זיך מיט גרויס קדושה צו דינען דעם אויבערשטן אינגאנצן אויסגעהאלטן און אויסגערעכנט מיט יעדע קליינע איינצעלהייט, וואס אזא מענטש איז אויסער זיך טאמער געשעהט עפעס א טעות אדער מכשול אין זיין עבודה וועלכע איז ארויס געקומען נישט בשלימות'דיג, [א ביישפיל צו דעם איז די עבודה פון די כהנים אין בית המקדש, וואס זיי האבן געדארפט טון אלעס מיט גרויס יראה און פארזיכטיגקייט, און אין געוויסע פעלער אויב האט געפעלט א האר - אפילו נאר בטעות - איז מען געווען חייב מיתה], דאס איז די עבודה פון יצחק צו דינען דעם אויבערשטן מיט מסירת נפש, מיט אזא פייערדיגע קדושה אז עס איז זייער שווער צו אויסהאלטן אפילו א קליין טעות'ל - און פונדעסטוועגן דאך איז יצחק בייגעשטאנען דעם נסיון.

ב.

דער ערנסטער באדייט פון די ברכות

כדי צו פארשטיין וואס האט זיך דא אפגעטון וועלן מיר ברענגען די ווערטער פונעם הייליגן **רמב"ן**[יג]. עס כאפט א ציטער און א שרעק פון די ווערטער וואס דער רמב"ן זאגט: "יצחק האט געוואלט געבן ארץ ישראל פאר עשו, און נישט פאר יעקב. נישט נאר דאס, נאר יצחק האט ממש געהאלטן אז עשו - ער איז דער ממשיך פון אים און זיין טאטן אברהם, און אלע נסיונות און מסירת נפש וואס אברהם מיט יצחק האבן דורכגעמאכט, באלאנגט אויך צו עשו, ווייל ער איז דער מיט וועמען דער אויבערשטער מאכט א בונד". (אין אנדערע ווערטער אז די קייט פון דורות דארף זיין: אברהם אבינו, יצחק אבינו, עשו אבינו), **יצחק האט אזוי**

יג. רמב"ן (בראשית כז ד) בעבור תברכך נפשי - היה בדעתו לברך אותו שיזכה הוא בברכת אברהם לנחול את הארץ, ולהיות הוא בעל הברית לאלהים כי הוא הבכור. ונראה שלא הגידה לו רבקה מעולם הנבואה אשר אמר ה' לה ורב יעבוד צעיר, כי איך היה יצחק עובר את פי ה' והיא לא תצלח והנה מתחלה לא הגידה לו דרך מוסר וצניעות, כי ותלך לדרוש את ה', שהלכה בלא רשות יצחק, או שאמרה "אין אנכי צריכה להגיד נבואה לנביא כי הוא גדול מן המגיד לי", ועתה לא רצתה לאמר לו "כך הוגד לי מאת ה' טרם לדתי" כי אמרה, באהבתו אותו לא יברך יעקב ויניח הכל בידי שמים, והיא ידעה כי בסבת זה יתברך יעקב מפיו בלב שלם ונפש חפצה או הם סבות מאת ה' כדי שיתברך יעקב, וגם עשו בברכת החרב, ולו לבדו נתכנו עלילות:

געטראכט, נישט נאר ווייל עשו איז דער בכור, נאר ער איז געווען קלאר בייַ זיך אז עשו איז דער וועלכער איז פאסיג צו זיין דער וואס בויעט אויף כלל ישראל - מער פון יעקב.

נאך א זאך שמועסט אויס דער הייליגער **רמב"ן**: "רבקה האט קיינמאל נישט פארציילט פאר יצחק אז זי איז געגאנגען צום נביא בעפאר יעקב און עשו זענען געבוירן געווארן, און די נבואה איז געווען "**ורב יעבוד צעיר**" - דער עלטערער (עשו) וועט דינען דעם אינגערן (יעקב)". דער רמב"ן שמועסט אויס דארט פארוואס זי האט אים נישט פאציילט [קודם כל, ווייל זי איז געגאנגען אן זיין רשות. צווייטנס, ווייל זי האט געווואוסט אז יצחק איז א גרעסערער נביא פון עבר, טא וואס האט זי אים צו פארציילן. און יעצט האט זי נישט געוואלט פארציילן ווייל זי האט מורא געהאט אז יצחק וועט פשוט קיינעם נישט בענטשן און לאזן אלעס פארן אויבערשטן]. יצחק האט גארנישט געווואוסט, ער האט געטראכט מיט א תמימות במשך דריי און זעכציג יאר אז עשו איז בעסער פון יעקב, און ער וועט אים איבערנעמען.

דער אזיפטזיש און צומישענגיש צוזישן יעקב און עשו

עס כאפט א שוידער וועג מען דערהערט אז אזויפיל יאר האט יצחק נישט געווואוסט ווער פון זיינע קינדער וועט אויפשטעלן כלל ישראל... עשו האט גוט פארדרייט דעם קאפ; ווי עס שטייט אין פסוק: "**ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו**". עס איז באקאנט אלעס וואס חז"ל זאגן, די זאכן וואס עשו האט געטוהן, און דאס האט פארנעפלט די קלארקייט פון יצחק ארום עשו'ן. אויך איז באווואוסט די ווערטער פונעם הייליגן אריז"ל: "יצחק האט געזעהן די לעכטיגע הייליגע נשמות פון די תנאים רבי עקיבא און רבי מאיר וואס קומען ארויס פון עשו, דערפאר זאגט דער פסוק "כי ציד **בפיו**", אז עשו האט געהאט א כח מיטן מויל, ווייל פון אים קומט ארויס רבי עקיבא - דער שלימות פון תורה שבעל **פה**, וואס איז א השלמה צו יעקב - די שלימות פון תורה שבכתב. דערפאר שטייט "וידו אוחזת בעקב עשו" דאס איז געווען וועג יעקב האט זיך אנגעכאפט אין דער נשמה פון רבי עקיבא. אויך איז צוליב דעם דער קאפ פון עשו באגראבן געווארן אין מערת המכפילה". עס איז נישט דער פלאץ דא צו פארברייטערן אין דעם. דאס איז אבער קלאר, אז דא האט זיך אפגעטון א גרויסע איבערקערעניש און צומישעניש.

יצחק פלאנירט צו איבערגעבן אלעס פאר עשו באהאלטענערהייט

יצחק אבינו איז דאך דער שורש פון גבורות וואס איז לוחם פארן צד הקדושה; ווי מיר זעהן די מלחמה וואס ער האט געהאט מיט די פלשתים ארום די ברונעם'ס וואס אברהם האט אויפגעגראבן און זיי האבן עס פארשטאפט. יצחק גיבט זיך אוועק פארן אויבערשטן א גאנץ לעבן. יעצט וועג ער האלט שוין בעפארן גיין פון דער וועלט, און ער איז בלינד - וואס א בלינדער וועלט פארלעכנט ווי א טויטער (נדרים סד:), וויל ער איבערגעבן אלעס וואס ער האט באקומען פון אברהם צו עשו.

דער הייליגער **דגל מחנה אפרים** זאגט: "יצחק האט זיך גאר שטארק אפגעהיטן איבערצוגעבן די ברכות פאר עשו שטילערהייט - קיינער זאל נישט הערן, אזוי ווי אלעמאל גיבט זיך א בלינדער גאר שטארק אכטונג מען זאל אים נישט פארנארן (אוודאי פארשטייען מיר נישט אין די אבות - אבער דאס איז פשוט פשט). און פונדעסטוועגן דאך האט רבקה יא געהערט [כאטש וואס יצחק האט געלעדט גאר שטיל] האט זי פארשטאנען אז דער אויבערשטער האט געוואלט זי זאל הערן, און טון עפעס עס אפצושטעלן".

די שכינה הקדושה שלעפט ארויס די קדושה פון דער טומאה

עס כאפט א פחד און א שרעק וועג מען זעהט ווי יצחק, זייענדיג אינעם טיפן עלטער פון הונדערט דריי און צוואנציג יאר, פול מיט עבודת השם און מסירת נפש, ער גרייט זיך שוין צו גיין פון דער וועלט;

ווי עס שטייט אין פסוק: **"בעבור תברך נפשי בטרם אמות"**, וואס ווי יעדער פארשטייט, האט ער זיך זיכער אנגעגרייט ארויפצוגיין אויף יענער וועלט מיטן גרעסטן מאס שלימות; ווי זיין שטענדיגע מדה - און אפילו יעצט האלט ער נאך אלץ אז עשו איז דער ריכטיגער ממשיך דרך און ער וויל אים געבן די ברכות.

פלוצלינג: **"ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאוד"** - יצחק ווערט דערציטערט און אויפגעשוידערט ביז גאר, ער דערזעהט פלוצלינג אז ער האט געלעבט אזויפיל יאר אין א טעות (אודאי האבן מיר נישט קיין שום השגה אין די אבות הקדושים, מיר רעדן נאר לויט זייער ערך), דער אויבערשטער דרייט אלעס אז רבקה אמנו וואס זי איז א מרכבה עליונה צו דער שכינה הקדושה, זאל גיין ארויסראטעווען די הייליגע ברכות וואס יצחק טראכט שוין דריי און זעכציג יאר עס צו געבן פאר עשו. אבער יצחק אבינו האט אויף איינמאל אלעס אויפגעגעבן און אנערקענט אז אלעס קומט פונעם אויבערשטן. אין דער רגע וואס ער האט געזעהן אז עס איז געלונגען פאר יעקב ארויסצושלעפן די ברכות, האט ער פארשטאנען אז אזוי דארף צו זיין, און ער האט צוריק געצויגן פון אלעס וואס ער האט געהאלטן ביז אהער, זאגנדיג: **"גם ברוך יהיה"**, צושטימענדיג צו די ברכות וואס ער האט נאר וואס געגעבן אומווייסנדיג פאר יעקב.

וואס האט יצחק יעצט איינגעזעהן?

יצחק אבינו האט געטראכט א גאנצן צייט אז עשו איז פאסיג צו זיין איינער פון די דריי אבות וואס שטעלן אויף כלל ישראל, וויבאלד ער האט געהאט דעם כח פון "ציד בפיו", מיט וואס אברהם און יצחק האבן עוסק געווען ארומצוגיין אין דער וועלט, און פארשפרייטן די אמונה אין אויבערשטן, אנדערש איז יעקב, וואס זיצט אין געצעלט א גאנצן טאג און פארשטייט נישט צו וועלט. אבער אין יענעם טאג וואס יצחק האט געערעדט צו עשו שטילערהייט, און יעקב איז געקומען און מצליח געווען אז יצחק זאל נישט כאפן וועך ער איז, טראץ דעם וואס ער האט געברענגט עפעס אנדערש פון וואס יצחק האט געבעטן, און ער האט געערעדט מיט אן אנדער קול און שפראך: **"הקול קול יעקב"**, מיטברענגענדיג מיט זיך א ריח פון גן עדן, **"ראה ריח בני כריח השדה"**, טראץ דעם אלעם האט יצחק נאך אלץ נישט געווואוסט אז עס איז יעקב.

דערפאר האט ער געזאגט שפעטער פאר עשו: **"בא אחיך במרמה"** - דיין ברודער איז געקומען מיט פאפעריי" - ביז יעצט האב איך געמיינט אז נאר דו פארשטייסט אן עסק, אז נאר דו האסט דעם כח פון פאנגען און אויספאפן אין קדושה צו פארשפרייטן אמונה אין דער וועלט. יעצט אבער האב איך געזעהן אז דיין ברודער טויג צו דעם נאך מער פון דיר, דערפאר איז טאקע גוט אז די ברכות ליגט ביי אים.

ג.

לעובדא ולמעשה

ישמע בזיונו ידום וישתוק – מודה זיין אויף א לאנג יעריגן טעות

מיר לערנען זיך אריס פון דא: דאס גרויס מסירת נפש פון יצחק אבינו וואס מען האט נישט געזעהן אזוינס בעפאר, צו קומען נאך הונדערט דריי און צוואנציג יאר פון עבודות אויף עבודות, און צוריקציען אין איין רגע, צו מודה זיין אז דער אויבערשטער - ער פירט און וויסט אלעס.

בערך אזא נסיון האבן געהאט די הייליגע בריידער - שבטי קה, נאך צוויי און צוואנציג יאר וואס זיי האבן געהאט אויף יוסף הצדיק דעות מיט שיטות, האבן זיי געהערט פון אים: "לא אתם שלחתם אותי

הנה וגו'" - נישט ענק האבן מיר אראפגעשיקט דא אהער, נאר דער אויבערשטער האט מיר אהער געשיקט איך זאל ווערן א משנה למלך איבער גאנץ מצרים.

די דאזיגע זאך - צו מודה זיין נאך דריי און זעכציג יאר אויף א טעות (און ווידעראמאל, מיר פארשטייען נישט צו די אבות), דאס איז דאס גרעסטע מסירת נפש וואס עס איז נאר דא. ווייל זיך צו שחט'ן און פארברענען פארן אויבערשטן קען נאך א מענטשליכער קאפ דערהייבן, בטל צו ווערן צום אור אין סוף, פארן אויבערשטנ'ס וועגן. אבער צו הערן דעם אייגענעם בזיון אויף דער עלטער - אז מען האט געהאט א טעות א גאנץ לעבן - און שווייגן, עס אננעמען באהבה, דאס קען א מענטשליכער קאפ נישט דערהייבן.

מען קען זאגן אז דאס וואס יצחק האט געזאגט, נאכדעם וואס ער איז דערציטערט געווארן זעהענדיג אז יעקב האט ארויסבאקומען די ברכות: **"גם ברוך יהיה"** - געבענטשט זאל ער זיין", דאס האט ער געזאגט אויף זיך אליינס. ווייל וועג א מענטש שטייט אין אזא שווערער נסיון און מסירת נפש, צוריק צו ציען אויף אלעס וואס ער האט געהאלטן און געטראכט זיין גאנצן לעבן - דאן קען געשען אז ער זאל ווערן פארזויערט און טראכטן אז אלעס וואס ער האט געטון זיין גאנצן לעבן, וועט ווערן פארלוירן. דערפאר האט ער געזאגט: **"געבענטשט זאל ער זיין" - אויף זיך זעלבסט! זיך צו שטארקן אין אמונה אז אלעס וואס ער האט געטראכט און געטון האט ער געמאכט מיט דעם א נחת רוח פארן אויבערשטן, אזויווי עס איז - מיט אלע טעותים.**

סודות התורה און טיפע דערהערן

מיט דעם וועלן מיר פארשטיין א גרויסן סוד, אין המשך צו די ווערטער פון הייליגן אריז"ל וואס זאגט: "כי ציד בפיו - דאס מיינט מען די נשמה פון רבי עקיבא". מען זעהט אויך ביי רבי עקיבא אט דער סארט עבודה פון מסירת נפש, ווען עס זענען נפטר געווארן פיר און צוואנציג טויזנט פון זיינע תלמידים, עס איז געווען א הימל געשריי, עס האט זיך ווי געשריגן פון זיך אליינס אז עפעס איז געווען דא א ביטערער טעות, וואס האט גורם געווען אז עס זאל ווערן אויסגעריסן אזויפיל תורה, ביז רבי עקיבא האט צוזאמגענומען פינף גרויסע תלמידים (רבי מאיר, רבי יהודה, רבי יוסי, רבי שמעון בן יוחאי, רבי אליעזר בן שמוע) און מיט זיי באלויכטן די וועלט.

[דא איז אויך פארגעקומען דער סוד פון דעם וואס דער אויבערשטער האט קודם געוואלט באשאפן די וועלט מיט מידת הדין, און זעהענדיג אז די וועלט וועט עס נישט קענען דערהייבן האט ער צוגעלייגט די מידת הרחמים, אזוי אויך, יצחק האט געוואלט געבן די ברכות פאר עשו, אבער זעהענדיג אז מיט מידת הדין וועט זיך די וועלט נישט האלטן, האט די שכינה הקדושה צוגעשטופט יעקב - מידת הרחמים.

דאס איז אויך דער סוד וואס דער הייליגער אריז"ל אנטפלעקט אונז אז יצחק האט נישט געקענט חתונה האבן וועיל ער איז געווען בחינת נוק' - צופיל גבורות, אבער ביי דער עקידה האט ער זיך געטוישט צו דרגת דכר - שיתף מידת הרחמים, דאן איז רבקה געבוירן געווארן].

אזוי אויך, פונקט ווי אברהם האט געדארפט חתונה האבן מיט קטורה - דאס איז הגר - כדי צו מברר זיין ברורים און אנגרייטן אז יצחק זאל קענען געבוירן יעקב'ן; ווי עס שטייט פון אר"י הק', אזוי אויך האט יצחק געדארפט מברר זיין בירורים מיט מסירת נפש בשעת'ן געבן די ברכות, כדי צו געבן כח פאר יעקב, צו גיין מברר זיין די נשמות פון כלל ישראל ביי לבן הארמי און געבוירן די שבטי קה. דאס אלעס האט יצחק געמאכט מיט דעם וואס ער האט געקענט אוועקווארפן מיט מסירת נפש זיין גאנצע מציאות פון הונדערט דריי און צוואנציג יאר, זאגנדיג **"גם ברוך יהיה"** - איך בין מבטל אלעס וואס איך האב געהאלטן ביז היינט, און איך בין מסכים צו אלעס וואס דער אויבערשטער וויל.

דעריבער זאגט מען דער פרשה פון ברכות יעקב בעפאר די תקיעות ביידע טעג ראש השנה. דאס געבורט פון יצחק ליינט מען נאר דעם ערשטן טאג, די עקידה פון יצחק ליינט מען נאר דעם צווייטן טאג, אבער די דאזיגע פרשה פון מסירת נפש פון יצחק, דאס ליינט מען ביידע טעג בעפאר תקיעת שופר - ווייל מען וויל אויפוועקן דעם כח פון תשובה וואס א איד זאגט ביי תקיעת שופר "טעיתי - איך האב געהאט א טעות", דעריבער דערמאנט מען דעם כח פון יצחק וואס האט דאס אנערקענט, און ער האט זיך געבויגן און עס אנגענומען מיט מסירת נפש.

מיר שטייען יעצט ערב ראש חודש - א צייט פון תשובה. דער עיקר תשובה איז ווען א מענטש בייגט זיך אראפ דעם קאפ און זאגט: 'איך האב געהאט א טעות'. און נישט נאר ווען ער האט געמאכט א טעות, פונקט ווי עס איז נישט אזא חידוש די עקידה, אז א מענטש זאל זיין גרייט זיך צו שחט'ן פארן אויבערשטן - עס איז זייער שכל'דיג.

דווקא אינעם פלאץ וואו **דער מענטש האט געטון פארן אויבערשטנ'ס כבוד, און נאך אסאך יארן האט ער פארשטאנען אז ער האט געהאט א טעות, וואס דאן איז אים אזוי שווער צו טרעפן א פלאץ אויף דער וועלט**. דוקא דעמאלט אויב שווייגט ער און ער שלינגט אראפ זיין בזיון, ער איז מודה אז ער האט געהאט א טעות, **"ישמע בזיונו ידום וישתוק"**, ער ציהט צוריק פון אלעס אין איין רגע - 'זאל זיין אזוי ווי דער אויבערשטער וויל'. דאן ווערט געזאגט אויף אים: **"גם ברוך יהיה"** - אזא איינער איז געבענטשט.

שטייענדיג ערב ראש חודש כסלו, גיבט זיך דער מענטש א טראכט, עס איז אריבער א חודש תשרי - פול מיט תפילה און תשובה, מצוות און מעשים טובים. דערנאך איז פארבי חודש חשון - אויך פול מיט תורה און תפילה. אבער צומאל גייט אריין אין הארץ פון א מענטש אביסל ביטערקייט, וועט ער טראכט אז דער 'חשון' האט נישט אויסגעקוקט אזויווי ער האט אויספלאנירט אין 'תשרי', דעמאלט איז ער געווען זיכער אז 'חשון' וועט ער זיך דערהייבן גאר גאר שטארק. אבער יעצט קוקנדיג אויף פאראויס טראכטנדיג פונעם חודש כסלו וואס קומט צו גיין, די ליכטעלעך פון חנוכה - תורה שבעל פה, בעט ער זיך ביים אויבערשטן אז ער זאל האבן דעם כח פון "מודה ועוזב ירוחם", דער כח פון תשובה, צו אראפבייגן דעם קאפ און זאגן 'טעיתי', צו פארשטיין אז דער אויבערשטער האט אים אוועקגעשטעלט אין דעם פאסיגסטן פלאץ געוי אוואו ער דארף שטיין, און פון דארטן דינען דעם אויבערשטן.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן, "יְהִי הַחֹדֶשׁ הַזֶּה. כְּנִבּוּאַת אֲבִי חוֹזֶה. וְיִשָּׂמַע בְּבֵית זֶה. קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה. חָזָק יְמַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ. אַמִּיץ יַעֲשֶׂה בַּקָּשָׁתֵנוּ. וְהוּא יִשְׁלַח בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. בְּרָכָה רְוָחָה וְהַצָּלָחָה", עס זאל זיין א חודש פון גאולה וישועה; כאטש עס שטייט אין בני יששכר אז חודש חשון וועט ווערן אויפגעבויעט דער דריטער בית המקדש, פונדעסטוועגן דאך זענען מיר נישט חלילה פון די וואס רעכענען אויס ווען משיח דארף קומען, וואס דאס טאר מען נישט טון (סנהדרין צז:). נאר מיר גלויבן און ווארטן יעדן טאג ער זאל קומען, און דער בית המקדש זאל ווערן אויפגעבויעט, דאן וועט מען שוין פארענטפערן אלע חשבונות.

מען בעט זיך ביים אויבערשטן 'קרבה אל נפשי גאלה', גיב פאר יעדן איינעם פון אונז זיין פרטיות'דיגע גאולה, ער זאל זיך קענען מחזק זיין אין זיין פלאץ און אין זיין עבודה. מען בעט זיך ביים אויבערשטן אידישע קינדער זאלן האבן הרחבת הדעת אין פרנסה, יעדער איינער זאל האבן בשפע פון אלעם וואס ער דארף, כדי צו קענען לערנען און דינען דעם אויבערשטן ווי עס דארף צו זיין, עס זאל מקוים ווערן

בייַ יעדן איינעם: "**וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ**", דער אויבערשטער זאל אונז געבן נאך און נאך, אידישע קינדער דארפן טאפעדיגע און גשמיות'דיגע פרנסה ברווח ובשפע, ממש פונקט ווי דאס וואס יצחק האט געבענטשט יעקב אבינו. מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

פרשת ויצא

נושא: זיך נישט פארלירן אין דער ביזנעס וועלט

יעקב אבינו דינט דעם
אויבערשטן אין די
שוועריסטע מצבים וואס
מען גייט דורך ביים
ארבעטן פאר פרנסה

פרשת ויצא

נושא: זיך נישט פארלירן אין דער ביזנעס וועלט

יעקב אבינו דינט דעם אויבערשטן אין דער שווערסטע מצבים וואס מען גייט דורך ביים ארבעטן פאר פרנסה

א. די הבטחה וואס דער אויבערשטער זאגט צו יעדן איד: איך בין מיט דיר!

די ברכות פון יצחק אבינו אויף גשמיות'דיגע זאכן | יעקב אבינו גייט אין גלות

ב. די עבודה פון יעקב אין אונזער לעבן: גלויבן אז ווען מען גייט אריס ארבעטן, דינט מען יעצט דעם אויבערשטן

איך וויל אהיימנעמען 'מיין' חלק, איך וויל גארנישט האבן פון דיר | דער 'יעקב' פון יעדן דור - היטן די תורה פון יעדן פלאץ | מיינע פיס טראגן מיר צום בית המדרש | דער יצר הרע וויל פארכאפן דעם איד ביי זיין ארבעט, אבער דער איד נאָרט אים אויס

ג. די שווינדלעריין אין ביזנעס וועלט

די שווערקייט פון זיך אפגעבן מיט א בלאפער | די שווערע הלכות פון דין תורה | אויף יעקב אבינו איז אריבער אלע מיני פאפעריין פאר אונזערט וועגן | היינט זעהט מען למפרע וויפיל סודות התורה האט זיך אפגעטון ביי יעדן ריר | אין בית המדרש פון שם ועבר | א גנב און פאפער בקדושה | מסירת נפש פאר אידישע קינדער

נושא: זיך נישט פארלירן אין דער ביזנעס וועלט

א.

די הבטחה וואס דער אויבערשטער זאגט צו יעדן איד: איך בין מיט דיר!

די תורה הקדושה זאגט דער וואך, נאך וואס יעקב האט אויפגעשטעלט די הייליגע שבטים:

"וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר עֲבַדְתִּיךָ וְאֵת אֲשֶׁר הָיָה מִקְנְךָ אִתִּי כִּי מְעַט אֲשֶׁר הָיָה לְךָ לְפָנַי וַיִּפְרֹץ לָרֹב וַיְבָרֶךְ ה' אֹתְךָ לְרַגְלִי וְעַתָּה מָתַי אֶעֱשֶׂה גַּם אָנֹכִי לְבֵיתִי וַיֹּאמֶר מָה אֶתֶּן לָךְ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לֹא תִתֶּן לִי מְאוּמָה אִם תַּעֲשֶׂה לִי הַדָּבָר הַזֶּה אָשׁוּבָה אֶרְעֶה צֹאנְךָ אֶשְׁמֹר וגו'".

יעקב אבינו בעט זיך ביי לבן - נאכן ארבעטן ביי אים אזויפיל יארן, אין וועלכע ער האט פארבריינגט גאר שטארק דאס פארמעגן פון לבן - אז ער וויל עפעס פארדינען פאר זיך אויף אהיימצונעמען. צו דער פראגע פון לבן וואס ער וויל, ענטפערט ער: "איך וויל גארנישט פון דיר, נאר איך וועל ווייטער אפהיטן דיינע שעפעלעך, און די אלע שאף מיט פינטעלעך וועל איך נעמען פאר מיר". יעקב אבינו האט זיך געזומען מברר זיין און אויסקלויבן אידישע נשמות וואס זענען צוגעגליכן צו שאף, און ער זאגט פאר לבן קליפ און קלאר: **"לא תתן לי מאומה"** - דו גיב מיר גארנישט!". איך דארף מיין אייגענער חלק.

די ברכות פון יצחק אבינו אויף גשמיות'דיגע זאכן

די גרויסע עבודה פון יעקב אבינו איז אראפצוגיין אין אזעלכע נידריגע פלעצער, 'ארם נהרים' דער פלאץ פון ליגנט און פאפערי, דארטן שטייט יעקב און איז מברר די מידה פון אמת, **"תתן אמת ליעקב"** (מיכה ז כ). דאס איז אלעס נאר מיטן כח פון די ברכות וואס ער האט באקומען פון זיין טאטע יצחק.

ווייל לכאורה דארף מען פארשטיין פארוואס האט יצחק געגעבן פאר יעקב ברכות אויף גשמיות'דיגע זאכן, געלט מיט פארמעגן, און נישט אויף רוחניות? נאר יצחק האט געבענטשט יעקב'ן בעפאר ער איז געפארן צו לבן, וואס דארט האט ער זיך באשעפטיגט מיט מברר זיין שבטי קה, אויפדעקן און אויפבויען די אידישע נשמות, וואס אויף דעם האט ער געדארפט די ברכות פון געלט; ווי עס ווערט געברענגט (ל"מ ס"ט): "די נפשות שטאמען פונעם זעלבן פלאץ פון וואו געלט שטאמט". יצחק אבינו האט געהאט א געוואלדיג גרויס עשירות, און ער האט אנגעוואונטשן יעקב מיט דעם, ווייל דורך דאס עשירות ברענגט מען אראפ אידישע נשמות.

יעקב אבינו גייט אין גלות

"ויצא יעקב מבאר שבע". די הייליגע ספרים רעדן שוין ארום, יעדער איינער אויף זיין וועג, צו מסביר זיין און צוגלייכן דאס וואס יעקב איז אנטלאפן פון ארץ ישראל מורא האבנדיג פון זיין ברודער עשו, צו דאס וואס אידן זענען געגאנגען אין גלות דורכאויס אלע דורות.

יעקב אבינו גייט אין גלות; ווי עס שטייט אין פסוק: **"כי בא השמש"**. פלוצלונג איז דער זון אונטערגעגאנגען, דאס מיינט צו זאגן אז עס איז געווארן פינסטער, הסתרת פנים. ביז דער אויבערשטער אליינס האט זיך אנטפלעקט און געזאגט: **"וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ וּשְׁמַרְתִּיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וַהֲשִׁבֹתִיךָ אֶל הָאֲדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ"** - איך בין מיט דיר! איך היט דיר אפ וואו אימער דו גייסט! איך וועל דיר נאך צוריקקערן צו דעם לאנד! איך וועל דיר נישט אפלאזן ביז ווען איך וועל טון וואס איך האב דיר צוגעזאגט! יעקב וועקט זיך אויף זאגנדיג: **"אין זה כי אם בית אלהים וזה שער השמים"**.

דאס זעלבע טוט זיך אפ מיט יעדן איד וואס טרעפט זיך אין א פינסטערניש, אלעס ארום איז שווארץ און טונקל, ער איז פארלוירן און צומישט. דאן, פלוצלונג, זעהט ער ווי אין א חלום דעם שער השמים, ווי דער אויבערשטער רעדט צו אים און טרייסט אים: "איך בין מיט דיר! איך היט דיר אפ! איך וועל דיר קיינמאל נישט פארלאזן!". פון דעם באקומט ער כח און קוראזש זיך אויפצופרישן אינמיטן דעם טונקעלן גלות, און אנהייבן לעבן אין א רוחניות'דיגע וועלט.

ב.

די עבודה פון יעקב אין אונזער לעבן: צו גלויבן אז ווען מען גייט ארויס ארבעטן, דינט מען יעצט דעם אויבערשטן

די עבודה פון יעקב אבינו איז געווען, זיך אפצושיידן אינגאנצן פון דאס פארקערטע פון קדושה. דעם כח האט ער באקומען פון זיין זיידע אברהם אבינו וואס האט גארנישט געוואלט נעמען פונעם רויב פון דער מלחמה קעגן די פיר קעניגן; ווי עס שטייט אין פסוק (בראשית יד כא-ג): **"אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם"**.

איך זויל אהיימנעמען 'מיין' חלק, איך זויל גארנישט האבן פון דיר

יעקב וויל נישט האבן קיין שום שייכות מיט לבן, נאר ער שטייט זיך אין זיין ווינקל - אין זיינע ד' אמות, דארט לעבט ער זיך מיט זיין מדה, די מדה פון 'אמת', און פון דארט איז ער מברר בירורים, ער נעמט ארויס די קדושה וואס ליגט פארשטעקט, פארכאפט און אויסגעמישט אין די טמא'נע ערטער, ביי לבן אין שטוב, אזוי נעמט ער ארויס זאכן וואס לבן חלומ'ט אפילו נישט אז יעקב קען עס ארויסכאפן. ביז עס קומט צו א מצב אז יעקב ברענגט צו אז לבן זאל אליינס נאכלויפן יעקב און צוריק געבן די קדושה (ניצוצות) וואס ליגט ביי אים באגראבן (ווי עס ווערט ערקלערט אין בעש"ט ויצא י"ח).

לבן זעהט טאקע ווי יעקב באשעפטיגט זיך אראפצוברענגען און אויפהאדעווען אידישע נשמות, און יעדעס מאל קומט ער און פראבירט צו צומישן און צושטערן אלעס, קודם מיטן אויפטוישן רחל מיט לאה, שפעטער מיטן גאנצן שפיל פון עקודים נקודים וברודים. אבער ביי אלעם שטייט יעקב פעלזן פעסט און ווערט נישט צומישט, נאר טאג און נאכט טוט ער זיך זיין עבודה.

דער 'יעקב' פון יעדן דור – היטן די תורה פון יעדן פלאץ

עס איז באוואוסט די וועלט פונעם הייליגן בעל שם טוב וואס וועלט געברענגט כסדר אין 'מאור עינים' און אין 'תולדות יעקב יוסף', אז אלעס וואס עס שטייט אין דער תורה איז נצחיות, עס איז שייך פאר יעדן איד, אין יעדן פלאץ און צו יעדע צייט. אין יעדן איד איז פארהאן א 'יעקב', וועלכן פון דער אנדערער זייט שטייט א 'לבן' - דער יצר הרע וואס שטערט און צומישט די קדושה ביי יעדע געלעגנהייט.

צום ביישפיל: **א אינגערמאן וואס איז געזעסן יארן לאנג און געהארעוועט אין לערנען, אין ישיבה און אין כולל, און ער דארף יעצט פארמאכן די גמרא, כדי ארויסצוגיין ארבעטן און אהיים ברענגען עפעס עסן אין שטוב**, די סטרא אחרא פריידט זיך: 'אט אט גייט אלעס אין מיסט אריין, אלע יארן פון תורה וועט יעצט ווערן אויסגעמעקט חלילה'. ער מיינט אז ער האט שוין אריינגעכאפט דעם אינגערמאן אין טאש אריין. פלוצלונג זעהט ער אבער, ווי **דער איד איז ווייטער מקיים תורה און מצוות, ער האלט זיך ביי זיין ערליכקייט אינעם פלאץ אוואו ער שטייט**; ווי יעקב האט געזאגט פאר עשו: **"עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי"** - אפילו וועלן איך האב געוואוינט מיט לבן, וואס איז אזוי שלעכט, האב איך נאך אלץ געהיטן אלע תרי"ג מצוות.

מיינע פיס טראגן מיר צום בית המדרש

ענליך צו דעם זאגן די הייליגע **חז"ל** (ויק"ר ל"ה א'): פשט אין פסוק פון תהילים (קי"ט): **"חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך"** - איך האב איבערגעקלערט מיין וועג, און געקערט מיינע טריט צו דיין תורה". דוד המלך האט געזאגט: "רבונו של עולם, יעדן טאג האב איך געטראכט און געזאגט, היינט גיי איך צו יענעם פלאץ, צו יענע שטוב, אבער מיינע פיס האבן מיר געטראגן אין בית המדרש אריין".

אזוי אויך זאגט דער הייליגער **בעל שם טוב** (בעש"ט ואתחנן פב): "וועלן א מענטש וויל אויפשטיין חצות - אינמיטן דער נאכט, און דער יצר הרע טוט אים אודאי שטערן און טוט אלעס ער זאל בלייבן שלאפן אא"וו, איז א גוטע עצה זיך אויפצוואוועקן פאר עפעס א גשמיות'דיגע זאך, צו טון עפעס פון די באדערפענישן וואס דער גוף פאדערט, דערנאך "ואשיבה רגלי אל עדתיך" קערט מען די טריט צום בית המדרש".

עס איז דא א טיפער דערהער וואס ליגט אין דער עצה פונעם הייליגן בעל שם טוב, ער עצה'ט פאר א מענטש ער זאל גיין טון פשוט'ע זאכן - ארבעטן אויף פרנסה, און זיינע פיס וועלן אים שוין טראגן צו תורה - דאס מיינט, ער וועט אנערקענען אז מיט דעם וואס ער היט די תורה ביי זיין פשוט'ע ארבעט, מיט דעם דינט ער דעם אויבערשטן.

דער יצר הרע זויל פארכאפן דעם איד ביי זיין ארבעט, אבער דער איד נאַרט אים אויס

אסאך מאל דוכט זיך פארן יצר הרע אז ער האט שוין א בחור אדער אינגערמאן ביי זיך אין טאש, ער איז שוין אזוי פארטונקען אינעם עולם הזה אז ער האט שוין נישט קיין וועג ארויס, נאך דערצו היינט וואס דער עולם הזה ציהט אזוי שטארק. אבער דער אינגערמאן איז זיך מחזק מיט די ברכות וואס ער באקומט פון יצחק אבינו - דאס איז דער צדיק וואס בענטשט און באגלייט דעם איד בעפאר ער גייט ארויס צו דער דרויסנדיגער וועלט.

דער אינגערמאן שטייט אויף אינדערפריה, פרובירט צו דאוונען אביסעלע מיט כוונה, ער לערנט אביסעלע תורה, דערנאך גייט ער ארויס צו זיין פרנסה - אין א פלאץ וואס רבנים לאזן גיין ארבעטן,

דארטן טוט ער זאכן וואס פאר דעם יצר הרע פאלט נישט איין אז מען קען מאכן פון דעם עפעס רוחניות'דיג, עס קוקט אויס ווי קראנקע פעלערדיגע שאף וואס לבן האט געגעבן פאר יעקב: 'אט נעם זיך עס, מען קען סיי ווי גארנישט מאכן מיט דעם'.

צום ביישפיל: דער איד שטייט ביי זיין ארבעט און רעדט זיך אויס צום אויבערשטן, ער בעט זיך אויף זיין לעבן: 'טאטע, העלף מיר', יעדעס מאל מיט אן אנדערע מחשבה, איינמאל בעט ער אויף יראת השם, איינמאל אויף אהבת השם, צומאל בעט ער זיך אויף אביסל אמונה. פון מאל צו מאל כאפט ער אריין א פסוק תורה, א משנה, א הלכה, און צו מאל ברעקעלעך פון בענקעניש צום אויבערשטן. עס בליהט און בליהט, אזויווי די ברכה וואס יעקב אבינו האט געהאט ביי לבן.

דער יצר הרע וואס ווערט אנגערופן 'לבן הארמי' קען דאס נישט אויסהאלטן נאכדעם וואס ער כאפט זיך וואס דא איז געשען, און ער פרובירט צו צונעמען די חיות פון קדושה. אבער דער אויבערשטער שטייט און היט אים אפ, פונקט ווי דער אויבערשטער האט אפגעהיטן יעקב אז ער זאל מצליח זיין, און ער האט אים געהאלפן אז לבן זאל אים נישט קענען אויסנארן און בא'גנב'ענען, נאר פונקט פארקערט, אלעס וואס לבן האט געוואלט שלעכטס טון איז געווארן איבערגעדרייט לטובה.

ג.

די שווינדלעריין אין ביזנעס וועלט

די שוועריקייט פון זיך אפגעבן מיט א בלאפער

עס ווערט געברענגט אין **ספרים**: א מענטש וואס פאנגט א גאנצן טאג חיות, און ער טראכט נאכאנאנד מחשבות וויאזוי מען קען זיי אויספאפן זיי צו קענען אריין נארן אין נעץ אריין און פארכאפן, **אויטאמאטיש ווערט ער - דער דאזיגער מענטש - א שטיק ליגנער און פאפער.**

דערפאר האט יעקב געווויינט און געשריגן צום אויבערשטן בייטאג און ביינאכט אויף דעם וואס ער דארף זיך אפגעבן מיט לבן הארמי, און זיך אויסלערנען אלע וועגן פון הייליגע פאפעריי כדי זיך צו קענען שטארקן אויף לבן וואס טראכט אויף אים שלעכטס. געצווינגענערהייט באקומט ער די שטריכן פון א פאפער; ווי די **בעלי מוסר** זאגן: "דער וואס רייניגט דעם קוימען וועט שמוציג!". כאטש וואס זיין גאנצע ארבעט איז פארקערט, צו רייניגן די שמוץ, פונדעסטוועגן דאך וועט ער שמוציג, וויבאלד ער פאָרעט זיך מיט שמוץ. דאס האט יעקב געשריגן: "ריכטיג טאקע אז איך בין לוחם פאר קדושה, אבער געצווינגענערהייט ווער איך אויך פארשמירט פון דעם".

די שוועריקייט הלכות פון דין תורה

אזוי אויך די אלע רבנים וואס זיצן אין די בתי דינים פון **אבן העזר** און **חושן משפט**, זיי געבן זיך אפ א גאנצן טאג מיט אלע סארט פאפעריין און שלעכטע מעשיות וואס מען קען נישט דערהייבן אזא דערנידערונג. זייערע הערצער שרייען, שפירנדיג דינע קריצן אין נפש, איידעלע געפילן ווערן צורודערט, מיט דעם וואס זיי הערן און זעהן אזעלכע פארשעמענדע מעשיות, און קריכן אריין אין דעם צו דערגיין אלע פרטים. זיי שרייען: 'פארוואס און פארוען זאלן מיר זיך אפגעבן מיט דעם'.

ווי **חז"ל** זאגן (ב"ב פ"ט): נאכדעם וואס עס ווערט אויסגערעכנט אלע הלכות פון גנב'ענען און אויסנארן: "אויף אלעם האט רבי יוחנן בן זכאי געזאגט: "ווייי צו מיר אויב וועל איך זאגן, ווייי צו מיר אויב וועל איך

נישט זאגן. ווי צו מיר אויב וועל איך זאגן - ווייל די גנבים וועלן זיך אויסלערנען. ווי צו מיר אויב וועל איך נישט זאגן - ווייל די תלמידי חכמים וועלן נישט קענען גוט די הלכות." פרעגט די גמרא: "צום סוף האט ער יא געזאגט אדער נישט?". ענטפערט רב שמואל בר רב יצחק: "ער האט יא געזאגט!". ווייל עס שטייט אין פסוק (הושע יד י): **"כי ישרים דרכי הוי'ה וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם"** - די וועגן פון אויבערשטן (תורה) איז גלייך, די צדיקים גייען מיט דעם, און די רשעים שטרויכלען זיך מיט דעם.

אויף יעקב אבינו איז אריבער אלע מיני פאפערייען פאר אונזערט וזעגן

פון דער פרשה שעפט א מענטש כח זיך צו באשעפטיגן מיט די זאכן, ווען דער אויבערשטער פירט צו אז פון דארט זאל קומען זיין פרנסה. אלעס פונעם כח פון יעקב אבינו, וואס ער איז "איש תם יושב אהלים", א פשוט'ער, ערליכער און גלייכער מענטש, 'מטתו שלימה' - ער איז גאנץ. אבער פון דער צווייטער זייט האט ער דעם כח צו אידערדרייען די אלע רמאות - פאפערייען, מאכן פון 'רמאי' זאל ווערן 'מאיר'.

יעקב אבינו האט אויסגעטראטן דעם וועג פאר אלע דורות וואס קומען נאך אים, ער באגלייט יעדן איד וואס דארף ארויסגיין צו דער דרויסנדיגער וועלט וואס איז פול מיט נסיונות און רמאות, ער זאל פארשטיין אז דער אויבערשטער זאגט אים: 'דו ביסט נישט אליין, דו האסט זכות אבות!'.

ווי עס איז באקאנט פון ספרים: אז דוד המלך איז אריבער אין זיין לעבן אלעס וואס א איד וועט נאר אריבערגיין אין אלע דורות, אלע נסיונות אין אלע מצבים. ער האט פארפאסט דעם ספר תהילים וואס דארט קען יעדער איד זיך טרעפן א פלאץ און זיך אויסגיסן דאס הארץ פארן אויבערשטן. די זעלבע זאך איז מיט יעקב אבינו, ער איז אריבער אלע נסיונות און יסורים וואס אלע אידן אין אלע דורות וועלן אריבערגיין, ווען זיי וועלן ארויסגיין צו דער דרויסנדיגער וועלט כדי צו זוכן פרנסה.

ווער איז נאך אזוי גרויס און הייליג ווי די תנאים און אמוראים וואס האבן געארבעט ביטער שווער פאר זייערע פרנסות, די ראשונים וואס האבן געוואנדערט אין די שטעט און מדינות כדי צו זוכן פרנסה, צווישן זיי דער הייליגער רמב"ם וואס שרייבט א בריוו אראפלייגדיג ווי שווער ער האט געארבעט אינעם פאלאץ פונעם מלך, דערנאך ווען ער איז אהיימגעקומען האבן אים אפגעווארט פיל מיט מענטשן ביי זיין שטוב, ער זאל זיי אויסהיילן.

דער שכל'דיגער קאפ פארשטייט נישט ווי אזוי האבן זיי אלע געקענט אויך ארבעטן אזוי שווער און אויך זיין אזוי גרויס. אינ'אמת'ן האבן זיי באקומען דעם כח פון די ברכות פון יצחק אבינו, וואס יעקב האבן געגומען דורכן מסירת נפש פון רבקה אמנו, וואס האט גע'דאגה'ט פאר אלע אידישע דורות. רבקה אמנו האט אויפגעוועקט רחמי שמים צו זיכער מאכן אז יעקב נעמט די ברכות, און פון דארט איז ער געגאנגען לערנען פערצן יאר תורה ביי שם ועבר, מיט גרויס מיה און פלאג, וואס איז אסאך חשוב'ער פון דער תורה וואס ער האט געלערנט ביז יעצט.

אין בית המדרש פון שם ועבר

באמת איז דא אין דעם גרויסע און טיפע סודות, מען קען נישט צופיל אריינגיין אין דעם, מען וועט נאר אנרירן אביסל. ווען רבקה אמנו איז געווען טראגעדיג **"ויתרוצצו הבנים"**, דאן **"ותלך לדרוש את הוי'ה"** - לבית מדרשו של שם ועבר", זי איז דאן געגאנגען צום בית המדרש פון שם ועבר, צו פרעגן, וואס וועט דא זיין.

און וועו יעקב איז געגאנגען לערנען ביי שם ועבר (דער זעלבער פלאץ וואו זיין מאמע איז געווען, און באקומען די נבואה איבער זיין געבורט), איז ער כאילו צוריק אריין אין אן 'עיבור', וחזר למעי אמו, פונקט ווי א קינד בעפארן געבוירן ווערן. דארט איז ער אריבער אלע בירורים וואס האט אים געגעבן דעם כח זיך צו האלטן ביי לבן. די פערצן יאר וואס ער האט דארט געלערנט, און ער איז נישט געשלאפן ביינאכט, דארט האט ער געלערנט דעם חלק תורה פון רמאות - פאפערי, וואס ווערט אנגערופן **"ויתרוצצו הבנים בקרבה - ורב יעבוד צעיר"**. ווי מען זאגט אלעמאל אז דער שווערסטער חלק פון צו ווערן א דיין, איז, צו באקומען שימוש - דאס הייסט זיך אויסלערנען דעם פראקטישן חלק פון די דיני תורה, צו ווערן באקאנט מיט אלע סארט דריידלעך און שווינדלעריען, וואס זייער שורש איז פון דער תורה.

דארט זענען די סודות פון אידישע נשמות. ווי עס שטייט אין הייליגן זוהר (ח"ב צד.) אנהויב פרשת משפטים וואו עס שטייען אלע הלכות און דינים פון מענטשן וואס גנב'נען, שלאגן אא"וו, אלע שוועדע דינים וואס שטייען דארטן. זאגט דער זוהר: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם - אלין אינון סדורין דגלגליא, דינין דנשמתין דאתדנו כל חד וחד לקבל עונשיה" - אט דאס איז דער סדר פון גלגולים, די דינים פון די נשמות וואס מען איז דן, יעדער מיט זיין עונש. זעהן מיר די גרויסע סודות התורה וואס ליגן דוקא אין די שוועדע הלכות.

היינט זעהט מען למפרע וויפיל סודות התורה האט זיך אפגעטון ביי יעדן דיר

דאס אלעס האט יעקב געלערנט דארטן פערצן יאר, די שוועדע הייקעלע דינים דוקא אינעם פלאץ וואס איז געווען ווי א וויסטער מדבר אינעם רוחניות'דיגן זין, פונקט ווי די תורה איז געגעבן געווארן אין מדבר, אינדרויסן פון ארץ ישראל.

א גנב און פאפער בקדושה

יעקב אבינו איז ארויס פון באר שבע מיט א גאר גרויס פארמעגן, נאכמער פון וואס אליעזר האט געהאט וועו ער איז געגאנגען זוכן א שידוך פאר יצחק'ן, ווייל יצחק האט געהאט א גרעסער פארמעגן צו געבן פאר יעקב, ווי דאס וואס אברהם האט געגעבן פאר יצחק. רבקה האט געוואוסט אז ביי איר ברודער לבן וועט געלט עפענען אלע טויערן, דערפאר האט זי מיטגעשיקט אסאך געלט מיט יעקב, אבער אליפז איז געקומען און אלעס צוגענומען.

דאן איז יעקב געגאנגען לערנען תורה מיט גרויס דחקות, טאקע נאך וואס דאס פארקערטע פון קדושה האט פון אים אלעס גע'גזל'ט, האט ער זיך געזעצט לערנען די אלע דינים פון גניבות און גזילות, סיי די גניבות און גזילות אין חושן משפט, און סיי די ביטערע דינים פון אבן העזר, וואס זייער שורש איז פון גניבות און גזילות.

פון דארט האט ער געהאט דעם כח ארויסצונעמען די ליכטיגע אידישע נשמות פון צווישן די ציין און נעגל פון לבן, אויף אלע סארט וועגן, ווי מען זעהט אין די סודות התורה פון דער פרשה. דער דאזיגער כח האט אים יצחק געגעבן וועו ער האט געזאגט: **"בא אחיך במרמה"**. 'במרמה' איז בגימטריא 'אפיקומן'. וואס לויט טייל פון די **מדרשים** (פרקי דר"א, רש"י) איז די מעשה פון גנב'נען די ברכות פארגעקומען פסח אויף דער נאכט, וואס דאן גנב'עט מען דעם אפיקומן, דערמיט מאכט מען זיס דעם שורש פון גניבות, מען טרעפט דאס אין קדושה, און מען באקומט כח אויף א גאנץ יאר. נאכדערצו אז די מעשה פון לבן וואס איז נאכגעלאפן יעקב איז אויך געווען פסח ביינאכט; ווי עס שטייט אין די פיוטים פון נאך די **הגדה של פסח**: "הפחדת ארמי באמש לילה".

נאך קען מען זאגן, די אנדערע שיטות האלטן אז די מעשה פון די ברכות איז פארגעקומען ראש השנה, און אין די ביידע צייטן, פסח ביינאכט און ראש השנה, פירט מען זיך צו גיין מיט א קיטל, א בגד לבן, וואס איז מרמז אויף א גאר הויכער פלאץ ווי עס קריגן זיך ארום יעקב אבינו (לבנונית העליונה) מיט לבן הארמי (וואס ער הייסט דאך "לבן", זה לעומת זה פון יעקב), און אין די צוויי טעג האבן מיר א שמירה פונעם היפוך הקדושה, דערפאר קענען מיר דאן אנטון ווייס (אויך האט יעקב באקומען דעם נאמען 'ישראל - לי ראש', וואס דאס איז דער קומת הכתר, אריכת אפים, לובן העליון, ויש בזה סוד עמוק).

מסירת נפש פאר אידישע קינדער

ווען יעקב אבינו איז ארויס אין גלות איז אריבער אויף אים א שרעקליכע פינסטערניש און הסתר פנים; ווי עס שטייט אין פסוק: **"כי בא השמש"** פלוצלונג איז דער זון אונטערגעגאנגען - עס איז געווארן טונקל. און נאכדעם וואס ער איז אויפגעשטאנען האט ער געזאגט (כח טז): **"אָכֵן יֵשׁ הוי'ה בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי"** - דער אויבערשטער געפינט זיך דא, און איך האב נישט געווואוסט. לכאורה איז שווער צו פארשטיין, עס שטייט דאך אין גמרא (חולין צא:), ווי עס ווערט געברענגט אין רש"י, אז ווען יעקב איז אנגעקומען קיין חרן, האט ער זיך געכאפט און געזאגט: 'קען דען זיין אז איך בין אריבער דעם פלאץ אוואו מיינע עלטערן האבן געדאוונט (הר המוריה), און איך האב נישט געדאוונט דארטן?', און ווי נאר ער האט דאס געטראכט, איז דער ערד אים אנטקעגן געשפרינגען. אויב אזוי איז דאך קלאר אז יעקב האט יא געווואוסט אז דער פלאץ איז הייליג, טא פארוואס זאגט ער: "ואנכי לא ידעתי"?

נאר וואס דען, יעקב האט געזאגט: **"אנכי לא ידעתי"**, איך האב ביז יעצט נישט געווואוסט און נישט פארשטאנען די נקודה, אז **"אכן יש הוי'ה במקום הזה"**, דער אויבערשטער געפינט זיך מיט מיר אין יעדן פלאץ, אפילו ווען איך גיי יעצט אראפ קיין חרן צו לבן הארמי. פריער האט ער נישט פארשטאנען פארוואס און פארווען ער דארף אזוינס אריבער גיין, אבער ווען ער איז אנגעקומען צום פלאץ פון דער עקידה, דער פלאץ פון מסירת נפש, האט ער פארשטאנען אז מען רעדט דא פון אויפבויען אידישע דורות, וואס עס פאדערט זיך מסירת נפש, דאס האט ער געזומען פון זיין מאמע רבקה, ווען זי האט זיך מוסר נפש געווען און געזאגט: **"עלי קללתך בני"**.

עס איז באקאנט אז די אלע אמהות זענען די המשך פון איין נשמה; ווי מען זעהט אז ווען יצחק האט חתונה געהאט מיט רבקה, איז צוריק געקומן דער וואלקן, טייג און ליכט, וואס איז געווען ביי שרה. דאס זעלבע איז מיט רחל וואס האט ממשיך געווען דאס מסירת נפש פון רבקה וואס האט געזאגט "עלי קללתך בני", ווען זי האט גע'גנב'עט די תרפים פון איר טאטע לבן (מיר האבן שוין מאריך געווען אין א צווייטע פלאץ, אז רחל האט צוגענומען די תרפים, וויבאלד עס ווערט געמאכט פונעם קאפ פון א בכור, און לבן האט צומישט דעם בכור פון יעקב, מיט דעם וואס ער האט אויפגעטוישט רחל מיט לאה, דערפאר האט רחל צוגענומען די תרפים, צוריק ארויסצושלעפן די בכורה וואס איז געווען פארכאפט ביי לבן, מיט דעם האט זי אויפגעדעקט דעם ריכטיגן בכורה - "בני בכורי ישראל", והדברים עמוקים).

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן, ער זאל אונז געבן דעם כח צו לעבן א תורה'דיג לעבן, מיר זאלן זוכה זיין צו לעבן מיטן כח פון די אבות הקדושים, צו לעבן מיט אהבת השם און יראת השם. ווער עס לערנט תורה א גאנצע טאג, וואויל איז אים און וואויל איז זיין חלק. אבער דער וואס דארף זיך אפגעבן מיט גשמיות דורכן טאג, דארף ער וויסן אז ער איז מחובר צו די אבות הקדושים, ער איז מחובר

צו יעקב אבינו וואס ווערט אנגערופן 'ישראל', ער זאל וויסן אז ער ווערט אנגערופן 'ישראל' ווייל ער איז א קינד פון יעקב, און דער אויבערשטער איז זיך מיט אים מתפאר[יד]. מיט דעם גייט ער ארויס צו זיין פרנסה, אן קיין מורא זיך צו טרעפן ביי לבן, ווייל ער ווייסט אז דער אויבערשטער היט אים.

מען בעט זיך ביים אויבערשטן, גיב אונז דעם כח צו לעבן מיט דעם, גיב אונז אמונה אז מיר פארמאגן דעם כח. מיר זאלן זוכה זיין צו לעבן מיטן כח פון 'יעקב', אין די צייטן פון עיקבתא דמשיחא, דאן וועלן מיר זוכה זיין צו לעבן מיט אורו של משיח וואס דאס איז 'ישראל' - לי ראש.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין - יעדער איינער לויט זיין דרגא און לויט זיין פלאץ - צו זיין חלק תורה, זיין חלק תפילה, זיין חלק פרנסה, זיין חלק אין מחנך זיין די קינדער. עס זאל שיינען פאר יעדן איינעם די דאזיגע פרשיות, דער כח פון די הייליגע אבות, דער כח פון יעקב אבינו, דער כח פון די שבטי קה, מיר זאלן זוכה זיין צום כח פון אונזערע הייליגע ערליכע צניעות'דיגע מאמע'ס, אויפצוהאדעווען די זון מיט די טעכטער אויפן ערליכן אידישן וועג. מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

יד. ל"מ (קמא יז) "כי יש בכל אחד ואחד מישראל התפארות בפרטיות, שהשם יתברך מתפאר עמו בפרטיות, ואפילו בפחות שבישראל, אפילו פושעי ישראל, כל זמן שם ישראל נקרא עליו, כי נקרא פושעי ישראל, יש בו התפארות פרטי, שהשם יתברך מתפאר עמו בפרטיות".

נושא: אונזער לעבן איז א שטיק כבוד שמים

'שרו של עשו' שרייט
צו ''יעקב': דו מיינסט
דען באמת נאר דעם
אויבערשטנ'ס כבוד?!
'וירא כי לא יכול לו',
יעקב גלויבט אין זיך
אז ער מיינט יא דעם
אויבערשטנ'ס כבוד!

פרשת וישלח

נושא: אונזער לעבן איז א שטיק כבוד שמים

'שרו של עשו' שרייט צו 'יעקב': דו מיינסט דען באמת נאר דעם אויבערשטנ'ס כבוד?! 'וירא כי לא יכול לו', יעקב גלויבט אין זיך אז עד מיינט יא דעם אויבערשטנ'ס כבוד!

א. דער שר של עשיו פרובירט צו שעדיגן די זיכערקייט פון יעקב אז ער מיינט דעם אויבערשטן

די מלחמה פון יעקב מיטן שר פון עשו - ווי שטארק מיינט ער נאר דעם אויבערשטן | אן הכנה אריינצוגיין אין ארץ ישראל

ב. דער שר של עשו - ביי יעדן איד

יעדער איד שפיגלט אפ די שכינה | א משל פון א קינד וואס וויל זיין וואויל | דער רצון איז ריין | דו ווילסט יא אדער נישט?...

ג. מחשיב זיין דעם רצון און כאטש וועלן האבן רצון

האב נישט מורא צו בעטן אויף רצון | צניעות פון א אידישע טאכטער | ביים פארקראכענער איד איז 'יעדער מחשיב זיין 'וויל' צו 'וועלן' דעם אויבערשטן | יעדער וואס הערט דעם ריכטיגן ווארט, דערמאנט ער זיך וואס ער וויל באמת | דער רצון הייבט אלעס אויף

ד. לעובדא ולמעשה: א איז זאל גלויבן און וויסן אז אלעס וואס ער וויל און טראכט, רעדט און טוט, איז באמת 'בלתי לה' לבדו'

שטארקן דעם נקודת 'יעקב' איבער דעם נקודת 'איש' | זיך אוועקצומאכן איז פיל לייכטער ווי גלויבן אז מען איז א שטיק כבוד שמים | דער נקודת אמת וואס ליגט טיף אין הארץ פון יעדן איד

ה. א מינוט בעפאר יציאת נשמה זאל א מענטש קענען קוקן ליכטיג אויף זיין לעבן

ער גיבט זיך איבער פארן אויבערשטן | דער אריבערגאנג פון דער וועלט - בחירה, צו יענער וועלט - ידיעה | איך וועל דיר נישט אפלאזן

נושא: אונזער לעבן איז א שטיק כבוד שמים

א.

דער שר של עשיו פרובירט צו שעדיגן די זיכערקייט פון יעקב אז ער מיינט דעם אויבערשטן

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר וַיַּרְא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיִּגַּע בְּכַף יְרֵכוֹ וַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ".

יעקב אבינו איידער ער איז אריין קיין ארץ ישראל, האט ער געטראפן דעם שר פון עשו וואס האט זיך געשלאגן מיט אים ביז אינדערפריה, נאכדעם וואס דער שר פון עשו האט געזעהן אז ער קען זיך נישט שטארקן אויף יעקב, "וירא כי לא יכול לו", דאן האט ער אים אנגעירט און אוועקגערוקט זיין דיכט פון פלאץ; **"ויגע בכף ירכו, ותקע כף ירך יעקב".**

דא איז פארגעקומען א געשלעג א גאנצע נאכט, און יעקב איז געווען איינער אליין, אבער ער האט זיך געשטארקט אויפן שר פון עשו וואס האט אים נישט געקענט אראפווארפן און באזיגן. נאר אינדערפרי נאך וואס עשו'ס שר איז דורכגעפאלן מיט אלע זיינע פרואוואונגען, האט ער אים אנגעירט אין דער דיכט - דארט איז געווען דער איינציגסטער פלאץ וואו ער האט געהאט אן אחיזה.

דארפן מיר אריינקלערן: וואס איז געווען דא די שלעגעריי א גאנצע נאכט? וואס האט דער שר פון עשו געפרואווט צו טון מיט יעקב, וואס דאס האט יעקב אפגעווארפן מיט הצלחה? אין דער תורה שטייט דאך נאר דער קליינער קלאפ וואס יעקב האט געכאפט אינדערפריה נאכדעם וואס דער שר פון עשו האט גארנישט געקענט שעדיגן א גאנצע נאכט, אבער עס שטייט נישט וואס ער האט געוואלט טון און האט נישט געקענט.

די מלחמה פון יעקב מיטן שר פון עשו – וויי שטארק מיינט ער נאר דעם אויבערשטן

יעקב אבינו האט געוואלט אריינגיין קיין ארץ ישראל נאכדעם וואס ער האט אוועקגעשטעלט די שבטי קה. דאן איז דער יצר הרע געקומען זיך שלאגן מיט אים, פארשטעלט ווי א תלמיד חכם; ווי עס שטייט אין **חז"ל** (חולין צא. בר"ר עז ב). ער האט געוואלט אוועקנעמען פון יעקב זיין עבודה פון לעבן נאר פארן אויבערשטן אליין, וואס דאס איז דער מהות פון יעקב; ווי עס שטייט אין פסוק (דברים לג כח): "וישכון ישראל בטח **בדד** עין יעקב". דאס איז אויך די האפענונג פון די קינדער פון יעקב, אויף דעם קוקן

זיי ארויס - צו לעבן מיטן אויבערשטן אליינס; ווי עס שטייט אין פסוק (ישעיה ב יא-יז): "ונשגב הוי'ה **לבדו** ביום ההוא".

דער שר פון עשו - דער יצר הרע, האט געפרואווט איינצוזייען אין הארץ פון יעקב, **ער זאל נישט זיין זיכער וויפיל ער וויל באמת נאר דעם אויבערשטנ'ס כבוד - 'בלתי להוי'ה לבדו', ער זאל טראכטן אז זיין עבודת ה' איז נישט ריין פארן אויבערשטנ'ס וועגן, נאר מיט אייגענע חשבונות.** דער שר פון עשו האט געוואלט צומישן יעקב, מיט א שלייער פון א תלמיד חכם וואס וויל אים אויפקלערן זיין "אמת'ער" פלאץ, אז ער איז נישט אזא צדיק ווי ער מיינט, וואס מיינט נאר דעם אויבערשטן. נאכדערצו האט ער געזוצט די מידה פון יעקב וואס איז 'אמת'; ווי עס שטייט אין פסוק (מיכה ז כ): "תתן אמת ליעקב", טענה'נדיג צו יעקב אז ער איז נישט אמת'דיג ווען ער קלערט אז ער מיינט נאר דעם אויבערשטן.

אבער יעקב, מיט זיין מידה פון אמת, האט גלייך דערשפירט די פאלשקייט און קרומקייט פונעם שרו של עשו. עשו אליינס, איז דאך געווען א ליגנער און א פאפער, "כי ציד בפיו", און פון זיין שר באקומט ער דאך זיין כח, קומט דאך אויס אז זיין שר איז דאך א שטיק שקר. דערפאר האט ער נישט אנגענומען זיינע ווערטער, און ער האט זיך געקריגט מיט אים מיטן גאנצן שטארקייט ביז אינדערפריה. דאן האט עשו'ס שר געזהן אז ער קען נישט מער, האט ער אנטפלעקט זיין מיאוס'ן געזיכט פון אונטערן תלמיד חכם שלייער, און האט דערלאנגט פאר יעקב א שטויס.

אן הכנה אריינצוגיין אין ארץ ישראל

ווען מען גייט אריין קיין ארץ ישראל, איז מען מחויב מיט דריי מצוות, אויפנעמען א קעניג, אומברענגען עמלק און בויען א בית המקדש. אט דאס האט זיך דא אפגעטוהן.

"**ויותר יעקב לבדו**". יעקב אבינו שטייט בעפארן אריינגיין קיין ארץ ישראל, גייט ער אליינס אין ווינקל און מאכט זיך א חשבון הנפש מיט יראת שמים: ער גייט דאך יעצט אריינגיין אינעם היליגן לאנד - דער פלאץ פונעם 'יחוד השלם'. דעריבער וויל ער זיך אנגרייטן ווי עס דארף צו זיין; ווי עס שטייט אין ספרים אז די גאנצע עבודה פון צוואנציג יאר ביי לבן איז געווען אן הכנה צו ארץ ישראל. "ויותר יעקב לבדו", ער שטייט און רופט אויס אז ער ווייסט און גלויבט באמת און בשלימות אז עס איז גארנישט דא אויף דער וועלט נאר דער אויבערשטער אליינס.

"**ויאבק איש עמו**" - דאס איז דער שר פון עשו. **איש** - ווייזט אסאך מאל אויף גדלות, דאס איז וואס חז"ל זאגן אז ער איז געקומען מיט א שלייער פון א תלמיד חכם. דער יצר הרע איז געקומען צו יעקב מיט א פאלשע זיסקייט, רואיג און פארשטענדליך, ער קלערט אים אויף: "דו ביסט דאך בסך הכל א מענטש - **איש**, נישט קיין מלאך, דו ווילסט דאך לעבן א גשמיות'דיג לעבן - אפגעריסן חס ושלום פונעם אויבערשטן". אבער יעקב שטארקט זיך ער איז מכניע דעם שר פון עשו, ער רייסט אויס די געדאנקען פון עשו-עמלק, שטייענדיג פעלזן פעסט אויף זיין פלאץ, צו לעבן א תורה'דיג לעבן, אזוי ווי 'בני מלכים'; ווי דוד המלך האט געזאגט פאר שלמה (מ"א ב ב): "וחזקת והיית **לאיש**". מיט דעם איז ער מקיים די הכנה פון אוועקשטעלן א קעניג. דאן בויעט ער א בית המקדש, ער לעבט נאר פארן אויבערשטן, ווייל דער אויבערשטער איז אלעס, און עס איז גארנישט פארהאן אויסער אים. "**ויותר יעקב לבדו**" - "**בלתי לה' לבדו**", ער האט נישט קיין שום מציאות פאר זיך אליינס.

ב.

דער שר של עשו - ביי יעדן איד

יעדער איד שפיגלט אפ די שכינה

אט די דאזיגע זאך ממש שפילט זיך אפ ביי יעדן איד וועז ער שטייט אוז מאכט זיך א חשבון הנפש, וויפיל ער וויל באמת נאר דעם אויבערשטנ'ס כבוד. ער קוקט אריין אין זיין הארץ וי וייט מעגליך, צו דערגיין אויב איז ער באמת מקיים דאס וואס צדיקים לערנען אונז אויס (ל"מ ו): "א מענטש דארף פארמינערן זיין אייגענע כבוד און פארמערן אינעם כבוד פון אויבערשטן". אבער זעהנדיג וי שטארק ער איז פארנומען נאר מיט זיך, וועלט ער גאר צובראכן, אז באמת מיינט ער קיינמאל נישט דעם אויבערשטנ'ס כבוד, אלעמאל טראכט ער נאר פון זיך אוז וואס עס איז גוט פאר אים.

נאכדערצו וועז עס קומט צו בעטן אוז דאוועגען אויף דער שכינה הקדושה, וואס א איד איז מחויב אז אלע תפלות זאלן זיין נאר מיט דעם ציל, ארויסצונעמען די שכינה פון גלות. זעהט דער מענטש אז טיף ביי זיך אין הארץ וייסט ער גאנץ גוט אז דער צער פון דער שכינה גייט אים ווייניג אן, עס ארט אים אסאך מער וועז עס פעלט אים א געוויסע עסנווארג אדער סיי וועלכע גשמיות'דיגע גלוסטעניש. דערפאר האט ער מורא צו בעטן פאר דער שכינה, שפירנדיג אז אמת'דיג האלט ער נישט דערביי אוז ער וויל נישט רעדן קיין ליגנט צום אויבערשטן.

אבער עס איז דא א דערהער פון צדיקים וואס שיינען אריין מיט א פשטות אין יעדן איד, אז דאס אלעס באלאנגט יא פאר יעדן איינעם. מיט זייער גרויס רחמנות בלאזן זיי אריין א לעבנס גייסט אין יעדן איד, אים ליכטיג צו מאכן אוז אויפדעקן אז באמת וויל ער גארנישט אין דער וועלט נאר דעם אויבערשטן. זיין גאנצע שטרעבן אין לעבן - צי ער וועייסט יא פון דעם אדער נישט, צי ער זעהט עס יא אדער נישט - איז נאר פארן אויבערשטן אליינס, 'בלתי לה' לבדו', דאס איז זיין מציאות.

אזוי איז אויך מיט **יעדן צער אוז וועייטאג וואס ער האט, אלעס איז ממש א חלק פון צער השכינה**, אוז אלע זיינע תפלות איז נאר פארן כבוד פונעם שכינה. אפילו אויב ער וועייסט נישט אוז ער פארשטייט גארנישט אין פנימיות אוז סודות התורה, פונדעסטוועגן דאך געהערט דאס אלעס צו אים, אלע יחודים אוז זיווגים וועלן אפגעטון דורך זיין עבודה וואס ער טוט.

א משל פון א קינד וואס וויל זיין וואויל

כדי צו קענען פארשטיין נאך א נקודה אין דעם, וועלן מיר זיך באנוצן מיט א משל. עס איז פארהאן אמאל א טאטע וואס בעט פון זיין קינד צו טון עפעס, אבער דער קינד טוט עס נישט, וויל ער איז אריינגעטון אין נארישקייטן אוז פוסטע זאכן, ער הערט ניטאמאל וואס דער טאטע זאגט. דער טאטע איז ביי אים אזוי אומוויכטיג, אז ער מאכט זיך נישט צו טון פון אים. פארשטייט זיך אז דער טאטע האט פון דעם גרויס צער.

אבער לאמיר זיך פארשטעלן וי דער טאטע שטייט אונטערן טיר, אוז פלוצלינג הערט ער וי זיין זון רעדט מיט זיין חבר אוז שמועסט אויס פאר אים זיין וועייטאג וואס ער האט, פון דעם וואס ער קען זיך נישט שטארקן צו אויסהערן זיין טאטנ'ס געבעט אוז אים פאלגן, ער פארציילט אים אז ער וויל גאר גאר שטארק מקיים זיין דעם טאטנ'ס רצון, אבער עס איז אים זייער שווער. ער קען זיך נישט שטארקן אוז

אריסקריכן פון זיינע אלע נארישקייטן און טון וואס זיין טאטע זאגט. פרעגט אים זיין חבר: "ווי קען זיין אז עס טוט דיר עכט ווי, אויב וואלט דיר עס טאקע ווי געטון, וואלסטו אים שוין פון לאנג געפאלגט". ענטפערט דאס קינד: "דו פרעגסט זייער גוט, אבער דער פאקט איז פארט אזוי, אז אינעווייניג אין הארץ האב איך דערפון צער, נאר פונדרויסן קען איך זיך נישט שטארקן".

וויפיל צער און עגמת נפש גייט אראפ פונעם טאטנ'ס הארץ הערנדיג אזעלכע ווערטער. אפילו אויב דאס קינד האט זיך נאכנישט אינגאנצן פארבעסערט און ער גייט ווייטער אן מיט זיינע מעשים, פונדעסטוועגן דאך, מיט דעם אליינס, וואס ער זעהט אז דאס קינד וויל עס נישט, ער גלויבט אז זיין אמת'ע מציאות איז צו זיין גוט און אויסהערן זיין פאטער, נאר די זאכן פון ארום, האלטן אים אפ - בארואיגט זיך דער טאטע.

דער רצון איז ריין

די זעלבע זאך ממש - מיט טויזנטער אונטערשיידן - איז צווישן די אידן 'בני אל חי' און זייער פאטער אין אין הימל. וועו א איד זעהט ווי שטארק ער איז ווייט פון קדושה, איינגעזונקען אין קנאה, תאוה און כבוד, ווייסט ער אבער אז ער האט אן אינעווייניגסטע זאך - דער 'וויל' - וואס דאס איז גרעסער פון אלעם. דארט האט ער נישט קיין שום פעלער, זיין הארץ איז גאנץ און ריין נאר פארן אויבערשטנ'ס וועגן, 'בלתי לה' לבדו'.

דו זוילסט יא אדער נישט?...

דאן קומט דער בעל דבר - דער שר פון עשו - און פרובירט צו צומישן דעם איד און אים אראפווארפן, וועו ער קומט מיט 'באווייזן' אז וועו עס קומט צו גשמיות'דיגע און נידריגע בעשעפטיגונגען וואס ער וויל - טוט ער אלעס אין דער וועלט עס צו באקומען, אבער וועו עס קומט צו רוחניות און קדושה דארט פארנאכלעסיגט ער זיך און שטרענגט זיך נישט צופיל איבער. אבער יעקב שטארקט זיך אויף אים, **'כי לא יכול לו'**. דורכדעם וואס ער שרייט אויס: "עס איז נישט אזוי! באמת וויל איך יא זיין גוט!". און דער אויבערשטער איז זייער מחשיב אט די רצונות.

ג.

מחשיב זיין דעם רצון און כאטש וועלן האבן רצון

האב נישט מורא צו בעטן אויף רצון

עס איז דא אמאל א איד וואס לערנט כמעט נישט קיין תורה, נאר איין משנה אדער צוויי הלכות א טאג, ער האט נישט קיין שום טאלאנטן אדער פארשטאנד אין תורה, ער האט נישט קיין שום ליבשאפט אדער גלוסטעניש צו תורה, ער איז נישט אויפגעוואקסן אין א שטוב פון תורה, און ער איז נישט אריין אין א שטוב פון תורה. אבער ער ווייסט און גלויבט אז תורה איז זיין לעבן, אפילו ער האט נישט קיין שום געפיל דערצו, קיין שום חשק און רצון צו לערנען תורה א גאנצן טאג, ער וויל נאר ארבעטן און פארדינען אסאך געלט, ער שעצט בכלל נישט אזוי שטארק די דאזיגע וועלכע זיצן אין לערנען א גאנצן טאג.

אט דער איד שטייט און גיסט זיך אויס דאס הארץ פארן אויבערשטן: "טאטע זיסער, דאס חשיבות פון תורה שטייט שוין אין אלע ספרים, אבער איך בין אזוי ווייט פון דעם, איך וויל עס נישט האבן,

איך וויל נישט האבן צוטון מיט דעם, איך האב אפילו נישט קיין חלום אז מיינע קינדער זאלן זיצן אין לערנען אנשטאט צו גיין פארדינען געלט [אוי וויי נעבעך געוואלד], איך וויל נישט. אבער, איך בעט דיר באשעפער העלף איך זאל יא וועלן". כאטש אז בשעת ער זאגט ארויס די דאזיגע ווערטער: "העלף איך זאל וועלן" - ציטערט ער און האפט אז דער אויבערשטער זאל נישט אננעמען זיין געבעט, פונדעסטוועגן דאך קען מען נישט שאצן דעם געוואלדיגן נחת רוח וואס דער אויבערשטער האט פון אזא תפילה.

צניעות פון א אידישע טאכטער

דאס זעלבע איז מיט א אידישע טאכטער, עס איז פארהאן אסאך נסיונות און תירוצים וועג עס קומט צו צניעות, און אסאך מאל איז פשוט שווער צו פאדערן און פרובירן צו טוישן עפעס. אבער ווי חשוב און טייער איז וועג מען ברענגט אריין אין הארץ פון א אידישע טאכטער זי זאל פארשטיין דאס חשיבות דערפון, און זי זאל האבן א ווילן צו מאכן אן ענדערונג, אפילו וועג זי האט נאכנישט דעם מוט און שטארקייט זיך צו רוקן מיט עפעס, זאל זי כאטש בעטן אויף דעם ביים אויבערשטן - צו זוכה זיין צו אן ענדערונג.

און כאטש אז בשעת'ן מתפלל זיין האט זי מורא אז דער אויבערשטער וועט אפשר אננעמען איר געבעט, און זי וויל דאך עס נישט, ווייל זי וויל עס זאל בלייבן אזוי ווי עס איז... אבער פונדעסטוועגן דאך קען מען נישט שאצן און זיך פארשטעלן ווי טייער איז איר געבעט און אירע ווערטער וועג זי בעט מיט א צובראכן הארץ: "ליבער טאטע, הלוואי זאל איך וועלן מאכן א טויש". **וויפיל אידישע קינדער און טעכטער וואלטן צוריק געקומען צו אידישקייט, וועג מען וואלט געהאט אזא צוגאנג, פון בעטן און מחשיב זיין דעם רצון**. נישט נאר דאס, נאר מען וואלט לכתחלה נישט געפאלן אזוי ווייט, וועג מען וואלט געגלויבט אין דעם.

ביים פארקראכענער איד איז יעדער מחשיב זיין 'וויילן' צו 'וועלן' דעם אזיבערשטן

פונקט ווי עס איז פשוט ביי יעדן בר דעת, אז טאמער וועט זיין א ווייט פארקראכענער איד, וואס געפינט זיך ליידער אין גאר א נידריגער מצב, ער שפירט און זעהט אז ער האט נישט קיין שום געפיל צו קדושה, אבער פונדעסטוועגן דאך דרוקט ער זיך אויס אז ער וואלט געוואלט האבן א ווילן, ער וויל וועלן. דאן פארשטייט יעדער איינער ווי חשוב און טייער זיין רצון איז, דאס אליינס איז דאך דער רצון צו קדושה.

אזוי אויך טויזנטער מאל מער - איז דאס וואס מיר האבן פריער גערעדט, אויף א איד וואס ער היט יא תורה און מצות אבער ער האט ספיקות צי ער מיינט אמת'דיג נאר דעם אויבערשטן'ס כבוד. פאר אים זאגט מען: פארשטיי, אז דאס אליינס, וואס דו ווילסט לעבן אין אזא מדריגה פון וועלן נאר דעם אויבערשטן'ס כבוד, דאס אליינס הייסט דאך אז דו לעבסט נאר פארן אויבערשטן.

יעדער וואס הערט דעם ריכטיגן ווארט, דערמאנט ער זיך וואס ער וויל באמת

יעדער ווייסט אז וועג מען וויל דערנענטערן א איד צו אידישקייט, און מען הייבט אן צו רעדן מיט אים איבער די גרויסקייט פון אויבערשטן, וועט צומאל זיין הארץ אזוי אויפגעפלאמט צום אויבערשטן, כאטש ער איז גאר טיף איינגעזונקען אין דער שמוציגער בלאטע פון קנאה, תאוה און כבוד, פון וואו עס איז אים זייער שווער ארויסצוקריכן, פונדעסטוועגן דאך וועט פאר אים אנטפלעקט דער אמת פונעם

אויבערשטן, וואס איז שטענדיג דא, "אמת הוי'ה לעולם', ער איז אלעס. ער הייבט אן כאפן אז באמת וויל ער שטענדיג לעבן מיט דעם, אז אלעס איז דער אויבערשטער, און זיין געטריי צו איהם.

דאס זעלבע איז מיטן ערליכן איד וואס שפירט זיך וויט, ער שפירט אז ער איז נישט אזוי ריין פארן אויבערשטן, אויב וועט מען רעדן מיט אים פון דער גרויסקייט פון אויבערשטן לויט זיין השגה, וועט אוודאי זיין הארץ אויפפלאקערן מיט א שטארקע בענקשאפט, דאן וועט זיך פאר אים אנטפלעקן דער אמת, אז ער וויל נאר דעם אויבערשטן אליינס.

דער רצון הייבט אלעס אויף

ביי אט די צוויי מענטשן (סיי דער וואס וויל וועלן זיין ערליך, און סיי דער וואס וויל וועלן נאר דעם אויבערשטנ'ס כבוד), ביי זיי צוויי ווערט אנטפלעקט דאס געוואלדיגע רחמנות פון אויבערשטן, אז דורך זייערע פשוט'ע רצונות וואס זיי האבן - צו וויסן און גלויבן אז דער אויבערשטער איז אלעס, און אז באמת זענען זיי אין גארנישט אינטרעסירט נאר אין אים - ווערט אלעס אויפגעהויבן. דאס איז דאס גרויסע רחמנות, אז אפילו זיי ווערן ווייטער אריינגעשלעפט אין זייער גשמיות (סיי דער וואס איז נאכנישט אינגאנצן ערליך, און סיי דער וואס האט נאך אייגענע חשבונות) פונדעסטוועגן דאך הייבט זייער רצון אלעס אויף.

ד.

לעובדא ולמעשה: א איז זאל גלויבן און וויסן אז אלעס וואס ער וויל און טראכט, רעדט און טוט, איז באמת 'בלתי לה' לבדו'

שטארקן דעם נקודת 'יעקב' איבער דעם נקודת 'איש'

די דאזיגע עבודה באלאנגט צו יעדן איד: סיי דער פשוטע'ר מענטש וואס דארף שטארקן זיין נקודת 'יעקב' אויף זיין נקודת 'איש', ד.מ. ער זאל אנערקענען אז באמת וויל ער טון נאר דעם אויבערשטנ'ס ווילן און מקיים זיין זיינע מצוות (דאס זענען מחשבות וואס ווערן אנגערופן יעקב), און ער זאל זיך נישט לאזן פון די מחשבה וואס שלעפט אויף אראפ און זאגט אים אז דער דאזיגער רצון איז גארנישט ווערד אויב מען לעבט אזא גשמיות'דיג לעבן (די דאזיגע מחשבות וואס ווערן אנגערופן 'איש').

און עס איז אויך נוגע צו דעם עובד השם. ער זאל גלויבן אז ער האט די נקודה פון 'יעקב לבדו' - אז אלעס וואס ער טוט איז נאר פארן אויבערשטן אליינס, און ער זאל דאס שטארקן איבער דעם נקודה פון 'איש' - וואס טוט אים פארדרייען מיט מחשבות אז ער האלט נישט אין דער דרגה און ער מיינט עס נישט אמת'דיג. דאס איז דער 'ויאבק **איש** עמו' - דאס איז דער שר פון עשו, וואס וויל אים אריינווארפן אין דער בחינה פון 'איש'.

זיך אוועקצומאכן איז פיל לייכטער ווי גלויבן אז מען איז א שטיק כבוד שמים

עס איז דא אמאל וואס א איד דערווייטערט זיך פון אריינשפרינגען אין דברים שבקדושה זאגנדיג אז עס איז צי הויך און דערהויבן פאר אים, ער שפירט זיך נישט פאסיג דערצו. אבער אויב וועט ער זיך מתבונן זיין אין א רגע פון אמת, וועט ער באמערקן ווי אינעווייניג אין אים איז פארהאן דינע און איידעלע שרעק געפילן. דער שרעק איז נישט ווייל ער האט מורא זיך צו אונטער נעמען גרויסע זאכן, אויס מורא

אז עס וועט אים קאסטן א טייערן פרייז, אדער אז ער וועט דארפן טוישן זיין לעבנס שטייגער. נאר ער ציטערט פון זיך זעהן אין אזא הויכער פלאץ. אט דער שרעק שטאמט, ווייל דאס איז דער גרויסער אמת אין דער בריאה - דער כבוד פון אויבערשטן, און אויף דעם פארלייגט זיך דער יצר הרע אויף דער לענג און דער ברייט ביזן עלות השחר (לעתיד לבוא) אראפצואווארפן דעם איד פון דעם.

א איד שפירט זיך זייער גוט און באקוועם צו זאגן: "איך בין נישט וועדר דערצו". נאכדערצו וועט מען געדענקט נאך אלע דורכפעלער און נידריגע תקופות וואס מען איז אריבער אין לעבן. דאס איז אים אסאך אסאך גרינגער, ווי צו וויסן און גלויבן אז ער איז יא וועדר צו שטיין אין אט דעם הויכן פלאץ פון האבן אן אמת'ער ווילן צו טון דעם אויבערשטנ'ס רצון און גלויבן אז מיט אלעם מיינט ער באמת נאר דעם אויבערשטן. דער יצר הרע וויסט גאנץ גוט אז אין דער רגע וואס א מענטש וועט לעבן מיט אזא דערהער, דאן וועט זיין: **"לא יכול לו"**, ער קען פאקן פעק און אהיימגיין, ווייל ער האט שוין נישט קיין שום אויסזיכט צו אראפווארפן און דערווייטערן דעם מענטש פונעם אויבערשטן.

דער נקודת אמת וואס ליגט טיף אין הארץ פון יעדן איד

מען זעהט אסאך מאל אידישע נשמות וואס קערן זיך צוריק צו אידישקייט, פארווארפענע נשמות וואס זענען נעבעך אראפגעפאלן אין די נידריגסטע פלעצער, זיי האבן געטון אזעלכע שרעקליכע מעשים וואס חז"ל זאגן אויף זיי: "מעוות אשר לא יוכל לתקון" - מען קען שוין נישט פארריכטן. צומאל זעהט מען ווי פון איין מינוט אויפן צווייטן גיבן זיי זיך א וועק אויף און קערן זיך צוריק צו קדושה. פון וואו קומט דאס? דוקא פון דעם דאזיגן פלאץ! פון דעם דאזיגן איידעלן רצון - וואס איז גאר גאר איידל! **עס הייבט זיך אן מיט דעם וואס ער שפירט זיך גארנישט מיט נישט - אנטקעגן דעם אויבערשטן וואס ער איז אלעס**, בפרט דער בעל תשובה וואס ער קען נישט שטיין אנטקעגן אזויפיל שטראפן וואס ווארט אים אויף זיינע מעשים, און פון דעם דאזיגן שפלות ווערט זיין אייגענע מציאות געשטארבן, דאן שטייט אויף תחיית המתים זיין אמת'ע מציאות (אז דאס גאנצע לעבן איז נאר פארן אויבערשטן). דאס ווערט אנגערופן אז דער אמת שפראצט ארויס, "ואמת הוי'ה לעולם".

ענליך צו דעם זעהן מיר פון **תלמידי בעל שם טוב** וואס האבן געזאגט: אז אויב וועט מען זיי פאראורטיילן אין בית דין של מעלה אז זיי דארפן גיין אין גהינום - וועלן זיי גיין מיט א שמחה צו אויספירן דעם רצון פון אויבערשטן. מען קען זאגן אז דאס קומט פון דער נקודה פנימית וואס מיר רעדן דא, דער צדיק לעבט און אטעמט אז דער אויבערשטער איז אלעס, אויב אזוי איז נישט קיין חילוק גהינום צו גן עדן - וואס דער אויבערשטער ווייל, דאס איז מיין ווילן. אויף דעם איז געזאגט געווארן: "מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך" - אביסל ליכטיגקייט (די קליינע איידעלע נקודה פון רצון) שטופט אוועק אסאך פונעם טונקלקייט.

ה.

א מינוט בעפאר יציאת נשמה זאל א מענטש קענען קוקן ליכטיג אויף זיין לעבן

ער גיבט זיך איבער פארן אויבערשטן

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן אז אונזערע ווערטער זאלן זיין לויט זיין רצון, מיר זאלן קענען ארויסברענגען די נקודה אויף א ריכטיגן אופן. עס איז דא אמאל וואס א איד ליגט אויפן קראנקן בעט

אין זיינע לעצטע מינוטן אויף דער וועלט, ער האט נישט קיין טראפ כח און מח צו טראכטן אדער זאגן סיי וואס, ער האט נישט קיין מנין און נישט קיינער פון זיינע באקאנטע און פריינד וואס זאל זאגן מיט אים וידוי און שמע ישראל - אן עכטע מציאות פון **"ויותר יעקב לבדו"**. דעמאלט אין זיינע לעצטע פאר סעקונדעס לויפט אדורך ביי אים אין קאפ א מחשבה: "אמת השם לעולם" - נישט לגבי צידוק הדין, נאר עס איז **א שטראל פון אמונה, צו גלויבן אין יענע רגע אז די גאנצע וועלט, אלע זיינע יארן דא אויף דער וועלט, און אלעס וואס ער האט געטון במשך זיין גאנץ לעבן - "אלעס איז דער אויבערשטער".**

ער לייגט זיין שכל אין א זייט, און ער נעמט אלעס וואס ער האט געטראכט, געזאגט און געטון דורכאויס זיין גאנץ לעבן, און אויף אלעם רופט ער אויס: 'דער אויבערשטער איז איינס און ער איז אלעס'. מיט דעם האט ער דאך געגומען זיין גאנצע מציאות און געמאכט דערפון 'גארנישט מיט נישט' - אנטקעגן דעם אמת אז דער אויבערשטער איז אלעס. מיט דעם קומט ער גלייך אן אינעם גרעסטן פלאץ וואס איז נאר פארהאן אויף דער וועלט. נישט קיין חילוק וואס ער איז אלץ אריבער אין זיין לעבן, נסיונות מיט התרחקות, פונדעסטוועגן דאך האט ער צום סוף זוכה געווען צום עיקר - צו אנערקענען אז דער אויבערשטער איז אלעס. דאס איז ענליך צו דאס וואס **חז"ל** זאגן אז מען קען זוכה זיין צו עולם הבא אין איין מינוט פארן שטארבן (ע"ז יז.) **"בכה רבי יש קונה עולמו בשעה אחת".**

דער אריבערגאנג פון דער וועלט - בחירה, צו יענער וועלט - ידיעה

ווילאנג דער מענטש רעדט, טוט און מאכט, וויפיל ער זאל יא האבן השגות אדער נישט, וויפיל ער זאל זיין ראוי צו דעם אדער צו דעם, ווי אימער עס זאל זיין זיין מצב אין גשמיות, ווי נאר ער זאל האלטן ברוחניות, וויפיל עס זאל אריבערגיין אויף אים עליות און ירידות, פונדעסטוועגן דאך **סוף כל סוף איז ער אריינגעטון אין זיך**. און ס'איז טאקע ריכטיג, א מענטש דארף מאכן א חשבון הנפש צו זעהן וואו ער האלט, און מען דארף זיך פארבעסערן אין תורה און אין תפילה אא"וו. אבער עס איז דא א דערהער אז דער מענטש גיבט זיך אינגאנצן איבער פארן באשעפער, צו פארשטיין: "איך טוה גארנישט און מאך גארנישט - "אלעס איז דער אויבערשטער און **אלעס וואס געשעהט מיט מיר, איז ווייל אזוי וועדט דער כבוד פונעם אויבערשטן נתגלה".**

איך וזעל דיר נישט אפלאזן

"ויותר יעקב **לבדו**" - יעקב אבינו בלייבט שטיין אויף זיין פלאץ, ער ווייסט און פארשטייט אז אלעס וואס געשעהט מיט אים און זיין גאנצע מציאות אין דער וועלט, איז אלעס נאר פארן אויבערשטן אליינס - "בלתי להוי'ה **לבדו**". מיר האבן טאקע נישט קיין שום השגה אין די הייליגע אבות, אבער מיר קענען ארויסנעמען פאר אונז א וועג אין עבודת השם.

דער שר פון עשו האט טאקע אנגעירט דעם כף ירכו פון יעקב, אבער דאס איז געקומען נאך א גאנצע נאכט פון זיך שלאגן, וואו ער האט נישט געקענט באזיגן יעקב'ן. א גאנצע נאכט איז ער געשטאנען און פרובירט צו אראפווארפן און דערווייטערן יעקב, זאגנדיג: "דו האסט צוטון מיט בלאפער'ס, דו באשעפטיגסט זיך מיט עשו און מיט לבן, דו ביסט נישט ראוי פאר אזא מדרגה פון מיינען אמת'דיג דעם אויבערשטן". אבער יעקב אבינו שרעקט זיך נישט און ער זאגט: "יא! דאס איז מיין מציאות, מיין לעבן איז נאר פארן אויבערשטן".

דעם דאזיגן כח פון פארשטיין אז איך בין געבינדן צום אויבערשטן נישט קיין חילוק אין וועלכן מצב איך בין, דאס האט יעקב באקומען וועז דער אויבערשטער האט אים געזאגט (בראשית כח טו): **"וְהִנֵּה אָנֹכִי**

עִמָּךְ וּשְׁמַרְתִּיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וַהֲשִׁבֹתִיךָ אֶל הָאֲדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעֶזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ" - איך בין מיט דיר, איך היט דיר אפ איבעראל אוואו דו גייסט, איך וועל דיר צוריק קערן צו דעם דאזיגן לאנד, איך וועל דיר נישט פארלאזן ביז איך וועל טון צו דיר פונקט ווי איך האב דיר געזאגט". צדיקים האבן געטייטשט: "כי לא אעזבך" - אפילו אויב דו וועסט נישט זיין וועדר דערצו, וועל איך דיר נישט אפלאזן, דו וועסט זיין צוגעבינדן צו מיר.

אזוי שטייט א איד און רעדט זיך אויס פארן באשעפער: "טאטע, דו ווייסט אז איך בין נישט וועדר גארנישט, און ווי ווייט איך בין פון דיר, אבער דו האסט דאך געזאגט 'כי לא אעזבך', איך כאפ זיך אן אינעם כח און זכות פון די הייליגע אבות, און אין זכות פון יעקב אבינו וואס דו האסט אים געזאגט 'כי לא אעזבך', אין יעדן פלאץ און אין יעדן מצב".

די דאזיגע הבטחה האט דער אויבערשטער געגעבן פון זיך אליינס, אן דעם וואס יעקב זאל האבן געבעטן אויף דעם. עס איז נישט קיין פארגלייך א מתנה וואס א מענטש האט געבעטן, און דער וואס גיבט עס נעמט זיך אויס געווייסע תנאים וואס קומען מיט צוזאמען מיט דער מתנה, צו א מענטש וואס דער געבער קומט צו אים און זאגט אים: "איך וועל דיר געבן אלעס וואס דו דארפסט, איך האב דיר אויסדערוועלט, איך וועל דיר נישט אפלאזן אין סיי וועלכן מצב דו וועסט זיך נאר געפינען".

❖ ❖ ❖

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן, עס זאל אריינשיינען אין אונז די דאזיגע פרשה, מיר זאלן זוכה זיין צו לעבן מיט די דאזיגע עבודה, יעדער איינער אין זיין פלאץ און אין זיין מצב. אנשטאט צו ווייענען און קלאגן אויף די היינטיגע דורות, זאלן מיר האבן א פנימיות'דיגער דערהער, צו פארשטיין און גלויבן אז עס ווערט דורך אונז פארשפרייט דעם אויבערשטנ'ס כבוד אין דער וועלט [און אוודאי דארף א מענטש אויך אוועקגעבן א שעה אין טאג, צו ווייענען און מאכן א חשבון הנפש (ש"ה מב)].

מיר זאלן זוכה זיין צו באקומען דעם כח פון יעקב אבינו צו לעבן מיט דעם "ויותר יעקב לבדו", אונזער גאנצע עבודה זאל זיין נאר פארן אויבערשטנ'ס וועגן. מיר זאלן פארשטיין אז יעדע מחשבה וואס דערווייטערט אונז פון אט די דאזיגע זיכערקייט, קומט פונעם שרו של עשו. מיר זאלן זיך קענען שטארקן אויף אים דורך דער קדושה פון יעקב אבינו וואס ווערט אנגערופן 'בחיר שבאבות', 'קדוש ישראל', 'מטתו שלימה'.

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן ער זאל אונז געבן דעם כח. ווייל צומאל ווען מען געפונט זיך אין אזא הויכע דרגה, טוט דער יצר הרע אנווענדן זייטיגע מיטלען, אבי אים אראפצואווארפן; ווי עס שטייט אין **ספרים** (ל"מ תנינא קי"ז): "וועז א מענטש גייט אריין אין קדושה שטארקט זיך דער יצר הרע אויף אים, ווייל ווי מער ער גייט אריין אין קדושה, אלס מער ווערט זיין יצר הרע גרעסער פון פריער". צומאל ווארפט אים דער יצר הרע אראפ מיט א מעשה ר"ל, צומאל מיט א מחשבה, הרהור אדער ראיה אא"וו, און דאס קען צוברעכן דעם מענטש נאכמער, ווייל פון דעם האט ער שוין אפילו א 'באווייז' אז ער איז נישט אמת'דיג נאנט צום אויבערשטן, ווייל אויב יא, ווי קען זיין אז פונקט יעצט זאל ער פאלן מער פון פריער.

אבער מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן ער זאל אונז געבן דעם כח זיך נישט וויסנדיג צו מאכן פון אט די מחשבות: גיב אונז דעם כח פון יעקב אבינו וואס איז געבליבן שטארק, ער האט זיך נישט געבויגן, און אפילו נאכדעם וואס דער יצר הרע האט געפלאצט און אים דערלאנגט א זעץ האט ער זיך נאך אלץ נישט געירט, דאן האט דער מלאך אינגאנצן געהויבן הענט און געזאגט: **"לא יעקב יאמר עוד שמך, כי**

אם ישראל, כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל" - אויב פארמאגסטו דעם כח נישט צו כאפן קיין התפעלות, אפילו נאכדעם וואס איך האב מצליח געווען דיר צו שעדיגן, אויב אזוי זאל זיין דיין נאמען 'ישראל - לי ראש'. און אויך פון דעם האט יעקב זיך נישט איבערגענומען, און נישט אנגענומען דעם נאמען ישראל נאר נאכדעם וואס דער אויבערשטער האט אים אזוי געזאגט: **"ויאמר לו אלהים שמך יעקב, לא יקרא עוד שמך יעקב כי אם ישראל יהיה שמך, ויקרא את שמו ישראל".**

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן מיר זאלן האבן דעם כח נישט צו ווערן איבערראשט פון נסיונות. פארקערט, מיר זאלן זיך פרייען מיט דעם; ווי מען טרעפט אין בריוו פון צדיקים ווי זיי שרייבן,, אז ווען א מענטש זעהט אז ער האט א יצר הרע, זאל ער וויסן אז עס איז א גוטער סימן אז ער איז אנגעהאנגען אין אויבערשטן.

מיר זאלן זוכה זיין צום כח פון אורו של משיח, וואס איז מרומז אין די ווערטער: **"עד עלות השחר"**, וואס דאן האט יעקב באקומען דעם נאמען ישראל, לי ראש, אז ער איז א מרכבה עליונה. מיר זאלן קענען נעמען די נקודה פון יעקב און עס אויפהייבן צו ישראל, זיך צו האלטן סיי אין עליות און סיי אין ירידות, ווייל אויך נאכדעם וואס ער האט באקומען דעם נאמען ישראל, רופט אים די תורה מיטן נאמען יעקב.

מיר זאלן זוכה זיין צו דעם דאזיגן כח, בפרט ווען מיר האבן זוכה געווען צו זיין אויף שבת ביי **רבי שמעון בר יוחאי**, וואס ער איז אויך אריבער געגאנגען דאס אלעס, ער האט זיך געקריגט מיט דער מלכות פון אדום וואס קומט פון עשו, ער האט געדארפט אנטלויפן און זיך באהאלטן אין א מערה: "עד עלות השחר" - ביז ווען ער האט געקענט ארויסגיין, און דווקא דארטן האט ער באקומען די דרגה פון ישראל - סודות התורה, אורו של משיח - לי ראש.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו גלויבן אין דער עבודה פון די הייליגע אבות וואס האבן עס איבערגעגעבן פאר אלע דורות. מיר זאלן גלויבן אז מיר האבן א שייכות מיט דאס אלעס, און ווען מיר זאגן "אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב", מיינט מען דעם אברהם, יצחק און יעקב וואס זענען אין אונז. מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

נושא: נישט ווערן צובראכן פון די שווערסטע נסיונות

דער פילפאכיגער נסיון פון יוסף הצדיק: טאג טעגליך אָן קיין אפשטעל. אינמיטן א לעבן פון הצלחה. אן קיין חברים. אלע סימנים פון התרחקות. עונש אנשטאט שכר

פרשת וישב

נושא: נישט ווערן צובראכן פון די שווערסטע נסיונות

דער פילפאכיגער נסיון פון יוסף הצדיק: טאג טעגליך אָן קיין אפשטעל. אינמיטן א לעבן פון הצלחה. אן קיין חברים. אלע סימנים פון התרחקות. עונש אנשטאט שכר

א. די שווערקייט פון א נאכאנאנדע נסיון

לערנען די פרשה פון יוסף, דאס באגלייט יעדן איד אין זיינע נסיונות | יוסף הצדיק האט אונז אויסגעטראטן דעם וועג פאר אלע נסיונות | ווי מער שטענדיג - אלץ חשוב'ער | עס איז שווערער צו טון א קליינע זאך טאג טעגליך, ווי א שווערע זאך איינמאל | די סיבה דערצו: דער חילוק צווישן ווערן צוגעבינדן אדער בלייבן אפגעזונדערט | לעבן אויף קידוש השם | א שטענדיגער טאג טעגליכער נסיון קען צוברעכן א מענטש

ב. די שווערקייט פון גיין קאפ אין וואנט קעגן אלע נביאות'ן

א מלחמה וואס זעהט אויס אז ער האט נישט קיין אויסזיכטן פון אנהייב אן | ער ווייסט אז ער גייט דורכפאלן | א שאלה פון צייט

ג. די שווערקייט פון זיין אינעם נסיון איינער אליינס

יוסף הצדיק האט נישט געהאט קיין חברים זיך צו מחזק זיין | א חבר גיבט אביסל לופט צו אטעמען | פיר און צוואנציג שעה אן קיין איבערריים

ד. די שווערקייט פון א נסיון - אין א רואיגע און מוצלח'דיגע צייט

דער ריכטיגער צער איז ווען עס קומט צו א מענטש וואס לעבט זיך א גוטן טאג | דער ביטערער נסיון פון א סוקסעספולער מענטש זיך פארעקלט פון די אידישע קינדער - א גוטע זאך | יוסף הצדיק'ס גרויסקייט, לויט ווי מיר זעהן אין דער פרשה

ה. נסיון הנסיונות: די שווערקייט צו גלויבן אין דער נאנטקייט צום אויבערשטן טראץ די טאג טעגליכע נסיונות

פארשידנארטיגע פרטיות'דיגע נסיונות | די נסיונות געפונען זיך באהאלטן אינעם מענטש - נישטא וואו צו אנטלויפן | איך קלעב צו אזעלכע גראבע נסיונות, דער אויבערשטער וויל מיר האבן? | וועז דאס לעבן פארט רואיג, איז שווער צו טראכטן 'התקרבות' אויפן טעגליכן נסיון | דאס 'התרחקות' וואס דער מוצלח שפירט | יוסף הצדיק האט געהאט אלע סימנים אז דער אויבערשטער דארף אים נישט | די הייליגע ברידער וואלטן מיר אוועק | א גאנצן טאג בין איך פארנומען מיט אזא נידריגער נסיון | די קדושה וואלט מיר אוועק אן די טומאה נעמט מיר אן | צוועלף יאר תפיסה - א ראיה אז דער אויבערשטער האט נישט הנאה פון מיר

ו. פון וואו נעמט מען טאקע דעם כח בייצושטיין אזעלכע שווערע נסיונות?

די גרויסע מתנה פון "והצנע לכת" - לעבן נאר פארן אויבערשטן וואס איז מיר מחשיב | עליונים למטה ותחתונים למעלה - דאס ריכטיגע חשיבות אין די אויגן פון אויבערשטן

ז. גלות יון - טאג טעגליכע נסיונות אין ארץ ישראל

הונדערט אכציג יאר פון גזירות | אריינגעביסן צוביסלעכווייז און אומבאמערקט | דער כח פון מתתיהו ובניו

נושא: נישט ווערן צובראכן פון די שווערסטע נסיונות

א.

די שווערקייט פון א נאכאנאנדע נסיון

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"וַיְהִי הוי'ה אֶת יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מַצְלִיחַ... וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂא אֵשֶׁת אֲדֹנָיו אֶת עֵינֶיהָ... וַיְהִי כְּדַבְּרָהּ אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם וְלֹא שָׁמַע אֵלֶיהָ וגו'".

חז"ל דרש'ענען [טו]: "יעדן איינציגסטן טאג איז די פרוי פון פוטיפר געקומען מוטשענען יוסף, די קליידער וואס זי האט אנגעטון אינדערפריה, האט זי נישט אנגעטון ביינאכט, און וואס זי האט אנגעטון ביינאכט, האט זי נישט אנגעטון אינדערפריה". אזוי אויך זאגן **חז"ל** [טז]: "פאר צוועלף חדשים אין א ציה האט זי אים געמוטשעט, יעדן איינציגסטן טאג".

לערנען די פרשה פון יוסף, דאס באגלייט יעדן איד אין זיינע נסיונות

עס איז באקאנט די ווערטער פונעם הייליגן **בעל שם טוב**, אז די תורה איז 'נצחיות', יעדע איינציגסטע וואך האט שייכות מיט יעדן איד אין יעדן פלאץ צו יעדער צייט, עס איז נישטא קיין שום אות אין דער תורה וואס איז איבריג פאר סיי וועלכער איד אין סיי וועלכן מצב. נאכדערצו איז דאס געזאגט געווארן ווען עס קומט צו חומש בראשית, אין די פרשיות וואס רעדן איבער דעם אויפבוי פון כלל ישראל, די הייליגע אבות און אמהות וואס האבן אויפגעשטעלט כלל ישראל, און די הייליגע שבטי קה וואס פון זיי זענען די איידן געווארן אוועקגעשטעלט פאר א פאלק. איז דאך אודאי פארהאן אין די דאזיגע פרשיות די פונדאמענטן וויאזוי דאס לעבן פון דאס אידיש פאלק זעהט אויס דורכאויס אלע דורות.

יעדער איד האט אין זיך א בחינה פון די אבות, אמהות און שבטי קה. בפרט ווען עס קומט צו די זיבן פאסטוכער (אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף און דוד), וואס יעדער איינער איז אנטקעגן א געוויסע מידה פון וואס דער מענטש איז צוזאמגעשטעלט, יעדער חלק איינעם גוף איז אנטקעגן איינער פון די זיבן פאסטוכער, קומט אויס אז יעדער האט אין זיך א חלק פון די אלע זיבן, ער לעבט מיט דעם און דינט דעם אויבערשטן מיט יעדע מידה. דאס הייסט 'מעשה אבות סימן לבנים'. (למשל אברהם איז אנטקעגן ליבשאפט -

---

טו. (יומא לה:) אמרו עליו על יוסף הצדיק בכל יום ויום הייתה אשת פוטיפר משדלתו בדברים. בגדים שלבשה לו שחרית, לא לבשה לו ערבית. בגדים שלבשה לו ערבית, לא לבשה לו שחרית. אמרה לו השמע לי, אמר לה לאו.

טז. (תנחומא וישב ח) "יום יום - שנים עשר חודש, שנאמר (אסתר ג) מיום ליום ומחודש לחודש שנים עשר".

חסדים, יצחק איז אנטקעגן מורא - גבורות, יעדער מענטש האט א חלק פון די ביידע כוחות, איינער האט מער ליבשאפט איבער מורא און איינער פארקערט, אבער אלע האבן פון ביידע, און סיי ווען א מענטש וויל דינען דעם אויבערשטן מיט ליבשאפט אדער מורא, בינדט ער זיך צו, צום חלק 'אברהם' וואס איז אין זיין מציאות, אדער צום חלק פון 'יצחק' אא"וו).

יוסף הצדיק האט אונז אויסגעטראטן דעם וועג פאר אלע נסיונות

על כל פנים, וועז עס קומט צו דער פרשה פון יוסף הצדיק שפירט זיך יעדער איד מחובר צו די דאזיגע פרשה בפרטיות, זיך אנכאפנדיג אינעם כח פון יוסף הצדיק וואס גייט פאר אונז און לערנט אונז אויס דעם וועג וויאזוי אריבער צו גיין די שוועירע ביטערע נסיונות. וויל **ער איז אריבער אלע נסיונות וואס עס קען נאר און עס וועט נאר אריבערגיין אויף סיי וועלכע איד.** פונקט ווי דוד המלך איז אריבער אלע יסורים וואס א מענטש קען נאר אריבערגיין, און האט דערביי מתפלל געווען פאר אלע צרות וואס אידן וועלן נאר האבן דורכאויס אלע דורות; ווי **צדיקים** האבן געזאגט: "יעדער איד קען זיך טרעפן זיינע אייגענע דורכגאנגען אין יעדן איינציגסטן קאפיטל תהילים" (ל"מ בתרא קכה). אזוי אויך האט יוסף הצדיק אויסגעטראטן דעם וועג פאר יעדן איינציגסטן איד, ער זאל זיך קענען שטארקן אויפן יצר הרע, ביי אלע סארט נסיונות וואס איז נאר דא אויף דער וועלט.

אויב אזוי איז דאך די דאזיגע פרשה ווי א לייכט טורעם - צו אריינשיינען אין דער טונקל - פאר יעדן איד, ער זאל קענען אריבער גיין די פינסטערניש מיטן כח פון צדיקים וואס האבן זיך אפגעהיטן מיט א שלימות. אלע ספרים זענען פול מיט געדאנקען ארויסצונעמען פון דער דאזיגער פרשה אלע ערליי חיזוק און התעוררות, יעדער צדיק לויט זיין הייליגן שטייגער.

איז נישט מער ווי פאסיג צו אריינקלערן אינעם פנימיות'דיגן דערהער פון דאס וואס די תורה שטרייכט אונטער אז דער נסיון פון יוסף איז געווען א טאג טעגליכער נסיון. נאכדערצו וואס חז"ל זאגן אז זי איז געקומען מיט א פרישקייט אינדערפריה און ביינאכט יעדן טאג פאר צוועלף חדשים, שטענדיג געשטאנען איבער זיין קאפ. איז אודאי אז דאס מיינט עפעס צו זאגן פאר אונז, זיך ארויסצולערנען די וועגן פון מלחמה האלטן מיטן יצר הרע.

וזי מער שטענדיג - אלץ חשוב'ער

מיר זעהן אין הלכה, אז 'שטענדיגקייט' האט גאר א שטארקן כח, ווי עס ווערט גע'פסק'נט אין **הלכה**: "**תדיר ושאינו תדיר - תדיר קודם**", אויב א מענטש האט צוויי מצוות צו טון און ער וויסט נישט מיט וועלכע אנצוהייבן, דאן איז די הלכה אז מען דארף קודם טון דאס וואס איז מער שטענדיג, אפילו אויב די אנדערע זאך וואס איז מער זעלטן, איז בעצם אסאך מער חשוב, אבער פונדעסטוועגן דאך גיבט די תורה א גרויס חשיבות פאר א מצוה וואס מען טוט כסדר, טאג טעגליך.

עס איז שווערער צו טון א קליינע זאך טאג טעגליך, וזי א שווערע זאך איינמאל

פון דעם וואס מען זעהט אין דער תורה אז א טאג טעגליכע זאך האט א גרעסער חשיבות, פארשטייט מען אביסל אז אויך ביי א נסיון איז אזוי, א טאג טעגליכער נסיון - אפילו טאמער עס איז א קליינער נסיון - איז פיל שווערער. אפילו כאטש וואס דער נסיון פאר זיך איז נישט עפעס עקסטער שווער, איז עס נאך אלץ אסאך שווערער פון א נסיון וואס קומט אן איינמאל אין א תקופה אפילו אויב יענץ איז בעצם אסאך שווערער.

ווייל עס איז גרינגער צוזאמצונעמען אלע כוחות און אריבערשטופן דעם גאר שווערן איינמאליגן נסיון, ווי זיך צו מוטשענען איינמאל און נאכאמאל און נאכאמאל. פונקט ווי יעדער ווייסט אז טראפעלעך וואסער מאכן א לאך אין א שטיין (ווי די באקאנטע מעשה פון רבי עקיבא וואס האט דאס געזעהן און באשלאסן צו גיין לערנען), אזוי איז אויך מיט טראפעלעך נסיונות וואס קומען אויפן מענטש טאג טעגליך - עס שוואכט אפ און צולעכערט דאס הארץ.

דאס זעלבע זעהן מיר אויך אין דער גשמיות'דיגער וועלט, עס איז גרינגער פאר א מענטש צו אויפהייבן גאר א שווער פעקל און עס רוקן אין דער זייט, מער ווי שלעפן א פעקל - אפילו אויב איז עס זייער לייכט - פאר א לענגערע צייט. דאס זעלבע איז ביי אלע זאכן אין עבודת השי"ת. אויך ביי צדקה איז אסאך מאל חשוב'ער אויב וועט א מענטש געבן קליינע סומעס געלט נאכאמאל און נאכאמאל טאג טעגליך, מער ווי צו געבן א גרויסע סומע אויף איינמאל.

די סיבה דערצו: דער חילוק צווישן זוערן צוגעבינדן אדער בלייבן אפגעזונדערט

די סיבה דערצו איז זייער פשוט: וועו מען בעט א מענטש צו טון גאר גאר א שווערע זאך, ממש מורא'דיג שווער, אבער עס איז אן איינמאליגע אדער זעלטענע זאך, דאן קען דער מענטש גלויבן אז מיטן אויבערשטנ'ס הילף וועט ער מצליח זיין, אזוי קען ער זיך אפהאקן פון זיינע געפילן, אוו מיט צוגעמאכטע אויגן טוט ער די זאך, מיט א ווילדקייט אן טראכטן, שפאלטן די אייז אוו אריינשפרינגען אין וואסער. נישט נאר דאס, נאר צומאל קען ער צוניפקלויבן אוממענטשליכע כוחות אוו טון עפעס גאר ווילד, ממש מער ווי זיינע אייגענע כוחות - ווילאנג דאס איז אן איינמאליגע זאך. דאס איז אויך געזאגט געווארן וועו עס קומט צו טון עפעס א גוטע זאך אדער מצוה, וואס א מענטש קען טון גאר גרויסע שווערע אוו אומגלויבליכע זאכן.

אנדערש איז אבער וועו א מענטש וויל זיך אונטערנעמען עפעס א גוטע מנהג, זאל עס זיין די קלענסטע גרינגסטע זאך, אבער אויף א טאג טעגליכן פארנעם, דאן וועט זיך דער מענטש אנטרעפן מיט שווערקייטן. דאס איז צוליב דעם וואס ער קען נישט טון די זאך מיט א שטורעם איינמאל אוו פארט'ג, נאר כדי דאס צו טון יעדן איינצ'גסטן טאג, דארף ער זעהן צו וועו 'מחובר', באהאפטן אוו צוגעבינדן צו דער זאך וואס ער טוט, עס זאל וועו א חלק פון אים, אוו ער דארף זיך ספראווען אז עס זאל שטימען מיט אלע סארט מצבים וואס עס קענען נאר אונטערקומען אין זיין לעבן. די זאך דארף דאך וועו ממש ווי א צווייטע נאטור.

אוו דאס זעלבע איז אויך אין 'סור מרע': וועו מען רעדט פון א טאג טעגליכער נסיון, דאן וועו ער נסיון גאר שווער אפילו אויב עס איז גאר קליין, ווייל עס גייט נאך דעם מענטש וואו ער שטייט אוו גייט, עס מישט זיך אריין אין אלע חלקים פון לעבן, ער וועו ער אזוי צוגעבינדן צו דעם, אז ער דארף רייסן שטיקער פון זיך כדי זיך אפצוטשעפענען פון דעם. ער קען נישט געבן א שפרינג איבער, ווייל באלד באגעגענט ער זיך ווידער מיטן נסיון, אוו מען קען נישט שטענדיג ארויסגיין פון זיך, ער מוז טרעפן א וועג זיך צו שלאגן אוו שטארקן מיט כוחות וואס ער איז מחובר צו דעם אויף א נארמאלן באזעסענעם שטייגער.

לעבן אויף קידוש השם

[ענליך צו דעם איז באקאנט וואס עס שטייט אין **ספרים** אז עס איז שווערער צו לעבן אויף קידוש השם, ווי צו שטארבן אויף קידוש השם. ווייל צו אריינשפרינגען אין פייער, איז טאקע זייער זייער

שוועריקייטן פון נסיונות, אבער פונדעסטוועגן דאך דארף מען נישט מער ווי א באשלוס פון איין מינוט און א שפרינגן... די דאזיגע שפרינגן קען אויך געטון ווערן מיט פארנעפלטע געפילן, איינס צוויי דריי און מען איז דערנאך. אבער צו אנגיין מיט א טאג טעגליך לעבן פון נסיונות און יסורים פאר קידוש השם - יעדער לויט זיין נקודת עבודה, דאס איז מורא'דיג שווער, עס מוז זיין מיט א באשלוס וואס ער איז קלאר און מחובר צו דעם, טאג טעגליך.

דאס איז פשט אין דער **גמרא** (כתובות לג:): **"אלמלא נגדוה לחנניה מישאל ועזריה פלחו לצלמא"** - "אויב וואלט מען ווען געשלאגן און געפיניגט חנניה מישאל און עזריה, וואלטן זיי זיך יא געבוקט צום צלם". ווייל אריינצוגיין אין קאלעך אויוון אויף קידוש השם, איז נישט אזוי שווער ווי צו לעבן מיט טאג טעגליכע יסורים (פארשטייט זיך אז מיר פארשטייען גארנישט צו אזעלכע צדיקים, אבער דאס איז דאך וואס די גמרא זאגט - אויב וואלט מען זיי געפיניגט וואלטן זיי זיך געבוקט. עס איז כדאי און פאסיג אנצומערקן דאס וואס **תוספות** זאגט אויפן פלאץ, אז דער צלם איז נישט געווען קיין עבודה זרה נאר פארן כבוד פון נבוכדנצר, דעריבער האט מען נישט געמוזט זיך מוסר נפש זיין, נאר זיי האבן זיך אנגענומען פארן אויבערשטנ'ס כבוד).

א שטענדיגער טאג טעגליכער נסיון קען צובראכן א מענטש

וועלכע מענטש האט א פלוצלונגדיגער נסיון, דאן הייבט ער אן צו שרייען און ווינען פארן אויבערשטן, אבער מיט אלע זיינע כוחות אנטלויפט ער פונעם יצר הרע, נישט אריינצופאלן אין זיין פאסטקע. אבער יוסף הצדיק שטייט טאג טעגליך אין א נסיון, וויפיל ער האט שוין פארמאכט זיינע אויגן נעכטן און איידער נעכטן, און געשטאנען ווי א לייב צו בלייבן וואך און אכטונג געבן נישט צו דורכפאלן אין א שוואכע מינוט, קומט דאך צו נאך א טאג און נאך א טאג, אין וועלכע אלעס הייבט זיך אן פון פריש, זי קומט נאכאמאל מיט א פרישקייט אינדערפריה און ביינאכט און פרובירט פון אלע זייטן. און יוסף האט ניטאמאל א קליין פויזע, אפילו נישט אויף א מינוט, מען גיבט אים נישט קיין צייט צו אראפלייגן די געווער און כאפן דעם אטעם, זיין כח האלט אין איין וועלכע אן שוואכער און שוואכער, זיינע מלחמה טאקטיקן וועפן אויס, און דער בער רייצט זיך מיט אים נאכאמאל און נאכאמאל און נאכאמאל.

אויב קען א שטיין צולעכערט ווערן דורך אנגייענדע טראפנ'ס פון וואסער, אויב קען א שטיינערנע ארץ ווייך ווערן דורך טראפנ'ס פון תורה רייד, דאן אויך וועלן א מענטש זאל זיין שטארק ווי לייב זיך צו קריגן מיטן יצר הרע, אויב האלטן די נסיונות אין איין טראפן אויף אים, קען ער דאך אינגאנצן צובראכן ווערן - אפילו פון גאר א קליינער שוואכער נסיון - נאכדערצו אזא ביטער שווער נסיון וואס יוסף האט געהאט.

ב.

די שווריקייט פון גיין קאפ אין וואנט קעגן אלע נביאות'ן

א מלחמה וואס זעהט אויס אז ער האט נישט קיין אויסזיכטן פון אנהייב אן

צו פארשטיין ווי גרויס דער נסיון פון יוסף הצדיק איז געווען, זעהן מיר אין **חז"ל** (בר"ר פה ב) וואס ווערט געברענגט אין רש"י: "די ווייב פון פוטיפר האט עס געמיינט לשם שמים, ווייל זי האט געזען דורך די שטערן אז זי וועט נאך האבן קינדער פון יוסף, און באמת איז אזוי געווען צום סוף, נאר נישט מיט איר דירעקט, נאר יוסף האט חתונה געהאט מיט איר טאכטער 'אסנת', און זי האט געהאט אייניקלעך דורך

יוסף". זעהן מיר פון דעם ווי די 'בריאה' האט אויסגערופן אז עפעס דארף דא פאסירן, און אויב עס וועט נישט גיין מיט גוטנס וועט עס גיין מיט בייזנס, די שטערן ווייזן דאך קלאר אז דאס וועט געשען. אבער יוסף שטייט און קריגט זיך מיט דער גאנצער בריאה.

ער זוייסט אז ער גייט זורכפאלן

לאמיר אביסל אריינטראכטן, אויב וועט א מענטש האבן א נסיון, און עס קוקט אים אויס מיט א קלארקייט אז צום סוף וועט ער זורכפאלן אין דעם, ווי שווער וועט אים דאן זיין זיך צו קריגן פון אנהייב אן, פארוואס זאל ער אויסגעבן אזויפיל כח נאר כדי אפצושטופן זיין זורכפאל אויף א טאג שפעטער?

א שאלה פון צייט

וועג א מענטש האלט מלחמה מיטן יצר הרע, איז עס בדרך כלל ווייל ער וויל אים געוואונען ביזן סוף, און טאמער מען זעהט צום סוף אז מען איז דורך געפאלן, מיינט דאס טאקע: א 'זורכפאל'. עס האט זיך נישט אויסגעשטעלט אזוי ווי מען האט געוואלט. אבער די גאנצע מלחמה ביז אהער איז געווען מיטן פלאן אז דאס וועט נישט געשען, מען וועט אים יא באזיגן. אבער אויב וועט א מענטש וויסן פון פאראויס אז ער האט נישט קיין אויסזיכטן צו באזיגן ביזן סוף, דאן פארוואס זאל ער אנהייבן.

[מען דארף באמערקן אז עס איז נישטא אזא זאך 'וויסן פון פאראויס אז מען וועט זיכער זורכפאלן', ווייל מיר גלויבן דאך אין דער 'בחירה' וואס דער אויבערשטער האט אונז געגעבן. און ווי באקאנט די ווערטער פונעם הייליגן **בעל שם טוב** אויף די אויבנדערמאנטע גמרא, אז חנניה מישאל ועזריה וואלטן נישט געקענט ביישטיין פייניגונגען, זאגט דער בעש"ט: "פון דא זעהט מען טאקע, אז דער אויבערשטער גיבט נישט קיין נסיון פאר א מענטש אויב קען ער נישט ביישטיין, דעריבער האבן חנניה מישאל ועזריה געהאט נאר א נסיון פון אריינגיין אין קאלעך אויוון - וואס דאס האבן זיי געקענט באווייזן, און נישט געהאט בכלל די נסיון פון פייניגונגען - וואס דאס האבן זיי נישט געקענט ביישטיין". נאר פונדעסטוועגן דאך רעדן מיר פון דער שווערקייט וועג עס 'דוכט' זיך פארן מענטש אז די זאך איז פארפאלן און ער האט נישט קיין אויסזיכטן צו זיגן].

ג.

די שווערקייט פון זיין אינעם נסיון אייגער אליינס

יוסף הצדיק האט נישט געהאט קיין חברים זיך צו מחזק זיין

אויב מען וועט אריינקלערן וועט מען זעהן, אז דער נסיון פון יוסף איז נאך אסאך שווערער פון וואס מיר טראכטן. ווייל אפילו וועג מען גייט דורך א טאג טעגליכן נסיון, פונדעסטוועגן דאך האט מען געוועלך א רבי אדער חבר מיט וועמען זיך אויסצושמועסן, און דורך דעם וואס מען רעדט מיט א צווייטן, רייסט מען איבער פאר א שטיק צייט די אנגייענדע טונקלקייט, דאס איז ממש א רעטונג'ס שטריק וואס דער רבי/חבר שטרעקט אויס. מיט דעם אליין וואס ער גיבט דיר א פלאץ וואס איז אינדרויסן פון דיינע אינעווייניגסטע קאשמארן, אפילו אויב דער חבר אליין מוטשעט זיך אויך אין זיינע זאכן, פונדעסטוועגן דאך גיבט יעדער פארן צווייטן א פלאץ ארויסצוגיין פון די אנגייענדיגע טונקלקייט, צו כאפן אביסל

לופט פאר דער נשמה, און באקומען אביסל ישוב הדעת וואס איז אזוי קריטיש וויכטיג צו אפשטעלן דאס ווילד-דרייענד רעדל וואס גליטשט מיט א שנעלקייט אראפ דעם בארג.

א חבר גיבט אביסל לופט צו אטעמען

די דאזיגע מינוט פון רעדן מיט א רבי אדער חבר, דאס האקט אפ דאס "רציפות" פונעם נסיון, דאן באקומט מען די מינימאלע לעבנסוויכטיגע קראפט צוריק צו שלאגן דעם יצר הרע. און ווי געזאגט, עס איז נישט קיין פארגלייך צווישן עפעס וואס א מענטש טוט נאכאנאנד צו וואס א מענטש מאכט קליינע הפסקות (יעדער פארשטייט אז ווען עס קומט צו פאסטן איז די גאנצע שוועריקייט דאס וואס עס איז נאכאנאנד, אויב קען מען כאפן א גלאז וואסער יעדער פאר שעה, הייסט עס שוין נישט 'געפאסט').

פיר און צוזאנציג שעה אן קיין איבערריים

אבער יוסף הצדיק האט נישט געטראפן קיינעם אין דער וועלט מיט וועמען צו רעדן, ער איז געווען א גאנצן צייט אינעם צענטער פונעם נסיון אן קיין שום אויסוועג זיך ארויסצודרייען פון דעם, און ארויסגיין אויף די פרייע לופט, אפילו נישט אויף א האלבע שעה הפסקה... זי האט דאך געהערשט אויף אים, אינמיטן עסן און אויך אינמיטן שלאפן. דער נסיון איז געשטאנען פאר זיינע אויגן א גאנצן צייט - אבער א גאנצן צייט כפשוטו - אן קיין שום אפשטעל. דאס איז געווען די אינצ'יגסטע נושא וואס ער האט געטראכט און געזעהן דורכאויס דאס גאנצע יאר, בייטאג און ביינאכט.

ד.

די שוועריקייט פון א נסיון - אין א רואיגע און מוצלח'דיגע צייט

נאך גרעסער פון דעם איז דער נסיון פון יוסף הצדיק געווען. ווייל עס איז דא צומאל וואס א מענטש גייט אריבער א שוועדע תקופה אין וועלכע ער געפינט זיך אין א קריג אויף זיין גאנץ אידישקייט, א קריג אויפן לעבן, דאס ווערט אנגערופן אין חז"ל "שעת השמד" - ווען עס איז א סכנה פון שמד רח"ל. כלל ישראל האט זיך געהאט תקופות דורכאויס די גלות יארן ווען מען האט זיך געטראפן אין בלוטיגע שוועדע מלחמות, זיך צו קריגן מיט ציין און נעגל פאר דער תורה, פאר יראת שמים און פארן כבוד פונעם אויבערשטן. חז"ל האבן אפילו אוועקגעשטעלט ווי אזוי מען זאל זיך אויפפירן אין אזא צייט - מען זאל זיך מוסר נפש זיין אויף יעדער קליניגקייט. ווייל אין דער רגע וואס דער מענטש איז אין א "שעת השמד" דאן איז ער אין אן אנדערן פלאץ - עס שפירט זיך אז מען איז אויפן שלאכטפעלד, און מען מוז נאכאנאנד זיין גרייט אויף מלחמה, כדי אויבערצולעבן און געווינען. דאס דאזיגע געפיל: "מען איז יעצט אויפן שלאכט-פעלד", שארפט אויס דעם מענטש'נס געוויסן זיך צו שלאגן, עס בלאזט אריין אן אייפער און ברען, מלחמה צו האלטן און זיך נישט לאזן.

אבער די שוועריקייט פון יוסף הצדיק'ס נסיון איז אינגאנצן אנדערש, ווייל עס איז נישט קיין פארגלייך צווישן איינער וואס קריגט זיך אויפן שלאכט פעלד, צו אזא איינער וואס **זיצט זיך אין שטוב ארומגענומען מיט אלע באקוועמליכקייטן און דארט קומט אים אונטער א שווערער נסיון**, ער האט נישט די געווער צום האנט, און זיינע מלחמה איסטינקטן זענען אנטשלאפן. אויף יוסף הצדיק איז די תורה מעיד: "עס איז

אים געגאנגען זייער גוט אין פוטיפר'ס שטוב, זיי האבן אים ליב געהאט, ער האט געהאט אסאך חן אין זייערע אויגן, און ער האט געוועלטיגט אין דער גאנצער שטוב". זעהן מיר אז ער איז געווען ווייט פון א קריגס צושטאנד, ער האט זיך געלעבט א גוט לעבן (רעלאטיוו לויט זיין יעצטיגער צושטאנד), דערי"בער איז דער נסיון געווען גאר שווער.

דער ריכטיגער צער איז ווען עס קומט צו א מענטש וואס לעבט זיך א גוטן טאג

[כדי צו פארשטיין די דאזיגע נקודה - אז דער **נסיון** איז שווערער אויב קומט עס פארן מענטש ווען ער איז רואיג און עס גייט אים גוט. וועלן מיר צוטירן אן ענליכע טעמע, וואס דארט זעהן מיר דעם זעלבן סארט געדאנק. דאס איז ביי **יסורים** וואס עס איז אסאך שווערער ווען עס קומט אן נאכן האבן גוטע און באקוועמע צייטן.

אינעם ספר 'הבינני ואחיה' אין פרשת ויצא, ווערט ארומגערעדט אויף דעם וואס מען רעכנט די פיר הונדערט יאר פון גלות מצרים - אנגעהויבן פונעם געבורט פון יצחק. דאס ברענגט ארויף א וואונדער, ווייל מיר זעהן בכלל נישט אין די צייטן פון יצחק עס זאל זיין עפעס א פראבלעם וואס מען זאל קענען אנטייטלען און ערקלערן אז דא האט זיך אנגעהויבן דער גלות. פארקערט גאר, יצחק האט דאך געהאט א מורא'דיג עשירות און הרחבה. אויב וויל מען רעכענען דעם גלות שוין פון די אבות, וואלט זיך געפאסט אז מען 'זאל דאס אנהייבן אדער מיט אברהם, אדער מיט יעקב, און נישט מיט יצחק.

נאר דער הסבר איז: א מענטש וואס האט גארנישט - קען גארנישט דערלייגן. אבער ווי מער דער מענטש האט - אלס מער שפירט ער דעם לאך ווען ער פארלירט אלעס. קומט אויס אז דער ווייטאג פונעם גלות מצרים איז געווען אסאך שווערער און טיפער מיט דעם וואס דער זיידע יצחק האט גאר שטארק מצליח געווען. דאס האט דער אויבערשטער געוואלט, אז אנשטאט די אידן זאלן ווערן געפייניגט פיר הונדערט יאר, זאלן זיי זיין ווייניגער צייט אין מצרים, און די גוטס וואס יצחק האט באקומען, וועט קענען ווערן גערעכנט פאר א חלק פונעם גלות, היות דאס מאכט שווערער דעם גלות, וויבאלד ווען אימער די אידן דערמאנען זיך פון די גוטס ווערט זיי שווערער. דאס ליגט אויך אין דאס וואס חז"ל האבן געזאגט אז דער קושי השעבוד (- די שווערע אונטערדרוקונג) האט משלים געווען. (פארשטיי, ווי דאס ברענגט צוזאמען ביידע חז"ל'ן אינאיינעם, סיי אז דער קושי השיעבוד האט משלים געווען, און סיי אז מען הייבט אן צו רעכענען פון יצחק. לויט אונזערע ריידז זענען זיי ממש געפלאכטן. והבן.)

אט די נקודה שטייט קלאר ארויסגעשריבן אין זוהר הקדוש[יז]: "ווען א מענטש איז צוגעוואוינט צו ווייטאג - שפירט ער עס נישט אזוי שטארק. אבער ווען ער איז צוגעוואוינט צו גוטס - דאן איז דער ווייטאג, שטארק און פיינפול"].

דער ביטערער נסיון פון א סוקסעספולער מענטש

דאס אז דער נסיון איז שווערער ווען עס קומט אין א צייט פון הצלחה - קען מען פארשטיין אויך היינט, ווען מענטשן האבן טאג טעגליכע שווערע נסיונות אויף אלע סארט אופנים אין די פלעצער וואו זיי ארבעטן (אפילו קליינע נסיונות'לער [א שכן אין בנין, א שכן ביי דער ארבעט, א שכן אין משפחה] ודי למבין) - דער באשעפער זאל רחמנות האבן אויף זיינע קינדער, צו ווערן אפגעהיטן פונעם שרעקליכן פייער

יז. (ח"ב ב:) "אמר רבי שמעון מאן דרגיל למסבל צערא, אף על גב דאתי לפום שעתא צערא, סביל מטלנוי ולא חייש, אבל מאן דלא רגיל בצער, והוה כל יומא בתפנוקין ועידונין, ואתי לית צערא, דא איהו צערא שלים".

וואס ברענט און פלאקערט ביזן הימל, און צושפרייט זיך מיט א ווילדקייט צו פארכאפן אלעמען ר"ל. מענטשן וואס האבן א פארשעמעדע ארבעט, זיי זענען אראפגעקוקט צווישן אנדערע און האבן נישט קיין דרויסדיגע חן, זיי זענען נישט אין אזא שרעקליכע געפאר. אנדערש איז מיט דעם מענטש וואס איז גאר סוקסעספול און ארויפגעקוקט, און ער האט אסאך וואס ארבעטן אונטער אים, דאן איז דער נסיון גאר גאר גרויס.

זיך פארעקלט פון די אידישע קינדער – א גוטע זאך

ווען די אידן זענען געווען אין מצרים, שטייט אין פסוק אז די מצריים האבן זיך פארעקלט פון זיי. דאס איז אייגנטליך א גוטע זאך, עס ווערט פאררעכנט ווי א נס, ווייל אויב נישט - אָך און ווי וואלט געווען פאר די אידן... דורך דעם וואס אידן זענען געווען פאר'מיאוס'ט אין זייערע אויגן, האבן זיי זיך געקענט האלטן שטארק און אפגעזונדערט פון די גוים; ווי חז"ל (שמו"ר א כח) זאגן, ווי ריין די אידן זענען געווען דארטן ("אחת היא ופירסמה הכתוב").

יוסף הצדיק'ס גרויסקייט, לויט ווי מיר זעהן אין דער פרשה

יוסף אבער האט דאך געהאט אזויפיל חן אין די אויגן פון יעדן וואס האט אים געזעהן, וואו ער האט נאר געלייגט זיין האנט האט ער געהאט הצלחה. אויך די גוים (וואס עס פעלט זיי די איידלקייט אריינצוטראכן און זיך וואונדערן אויף שוועריקייטן) קענען נישט פארשטיין ווי אזוי האט דער יונגער זיבעצן יעריגער בחור - יוסף - זיך געקענט דערהאלטן מיט אזעלכע נסיונות; ווי עס שטייט אין מדרש (בר"ר פז ו): "די גוי'אישע פרינצעסין האט דאס געפרעגט פון רבי יוסי, און ער האט איר געענטפערט אזוי ווי מען ענטפערט פאר איינעם וואס גלויבט נישט, כדי איר אויפצווייזן אז די תורה איז אמת".

פון דעם אלעם נעמען מיר ארויס און מיר דערהערן דא די גרויסקייט פון יוסף, וואס דערפאר האט ער באקומען דעם טיטל: "יוסף הצדיק", טאקע ווייל ער האט זיך געשטארקט אויך אין אזא פינסטערניש, און זיך נישט דערשראקן פון די טאג טעגליכע נסיונות. כאטש ער איז געווען אליין - דערווייטערט פון זיין טאטע און מאמע, און דער יצר הרע האט זיך אזוי געשטארקט אויף אים כדי אים אראפצואווארפן, נישט איין טאג און נישט צוויי טעג, נאר טאג טעגליך, שטענדיג, נאכאנאנד, אן קיין שום אויפהער, מיט א פרישקייט אינדערפריה און ביינאכט, פונדעסטוועגן דאך האט ער נישט פארגעסן דעם אויבערשטן. דערפאר ווערט ער אנגערופן "צדיק יסוד עולם", און ער איז איינער פון די זיבן פאסטוכער.

ה.

נסיון הנסיונות: די שוועריקייט צו גלויבן אין דער נאנטקייט צום אויבערשטן טראץ די טאג טעגליכע נסיונות

פארשידנארטיגע פרטיות'דיגע נסיונות

יעדער איינער וועט ער הערט ווי מען ליינט אין דער תורה די דאזיגע פרשה, און וועט ער לערנט די פסוקים, באקומט ער פון דעם חיזוק אין זיינע פרטיות'דיגע זאכן, איינער אין תורה, איינער אין תפלה, איינער אין מצוות און מעשים טובים. איינער מיט בני, חיי, און מזוני. יעדער איינער מיט זיינע זאכן

וואס עס גייט אריבער אויף אים, אין וועלכע ער דארף זיך אויפוועקן צו לעבן מיט א נאנטקייט צום אויבערשטן, און זיך צו מחזק זיין אין די זאכן וואס ער מוטשעט זיך.

עס איז דא אמאל איינער וואס דארף התחזקות זיך צו שטארקן אינעם נסיון פון זיך באנוצן מיט נישט-כשר'ע גענלט, עס איז דא איינער וואס ספראווועט זיך מיטן נסיון פון קנאה נישט צו מקנא זיין א חבר אין כולל וואס שטייט אין א בעסערן פלאץ, אדער א קאלעגע אין דער ארבעט וואס איז מער מצליח, א שכן אא"וו, דער עיקר שווערקייט איז - וועו די נסיונות קומען "טאג טעגליך", ער מוטשעט זיך מיט דעם - טאג איין טאג אויס, ער האט נישט דערפון קיין מנוחה, צוביסלעך שפירט ער ווי די "קנאה תאווה און כבוד" וועדט מער און מער צוגעקלעבט צו אים, ער הייבט עס אן צו זעהן אלס א חלק פון זיך, וואס מען קען נישט פטור ווערן פון דעם.

אבער פון די דאזיגע פרשה נעמט דער מענטש אסאך חיזוק, ארויס צו נעמען דעם כח פונעם "יוסף" וואס איז אין אים, צו וויסן און גלויבן אז מען קען זיך "יא" שטארקן, אויך אויף די טאג טעגליכע נסיונות, דורכן זיך אנכאפן אינעם כח פונעם צדיק - יוסף, צו בעטן ביים אויבערשטן אז מען זאל זוכה זיין זיך צו שטארקן אויף אלע נסיונות, פארן אויבערשטנ'ס כבוד.

די נסיונות געפונען זיך באהאלטן אינעם מענטש - נישטא וואו צו אנטלויפן

"ויהיו נא אמרינו לרצון", מיר וועגדן זיך מיט א תפילה צום באשעפער: 'טאטע זיסער העלף אונז, מיר זאלן נישט רעדן חס ושלום קיין איבריג ווארט, "אדנ-י שפתי תפתח", לייג אריין אין מויל די ריכטיגע ווערטער עס זאל חס ושלום נישט זיין קיין טעות, עס זאל זיך נישט הערן עפעס וואס איז נישט אמת'.

אסאך מאל וועו א מענטש האט נסיונות ווייל ער געפונט זיך אין א גרויסע שטאט וואס רוישט מיט אסאך מענטשן, אדער ווייל ער ארבייט אין א פלאץ וואס איז נישט אזוי ריין וכדומה, דאן איז דא א פלאץ אים צו זאגן 'מדין תורה': "ר' איד, דו געפונסט זיך אין א פלאץ פון א נסיון, דו האסט אן אויסוואל צו אנטלויפן פון דאנעט, זיי מוחל, פאק צוזאם דיינע פעקלעך, און טראג זיך אפ פון דא".

אפילו אויב עס וועט אנקומען זייער זייער שווער, ווייל ער וועט פארלירן זיין פרנסה, אדער זיך דערווייטערן פון זיין משפחה און זיין היימישער פלאץ אא"וו, פונדעסטוועגן דאך שפירט דער מענטש אז דער נסיון איז עפעס וואס מען וועדט פטור פון דעם, אויב טוט מען עפעס וואס פאדערט זיך מסירת נפש. דאס הייסט אז דער נסיון איז נישט א חלק און א מציאות פון זיין לעבן.

אבער אסאך מאל איז דא א אינגערמאן וואס ער וואוינט אין אן ערליכער פלאץ, ער ארבעט אדער לערנט צווישן היימישע ערליכע אידן, קיינער אין דער וועלט חלומ'ט נישט וואס עס גייט אריבער אויף אים, אבער ער איז טיף אינעם גרוב פון נסיונות. בלויז דער אויבערשטער ווייסט און זעהט, קיינער ווייסט גארנישט און קיינער קען אים נישט פארשטיין. פאר אזא מענטש קען מען נישט זאגן גיי צו א צווייטן פלאץ אא"וו, ווייל דארט וועט ער ווייטער האבן די זעלבע נסיונות.

די דאזיגע נסיונות זענען טאג טעגליך, עס באגלייט אים אויף יעדן טריט און שריט, וואו ער גייט און וואו ער שטייט, צו יעדער צייט. ביז ער וועדט צוגעוואוינט צו דעם, עס וועדט פון די זאכן וואס א מענטש טרעט אויף דעם - עס וועדט ביי אים א גרינגע זאך, און ווייל ער טרעפט נישט די טיר ארויסצוגיין פון דעם, וועדט ער אינגאנצן מיואש.

איך קלעב צו אזעלכע גראבע נסיונות. דער אויבערשטער וויל מיר האבן?

אבער דורכן כח פון יוסף הצדיק טוט זיין נשמה נישט איינשלאפן און נישט אויפגעבן, נאר ער שטייט טאג טעגליך און גיסט זיך אויס דאס הארץ פארן באשעפער: "טאטע זיסער, העלף מיר, ראטעוועט מיר, האב רחמנות אויף מיר און אויף מיין נשמה, איך בעט זיך בייַ דיר גיב מיר אט די צוויי זאכן, ערשטנס: גיב מיר דעם כח זיך צו שלאגן מיט די טאג טעגליכע נסיונות וואס דו שיקסט מיר און איך זאל נישט אונטערברעכן פון דער שוועריקייט לאסט, איך זאל אנהייבן יעדעס מאל פון פריש. צווייטנס: גיב מיר אמונה, **איך זאל גלויבן אז דו ווילסט מיר גאר שטארק, אזויוי איך בין, מיט מיינע נסיונות! ווייל דו האסט דאך מיר געגעבן אט די נסיונות**".

וועג א מענטש האט א נסיון דא און דארט, איז ער זיך מחזק מיטן פסוק (תהילים ס ו): "**נתת ליראיך נס להתנוסס מפני קושט סלה**" - אז דער גאנצער נסיון איז נאר זיך צו דערהייבן מיט דעם, און ווערן נענטער צום אויבערשטן.

אבער וועג ער געפונט זיך שטענדיג אינעם פלאץ פון זיין נסיון, דאן ווערט דער נסיון ממש ווי א חלק פון זיין לעבן, יעדן איינציגסטן טאג, שטענדיג נאכאנאנד זעהט ער פאר זיינע אויגן דעם אפגרונד, מען רעדט נישט דוקא פון קדושה, נאר יעדער קליינער נסיון וואס איז "טאג טעגליך", דער נסיון ווערט צוגעקלעבט צו אים, און מיט דעם שפירט ער זיך ווייט פון קדושה, עס איז אים שווער צו גלויבן אז דער אויבערשטער וויל אים, ער טראכט: "ווי קען זיין אז מיין גוף ציהט און שלעפט צו דעם נסיון, וועג איך וואלט וועג געווען נאנט און באליבט פארן אויבערשטן, וואלט אודאי דער נסיון נישט געווארן א טאג טעגליכע זאך, וואס איז אזוי שווער".

וועג דאס לעבן פארט דזאיג, איז שוזער צו טראכטן 'התקרבות' אויפן טעגליכן נסיון

נאכדערצו ווערט דאס שוועריקייט, לויט ווי מיר האבן ארויסגעברענגט אויבן, אז וועג א מענטש געפונט זיך אויפן שלאכט פעלד, איז אים נישט אזוי שווער זיך צו קריגן, אנדערש איז אבער וועג אלעס גייט אים, דעמאלט ווערט ער שנעלער צובראכן, וועג ער פאלט אריין אין א נסיון.

דאס זעלבע איז אויך מיטן געפיל פון התחזקות, "נס להתנוסס"; אויב האט א מענטש א גאנצע תקופה פון נסיונות און מלחמות מיטן יצר הרע, דאן פארריכטן ער זיין גאנצע מציאות אין יענע טעג פאר אין שטיק נסיון, ער זעהט קלאר ווי דער אויבערשטער שיקט אים אונטער נסיונות אין די דאזיגע טעג, ממילא שפירט ער נישט אזא שטארקע התרחקות, ווייל אויפן גאנץ פעקל נוצט ער דעם חיזוק פון "נס להתנוסס", אז אלעס איז נאר פון ליבשאפט, כדי אים אויפצוהייבן.

אבער וועג א מענטש האט א רואיג לעבן, אלעס קוקט אויס אין בעסטן ארדענונג, לעבט ער דאך נישט מיטן געפיל פון 'נס להתנוסס', ער האט דאך א נארמאל לעבן, ער זעהט נישט טאפעדיג ווי דער אויבערשטער וויל אים אויספרובירן, אבער פון דער צווייטער זייט מוטשעט ער זיך טאג טעגליך מיט איין געווייסן נסיון וואס מאכט אים שפירן אפגעריסן אין אידישקייט, ער טייטשט דאס אפ אז ער איז טאקע נישט ווי עס דארף צו זיין, און צוליב דעם שפירט ער אז ער פארלירט זיין חשיבות און חן ביים אויבערשטן.

דאס 'התרחקות' וואס דער מוצלח שפירט

נאכדערצו אויב רעדט ער זיך איין פאר א רגע, אז אלע זיינע הצלחות איז פון טבע, שפירט ער זיך ממש אפגעריסן, ווייל סיי ביי די הצלחות איז ער אויף זיין אייגענע האנט, ער זעהט נישט אין דעם די

ליבשאפט וואס דער אויבערשטער האט צו אים, און סיי ביי די נסיונות איז ער אויף זיין אייגענע האנט, ער כאפט נישט אז דער אויבערשטער שיקט אים דאס כדי אים אויפצוהייבן. ממילא וואקסט ביי אים דאס געפיל פון שנאה צו זיך, ער שפירט אז דער אויבערשטער קען אים נישט דערליידן חס ושלום, ער דערווייטערט זיך פון אים חס ושלום.

יוסף הצדיק האט געהאט אלע סימנים אז דער אויבערשטער דארף אים נישט

די גמרא זאגט (יומא לה:): "יוסף פאדערט פון די אלע וואס זיי האבן א גרויסן יצר הרע", דאס הייסט אז יוסף איז דער אינציגסטער וואס פארשטייט זיי, דעריבער שטייט ער צו זייער זייט, באגלייט זיי און לערנט זיי אויס, ווי אזוי מען שטארקט זיך אויף די נסיונות, צו גלויבן אז דער אויבערשטער דארף מיר יא האבן און איך בין זייער חשוב ביי אים.

די הייליגע בריידער וואלפן מיר אוועק

עס איז נישט געווען קיינער אין דער וועלט וואס האט געהאט אזא התרחקות ווי יוסף האט געהאט. אלע דריי אבות האבן געהאט זייערע נסיונות אין זייערע זאכן, אבער קיינער האט נישט געהאט דאס וואס יוסף האט געהאט, אז די הייליגע בריידער האבן מיט זייער בחירה אים אוועקגעווארפן און דערווייטערט פון קדושה, וואס דאס איז דאך די הויפט זאך פון א נסיון - דאס דערווייטערונג וואס א מענטש שפירט אז מען דארף אים נישט האבן, ער איז ווייט פון קדושה און ער האט נישט קיין שום האפענונג. אלע וואס האבן געהאט נסיונות און התרחקות נאך יוסף, האבן שוין א וועג ווייזער וואס האט אויסגעטראטן פאר זיי דעם וועג, זיי אלע שעפן כח פון אים.

א גאנצן טאג בין איך פארנומען מיט אזא נידריגער נסיון

דאס איז דער דאפלטער נסיון פון יוסף הצדיק, נאכדעם וואס אלע ווייזן אים התרחקות - מען וואלפט אים אוועק און מען פארקויפט אים פאר א קנעכט, דאן קומט נאך אויך דער טאג טעגליכער נסיון, וואס דאס ברענגט אים נאך מער צו שפירן דערווייטערט, וועז זיין גאנצער קאפ און לעבן דרייט זיך ארום דעם נידריגן נסיון, זיך צו ספראווען מיט דעם. עס איז זייער שווער פאר א מענטש אין דער שטוב פון פוטיפר און אין אזא מצב - צו גלויבן אז דער אויבערשטער וויל אים האבן. דאס איז דער דאפעלטער התרחקות וואס יוסף האט.

די קדושה וואלפט מיר אוועק און די טומאה נעמט מיר אן

נאכמער, איין פראבלעם האלט אונטער דעם צווייטן פראבלעם: 'די בריידער ווילן מיר נישט און אשת פוטיפר וויל מיר יא'. ביי זיך אין הארצן שפירט ער ווי יעדער נוצט דעם צווייטן פאר א באוויז ווי דערווייטערט ער איז פון קדושה - ער שפירט ווי די ברודער זאגן אים: "זעהסטו אז מיר זענען געווען געראכט דיר אוועק צו וואלפן? קוק נאר וועט עס קלעבט צו דיר! אזא שמוץ!". אזוי אויך שפירט ער ווי אשת פוטיפר זאגט דעם זעלבן נוסח, נאר פארקערט: "זעהסטו אז די קדושה וויל דיר נישט האבן? מען וואלפט דיר דאך ארויס פון דער הייליגער שטוב? נו, איז דאך א סימן אז דו ביסט מיינס!".

צוזעלף יאר תפיסה – א ראיה אז דער אויבערשטער האט נישט הגאה פון מיר

נאך א קלארע ראיה - שוואַרץ אויף ווייס - האט יוסף הצדיק געהאט, צו טראכטן אז דער אויבערשטער דארף אים חלילה נישט האבן. נאכן זיין א יאר אין דער שטוב פון פוטיפר, און ער איז געשטאנען

טאג טעגליך שטארק, פעלזן פעסט, מיט א מסירת נפש פארן אויבערשטן. באקומט ער אויף דעם - אנשטאט שכר, צו קענען אהייכגיין צום טאטן - אן 'עונש' אז ער דארף גיין אין תפיסה פאר צוועלף יאר! און נישט פאר א זייטיגע זאך, נאר טאקע אויף דעם דאזיגן זאך אליינס!!! דער הימל געשריי איז דאך געוואלדיג גרויס: "דאס איז תורה און דאס איז דער שכר?!?!". דאס איז טאקע נישט אונזער סוגיא יעצט, אבער מיר זעהן פון דעם ווי גרויס דער נסיון פון יוסף הצדיק איז געווען זיך צו שפירן דערווייטערט פונעם אויבערשטן אינעם טאג טעגליכן לעבן. און פונדעסטוועגן דאך האט זיך יוסף געשטארקט און געגלויבט ווי חשוב ער איז ביים אויבערשטן, ער איז בייגעקומען אלע נסיונות, דערפאר האט ער זוכה געווען צו זיין דער מרכבה צו מדת "צדיק יסוד עולם".

דאס איז די עבודה פונעם מענטש צו גלויבן ווי חשוב און טייער עס איז זיין עבודה פארן אויבערשטן, און אז דאס וואס ער האט נסיונות טאג טעגליך, איז בכלל נישט קיין התרחקות, נאר פארקערט עס איז "נס להתנוסס" - זיך צו דערהייבן און נענטער ווערן צום אויבערשטן, צו ארויסווייזן די גרויסע ליבשאפט וואס ער האט צום אויבערשטן, אז טראץ די אלע נסיונות ווערט ער בכלל נישט צובראכן, ער גייט ווייטער אן צו טון דער אויבערשטנ'ס רצון.

ו.

פון וואו נעמט מען טאקע דעם כח בייצושטיין אזעלכע שווערע נסיונות?

בייצושטיין די אלע סארט נסיונות, נאכדערצו, נישט אראפצופאלן דערפון און עס נישט אננעמען ווי א 'התרחקות', דאס קען מען נאר, וועז **מען לעבט נישט מיט אן אויסערליכן בליק, מען טראכט נישט ווי אזוי מען קוקט אויס אויסערליך ביי אנדערע מענטשן**. דאס בעט דער אויבערשטער פון אונז, צו לעבן מיטן סוד פון (מיכה ו ח): **"והצנע לכת עם אלהיך"** - דינען דעם באשעפער באהאלטענערהייט נאר צווישן זיך מיטן אויבערשטן, דאס איז דער מהות פון יוסף הצדיק.

די גרויסע מתנה פון "והצנע לכת" - לעבן נאר פארן אויבערשטן וואס איז מיר מחשיב

פון אנהייב קוקט עס אויס ווי א שווערע זאך, אבער אינאמת'ן איז עס א גרויסע מתנה. **דורכדעם לערנט זיך דער מענטש אויס זיך צו אפהאקן פון אלע ארומיגע, דאן דארף ער נישט מצליח זיין אין עבודת השם לויט זייער געשמאק און זייער שכל. נאר ער איז פארמאכט מיטן אויבערשטן אליינס ביי זיך אין הארץ**, און דער אויבערשטער זאגט אים: "איך ווייס וואס דו טוהסט פאר מיר! איך שעץ עס גאר שטארק! איך האלט זייער טייער דיין זיך האלטן שטארק טאג טעגליך אינעם פלאץ פון נסיון, אפילו אויב אינדרויסן קוקט נישט אויס אז דו האסט זיך מיט עפעס געוקט חוץ פון א גאנצן טאג זיך מוטשען מיטן נסיון, אבער איך ווייס יא וואס דו ביסט אריבער! דו ביסט געשטאנען הונדערטער און טויזנטער מאל ביים שוועל פון בחירה, און דו האסט בוחר געווען בטוב".

עליזנים למטה ותחתונים למעלה - דאס ריכטיגע חשיבות אין די אויגן פון אויבערשטן

מיר האבן שוין געזעדט היינט שבת אינדערפרי וועגן מידות טובות. אז עס איז דא צומאל א מענטש וואס האט מורא'דיג גוטע מידות, אלע רעדן פון דעם און אלע שטוינען אויף דעם, ער איז געבוירן

געווארן מיט א ריין הארץ, און פון קינדווייז אן האט ער אלעמאל געׂשם'ט מיט זיינע גוטע מידות. בשעת אזא מענטש גייט פון דער וועלט, זענען אים אלע מספיד, בארעדן און באשרייבן שיינע מעשיות פון הערליכע מידות טובות וואס ער האט אלץ געהאט.

פון דער אנדערער זייט איז פארהאן א מענטש וואס וועט ער גייט פון דער וועלט, וועט מען אלץ דרייען און זאגן אויף אים יעדע סארט מעלה, נאר נישט רעדן פון מידות טובות. ווייל יעדער איינער וואס האט אים נאר אביסל געקענט, ווייסט גאנץ גוט אז דארט איז געווען זיין שוואכקייט און מקום הנסיון, דערפאר, ביי די הספדים זוכט מען אפיר אלעס אנדערש, אבי נישט צו רעדן פון זיינע מידות טובות.

און קוק נאר וואונדער איבער וואונדער, די נשמה קומט ארויף אויבן אין הימל, און דארטן ענטפאנגען אלע זיין פנים מיט טענץ און געזאנג, לויב און רימען, אויף דעם וואס ער האט זיך מוסר נפש געווען זיין גאנץ לעבן, צו טוישן אביסל פון זיינע שלעכטע מידות מיט וואס ער איז געבוירן געווארן, ער האט זיך געמוטשעט און געפלאגט צו אויסארבעטן נאך אביסל און נאך אביסל. אמת ער האט נאך מעלות, ער האט געלערנט אסאך און געדאוונט אסאך, וואס פון דעם רעדן אלע ביי די שבעה, אבער אין הימל פייערט מען עפעס אנדערש אינגאנצן, דארטן טוט מען אויסלויבן און אויסרימען זיינע מידות, דארט ווי ער האט זיך מוסר נפש געווען אויף 'אביסל'.

דאס איז וואס די **גמרא** זאגט (פסחים נ.): **"עולם הפוך ראיתי. עליונים למטה ותחתונים למעלה"** - א פארקערטע וועלט איז דארט, די מענטשן וואס זענען חשוב דא אונטן זענען נישט חשוב אויבן, און די מענטשן וואס זענען נישט חשוב דא אונטן זענען חשוב אויבן.

דאס זעלבע איז מיט לימוד התורה: עס איז דא א מענטש וואס איז געבוירן געווארן מיט טאלאנטן און ער לערנט אסאך תורה, דא אונטן טוט מען אים כסדר אויסרימען און אויסלויבן דערפאר, אבער אויבן איז עס א מורא'דיגע בושה צו אויסרימען עפעס וואס דער מענטש איז געבוירן געווארן מיט דעם און ער האט גארנישט געטון פאר דעם. דארט ווערט ער געוואויר אז זיין עיקר גרויסקייט און חשיבות איז אויף עפעס אנדערש אינגאנצן וואס עס פאלט נישט אין פאר מענטשן אז מיט דעם האט ער געשאפן א נחת רוח פארן אויבערשטן.

ווייטער פארקערט, עס איז דא איינער וואס איז געבוירן געווארן מיט גאר שוואכע כשרונות, ער האט נישט אנגעקויפט אסאך תורה דורכאויס די יארן, נאר געלערנט מיט א פשטות טאג טעגליכע שיעורים וואס איז אים אנגעקומען זייער זייער שווער, אביסל חומש רש"י מיט רמב"ן, משניות און הלכה, גמרא מיט רש"י. ביי די הספדים, אויף דער מצבה און סיי ווי, ווערט נישט דערמאנט בכלל קיין ווארט וועגן זיין לערנען. אבער **אויבן אין הימל טומלט די גאנצע פמליא של מעלה ווען זיין נשמה קומט ארויף אהין, מען טוט אים אן דעם קרוין פון תורה, ווייל ער האט געלערנט תורה מיט מסירת נפש**, טראץ וואס ער האט נישט געטראפן זיין הענט און פיס ביים לערנען.

די זעלבע זאך ממש איז מיט דאס וואס מען האט געערעדט אויבן, אז דער מענטש שפירט גרויס דערווייטערונג ווען ער זעהט אז ער דארף זיך פארמעסטן טאג טעגליך מיט נסיונות. אבער אין דער רגע וואס ער לעבט מיטן סוד פון "הצנע לכת עם אלהיך", דאן הערט ער אויף צו קוקן מיט גשמיות'דיגע אויגן, נאר ער האט א העכערן בליק, צו דערהערן ווי חשוב און טייער איז דאס וואס ער שטייט און ער דערהאלט זיך אין אזעלכע שוועריע פלעצער פון נסיונות.

ז.

גלות יון - טאג טעגליכע נסיונות אין ארץ ישראל

שטייענדיג אין שבת קודש, וואס פון דעם ווערט געבענטשט אלע זעקס טעג פון די וואך, קומט אויס אז אלץ וואס פאסירט דורכאויס דער וואך, שיינט שוין א שבת בעפאר. מיר גיין דעם קומענדיגן וואך אריין אינעם יום טוב חנוכה, א יום טוב וואס די חכמים האבן אוועקגעשטעלט (אמת טאקע אז פורים האבן אויך די חכמים אוועקגעשטעלט, אבער עס שטייט אין תנ"ך - מגילת אסתר, ממילא איז עס א חלק פון תורה שבכתב).

הונדערט אכציג יאר פון גזירות

די מעשה פון חנוכה האט זיך אפגעטון אין ארץ ישראל, דורכאויס הונדערט אכציג יאר וואס די יוונים האבן געמוטשעט די אידן אויף א טאג טעגליכען פארנעם, מאכנדיג גזירות וואס זאלן רודפ'ן די אידן כסדר, טאג טעגליך, נאכאנאנד, צו טשעפען די אידישע זוהן און טעכטער, מיט אלע אופנים - אינדערפרי און ביינאכט, צו צוברעכן דעם מויער און מטמא זיין די אלע שמנים. אידן האבן זיך געמוטשעט מיט גאר א שוועראר און ביטעראר נסיון וואס זיי האבן קיינמאל נישט געהאט בעפאר; די יוונים האבן פארכאפט אידישע נשמות אין זייער נעץ - די מתיוונים - און זיי זענען אפילו פארבליבן צווישן די אידן, און דארט אריינגעברענגט די אלע פארדרייטקייטן אויף א שטענדיגן טאג טעגליכן שטייגער, אין די אידישע געגענטער, אין בית המקדש, אין די אידישע שטובער, מיט שרעקליכע נסיונות.

אריינגעבישן צוביסלעכווייז און אומבאמערקט

אלע אנדערע גלות'ן זענען אידן געווארן פארטריבן פון זייער לאנד, מען האט זיי גענומען פאר קנעכט, ממילא איז דער גאנצע גלות געווען איין גרויסער נסיון; ווי פריער דערמאנט, אלע אידן צוזאמען, מען האט זיך געשפירט ווי אין א קריגס צייט אויפן שלאכט. אבער ביי גלות יון זענען די אידן געווען אין א בחינה פון 'איש מצליח' - זיי זענען געווען אין ארץ ישראל מיט א בית המקדש. עס איז געווען אסאך שוועראר צו מלחמה האלטן, ווען די יוונים האבן צוביסלעכווייז זיך אנגעהויבן אריינמישן ביי אידן אין שטוב און אינעם אידישן לעבנ'ס שטייגער, אריינצוקריכן אין די מחשבות און האקן אין קאפ מיט קרומע געדאנקן טאג טעגליך, 'חכמות יוונית', ביז זיי האבן אנגעהויבן פארכאפן נאך און נאך. אזוי האבן זיי אריינגעביסן אין די הערצער פון אידן ווען זיי האבן זיך דערוואגט צו טשעפען דאס היליגסטע פון כלל ישראל (הגמון תחילה), אויך מיטן צושטערן דעם טאג טעגליכן עבודת השם און השראת השכינה וואס טוט זיך אפ אין א אידישע שטוב (עונה), דורכן צובראכן די טירן פון אידישע שטובער.

דער כח פון מתתיהו ובניו

דאן זענען אויפגעשטאנען מתתיהו מיט זיינע קינדער און זיך געגנומען צוריק שלאגן מיטן גאנצן קראפט פון קדושה, מיטן כח פון יוסף הצדיק, זיי זענען נישט געווארן איבערגענומען און **זיי האבן זיך נישט דערשראקן פון דעם וואס הונדערט אכציג יאר טוט שוין דער היפוך הקדושה געווען**, און אז זיי האבן מצליח געווען אויף א לאנגזאמע טעגליכע צוגאנג אריינצוברענגען טומאה מיט יווני'שע חכמות אין אסאך אידן, און אלעס אויף אן אופן זיי זאלן שפירן אז זיי קענען זיך נישט אפטשעפען פון דעם.

אבער די חשמונאים האבן זיך נישט אינטערגעבויגן נאר אויסגערופן מיט שטאלץ: "**מי להוי'ה אלי" - דער אויבערשטער איז מיט אונז! ער וועט אונז העלפן! מיר זענען בכלל נישט דעווייטערט פון אים! ער געפונט זיך צווזאמען מיט אונז! דאס וואס די פארקערטע פון קדושה האט זיך באזעצט צווישן אונז אויף א טאג טעגליכן פארנעם, קענען מיר זיי אויסשפייען און מלחמה האלטן מיט זיי. ווייל באמת האבן מיר נישט קיין שום שייכות מיט זיי, נאר מיטן אויבערשטן אונזער גאט, צו אים געהערן מיר, און ער נעמט אונז צו זיך!**".

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן: "טאטע, העלף מיר זאלן זוכה זיין צו דעם, דורך דעם וואס מיר האבן געהערט ווי מען ליינט די פרשה אין דער תורה, און דורך דעם וואס מיר האבן געלערנט די פרשה און יעדעס אידיש הארץ איז געווארן אויפגעוועקט צו דיר. מיר זאלן זוכה זיין יעצט ווען עס קומט די הייליגע חנוכה טעג," וטהר לבנו לעבדך באמת", מיר אלע זאלן זוכה זיין זיך צו מחזק זיין אינעם פלאץ פון נסיונות אוואו מיר געפינען זיך, צו מאכן א חשבון הנפש, און ריניגן דאס הארץ, נישט נאר פון געפילן און מדות וואס איז קעגן דיין רצון, נאר מיר זאלן אויך קענען קלאר מאכן דעם פנימיות פון אונזער הארץ, צו וויסן און גלויבן אז אלע נסיונות, אויך די טאג טעגליכע נסיונות, זענען נישט קיין התרחקות ח"ו, נאר אלעס איז מיט דער גרויסער און מורא'דיגער ליבשאפט און נאנטשאפט וואס דו האסט צו אונז".

דורכן אורו של משיח זאלן מיר זוכה זיין צום "קרבה אל נפשי גאלה", יעדער איינער מיט זיין אייגענע פרטיות'דיגע גאולה, דורך די לעכטלעך פון חנוכה. יעדער האט זיך זיין אייגן קליין לעכטעלע וואס ער צינדט אן פארן אויבערשטן, זיין נקודת העבודה בינו לבין קונו, וואס מיט אט דעם לעכטעלע טוט ער כסדר פארמערן, ער איז "מוסיף והולך", ביז עס וועט ווערן אנטפלעקט די ליכטיגקייט פון דער גאולה, "**ערכתי נר למשיחי**".

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן: "גיב אונז דעם כח צו פארשטיין אז דער גאנצער חן און הצלחה וואס יוסף האט געהאט איז געווען צוליב דעם, ווייל ער האט געוואוסט און געגלויבט א גאנצן צייט אז ער איז נאנט צו דיר, און דו ווילסט אים גאר שטארק. מיר זאלן אויך זוכה זיין דאס צו דערהערן, מיטן כח פון "צדיק יסוד עולם", צו גלויבן אז מיר זענען נאנט צו דיר, דאן וועלן מיר זיך קענען שטארקן אין אלע נסיונות".

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין יעדער איינער, צו אוועקשטופן די טונקעלקייט דורך אביסעלע ליכטיגקייט, "מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך", דורך תורה און מצוות, וואס שיינט אריין אינעם פנימיות פון א איד.

מיר זאלן זוכה זיין צו זעהן די עבודה פונעם כהן גדול ביים אנצינדן די מנורה, וואס די דאזיגע ליכטיגקייט איז געווען א המשך פון דער ליכטיגקייט אין קודש הקדשים; ווי **חז"ל** זאגן: "דאס איז געווען אן עדות אז דער אויבערשטער רוהט צווישן אידן". מיר זאלן שוין זוכה זיין צו דער גאנצער גאולה במהרה בימינו אמן.

פֿשת מקן

נושא: דאס ריינע פינטל פון א איד

דער צדיק רייניגט אויס
דעם איד, דורכדעם וואס
ער דערהערט אז א איד
האט נישט קיין שייכות
צו חטא

פרשת מקץ

נושא: דאס ריינע פינטל פון א איד

דער צדיק
רייניגט אויס
דעם איד,
דורכדעם וואס
ער דערהערט
אז א איד האט
נישט קיין
שייכות צו חטא

א. דער אויבערשטער לערנט אויס פאר משה רבינו אריינצוקוקן אין א איד גאר טיף, דארטן זעהט מען זיין ריינקייט

דאס גרעסטע רחמנות פונעם צדיק איז - אויף די זינד פון אידן | לויטן יום כיפור אזוי איז דער חנוכה | משה רבינו וואונדערט זיך: פארוואס ווערט נישט דער איד נתעורר | יום כיפור מיט חנוכה זענען ביידע געקומען צו רייניגן כלל ישראל פון עבירות | די נשמות וואס צינדן זיך נישט אן פונעם פייער | אפילו אזא רחמן ווי משה וויל נישט אויסלייזן די אידן אין אזא שפל המצב | של נעליך - טויש דיין וועג פון קוקן | דער אמת איז אנדערש ווי מען זעהט | משה רבינו און די השמונאים זענען לוחם צו ראטעווען די אידן | אלע ימים טובים זענען פון אויבן | בלויז חנוכה און יום כיפור זענען געווארן דורך מנהיגי ישראל

ב. דאס לעכטל פון חנוכה ברענט אין יעדן איד שטענדיג, אויך ווען ער שפירט זיך דערווייטערט

די הייליגע לעכט פון חנוכה - פארשטיין אז מיר האבן נישט קיין שייכות צו עולם הזה | געדענקען יענע וועלט דורכן פארגעסן די דאזיגע וועלט

ג. לעובדא ולמעשה: חיזוק פונעם חנוכה לעכטל וועלכע ברענט איבעראל, אלעמאל און פאר יעדן איינעם

אפילו א מסור שינט אין אלע עולמות | אויפוועקן דאס ריינע פינטעלע איד | אפילו אין א פלאץ פון הפקרות | דאס לעכטעלע ברענט א גאנץ יאר | אפילו אויב ער איז אפגעפרעמדעט פון אידישקייט

ד. די עבודה פון אהרן הכהן אנצוצינדן אידישע נשמות

אוהב את הבריות | אויפגעפלאקערט א פייער אינעם 'קודש הקדשים' פון יעדן איד | "ושמח בלבו" - ווייל ער זעהט די ריינקייט פון אידן

ה. חנוכה איז צייט פון 'חינוך': מחנך זיין די קינדער צו אנטפלעקן דאס ריינע פינטל דורך מסירת נפש

בעטן דעם כח פון צדיקים צו זעהן די קדושה פון אידן | דער פייער פון מסירות נפש פארלענדט דעם גשמיות'דיגן בליק | דאס מסירת נפש פון די חשמונאים האט אויפגעדעקט דעם ריינעם פינטעלע פון א איד| דער עיקר חינוך פאר די קינדער איז צו האבן מסירות נפש פארן אויבערשטן | אין מסירת נפש זענען אלע גלייך | פאַרליינען מעשה ביכלעך פון מסירות נפש | מען צינדט פארן רשות הרבים - אויפוועקן די ניידריגסטע | אנגעצינדן די מנורה דוקא אין חצר | דער נידריגסטער איד איז גרייט זיך צו לאזן הרג'ענען אויף קידוש השם

נושא: דאס ריינע פינטל פון א איד

א.

דער אויבערשטער לערנט אויס פאר משה רבינו אריינצוקוקן אין א איד גאר טיף, דארטן זעהט מען זיין ריינקייט

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים לִפְנֵי הָאִישׁ וְשִׁלַּח לָכֶם אֶת אֲחִיכֶם אַחֵר וְאֶת בִּנְיָמִין וַאֲנִי כַּאֲשֶׁר שָׁכֹלְתִּי שָׁכָלְתִּי".

יעקב אבינו האט נישט געוואלט אראפשיקן בנימין קיין מצרים. אבער נאכדעם וואס ער האט איינגעזעהן אז עס איז נישטא קיין ברירה, ער האט פארשטאנען אז אט גייט זיך אנהויבן דער לאנגער און שווערער 'גלות מצרים', האט ער געזאגט פאר זיינע קינדער: **"ואל שדי יתן לכם רחמים"**. יעקב אבינו האט אויפגעוועקט די מידת הרחמים, און אנגעוואונטשן זיינע קינדער אז די רחמנות פון אויבערשטן זאל זיי באגלייטן אין מצרים. דארף מען דאך אריינקלערן און דערהערן וואס איז דאס דאזיגע רחמנות וואס באגלייט אידישע קינדער אין גלות.

דאס גרעסטע רחמנות פונעם צדיק איז – אויף די זינד פון אידן

וועלן מיר לערנען אפאר ווערטער פון **תורה ז' תנינא**, די תורה הויבט זיך אן מיטן פסוק פון דער וואכנדיגער פרשה: **"ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חולם"**. ער רעדט דארטן פונעם גרויסן רחמנות פונעם צדיק, דער גערייער פאסטוך וועלכער פאשעט אידישע שאף, וואס ער האט רחמנות אויף אידישע קינדער, און ער איז זיך מוסר נפש זיי צו צוריקברענגען צום אויבערשטן און מתקן זיין זייערע נשמות.

"דער עיקר רחמנות איז, וועו דאס הייליג פאלק, אידישע קינדער, פאלן חס ושלום אריין אין עבירות רחמנא לצלן. ווייל דאס איז דאס גרעסטע רחמנות מער פון אלע סארט רחמנות, ווייל אלע שווערע יסורים אויף דער וועלט זענען גארנישט פארגלייכט אנטקעגען דעם שווערן לאסט פון עבירות ר"ל. ווייל וועו איידן פאלן חס ושלום אריין אין עבירות, איז דאס גאר גאר א שווער פעקל, וואס א מענטש קען ניטאמאל דערהייבן אזא שווערע פעקל.

"ווייל וועו עס וווייסט די הייליגקייט פון אידישע נשמות פון וואנעט זיי קומען, אוו וווייסט ווי לויטער אוו איידל א אידישע נשמה איז, ער פארשטייט, אז א איד איז ענגליך ווייט פון עבירות. אלע סארט זינד האבן נישט קיין שייכות מיטן איד בכלל, לויט זייער גרויסע הייליגקייט אוו איידלקייט פון שורש. דערפאר איז נישט פארהאן עפעס וואס איז שווערער אוו ביטערער פאר א איד צו דערהייבן ווי דאס

וואס ער האט געטון אן עבירה, וואס דאס איז אזוי ווייט פון זיין אמת'ע מציאות. אפילו אויב א מענטש האט ליידער יסורים, אויב איז נישט אריינגעמישט אין דעם עבירות, ווערט עס נישט פארערגנט פאר קיין יסורים בכלל".

לזיטן יום כיפור אזוי איז דער חנוכה

ער איז ווייטער ממשיך (אות יא): "דאס איז בחינת חנוכה. ווייל דאס זאלסטו וויסן, לויט וויפיל א מענטש האט זוכה געווען צו אויפטון מיט זיינע בקשות אום יום כיפור, דאס הייסט, זיין געבעט פון 'סלח נא', לויט דעם איז ער זוכה צו חנוכה. ווייל דורך 'סלח נא' ווערט חנוכה". ער איז ממשיך דארט מיט געוואלדיגע גילויים אין תורה.

שפעטער זאגט ער נאך א פאר ווערטער וואס דאס האט בעיקר שייכות מיט דאס וואס מיר ווילן יעצט צוקומען: "משה רבינו האט זוכה געווען צום סוד פון חנוכה דורכדעם וואס ער האט זיך מוסר נפש געווען פאר די אידישע קינדער. ער האט מיט זיין גאנצן הארץ געזארגט אויף די אידישע קינדער אין צייט פון נויט. ווייל ער איז געווען אן אמת'דיגער און רחמנות'דיגער פירער פון כלל ישראל. און ווי דערמאנט, דער עיקר צרות פון כלל ישראל, איז דאס שוועדע פעקל עבירות רחמנא לצלן, דערפאר האט משה רבינו געבעטן אויף די אידישע קינדער 'סלח נא', דער אויבערשטער זאל זיי מוחל זיין און אפמעקן זייערע עבירות, און דורך דעם ווערט חנוכה, אין דער בחינה פון חנוכת הבית פון בית המקדש.

"דאס איז חנוכה 'חנו כ"ה', כ"ה כסליו, כסליו איז ר"ת וירא **יי כי סר לראות** (שמות ג), ווייל משה רבינו האט זיך אפגעשטעלט צו קוקן און זארגן אויף די צרות פון כלל ישראל, וואס דאס איז זייערע עבירות ר"ל".

משה רבינו וואונדערט זיך: פארוואס ווערט נישט דער איד נתעורר

כדי צו פארשטיין דאס וואס מען האט געלערנט, די ווערטער זאלן זיך מתיישב זיין אין אונזערע הערצער און מיר זאלן וויסן וויאזוי צו לעבן מיט אט די ליכטיגקייט פון חנוכה, דארף מען אריינקלערן אין דעם אויבנדערמאנטן פסוק וואס דארט איז מרומז 'כיסלו'.

אין די פסוקים פריער שטייט, אז משה רבינו האט געפאשעט די שאף פון זיין שוועד יתרו, און ער איז אנגעקומען אין מדבר. אלע קענען דעם מדרש וואס פארציילט אז משה רבינו איז נאכגעלאפן א דארשטיג שעפעלע און מיט גרויס רחמנות איר אויפגעהויבן אויף זיינע פלייצעס. משה רבינו האט דאן געזעהן אין מדבר אויפן בארג סיני א געטליכן פייער וואס פלאקערט אויפן סנה בוים און די סנה ווערט נישט פארברענט. האט משה געזאגט לאמיר אהינגיין אין זעהן דעם וואונדער, פארוואס פארברענט זיך נישט די סנה.

אט די שרעקליכע מראה איז געווען דאס ערשטע מאל וואס דער אויבערשטער האט זיך אנטפלעקט צו משה רבינו דער אייביגער פירער פון כלל ישראל, משה רבינו האט געזעהן א מורא'דיגע און הייליגע מראה, אזש ער האט צוגעדעקט זיין פנים מיט די הענט, נישט צו קוקן אויף דער שכינה הקדושה. אבער משה רבינו איז געשטאנען איבעראשט און אנטוישט, זעענדיג פון איין זייט ברענט דא אזא הייליגער און געטליכער פייער אויף א טרוקענעם בוים, און פון דער צווייטער זייט איז **די הסתרה אזוי גרויס אז דער פייער האט נישט קיין שום איינפלוס אויפן בוים. די סנה שטייט ווייטער אויף איר פלאץ כאילו לא היה. עס קען ברענען דער הייליגסטער פייער אויף דער וועלט און... גארנישט**. וויאזוי קען דאס זיין?

יום כיפור מיט חנוכה זענען ביידע געקומען צו דייגיגן כלל ישראל פון עבירות

מען וועט מער מסביר זיין, כדי מען זאל פארשטיין פון וואס מען רעדט, און אויך וואס איז דער שייכות פון דער סנה צו יום כיפור און חנוכה. יום כיפור איז געקומען נאכדעם וואס די אידן זענען ר"ל דורכגעפאלן מיטן חטא עג', טאקע שטייענדיג אויפן זעלבן פלאץ ביים בארג סיני, דארט וואו משה רבינו האט געזעהן די סנה, דארטן האבן די ערב רב באוויזן צו אנזייען אזא חורבן אין כלל ישראל. עס איז אזא שפלות אז קורץ נאך מתן תורה זאלן אידן אזוי שטארק דורכפאלן.

גלייך נאכדעם איז משה רבינו ארויף אין הימל פאר פערציג טעג און פערציג נעכט צו איינרייסן פאר אידישע קינדער, אז דער אויבערשטער זאל זיי מוחל זיין. דערנאך איז ער ארויף פאר נאך פערציג טעג, פון ראש חודש אלול ביז יום כיפור. דעמאלט האט דער אויבערשטער אינגאנצן מוחל געווען פאר די אידן, מגלה געווען די י"ג מידות של רחמים, און זיי געגעבן די צווייטע לוחות.

די זעלבע איז מיט חנוכה, עס איז באקאנט דער חילוק צווישן חנוכה און פורים. פורים איז די גזירה געווען אויפן גוף, און חנוכה איז די גזירה געווען אויף דער נשמה. אבער די גרעסטע צרה דעמאלט איז געווען, אז נישט נאר די יונים האבן פראבירט אראפצופירן אידישע קינדער פון אידישקייט, נאר עס זענען אויך געווען מתיונים. **דאס איז א צרה וואס איז קיינמאל נישט געווען פון פריער, אז אידן פון אונזער פאלק זאלן זיך אנשליסן מיט די גוים און מאכן צרות פאר די ערליכע אידן**, דאס איז געווען די געוואלדיגע פינסטערניש פון גלות יון.

דאס איז דער קשר צווישן די צוויי ימים טובים, יום כיפור מיט חנוכה. ביידע מאל האבן אידן געליטן פון אינווייניג, דא פון די ערב רב און דא פון מתיונים, וואס זיי האבן אריינגעברענגט אין כלל ישראל דעם שווערן און ביטערן יאך פון עבירות, ביידע מאל האבן אידן טועם געווען דעם ביטערן און טויטליכן טעם פון זינד ר"ל, וואס אידישע קינדער זענען אזוי ווייט דערפון, און האבן באמת נישט קיין שייכות צו דעם.

די נשמות וואס צינדן זיך נישט אן פונעם פייער

אט די ווייטע פארוואַרפענע נשמות האט משה רבינו געזעהן יענעם טאג, 'סנה' איז אותיות 'הַנֵּס', משה רבינו זעהט אידישע קינדער וואס האלטן נאך יציאת מצרים און קריעת ים סוף, נאך מלחמת עמלק און מתן תורה, אזויפיל נסים ונפלאות האבן זיי געזעהן, און נאך אלעם: 'והסנה איננו אוכל', דער פייער פון קדושה ווירקט נישט אויף דעם איד אים אויפצוואוועקן. משה רבינו וואונדערט זיך און קען נישט פארשטיין: 'מדוע לא יבער הסנה', פארוואס טוען נישט די פלאמען זיך אנכאפן אין די הערצער פון די פארוואַרפענע אידן, וויאזוי קענען זיי נאך אזא מתן תורה דורך פאלן מיט אן עג'.

משה רבינו האלטנדיג דאס קראנקע שעפעלע אויף זיינע פלייצעס, דעמאלט האט אים דער אויבערשטער אויסגעוועלט צו זיין דער פאסטוך פון כלל ישראל, זעהנדיג זיין גרויס רחמנות. מיט דעם האט ער אים גלייך געוויזן וואס פאר א קראנקע שאף ער גייט דארפן טראגן אויף זיינע פלייצעס. אידישע נשמות וואס זענען אזוי פארשלאפן און אויסגעלאשן, אז עס קען ברענען א געטליכער פייער אויף זיי, און עס זאל זיי גארנישט באירן. משה רבינו איז דערציטערט געווארן דאס צו זעהן. ער קען נישט פארשטיין: "מדוע לא יבער הסנה", ווי קען זיין אז דער אש דקדושה טוט נישט פועל'ן ביים מענטש זיך צו דערנענטערן צו קדושה, "והסנה איננו אוכל".

אפילו אזא רחמן וזי משה וזיל נישט אויסלייזן די אידן אין אזא שפל המצב

אויף אזוי ווייט האט משה רבינו זיך געערגערט אויפן נידריגן מצב פון אידן, אז שפעטער וועט דער אויבערשטער האט אים געהייסן גיין אויסלייזן די אידן פון מצרים, האט ער געפרעגט: "וואספארא זכות האבן זיי ארויסצוגיין פון מצרים". און מען רעדט דא פון א משה רבינו וואס האט ליב געהאט יעדן איד מיט א מורא'דיגע אהבה און רחמנות; ווי טרעפט אים שוין כמעט זיבעציג יאר פריער, וועט ער איז נאך געווען דרייצן יאר אלט, און ער ארויסגעגאנגען קוקן וואס זיינע ברידער מאכן, שטייט אין פסוק: "ויצא אל אחיו וירא בסבלותם". און ווי דער הייליגער **רמב"ן** זאגט: "יענעם טאג איז ער געווארן איר ער איז א איד, און ער האט געוואלט זעהן וואס זיינע ברידער מאכן, און ער האט געזעהן זייער פיין האט ער עס נישט געקענט אויסהאלטן, דערפאר האט ער יענעם טאג גע'הרג'ט א מצרי".

קען מען זיך אליינס פארשטעלן, אויב האט ער שוין אזוי רחמנות געהאט אינעם ערשטן טאג וואס ער האט געהערט אז ער איז א איד, איז דאך זיכער אז יעצט ביים סנה זייענדיג אכציג יאר אלט, האט ער דאך אוודאי אויסגעגאנגען פון צער פאר די אידישע קינדער. און מיט דעם אלעם, וועט דער אויבערשטער האט אים געהייסן גיין אויסלייזן די אידן פון מצרים, האט דער גרויסער 'אוהב ישראל' געפרעגט: "אין וועלכע זכות קענען זיי אויסגעלייזט ווערן?". און נאכמער, רוב אידן זענען דאך נישט ארויסגעגאנגען פון מצרים, בלויז א פינפטל זענען ארויס (אדער גאר אסאך וויניגער פון דעם; ווי עס שטייט אין מדרש), און **אפילו אויף דעם אויסדערוועלטן פינפטל האט דער 'רחמנות'דיגער משה' זיך געוואונדערט וויאזוי קען מען זיי אויסלייזן. דאס ווייזט אין וועלכע שפל המצב אידן זענען דעמאלט געווען.**

של נעליך – טויש דיין וועג פון קזקן

אבער דער אויבערשטער האט אים געזאגט: "של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד שם אדמת קודש הוא", טוה זיך אויס דיינע שיך, טויש דיין הסתכלות. מיינע הייליגע וועגן קענסטו נישט פארשטיין, אבער וויסן זאלסטו אז דו שטייסט אויף הייליגע ערד, ווייל דא אויף דעם ערד אויף וואס דו שטייסט וועל איך אויסוועלן די אידישע קינדער און חתונה האבן מיט זיי! **הויב אן צו פארשטיין צו אידישע קינדער. לערן זיך אויס אז זיי זענען קיינמאל נישט עכט פארזינדיגט, ווייל זיי האבן נישט קיין שייכות צו חטא. און אפילו אויב מען זעהט נישט וואס דאס פייערל טוט אויף אויפן איד, דאך ברענט אין אים דאס פייערל און עס לעשט זיך קיינמאל נישט אויס.** דו פרעגסט וועלכע זכות האבן זיי?! זאג איך דיר: "תעבדון את האלהים על ההר הזה". יא! אויף דעם טרוקענעם בארג וואס די סנה ווערט נישט פארברענט, אט דא גיי איך זיי נעמען פאר א פאלק! איך האב דיר געוויזן די סנה כדי דו זאלסט פארשטיין אז **אפילו ווען דו טרעפסט זיי אינעם נידריגסטן מצב, דאך זענען זיי באמת הייליג און האבן נישט קיין שייכות צו חטא.**

דער אמת איז אנדערש וזי מען זעהט

מיט דעם האט דער אויבערשטער אים אויסגעלערנט וויאזוי מען פירט אידישע שאף. ער זאל פארשטיין אז דער אמת איז באהאלטן! עס איז פארקערט פון וואס מען זעהט מיט די אויגן. דער חשבון גייט פונקט פארקערט: אפילו אזא פארגרעבטער איד וועלכער איז נעבעך אזוי פארווארפן אז אויף אים שטייט: "והסנה איננו אוכל", ער איז אזוי ווייט פון קדושה. פונדעסטוועגן דאך שטייט אויף אים: "והנה הסנה בוער באש", עס ברענט אין אים א פייער פון קדושה! קוק נאר גוט אריין וועסטו זעהן אז אפילו ער איז אזוי פארשלאפן, דאך ברענט אין אים א פייער! דאס ווייזט אז א איד איז ריין און הייליג פארן

אויבערשטן אין יעדן מצב וואס ער געפונט זיך. דאס אלעס האט משה פארשטאנען מיטן כח פון נרות חנוכה; ווי דער פסוק זאגט דארטן: "וירא יי כי סר לראות" - ראשי תיבות: 'כסליו'.

און טאקע פון דעם האט משה געזומען דעם כח צו איינרייסן פאר אידישע קינדער און בעטן 'סלח נא' נאך וואס זיי האבן זיך פארזינדיגט. אלעס פונעם גרויסן רחמנות וואס משה רבינו האט געהאט ווען ער האט געזעהן די סנה, דער אויבערשטער האט אים דעמאלט אויסגעלערנט ווי הייליג און ריין אידישע קינדער זענען, און דערפאר האט ער אזוי שטארק איינגעריסן פאר זיי, זיי זאלן ווערן ריינגעוואשן פון עבירות.

משה רבינו און די חשמונאים זענען לוחם צו ראטעוזען די אידן

מיט דעם ווערט אזוי פארשטענדליך דער קשר פון יום כיפור צו חנוכה. יום כיפור האט משה רבינו איינגעריסן פאר אידישע קינדער מיט מסירת נפש, זאגנדיג פארן אויבערשטן: "ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת". משה רבינו איז געווען גרייט זיך אויסצומעקן פאר די אידן. יארן שפעטער האבן מתתיהו און זיינע קינדער געזומען כוחות פון דעם, זיך אויך מוסר נפש צו זיין פאר אידישע קינדער, צו ראטעווען אידן פון זינד.

אידן זענען ארויס פון מצרים ט"ו ניסן ב' אלפים תמ"ח. די מעשה פונעם עג' און שבירת הלוחות איז געווען י"ז בתמוז יענעם יאר. די מחילה סליחה וכפרה האט משה אויסגע'פועל'ט אין הימל יום כיפור שנת תמ"ט. דערנאך האט מען אויפגעבויעט דעם משכן, און ר"ח ניסן האט אהרן אנגעהויבן טון די עבודה, נאך וואס משה רבינו האט זיבן טעג געטון די עבודה. דער ערשטער יום כיפור וואס אהרן הכהן האט געטון די עבודה איז געווען שנת ת"נ. קומט אויס אז דער ערשטער כהן גדול וואס האט געברענגט מחילה אום יום כיפור דורך זיין עבודה, איז געווען משה רבינו, ווען ער האט געבעטן אין הימל 'סלח נא'. און פון משה צייהט זיך ווייטער דער כח פאר אלע כהנים צו איינרייסן פאר כלל ישראל. אזוי אויך האבן מתתיהו ובניו וואס זענען געווען כהנים, געזומען זייער כח פון משה רבינו; ווי עס שטייט דארט: פון יום כיפור ווערט חנוכה.

אלע ימים טובים זענען פון אזיבן

מיר האבן שוין פארבריטערט אין דעם וואס מען טרעפט נישט נאך א יום טוב ביי אידן וואס איז אינגאנצן אין די הענט פון מנהיגי ישראל. פסח און סוכות האט צו טון מיט יציאת מצרים און ענני הכבוד אין מדבר - געוצליך נאר פונעם אויבערשטן [אתערותא דלעילא]. אזוי אויך שבועות, איז קבלת התורה ווייל דער אויבערשטער האט געוואלט געבן די תורה פאר אידן. אפילו פורים וואס מרדכי האט צאמגעזומען אידן צו פאסטן, תשובה טון און מתפלל זיין, איז דאס אלעס געווען 'סור מרע' - אפלאזן די שלעכטס. אבער נישט אן אקטיווע שריט צו מלחמה האלטן קעגן דעם היפך הקדושה.

בלויז חנוכה און יום כיפור זענען געווארן דורך מנהיגי ישראל

נאר חנוכה און יום כיפור איז די ישועה געקומען אינגאנצן דורך די מנהיגי ישראל וואס האבן מיט א געוואלדיגע געטריישאפט זיך אנגענומען פאר אידישע קינדער. חנוכה - האבן די חשמונאים מלחמה געהאלטן קעגן די יונים מיט אן אויסטערלישן מסירת נפש און געברענגט די ישועה. כאטש וואס אודאי זיי האבן געזען גרויסע ניסים פון אויבן, אבער אלעס האט זיך נאר אנגעהויבן דורך זייערע מעשים. אזוי

אויך יום כיפור - דער אויבערשטער האט געוואלט חלילה אינגאנצן אויסמעקן כלל ישראל, אבער משה רבינו האט זיך געלייגט אויף דער לענג און דער בריט צו ראטעווען כלל ישראל. חנוכה און יום כיפור זענען די ימים טובים וואס מיר וואלטן נישט געהאט, ווען נישט דאס רחמנות און געטריישאפט פון מנהיגי ישראל.

מיט דעם קען מען פארשטיין די ווערטער פונעם הייליגן בני יששכר, וועלכער איז אויך מרמז דעם נס פון חנוכה אין די אויבנדערמאנטע פסוקים פון משה ביי דער סנה. דארט שטייט אין פסוק: **"וינהג את הצאן אחר המדבר"**, משה האט געפאשעט די שאף נאך דעם מדבר. זאגט דער **בני יששכר:** "נאך דעם מדבר" מיינט מען די אותיות וואס קומען נאך די אותיות פון מדבר, נאך א מ קומט נ, נאך ד קומט ה, נאך ב קומט ג, נאך ר קומט ש, נגה"ש, דאס זענען די אותיות פונעם דריידל.

ב

דאס לעכטל פון חנוכה ברענט אין יעדן איד שטענדיג, אויך ווען ער שפירט זיך דערווייטערט

די הייליגע לעכט פון חנוכה – פארשטיין אז מיר האבן נישט קיין שייכות צו עזלם הזה

מען שטייט אין א זמן רעוא דרעוין שבת ערב ראש חודש - זמן תשובה. אידישע קינדער וועקן זיך אויף צו תשובה. און ווי גרויס דער וואונדער איז טאקע: "מדוע לא יבער הסנה" - ווי קען א איד זיין אזוי פארשלאפן?! פונדעסטוועגן דאך איז מדה טובה מרובה. דער וואונדער איז פילפאכיג גרעסער אויפן פארקערטן וועג: ווי קען זיין אז אפילו אזא ווייטער איד וואס איז אזוי פארשלאפן, און דאך ברענט אין אים א געטליכער פייער - כאטש וואס ער איז נישט ראוי צו דעם?! דורך הדלקת נר חנוכה איז ער זוכה צו וויסן דעם גילוי עס שטייט דארט: "כי מי שיודע קדושת ישראל מאין הם לקוחים, ויודע רוחניות ודקות של ישראל הוא יודע, **שישראל הם רחוקים לגמרי מעוון, ואין עוון שייך להם כלל וכלל לא**, לפי גודל קדושתם משרשם וגודל דקותם ורוחניותם".

א איד גיבט זיך דאך גאר שטארק אכטונג זיך נישט צו באנוצן מיט די נרות חנוכה; "הנרות הללו קודש הם, ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד". "נר הוי'ה נשמת אדם", די נשמה פון א מענטש איז א חנוכה לעכטל פון וואס מען גיבט אכטונג זיך נישט צו באנוצן מיט דעם א גשמיות'דיגן השתמשות. דאס הייסט, נישט קוקן אויף דער נשמה כאילו עס האט שייכות מיטן גשמיות און חמריות פון עולם הזה. "אלא לראותם בלבד" - פארשטיין די הייליגקייט און איידלקייט פון דעם נשמה לעכט, וואס עס האט נישט קיין שום שייכות מיט קיין זינד און עבירות.

געדענקען יענע וזועלט דזרכן פארגעסן די דאזיגע וזועלט

דאס איז מען זוכה דורך "זכרון עלמא דאתי" - געדענקען יענע וועלט (וואס דאס איז ווערט אויסגעשמועסט אין אן אנדערע תורה אויף חנוכה (ליקו"מ סי' נ"ד); ווי עס שטייט (ליקו"ה קרחה וכתובת קעקע ה"א): "מיר זענען א היליג פאלק. מיר דארפן אלעמאל מכניע זיין און צוברעכן די סטרא אחרא, דאס מיינט, דאס טויט און פינסטערניש. דערפאר דארף מען היטן גאר שטארק דעם זכרון, דאס הייסט - צובינדן די מחשבה צו יענע וועלט. דער עיקר שלימות הזכרון איז דורך שכחה, דאס הייסט פארגעסן פון אלע באשעפטיגונגען פון עולם הזה, וואס האבן נישט צוטון מיט יענע וועלט, אלע שלעכטע תאוות און שלעכטע מידות דארף מען פארגעסן און בכלל נישט געדענקען.

"דער כלל איז, מיר דארפן זיך דערווייטערן פון אלע סארט זאכן וואס האבן נישט מיט יענע וועלט, זיי פארגעסן און בכלל נישט געדענקען. דאס רופט זיך: "זכרון של שכחה" - געדענקן צו פארגעסן. ווייל "זכרון עלמא דאתי" געדענקען יענע וועלט, דאס איז מען מקיים דורכדעם וואס מען טוט זיך כסדר דערמאנען צו פארגעסן פון דער דאזיגער וועלט".

ג

לעובדא ולמעשה: חיזוק פונעם חנוכה לעכטל וועלכע ברענט איבעראל, אלעמאל און פאר יעדן איינעם

אפילו א מסור שיינט אין אלע עזלמזת

וויפיל חיזוק האט א מענטש וועז ער דערהערט די דאזיגע נקודה. זיין נשמה איז אזוי לויטער און ריין און האט נישט קיין שייכות מיט עבירות, ער האט נישט קיין שייכות מיט עולם הזה, און אפילו אויב געפונט ער זיך אין א גאר נידריגער פלאץ, נאכאלץ טוט אריינשיינען אין אים די לעכטעלעך פון חנוכה; ווי באקאנט די מעשה פונעם הייליגן **רבי'ן פון לובלין** ז"ע וואס ער האט געזעהן אין א קוויטל פון א מסור, אז ער שיינט אין אלע עולמות. און די סיבה איז געווען, ווייל ער האט דאן געצינדן חנוכה לעכט.

אויפוזעקן דאס דיינע פינטעלע איד

אבער דאס איז נישט נאר אין דער מינוט וואס מען צינדט חנוכה לעכט, נאר אפילו אינמיטן חודש תמוז און אב, וועז אימער ער דערמאנט זיך פון זיין חנוכה לעכטל וואס ווערט קיינמאל נישט פארלאשן, וועקט עס אים אויף דאס פינטעלע איד וואס איז אזוי ריין און גאנץ, און ער דערנענטערט זיך צום אויבערשטן פון דעם פלאץ אוואו ער שטייט יעצט, אלעס דורכן כח פון חנוכה לעכטלעך וואס ער האט געצינדן פאר א פאר חדשים צוריק.

אפילו אין א פלאץ פון הפקרות

דער עיקר מצוה פון חנוכה לעכט איז צו צינדן פארנט פון רשות הרבים. דער 'רשות הרבים' ברענגט ארויס א פלאץ פון הפקרות! א פלאץ פון נסיונות! אלע אנדערע מצות טוט מען ביי זיך אין שטוב, אבער די חנוכה לעכטלעך שטעלט מען ביים טיר אדער פענסטער צו וויזן מיט דעם אז מען שיינט אריין אינעם רשות הרבים. אז מארגן אינדערמארגן וועז ער וועט זיך דרייען אויפן גאס און **עס וועט זיך אים דוכטן אז ער איז ווייט פון אויבערשטן, והא ראיה אז ער האט נסיונות און תאוות, און אלעס וואס ער האט היינט אינדערפריה געדאוונט און געלערנט העלפט אים נישט זיך צו מתגבר זיין אויף זיינע נסיונות.** ער שפירט ממש ווי די סנה וואס דער געטליכער פייער האט נישט אויף אים קיין איינפלוס.

דאס לעכטעלע ברענט א גאנץ יאר

אבער מיטן כח פון חנוכה לעכט וואס ער האט - פאר א פאר חדשים צוריק - אנגעצינדן ביים טיר אדער פענסטער, **דערהערט ער יעצט שטייענדיג אין רשות הרבים, אז באמת איז זיין נשמה ריין און לויטער און ער האט נישט קיין שום שייכות צום עולם הזה.**

אפילו אויב ער איז אפגעפרעמדעט פון אידישקייט

ביי די חנוכה לעכט איז דא א הלכה אז ווער עס זעהט א מנורה ברענען קען מאכן א ברכה. דאס ווייזט אויף די חלקים פונעם מענטש וואס שפירט זיך אזוי שטארק אינדרויסן, ער שטייט אין רשות הרבים און טונקט זיך אין עולם הזה. **ער קען ניטאמאל אריינגיין אויף א פאָר מינוט אין א אידישע שטוב און אלייניס אנצינדן א לעכט. אבער דאך אפילו ער זעהט נאר ווי א צווייטער צינדט אן א לעכט, קען ער זיך מיט דעם דערוואַרימען זיין נשמה**, און זיך אויפוועקן צו עבודת השם.

ד

די עבודה פון אהרן הכהן אנצוצינדן אידישע נשמות

חנוכה איז די עבודה פון אהרן הכהן, וואס ער צינדט אן די מנורה אין בית המקדש. 'אש' איז בגימטריא 'מנורה' - דאס איז דאס פייערל וואס ברענט אין יעדן איד. ביי אהרן זעהט מען טאקע די דאזיגע נקודה פון גלויבן אין דאס טייערקייט פון יעדן איד, ווי מען זעהט אז ער טראגט אויף זיין הארץ דעם חושן וואס דארט זענען אויסגעקריצט די נעמען פון אלע אידן. דאס איז אויך דער סוד פונעם נר המערבי 'נר תמיד' וואס האט געברענט א גאנצן טאג מיט א נס און דאס איז געווען אן עדות אז די שכינה רוהט צווישן אידן (שבת כב:); ווי דער הייליגער **בת עין** (פרשת בהעלותך) ברענגט א טייטש אין דאס וואס חז"ל זאגן (תורת כהנים לד): **"מגיד שבחו של אהרן שלא שינה"**. טייטשט ער: ש'לא' שינה, אהרן האט געמומען דעם 'לא', די אידן וואס זענען 'נישט', זיי זענען גארנישט ווערד צוליב זייערע פארגרעבקייטן, און ער האט אויפגעטוישט פון 'לא' זאל ווערן 'אל'! ער האט זיי ליב געהאט אזוי שטארק ווייל ער האט געגלויבט אינעם 'אל', דאס מיינט די הייליגע ניצוצין וואס געפונען זיך אויך ביי אזעלכע אידן.

אוהב את הבריות

אויך טייטשט דער הייליגער **בעל התניא** נבג"מ, אין דאס וואס חז"ל זאגן (אבות א יב): "אוהב שלום ורודף שלום אוהב את **הבריות** ומקרבן לתורה", זאגט ער (תניא פרק ל"ב): "אפילו די וואס זענען ווייט פון תורה, פון אויבערשטן און פון אים צו דינען, וואס צוליב דעם ווערן זיי אנגערופן "בריות", פארגרעבטע מענטשן, דאך דארף מען זיי שלעפן מיט שטריק פון ליבשאפט, אזוי ארום אפשר וועט מען זיי קענען דערנענטערן צו תורה און עבודת השם".

אויפגעפלאקערט א פייער אינעם 'קודש הקדשים' פון יעדן איד

פונקט ווי יום כיפור האט משה אויסגע'פועל'ט מחילה סליחה וכפרה פאר אידישע קינדער, דעמאלט איז אנטפלעקט געווארן דאס גרויסע רחמנות פון צדיקים אויף אידישע קינדער וועלן דער אויבערשטער האט געזאגט "סלחתי כדברך"; ווי אויבנדערמאנט. די זעלבע זאך האט אהרן הכהן ממשיך געווען קומענדיגס יאר וועלן ער איז אריין אין קודש הקדשים. ער האט דאך געהאט א חלק אין יענע מעשה, דערפאר גייט ער אריין יעדעס יאר, מיט א 'מחתת אש', אויפצוואווען דעם פייער פון קדושה וואס ברענט אין יעדן אידיש הארץ.

דאס איז די עבודה פון די כהנים אין אלע דורות, און אזוי אויך די עבודה פון מתתיהו ובניו הכהנים, וואס זיי האבן געטראפן איין קריגל אויל מיטן סטעמפל פונעם כהן גדול, און דערמיט אנגעצינדן צוריק דעם פייער וואס ברענט אין יעדן אידיש הארץ אין דער פלאץ אוואו ער שטייט.

"ושמח בלבו" – וויל ער זעהט די ריינקייט פון אידן

די מעלה פון אהרן הכהן איז געווען: "וראך ושמח בלבו". פשוט איז פשט אז דער אויבערשטער האט געזאגט פאר משה רבינו ביים מראה הסנה, אז ווען אהרן וועט דיר זעהן, אז דו ביסט אויסדערוועלט צו אויסלייזן כלל ישראל, וועט ער זיך אמת'דיג פרייען אין הארץ מיט זיין יונגערן ברודער משה.

אבער מען קען זאגן נאך א פשט אינעם פסוק "וראך ושמח בלבו": אהרן האט דעם כח צו זעהן יעדן איד אין דעם פלאץ אוואו ער שטייט, מיט אלע זיינע פראבלעמען, און דאך זיך פרייען מיט אים ביי זיך אין הארץ. ווייל אויף זיין הארץ ליגט דער חושן מיט די נעמען פון אידישע קינדער. ער זעהט א גאנצן צייט אז אידן זענען ריין און הייליג און האבן נישט קיין שום שייכות צו חטא (אינעם חושן איז נישט פארהאן די אותיות 'חט'). דארט זעהט ער אז אפילו די טרוקנסטע נשמות וואס "והסנה איננו אוכל", פונדרויסן זעהט אויס אז די קדושה האט נישט קיין שום השפעה אויף זיי, דאך איז ער דער וואס זעהט דעם פייער פון קדושה וואס ברענט אין זיערע הערצער שטענדיג.

ה

חנוכה איז צייט פון 'חינוך': מחנך זיין די קינדער צו אנטפלעקן דאס ריינע פינטל דורך מסירת נפש

בעטן דעם כח פון צדיקים צו זעהן די קדושה פון אידן

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן, ווי מען בעט אין דער תפילה פון 'לשם יחוד' פונעם היליגען **בני ששכר**: "וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה וּמְקֻבֶּלֶת וּנְרָצָה לְפָנֶיךָ מִצְוֹת הַדְּלָקַת נֵר חֲנוּכָּה כְּאִלּוּ כִּוַּנְתִּי כָּל הַכַּוָּנוֹת שֶׁכִּוְּנוּ הַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי הַשֵּׁם בְּעֵת **אֲשֶׁר הֶעֱרוּ לַמָּוֶת נַפְשָׁם** בְּשָׁבְיל כְּבוֹד שְׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא", גיב אונז אט די ליכטיגקייט, די ליכטיגקייט פון די צדיקים וואס דערבארימען זיך מיט אזא געטריישאפט אויף אידישע קינדער.

זיי זענען די 'עיני העדה', זיי האבן אן אנדער הסתכלות פון אונז. זיי זעהן און פארשטייען ווי טייער און הייליג מיר זענען און ווי חשוב מיר זענען ביים אויבערשטן. מיט דעם טוען זיי זיך פארגלייכן צום אויבערשטן כביכול 'מתדמים ליוצרם', וואס אויפן אויבערשטן שטייט (שמואל א טז ז): "האדם יראה לעיניים והוי'ה יראה ללבב", א מענטש זעהט מיט די אויגן אבער דער אויבערשטער זעהט דאס הארץ. די צדיקים קוקן אויף אונז מיט א ליכטיגער בליק, זיי זעהן די נשמה פון א איד; "נר הוי'ה נשמת אדם", פונקט ווי א חנוכה לעכט וואס איז לויטער און ריין און האט נישט קיין שייכות צום עולם הזה; "הנרות הללו קודש הם ואין לנו רשות אלא לראותם בלבד".

דער פייער פון מסירות נפש פארלענדט דעם גשמיות'דיגן בליק

בשעת מען זיצט אנטקעגן די מנורה בעט מען זיך ביים אויבערשטן, עס זאל זיך עפענען אונזערע אויגן צו זעהן די גאנצע וועלט מיט אן אנדער הסתכלות; ווי **צדיקים** האבן זיך אויסגעדריקט: "ווי שיין איז דער וועלט, ביז מען רירט אן צו דעם". מיר זאלן האבן דעם בליק פון צדיקים וואס זעהן אן אנדער וועלט, זיי זעהן אין יעדן איד א נקודה טובה. מיט דעם וועקן זיי אויף דאס פונק פייער טיף אין זיין הארץ זיך צוריק קערן צום אויבערשטן.

דאס מסירת נפש פון די חשמונאים האט אויפגעדעקט דעם ריינעם פינטעלע פון א איד

דאס איז געווען ביי מתתיהו ובניו. דורך זייער קאך פון מסירת נפש האבן זיי אויפגעוועקט די פארשלאפענע נשמות פון די מתיונים. עס האט זיך צולאזט און צורינען די דיקע שיכטן פון גשמיות און פארגרעבטקייט וואס האט געהויערט אויף זייער נשמה. דאס אלעס **דורכן פייער פון קדושה וואס מתתיהו און זיינע קינדער האבן אונטערגעצינדן. מיט דעם האבן זיי מצליח געווען צו אויפטרייסלן יעדן איינציגסטן איד אין דער פלאץ אוואו ער שטייט, נישט קיין חילוק ווילאנג און ווי טיף ער איז געלעגן פארכאפט אינעם נעץ פון די יונים** און חכמות חיצוניות.

דער עיקר חינוך פאר די קינדער איז צו האבן מסירות נפש פארן אויבערשטן

עס איז ברייט באקאנט אז חנוכה איז א צייט פון חינוך. מען האט מחנך געווען דעם מזבח, די מנורה און בית המקדש. יעדער איד דארף באנייען און אויספרישן זיין אייגענעם בית המקדש, און מחנך זיין זיינע זין און טעכטער צו מסירת נפש; ווי דער פסוק זאגט (משלי כב ו): "חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה" - זיי מחנך דיין קינד לויט זיין שטייגער, אויך ווען ער וועט עלטער ווערן וועט ער זיך נישט אפטון פון דעם.

אין מסירת נפש זענען אלע גלייך

עלטערן קענען זיך וואונדערן: וואס האבן מיר צו רעדן פון מסירת נפש, מיר אליינס שפירן זיך ווייט דערפון? אבער באמת איז דאס דער עיקר חינוך אין אידישקייט, אריינצופלאקערן א פייערדיגן ברען פאר מסירת נפש. אויף אלע אנדערע זאכן אין אידישקייט איז אויך פארהאן א חיוב צו מחנך זיין, אבער עס איז בכלל נישט פארזיכערט אז דאס קינד וועט גיין אין זיין פאטער'ס וועגן, אויב האט דער טאטע א מורא'דיגן חיות און געשמאק צו לערנען בעיון, קען זייער מעגליך זיין - און עס מאכט זיך גאנץ אפט - אז דאס קינד ציהט דוקא צו לערנען בקיאות. עס קען אויך זיין אז דער טאטע ליגט אין תורה א גאנצן טאג, אבער דאס קינד טרעפט זיין חיות דוקא אין תפלה אדער גמילת חסדים, און אזוי אויך פארקערט. אויב אזוי ווען איז שייך דער: "גם כי יזקין לא יסור ממנה"? נאר דער עיקר חינוך איז צו אויסלערנען די קינדער מסירת נפש פארן אויבערשטן! אין דעם זענען אלע שיטות, דרכים און עבודות גלייך. אלע זענען אייניג מיט אין נקודה: "יחידה ליחדך" - אייניציגן דעם אויבערשטן מיט לעבן און מיט טויט, יעדער קומט דערצו פון אן אנדערן קאליר, פון אן אנדערן טיר, פון אן אנדערן פענסטער, אבער אלע טרעפן זיך ביי אין פלאץ - "יחידה ליחדך".

פאַרלייגען מעשה ביכלעך פון מסירות נפש

דער וואס זאגט אז עס איז אים שווער צו רעדן מיט זיינע קינדער וועגן מסירת נפש ווייל ער שפירט זיך וויט פון דעם [אינ'אמת'ן איז קיין אין איד נישט ווייט פון דעם, יעדער איד אפילו דאס מערסטע ווייט, איז גרייט זיך צו הרג'ענען פארן אויבערשטן. נאר אפילו אויב ער שפירט זיך דאך נישט אין די ענינים], זאגט מען אים: **ער זאל נעמען סיפורי צדיקים וואס זענען עוסק אין פארציילן מעשיות פון מסירת נפש פארן אויבערשטנס כבוד און ער זאל דאס ליינען פאר זיינע קינדער!** מיט דעם וועט ער אויפטון פאר ביידע, פאר זיך און פאר זיי, צו אויפוועקן די הערצער מיט א פלאקער פון מסירת נפש פארן אויבערשטן.

דאס איז די עבודה פון חנוכה די טעג פון חינוך, וואס מיר פארציילן פאר זיך און פאר די קינדער א מעשה פון מסירת נפש. א מעשה פון מתתיהו מיט זיינע קינדער, א מעשה פון חנה מיט אירע זיבן

קינדער, א מעשה פון אידן וואס האבן זיך באהאלטן אין די מערות און איינגעשטעלט זייער לעבן. מיט דעם וועקן מיר אויף אונזער נפש, מיר צינדן אן די לעכט פון אונזער נשמה.

דערפאר זעהט מען אז חנוכה איז דער איינציגסטער יום טוב וואס יעדער איינער איז עוסק צו מקיים זיין די מצוה פון נר חנוכה 'למהדרין מן המהדרין', דאס ברענגט ארויס ווי יעדער האט זיך זיין נקודה אין עבודת השם, איינער אין תורה איינער אין תפילה אא"וו, און צום סוף נעמען זיך אלע צוזאם אויף איין ציל, 'יחידה ליחדך' - "לעשות רצונך אלהי חפצתי".

מען צינדט פארן רשות הרבים - אזיפוזעקן די נידריגסטע

חנוכה זעהט מען אן אינטערסאנטע זאך: געווענליך אלע מצות זענען זאכן וואס א מענטש דארף מקיים זיין אין זיינע אייגענע ד' אמות אדער על כל פנים אין בית המדרש. אבער חנוכה איז אנדערש פון אלע אנדערע מצות, מען דארף עס מקיים זיין פאר די דרויסנדיגע גאס, בפרט די ראשונים וואס האלטן אז מען דארף צינדן ביים דרויסנדיגן טיר פון חצר. דאס איז א גרויסער חידוש, מקיים זיין א מצוה אין רשות הרבים, דער פלאץ פון אלע חיצוניים און קליפות, מקום הרגלין. נאכדערצו אז מען דארף עס צינדן 'עד שתכלה רגלי דתרמודאי' - א נידריג פאלק.

אנגעצינדן די מנורה דזקא אין חצר

דאס איז די עבודה פון די כהנים די חשמונאים, וואס האבן ארויסגענומען די מנורה וואס ליגט אלעמאל אין היכל, און עס אנגעצינדן 'בחצרות קדשך', כדי צו אריינשיינען אויך אין די מתיונים די נידריגסטע אידן, זיי צו צוריק ברענגען צום אויבערשטן און צו תשובה דורך די עבודה פון מסירת נפש, וואס **דארטן זענען אלע גלייך, יעדער איד - נישט קיין חילוק ווי נידריג ער איז - איז גרייט זיך צו מוסר נפש זיין פארן אויבערשטן.**

דער נידריגסטער איד איז גרייט זיך צו לאזן הרג'ענען אויף קידוש השם

צו דעם זענען מיר געווען עדות אין אלע דורות, אנגעהויבן פונעם מתיוני יוסף משיתא, ביז ממש צו די לעצטע דורות. אידן וואס זענען געווען זייער ווייט פון אויבערשטן, אבער אין דער צייט פון א נסיון אין מסירת נפש, האט זיך פלוצלונג אנגעצינדן זיירע הערצער מיט א געטליכער פייער, "והנה הסנה בוער באש", און האבן באקומען נשמות פון צדיקים, "אשר הערו למות נפשם", און האבן זיך מוסר נפש געווען אויף קידוש השם.

און אזוי איז באקאנט די וועלטער פונעם היליגן **בעל התניא** (פרק יח): "אפילו די נידריגסטע פון די נידריגסטע און פושעי ישראל זענען זיך על פי רוב מוסר נפש אויף קידוש השם, און טוען ליידן שרעקליכע פיינפולע יסורים כדי נישט צו לייקענען אינעם אינציגסטן באשעפער. אפילו אויב זיי זענען עמי הארצים און ליידיג-גייער זיי וויסן נישט פון דער גרויסקייט פון אויבערשטן".

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן יעצט אין די צייט פון רעוא דרעוין, מיר גלייבן דאך אין דאס וואס **צדיקים** אין אלע דורות האבן געזאגט אז חנוכה איז א צייט וואס וועקט זיך אויף די ליכטיגקייט פון משיח; ווי עס שטייט אין פסוק (תהילים קלב יז): "ערכתי נר למשיחי" - "ועריכת נר לבן ישי משיחך", דאס

איז די נבואה פון זכריה וואס מיר האבן געזאגט היינט אין דער הפטרה (זכריה יד ד): **"ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים אשר על פני ירושלים"**. זיתים איז דאך שמן זית - דער נס פון חנוכה.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן: שיין אונז אריין, פאר יעדן איינעם אינעם פלאץ אוואו ער שטייט, דער אור הגאולה. יעצט לעבן מיר אינעם דור פון עיקבתא דמשיחא - דער אונטערשטער חלק פון די פיס. מיר מוטשען זיך מיט נסיונות פון רשות הרבים, מקום הרגלים - דער פלאץ פון פיס. **"עד שתכלה רגל מן השוק"**, דער רשות הרבים איז א פלאץ פון שמוץ וואס מען קען נישט גיין אן שיך, ממש פארקערט פונעם מקום הסנה וואס דער אויבערשטער האט געזאגט פאר משה: **"של נעליך מעל רגליך"** - טוה אויס דיין שיך. און חז"ל זאגן שוין (שבת קכט.): "א מענטש זאל פארקויפן זיין שטוב און קויפן שיך צו זיינע פיס". בעט מען זיך, שיין אונז אריין אויך אין די פלעצער.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן ברחמים רבים, ער זאל אונז אלע אריינשיינען דעם אור פון משיח, פאר יעדן איינעם בפרטיות, 'קרבה אל נפשי גאלה' אריינשיינען זיין ליכט, יעדער מיט די פרסומי ניסא וואס איז שייך צו אים, ער זאל זוכה זיין צו תשובה לויט זיין פלאץ אוואו ער שטייט, צו גלויבן כפשוטו: "שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה".

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין עס זאל שוין נאכאמאל מקיום ווערן: **"וְאַחַר בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ. וּפִנּוּ אֶת הֵיכָלֶךָ. וְטִהֲרוּ אֶת מִקְדָּשֶׁךָ"**. מיר זאלן זוכה זיין צו טהרת הבית און בנין הבית. מיר זאלן זוכה זיין צו: "ונשגב הוי"ה לבדו ביום ההוא". עס זאל זיין אזוי ווי דער סוף פון הפטרה: "תשואת חן חן לה", מיר זאלן זוכה זיין צו געפינען חן ושכל טוב אין די אויגן פון אויבערשטן. מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

שׂשת ויגש

נושא: זיך אונטערגעבן צו דער הנהגה העליונה

יוסף הצדיק לערנט אויס
פאר זיינע ברידער צו
דינען דעם אויבערשטן
לויט ווי אזוי 'ער' וויל -
נישט לויט ווי 'מיר' ווילן

פרשת ויגש

נושא: זיך אונטערגעבן צו דער הנהגה העליונה

יוסף הצדיק לערנט אויס פאר זיינע בריידער צו דינען דעם אויבערשטן לויט ווי אזוי 'ער' וויל – נישט לויט ווי 'מיר' ווילן

א. די שווערקייט פון די שבטים איינצוזעהן אז מען דארף אראפגיין קיין מצרים און דינען פון דארטן דעם אויבערשטן

די ברידער ווערן דערשראקן און פארשעמט | עס הייבט זיך אן א נייע עבודה - גלות מצרים | די אבות און די שבטים זענען ביז יעצט געווען אויסגעטון פון דער וועלט | יוסף הצדיק - דער ערשטער וואס גייט אראפ אין דער פארגרעבטער וועלט | דער ציטער און שאק פון די שבטים

ב. נאר יוסף הצדיק האט זיי געקענט מחזק זיין

דער אויבערשטער האט מיר געשיקט צו זיין א שפייזער - ענק צו מחזק זיין | 'יוסף'ס לעבן איז געגאנגען אינגאנצן אנדערש ווי געפלאנט - דאס האט אים געלערנט צו בייגן דעם קאפ פארן אויבערשטנ'ס רצון | דער גרעסטער נסיון: גלויבן אז דער אויבערשטער וויל ער זאל אים דינען פון פרעה'ס פאלאץ | די נסיונות האבן זיך נישט געענדיגט ביים ארויסקומען פון תפיסה

ג. יעקב אבינו איז אויך דורכגענאנגען א דראסטישער טויש פון מינוט צו מינוט

פארמאכן די גמרא און גיין גנב'ענען גשמיות'דיגע ברכות | זיך ארויסלאזן אליינס אויף דער וועלט | יוסף באקומט אט דעם כח פון זיין פאטער יעקב | יוסף הצדיק גייט א טריט ווייטער

ד. ביי א געוויסע שטאפל אין לעבן, ווערט מען געוואויר: די וועלט פירט זיך נישט ווי 'איך' וויל - נאר ווי דער 'אויבערשטער' וויל

דעם אויבערשטן קען מען נישט פארשטיין | די וועלט דרייט זיך | קיינער ווייסט נישט וויאזוי זיין לעבן וועט זיך צום סוף אויסשטעלן | פון א בחור א מתמיד - א פאריאגטער ארבעטער... | פון א דורכשניטליכער בחור - א שיינער תלמיד חכם | עס זאל דיר נישט פארדריסן - דער אויבערשטער וויל אזוי! זאל זיין אזוי! | די נסיונות פון יוסף הצדיק: פארוואס קען איך מער נישט לערנען מיטן טאטן בחברותא? | 'כי לא מחשבותי מחשבותיכם' - דער אויבערשטער טוט וואס אים געפעלט | בחורים דארף מען מחנך זיין מיט 'שלא לשמה' | אויך מחנך זיין אויפן לעבן זעלבסט

ה. לעובדא ולמעשה: זיי צופרידן מיט דיין פלאץ

ארבעטס-אינגעלייט וואס טוען גארנישט אין אידישקייט - וויל ער האט געמיינט אז ער וועט קענען זיצן און לערנען | 'אל תרגזו בדרך' - נעם זיך פשוט'ע עבודות | נישט באשולדיגן זיך זעלבסט | די צורודערטקייט פון יוסף - אפשר האט ער נישט געטון ריכטיג מיטן גיין צו זיינע ברידער | "עוד יוסף חי" - געבליבן מיט זיין תמימות

נושא: זיך אונטערגעבן צו דער הנהגה העליונה

א.

די שווערקייט פון די שבטים איינצוזעהן אז מען דארף אראפגיין קיין מצרים און דינען פון דארטן דעם אויבערשטן

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אֶחָיו אֲנִי יוֹסֵף הַעוֹד אָבִי חָי וְלֹא יָכְלוּ אֶחָיו לַעֲנוֹת אֹתוֹ כִּי נִבְהֲלוּ מִפָּנָיו וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אֶחָיו גְּשׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגָּשׁוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי יוֹסֵף אֲחִיכֶם אֲשֶׁר מְכַרְתֶּם אֹתִי מִצְרָיְמָה וְעַתָּה אַל תֵּעָצְבוּ וְאַל יִחַר בְּעֵינֵיכֶם כִּי מְכַרְתֶּם אֹתִי הֵנָּה כִּי לְמִחְיָה שְׁלָחַנִי אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם".

יוסף הצדיק אנטפלעקט זיך צו זיינע ברודער, ער זאגט זיי: 'איך בין יוסף, דער טאטע לעבט נאך?', די ברידער האבן אים נישט געקענט ענטפערן ווייל זיי האבן זיך געשעמט פון אים. האט יוסף געזאגט פאר זיינע ברידער קומט נענטער, האבן זיי זיך דערנענטערט, דאן האט ער זיי געזאגט: 'איך בין יוסף ענקער ברודער וואס ענק האבן מיר פארקויפט קיין מצרים. יעצט דארפט איר זיך נישט ערגערן, און עס דארף אייך נישט פארדריסן, אויף דעם וואס ענק האבן מיר פארקויפט, ווייל דער אויבערשטער האט מיר דא אהערגעשיקט פון פאראויס, כדי צו זיין דער שפייזער'.

אסאך צייכענען צו דאס וואס דער **מדרש** זאגט אויפן פלאץ (תנחומא ויגש ה): "ווי איז צו אונז פון דעם יום הדין, ווי איז צו אונז פון דעם יום התוכחה, מה-דאך וועז יוסף האט זיך אנטפלעקט פאר די ברידער 'איך בין יוסף', זענען זייערע נשמות ארויסגעפלויגן, אוודאי און אוודאי וועז דער אויבערשטער וועט זיך אוועקשטעלן אינעם גרויסן יום הדין".

די ברידער וועלן דערשראקן און פארשעמט

יעדער איינער וויסט דאך דעם פשוטן פשט פון די פסוקים, אז בשעת יוסף האט זיך אנטפלעקט פאר זיינע ברידער, האבן זיי איינגעזעהן זייער גרויסער און ביטערער טעות. מיר קענען זיך נישט פארשטעלן זייער גרויסער צער און בושה, אויף דעם וואס זיי האבן מצער געווען יוסף הצדיק, און אויף דעם וואס זיי האבן אזוי ווי געטון יעקב זייער פאטער די אלע יארן. אויף דעם ארויף האט זיי יוסף בארואיגט 'עס דארף אייך נישט פארדריסן'.

עס הייבט זיך אן א נייע עבודה – גלות מצרים

אבער עס איז דא א טיפערער און פנימיות'דיגער דערהער אין דער גאנצער פרשה. אויב וועט מען אריינקלערן אביסל צו פארשטיין דעם פלאץ אוואו די שבטים זענען געשטאנען זעהנדיג די אנטפלעקונג פון יוסף, און ווי שווער איז זיי געווען וועהן יוסף האט זיי געזאגט: **"ומהרתם והרדתם את אבי הנה"** - איילט אייך צו שנעלער אראפצוברענגען מיין טאטן דא". זיי האבן דאן געכאפט אז פון יעצט און וויטער הייבט זיך אן א נייער קאפיטל, זיי וועלן מער נישט וואוינען אין ארץ ישראל פאר א לענגערע צייט, נאר אינעם טמא'ענעם לאנד מצרים.

די אבזות און די שבטים זענען ביז יעצט געוזען אויסגעטון פון דער וועלט

מיר דארפן פארשטיין אז די היליגע שבטים האבן פארגעזעצט די עבודה פון די היליגע אבות. מיר זעהן ביי די אבות אז וויפיל זיי זענען טאקע אריבער נסיונות פונדעסטוועגן זענען זיי נאך אלץ געווען אויסגעטון פון דער וועלט. ביי אברהם אבינו זעהט מען ווי דער אויבערשטער זאגט אים: **"לך לך מארצך וממולדתך"** - גיי ארויס פון דיין לאנד (דיין גשמיות), און פון דיין געבורטס ארט (דיין צוגעבינדנקייט צו וועלט). אזוי האבן אברהם און שרה געמאכט גרים און פארשפרייט דעם אויבערשטנ'ס נאמען - פון א העכערן פלאץ.

דאס זעלבע איז מיט יצחק און רבקה, וויבאלד זיי האבן געהאט א גרויסע און געוואלדיגע עשירות, אז וואס זיי האבן נאר איינגעזייעט איז געווואקסן פון דעם הונדערט מאל אזויפיל, האט מען קלאר געזעהן אז זייער עשירות שטימט נישט מיט דער גשמיות'דיגער טאפעדיגער וועלט, נאר פון עפעס אן העכערן פלאץ.

אויך יעקב אבינו איז דאך אן **'איש תם ויושב אהלים'** - ער זיצט זיך פאר זיך אליינס אין זיין געצעלט. אפילו ווען ער האט געדארפט אנטלויפן פון עשו זיין ברודער, און ער האט זיך געראנגלט מיט לבן הארמי וואס האט פראבירט צו צונעמען פון אים יעדעס ברעקל חיות פון קדושה. פונדעסטוועגן דאך זעהן מיר אז יעקב איז געווען א גאנצן טאג אליינס אויפן פעלד מיט די שעפעלעך, ער האט נישט געטראפן קיין מענטש, ביז ביינאכט ווען ער איז אהיימגעקומען צו די היליגע אמהות, אויסער דעם האט ער נישט געהאט קיין שייכות מיט דער דרויסנדיגער וועלט, זיך געלעבט אין זיין עבודה, צווישן אים מיטן אויבערשטן.

יוסף הצדיק – דער ערשטער וואס גייט אראפ אין דער פארגרעבטער וועלט

זעהט מען פון דעם אלעם, אז קיינער פון די אבות האט זיך נישט געפארעט אזוי שטארק מיט וועלט אזוי ווי יוסף הצדיק, וואס איז אראפ קיין מצרים איינער אליינס, אין א טמא'נעם לאנד, דער נידריגסטער און שמוציגסטער פלאץ פון דער גאנצער וועלט, די שפיץ פון נידריגקייט און אוממאראלישקייט. דארט האט זיך אויך געפונען דאס גאנצע געלט פון דער וועלט, מיר זעהן דאך וואס די אידן האבן ארויסגענומען פון דארטן ביי יציאת מצרים און ביזת הים, **דארט איז געווען דער ביזנעס צענטער פון דער גאנצער וועלט. און אין אזא פלאץ טרעפט זיך יוסף הצדיק, ער זיצט אויפן בענקל פונעם משנה למלך אין פרעה'ס פאלאץ, ער דארף נאך זיין דער וואס פירט אן די שמוץ-אפאראט...** און יעצט זאגט ער פאר זיינע ברודער אראפצוברענגען דעם טאטן יעקב דארט אהין.

דער ציטער און שאק פון די שבטים

ווי שווער עס איז נאר געווען פאר די שבטים, די בושה און צער, בשעת יוסף האט זיך אנטפלעקט פאר זיי - נאך אסאך שווערער פון דעם איז געווען וועהן יוסף האט געזאגט: קומט אראפ דא וואוינען אין

ברענגט אהער דעם טאטן וואס שנעלער. מיט דעם האט זיך געעפנט פאר זיי א נייער טויער אין עבודת השם וואס זיי האבן נישט געווואוסט דערפון פריער, א ביטערע און שווערע עבודה - צו מגלה זיין דעם אויבערשטן אין דער גשמיות'דיגער וועלט. די הייליגע ברידער זענען געווארן דערציטערט וועז זיי האבן דערזעהן אז זיי וועלן יעצט דארפן דינען דעם אויבערשטן און מגלה זיין זיין כבוד אינעם הארץ פונעם לאנד מצרים, דער צענטער פון געלט און שמוץ פון דער גאנצער וועלט.

די שבטים האבן זיך קיינמאל נישט געריישט אויף דעם. וויפיל זיי האבן שוין געווואוסט פון ברית בין הבתרים, וואס דאן האט דער אויבערשטער צוגעזאגט פאר אברהם אבינו אז זיי וועלן נאך זיין קנעכט און ווערן געפייניגט פיר הונדערט יאר, האבן זיי אבער נישט געטראכט אז דאס מיינט אויך זיך מוטשענען מיט דער גראבער עולם הזה'דיגער וועלט. עס איז זיי נישט איינגעפאלן אז דער אויבערשטער וועט פאדערן פון זיי אזא זאך - וואס איז פארקערט פון אלעם וואס זיי האבן געווואוסט ביז אהער, און וואס זיי האבן מקבל געווען פון די אבות הקדושים.

ב.

נאר יוסף הצדיק האט זיי געקענט מחזק זיין

יוסף הצדיק האט געזאגט פאר די ברידער: 'עס זאל אייך נישט פארדריסן, אויף דאס וואס ענק האבן מיר פארקויפט קיין מצרים, ווייל דער אויבערשטער האט מיר אהערגעשיקט כדי צו זיין א שפייזער'. פשוט פשט לערנט מען אז כדי צו בארואיגן זיינע ברידער פונעם גרויסן צער וואס זיי האבן געהאט אז זיי האבן אים פארקויפט פאר א קנעכט, האט ער זיי געזאגט אז דער אויבערשטער האט אזוי צוגעפירט כדי ער זאל זיי קענען ראטעווען פון הונגער, צוזאמען מיט דער גאנצער וועלט.

דער אויבערשטער האט מיר געשיקט צו זיין א שפייזער – ענק צו מחזק זיין

אבער לויט ווי מיר רעדן יעצט, ליגט דא באהאלטן א פנימיות'דיגער דערהער: יוסף האט זיי בארואיגט אויף דעם וואס זיי האבן אזוי שטארק מורא געהאט צו דינען דעם אויבערשטן פון אזא שווערן פלאץ, דערפאר האט ער זיי געזאגט: "דער אויבערשטער האט מיר קודם אראפ געשיקט קיין מצרים מיט זיין גרויס רחמנות, ווי איך האב זיך אויסגעצייכנט צוויי און צוואנציג יאר מיט אט די דאזיגע עבודה, צו דינען דעם אויבערשטן לויט זיין ווילן, כדי איך זאל יעצט קענען מחזק זיין מיינע ברידער, און שטיין צו ענקער זייט".

מיר זעהן טאקע אז יעקב האט זיך גענויטיגט אין אן עקסטערע ברכה און שמירה, פון גרויס שרעק און ציטער וואס ער האט געהאט ביים ארויסגיין פון ארץ ישראל קיין חוץ לארץ; ווי עס שטייט אין פסוק (בראשית מו ג): **"ויאמר, אנכי האל אלקי אביך, אל תירא מרדה מצרימה, כי לגוי גדול אשימך שם. אנכי ארד עמך מצרימה, ואנכי אעלך גם עלה, ויוסף ישית ידו על עיניך".**

יוסף'ס לעבן איז געגאנגען אינגאנצן אנדערש וויי געפלאנט – דאס האט אים געלערנט צו בייגן דעם קאפ פארן אזיבערשטנ'ס רצון

יוסף הצדיק איז דאך געווען דער בן זקונים פון יעקב, זיין פאטער האט אים מורא'דיג שטארק ליב געהאט, ער האט געלערנט מיט אים אלעס וואס ער האט באקומען פון זיינע עלטערן. יוסף האט געהאט

השגות אלקות, ער האט געזעהן חלומות פון מראות הנבואה. פלוצלינג, פון איין רגע אויפן צווייטן האט מען אים אויסגעטון זיין העמדל, אריינגעווארפן אין גרוב און פארקויפט פאר א קנעכט. מיר טרעפן אין **חז"ל** ווי דערנידערט יוסף איז דאן געווען, אזוי ווייט אז דער **מדרש** פרעגט": "ווי קען זיין אז אזא שיינער יוסף זאל ווערן פארקויפט נאר פאר צוואנציג זילבערנע מטבעות? נאר ווען ער איז אריינגעווארפן געווארן אין גרוב - פון גרויס שרעק און ציטער פון די נחשים און עקרבים - האבן זיך די קאלירן פון זיין געזיכט געביטן, עס איז אים אפגעלאפן דאס בלוט, זיין פנים איז געווארן גרין, דערפאר האט מען אים פארקויפט פאר צוואנציג מטבעות!". זעהט מען פונדעם ווי יוסף האט געטראסקעט אין איין מינוט פונעם שפיץ גליק ביזן טיפסטן אפגרונד. א מינוט צוריק האט ער געהאט אויף זיך דעם כתונת פס"ם - דאס זיידן העמדל, און א מינוט דערויף איז ער געווארן פארקויפט פאר אזעלכע נידריגע מענטשן, וואס זענען מרומז אין די ראשי תיבות פון פסי"ם, פ'וטיפר ס'וחרים י'שמעאלים מ'דינים, צו ווערן א קנעכט פאר קנעכט.

יוסף איז געשטאנען אין זיך געמוטשעט טאג טעגליך אין שטוב פון פוטיפר, דערנאך האט מען אים אריינגעווארפן אין תפיסה פאר צען יאר, דערנאך פאר נאך צוויי יאר, אזויפיל נסיונות איז ער אריבער. **ער האט נישט גע'חלום'ט איידער ער איז ארויס פון זיין טאטנס שטוב אז דאס ווען זיין זיין לעבנס עשיכטע**, מיט דעם ווען ער זיך מוטשענען א גאנץ לעבן, און ער ווען קיינעם נישט האבן, אפילו איינעם אויך נישט, וואס ער זאל זיך קענען אויסשמועסן צו אים.

יוסף איז צוגעקומען צו פארשטיין אז **"רבות מחשבות בלב איש"** - א מענטש האט אסאך געדאנקען און פלענער ווי אזוי ער וויל דינען דעם אויבערשטן, אבער **"ועצת הוי'ה היא תקום"** - דער אויבערשטער פירט אים לויט זיין רצון. יוסף ארבעט זיך אויס בייטאג און ביינאכט, צו פארשטיין גוט און דערהערן, אז **די גאנצע תכלית פון זיין אראפקומען אויף דער וועלט, איז צו בייגן זיין קאפ צום אויבערשטנ'ס רצון**, צו לעבן און אים דינען לויט ווי אזוי ער וויל.

דער גרעסטער נסיון: גלויבן אז דער אויבערשטער וויל ער זאל אים דינען פון פרעה'ס פאלאץ

די עבודה פון אוועקלייגן דעם אייגענעם רצון פארן אויבערשטנ'ס רצון, **אננעמען מיט אהבה און אמונה די וועגן פונעם אויבערשטן, אים צו דינען פונעם פלאץ אוואו ער שטעלט אוועק דעם איד** - איז זייער זייער שווער.

לויט דעם קומט אויס אז ווען יוסף הצדיק איז ארויס פון תפיסה, און פון איין מינוט אויפן צווייטן איז ער געווארן אזוי דערהויבן, צו ווערן דער משנה למלך פון גאנץ מצרים, דאן איז זיין עבודה געווארן פילפאכיג שווערער. ווען א קינד לערנט די פרשה קוקט אים אויס אז פון דער רגע וואס יוסף איז ארויס פון תפיסה און געזאגט דעם פתרון פאר פרעה'ס חלום (וואס דאס איז געווען אום ראש השנה ווי עס שטייט אין **מדרש**), פון דעמאלט און ווייטער האבן זיך געענדיגט די נסיונות פון יוסף הצדיק.

די נסיונות האבן זיך נישט געענדיגט ביים ארויסקומען פון תפיסה

אבער אינ'אמת'ן איז פונקט פארקערט, ווי שווער עס איז אים געווען צו פארשטיין אינעם הויז פון פוטיפר און אין תפיסה אז דער אויבערשטער וויל ער זאל אים דינען אין אזעלכע טונקעלע פלעצער, פונדעסטוועגן דאך איז פארט געווען אסאך שווערער פאר אים צו פארשטיין אז זיין תפקיד איז צו

יח. (תנחומא וישב ב) "וכי תעלה על דעתך שנער יפה כמותו נמכר בעשרים כסף. אלא כיון שהושלך לבור, מתוך פחד נחשים ועקרבים שבו, נשתנה זיו פניו, וברח ממנו דמו, ונעשו פניו ירוקות, לפיכך מכרוהו בעשרים כסף".

פארשפרייטן דעם אויבערשטנ'ס כבוד אינעם העכסטן פלאץ פון טומאה - די שטוב פון פרעה, און אים צו דינען דורך זיך אפגעבען מיט די אייגענע הענט און זיך אריינטון אין אלע סארט גשמיות פון דער וועלט. דאס אלעס איז אסאך שוועררער צו פארשטיין.

פונקט ווי די שבטים זענען געכאפט געווארן אין שאק ווען זיי האבן זיך דערזען אז זיי וועלן דארפן דינען דעם אויבערשטן אין דעם שמוציגן מצרים, טראץ וואס זיי האבן געוואוסט פון ברית בין הבתרים, פונדעסטוועגן דאך האבן זיי זיך נישט געריש אויף אזוי ווייט - אזוי אנדערש פון וואס זיי האבן שטענדיג געטראכט - צו דינען דעם אויבערשטן פון אזא גשמיות'דיגע פלאץ. אזוי אויך יוסף הצדיק, וויפיל ער האט געגלויבט אין זיין חלום - אז די שבטים וועלן זיך בוקן צו אים, פונדעסטוועגן דאך איז ער געשטאנען און געשטוינט אין פרעה'ס פאלאץ, 'נישט דאס האב איך געמיינט, איך האב קיין רגע נישט געטראכט צו זיין א מלך אינעם טיפן תהום, איך האב געטראכט אז איך וועל זיין א קעניג אין ארץ ישראל'. קומט אויס אז יוסף הצדיק האט געהאט א גרעסערן נסיון אין אמונה אין זיין עבודה ווען ער איז געווארן א משנה למלך, נאכמער ווי אינעם הויז פון פוטיפר און אין תפיסה.

דערפאר איז ער יעצט געשטאנען אין געטרייסט זיינע ברידער וואס האבן זיך נארוואס דערזעהן אין אט דעם דאזיגן פלאץ, ער האט זיי געזאגט: "טייערע ברידער, ענק באגעגענען יעצט נייע זאכן, אז דער אויבערשטער האט זיך זיינע אייגענע וועגן וויאזוי אונז צו פירן, א וועג וואס מיר קענען נישט פארשטיין: פארוואס זאל דער אויבערשטער וועלן אז מיר זאלן אים דינען אין מצרים אינעם געמיינסטן פלאץ? אבער - איז זיי יוסף הצדיק מחזק - עס זאל אייך נישט פארדריסן - ווייל דער אויבערשטער האט מיר אהערגעשיקט צו זיין ענקער שפייזער, דער אויבערשטער האט מיר געשיקט פון פאראויס, כדי ענק אויפצולעבען יעצט, ענק אנצוגרייטן אויף דעם, צו שטילן ענקער רוחניות'דיגער הונגער, צו פארשטיין אז מיר פארשטייען נישט דעם אויבערשטנ'ס וועגן".

ג.

יעקב אבינו איז אויך דורכגעגאנגען א דראסטישער טויש פון מינוט צו מינוט

פארמאכן די גמרא און גיין גנב'ענען גשמיות'דיגע ברכות

באמת זעהט מען אז יוסף האט באקומען אט דעם כח פון זיין פאטער יעקב, וואס ער איז אויך אריבער ענליך צו דעם, נאר אויף א קלענערן פארנעם. יעקב איז געזעסן און געלערנט תורה דריי און זעכציג יאר, פופצן יאר בי' זיין זיידע אברהם, און אכט און פערציג יאר בי' זיין פאטער יצחק, "איש תם יושב אהלים" - ער זיצט זיך אין געצעלט און לערנט תורה, ער האט נישט קיין שום שייכות צו עולם הזה. פלוצלינג - פון איין מינוט אויפן צווייטן - קומט זיין מאמע רבקה צו אים, וואס זי איז א מרכבה צו דער שכינה הקדושה, און באפעלט אים צו פארמאכן די גמרא און גיין נעמען די ברכות, דאן באקומט ער פון זיין פאטער צען ברכות - אלעס נאר אויף גשמיות, אזעלכע זאכן וואס ער האט נישט געהאט קיין שום צוזאמענהאנג מיט דעם, עס האט אים ניטאמאל אינטערעסירט.

זיך ארזיסלאזן אליינס אויף דער וועלט

ער האט קיינמאל נישט געקלערט אז ער וועט דארפן אליינס גיין זוכן זיין שידוך, ער איז געווען זיכער אז עס וועט זיין פונקט אזוי ווי ביים שידוך פון זיינע עלטערן, א שליח גייט און ברענגט א שידוך. ער

איז דאך געווען ווי א בן יחיד בייַ זיין מאמע רבקה, וואס האט נישט געריכט עשו'ן פאר א זוהן, ממילא איז זי אוודאי געשטאנען גרייט אים צו העלפן מיט אלעס וואס פעלט אויס אויף צו חתונה האבן און אויפהאדעווען קינדער, אויף אן אופן ער זאל קענען ווייטער זיצן און הארעווען אין תורה ועבודה.

יוסף באקומט אט דעם כח פון זיין פאטער יעקב

דערפאר, ווען יעקב אבינו האט זיך דא דערזעהן אז עס גייט בכלל נישט אזוי ווי ער האט געמיינט אז עס דארף צו זיין, האט יעקב אבינו זוכה געווען צו אט די דאזיגע השגה אין עבודת השם, צו פארשטיין אז דעם אויבערשטנ'ס וועגן פארשטייט מען נישט. אט די נקודה האט ער איבערגעגעבן פאר יוסף הצדיק.

יוסף הצדיק גייט א טריט וווייטער

אבער מיט דעם אלעם - וואס יעקב אבינו האט שוין געהאט אויסגעטראטן דעם וועג - איז אבער פארט יוסף הצדיק דער רבי און וועג-ווייזער פון כלל ישראל וועלן עס קומט צו אט דער סארט עבודה; ווי מיר האבן שוין פריער פארברייטערט, אז וויפיל יעקב האט געדארפט ארויסגיין פון ארץ ישראל, און זיך קריגן מיטן היפוך הקדושה, פונדעסטוועגן דאך האט ער געהאט זיין ווינקל פון חיות, ער האט געארבעט א גאנצן טאג מיט שעפעלעך, זייענדיג אליינס בינו לבין קונו, אזוי אויך האט ער געהאט די הייליגע אמהות. אבער יוסף - ער האט געמוזט שטיין און פירן דאס געלט פון דער וועלט, שטיין אין שפיץ פון דער גרעסטער אימפעריע פון דער וועלט, אין די טיפסטע שמוץ, ווייט ווייט אוועק פון זיין טאטע און ברודער, איינער אליינס.

ד.

בייַ א געוויסע שטאפל אין לעבן, ווערט מען געוואויר: די וועלט פירט זיך נישט ווי 'איך' וויל - נאר ווי דער 'אויבערשטער' וויל

דעם אויבערשטן קען מען נישט פארשטיין

וויפיל חיזוק נעמט ארויס א מענטש פון אזא פרשה וועלן ער הייבט אן איינצוזעהן אז דעם אויבערשטן קען מען נישט פארשטיין. מיט דעם האט זיך יוסף דערהאלטן וועלן ער האט געזעהן אז גארנישט גייט אים נישט, אויך די תורה וואס איז אריבער פון אברהם צו יצחק, פון יצחק צו יעקב, גייט נישט צו אים, נאר צו זיין ברודער לוי; ווי עס שטייט אין **ספרים** (רמב"ם ע"ז פ"א, חיי"מ שצה).

די וועלט דרייט זיך

די דאזיגע זאך חזר'ט זיך איבער אין יעדן דור. דאס איז וואס **חז"ל** זאגן: **"תלמידי חכמים כל זמן שמזקינים דעתן מתיישבת עליהם"** - ערליכע אידן, ווי עלטער זיי ווערן, אלץ מער ווערט זיי דער מח געזעצט און מיושב. ווייל וועלן א מענטש איז יונג, דאן האט ער אזויפיל רצונות און דמיונות, אבער ווי מער ער גייט אריין אין לעבן, הייבט ער אן צו זעהן: 'עליונים למטה ותחתונים למעלה' - די דערהויבענע זענען אונטן און די נידריגע זענען אויבן. בחורים וואס זענען גרויסע מוצלחים אין ישיבה סיי אין גשמיות

און סיי אין רוחניות, געשעהט צומאל אז שפעטער דרייט זיך דאס רעדל איבער. פון דער אנדערער זייט זענען דא בחורים וואס אלע האבן אויפגעגעבן אויף זיי, צום סוף זענען זיי געשטיגן צו זיין געלונגענע מענטשן, וואס האבן א חן, זיי זענען צו גאט און צו לייט.

קיינער ווייסט נישט וויאזוי זיין לעבן וועט זיך צום סוף אויסשטעלן

דאס זעלבע איז אין דער וועלט פון ביזנעס. וויפיל מאל איז דא א געשעפט וואס אלע זענען געווען זיכער אז מען דערלייגט דארט, צום סוף האט דאס געברענגט פארדינסטן, און דאס זעלבע פארקערט. אזוי זעהט אויך יעדער מענטש אין זיין פרטיות'דיג לעבן, בני חיי און מזוני, ער האט נישט גע'חלומ'ט אלס קינד אז ער וועט זיין אזא סארט מענטש וואס ער איז אייגנטליך צום סוף געווארן.

"כל זמן שמזקינים דעתן מתיישבת עליהם" - דאס זאגט זיך אויף א איד וואס אנערקענט אז זיין גאנצע תכלית דא אויף דער וועלט איז צו פארשפרייטן דעם אויבערשטנ'ס כבוד דא אונטן, לויט זיין רצון. דאס ווערט אויסגעפירט נאר ווען זיין גאנצע לעבן ווערט געפירט אזוי ווי דער אויבערשטער האט געוואלט און נישט אזוי ווי ער האט געוואלט.

פון א בחור א מתמיד – א פאריאגטער ארבעטער...

ווי שווער איז צו רעדן פון אזא נקודה. א בחור זיצט און לערנט אין ישיבה, און ער מאכט פלענער ווי אזוי עס וועט אויסקומן זיין לעבן, ער איז מחליט ביי זיך אז ער וועט זיצן און לערנען א גאנץ לעבן. ער האט ברוך השם א שידוך געטון מיט א פארמעגליכן מחותן וואס זאגט אים צו בערג מיט הבטחות כדי ער זאל קענען זיצן און לערנען רואיג נאך דער חתונה, אן וואס דער שווערער פרנסה יאך זאל פאלן אויף זיינע פלייצעס. אבער... איין טאג גיבט זיך דאס רעדל א דריי, ער טרעפט זיך אן קיין ברויט צו לייגן אויפן טיש און ער מוז אריסגיין ארבעטן מיט גרויס פלאג און מיה. זיין הארציגע געשריי שפאלט דאך אלע הימלען: **"טאטע זיסער, איך בין דאך געווען גרייט צו ווערן 'דער' גדול אין תורה, וואו האסטו מיר אריינגעשטופט?"**.

פון א דורכשניטליכער בחור – א שיינער תלמיד חכם

פון דער אנדערער זייט איז דא א בחור וואס עס האט קיינמאל נישט אויסגעקוקט אז עס קען עפעס וואקסן פון אים. דער אויבערשטער האט צוגעפירט אז ער איז אריין אין א שטוב וואס האט אים ערמעגליכט צו זיצן און לערנען א גאנצן טאג, ביז עס איז ארויס פון אים א שיינער תלמיד חכם. אזוי ממש איז מיט יעדן אספעקט אין לעבן, און בפרט מיט עבודת השם.

עס זאל דיר נישט פארדריסן – דער אויבערשטער וויל אזוי! זאל זיין אזוי!

דאס לערנען מיר זיך פון פרשת ויגש: די שבטים האבן זיך געטראפן אין מצרים, און זיי זעהן אז זיי וועלן דארפן דינען דעם אויבערשטן אנדערש ווי זיי האבן געטראכט און געוואלט, נישט דאס האבן זיי פלאנירט א גאנץ לעבן, עס איז זיי געווארן מורא'דיג שווער. איז געקומען יוסף און זיי מחזק געווען און געגעבן כח: **"אל תעצבו, כי למחיה שלחני"** - עס זאל אייך נישט פארדריסן, ווייל דער אויבערשטער האט מיר שוין אהערגעשיקט פאר צוויי און צוואנציג יאר צוריק, ענק צו שפייזן און אויפלעבן, אריינצושיינען

אין ענק אט די נקודה, צו אננעמען מיט ליבשאפט און שמחה דעם פלאץ אוואו דער אויבערשטער האט ענק אוועקגעשטעלט דארטן, צו פארשטיין אז טאקע אזא עבודה וויל ער פון אייך.

די נסיונות פון יוסף הצדיק: פארוואס קען איך מער נישט לערנען מיטן טאטן בחברותא?

דער הייליגער **חתם סופר** זאגט: "פונקט ווי חז"ל זאגן אויף מרדכי הצדיק אז ער איז אראפ פון זיין גדלות נאכדעם ווען ער איז געווארן דער משנה למלך פון אחשוורוש, טראץ דעם ווען ער האט געראטעוועט דאס אידישע פאלק, אבער וויבאלד ער איז געווארן אן עסקן פאר כלל ישראל איז ער געווארן אביסל דערווייטערט פון תורה, און לערנען איז דאך חשוב'ער. אזוי אויך יוסף, די תורה האט געדארפט ווערן איבערגעגעבן דורך אים, אבער וויבאלד ער איז געווארן א משנה למלך, ווען ראטעוועט די גאנצע וועלט פון הונגער, האט די תורה נישט געקענט גיין דורך אים".

קומט אויס אז יוסף הצדיק האט דאך געהאט אזא הימל געשריי: "באשעפער פארוואס האסטו מיר אריינגעלייגט אין אזא פלאץ, איך האב געוואלט לערנען און שטייגן, איך וויל זיך נישט פארען מיט גשמיות", אבער יוסף האט דאס נישט געזאגט, נאר ער האט אנגענומען מיט אהבה און תמימות צו דינען דעם אויבערשטן לויט זיין רצון. דאס האט ער געזאגט פאר זיינע ברידער, זיי צו שטארקן מיט אמונה, זאגנדיג **"אני יוסף"** - אינעם פלאץ אוואו איך שטיי, דארט וויל דער אויבערשטער איך זאל מגלה זיין זיין כבוד.

'כי לא מחשבותי מחשבותיכם' – דער אזיבערשטער טוט וואס אים געפעלט

וויפיל אינגעלייט קענען זיך מחזק זיין מיט דעם, נאכדעם ווען זיי זענען פול מיט עגמת נפש און וויטאג אויף דעם ווען דער אויבערשטער האט זיי נישט געגעבן די מעגליכקייט אים צו דינען אזוי ווי זיי וואלטן געוואלט. עס איז זיי זייער שווער צו רעדן פון דעם, וויל יעדער שפירט אז ער איז דער איינציגסטער מיט דעם פראבלעם. אבער ווער עס איז אביסל עלטער און האט 'חכמת חיים' וויסט, אז יעדער איינער האט בשפע פון דעם.

אויף דעם זאגט דער פסוק (ישעיה נה ח): **"כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי"** - דער אויבערשטער זאגט: מיינע מחשבות זענען נישט אזוי ווי ענקערע מחשבות, און מיינע וועגן זענען נישט אזוי ווי ענקערע וועגן. מיר האבן שוין פארבריי־טערט אין דעם אין אנדערע פלעצער, צו פארשטיין און דערהערן פשט פונעם פסוק: וויל די תורה און אלע מצוות זענען דאך יא פארשטענדליכע זאכן וואס לייגט זיך נארמאל אויפן שכל פון א מענטש, אפילו די 'חוקים' - די מצוות אן קיין פארשטאנד, זענען אויך נישט אזוי וויי פונעם מענטשליכן באגריף, וויל אויך א מענטשליכער קעניג מאכט געזעצן לויט ווי עס שמעקט אים, אפילו עס האט נישט קיין שום פארשטאנד פארן פאלק. נאר דער פסוק "כי לא מחשבותי" גייט ארויף אויף דעם וואס דאס לעבן וועלט נישט געפירט לויט די מחשבות פונעם מענטש, נאר לויט דעם אויבערשטנ'ס מחשבות (מיר גייען נישט אריין אין דער ברייט־פארצווייגטער סוגיא פון 'צדיק ורע לו רשע וטוב לו', נאר מען רעדט פונעם פשוט'ן לעבנ'ס שטייגער וואס גייט נישט ווי דער מענטש וויל, נאר ווי דער אויבערשטער וויל).

בחוזרים דארף מען מחנך זיין מיט 'שלא לשמה'

פונקט ווי ביים לערנען תורה, שטייט אין חז"ל אז א מענטש זאל אנהויבן מיט שלא לשמה, אזוי ארום וועט ער צוקומען צו לשמה. וויל מען טאר נישט פאדערן פון א מענטש גלייך אין אנהייב צו לערנען

לשמה, ווייל דאן קיין ער אראפפאלן פון דעם און עס וועט אים גארנישט איבערבלייבן, נאר מען דארף אנהייבן מיט שלא לשמה, צו טרעפן א זייטיגע אדער גשמיות'דיגע געשמאק אין תורה, נאר נישט זיך באנוצן מיטן לערנען צו זיך קריגן און רייצן מיט אנדערע ח"ו, אבער ער זאל כסדר זוכן צו זיס מאכן די תורה, דאן וועט ער זוכה זיין צו לערנען לשמה (ווי דער הייליגער **רמב"ם** שרייבט באריכות [משניות סנהדרין פ"י מ"א], ווי אזוי מען ציהט דעם קינד'ס הארץ צו תורה, דורך אים געבן ניס מיט האניג, און אפילו וען מען וועט עלטער דארף דער מענטש כסדר געשמאקע זאכן לויט זיין יארגאנג, ניס מיט האניג אין די באגריפן פונעם ערוואקסענעם מענטש אא"וו. זעה דארט זיינע ליכטיגע ווערטער).

דאס זעלבע איז מיט אט די עבודה: אודאי מוז מען אנהויבן מיט שלא לשמה. דאס הייסט, אז אין אנהויב זאגט מען פארן מענטש: "נעם זיך עפעס אן עבודה, מאך זיך א פלאן, בוי זיך אויף שאיפות - פאדערונגען, אא"וו, און אוודאי וועסטו מצליח זיין און דערגרייכן דיין ציל". דאס איז דער וועג צו אויפוועקן די יונגע שאף, און אויפפלאקערן זייערע הערצער צו דינען דעם אויבערשטן.

אויך מחנך זיין אויפן לעבן זעלבסט

אבער מען דארף אויך רעדן צו זיי און עפענען זייערע אויגן, אז עס וועט קומען א טאג וואס זיי וועלן חתונה האבן אין א מזל'דיגע שעה, און זיי דארפן וויסן אז עס וועט נישט אלעמאל (אויב בכלל) גיין לויט זייער פלאן, און נישט אז ח"ו עס וועט וועלן אפגעקילט דאס חשיבות פון תורה אין זיינע אויגן אדער זיין ווייב'ס, אדער עס וועט וועלן אויפגעוועקט ביי זיי א גלוסט צו עולם הזה, בכלל נישט, נאר פון גרויס ענגשאפט אין פרנסה און אין אויפהאדעווען קינדער, וועט ער נישט האבן קיין ברירה, נאר מוזן פארמאכן די גמרא, גיין אין גלות מצרים - צום ארבעט.

נאכדערצו ווען דער אינגערמאן האט נישט קיין אייגענע דירה, קוים וואס ער מאכט אביסל געלט פאר פרנסה, און ער קען נישט זיצן אין שוהל און לערנען אזוי ווי ער האט געוואלט, ער שפירט זיך צופליקט פון ביידע זייטן, דאן איז ער זיך מחזק: **"כי לא מחשבותי מחשבותיכם"**, ער גלויבט אז דעם אויבערשטנ'ס וועגן קען מען נישט פארשטיין. נאר אין זאך ווייסט ער, אז אויבן אין הימל 'עליונים למטה ותחתונים למעלה' - חשוב'ע אידן זיצן אונטן, און פשוט'ע אידן זיצן אויבן. ער גלויבט אז דער אויבערשטער האט אים אוועקגעשטעלט אין זיין פלאץ אוואו ער שטייט, נאר ווייל ער ויל אים גוטס טון און ער האט רחמנות אויף אים.

ה.

לעובדא ולמעשה: זיי צופריידן מיט דיין פלאץ

ארבעטס-אינגעלייט וואס טוען גארנישט אין אידישקייט - וזייל אלס בחזר האט ער געמייגט אז ער וועט קענען זיצן אוון לערנען

אויף אזא נקודה איז געזאגט געוואָרן: 'אוי לי אם אומר אוי לי אם לא אומר'. פון איין זייט, אויב רעדט מען דערפון צופיל, צוברעכט מען דאך די אלע פאנטאזיעס פון הצלחות וואס העלפן גאר שטארק צו שטייגן. אבער פון דער צווייטער זייט, וויפיל אינגעלייט מוזן הערן דוקא די סארט שפראך, כדי עס זאל זיי אויפוועקן און לעבעדיג מאכן. וויפיל אינגעלייט דאוועגען נישט און לערנען נישט כפשוטו, זיי טוען גארנישט אין עבודת השם, 'אוי טאטע, האב רחמנות'. וויפיל אינגעלייט פאלן און פאלן נאר ווייל עס

גייט זיי נישט לויט ווי זיי האבן געוואלט. **ער האט געוואלט זיצן און לערנען א גאנצן טאג, ער האט געוואלט זיין אויסגעטון פון וועלט, און דער אויבערשטער האט פאר אים עפעס אנדערש באשטעלט. ער טרעפט זיך נישט קיין פלאץ אויף דער וועלט**, דער פלאץ אוואו ער שטייט איז ווייט - ווי פון איין עק וועלט צום אנדערן - פונעם פלאץ אוואו ער וואלט געוואלט זיין. קוים מיט צרות וואס ער שלעפט זיך צו דער ארבעט אויף אפאר שעה, ווייל אז טאמער נישט האט ער נישט קיין ברויט אין שטוב, אבער אין עבודת השם טוט ער גארנישט, אפילו נישט אביסל, פון גרויס טרוקענישן און יאוש.

'אל תרגזו בדרך' - נעם זיך פשוט'ע עבודות

אזוי צו אזוי, קען מען דאך אודאי נישט איגנארירן די דאזיגע נקודה, מען מוז רעדן דערפון לפחות אביסל. נאכדערצו אין דער היינטיגער פרשה, וואס יוסף זאגט פאר זיינע ברודער: **"אל תרגזו בדרך"**, זאגט **רש"י: "אל תתעסקו בדבר הלכה"** - לערנט נישט קיין הלכה אונטערוועגנס. דער **כלי יקר** ברענגט א סתירה, פון דעם וואס די גמרא זאגט שרעקליכע זאכן אויף צוויי תלמידי חכמים וואס גייען אונטערוועגנס און לערנען נישט. ענטפערט מען אויף דעם, אז שוועדע הלכות וואס מען דארף עיון - דאס טאר מען נישט לערנען אויפן וועג, אבער גרינגע זאכן - דאס יא.

מען קען זאגן, אז דאס איז וואס יוסף זאגט פארן אינגערמאן וואס איז אזוי צובראכן אז ער קען נישט אויספירן זיינע חלומות פון אלס בחור - צו לערנען א גאנצן טאג. זאגט אים יוסף הצדיק: **"אל תרגזו בדרך"** - נעם זיך עפעס א גרינגער לימוד, ווי קליין עס זאל נאר זיין, הכל ריוח, דער עיקר - עפעס, דו זאלסט נישט ווערן אפגעהאקט פונעם בוים פון לעבן חס ושלום. לערן אביסל חומש, משניות, גמרא, שולחן ערוך, דאן וועסטו איינזען ווי חשוב איז די תורה וואס דו לערנסט אינעם פלאץ אוואו דער אויבערשטער האט דיר אוועקגעשטעלט.

נישט באשולדיגן זיך זעלבסט

וויפיל מאל איז דא וואס א מענטש וויל דינען דעם אויבערשטן, מקורב ווערן צו צדיקים, דאן דרייט זיך דאס רעדל איבער אויף אים, דאס בילד גיבט זיך א טויש אינגאנצן, און ער פאלט אריין אין אפגרונד פון נסיונות, ער שפירט אז **ער קען שוין נישט דאוונען און לערנען, שפירנדיג אז אמת'דיג וואלט ער יא געקענט זוכה זיין צו גרויסע עבודות, נאר ער האט דאס דא אנגעווערטשאפט.** אין זיין הארץ איז ער אזוי צורודערט: "וואס האב איך סך הכל געוואלט? אביסל נאנטקייט צום אויבערשטן! אביסל יראת שמים!". און פון גרויס צער און עגמת נפש ווערט זיין הארץ פארשטאפט.

די צורודערטקייט פון יוסף - אפשר האט ער נישט געטון ריכטיג מיטן גיין צו זיינע ברידער

דאס זעלבע איז אריבער אויף יוסף הצדיק, ער האט זיך געוואלגערט צוויי און צוואנציג יאר מיט פיינפולע מחשבות, איבער דעם וואס ער איז געגאנגען צו זיינע ברידער, טראץ דעם וואס ער האט געוואוסט אז זיי האבן אים פיינט. און כאטש זיין טאטע האט אים געהייסן, אבער אפשר וואלט ער נישט געדארפט פאלגן זיין טאטן ווען עס רעדט זיך פון א סכנה. נאכדערצו אז זיי זענען נישט געווען אין שכם - אוואו דער טאטע האט אים געהייסן גיין, ער וואלט דאך אוודאי נישט געדארפט גיין קיין דותן אויף דער אייגענער האנט. אזוי אויך האט יעקב זיך נישט געקענט מוחל זיין אויף דעם וואס ער האט אים געשיקט אליינס צו זיינע ברידער; ווי עס שטייט אין **מדרש**.

"עוד יוסף חי" – געבליבן מיט זיין תמימות

אבער יוסף האט נישט פארלוירן זיין תמימות. דאס האט ער געזאגט פאר זיינע ברידער: **"אל תעצבו"** - עס זאל אייך נישט פארדריסן, איך האב קיין אין מינוט נישט איבערגעטראכט אויף דער הנהגה פון אויבערשטן, און איך האב קיינעם נישט באשולדיגט דערין - אויך נישט מיר אליינס. איך האב פארשטאנען אז דעם אויבערשטן קען מען נישט פארשטיין, אז דער אויבערשטער וויל אזוי - זאל זיין אזוי! **"כי למחיה שלחני"**, ועצת הוי'ה היא תקום.

מיט דעם האט ער זיי געשטארקט און געזאגט זיי זאלן לויפן פארציילן פאר יעקב: **"עוד יוסף חי"** - ער האלט זיך נאך אלס מיט דער תמימות וואס ער האט געלערנט פון דיר יעקב. יוסף האט געזאגט פאר זיינע ברידער זאלן פארציילן פאר יעקב: **"את כל כבודי במצרים"** - מיין גאנצער כבוד, דאס מיינט צו זאגן, אז איך בין מגלה דעם כבוד פונעם אויבערשטן אין יעדן פלאץ אוואו ער שטעלט מיר אוועק, אפילו אין מצרים.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן אין זכות וואס מיר האבן געליינט אין דער תורה די דאזיגע פרשה, זאלן מיר זוכה זיין צו לעבן אין דער נקודה לויט דיין רצון, מיר זאלן זוכה זיין זיך צו דערנענטערן צו דיר, יעדער פונעם פלאץ אוואו ער שטייט. עס זענען טאקע דא אזעלכע וואס קענען נישט הערן די דאזיגע שפראך, אבער עס זענען דא אסאך וואס דארפן דאס הערן. נאכדערצו די וואס מאכן חתונה קינדער, דאס איז א תקופה פון פינף און צוואנציג ביז דרייסיג יאר אין לעבן, וואס דער מענטש שפירט זיך אזוי אפגעריסן, ער האט נישט קיין רגע פון ישוב הדעת. דעם אויבערשטנ'ס וועגן קען מען נישט פארשטיין, פרעג נישט פארוואס, דער אויבערשטער פירט זיין וועלט לטובה ולברכה.

אוודאי דארף מען בעטן און בעטן, זיך חזר'ן און זיך שטארקן מיט בחירה און נאכאמאל בחירה, צו שטרעבן אויסצופירן די תורה אויפן בעסטן אויפן. אבער פון דער אנדערער זייט, וויפיל וועט דאס נענטער ברענגען אידישע קינדער צום אויבערשטן, ווען זיי וועלן פארשטיין אז אלעס וואס דער אויבערשטער טוט איז גוט, און דער פלאץ אוואו דער מענטש געפונט זיך, דארטן וויל אים דער אויבערשטער האבן, דאס איז זיין תכלית - צו דינען דעם אויבערשטן פון דארטן. דאס וועט משיח אנטפלעקן פאר יעדן איד, וויפיל נחת רוח ער האט געשאפן פארן באשעפער מיט דעם וואס ער האט אים געדינט לויט זיין רצון, משיח וועט מאכן 'תורה' פון דיינע אלע דורכגענג.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן: שיק אונז דיינע שליחים - די צדיקים וואס זאלן אונז מחזק זיין. מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן צו זוכה זיין צו אורו של משיח, קרבה אל נפשי גאלה, ברענג אונז אריין שוין יעצט א ליכטיגקייט פון דער גאולה, יעדער בייַ זיך אין הארץ אין זיין פלאץ, מיר זאלן זוכה זיין צו לעבן מיטן נקודת יוסף פון: **"ואתם חשבתם עלי רעה אלהים חשבה לטובה"** - צו וויסן און גלויבן אין יעדער זאך, אז אזוי ווי עס איז - אזוי איז גוט, ווייל דאס איז דיין רצון. דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו דעם דורכן כח פון חברים, "איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמרו חזק". מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

פשת ויחי

נושא: אויפהייבן דאס גשמיות

דער אויבערשטער האט
אונז אריינגעשטעלט
אינעם נידריגסטן גלות,
דאס איז פאר אונז א
געלעגנהייט אויפצוהייבן
דאס גרעסטע גשמיות

פרשת ויחי

נושא: אויפהייבן דאס גשמיות

דער אויבערשטער האט אונז אריינגעשטעלט אינעם נידריגסטן גלות, דאס איז פאר אונז א געלעגנהייט אויפצוהייבן דאס גרעסטע גשמיות

א. דער נחת רוח פונעם מגושם'דיגן איד

דער שכר קומט לויט ווי מגושם דער מענטש איז | דער צדיק שיינט ארײַן פאר יעדן איד, אפילו פאר דעם גאר שוואכן איד

ב. דינען דעם אויבערשטן מיט דאס גשמיות

ישששכר חמור גרם - די גשמיות איז גורם צו תורה | גשמיות דערנענטערט צום אויבערשטן - נישט פארקערט | נאר התקרבות צום אויבערשטן | אויב דו האסט נאך צוטון מיט גשמיות - טרעף דארט דעם אויבערשטן

ג. די שוווריקייטן פונעם דור - און לעומת זה די נאנטקייט צום אויבערשטן

אידן מוטשען זיך היינט מיט שוווערע נסיונות - וועז פונדרויסן זעהט זיך גארנישט אן | הפקרות דקדושה - דוקא היינט קען מען אויפהייבן די נידריגסטע זאכן | פשוט'ע אידן לעבן היינט אין העכערקייט - וועז פונדרויסן זעהט זיך גארנישט אן | א פשוט'ער איד היינטיגע צייטן איז גרעסער ווי צדיקים פון אמאל!!!

ד. לעבן אין מצרים: דערהערן או דוקא אין די פארגרעבטע פלעצער קען מען נאכמער פארשפרייטן דעם אויבערשטנ'ס כבוד

די טעג פון שובבי"ם | יעקב אבינו "לעבט" אין מצרים | איך בין גוט אין זיינע אויגן | "לעבן" - דוקא אין מצרים | דער דור פון משיח | זאל עס קומען, און מיר (זאלן נישט זיין) [זענען] דארטן! | די תורה-וועלט ווערט שענער און שענער

ה. דאס חשיבות פון אונזער דור: מיר שטארקן זיך אויף אזעלכע ביטערע נסיונות

אמאל איז כמעט נישט געווען קיין נסיונות, אפילו אויב מען האט חלילה געוואלט | היינט קען מען זיך דערהייבן אסאך שנעלער | צוגעגליכן צו אן אייזל - דער גשמיות'דיגער יאך ליגט אלעמאל אויף אים | איך קוק נישט אויף די מעשים, איך קוק אויף דיין הארץ און דיינע רצונות | אונזערע זיידע'ס און באבע'ס זענען באגייסטערט פון אונז

ו. די רוחניות'דיגע וועלט ווערט אויך "פארגעשריטן"! מיר לעבן אין א דור פון משיח!

א קליינע וועלט, אלעס איז פארנט פונעם מענטש'נס אויגן | פארריכטן די גאנצע וועלט מיט מיינע קליניקייטן | היינט טוט מען נאטורליך אלעס "בשם כל ישראל" | די פארגעשריטנקייט איז נעם וועלט צייגט די איבערקערעניש וואס מען קען מאכן | די פארגעשריטענע פאראיינונגען אין דער וועלט, צייגט דאס חשיבות פון יעדע משהו | דער אונטערשטער טייל פון די פוס - מען שפירט נישט

נושא: אויפהייבן דאס גשמיות

א.

דער נחת רוח פונעם מגושם'דיגן איד

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"יִשָּׂשכָר חֲמֹר גָּרֶם רֹבֵץ בֵּין הַמִּשְׁפְּתָיִם וַיַּרְא מְנֻחָה כִּי טוֹב וְאֶת הָאָרֶץ כִּי נָעֳמָה וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל וַיְהִי לְמַס עֹבֵד".

איז רש"י מסביר: **"ישכר חמור גרם. חמור בעל עצמות סובל עול תורה כחמור חזק שמטעינין אותו משא כבד"** - ישכר ווערט צוגעגליכן צו אן אייזל, וויבאלד דער אייזל האט שטארקע ביינער און ער קען שלעפן מיט זיך זיינע פעקלעך ווי אימער ער גייט, אזוי אויך דער תלמיד חכם (ישכר) טראגט אויף זיך איבעראל דעם יאך פון תורה.

דער שכר קומט לויט ווי מגושם דער מענטש איז

עס איז באקאנט די היליגע ווערטער פונעם **בארדיטשובער רב** זצוק"ל[יט], וואס ער טייטשט אריין אין פסוק: **"ישכר"** - דער עיקר שכר וואס א מענטש באקומט, **"חמור גרם"** - איז געוואנדן לויט ווי גרויס זיין חומריות איז. דאס הייסט, לויט ווי שטארק זיינע תאוות און צוגעבינדנקייט צו דער טאפעדיגער וועלט איז - אלץ גרעסער איז זיין שכר וואס ער באקומט פאר זיין עבודה. ווייל וואן א מענטש דינט דעם אויבערשטן אן דעם וואס ער זאל האבן א גשמיות'דיגן גוף וואס שלעפט אים אראפ, וואלט ער נישט באקומען קיין שכר, ווייל ער איז זיך אויף גארנישט מתגבר. דערפאר ווי גרעסער דאס גשמיות איז, און עס שלעפט און ציהט, אלץ גרעסער איז דער שכר.

דער צדיק שיינט אריין פאר יעדן איד, אפילו פאר דעם גאר שוואכן איד

אזוי אויך שטייט אין **ספרים** (לקו"ה פסח ה"ט יב-יג) אז 'ישכר' איז מרמז אויפן **צדיק וואס שיינט אריין אין יעדן איד אפילו פאר אזא איינער וואס ווערט אנגערופן 'חמור' - אן 'אייזל'**, דערפאר הייסט ער "ישכר" - "יש שכר" ווייל ער רופט אויס צו יעדן איד, אפילו צום נידריגסטן איד: "יש שכר לפעולתך"

יט. קדושת לוי (פרשת ויחי) או יבואר ישכר חמור גרם, פירוש דעיקר שכר המגיע לאדם הוא מחמת שרגיל מנעוריו בתאות הגופניות, כי נפש השכלי בא לו אחר י"ג שנים והוא משוקע בתאות והוא משבר התאות הגשמיות ועובד את ה', מחמת זה מגיע לו שכר. אבל כשלא היה לאדם תאות החומריים לא הגיע לאדם שכרו. וזה ישכר חמור גרם, אותיות יש שכר, דהיינו שישולם לאדם הגמול. חמור גרם, פירוש החומריות שהוא משוקע זה גורם לשכר:

- דו האסט נאך א האפענונג, דו וועסט נאך באקומען שכר. ער שיינט אריין פאר דעם נידריגסטן איד, אז ער זאל זיך נישט מייאש זיין. **אפילו אויב ער איז שוין פונקט ווי א אייזל - א טמא'נע בהמה, שמוציג און פארגרעבט, פונדעסטוועגן דאך זאל ער זיך נישט דערווייטערן, ווייל דער אויבערשטער דארף אים נאך האבן**, און וועט אים נאך געבן שכר אויף דעם וואס ער דערהאלט זיך, טראץ דעם וואס ער איז איינגעטונקען אין בלאטע.

ב.

דינען דעם אויבערשטן מיט דאס גשמיות

יששכר חמור גרם – די גשמיות איז גורם צו תורה

דער לימוד וואס די צדיקים נעמען ארויס פונעם פסוק באציהט זיך צו יעדן איד, אויך צו איינער וואס בכלליות איז ער נישט אין א גדר פון 'חמור'. זיי מיינען נישט דוקא פונעם 'מגושם'דיגן מענטש' - נאר פון די נושא וואס רופט זיך 'גשמיות'. די תורה לערנט אונז אויס א מורא'דיגן יסוד אין עבודת השם, אז **מען קען נעמען דאס גאנצע גשמיות און לעבן תורה'דיג**. אלעס וואס א מענטש טוט אין זיין טאג טעגליכע גשמיות'דיגע לעבן, קען מען אויפהייבן און מאכן דערפון תורה. די תורה איז מגלה אז אלעס איז דער אויבערשטער, ווייל אויף יעדע גשמיות'דיגע איינצלהייט איז דא מצוות אין דער תורה וואס מען זאל יא אדער נישט טון. קומט אויס אז די תורה שיינט אריין א לעבנ'ס גייסט אין די פשוט'סטע גשמיות'דיגע זאכן.

גשמיות דערנענטערט צום אויבערשטן – נישט פארקערט

בדרך כלל זוכט א מענטש זיך אפצורייסן פון זיין גשמיות, זאגנדיג אז עס שטערט אים פון זיך צו דערהייבן אין רוחניות'דיגע עבודות. ער מיינט אז ווי ווייטער ער וועט זיין פון גשמיות, אלץ מער וועט ער זיין צוגעבינדן צום אויבערשטן, אים צו דינען.

אלעמאל וועט מען פארציילט מעשיות פון צדיקים, פארציילט מען אזעלכע סארט מעשיות וואס ברענגען ארויס ווי שטארק זיי זענען געווען אויסגעטון פון דער וועלט. און וועט דער מענטש הערט דאס אלעס, דערמאנט עס אים ווי ווייט ער איז, ווייל ארום זיך זעהט ער צדיקים וואס האבן נישט געהאט קיין שום צוגעבונדנקייט צו דער ערדישער וועלט, אן די מינדעסטע באדערפענישן וואס א גוף ברויך און מאנט טאג אין טאג אויס.

נאר התקרבות צום אויבערשטן

אבער באמת איז עס נישט ריכטיג. דער עיקר תמימות פון א איד איז - צו טרעפן זיין אייגענע מעשה אין עבודת השם. עס איז נישט ריכטיג אז א איד זאל זיך כסדר צוגלייכן צו אנדערע צדיקים, נאר עס פאדערט זיך צו טרעפן די נקודה פון עבודה וואס האט שייכות צו זיין הארץ; ווי עס ווערט געברענגט אין אלע ספרים, אז אלעס וואס צדיקים האבן געזאגט איז נאר צו דערנענטערן א איד צום אויבערשטן, און נישט צו דערווייטערן חס ושלום. א מענטש האט נישט וואס צו לערנען זאכן וואס וועלן אים נישט דערנענטערן צום אויבערשטן.

אויב דו האסט נאך צוטון מיט גשמיות – טרעף דארט דעם אויבערשטן

ווילאנג א איד האט יא שייכות מיט דער גשמיות'דיגער וועלט, ער מוטשעט זיך מיט קנאה, תאווה און כבוד, דארף ער נאר לערנען אזעלכע ווערטער וואס וועלן אים ווייזן אז גשמיות דערווייטערט נישט פונעם אויבערשטן, ער דארף לערנען דעם אויבנדערמאנטן פסוק "ששכר חמור גרם", מיטן קדושת לוי און פארשטיין אז דער 'חמור' - די קנאה, תאוה און כבוד וואס איז אין אים - דאס אלעס קען מען אויפהייבן צו תורה און זיך צוריקקערן מיט דעם צום אויבערשטן.

ג.

די שוועריקייטן פונעם דור - און לעומת זה די נאנטקייט צום אויבערשטן

אידן מוטשען זיך היינט מיט באהאלטענע נסיונות – וועלן פונדרויסן זעהט זיך גארנישט אן

אידישע קינדער שטייען אין אזא שווערן דור, פון איין זייט קען מען נישט רעדן דערווען, פון דער צווייטער זייט קען מען דאס נישט איגנארירן. מיר געפונען זיך אין אזא נידריגער דור - ממש א ציטער און א שרעק וועלן מען דערזעהט זיך ווי פארגרעבט מען איז. אפילו אידן וואס היטן די גאנצע תורה מיט אלע פרטים ווי עס דארף צו זיין, דאורייתא'ס און דרבנן'ס, הלכות און מנהגים, זיי הערן אויס און פאלגן מיט אן ערנסטקייט אלעס וואס די רבנים פונעם היינטיגן דור זאגן אונז, פונדעסטוועגן דאך איז דער דור אזוי פארגרעבט, אז געצוואונגענערהייט ווערט דער מענטש אנגעקלעבט מיט דעם.

פון איין זייט שטייען דאך די גדולים און רבנים פונעם היינטיגן דור, זיי געבן אכטונג און ווארענען כסדר זיך אפצוהיטן פון די שרעקליכע ביטערע נסיונות פונעם דור - וואס דראען אפצורייסן דעם איד חס ושלום פון ביידע וועלטן, זיי ווייסן וואס יא צו זאגן און וואס נישט; ווי עס שטייט אין **חז"ל** (יבמות סה:) **"כשם שמצווה לומר דבר הנשמע כך מצווה שלא לומר דבר שאינו נשמע"** - פונקט אזוי ווי עס איז א מצוה צו זאגן זאכן וואס מען הערט אויס, אזוי אויך איז א מצוה נישט צו זאגן זאכן וואס מען הערט נישט אויס.

ווער עס ווייסט אביסל וואס עס גייט אריבער אויף אידישע קינדער וואס מוטשענען זיך מיט אזעלכע שוועריגע נסיונות וואס מען האט אזוינס נאך קיינמאל נישט געהערט, מען הערט שוידערליכע מעשיות, וואס מען שטוינט און מען וואונדערט זיך, קיינער האט נישט גע'חלומ'ט אז אט דער מענטש געפונט זיך אויפן ברעג פון תהום, פונדרויסן זעהט אלעס אויס גלאנציג, אבער אינעווייניג באהאלטן אין טאש האט ער אזעלכע שווערע נסיונות, וואס נאר דער איין איינציגער באשעפער ווייסט.

הפקרות דקדושה – דזקא היינט קען מען אויפהייבן די נידריגסטע זאכן

פון דער צווייטער זייט פארשטייט א איד, אז אויב געפונען מיר זיך אין אזא שווערע צייט וואס עס הערשט אזא מורא'דיגע הפקרות און ביליגקייט, קען מען דאך האבן אויך א קדושה'דיגע הפקרות, אן קיין גבול, אלעס נעמען און אויפהייבן, מגלה זיין אז די גאנצע וועלט איז אלקות. אויך די פארגרעבסטע זאכן, דאס 'חומריות', קען מען אויפהייבן צו תורה - 'חמור גרם'. א איד קען לעבן מיט אזא שטארקע דערהויבנקייט דוקא אין אזא צייט.

פשוט'ע אידן לעבן היינט אין העכערקייט – וועז פונדרויסן זעהט זיך גארנישט אן

פונקט ווי מיר האבן פריער גערעדט אז עס קען זיין א מענטש וואס קוקט אויס פונדרויסן אז אלעס איז בסדר, און פון אינעווייניג ווייסט קיינער נישט וואס עס גייט אריבער אויף אים, און פלוצלינג איין טאג דערוואוסט מען זיך אין וואספארא אפגרונדן דער געפונט זיך שוין פאר א לענגערע צייט - אויב אזוי קען זיכער געשען, מדה טובה מרובה, אז א פשוט'ער איד, לעבט זיך אין אזא דערהויבנקייט און דביקות, און מען זעהט גארנישט ארויס פונדרויסן, קיינער ווייסט נישט. נאכדערצו היינטיגע צייטן וואס יעדער לעבט 'אין זיך' און 'פאר זיך'.

איי וועסטו פרעגן: "וואו באהאלט זיך דער מענטש פון די באדערפענישן פון עולם הזה? וויאזוי האט דאס גאנצע מציאות פון דער בריאה אים איבערגעהיפט? צי האט דען דער יצר הרע פארגעסן פון אים?". דער תירוץ איז: "ניין! אויסדריקליך, ניין!!! עס גייט אריבער אויף אים "אלעס" וואס עס גייט אריבער אויף יעדן מענטש! נאר וואס דען, **ער לעבט זיך מיט א דביקות וואוסנדיג אז אלע זיינע פארגרעבטע באדערפענישן און נסיונות, איז אלעס 'חמור גרם'!** ער פארשטייט אז דוקא פון דעם מאכט מען תורה! דורכדעם וואס מען דערהאלט זיך ווי א איד אפילו אין אזא נידריגן מצב, מאכט מען דאך דעם גרעסטן פארגעניגן פארן אויבערשטן!".

דעריבער וועז ער טרעפט זיך מיט זיינע גראבע גשמיות'דיגע זאכן, אנשטאט עס צו אננעמען אלס א דערווייטערונג פונעם אויבערשטן, נעמט ער עס אן אלס א דערנענטערונג - אז ער קען מגלה זיין דעם אויבערשטנ'ס כבוד אויך אין אזא נידריגן פלאץ, דאס גיבט אים גדלות המוחין - צו לעבן מיט א העכערקייט און א דביקות.

א פשוט'ער איד היינטיגע צייטן איז גרעסער ווי צדיקים פון אמאל!!!

עס איז באקאנט וואס רבי חיים ויטאל פארציילט פון זיין היליגן רבי'ן דער אריז"ל (עי' לשונו הק' בהערות[2], להלן תרגום חופשי): "איינמאל האב איך געפרעגט פון מיין רבי ז"ל (אר"י הקדוש): "ווי קען דאס זיין, דאס וואס ער האט מיר געזאגט - אז איך האב גאר א דערהויבענע נפש ווי אויבן דערמאנט (אינעם ספר), עס איז דאך קלאר אז דער קלענסטער פון די פריערדיגע דורות, איז געווען אזא צדיק און חסיד, וואס איך קום נישט צו צו זיין קנעכל?". האט ער מיר געזאגט: **"דו זאלסט וויסן, די גרויסקייט פונעם מענטש איז נישט אנגעהאנגען לויט זיינע מעשים, נאר לויט די דעמאלטדיגע צייט און דור. א קליינע זאך אינעם היינטיגן דור איז ווערד אזוי ווי עטליכע גרויסע מצוות אין פריערדיגע דורות!** ווייל אין די היינטיגע דורות שטארקט זיך די קליפה גאר גאר שטארק אן קיין שיעור, אנדערש ווי אין די אמאליגע דורות. און אויב וואלט איך (ר' חיים ויטאל) געווען אין די ערשטע דורות, וואלטן מיינע מעשים מיט מיינע חכמות געווען מער וואונדערליך ווי אסאך פון די פריערדיגע צדיקים. און דאס איז וואס אונזערע חכמים האבן געזאגט אויף נח, טאמער וואלט ער געווען אין א דור פון צדיקים, וואלט ער געווען אסאך א גרעסערער צדיק. דערפאר זאל איך זיך נישט מוטשען צו פארשטיין, **וויייל אן קיין צווייפל איז מיין נפש גרעסער פון אזויפיל צדיקים אין די צייטן פון תנאים ואמוראים**".

כ. שער הגלגולים (הקדמה לח) פעם אחת שאלתי למורי ז"ל, איך היה אומר לי שנפשי היתה כ"כ מעולה כנז"ל, והרי הקטן שבדורות הראשונים, היה צדיק וחסיד, שאין אני מגיע לעקבו. ואמר לי, דע לך, כי אין גדולת הנפש תלויה כפי מעשה האדם, רק כפי הזמן והדור ההוא. כי מעשה קטן מאד בדור הזה שקול בכמה מצות גדולות שבדורות אחרים כי בדורות אלו הקליפה גוברת מאד מאד לאין קץ, מש"כ בדורות ראשונים. ואלו הייתי בדורות הראשונים, היו מעשי וחכמתי נפלאים מכמה צדיקים הראשונים. ושחז"ל על נח תמים היה בדורותיו, ואלו היה בדורות צדיקים היה יותר צדיק, ולכן שלא אצטער על זה כלל, כי בלי ספק יש לנפשי מעלה גדולה על כמה צדיקים הראשונים מזמן תנאים ואמוראים:

ד.

לעבן אין מצרים: דערהערן אז דוקא אין די פארגרעבטע פלעצער קען מען נאכמער פארשפרייטן דעם אויבערשטנ'ס כבוד

די טעג פון שובבי"ם

מען שטייט יעצט אין א זמן בעפארן אריינגיין אין די טעג פון שובבי"ם, וואס דער היליגער אריז"ל האט אנטפלעקט אז עס איז א צייט צו פארעכטן, א צייט פון זיך אויפפרישן און זיך שטארקן, א צייט וואס מען קען ארויסגיין פון דער אייגענער מצרים - דאס שמועציג לאנד.

יעקב אבינו "לעבט" אין מצרים

די וואכענדיגע פרשה הויבט זיך אן: **"ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה"** - יעקב אבינו לעבט אין לאנד מצרים זיבעצן יאר (בגימטריא "טוב"), ער לעבט 'גוטע' יארן אין מצרים. שטעלט זיך די קשיא: ווי קען זיין אז יעקב לעבט שוין הונדערט דרייסיג יאר (בגימטריא "עין"), און קיינמאל זאגט נישט דער פסוק "ויחי - ער האט געלעבט", נאר וועגן ער קומט אן קיין מצרים - דאס שמועציגע און טמא'נע לאנד, נאר דעמאלט הייבט ער אן צו לעבן א גוט לעבן?

נאר דער אויבערשטער האט געזאגט פאר יעקב איידער ער איז אראפגעפארן קיין מצרים (בראשית מ"ו ג-ד): **"אל תירא מרדה מצרימה, אנכי ארד עמך"** - "האב נישט קיין מורא אראפצוגיין קיין מצרים, איך גיי אראפ מיט דיר!". אויך אין מצרים איז דער אויבערשטער מיטן איד, אויך דארטן קען מען אלעס אויפהייבן צום אויבערשטן.

איך בין גוט אין זיינע אויגן

די תורה זאגט נאכן מבול (שם ו' ה'): **"וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום"** - א מענטש טראכט נאר שלעכטס א גאנצן טאג. אויך אין פרשת וישב שטייט (שם לח ז): **"רע בעיני הוי'ה"** - שלעכט אין די אויגן פונעם אויבערשטן. א איד דארף פארשטיין און דערהערן אז דוקא אין די נידריגע פלעצער אין צייטן וואס מיר געפונען זיך היינט, דוקא דארטן קען מען אידערדרייען עס זאל זיין "רק טוב כל היום" - ער זאל טראכטן נאר גוטס א גאנצן טאג, און ער וועט זיין "טוב בעיני הוי'ה" - גוט אין די אויגן פונעם אויבערשטן, ער וועט געפונען חן מיט חסד אין די אויגן פונעם אויבערשטן; ווי עס שטייט (אסתר ח ה): **"וטובה אני בעיניו"** - איך בין גוט אין זיינע אויגן.

"לעבן" – דוקא אין מצרים

דוקא היינט ווען מען געפונט זיך אין אזא אפענע און פריצות'דיגע וועלט, ממש שרעקליך. עס שלעפט און ציהט אויך די דאזיגע אידן וואס ווילן זיך אפשיידן פון דעם. **דוקא היינט קען מען לעבן אין א מורא'דיג דביקות, צו אויפהייבן אזעלכע נידריגע און גראבע גשמיות'דיגקייטן, און לעבן דערמיט אז עס זאל מער עפענען אונזער אהבת השם און יראת השם.** נאכדערצו ווען די גשמיות'דיגע וועלט שטעלט טאקע אויך צו אסאך מיטלען וויאזוי צו רעדן מיט א חבר פון אין עק וועלט צום אנדערן און זיך מחזק זיין אין עבודת השם. דאס הייסט **"ישכר חמור גרם"** - מיט די דאזיגע 'חומריות' און פארגרעבטקייטן, קען אויך

א מענטש זוכה זיין צו "חמור גרם" - דאס זאל אויפוועקן אלע זיינע רמ"ח איברים און שס"ה גידים צו עבודת הבורא, ער זאל זיין דבוק צום אויבערשטן אויף אלע אופנים. "טוב בעיני הוי'ה".

דער דור פון משיח. זאל עס קומען, און מיר (זאלן נישט זיין) [זענען] דארטן!

און נאכאמאל, פון איין זייט שטייט מען דערציטערט און צושוידערט פון די שרעקליכע אפגרונדן אין וועלכע דער דור געפונט זיך; ווי **אמוראים** האבן געזאגט (סנהדרין צח:): **"אמר עולא ייתי ולא אחמיניה וכן אמר רבה ייתי ולא איחמייתי"** - אמוראים האבן געזאגט, זאל שוין טאקע אנקומען דער דור פון משיח, אבער מיר זאלן נישט זיין דארטן. זעהט מען ווי שטארק זיי האבן געציטערט וואוסנדיג וויאזוי עס וועט אויסקוקן בעפאר משיח וועט קומען.

אבער אונז האט דאך דער אויבערשטער יא אראפגעשיקט צו לעבן אינעם היינטיגן דור, איז נישט דא קיין שום צווייפל אז דער אויבערשטער האט אודאי א גרויס נחת רוח פון אונז. ווי עס שטייט שוין אין אלע ספרים און פון אלע צדיקים, יעדער לויט זיין שפראך, די גרויסע תענוגים און שעשועים וואס דער אויבערשטער האט פון אונזער דור.

די תורה-זועלט וועט שענער און שענער

די גדולי ישראל פון פריערדיגן דור וואס האבן געלעבט גאר לאנג, זיי האבן נאך געזעהן דעם עולם התורה פון פאר צענדליגע יאר פריער, זיי האבן עדות געזאגט אז די היינטיגע תורה-וועלט איז אסאך אסאך גרעסער און בעסער פון די פריערדיגע דורות, די חידושים וואס איז דא היינט האט קיין אויג נישט געזעהן אין די לעצטע פאר דורות, נאכדערצו דאס וואס עס האלטן אין איין ארויסקומען ספרים, "עשות ספרים הרבה אין קץ", פון איין עק וועלט צום אנדערן, וואס אפילו א גשמיות'דיגער אויג קען אנטייטלען אז די תורה שפראצט און בליעט אויף א געוואלדיגן פארנעם.

אויב אזוי קען דאך אודאי יעדער איד וואס האט א טיפער בליק און א ברייט הארץ, זעהן און דערשפירן די גרויסע רחמים און חסדים פונעם אויבערשטן וואס גיסט זיך אויף אונז, טאקע אין אזא שמוציגער דור האט אונז דער אויבערשטער נישט פארלאזט, נאר גאר פארמערט אויף אונז תורה און קדושה ווי קיינמאל בעפאר, מיר זאלן דערהערן: אז דאס איז דער ציל פון אלע גשמיות און חומריות וואס ווערן נאכאנאנד גרעסער און מער - דאס אויפצוהייבן און עס איבערצודרייען צום גוטן.

ה.

דאס חשיבות פון אונזער דור: מיר שטארקן זיך אויף אזעלכע ביטערע נסיונות

אמאל איז כמעט נישט געזעהן קיין נסיונות, אפילו אויב מען האט חלילה געוואלט

אין די פריערדיגע דורות האט געקענט אריבער גיין אויף א מענטש לאנגע יארן ביז עס איז געקומען צו זיין האנט עפעס א נסיון, אפילו אויב ער האט חס ושלום געוואלט אראפפאלן, האט ער כמעט נישט געהאט קיין מעגליכקייט וויאזוי אנצוקומען דערצו. ווי צדיקים האבן גאר שטארק משבח געווען דאס גיין מיטן חסיד'ישן לבוש, וואס דאס האלט אפ דעם מענטש פון גיין אין פלעצער וואו מען

טאר נישט, אפילו אויב עס כאפט אים אן א שוואכע מינוט. דאס איז געווען אמאל, אז אפילו מען האט געוואלט חלילה אראפפאלן האט מען נישט געקענט.

היינט קען מען זיך דערהייבן אסאך שנעלער

דערפאר וויפיל א מענטש האט אמאל געדינט דעם אויבערשטן פאר יארן לאנג, איז ער נישט אזוי שנעל ארויפגעגאנגען א מדרגה. אנדערש איז אבער היינט וואס גארנישט האלט נישט אפ פון גארנישט, נאכדערצו מיט די שעדליכע טעכנעלאגישע כלים קען דער מענטש אראפ פאלן אין שאול תחתית אין ווייניגער ווי א סעקונדע ממש. אויב אזוי, איז דאך אודאי און אודאי 'מידה טובה מרובה', ביי קדושה. א מענטש, **מיט איין קליין תנועה'לע וואס ער האקט זיך אפ פון זיינע תאוות פארן אויבערשטנ'ס וועגן, קען ער מיט דעם ארויפגיין און ארויפגיין דרגות אויף דרגות אן קיין עק**, מען דארף נאר גלויבן אין א נקודה טובה.

צוזעגליכן צו אן אייזל – דער גשמיות'דיגער יאך ליגט אלעמאל אויף אים

"ישכר חמור גרם". דער פשוט'ער פשט - ווי אויבן געברענגט פון רש"י - איז: אן אייזל האט גאר שטארקע ביינער, דערפאר קען ער שלעפן אויף זיך די פעקלעך א גאנצן צייט, אפילו ווען ער עסט און ער שלאפט. דאס איז א משל צו א תלמיד חכם וואס נעמט נישט אראפ פון זיך דעם יאך פון תורה אפילו ווען ער עסט און שלאפט.

מען קען זאגן די זעלבע זאך אין עבודת השם: 'חמור גרם' די 'חומריות' און פארגרעבטקייטן ליגט אויפן מענטש, עס איז א יאך וואס גייט אלעמאל צוזאמען מיט אים, בייטאג און ביינאכט, ער קען זיך ממש נישט אפשיידן פון דעם. אבער ער באקומט די ברכה פון יעקב: **"ישכר חמור גרם"** - צו מאכן פון דעם תורה, דערהערן דעם כבוד פון אויבערשטן וואס ער איז מגלה דוקא דורך זיין חומריות.

איך קוק נישט אויף די מעשים, איך קוק אויף דיין הארץ און דיינע רצונות

אלע ספרים רעדן שוין ארום פון דעם, אז עבודת השם איז נישט אזוי ווי דינען א בשר ודם וואס נויטיגט זיך אין א געוויסע ארבעט. אודאי ליגט אויף אונז א פליכט צו מקיים זיין אלע מצוות מיט א שלימות אויפן בעסטן אופן, אבער חז"ל זאגן שוין: "לא עליך המלאכה לגמור" - עס ליגט נישט אויף דיר צו ענדיגן די מלאכה. ווייל א מענטשליכער קעניג, אויב וועלן זיינע קנעכט זאגן "לא עליך המלאכה לגמור", דאן וועט דער קעניג זיך טרעפן אן קיין עסן און אן קיין קליידער, דעם קעניג גייט נישט אן אזוי שטארק "וויאזוי" מען טוט זיין באפעל, דער עיקר איז אז עס ווערט אויסגעפירט און ער באקומט דאס וואס עס פעלט אים.

אנדערש איז אבער דער גרויסער באשעפער, דער קעניג פון אלע קעניגן, אים פעלט גארנישט, ער וויל בעיקר דאס הארץ, "רחמנא ליבא בעי", אפילו אויב די מצוות קומען נישט ארויס בשלימות, פונדעסטוועגן דאך ווייסט ער גאנץ גוט און **ער פארשטייט וואספארא יצר הרע ער האט אונז געגעבן, ער ווייסט אין וואספארא נסיונות מיר געפונען זיך. און ער זעהט די אלע רצונות פונעם איד וואס ווייל דאך נאר זיין גוט.**

אונזערע זיידע'ס און באבע'ס זענען באגייסטערט פון אונז

יעדער איינער ווייסט דאך גאנץ גוט ביי זיך אין הארץ וויפיל נסיונות גייט אריבער אויף אים נאר פון גיין אביסעלע אין גאס. מען רעדט נישט פון דער אפענער וועלטליכער גאס, נאר פון דער גאס אינעם

היימישן געגענט, וואס נאר ערליכע אידן יראים ושלמים וואס היטן תורה און מצוות דרייען זיך דארטן, פונדעסטוועגן דאך פלאקערן די נסיונות ווי א קאלער אויוון, "לב יודע מרת נפשו" - יעדער ווייסט ביי זיך זיינע אייגענע שווערקייטן און מען קען נישט אין דעם פארברייטערן. אונזערע זיידעס האבן נישט געחלומ'ט, אפילו נישט א ברעקל, וואספארא נסיונות וועט אריבערגיין אויף זייערע דורות.

אבער **עס איז קלאר ווי דער טאג, אז אלע אונזערע זיידעס און באבעס, אלע צדיקים און צדקניות פון אלע דורות, שטייען אויבן אין הימל און שטוינען און באוואונדערן**, ווי מיר שטייען אין אזא דור, און מען כאפט אריין זיך צוריקצוהאלטן פון נאך אין קליין מחשבה'לע, פון נאך אין קליין ראיה'לע, אלעס, פארן אויבערשטנ'ס וועגן. אנשטאט צו פאלן און זיך באהעפטן צו די פארגרעבטקייטן פונעם עולם הזה, שטייט מען און מען רייסט זיך אפ, נאך אביסעלע קדושה, נאך אביסעלע אהבת השם, נאך אביסעלע יראת השם, נאך אביסעלע דביקות, שמחה און התרוממות.

ו.

די רוחניות'דיגע וועלט וועט אויך "פארגעשריטן"! מיר לעבן אין א דור פון משיח!

א קליינע וזעלט, אלעס איז פארנט פונעם מענטש'נס אויגן

אמאל האט א מענטש געלעבט אין א קליין דערפל. דורכאויס זיין גאנץ לעבן האט ער געזעהן נישט מער ווי די הונדערט מענטשן פון דערפל. ער איז געווען גענצליך איינגעטונקען אין זיין וועלטל פון תורה און פרנסה. אבער היינט גייט אריבער אויף א מענטש אין איין טאג - יארן און חדשים פונעם לעבן פון אמאל. היינט קען א מענטש אריבערגיין אלעס וואס מתושלח איז אריבער זיין גאנץ לעבן - אין א פאר טעג. אמאל האט א מענטש נישט געוואוסט פאר צענדליגע אדער הונדערטע יאר וואס עס טוט זיך אין דער דערנעבנדיגער שטאט, אבער היינט ווייסט מען און מען זעהט "אלעס" אין איין סעקונדע, פון איין עק וועלט צום אנדערן. אפילו ווער עס וויל נישט, מיט יעדן אטעם וואס ער אטעמט אריין די לופט פון דער וועלט, טוט די וועלט משפיע זיין אויף אים געצוואונגענערהייט.

פארדעכטן די גאנצע וזעלט מיט מיינע קליינקייטן

אויב אזוי, קומט דאך אויס 'מדה טובה מרובה', אז יעדער איד בשעת ער לערנט און דאוונט, פארערכט ער די גאנצע וועלט, יעדע קליינע זאך וואס ער טוט פארן אויבערשטן, וועט דערהערט און געזעהן אין דער גאנצער וועלט, און עס ווירקט אויף אלעמען. דאס איז וואס **צדיקים** זאגן אונז (לקו"מ בתרא א) אז מען דארף זיך אנכאפן אין שורשי הנשמות, ווייל אלע זענען צוגעבינדן איינער צום צווייטן. דאס איז אויך דער סוד וואס מען זאגט איידער יעדע מצוה "בשם כל ישראל", ווי דער הייליגער **רבי ר' אלימלך** זאגט אז אלע אידן דארפן זיך צובינדן צום צדיק א.א.וו. דאס אלעס וועט אסאך שטערקער היינטיגע צייטן ווען א מענטש איז געצוואונגענערהייט צוגעבינדן צו דער גאנצער וועלט, לעבנדיג אין אזא אפענע וועלט וואס גארנישט איז פארדעקט, אלעס זעהט מען איבעראל.

היינט טוט מען נאטורליך אלעס "בשם כל ישראל"

דערפאר דארף מען נישט היינט צופיל הסברים צו פארשטיין וואס געשעהט מיט אונזערע תפילות, מען זעהט עס מיט די פליישיגע אויגן. אמאל האט מען געמוזט גלויבן ביים זאגן: "בשם כל ישראל".

ווייל מען האט גארנישט געוואוסט אינבער קיין שום איד אין דער וועלט, אויסער פון די צוואנציג ביז פופציג משפחות פון זיין דערפל. אבער היינט איז עס טאפעדיג, אפילו וועו מען זאגט נישט "בשם כל ישראל", שפירט דער מענטש אז ער טוט עס מיט גאנץ כלל ישראל. דערפאר דארף ער נאר אכטונג געבן עס זאל נישט זיין 'היפוך כוונה', דאס מיינט, טראכטן דוקא נישט אינזין צו האבן כלל ישראל, ווייל אין דער סעקונדע וואס ער טוט א מצוה, אפילו אויב ער טראכט גארנישט, איז ער דאך ממילא צוגעבינדן צו גאנץ כלל ישראל.

די פארגעשריטנקייט אינעם וועלט צייגט די איבערקערעניש וואס מען קען מאכן

וועו משיח וועט קומען וועט ער אנטפלעקן די געוואלדיגע תענוגים וועו שעשועים וואס איז געווארן פון יעדע קליניגקייט וואס איז געמאכט געווארן "בשם כל ישראל" - מיטן זיך מחבר זיין מיט כלל ישראל. ווי מען זעהט היינט אין דער גשמיות'דיגער וועלט אז עס קען זיך אפטון גאנצע רעוואלוציע'ס אין א גאר קורצע צייט, אויף אלע סארט פראנטן, סיי אין מעשים, סיי אין מחשבות וון דעות. מען קען היינט דערלעבן ווי עפעס א באוועגונג קומט וון נעמט איין די וועלט אין אזא קורצע צייט אויף א פארנעם וואס מען האט קיינמאל נישט געזעהן, אויב אזוי קען נישט זיין אז די גשמיות'דיגע וועלט איז אזוי פארגעשריטן, וון די רוחניות'דיגע וועלט איז אזוי צוריקגעבליבן. נאר, אויב קען זיין אזעלכע זאכן ביי גשמיות, איז **אודאי וון אודאי וואס טוט זיך אפ מיט איין ערליכע מחשבה, מיט איין גוטע רצון, וויפיל וועלטן קערן זיך איבער**, וויפיל אור-אלטע מיינונגען ווערן צופלאצט וון צוגאנגען.

די פארגעשריטענע פארשיינונגען אין דער וועלט, צייגט דאס חשיבות פון יעדע משהו

נאך איינע פון די זאכן וואס מען זעהט אינעם היינטיגן דור וואס איז אזוי נאנט צו משיח'ס צייטן. פון די גאר וואונדערליכע זאכן וואס מען האט קיינמאל נישט געזעהן פון פארדעם - דאס איז אין דער וועלט פון צדקה. אמאליגע צייטן, וואס האט שוין א מענטש געקענט אויפטון מיט א פאר פרוטות פאר צדקה, עס איז כמעט קיינמאל גארנישט געווארן פון דעם. אבער היינט אין דער פארגעשריטענער וועלט, וואס עס איז דא אסאך פארבינדונגס מיטלען צווישן מענטשן, וועו אימער עס קומט ארויף א וויכטיגע צדקה צוועק, פאר פדיון שבויים, אלמנות וון יתומים, אדער פאר א קראנקן וואס מען דארף ראטעווען זיין לעבן אא"וו, דאן עפנט מען באלד א קרן, יעדער וואס ארייַן זיינע פאר פרוטות, נאכדערצו מיט די היינטיגע גרינגע מיטלען, דורך דעם זעהט דער מענטש מיט זיינע אייגענע אויגן, ווי זיין קליינע סומע צוזאמען מיט נאך טויזנטער מענטשן'ס קליינע סומעס, שטעלן צוזאם א באדייטענדע גרויסע סומע, אין גאר א קורצע צייט.

דאס זעלבע קען היינט א מענטש האבן גרויסע זכותים וועו ער האט אביסל איבריגע געלט, וון ער לייגט עס אריין אין א גמ"ח, דען אינדערצייט וואס ער טוט גארנישט מיט זיין געלט, וועט ער געטון מיט דעם מצות פון העלפן אריכע אידן מיט הלוואות. נאכדערצו וועו דער מענטש נעמט זיך אויס מיטן בעל הגמ"ח אז די סומע געלט וואס ער האט אריינגעלייגט זאל וועט ער צוטיילט אין טויזענטע פרוטות, וון ער זאל האבן א קליינער חלק אין יעדע אינצידענטע הלוואה, אזוי ארום האט ער גאר אסאך מצוות.

דער אונטערשטער טייל פון די פוס – מען שפירט נישט

נאר וויבאלד מיר געפינען זיך אינעם דור פון משיח'ן, שפירן מיר נישט דאס אלעס וואס וועט אפגעטון מיט יעדע קליניקייט. ווייל דער יעצטיגער דור וועט אנגערופן "עקבתא דמשיחא", דאס

הייסט דער לעצטער שטאפל בעפאר משיח, "עקבתא" מיינט מען דעם אונטערשטן טייל פון די פוס, וואס דארט שפירט מען שוין גארנישט. דערפאר קען היינט געשעהן אזעלכע וואונדערליכע זאכן, וואס אמאל איז עס געשען אפשר איינמאל אין הונדערט יאר, און היינט געשעהט עס טאג טעגליך. וואס אלץ עס טוט זיך אפ היינט אין דער וועלט פון תורה, אין דער וועלט פון עבודה, אין דער וועלט פון גמילת חסדים, וואונדער איבער וואונדער.

אויף דעם דארף מען אנקומען צום כח פון צדיקים וואס שיינען אריין פאר אידישע קינדער אט די דאזיגע ליכטיגקייט. דאס איז וואס יוסף האט געזאגט פאר זיינע ברידער (בראשית נ' כ"ה): **"וישבע יוסף את בני ישראל לאמר, פקד יפקד אלהים אתכם והעליתם את עצמותי מזה"** - יוסף האט באשוואירן די אידן, דער אויבערשטער וועט ענק נאך ארויסנעמען פון דאנעט, נעמט מיט מיינע 'ביינער' פון דא". דאס איז מרמז אויף דעם אויבנדערמאנטן אייזל וואס האט שטארקע ביינער, וואס קען איבערטראגן דאס שוועכע חומריות און גשמיות פון די טמא'נע מצריים, און ארויסגיין פון מצרים.

מען שטייט ביים סוף חומש בראשית: **"חזק חזק ונתחזק"**. מען וויל אריינגיין אין די פרשיות פון שובבי"ם, עס איז א צייט פון התחדשות. אידישע קינדער גיין אריבער יעדעס יאר פון פריש דעם גלות מצרים און די גאולה פון מצרים, "קריאה מעוררת את הזמן" - וועו מען ליינט די פרשיות פון פסח, וועקט זיך אויף ווירקליך די קדושה פון פסח, וואס דעמאלט איז אנטפלעקט געווארן דער "בני בכורי ישראל", אונזער באליבטקייט ביים אויבערשטן.

בעט מען פונעם אויבערשטן: "גיב אונז דעם כח צו לעבן מיט אזא הסתכלות, עס זאל שוין זיין דער: "וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהוי"ה בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָיִם" (ישעיה כז יג). מיר זאלן זוכה זיין צו גלויבן אז יעצט איז דער צייט פון "וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ". וויפיל עס איז דא היינט פארווארפענע אידישע נשמות, איז דאך אודאי און אודאי אז לעתיד לבוא וועלן אלע צוריק קומען. דאס זעהן מיר שוין היינט וועו מיר לעבן אין א דור פון "מלקטים" - מען האלט אין איין צוזאמנעמען, אויב אזוי קען דאך יעדער מענטש לעבן ביי זיך אז ער נעמט צוזאמען אידישע נשמות דורך זיין תורה און תפילה.

מען בעט זיך ביים אויבערשטן: "מיר זאלן זוכה זיין אין די דאזיגע וואכן וואס מען איז זיך מתעסק מיט משה רבינו אין די פרשיות, ער איז דער גואל ראשון און דער גואל אחרון, משה איז דער נשמה פון משיח; ווי עס ווערט געברענגט, זאלן מיר זוכה זיין יעצט צו לעבן מיט דער ליכטיגקייט פון משיח, וואס פאררעכט די גאנצע בריאה.

מען בעט זיך ביים אויבערשטן: "קרבה אל נפשי גאלה", גיב אונז א פרטיות'דיגע גאולה - יעדער לויט זיין דרגה. בפרט יעצט אין די ווינטער נעכט, וואס מען קען גיין שלאפן און אויפשטיין וועו עס איז נאך נאכט, ליכטיג מאכן די נאכט. מיר זאלן גלויבן אינעם עבודת השם וואס מען טוט, נאכדערצו ביי תיקון חצות וואס דער הייליגער זוהר איז אזוי מאריך וועגן דעם אין דער וואכעדיגער פרשה. אויך זאלן מיר גלויבן אינעם קריאת שמע שעל המיטה וואס דער הייליגער אריז"ל איז מגלה וואס מען טוט אלץ אויף מיט דעם. ווי גוט איז אויב מען איז זוכה צו אויפשטיין וועו עס איז נאך נאכט, און בעטן אביסל אויפן חורבן בית המקדש, און מיט דעם פאררעכטן די פארווארפענע אידישע נשמות, "פזורינו וכו'", וואס דאס איז דאס פארקערטע פון בית המקדש, פארקערט פון קדושה, העלף, מיר זאלן דאס אלעס פאררעכטן".

מען בעט זיך ביים אויבערשטן: "קרבה אל נפשי גאלה", שיק אונז דעם משה רבינו פון יעדן דור, דעם כח פון משה רבינו וואס דער אויבערשטער האט אים געזאגט (שמות ג ה): **"שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת קֹדֶשׁ הוּא"**, דעם כח פון פארשטיין אז דעם אויבערשטנ'ס הנהגה קען מען נישט פארשטיין. דעם כח פון אמונה אז דער אויבערשטער וויל אונז, און נעמט אונז ארויס פון מצרים". מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

ספר שמות

נושא: חיזוק אויף קושיות אין אמונה

ביי יעדן איד נודזשעט
די קושיא פון "למה
הרעותה" וגו' ומאז
באתי לעם הזה" -
פארוואס זינט איך בין
אריין אין עבודת ה' איז
אלעס געווארן ערגער,
סיי בגשמיות און סיי
ברוחניות

פרשת שמות

נושא: חיזוק אויף קושיות אין אמונה

ביי יעדן איד נודזשעט די קושיא פון "למה הרעותה" וגו' ומאז באתי לעם הזה" – פארוואס זינט איך בין אריין אין עבודת ה' איז אלעס געוואקסן ערגער, סיי בגשמיות און סיי ברוחניות

א. די שווערקייטן אין אמונה דאס לעצטע יאר אין מצרים

איך וועל זיין מיט ענק, יעצט און שפעטער | משה רבינו ווייסט יא וואס עס וואלט אפ פאר די אידישע קינדער | דער אנהויב אין עבודת ה' איז שווער | אפילו צדיקים מוזן דורכגיין די שווערקייט פון 'התחלה' | דער חילוק צווישן ביזת מצרים און ביזת הים | די שווערסטע נסיונות אין אמונה - קריעת ים סוף | די שווערע נסיונות פונעם לעצטן יאר אין מצרים | דער גרעסטער נסיון - ווערן דערווייטערט דוקא ווען מען וויל זיך דערנענטערן

ב. וויאזוי ווערט מען א צדיק? דורך דעם וואס מען דערהאלט זיך אין סיי וועלכן מצב!

א איד "לעבט" דעם תנ"ך | אלעס וועגדט זיך אין איין זאך... | די תורה איז מיין פריוואטע לעבן'ס געשיכטע - איך פארשטיי גארנישט

ג. דער צדיק וואס ווייסט פון 'אהי"ה אשר אהי"ה' - איז מחזק אידן: "דער אויבערשטער איז מיט דיר!"

דער צדיק זעהט וואס עס גייט אריבערגיין אויף אידן | ווען עס קומט די צרה איז דער צדיק מחזק, דער אויבערשטער איז מיט דיר! | דיין וויטאג איז תורה - דער אויבערשטער שפירט עס | דער צדיק האט אויך נסיונות בשפע

ד. דעם אויבערשטן'ס כבוד ווערט גרויס דורך אונז

דער תיקון פון שובבי"ם | צו וואס פעלט עס אויס? | דו מאכסט מיר א מורא'דיגן נחת רוח! | די טענה: "למה הרעותה" - דער ענטפער: "אני השם"

נושא: חיזוק אויף קושיות אין אמונה

א.

די שווערקייטן אין אמונה דאס לעצטע יאר אין מצרים

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָאֱלֹהִים הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתִּי לָהֶם אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ מָה אֹמַר אֲלֵהֶם וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה וַיֹּאמֶר כֹּה תֹאמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶהְיֶה שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם".

משה רבינו פרעגט פארן באשעפער: "ווען איך וועל קומען צו אידן און איך וועל זיי זאגן אז דער גאט פון זייערע עלטערן האט מיר געשיקט צו זיי, און זיי וועלן פרעגן: "וואס איז זיין נאמען?". וואספארא תשובה זאל איך זיי ענטפערן?". האט דער אויבערשטער געענטפערט: **"אהי"ה אשר אהי"ה"**. דערנאך שטייט אין פסוק: "זאג זיי 'אהי"ה' האט מיר געשיקט צו ענק". ['אהיה' איז איינע פון די נעמען פון אויבערשטן. דער טייטש פונעם ווארט 'אהיה' איז: איך וועל זיין. דער באדייט דערפון איז: אז דער אויבערשטער איז מיט די אידן אין אלע זייערע שווערקייטן].

איך וועל זיין מיט ענק, יעצט און שפעטער

שטעלט זיך דא די קשיא: פארוואס ענטפערט קודם דער אויבערשטער צוויי מאל 'אהיה', **'אהי"ה אשר אהי"ה'**. און דערנאך זאגט ער פאר משה: זאג פאר די אידן **'אהי"ה שלחני אליכם'** - נאר איינמאל 'אהיה'?! דערויף ענטפערן אונז **חז"ל**[כא]: קודם האט דער אויבערשטער געזאגט 'אהי"ה אשר אהי"ה' וואס דאס מיינט צו זאגן: איך בין מיט ענק יעצט אין גלות מצרים, און איך וועל זיין מיט ענק אויך אין די קומענדיגע גלות'ן (דערפאר האט דער אויבערשטער געזאגט צוויי מאל 'אהי"ה אשר אהי"ה' - סיי יעצט און סיי שפעטער). האט משה געזאגט: **"דיה לצרה בשעתה"** - גענוג אז זיי מוטשען זיך מיט דער צרה זעלבסט, פארוואס זאל איך זיי יעצט סתם פארציילן אז עס וועט נאך זיין שווערע גלות'ן?! האט דער אויבערשטער נאכאמאל געזאגט: 'אהי"ה שלחני אליכם' - פארציל זיי טאקע נישט וועגן שפעטער, זאג זיי נאר אז יעצט בין איך מיט זיי.

כא. ברכות (ט:) אהיה אשר אהיה אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה לך אמור להם לישראל אני הייתי עמכם בשעבוד זה ואני אהיה עמכם בשעבוד מלכיות אמר לפניו רבונו של עולם דיה לצרה בשעתה אמר לו הקדוש ברוך הוא לך אמור להם אהיה שלחני אליכם:

משה רבינו זוייסט יא וואס עס זוארט אפ פאר די אידישע קינדער

עס ווערט פארבריי־טערט אין די הייליגע **ספרים**, אז דאס וואס משה האט איבער געפרעגט: "פארוואס זאל מען יעצט רעדן פון די צרות וואס ווען זיין שפעטער", דאס איז נאר געווען ווייל ער האט געוואלט וויסן וואס צו זאגן פאר די אידן. אבער פאר זיך אליין האט ער דאך יא געהערט קלאר פונעם אויבערשטן אז עס ווען נאך אסאך אריבערגיין אויף אידישע קינדער, און דער אויבערשטער ווען זיי באגלייטן איבעראל.

נאר לויט דעם ווערט שווער, דאס וואס מיר טרעפן ביי דער ענדע פון דער פרשה - נאכדעם וואס פרעה האט שווערער געמאכט פאר אידן, אין רעאקציע צו דעם וואס משה איז געקומען רעדן צו אים - האט משה רבינו געשריגן צום אויבערשטן: **"לָמָּה הֲרֵעֹתָה לָעָם הַזֶּה לָמָּה זֶּה שְׁלַחְתָּנִי וּמֵאָז בָּאתִי אֶל פַּרְעֹה לְדַבֵּר בִּשְׁמֶךָ הֵרַע לָעָם הַזֶּה וְהַצֵּל לֹא הִצַּלְתָּ אֶת עַמֶּךָ"** - "פארוואס האסטו שלעכט געטון פאר דיין פאלק, פארוואס האסטו מיר געשיקט, זינט איך בין געקומען רעדן צו פרעה אין דיין נאמען, איז ערגער געווארן פאר דיין פאלק, און דו האסט זיי נישט געראטעוועט".

ווערט דאך שווער, משה האט דאך יא געוואוסט פון 'אהי"ה אשר אהי"ה' - עס וועט נאך זיין שווריקייטן. נאכמער איז שווער, דער אויבערשטער האט אים דאך קלאר געזאגט: **"וַאֲנִי יָדַעְתִּי כִּי לֹא יִתֵּן אֶתְכֶם מֶלֶךְ מִצְרַיִם לַהֲלֹךְ וְלֹא בְּיָד חֲזָקָה"** - איך ווייס אז דער קעניג פון מצרים וועט ענק נישט לאזן גיין, אזוי לאנג ווי איך וועל איהם נישט וועיזן מיין שטארקע האנט (עי' ברש"י ובמפרשים, פירושים אחרים על 'ולא ביד חזקה', ואכ"מ). אויב אזוי, וואס איז פשט אז משה האט געשריגן "למה הרעתה", דער אויבערשטער האט אים דאך געזאגט אז ער וועט הארט מאכן פרעה'ס הארץ, איז דאך אזוי פשוט אז פרעה וועט יעצט מער פייניגן די אידן?!

דער אנהויב אין עבודת ה' איז שווער

כדי צו כאפן וואס עס טוט זיך דא, וועלן מיר ערקלערן דאס וואס **חז"ל** זאגן: **"כל ההתחלות קשות"** - יעדע זאך איז פון אנפאנג שווער. מען דארף וויסן: די שוועריקייט וואס חז"ל רעדן דא, איז נישט קיין שכל'דיגע זאך, עס איז נישט פשט אז ווייל עס איז א נייע זאך וועט נאכנישט דער מענטש וויאזוי זיך אן עצה צו געבן. נאר עס איז דא א דערהער אז וועט א מענטש וויל אריינגיין אין עבודת השם, דאן ווערט אים גאר שווער, עס קומט אים אונטער אזעלכע שווערע נסיונות, ביז ער וועט ניטאמאל צי וואס האט אים אויסגעפעלט די גאנצע זאך.

אפילו צדיקים מוזן דורכגיין די שוועריקייט פון 'התחלה'

דאס דארף יעדער מענטש אריבערגיין, אפילו משה רבינו. זעלבסט פארשטענדליך, יעדער איינער לויט זיין פלאץ אוואו ער שטייט, לויט זיינע השגות. דאן ווען עס קומט אן דער נסיון און ער שטארקט זיך אויף דעם, איז ער זוכה צו וואס ער איז זוכה, און ער רוקט זיך ארויף צו אסאך א העכערע מדרגה וואו ער איז געווען בעפאר. דוקא דורך דעם וואס ער האט געהאט א נסיון און ער איז עס בייגעשטאנען.

דער חילוק צווישן ביזת מצרים און ביזת הים

כדי קלארער צו ווערן אין דעם, וועלן מיר פארבריי־טערן אביסל אינעם חילוק צווישן ביזת מצרים און ביזת הים. דער אויבערשטער האט צוגעזאגט פאר אברהם אבינו ביים ברית בין הבתרים (בראשית טו יד):

"כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום, ועינו אותם, ארבע מאות שנה וכו', ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" - "פיר הונדערט יאר וועלן דיינע קינדער זיין פרעמדע איינוואוינער אין לענדער וואס געהערט נישט צו זיי, מען וועט זיי אויך [א שטיק צייט] האלטן פאר קנעכט, אויך וועט מען זיי [א שטיק צייט] פייניגן, און דערנאך וועלן זיי ארויסגיין פון דארטן מיט א גרויס פארמעגן".

וועו עס איז אנגעקומען דער צייט ארויסצוגיין פון מצרים, האט דער אויבערשטער געבעטן פון משה זאל גיין הייסן פאר די אידן צו בארגן כלים פון די מצריים, כדי אברהם זאל נישט האבן קיין טענות אז דער חלק פון 'פיניגן' - האט מען אויסגעפירט, און דער חלק פון 'ארויסגיין מיט א גרויס פארמעגן' - האט מען נישט אויסגעפירט (אזוי שטייט אין גמרא). און די אידן זענען טאקע ארויס מיט גרויס רייכטום, ווי די **גמרא** זאגט (בכורות ה:) אז יעדער איד אן אויסנאם האט געהאט ניינציג אייזלען אנגעלאדנט מיט גאלד און זילבער.

דאן, נאך א פאר טעג וואס זיי זענען ארויס פון מצרים האט זיי פרעה נאכגעיאגט, אידן זענען געווארן פארכאפט ביים ים סוף, און זיי זענען אריינגעפאלן אין גרויס פאניק, האבן זיי זיך געזומען שרייען: **"המבלי אין קברים במצרים"**. ביז וועו דער אויבערשטער האט געזאגט פאר משה זאל זאגן פאר די אידן מען זאל אנהייבן אריינגיין אין ים. דאן האט זיך דער ים געשפאלטן, און אידן האבן זוכה געווען צו א שטארקע אמונה: **"ויאמינו בהוי'ה ובמשה עבדו"**; ווי עס ווערט פארברייטערט אין **חז"ל** די דערהויבענע מדרגות צו וואס די אידן האבן דאן דערגרייכט. דארטן האבן זיי באקומען "ביזת הים" - די אלע ריזיגע געלטער און צירונגען וואס די מצריים האבן מיטגענומען מיט זיך ביים נאכלויפן די אידן - וואס דאס איז געווען אסאך מער פון ביזת מצרים.

מיטן מענטשליכן קאפ זעהט אונז אויס, אז ביזת הים איז געווען א פארזעצונג פון ביזת מצרים, דאס וואס די אידן האבן נישט אנגעיאגט צו נעמען אליינס, זענען די מצריים זיי נאכגעלאפן כדי דאס צו ברענגען פאר אידן (פארשטייט זיך אן זייער ווילן אז די אידן זאלן עס נעמען. ענליך צו דאס וואס דער הייליגער **בעל שם טוב** זאגט אז לבן איז נאכגעלאפן יעקב, כדי מיטצוברענגען מיט זיך אלע הייליגע ניצוצות וואס יעקב האט נישט באוויזן ארויסצונעמען פון אים, כדי ער זאל עס יעצט קענען ארויסראטעווען).

די שוועריגסטע נסיונות אין אמונה – קריעת ים סוף

אבער אינ'אמת'ן איז נישט אזוי: "ביזת הים" איז געווען א נייע זאך וואס זיי האבן זוכה געווען צו דעם אין יענעם טאג. ווייל אינ'אמת'ן אלעס וואס עס איז אריבער אויף זיי דורכאויס די צוויי הונדערט און צען יאר אין מצרים, אלע צרות און יסורים פון די שווערע אונטערדריקונג וואס זיי האבן צוזאמגעליטן אונטער די מצריים, איז געווען ווי גארנישט מיט נישט - אנטקעגן דעם שרעקליכן נסיון אין אמונה, וועו זיי האבן זיך געטראפן צוגעדריקט צום וואנט, פון אין זייט די מצריים, און פון דער אנדערער זייט דער ים. אין דעם טאג זענען זיי אריבער אזעלכע שווערע נסיונות וואס זיי זענען נישט אריבער די גאנצע צוויי הונדערט און צען יאר. אבער טאקע דארטן האבן זיי זוכה געווען צו קריעת ים סוף, און דורכדעם וואס זיי האבן געמאכט אזעלכע שווערע בירורים און אויפגעהויבן די אמונה פון גאר ניידריגע פלעצער, מיט דעם וואס זיי זענען אראפגעפאלן אין אזא שרעקליכע פארלוירנקייט, און פונדעסטוועגן דאך האבן זיי דארטן אריינגעשיינט די אמונה אינעם אויבערשטן - האבן זיי באקומען "ביזת הים" וואס איז אסאך גרעסער פון ביזת מצרים.

די שוועדע נסיונות פונעם לעצטן יאר אין מצרים

נאכדעם וואס מיר פארשטייען שוין אז די נסיונות פון ערב שביעי של פסח איז געווען שווערער פון די גאנצע צוויי הונדערט און צען יאר, קענען מיר שוין אויך פארשטיין אז דאס לעצטע יאר פון גלות מצרים - וואס האט זיך אנגעהויבן פון ווען משה און אהרן זענען געקומען צו פרעה - איז געווען אסאך אסאך שווערער פון אלע צוויי הונדערט און ניין יאר פון בעפאר דעם. און דוקא דעמאלט האבן זיי זוכה געווען צום עיקר ביזת מצרים, דורכדעם וואס זיי האבן זיך געהאלטן שטארק אויך אין אזא שווערער נסיון פון אמונה. לאמיר זיך פארשטעלן זייער מצב: דער אויבערשטער שיקט זיין גרעסטער נביא, משה רבינו, און פרעה מאכט זיך נישט וואוסנדיג. נישט נאר דאס, נאר ער מאכט נאך ערגער פאר אידן. דאס איז דאך די שוועריסטע זאך פאר א מענטש, ער האט אזעלכע שוועריקייטן, עס שטימט אים בכלל נישט, ער טאפט א וואנט צו גלויבן אז דער אויבערשטער איז דא מיט אים, און מאכט אים נאר גוט.

דער גרעסטער נסיון - זוערן דערזייטערט דוקא זוען מען זויל זיך דערנענטערן

מיר האבן שוין אויבן דערמאנט איז דער עיקר שוועריקייט איז: וועו א מענטש וויל אריינגיין אין עבודת השם, ער הייבט אן צו דינען דעם אויבערשטן מיט אן ערליכקייט, און פלוצלינג ווערט אים אלעס שוועריגער פון פריער, סיי בגשמיות און סיי ברוחניות. דער מענטש וויינט און שרייט: "וואס גייט דא פאר? איך האב נאר געוואלט נענטער ווערן צום אויבערשטן, פארוואס כאפ איך יעצט אזעלכע קלעפ? ווי קען זיין אז פונקט יעצט ווערט מיר ערגער?".

ממש די זעלבע זאך איז אריבער אויף די אידן אין מצרים: אידן זענען געווען אין גלות צובראכן און צוקלאפט, פלוצלונג קומט אן משה רבינו און הייבט אן צו רעדן צו אידן, און ער טרייסט זיי: "דער אויבערשטער האט ענק נישט פארגעסען, ער האט מיר געשיקט ענק צו באפרייען". אידן האבן אנגעהויבן גלויבן, זיי האבן אויפגעלאכטן; ווי עס שטייט אין פסוק (שמות ד לא): "**וַיַּאֲמֶן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ כִּי פָקַד הוי'ה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכִי רָאָה אֶת עָנְיָם וַיִּקְדּוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ**". אידן זיצן שוין פארלוירן אזויפיל יאר אין מצרים, אבער היינט אין דעם דאזיגן טאג האבן זיי אנגעהויבן גלויבן, אה! ענדליך איז משה אנגעקומען, דער אויבערשטער האט אונז געשיקט אן אויסלייזער. און... פלוצלינג... אלעס איז געווארן פילפאכיג ערגער... אזש די אידן האבן אנגעהויבן שרייען פון גרויס צער: "**הִבְאַשְׁתֶּם אֶת רֵיחֵנוּ בְּעֵינֵי פַּרְעֹה וּבְעֵינֵי עֲבָדָיו לָתֵת חֶרֶב בְּיָדָם לַהֲרְגֵנוּ**".

פונקט אזוי האט זיך נאכאמאל איבערגעשפילט נאך וואס אידן זענען שוין ארויס פון מצרים, זיי זענען דאך געווען שטארק אין אמונה און בטחון, "לילה כיום יאיר". עס קומט אן דער זעקסטער טאג - ערב שביעי של פסח, און פלוצלונג... אלע אורות און התחזקות, דביקות און התרוממות, אלעס איז צוגאנגען אין איין מינוט... אידן האבן זיך געטראפן פארכאפט ביים בעל פעור, און עס האט זיי אויסקוקט אז דאס איז עס, לאמיר צוריק גיין קיין מצרים, דער פלאן האט זיך נישט אויסגעארבעט חס ושלום. דאס הייסט: זיי זענען דאן אראפגעפאלן אין די טיפסטע פלעצער פון נסיונות אין אמונה, עס איז געווען ביטער שווער צו גלויבן אינעם אויבערשטן אפילו ווען עס קוקט אויס דערנאך, אבער פונדעסטוועגן דאך האבן זיי זיך געשטארקט אין געגלויבט אין אויבערשטן אויך אין די נידריגסטע פלעצער. דערביבער האבן זיי געקענט אריסנעמען פון דארטן די גרעסטע רויב פון דאס פארקערטע פון קדושה. דאן האבן זיי זוכה געווען צו מראות נבואה; ווי עס שטייט אין **חז"ל** (מכילתא השירה פ"ג): "**ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל וכל שאר הנביאים**".

ב.

וויאזוי ווערט מען א צדיק? דורך דעם וואס מען דערהאלט זיך אין סיי וועלכן מצב!

נאך וואס מען האט מסביר געווען דעם נסיון וואס האט זיך אפגעטון דארטן. וועלן מיר אריינגיין מיט א פנימיות'דיגן בליק, מיט אן איידעלן דערהער, מיט דער ליכטיגקייט פון קדושת השבת, צו דערהערן די הייליגע ווערטער וואס **צדיקים** לערנען אונז אויס, מיט זייערע הייליגע ווערטער וואס איז זיס ווי צוקער, און וואס מאכן ליכטיג אידישע הערצער, וואס איז כדאי צו לערנען די ווערטער אינעווייניג (לקו"ה אונאה הל' ג אות א), מיר וועלן דא ציטירן א טייל פון זיינע ווערטער:

א איד "לעבט" דעם תנ"ך

"די תורה שפילט זיך אפ ביי יעדן מענטש צו יעדער צייט. יעדער אינצי'גסטער איד וואס וויל אריינגיין אינעם אמת'ן אידישן הייליגן וועג, גייט אריבער אויף אים אלע גלות'ן, אלע מלחמות און אלע מעשיות וואס ווערן דערמאנט אין תורה, נביאים און כתובים. ווייל יעדער אינצי'גסטער איד איז צאמגעשטעלט פון דער גאנצער תורה, און ער דארף אריבער גיין אויף "אלעם" וואס שטייט דארט, פון גלות מצרים ביז גלות בבל אא"וו, אלע מלחמות קעגן עמלק, די מלחמות מיט די איין און דרייסיג קענ'גן, אא"וו אלע מלחמות וואס איז פארשריבן אין תנ"ך, אלעס גייט אריבער אויף אים - ביז ער איז זוכה צו דער גאולה שלימה, א גאולה וואס וועט זיך קיינמאל נישט ענדיגן".

אלעס וועגדט זיך אין איין זאך...

שטייט דארטן ווייטער: "דאס איז דער עיקר כלל און יסוד אין עבודת השם **וואס אלעס איז אנגעוואנדן אין דעם**, אז דער מענטש זאל קיינמאל נישט פאלן ביי זיך, זאל אריבער גיין אויף אים סיי וואס עס קען נאר פאסירן - זאל ער 'קיינמאל' זיך נישט לאזן וועדן צובראכן. אלע צדיקים וואס האבן געלעבט אויף דער וועלט פון וועך דער אויבערשטער האט באשאפן זיין וועלט, וואס זיי האבן זוכה געווען צו וואס זיי האבן זוכה געווען - וואויל צו זיי און וואויל צו זייער חלק, **אלע פון זיי זענען נישט אנגעקומען צו זייער שלימות, נאר דורך דעם, וואס זיי האבן זיך קיינמאל נישט מייאש געווען.**

וויייל באמת, אסאך מענטשן פרובירן אריינצוגיין אין עבודת השם, וויייל רוב אידישע קינדער לעכצען און בענקען צום אויבערשטן, און הייבן אן כסדר צו אריינגיין אין עבודת השם. און פונדעסטוועגן דאך אין יעדן דור זענען דא וויניג וואס זענען זוכה זיך צו דערנענטערן צום אויבערשטן וויי עס דארף צו זיין. די סיבה איז איין זאך: וועך א מענטש הייבט אן צו דינען דעם אויבערשטן מיט אן אמת, קומט גלייך דער יצר הרע זיך רייצן מיט אים און פרובירט אים אראפ צו וואַרפן, און טאקע רוב מענטשן טרעטן גלייך אויף צוריק און פאלן ארויס פון עבודת השם.

אבער די אמת'ע צדיקים, זיי האבן זוכה געווען צו איבערקלוגן און זיך שטארקן אויפן יצר, **און האבן זיך נישט דערשראקן פון קיין שום נפילה אין דער וועלט**, נאר זיך געשטארקט נאכאמאל און נאכאמאל און דורך דעם וואס זיי האבן זיך מחזק געווען - **"דער האלטין זיך"** - האבן זיי זוכה געווען צו וואס זיי האבן זוכה געווען - וואויל איז צו זיי".

די תורה איז מיין פריוזאטע לעבן'ס געשיכטע – איך פארשטיי גארנישט

די דאזיגע זאך אז עס גייט אריבער אויף א מענטש דורכאויס זיין גאנץ לעבן - אלעס וואס עס שטייט אין די תורה, דאס אלעס ווערט דאך געברענגט אין די ספרים פון **תלמידי בעש"ט**. און בפרט דער ענין פון מ"ב מסעות; ווי באקאנט די מעשה פון דער נסיעה פונעם היליגן **בעש"ט** קיין ארץ ישראל, וואס ער האט דעמאלט אנטפלעקט דעם דאזיגן סוד, אז עס גייט אריבער אויף יעדן מענטש אלע צוויי און פערציג מסעות וואס אידן האבן געוואנדערט אין מדבר.

דאס אלעס ברענגט פארן מענטש א טיפן דערהער פון "בהדי כבשי דרחמנא למה לך", אז דעם אויבערשטן'ס וועגן קענען מיר נישט פארשטיין - ער פארשטייט אז דאס וואס עס גייט אריבער אויף אים איז נישט עפעס א קלייניקייט וואס ער קען פארשטיין, נאר עס גייט אריבער אויף אים די גאנצע תורה.

ג.

דער צדיק וואס ווייסט פון 'אהי"ה אשר אהי"ה' - איז מחזק אידן: "דער אויבערשטער איז מיט דיר!"

דער צדיק זעהט וואס עס גייט אריבערגיין אויף אידן

מיט דעם דאזיגן ליכטיגן דערהער וואס צדיקים עפענען פאר אונז, הייבט מען אן צו פארשטיין אז ווען דער אויבערשטער האט געזאגט פאר משה רבינו 'אהי"ה אשר אהי"ה', האט ער אים דאן פארציילט אלעס וואס עס וועט אריבער גיין אויף יעדן איד באזונדער - אלעס וואס עס שטייט אין גאנץ תנ"ך. אבער - האט דער אויבערשטער געזאגט פאר משה - פאר די אידן זעלבסט זאלסטו זאגן: **"אהיה שלחני אליכם"**. ווייל מען קען נישט פארציילן פאר אידישע קינדער וואס עס ווארט זיי אפ, זיי האבן נישט קיין כח דאס צו הערן, זיי וועלן זאגן: "דיה לצרה בשעתה" - מען וועט זיך שוין גענוג מוטשענען דעמאלט, וואס דארפן מיר שוין יעצט זיך פיניגן מיטן וויסן וואס עס ווארט אונז אפ. דעריבער טאקע רעדן די צדיקים צום פאלק נאר חיזוק וועלטער צו שטארקן און אויפהייבן זייערע הערצער. נאר וועלן עס קומט צום צדיק א איד וואס לעבט אביסל אין א פנימיות'דיגע וועלט, מיט א לב בשר, וועט דער צדיק רעדן מיט אים אט די דאזיגע שפראך מיט קורצע וועלטער, אויף אן אופן וואס נאר א חכם וועט פארשטיין צווישן די שורות, וואספארא נסיונות עס וועט אריבערגיין אויף אידישע קינדער. אבער פארן פאלק זאגט עס נישט דער צדיק פון פאראויס כדי זיי נישט צו דערשרעקן.

וועלן עס קומט די צרה איז דער צדיק מחזק, דער אויבערשטער איז מיט דיר!

אבער איינמאל די צרה איז אנגעקומען, דאן קומט דער צדיק און זאגט פאר אידישע קינדער, אז פאר טויזענטע יאר צוריק האט שוין דער אויבערשטער אנטפלעקט פאר משה אלעס וואס עס גייט יעצט אריבער אויף אונז, און אויף דעם האט דער אויבערשטער געזאגט פונעם ברענענדיגן סנה: **'אהי"ה אשר אהי"ה'** - איך בין מיט דיר און מיט דיין פיין, סיי אין מצרים און סיי ביי יעדע אנדערע צרה און ענגשאפט כלל ישראל וועט זיך נאר געפונען, סיי בכלליות - עפעס וואס גייט אריבער אויף כלל ישראל, און סיי בפרטיות - וואס יעדער איד באזונדער גייט אריבער.

דיין וויטאג איז תורה - דער אויבערשטער שפירט עס

דער צדיק קומט און איז מגלה פאר יעדן אידן, וואו אימער ער געפינט זיך - אז זיין גאנצע מציאות איז נאר תורה, זיין גאנצע לעבנס געשיכטע איז שוין פארשריבן אין דער תורה. און דאס וואס גייט אריבער אויף אים יעצט אין דער איצטיגער רגע, מיט דעם גייט אריבער אויף אים נאך א פסוק און נאך א פסוק. דער צדיק קען אנטייטלן, יעצט גייט ער אריבער חומש בראשית, יעצט שמות אא"וו, יעצט קאכט זיך אין אים די מלחמה פון סיסרא פון ספר שופטים, אין יעצט יענער און יענער פסוק פון קהלת אדער איוב אא"וו. מיט דעם הייבט דער מענטש אן צו קוקן אויף אלע זיינע מיטמאכענישן - מיט אן אנדערן בליק, יעדער נסיון איז נאך א חלק פון דער תורה.

דאס אנטפלעקט דער צדיק פאר דעם מענטש וואס איז אנגעקניפט אין אים באמת, אין א בחינה פון "סוד הוי'ה ליראיו". ער גיבט אים אביסל פון וואס דער אויבערשטער האט געוויזן פאר משה ביים ברענענדיגן סנה, אז ער איז מיט אונז אין סיי וועלכע צרה און נסיון; ווי עס שטייט אין **מדרש**[כב] מורא'דיגע ווערטער: "דער אויבערשטער זאגט פארן איד: "איך בין ווי א צווילינג כביכול מיט דיר, וואס ווען איינעם'ס קאפ טוט ווי, שפירט עס דער צווייטער".

דער צדיק האט אויך נסיונות בשפע

א מענטש זאל נישט טראכטן קיין רגע אז דער צדיק וואס ווייסט פון דעם סוד פון 'אהי"ה אשר אהי"ה' - דער אויבערשטער איז מיט אונז אין אלע צרות, ער האט נישט קיין נסיונות אין דעם. ווי מיר זעהן אז אפילו משה רבינו נאכדעם וואס דער אויבערשטער האט זיך פאר אים אנטפלעקט מיט אזא מורא'דיגע גילוי און אים קלאר געזאגט אז ער וועט פארהארטעווען דאס הארץ פון פרעה, פונדעסטוועגן דאך האט משה געשריגן: **"למה הרעתה לעם הזה"**. ווייל אויך דער גאר גרויסער צדיק געפונט זיך שטענדיג אין א נסיון, און מיר קענען נישט פארשטיין די וועגן פונעם באשעפער, ווי דער הייליגער **בעש"ט** זאגט אז ווען דער אויבערשטער שיקט א נסיון פאר א מענטש, דאן נעמט ער אוועק פון אים אלע זיינע מוחין, דערפאר ביי א נסיון שטייט אין פסוק "אלהים", דאס ווייזט אויף דינים; "והאלהים ניסה את אברהם".

אזוי אויך דא שטייט אין פסוק: **"וידבר אלהים אל משה"**. זאגט רש"י: **"דיבר אתו משפט על שהקשה לדבר ולומר למה הרעותה לעם הזה"** - דער אויבערשטער האט געריעדט שטרענגע רייד צו משה. זאגנדיג: איך האב דאך דיר געזאגט אז עס וועט זיין א גרויסע הסתרה, איך האב זיך דאך אנגעטון מיטן שם "אלהים", און אפילו דו - ביסט אויך אריינגעפאלן אין א קטנות הדעת כביכול. אבער פונדעסטוועגן דאך, כדי ארויסצונעמען די אידישע קינדער פון מצרים, וועל איך דיר באווייזן שם "הוי'ה"; ווי עס שטייט גלייך אין פסוק: **"ושמי הוי'ה לא נודעתי להם"**.

כב. (רבה שמות פ"ב פ"ה) "א"ר ינאי מה התאומים הללו אם חשש אחד בראשו, חבירו מרגיש, כן אמר הקב"ה כביכול (תהלים צא) עמו אנכי בצרה, ד"א מהו עמו אנכי בצרה, כשיש להם צרה אינם קוראים אלא להקב"ה, במצרים - ותעל שועתם אל האלקים, בים - ויצעקו בני ישראל אל ה', וכאלה רבים, ואומר (ישעיה סג) בכל צרתם לו צר, א"ל הקב"ה למשה אי אתה מרגיש שאני שרוי בצער, כשם שישראל שרוים בצער הוי יודע ממקום שאני מדבר עמך מתוך הקוצים כביכול אני שותף בצערן".

ד.

דעם אויבערשטנ'ס כבוד ווערט גרויס דורך אונז

דער תיקון פון שובבי"ם

מיר שטייען אין די וואכן פון שובבי"ם, וואס דער הייליגער אריז"ל האט מגלה געווען גרויסע סודות אין תיקונים. אבער מיר היינטיגע צייטן האבן נישט קיין כח צו פאסטן און זיך פיניגן, צו פאררעכטן די ק"ל שנה הכללי והפרטי. וועט עס האט כח צו פאסטן פיר און אכציג אדער צוויי און פערציג תעניתים, אדער איינמאל א וואך - אשרי לו ואשרי חלקו. אבער מיר, וואס מיר האבן נישט קיין כח דערצו, קענען מיר לעבן מיט דער ליכטיגקייט אז אלעס וואס גייט אריבער אויף אונז קומט פון דער תורה, און אז יעדער מענטש איז צוזאמגעשטעלט פון אדם הראשון און משה רבינו אא"וו, עס גייט אריבער אויף אים גלות מצרים, יציאת מצרים און קריאת ים סוף אא"וו, יעדער לויט זיין דרגה אויף זיין פלאץ.

צו וואס פעלט עס אויס?

צומאל ווען א מענטש וויל אריינגיין אין עבודת השם, ער וויל מאכן א נחת רוח פארן באשעפער, און עס הייבט אים אן צו ווערן שווער, שטעלט ער זיך אוועק מיט א צובראכן הארץ זיך אויסצורעדן פארן אויבערשטן: "טאטע זיסער, פארוואס האסטו זיך באהאלטן פון מיר? פון וועמען איך האב אנגעהויבן זיין ערליכער פאר דיר, איז מיר געווארן נאר שווערער, וואס גייט דא פאר?". אסאך מאל איז דא אזעלכע הסתרות וואס דער מענטש קען נישט דערטראגן, אזויווי מען זעהט אמאל אז איינער וואס האט זיך מוסר נפש געווען זיין לעבן אויף עפעס א געוויסע זאך, און פונקט מיט דעם מוטשעט ער זיך. **חז"ל** פרעגן דאך שוין (יבמות קכא:): "דבר שהצדיק מתעסק בו יכשל בו זרעו?! ".

דו מאכסט מיר א מורא'דיגן נחת רוח!

וויפיל מאל איז דא א מענטש וואס גיבט אוועק זיין לעבן צו פארשפרייטן תורה אויף דער וועלט, און פונקט זיינע קינדער האלטן נישט ביים לערנען. און אזוי וויטער ביי אלע סארט זאכן. און דער מענטש שרייט און וויינט: "וואס טוט זיך דא??". דאן איז אים דער אויבערשטער מגלה, ווי שטארק ער מאכט אים א נחת רוח אויף אן אופן וואס איז נאך נישט געווען אין די פריערדיגע דורות. אודאי וויסן מיר אז אלעס קומט פון די עלטערן, אבער פונדעסטוועגן דאך האבן זיי נישט געהאט אונזערע נסיונות.

די טענה: "למה הרעותה" - דער ענטפער: "אני השם"

יעדער איד וואס ער האט אין זיך א פונק פון דער נשמה פון משה רבינו - אורו של משיח, און ער שטייט מיט א שפלות און נישט ח"ו מיט טענות, ער וויינט און שרייט: **"למה הרעתה"**, קומט דער אויבערשטער צו אים, און זאגט אים: "דו, מיט אלעס וואס עס גייט אריבער אויף דיר - טוסטו מגלה זיין און פארשפרייטן מיין נאמען אין דער וועלט, אויף אן אופן וואס איז נאכנישט געווען! נישט אז דו ביסט מער חשוב ווי דיינע עלטערן, נאר מיטן כח פון אלע דיינע עלטערן ביז צו די אבות און אמהות הקדושות, ווערט יעצט מיין כבוד גרויס דורך דיר!".

מיר שטייען אין אזעלכע פרשיות וואס **"קריאה מעורר הזמן"** - וועו מען ליינט די פרשיות פון יציאת מצרים וועט אויפגעוועקט דער זמן פון יום טוב פסח. קען מען דאך לעבן מיט אזא דביקות, נאכדערצו אויב מען איז זוכה צו לערנען מיט א מתיקות און שמחה די הייליגע מדרשים, זיך צו מחבר זיין צו די פסוקים, דאן וועקט זיך אויף אין יעדן איד מיט א פרישקייט די אמונה אין יציאת מצרים, וואס דאס איז דער עיקר און שורש פון אונזער הייליגע אמונה (רמב"ן סוף פרשת בא).

וועו מען ליינט די פרשיות וואס עס וועט אנטפלעקט דער אור הצדיק - משה רבינו, בעטן מיר פונעם אויבערשטן, אז מיר זאלן אויסהערן וואס די צדיקים זאגן אונז, וואס זיי אלע זענען א חלק פון דער נשמה פון משה וואס איז נאכאמאל אראפגעקומען, ספעציעל געאייגנט צו אונזער דור.

דער אויבערשטער זאל העלפן, מיר זאלן זוכה זיין צו דערהערן אז אלעס וואס עס גייט אריבער אויף אונז איז אן הכנה צו דער גאולה; ווי דער **בעל התניא** שרייבט אין 'תורה אור' אין דער וואכענדיגער סדרה: "פונקט ווי גאנץ גלות מצרים איז געווען אן הכנה כדי אז אידן זאלן קענען באקומען די תורה ביי מתן תורה, אזוי אויך די יעצטיגע גלות איז אן הכנה צו קענען באקומען די תורה וואס וואס וואס אונז אפ לעתיד לבוא".

בעט מען זיך ביים אויבערשטן: מיר זאלן זוכה זיין אין די דאזיגע טעג צו וואס אויף דער גאולה, מיר זאלן זוכה זיין צו "קרבה אל נפשי גאלה" - יעדער זאל לעבן מיט זיין פרטיות'דיגע גאולה, יעדער זאל גלויבן אז דער נסיון וואס ער האט, איז נאר צו פארמערן כבוד שמים, דאס וועט איהם געבן דעם כח זיך צו שטארקן אויפן נסיון, באגלייט מיטן כח און זכות פון אונזערע עלטערן, און דורך די הילף פון דיר באשעפער, וואס "אילמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו", מיר זאלן פארשטיין נאכן נסיון אז אן דיר באשעפער קען מען גארנישט.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, בני חיי ומזוני, מיר זאלן גלויבן אז אלעס וואס גייט אריבער אויף אונז איז למען גילוי כבוד מלכותו יתברך, און אט אט קומט שוין משיח במהרה בימינו אמן.

נושא: זיך פרייען מיט אידישקייט

יעדער מענטש אין זיין פריוואטן גלות - קען נאר ארויסגיין דערפון דורכן מחשיב זיין יעדע קליינע זאך וואס מען טוט פארן אויבערשטן און זיך פרייען דערמיט.

פרשת וארא

(וויליאמסבורג - ארה"ב)

נושא: זיך פרייען מיט אידישקייט

יעדער מענטש אין זיין פריוואטן גלות - קען נאר ארויסגיין דערפון דורכן מחשיב זיין יעדע קליינע זאך וואס מען טוט פארן אויבערשטן און זיך פרייען דערמיט.

א. יציאת מצרים איז צוגעגאנגען מיט א געוואלדיגע שמחה

דער 'ששון ושמחה' וואס האט זיך אפגעטון ביי 'יציאת מצרים' | 'יציאת מצרים - די חתונה פון כלל ישראל | די שמחת החתונה פון יציאת מצרים

ב. עס איז נישט גרינג צו זיין פרייליך

א מענטש מיינט אז 'שמחה' איז נאר אן 'עבודה' | די וועלט שרייט חסרונות | שמחה - עזות דקדושה | אָן 'עזות דקדושה' קען מען זיך נישט פרייען מיט א מצוה | טאטע, איך פריי זיך מיט מיין מצוה! | טאטע, טראץ מיין מצב, בין איך שטאלץ צו זיין א איד! | זיך פרייען מיטן רצון | איין וועג צו באזיגן די הינטיגע וועלט: זיך פרייען מיט יעדעס ביסל גוטס | זיך וואשן נעגל וואסער מיט א שמחה של מצוה | משה רבינו נעמט אונז ארויס פון מצרים | עס פאסט זיי נישט זיך צו פרייען מיט א ביסל | זיך פרייען מיט א 'ברכת התורה'

ג. חשבון הנפש: וויפיל יארן האב איך שוין פארפאטשקעט ווייל איך האב זיך נישט געפריידט מיט אביסל

אויפהייבן דאס גשמיות דורך שמחה | אריינבאקן אין שטוב 'שמחת היהדות' | צוגיין צו א חתונה - א געלעגנהייט צו לעבן מיט שמחה של מצוה | משם שואבין רוח הקודש | דער שורש פון שמחה איז א חתונה | זיך פרייען אפילו מען שפירט זיך ווייט | גיין שלאפן מיט א שמחה של מצוה | א גוטער חינוך פאר קינדער | אנגרייטן נעגל וואסער מיט א שמחה | אויף דעם ברויך מען כח הצדיקים

נושא: זיך פרייען מיט אידישקייט

א.

יציאת מצרים איז צוגעגאנגען מיט א געוואלדיגע שמחה

די תורה הקדושה זאגט דער וואך, דער אויבערשטער שיקט משה צו פארציילן פאר אידן די גרויסע בשורה אז ער וועט זיי יעצט אויסלייזן אבער אידן הערן זיך נישט צו צו משה:

"לָכֵן אֱמֹר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי הוי'ה וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלֹת מִצְרַיִם... וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל הָאָרֶץ וגו'... וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקֹּצֶר רוּחַ וּמֵעֲבֹדָה קָשָׁה".

דער הייליגער **רבי ר' אלימלך** זי"ע איז מסביר: "אידן האבן נישט צוגעהערט צו משה וויבאלד זיי זענען געווען גרויסע צדיקים, עס האט אין זיי געברענט נאר כבוד שמים, זיי האבן נישט געטראכט פון זיך קיין רגע. דער איינציגסטער צער וואס זיי האבן געהאט אין מצרים, איז געווען נאר דער צער פון דער שכינה הקדושה. דערפאר האבן זיי נישט געוואלט הערן די גוטע בשורה, ווייל זיי האבן מורא געהאט אז זיי וועלן זיך פרייען צוליב זייער אייגענע געשמאק, אז ענדליך ווערן זיי אויסגעלייזט, און זיי האבן נישט געוואלט טראכטן פון זיך נאר פון דער שכינה".

"אבער - זאגט דער רבי ר' אלימלך ווייטער - משה רבינו האט געוואוסט אז מען קען נישט אראפקלאפן די קליפות נאר דורך שמחה, דערפאר האט ער פרובירט צו דערפרייען אידישע קינדער כדי צו קענען מכניע זיין דעם כח הקליפה, וואס פון דעם האט פרעה געשעפט זיין כח. דערפאר האט משה געזאגט פארן אויבערשטן: **"הֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלַי וְאֵיךְ יִשְׁמָעֵנִי פַּרְעֹה"** - אויב די אידן האבן מיר נישט אויסגעהערט, ווי אזוי וועט מיר פרעה צוהערן. דער פשט פון דעם איז: זיי האבן מיר טאקע נישט אויסגעהערט צוליב זייערע גרויסע עבודות, ווייל זיי ווילן נאר דיין כבוד, אבער אויב זיי הערן מיר נישט אויס און ווערן נישט פריילעך, ווי אזוי וועלן מיר קענען מכניע זיין פרעה. "כי בשמחה תצאו" - נאר מיט שמחה קען מען אריסגיין פון גלות".

דער 'ששון ושמחה' וואס האט זיך אפגעטון ביי 'יציאת מצרים'

דער אויבערשטער איז געקומען ארויסנעמען די אידן פון מצרים פונקט ווי א חתן וואס זוכט זיין כלה; ווי **חז"ל** (קידושין ב:) שטעלן אוועק דעם סדר, אז דער חתן זוכט די כלה און נישט פארקערט, פונקט ווי א מענטש וואס האט פארלוירן עפעס, איז ער דער וואס זוכט די פארלוירענע זאך. אידישע קינדער זענען געווען פארלוירן אין מצרים, און דער אויבערשטער איז געקומען אויפזוכן זיין אבידה, און אונז ארויסגענומען פון דארטן.

יציאת מצרים – די חתונה פון כלל ישראל

דער אויבערשטער האט אונז געגומען פאר א פאלק, אין יענע נאכט האבן אלע געזעהן די ליבשאפט צווישן דעם אויבערשטן און די אידן; **"זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך"** (ירמיה ב ב). דער אויבערשטער האט אונז געגומען פאר אן אשת חיל. **"האי עלמא כבי הילולא דמיא"** (עירובין נד.) - מיר אידן לעבן אויף דער וועלט מיטן אויבערשטן כביכול, ווי א חתן און כלה ביי דער חתונה.

די שמחת החתונה פון יציאת מצרים

מיר ווייסן דאך אז יעדע חתונה גייט צו מיט "ששון ושמחה"; ווי עס שטייט (ירמיה לג יא): **"קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה"**. איז דאך פשוט צו פארשטיין אז ביי יציאת מצרים - די באגעגעניש פונעם חתן מיטן כלה, דער אויבערשטער מיטן איד - איז אויך געווען "ששון ושמחה"; ווי מיר טרעפן אין די לשונות פון די פסוקים און ביים דאוונען: "ויוציא עמו בששון ברנה את בחיריו" - דאס איז דער 'קול ששון', "בשמחה רבה ואמרו כולם" - דאס איז דער 'קול שמחה'.

דער אויבערשטער כביכול טוט דערפריַען אידישע הערצער, ער נעמט אונז ארויס פונעם אייגענעם מצרים וואס יעדער פון אונז טרעפט זיך דארט, ער ברענגט אונז צוריק צו אים, דורך שמחה של מצוה - זיך צו פריַיען מיט יעדע גוטע זאך וואס מען טוט. דורך דעם הייבט מען אלעס אויף פון יגון צו שמחה, פון גלות צו גאולה, ווי דער הייליגער אריז"ל האט געזאגט אז ער האט זוכה געווען צו וואס ער האט זוכה געווען דוקא דורך שמחה של מצוה.

ב.

עס איז נישט גרינג צו זיין פריַילעך

א מענטש מיינט אז 'שמחה' איז נאך אן 'עבודה'

אלעמאל ווען מען רעדט פון שמחה של מצוה, זעהט דער מענטש גלייך פאר זיינע אויגן - א בארג פון ספרים וועגן דעם נושא פון שמחה, איין באנד וואס נעמט צוזאם אלע מאמרים וועגן שמחה, נאך א באנד וואס לערנט אויס וועגן ווי אזוי אנצוקומען צו שמחה, א דריטע באנד מעשיות ארום שמחה אא"וו. אבער דאס אלעס זעהט אים אויס ווי א וויטע און דערהויבענע עבודה וואס ער האט נישט קיין אמת'דיגע שייכות מיט דעם. אויך ווען ער לערנט די משנה (אבות ד א): **"איזהו עשיר השמח בחלקו"**, און ער לערנט אין **ספרים**[כג] אז דאס גייט ארויף אויך אויף רוחניות, אז דער מענטש דארף זיך פריַיען מיט וואס ער פארמאגט, פונדעסטוועגן דאך איז אים זייער שווער זיך מחבר צו זיין מיט דעם, צו דערהערן אז מען מיינט אים אינעם פלאץ אוואו ער שטייט.

די וועלט שרייט חסרונות

די סיבה פארוואס עס איז גאר שווער פאר א מענטש צו לעבן מיט שמחה, איז ווייבאלד ער געפונט זיך אין א וועלט וואס שרייט פון יעדן ווינקל: "עס פעלט מיר" - וואס דאס איז דאס פארקערטע פון שמחה.

כג. ביאור הגר"א (משלי כא יז). לקו"מ (קמא תורה נד). שפת אמת (אבות פ"ו מ"ו).

דאס מציאות פון א באשעפעניש איז צו לויפן און ארבעטן א גאנצן טאג, צו אנפילן זיינע חסרונות, ער ווערט הונגעריג דארף ער גיין עסן, ער ווערט מיד דארף ער גיין שלאפן, ער שפירט א ליידיגקייט אין נפש דארף ער גיין זוכן עפעס א הנאה, מיט יעדע זאך וואס ער טוט, מיט יעדן דאלער וואס ער זוכט און ארבעט אויף דעם, ברענגט ער נאר ארויס ווי גרעסער זיין לאָך איז, און דער לאך ווערט קיינמאל נישט אנגעפילט.

נאכדערצו אין דער היינטיגער וועלט וואס איז אזוי אפן און פארגעשריטן מיט אלע סארט כלים, קומט אויס אז דער לאך פונעם מענטש ווערט טיפער און בריטער פון מינוט צו מינוט. עס איז נישט מעגליך אז א מענטש זאל היינטיגע צייטן זיין א רואיגער מענטש, ווען יעדע סקונדע זעהט ער נאך א בילד פון עפעס וואס ער פארמאגט נישט, דאס נעמט צו זיין שמחה.

שמחה – עזות דקדושה

כדי צו מסביר זיין אביסל דעם שליסל צו אמת'ע שמחה, וועלן מיר אנרופן 'שמחה' מיט דער לומד'ישער שפראך "עזות" - שטאלצקייט און דרייסטקייט. פונקט ווי עס איז דא א נישט גוטע 'עזות'; ווי חז"ל זאגן (אבות ה כ): **"עז פנים לגיהינם"**, אזוי איז אויך דא 'עזות דקדושה' - וואס דאס איז שמחה.

אן 'עזות דקדושה' קען מען זיך נישט פרייען מיט א מצוה

ווען א מענטש דאוונט און לערנט, ער טוט מצות און מעשים טובים, אבער ער איז נישט שטאלץ מיט זיין אידישקייט, דאן קען ער זיך נישט פרייען מיט די גוטס וואס ער טוט, ווייל פאר זיך אליינס איז ער צוקלאפט און ער גלויבט נישט אינעם חשיבות פון זיין עבודה. און אויב קוקט מען אויף הצלחות - אויפן אויסגאנג פון זיינע מעשים, דאן וועט ער זיך זיכער נישט פרייען, ווייל ער וועט קיינמאל נישט אנקומען אהין וואו ער האט געוואלט אנקומען; ווי חז"ל זאגן שוין: **"מי שיש לו מנה רוצה מאתים"** - ווער עס האט איין דאלער וויל צוויי דאלער. וואס דאס גייט אן אויך אין רוחניות אז וויפיל ער טוט אין עבודת השם ויל ער אייביג נאכמער.

טאטע, איך פרייי זיך מיט מיין מצוה!

אנדערש איז אבער ווען דער מענטש האט יא עזות דקדושה, דאן שטעלט ער זיך אוועק פארן אויבערשטן מיט שמחה און שטאלץ, זאגנדיג: "טאטע זיסער, איך האב געלערנט דיין תורה און איך האב געדאוונט פאר דיר, נישט ווייל איך ווייס נישט פון דער דרויסנדיגער וועלט, נאר איך ווייס גאנץ גוט און איך האב שוין פארזוכט פון אלע תענוגי עולם הזה, און פונדעסטוועגן דאך האב איך אויסגעוועלט דיר צו דינען, און טאקע ווען דעם ווייס איך ווי שטארק איך דארף זיך פרייען מיט יעדעס ביסל וואס איך טוה פאר דיינעט ווען, **"מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה"**.

טאטע, טראַץ מיין מצב, בין איך שטאלץ צו זיין א איד!

דער עיקר שמחה פון א מענטש איז - ווען א מענטש האט שמחה של מצוה אין יעדע קליינע זאך וואס ער טוט, אלעס וואס עס זעהט אויס פאר אנדערע ווי גרויסע דערהויבענע און ווייטע זאכן, איז בי"י אים אזוי פשוט, א חלק פון זיין לעבן. ער לעבט זיך בי"י זיך אין שטוב - אין קודש הקדשים, צווישן זיך מיטן אויבערשטן און ער זאגט: "טאטע, דו ווייסט דאך וואס איך וויס, וויפיל איך האב שוין געזעהן און

פארזוכט פונעם עולם הזה, פונדעסטוועגן דאך רוף איך צו דיר מיט א שטילע געשריי, איך האב עזות דקדושה, איך ווייס וואו איך שטיי - און פונדעסטוועגן דאך בין איך דיינער". דער איד גלויבט מיט א גאנצע אמונה אין שכר ועונש, דער אויבערשטער וועט נישט מוותר זיין אויף קיין שום קלייניקייט, ער וועט מוזן אפגעבן א דין וחשבון אויף אלע זיינע מעשים, אבער דאס אלעס קומט נישט צו צו דער שמחה פון א איד, ווען ער זאגט פארן באשעפער: "איך וויל דיר, אפילו פון אזא שמוציגער גאס, איך האב שמחה של מצוה, איך בין שטאלץ דיר צו דינען אין אזא פינסטערן דור".

נישט אז דער מענטש קריגט זיך מיטן היפוך הקדושה, ווייל נישט אלעמאל קען מען זיך שלאגן מיט די שלעכטס (ברכות ז: - רשע שהשעה משחקת לו אל תתגרה בו). נאר ער באשעפטיגט זיך פשוט מיטן 'עשה טוב'. אודאי דארף מען אויך עוסק זיין מיט 'סור מרע' - אויסרייסן שלעכטס, אבער די שמחה און עזות דקדושה וואס א איד פארמאגט, איז נאר פון 'עשה טוב', צו מחשיב זיין דעם רצון וואס ער האט - ער וויל דעם אויבערשטן.

זיך פרייען מיטן רצון

פאר דעם דארף מען האבן 'עזות דקדושה' - דרייסקייט, צו קאנפראנטירן דאס שלעכטע 'עזות פנים' וואס איז איינגעווארצלט אין אים - וואס ווייל אים אראפווארפן זאגנדיג: "אויב וואלסטו טאקע געווואלט נאר דעם אויבערשטן, דאן וואלסטו דאך געלערנט און געדאוונט א גאנצן טאג, און דו וואלסט נישט געהאט קיין שום אפעטיט צו קנאה, תאוה און כבוד". אבער דער מענטש שטארקט זיך מיט 'עזות דקדושה', צו אויסשרייען: "איך וויל יא דעם אויבערשטן".

איין וועג צו באזיגן די היינטיגע וועלט: זיך פרייען מיט יעדעס ביסל גוטס

טייערע ברודער, מען קען זיך נישט קריגן מיט וועלט. פרובירט אפילו נישט, מען דארף אהיים ברענגען פרנסה, קיינער האט נישט קיין פיסת יד פון הימל. אודאי גלויבן מיר און מיר פארלאזן זיך אויפן אויבערשטן - אבער וועלט בלייבט וועלט. נאכדערצו היינט וואס די וועלט איז אזוי טאפעדיג, יעדן טאג וועלט עס מער פארגעשריטן און קלוגער. עס האלט אין איין איבער שטייגן אלעס וואס מען האט אמאל זיך ניטאמאל פארגעשטעלט. מען קען זיך נישט קריגן מיטן מציאות, און אודאי איר נישט באזיגן. עס איז נאר דא איין זאך וואס מען קען טון: זיך פרייען מיט עזות דקדושה, אויף יעדעס ביסל גוטס וואס מען טוט, שמחה של מצוה.

זיך זואשן נעגל וואסער מיט א שמחה של מצוה

אויב א מענטש וועט זיך פרייען מיט דער פשוט'ער מצוה פון נעגל וואסער, אפילו אויב ער האט פארגעסן אנצוגרייטן, און די צווייטע - פון גרויס רחמנות ער זאל זיך נישט אויפוועקן אינדערפריה מיט גרויס בושות אן קיין נעגל וואסער - האט יענע אים אנגעגרייט נעגל וואסער. נאך איידער ער גיבט א קוק אויפן זייגער, צו קוקן וואו אויף דער וועלט ער איז, גיסט ער אפ זיינע הענט מיט גרויס שמחה. ער גלויבט אז עס איז פארהאן אזעלכע מושגים אויף דער וועלט ווי 'טומאה' און 'טהרה', און דורכן זיך אפוואשן די הענט גייט אוועק די 'טומאה' און ער ווערט טהור. און ער מאכט זיך נישט וואוסנדיג פונעם יצר הרע וואס קומט ווי א מחוצף אריינצוואורפן אין זיין הארץ צווייפלונגען: "ווי אזוי קען אביסל וואסער דיר מאכן ריין, נאך אלעם וואס דו האסט געזהן און געטראכט?", נאר ער פריידט זיך מיט דאס ביסל. דערנאך זאגט ער ברכת השחר פול מיט שמחה און פרייד, אפילו אויב ער טרעפט זיך אינמיטן די ברכות אין

עולם הדמיון, ביז ער דארף זיך באנוצן מיטן היתר וואס שטייט אין הלכה אז מען דארף נישט איבערזאגן. אבער דער מענטש האט אמת'ע שמחה של מצוה, ער האט א רוח חיים.

אבער אויב וועט ער זיך נישט פרייען מיט די פשוט'ע נעגל וואסער, דאן קען ער זיין זיכער אז אויך ביים צוזאמלייגן דעם טלית נאכן דאוונען - וועט ער האבן א צובראכן הארץ. און אנגעהויבן האט זיך עס גלייך אינדערפריה, וועו ער האט זיך צוגעהערט צום יצר הרע - דער 'עז פנים', וואס איז געקומען ווי א שיינער איד - מיט אן איצטלא דרבנן, אים אפצואשוואכן ער זאל זיך נישט פרייען מיט יעדע קליניקייט.

משה רבינו נעמט אונז ארויס פון מצרים

אוי! ווי לאנג וועלן מיר זיצן אין פינסטער און אין געפענגעניש? אין די דאזיגע וואכן וועקט זיך אויף נאכאמאל יציאת מצרים פאר יעדן איד בפרטיות. אידישע קינדער זענען געזעסן אין מצרים: **"ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ועבודה קשה"** - זיי האבן נישט געוואלט ארויסגיין פון מצרים, ווייל זיי האבן געוואלט דינען דעם אויבערשטן נאר מיט **"עבודה קשה"** - גרויסע דערהויבענע עבודות, דערפאר זענען זיי געבליבן פארביטערט און פארשקלאפט. אבער משה איז געקומען צו זיי און זיי אריינגעשיינט 'פרייהייט', זיך צו פרייען אינעם לעבן מיט א שמחה של מצוה.

עס פאסט זיי נישט זיך צו פרייען מיט א ביסל

משה רבינו איז געגאנגען צום אויבערשטן און געשריגן: **"הן בני ישראל לא שמעו אלי"**, אידישע קינדער מיינען אז זיי זענען גאר דערהויבן, זיי לעבן מיט 'עבודה קשה', זיי מיינען אז זיי זענען אויסגעטון פון וועלט און האבן נישט קיין שייכות צו די פראבלעמען פון טעכנעלאגיע. אבער דו ווייסט דאך יא דעם אמת, וויפיל זיי זענען יא אנגעקלעבט אין די שמוץ, ווייל מיט דעם וואס זיי גלויבן נישט אין 'אביסל', און זענען נישט פריליך מיט יעדעס ביסל גוטס, קומט אויס אז זיי האלטן זיך נישט וועדר און באוויליגט פארן אויבערשטן. דאס איז דאך דער גרעסטע 'אקעי' און צושטימונג צו די שמוץ פון דער וועלט".

זיך פרייען מיט א 'ברכת התורה'

משה רבינו לערנט אויס פארן איד אז די קליפה פון מצרים קען מען נאר צוברעכן מיט דעם וואס מען פריידט זיך מיט אביסל גוטס - א נקודה טובה. א מענטש זאל זאגן פאר זיך אליין: "ברוך השם איך האב היינט געזאגט ברכת התורה", ער זאל זיך נישט צוהערן צום קול פון אינעווייניג וואס שרייט: "דו עם הארץ, וועו וועסטו לערנען?", נאר לאמיר ארויסנעמען א **שולחן ערוך** אין זעהן וואס עס שטייט דארט (יו"ד סי' רמ"ו ס"א): "ובשעת הדחק, אפילו לא קרא קריאת שמע שחרית וערבית, לא ימושו מפיך קרינן ביה" - וועו א מענטש קען נישט, דאן איז ער מקיים די מצוה פון לימוד התורה, מיטן ליינען קריאת שמע אינדערפריה און ביינאכט". און אויב וועט ער איגנארירן דעם יצר הרע וואס שרייט פון אינעווייניג: "וואס וועט אויסווואקסן פון דיר מיט אזא היתר?", דאן וועט ער זאגן ווייטער ברכת כהנים מיט א שמחה, און עס וועט אין אים אריינשיינען דאס ריין ליכטיג הארץ פון אהרן הכהן - "וראך ושמח בלבו", און ער וועט באקומען די ליכטיגקייט פון די כהנים וואס בענטשן די אידן מיט אהבה, מיט אויסגעשטרעקטע הענט און מיטן פנים אנטקעגן דעם פנים פון די אידן, פונקט ווי די כרובים.

ג.

חשבון הנפש: וויפיל יארן האב איך שוין פארפאטשקעט ווייל איך האב זיך נישט געפריידט מיט אביסל

אויפהייבן דאס גשמיות דורך שמחה

דער אמת איז אז עס איז זייער שווער צו רעדן פון דעם, ווייל דאס איז אן איידעלע און הייקעלע זאך צווישן דעם מענטש מיטן אויבערשטן. אבער וועז דער איד גיבט א קוק אויף זיין פארגאנגענהייט, ער מאכט זיך א חשבון הנפש, אז שוין יארן וואס ער רוקט זיך נישט אין עבודת השם, ער וויל לעבן אביסל תורה'דיג, לעבן אביסל מיט דאס וואס חז"ל זאגן: "האי עלמא כבי הילולא דמיא" - די דאזיגע וועלט איז ווי א חתונה. ער וויל לעבן מיט דער אמונה אז דער אויבערשטער האט אונז ארויסגענומען פון מצרים, און אונז געגומען פאר אן אשת חיל, 'אהבת כלולותיך'. און פונקט ווי וועז א מענטש האט חתונה מוז ער זיך אפגעבן מיט גשמיות, ער האט נישט קיין אויסוועג נאר צו אויפהייבן אלע שווערקייטן דורך שמחה. אזוי אויך ביי עבודת השם, מוז מען זיך אפגעבן מיט גשמיות און זיי אויפהייבן דורך שמחה.

אריינבאקן אין שטוב 'שמחת היהדות'

דאס זעלבע איז וועז א איד וויל לעבן מיט יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה אין זיין אידישע שטוב, פארשטייט ער, אז אויב וויל ער מגלה זיין דעם אויבערשטן ביי זיך אין שטוב, אוועקשטעלן זיין שטוב אלס א בית המקדש מעט, א שטוב וואס עס שפירט זיך דארט א שמחת היהדות ביי די זון און טעכטער, עס לעבט זיך דארטן תורה, יראת שמים, צניעות, מצוות און מעשים טובים - דאס קען מען נאר וועז מען באקט אריין א שמחה צו האלטן חשוב יעדעס ביסל גוטס. כסדר - אינדערפריה מיטאג און ביינאכט, לעבן א גאנצן צייט מיט א צוגעבינדנקייט צום אויבערשטן נאר דורך: **"שמחה וששון ישיגו"**, אזוי וועט זיך אויפפלאקערן דאס הארץ מיט אהבה צום אויבערשטן - "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה".

צוגיין צו א חתונה – א געלעגנהייט צו לעבן מיט שמחה של מצוה

עס קומט אויס ביי יעדן איינעם פון צייט צו צייט, אז ער דארף צוגיין צו א חתונה און זאגן מזל טוב, פאר קרובים, ידידים און שכנים. געווענליך קוקט מען עס אן פאר א גרויסער יאך, וואס מען זוכט פטור צו ווערן דערפון. אבער לויט ווי מען רעדט יעצט, פארשטייט מען אז פונקט פארקערט, גיין צו א חתונה איז א געוואלדיגע געלעגנהייט זיך מתחבר צו זיין אביסל צו דעם פאקט אז ער איז אן אשת חיל פארן אויבערשטן. א געלעגנהייט צו לעבן מיט דער שמחה של מצוה וואס ער האט פון יעדע קלייניקייט וואס ער האט געטון דורכאויס דעם טאג, מאכנדיג א נחת רוח פארן אויבערשטן.

משם שואבין רוח הקודש

מען פארציילט אויף איינע פון די גדולי ישראל וואס פלעגט אסאך אפזיצן ביי חתונות, מען האט זיך זייער גענואנדערט אויף דעם. איינמאל אין אן עת רצון האט ער אנטפלעקט זיין סוד, אז אין דער צייט וואס ער זיצט ביי א שמחה, דאן איז א גוטע צייט פאר 'התבוננות', פונקט ווי רוח הקודש קומט דורך שמחה; ווי עס שטייט אין **גמרא** (ירושלמי סוכה כב:) אז ביי שמחת בית השואבה האט מען געשעפט רוח

הקודש. דאס איז אויך די סיבה פארוואס די חידושי תורה פון שבת זענען גרעסער פון א גאנצע וואך, ווייל די חידושים קומען פון דער שמחה פון שבת.

דער שורש פון שמחה איז א חתונה

קומט אויס אז עס עפנט זיך פארן איד א נייער דערהער ארום אלע שמחות וואס קומען כסדר פאר - דער אויבערשטער זאל העלפן עס זאל זיך נאר פארמערן - ער דארף נישט יעצט אנהייבן לויפן צו אלע חתונות, אבער ער הייבט אן צו פארשטיין דעם פנימיות'דיגן דערהער צו לעבן מיט דער שמחה וואס איז דא אויף דער וועלט - וועלכע איז צוגעגליכן צו א חתונה. און פונקט ווי יעדע זאך האט א שורש, וואס פון דארטן קומט דער כוח פון דער זאך, [ווי למשל: ממליך זיין דעם אויבערשטן, איז א זאך וואס מיר טוען מיט יעדן אטעם אין יעדע סעקונדע, בפרט, כאטש הונדערט מאל א טאג וואס מיר זאגן: "ברוך אתה השם אלוקינו **מלך** העולם", פארט אבער איז 'ראש השנה' דער שורש צו דער דאזיגער זאך, וואס אלעמאל דורכאויס די יאר, נעמט מען חיות פון ראש השנה - יום המלוכה. דאס זעלבע איז מיט יום כיפור, וואס יעדעס מאל מען טוט תשובה, קומט עס פונעם שורש פון יום כיפור, אא"ו] אזוי אויך איז דער שורש פון אלע פרייליכקייטן וואס א מענטש האט, פון א חתונה.

זיך פרייען אפילו מען שפירט זיך זוייט

א איד בעט זיך ביים אויבערשטן ער זאל זוכה זיין צו שמחה, אזוי ווי ער בעט זיך אויף זיין לעבן. ווי שטארק דארף זיך א איד פרייען מיט דעם וואס ער האט נסיונות, און פונדעסטוועגן דאך וויל ער דינען נאר דעם אויבערשטן. א איד שטייט אין שרייט צום אויבערשטן: "איך וויל נישט לעבן מיט א 'קוצר רוח ועבודה קשה', איך וויל צוהערן צום קול פון משה וואס שרייט: "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד" (ל"מ תנינא כד). 'תמיד' איז בגימטריא 'נדת' (ד. מ. דערווייטערט), א איד דארף זיין פרייליך אלעמאל אפילו ווען ער שפירט זיך דערווייטערט אינגאנצן פון קדושה. "שויתי הוי'ה לנגדי תמיד", אפילו ווען עס קוקט אויס 'לנגדי' - איך בין ווייט, פונדעסטוועגן דאך, 'תמיד' - איך בין אלעמאל מיטן אויבערשטן, מיט דעם פריידט זיך דער איד, עס ווערט אים ליכטיג אין דער פינסטערניש, ער פריידט זיך מיט אביסל.

גיין שלאפן מיט א שמחה של מצוה

א מענטש פאלט צוזאם סוף טאג אן קיין ברעקל כח, ער קען זיך נישט רירן, נאך א טאג פון אזויפיל שווערקייטן סיי אין גשמיות און סיי אין רוחניות, ער האט ספיקות צי ער זאל ליינען דריי פרשיות פון קריאת שמע, אדער נאר איינס, ער געדענקט ניטאמאל צי ער האט געדאוונט מעריב פארן זמן אדער נאכן זמן. אבער ער פריידט זיך אז ברוך השם דאס זענען מיינע מחשבות, אז אויסגעמוטשעטערהייט טראכט איך פון קריאת שמע.

א גוטער חינוך פאר קינדער

פון איין זייט, האט ער מורא אז זיינע קינדער זאלן נישט וויסן וואס ער האט יעצט געטראכט, ווי אזוי ער האט זיך געפריידט מיט אזא קלייניקייט, ווער ווייסט, אפשר וועט דאס נאך אפקילן די קינדער פון זייערע גרויסע רצונות. אבער פון דער אנדערער זייט, ווייסט דאך יעדער איינער ביי זיך, וויפיל וואלט ער זיך געפריידט, און עס וואלט אים צוגעגעבן אין אידישקייט, ווען ער וואלט ווען געווואוסט אז זיינע

עלטערן פרייען זיך מיט די פשוט'סטע זאכן. און אודאי האבן זיי זיך טאקע אזוי געפריידט, מיר האבן עס פשוט נישט געזעהן, ווייל זיי האבן אויך מורא געהאט אז מיר וועלן זיך אפקילן.

אנגרייטן נעגל וואסער מיט א שמחה

וועז א איד לעבט מיט דער ליכטיגקייט, דאן גייט ער שלאפן אזוי ווי מען דארף, און ער שלאפט וויפיל מען דארף, ער האט א זיסע שלאף, עס גיבט אים כח אין עבודת השם; ווי עס שטייט אין קהלת (ה יא) "מתוקה שנת העובד" - דער 'עובד' וואס דינט דעם אויבערשטן האט א זיסן שלאף. אויך גרייט ער אן נעגל וואסער מיט א שמחה של מצוה. און אויב זעהט ער אין קינדער צימער אז זיי האבן פארגעסן צו אנגרייטן נעגל וואסער, דאן - אנשטאט זיך צו רעגן און מחנך זיין, גרייט ער אליינס אן פאר זיי נעגל וואסער, און צומארגנס, וועז זיי גיסן זיך אפ די הענט, גייט אריין אין זיי א שמחה של מצוה, ווייל אזוי איז עס געווארן אנגעגרייט.

אויף דעם ברזיך מען כח הצדיקים

וויפיל דארף א מענטש זיך בעטן ביים אויבערשטן ער זאל זוכה זיין צו די דאזיגע ליכטיגקייט, דאס קען מען נישט דערגרייכן נאר דורכן כח פון צדיקים, וואס זיי קערן צוריק אידן צום אויבערשטן - "רבים השיב מעוון" (מלאכי ב ו), דורך דעם וואס זיי שיינען אריין פאר יעדן איד, אויך פאר די וועלכע געפונען זיך גאר גאר נידריג, דאס געוואלדיגע התפארות וואס דער אויבערשטער טשאטשקעט זיך מיט אונז, די נצחיות'דיגע גוטס וואס איז דא אין יעדע קליינע זאך וואס מען טוט, דער נחת רוח וואס מיר שאפן נאכאנאנד פארן אויבערשטן.

מיר שטייען אין די הייליגע טעג פון שובבי"ם, וואס דער אר"י הקדוש האט מגלה געווען אז דאס איז א זמן פון תיקון. דער חטא איז גורם א צופלויגנקייט ביים מענטש, ער זאל זיך נישט קענען צוזאמנעמען אין עבודת השם, אבער וועז ער איז מתקן דעם חטא, עס ווערט 'וקרב פזורינו', דאן ווערט פון די אותיות 'מחשבה' צו די אותיות 'בשמחה', ער באקומט צוריק ישוב הדעת מיט א קלארקייט זיך צו פרייען מיט יעדע קלייניקייט, אזוי ווי א ניי געבוירן קינד.

וועז מיר שטייען אין דער וואכענדיגער פרשה בעטן מיר ביים אויבערשטן, מיר זאלן זוכה זיין צו די דאזיגע שמחה דורך עזות דקדושה, צו גלויבן אין יעדע גוטע זאך וואס מען טוט, און זיך נישט צוהערן צו די עזי פנים וואס זענען אין אונז - דער יצר הרע וואס קומט דערווייטערן דעם איד מיט א פרומקייט (איצטלא דרבנן), יעדעס מאל קומט ער מיט א מאמר חז"ל אדער א מעשה פון צדיקים. און וועז משיח וועט קומען און מען וועט אפירנעמען דעם יצר הרע, וועט דער מענטש דערקענען אז אלעס וואס ער געלערנט - וואס האט אים דערווייטערט פון אויבערשטן, האט ער געלערנט דירעקט פונעם יצר הרע. דערפאר זאל א מענטש אנהייבן קוקן מיט אן אמת'ן בליק, וועט ער טרעפן אין די ספרים אנדערע וועגן ווי ביז יעצט, ווייל די צדיקים האבן געזאגט, אז אלע זייערע רייד איז נאר צו דערנענטערן און נישט צו דערווייטערן.

וועז מען לערנט די פרשיות פון פסח, "קריאה מעוררת את הזמן" - וועז מען ליינט די פרשיות וועקט זיך אויף דער אור פון יום טוב פסח, וויל דאך א איד זיך אויסרייניגן אין פארברענען דעם חמץ - דאס

זענען די אלע שלעכטע מחשבות וואס א איד טראכט אז ער איז נישט אזוי חשוב ביים אויבערשטן; 'מקוצר רוח ועבודה קשה'. וועז א איד לעבט אין: "ויוציא עמו בששון ברנה את בחיריו", דאן איז ער זוכה צו 'משיח' - אותיות 'ישמח', וואס ער וועט אונז דערפרייען מיט דער אמת'ער גרויסער שמחה.

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן: "קרבה אל נפשי גאלה - העלף אונז יעצט מיט א פרטיות'דיגע גאולה צו לעבן מיט די דאזיגע ליכטיגקייט, מיר זאלן זוכה זיין צו אויסרייסן פון אונז די מחשבות וואס זענען 'עזי פנים', וואס טוען אונז דערווייטערן, מיר זאלן זוכה זיין צו 'עזות פנים דקדושה' צו פארשטיין אז אלעס וואס מיר האבן געלערנט מיט א בליק וואס טוט אונז דערווייטערן, איז ווי א ספר תורה וואס אן אפיקורס האט געשריבן. מיר זאלן זוכה זיין צו תשובה, און לערנען נאכאמאל די וועדטער, און עס זאל זיך אנטפלעקן פאר אונז די הייליגע צדיקים וואס האבן געשריבן די וועדטער, זיי זאלן ליכטיג מאכן אונזערע אויגן - מיר זאלן זעהן אין זייערע וועדטער ווי שטארק מיר זענען נאנט און חשוב ביים אויבערשטן".

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו גלויבן אין וואס די צדיקים זאגן אז נאר זיי פארשטייען פשט אין זוהר[כד], און אנטפלעקן אונז נאנטקייט צו דיר. 'קרבה אל נפשי גאלה', מיר זאלן זוכה זיין אז די ליכטיגקייט פון די צדיקים זאל באשיינען און באלייכטן די גאנצע וועלט, מיר זאלן זוכה זיין צו די גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

כד. שיח"ה (אות עב) בענין מה שכתוב בזהר הקדוש שעל פגם הברית, בפרט מאן דאושיד זרעא בריקניא חס ושלום וכו' אין מועיל תשובה. אמר רבנו, זכרונו לברכה שאין הדבר כן, רק על הכל מועיל תשובה. ואמר שבזה המאמר זהר אין שום אדם מבין הפשט רק הוא לבד.

והכלל שבאמת מועיל תשובה בודאי על חטא זה אפילו אם הרבה לפשע חס ושלום בזה. וכבר מבאר בספרים הנדפסים כבר שעיקר התשובה הוא לבל יעשה עוד מכאן ולהבא. והוא מוכרח לעבר באלו המקומות והענינים שהיה בתחלה ולהתנסות שם. וכשמרחם על עצמו עכשיו ואינו עושה עוד מה שעשה מקדם ומשבר תאותו, זהו עיקר התשובה:

פשת בא

נושא: די אייניציגקייט פון א איד מיטן אויבערשטן

די ליבשאפט פון
אויבערשטן צום
איד, און פון איד צום
אויבערשטן - וואס
ווערט ארויסגעברענגט
דורך די דריי מצוות פון
'פדיון הבן', 'זכירת יציאת
מצרים' און 'תפילין'.

פרשת בא

נושא: די איינציגקייט פון א איד מיטן אויבערשטן

די ליבשאפט פון אויבערשטן צום איד, און פון איד צום אויבערשטן – וואס ווערט אדזיסגעבראנגט דורך די דריי מצוות פון 'פדיון הבן', 'זכירת יציאת מצרים' און 'תפילין'.

א. פארו עלי ופארי עליו: דער איד בארימט זיך מיטן אויבערשטן און דער אויבערשטער בארימט זיך מיטן איד

דער בכור נעמט דאפלט אין ירושה | דער בכור איז א שטיק 'טאטע' | געדענק דו ביסט מיין 'בכור' - אפילו וואן דו גייסט אין גלות | חג המצות - חג הפסח - דער אויבערשטער מיט די אידן לויבן זיך איינער דעם צווייטן | תפילין - דער אויבערשטער מיט די אידן לויבן זיך איינער דעם צווייטן | פרייטאג צונאכט - דער אויבערשטער מיט די אידן לויבן זיך איינער דעם צווייטן | גיין מיט דעם אויבערשטן'ס תפילין א גאנצן טאג | מיר זענען דעם אויבערשט'נס 'בכור - איינס מיט אים | די אלע דריי מצוות - מיר ליבן זיך מיטן אויבערשטן | ימין הקורא ימין המניח - דער איד מיטן אויבערשטן

ב. זיך אנטון דעם אויבערשטנ'ס תפילין איז נישט קיין 'פגם' אין כבוד שמים - פארקערט, עס איז די גרעסטע כבוד פארן אויבערשטן

זיך באטראכטן מיט א בליק פון אויבן | עס פאסט דען פארן כבוד פונעם קעניג? | יא! דער קעניג איז מסכים - אבי זיין קינד זאל זיין נאנט | דער איד האט נישט קיין שום אייגענע מציאות | א איד איז דעם אויבערשטנ'ס מציאות | א איד'ס נאנטקייט צום אויבערשטן איז 'כבוד שמים'

ג. אונזער אמונה איז געבויעט אויף די יסודות פון 'מתן תורה' אז עס איז פארהאן א באשעפער וואס וויל דעם איד און זיין עבודה

די אמונה פון א איד בויעט זיך אויף "אנכי הוי'ה אלהיך" | די שייכות פון קריאת שמע מיט 'עשרת הדברות' | צוויי זייטן פון 'לוחות' - דער איד און דער אויבערשטער זענען מכבד איינער דעם אנדערן | א קינד בלייבט א קינד - אין די שווערסטע מצבים | שמע ישראל - ברוך שם | פון בלויז 'שמע ישראל' קען א איד אראפפאלן אז ער איז גארנישט ווערד | 'ברוך שם' הייבט אים אויף - דער אויבערשטער באקומט 'כבוד המלכות' פון אים | יעקב אבינו האט א גאנץ לעבן געשטרעבט צו 'בכורה' | 'ישראל' - איך בין דער 'ראש' - תפילין של ראש | יעקב און עשיו שלאגן זיך אויף דער בכורה - עד היום הזה | די צידה לדרך בעפאר מיר זענען אראפ אין גלות | די אידן אין די לאגערן זענען יא געגאנגען מיט תפילין

נושא: די איינציגקייט פון א איד מיטן אויבערשטן

א.

פארו עלי ופארי עליו: דער איד בארימט זיך מיטן אויבערשטן און דער אויבערשטער בארימט זיך מיטן איד

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"קַדֶּשׁ לִי כָּל בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל רֶחֶם בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים כִּי בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיא ה' אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ וְהַיּוֹם לְךָ לְאוֹת עַל יָדְךָ וּלְזִכָּרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת ה' בְּפִיךָ כִּי בְיָד חֲזָקָה הוֹצִאֲךָ ה' מִמִּצְרָיִם".

מען זעהט דא אין איין פרשה אויסגעמישט דריי גרויסע מצוות, וואס פון אויבנאויף זעהט מען נישט קיין פארבינדונג צווישן זיי דריי. דאס ערשטע איז: 'קדש לי כל בכור' - דאס איז די מצוה פון פדיון הבן. גלייך דערנאך שטייט: 'זכור את היום הזה' - דאס איז די מצוה צו געדענקען יציאת מצרים. און צום סוף קומט אריין די מצוה פון 'תפילין'.

באלד נאך די אויבנדערמאנטע פסוקים, איז דא נאך א פרשה וואס הייבט זיך אן מיט: 'והיה כי יביאך'. דארטן ווערט ווידעראמאל איבערגעזאגט דער דאזיגע דריי מצוות. און אט די צוויי פרשיות זענען פון די פרשיות וואס מען לייגט אריין אין די תפילין. דארף מען פארשטיין: וואס איז דער קשר צווישן די אלע דריי מצוות?

דער בכור נעמט דאפלט אין ירושה

מיר זעהן ווי די תורה גיבט גאר א גרויסן פלאץ פאר א בכור, ער שטייט ממש אין אן אנדער שטאפל פון אלע זיינע ברידער. סיי דא אין אונזער פרשה - ווי עס שטייט אז ער איז היליג און מען דארף אים אויסלייזן, און סיי אין די עשרת הדברות - ווי עס שטייט אז מען דארף אים מכבד זיין ווי א טאטע; ווי **חז"ל** דרש'נען (כתובות קג.) "ואת אביך - לרבות אחיך הגדול". און צו דעם אלעם, באקומט ער נאך דאפלט פון דער ירושה, דאס הייסט אז אויב עס איז דא דריי זין, דאן נעמט מען דאס גאנצע פארמעגן פונעם פאטער, מען צוטיילט עס אין פיר חלקים, יעדער נעמט א פערטעל, און דער בכור נעמט צוויי פערטלעך = האלב פון דער ירושה. וועמען מען לערנט מיט א פנימיות'דיגן בליק, פארשטייט מען, אז אויב דער בכור

באקומט צוויי מאל מער פון אלע ברידער, איז עס נישט סתם עפעס א טעכנישער געווינס וואס ער האט צופעליג באקומען, נאר דאס ווייזט אויף עפעס א טיפער דערהער, אז דער בכור איז נישט סתם א קינד, נאר עפעס מער פון דעם.

דער בכור איז א שטיק 'טאטע'

קומט דער הייליגער **אריז"ל** און איז מסביר: "דער בכור איז טאקע - אין א געוויסן זין - ממש ווי א חלק פונעם פאטער, ווייל זיין חיות קומט פון א טיפערן חלק פונעם טאטן". עס ווערט אנגערופן אין זיין הייליגע שפראך: "רוחא דשדי בגווה", וואס דער בכור האט פון דעם א חלק. דאס הייסט אז דער בכור איז אסאך מער צוגעבינדן און איז ממש ווי א המשך פונעם טאטן. דער בכור איז נישט אזוי ווי זיינע ברידער וואס זענען אינגאנצן א צווייטער דור פונעם פאטער (השתלשלות), נאר **ער כאפט זיך נאך מיט מיטן וואגן פונעם פריערדיגן דור.**

געדענק דו ביסט מיין 'בכור' – אפילו וואן דו גייסט אין גלות

די צדיקים שיינען אריין פאר אידן די ליבשאפט פונעם אויבערשטן, דורכן דערהער פון 'בני בכורי ישראל', זיי רעדן פון דער 'צוגעבינדנקייט צווישן דעם אויבערשטן מיטן איד - דורך בכורה'; ווי עס שטייט אין די פסוקים (ירמיה ב ב-ג): **"כה אמר הוי'ה זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה קודש ישראל להוי'ה ראשית תבואתה"** - דעם ערשטן פסוק קען יעדער איינער, דאס איז דאך די נבואה וואס דער אויבערשטער האט געשיקט מיט ירמיהו, בעפאר ער האט זיי פארטריבן אין גלות, ער זאל גיין זאגן פאר אידן די געוואלדיגע ליבשאפט וואס איז דא פון אים צו זיי. אבער עס איז דא נאך א פסוק נאכדעם: דארט ווערט ארויסגעברענגט אז דער איד איז הייליג פארן אויבערשטן ווייל ער איז 'ראשית'. דאס מיינט מען אז ער איז 'בכור', וואס נאר מיט דעם איז ירמיה געגאנגען מחזק זיין די אידן, אז **אפילו אין די שוווערסטע זמנים זאלן זיי געדענקען אז זיי זענען א 'בכור' - איינס מיטן אויבערשטן.**

חג המצות – חג הפסח – דער אויבערשטער מיט די אידן לזיבן זיך איינער דעם צווייטן

עס איז באקאנט די ווערטער פונעם הייליגן **בארדיטשובער רב** זיעוכי"א אין די וואכענדיגע סדרה, וואס ער איז מסביר פארוואס זעהן מיר אין דער גאנצער תורה, ווען אימער עס שטייט די הלכות אדער קרבנות פונעם יום טוב, שטייט 'חג המצות', אינדערצייט וואס מיר אידן רופן דאך דעם יום טוב אלעמאל 'חג הפסח'. איז ער מסביר: דאס איז צוליב דעם וואס דער אויבערשטער וויל פארציילן די מעלות פון אידישע קינדער, דערפאר, ווען ער וויל דערמאנען דעם יום טוב, רופט ער עס 'חג המצות', צו דערמאנען די גענטריישאפט פון דאס אידישע פאלק וואס זענען ארויס פון מצרים אויפן באפעל פונעם אויבערשטן נאך אייידער זייער טייג האט געוירן. ווידעראום, די אידן ווילן פארציילן די מעלות פונעם אויבערשטן, דערפאר רופן זיי דעם יום טוב 'חג הפסח', צו דערמאנען די גענטריישאפט פונעם אויבערשטן, וואס האט איבערגעשפרינגען די הייזער פון די אידן ווען ער האט אויסגע'הרג'עט אלע בכורים.

תפילין – דער אויבערשטער מיט די אידן לזיבן זיך איינער דעם צווייטן

איז ווייטער מסביר דער הייליגער **בארדיטשובער רב:** די זעלבע זאך טוט זיך אפ ביי דער מצוה פון תפילין. מיר גייען תפילין וואס דארט שטייט: "שמע ישראל הוי'ה אלהינו הוי'ה אחד". און נאך אסאך

פסוקים וואס טוען אויסרופן די גרויסקייט און איינציגקייט פונעם אויבערשטן. און אויף דעם ארויף שטייט אין **גמרא** דאס געוואלדיגע חשיבות פון גיין א גאנצן טאג מיט תפילין, כדי נישט צו פארגעסן די שבחים וואס מיר זאגן אויפן אויבערשטן. ווידעראום דער אויבערשטער גייט אויך אנגעטון מיט תפילין, וואס דארט שטייט די גרויסקייט און איינציגקייט פון אידישע קינדער; ווי די **גמרא** זאגט (ברכות ו.): "הני תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו אמר ליה ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ". מיר טרעפן נישט נאך א מצוה וואס זאל זיין אזוי אפן די ליבשאפט אהין אין צוריק פון די אידן צום אויבערשטן, פנים בפנים.

פרייטאג צונאכט - דער אויבערשטער מיט די אידן לויבן זיך איינער דעם צווייטן

דאס איז אויך די צורה פון שבת ביינאכט, וואס די אידישע קינדער זאגן פארן אויבערשטן: "מלך אביר מלך ברוך מלך גדול וכו'", מען רימט אויס און מען לויבט דעם אויבערשטן. און דער אויבערשטער כביכול זאגט צוריק פארן איד: "אשת חיל מי ימצא... רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה", פנים בפנים, מען זאגט זיך לויב ווערטער איינער פארן צווייטן.

גיין מיט דעם אויבערשטנ'ס תפילין א גאנצן טאג

מיר קענען טאקע נישט גיין מיט תפילין א גאנצן טאג, ווייל מיר האבן נישט קיין גוף נקי, בגוף בנפש ובמוח, אבער פונדעסטוועגן דאך קען מען אודאי גיין אנגעטון מיט דעם אויבערשטנ'ס תפילין! [ענליך צו דאס וואס ר' שלמה קלוגער זי"ע רעדט ארום אין זיין ספר **'חכמת שלמה'**, צי מען מעג טראכטן פונעם אויבערשטן אין בית הכסא. ברענגט ער אראפ פון די מקובלים וואס זאגן אז מיט רבינו תם תפילין מעג מען אויסרעדן וויבאלד עס איז אזוי הייליג, אז די טומאה קען נישט ווערן אנגעכאפט אין דעם, אויב אזוי איז דאך אודאי און אודאי אז א איד מעג טראכטן פונעם אויבערשטן אויך אין די טמא'נסטע שמוציגסטע פלעצער, ועיי"ש עוד או"ח סי' פה ס"ב, ואכמ"ל במו"מ בזה].

מיר זענען דעם אויבערשט'נס 'בכור - איינס מיט אים

וען א איד קלערט אריין, דערהערט ער די געוואלדיגע קדושה פון תפילין, וואס דארט שטייט די מצוה פון 'קדש לי כל בכור', און אויך די מצוה פון 'דערמאנען יציאת מצרים', וואס מיט דעם ווערט נתגלה די געוואלדיגע ליבשאפט פונעם אויבערשטן צו די אידן. ווייל ביי 'יציאת מצרים' האט ער אונז אנגערופן: **"בני בכורי ישראל"** (שמות ד כב). אז מיר זענען זיין 'בכור', וואס 'בכור' מיינט - ווי אויבן דערמאנט - איינס מיטן פאטער!

די אלע דריי מצוות - מיר ליבן זיך מיטן אויבערשטן

ווי וואונדערליך זענען די דריי מצוות פארבינדן. מיר גייען מיט 'תפילין', דארט שטייט די שבחים אויפן אויבערשטן, און דארט שטייט אויך די מצוה פון 'מצה', צו פארציילן די מעלה פון אידן. ווידער שטייט דארט די מצוה פון 'בכור', וואס דאס איז אונזער דאנק צום אויבערשטן, אז ער האט אויסגע'הרג'עט די בכורים, און אויסגעוועלט זיין 'בכור' - די אידן, וען ער האט איבערגעהיפט אונזערע שטיבער. דאס איז פונקט ווי דער **באדיטשובער רב** זי"ע רעדט ווען דעם נאמען 'חג הפסח', אט דער זעלבער לויב שטייט אין די תפילין וואס די אידן טוען אן כסדר.

ימין הקורא ימין המגיח - דער איד מיטן אויבערשטן

די הלכה איז אז די פיר פרשיות מוזן ווערן אריינגעלייגט אויפן סדר פון רעכטס צו לינקס. איז דערויף פארהאן א מחלוקת אין די **ראשונים**, צי איז דאס רעכטס פונעם מענטש וואס טוט עס אן (ימין המניח), אדער רעכטס פונעם מענטש וואס שטייט אנטקעגן איבער אים (ימין הקורא). דאס ברענגט ארויס די צוויי כוחות פון תפילין, פון אין זייט שטייט דער איד און ליינט די פרשיות, און אנטקעגן איבער אים שטייט כביכול דער אויבערשטער און ליינט. [דאס איז אויך דער אויסשטעל פון תפילין דרבינו תם, וואס צוויי פרשיות איז אויף דער רעכטער זייט פונעם איד, און צוויי פרשיות איז אויף דער רעכטער זייט פונעם אויבערשטן; ווי פארברייטערט באריכות אינעם קונטרס "מצותיך שעשוע"].

ב.

זיך אנטון דעם אויבערשטנ'ס תפילין איז נישט קיין 'פגם' אין כבוד שמים - פארקערט, עס איז די גרעסטע כבוד פארן אויבערשטן

זיך באטראכטן מיט א בליק פון אויבן

פונקט ווי ביי יעדע זאך אין קדושה און עבודת השם איז פארהאן עטליכע וועגן, אזוי איז אויך ביי די מצוה פון תפילין. עס איז פארהאן א וועג צו קוקן פון אונטן אויף ארויף (מלמטה למעלה), דאס הייסט, צו רעדן פון די תפילין וואס איידן טוען אן, וואס מיר שטייען און שרייען אויס די גרויסקייט פונעם אויבערשטן. און עס איז פארהאן א וועג צו קוקן פון אויבן אויף אראפ (מלמעלה למטה), דאס הייסט, צו רעדן פון די תפילין וואס דער אויבערשטער טוט אן כביכול, וואס ער שטייט און שרייט ארויס אונזער איינציגקייט און טייערקייט.

עס פאסט דען פארן כבוד פונעם קעניג?

אט דער צווייטער וועג איז אסאך שווערער. ווייל מיר ווייסן דאך אז: "מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא" (ברכות נח.) - די מלוכה אויף אונזער וועלט ענדלט צו דער מלוכה פונעם אויבערשטן. און מיר ווייסן דאך אז ביי א מלך בשר ודם, וועט זיין א בושה פאר דער מלוכה, אויב וועלן זיך פשוט'ע מענטשן דערווואגן צו רעדן דעם מלך'ס שפראך און קוקן מיט זיין שפאקטיוו, צו פארשטיין זיין קעניגליכער בליק, מוג עס זיין ווי שיין און געשמאק. דעריבער איז שווער פאר מענטשן צו ליידן אזא סארט שפראך.

יא! דער קעניג איז מסכים - אבי זיין קינד זאל זיין נאנט

מען קען דאס אבער פארענטפערן אויף א פשוט'ן אופן: עס איז טאקע נישט קיין כבוד פאר א קעניג ווען דער פאלק רעדט זיין שפראך. אבער פונדעסטוועגן דאך, **איז דער אויבערשטער גרייט אויף אויף דעם, דער עיקר אז אידן זאלן זיך שטארקן און זיך פרייען מיט זייער אידישקייט**, דערהערנדיג די שבחים וואס דער אויבערשטער זאגט אויף זיי; ווי עס ווערט געברענגט באריכות פונעם היליגן **בעל שם טוב** און זיינע תלמידים, א משל פון א קעניג וואס זיין קינד איז געווען שטערבליך קראנק, ביז עס איז געקומען א גרויסער דאקטער וואס האט געזאגט, אז **דער איינציגסטער וועג וויאזוי מען קען אפשר ראטעווען דעם קרוין-פרינץ, איז נאר צו נעמען דעם טייערסטן דיאמאנט שטיין פונעם קעניג'ס קרוין, עס צומאלן אויף פיצלער שטיקער, און עס געבן פארן קרוין-פרינץ צו עסן**. דאן וועט אודאי דער מלך מסכים זיין מען זאל דאס טון, אבי זיין קינד זאל געהיילט ווערן. מיט דעם משל דערהערט מען, אז דער אויבערשטער

שטימט זיכער צו אז מיר זאלן זיך כאילו אנטון זיין תפילין, כדי מיר זאלן דערהערן ווי חשוב מיר זענען אין זיינע אויגן, און דורכדעם נענטער ווערן צו אים. דאס איז אבער נאר פארענטפערט פון אויבערפלעכליך.

דער איד האט נישט קיין שום אייגענע מציאות

אבער עס איז פארהאן נאך א טיפערער דערהער אין דעם. דער אויבערשטער רופט אונז דאך: "בני בכורי ישראל", און ווי אויבנדערמאנט באקומט דער בכור צוויי טיילן פון דער ירושה, איינס - אלס קינד פון טאטן פונקט ווי אלע ברידער. און נאך איינס - אלס דער וואס איז 'איינס' מיטן טאטן ["רוחא דשדי בגווה"]. עס גייט אזוי ווייט, אז די ברידער דארפן אים אפילו מכבד זיין - פונקט ווי זיי דארפן מכבד זיין דעם טאטן! דאס איז אלעס, ווייל ער האט אין זיך דעם גייסט פון זיין פאטער. (אין אן אנדערן פלאץ האבן מיר פארברייטערט, אז דאס ברענגט ארויס, אז אלע אידן זענען צוגעבינדן צו די אבות הקדושים. ווייל אויב דער בכור האט א חלק פון זיין טאטן, וואס ער איז אויך געווען א בכור אא"וו, קומט אויס אז ער איז איינס מיט די אבות, און אלע אידן ווערן דאך אנגערופן בכורים, ואכמ"ל).

א איד איז דעם אויבערשטנ'ס מציאות

קומט אויס, וועז א איד דערהערט אז ער ווערט אנגערופן דער בכור פונעם אויבערשטן, וויבאלד ער באקומט פונעם "רוחא דשדי בגווה", פארשטייט ער אז **כאטש פונדרויסן זעהט עס אויס ווי גלייך ער לעבט זיך פאר זיך, אבער אינ'אמת'ן האט ער נישט קיין שום אייגענע מציאות!** נאר עס איז אלעס א המשך פון זיין מציאות כביכול[כה].

א איד'ס נאנטקייט צום אויבערשטן איז 'כבוד שמים'

דערפאר מעג א איד לעבן און דערהערן דאס התפארות וואס עס שטייט אינעם אויבערשטנ'ס תפילין אויף אים, און עס איז נישט קיין פגם אינעם אויבערשטנ'ס כבוד ווייל ער איז דאך א בכור ביים אויבערשטן, דאס הייסט אז ער איז ממש 'איינס', ער איז נכלל אינעם 'אני ראשון'. קומט אויס אז ער טראגט גארנישט 'אוועק' פונעם אויבערשטן צו א פרעמדן, נאר עס איז אלעס 'איינס', זיין נאנטקייט צום אויבערשטן - דאס איז דעם אויבערשטנ'ס כבוד.

ג.

אונזער אמונה איז געבויעט אויף די יסודות פון 'מתן תורה' אז עס איז פארהאן א באשעפער וואס וויל דעם איד און זיין עבודה

די אמונה פון א איד בויעט זיך אויף "אנכי הוי'ה אלהיך"

מיר טוען יעדן טאג פאראיינציגן און פארהיליגן דעם אויבערשטנ'ס נאמען צוויי מאל א טאג, זאגנדיג שמע ישראל מיט זכירת יציאת מצרים. ביידע זענען מצות עשה'ס מן התורה, און דאס זענען די שרשים

כה. ולהרווחה קצת בלשה"ק: רוחא דשדי בגווה, הרי הוא הרוח חיים שהנוק' - מלכות מקבלת מן היסוד, ומלכות לית לה מגרמיה כלום, ואין לה שום חיות רק מה שמקבלת מן היסוד, ולכן נעשתה חלק חלק ממנו - ואין המלכות עולה בשם. אותה הבנה ממש יש לעניין הבכורה שמקבל קצת מרוחא דשדי בגווה, ע"כ נעשה קשור בנפש אביו כי מקבל משם חיותו, ומשא"כ שאר הבנים נחשבים להשתלשלות חדשה. והבן בזה סוד בנימין, שלקח רוחא דשדי בגווה מאת אמו רחל ולכן מתה, ולכן עליו נאמר 'ונפשו קשורה בנפשו', שהיה לו רוחא דשדי בגווה מאת יעקב אביו.

פון אמונה וואס א איד פארמאגט; ווי מיר רעדן כסדר - און עס ווערט אסאך געברענגט אין **ספרים** - אז דער עיקר אידישקייט און אמונה וואס א איד פארמאגט, איז פון "מעשה מרכבה" - נישט פון "מעשה בראשית", דאס הייסט די אמונה פון א איד בויעט זיך נישט פון 'בריאת העולם' (מעשי בראשית), נאר דער עיקר האט זיך געבויעט וועו דער אויבערשטער האט אונז ארויסגענומען פון מצרים און געגומען פאר א פאלק און געברענגט צום בארג סיני (מעשה מרכבה), וואס דארט האט ער זיך באוויזן און געזאגט: "אנכי הוי'ה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים".

די שייכות פון קריאת שמע מיט 'עשרת הדברות'

דערפאר איז מרומז אלע 'עשרת הדברות' אין 'קריאת שמע'; ווי עס שטייט אין **ירושלמי** (ברכות פ"א ה"ה, עיי' תוס' ברכות יב:), אז מען דארף אינזין האבן וועו מען זאגט: "הוי'ה אלהיך" - די ערשטע פון די עשרת הדברות: "אנכי הוי'ה אלהיך אשר הוצאתיך". וועו מען זאגט: "הוי'ה אחד" - דאן איז מען מכוון: "לא יהיה לך". און אזוי ווייטער, ביז מען קומט אן צו: "אני הוי'ה אלהיכם" - האט מען אינזין "לא תענה". דאס איז דערפאר ווייל די אמונה פון 'קריאת שמע' וואס מיר ליינען צוויי מאל א טאג, נעמט זיך פון די עשרת הדברות וועלכע איז געגעבן געווארן ביים מעמד הר סיני (מעשה מרכבה).

צוזיי זייטן פון 'לוחות' – דער איד און דער אויבערשטער זענען מכבד איינער דעם אנדערן

די עשרת הדברות איז צוטיילט אויף צוויי לוחות, דער ערשטער האלב, זענען מצוות וואס דער איד דארף טון פארן אויבערשטן, און דער צווייטער האלב, זענען **מצוות פון 'בין אדם לחבירו' וואס מען טוט פאר א צווייטן איד, דאס איז דערפאר וואס דער אויבערשטער איז מחשיב יעדן איד**. דאס ברענגט דאך ארויס געוני די אויבנדערמאנטע נקודה, אז דער אויבערשטער זאגט שבחים פארן איד, און דער איד זאגט צוריק שבחים פארן אויבערשטן. דערפאר ליינט מען דוקא קריאת שמע - וועלכע איז מרמז אויף 'עשרת הדברות' - מיט 'תפילין' - וועלכע ברענגט ארויס די קעגנזייטיגע ליבשאפט פון אידן מיטן אויבערשטן.

א קינד בלייבט א קינד – אין די שווערסטע מצבים

דערפאר שטייט אויך אין דער תורה (דברים יד א): **"בנים אתם להוי'ה אלהיכם לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת"** - דער אויבערשטער פאדערט פון אונז זיך צו דערהאלטן אויך אין די פינסטערע מצבים, וויבאלד מיר זענען זיינע קינדער - "בני בכורי ישראל", און דערפאר "לא תשימו קרחה בין עיניכם" - צו דערמאנען די ליבשאפט און צוגעבינדנקייט וואס די תפילין דערמאנען אונז, "טוטפות בין עיניכם" (דברים ו ח).

שמע ישראל – ברוך שם

מיט דעם קען מען פארשטיין וואס עס שטייט אין **גמרא** (פסחים נו.): "יעקב אבינו האט צוזאמגערופן זיינע קינדער און זיי געוואלט אנטפלעקן די צייט וועו משיח וועט קומען, ער האט אבער פארלוירן זיין רוח הקודש, האט ער געזאגט: אפשר איז דא צווישן מיינע קינדער א פסול, פונקט ווי אברהם וואס האט געהאט ישמעאל, און יצחק וואס האט געהאט עשו. האבן אלע קינדער זיך אנגערופן: "שמע ישראל הוי'ה אלהינו הוי'ה אחד", פונקט ווי ביי דיר אין הארץ איז דא נאר איין גאט, אזוי איז אויך ביי אונז. באלד האט יעקב געזאגט: "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד".

פון בלזיז 'שמע ישראל' קען א איד אראפפאלן אז ער איז גארנישט וזערד

קען מען ערקלערן אז דאס וואס די שבטים האבן געזאגט: "שמע ישראל", דאס איז ווי די תפילין פונעם איד, וואס רופט אויס אז דער אויבערשטער איז איינס (אייגנטליך שטייט דאך טאקע דער דאזיגער פסוק אין די תפילין), און דאס וואס יעקב האט געזאגט: "ברוך שם כבוד מלכותו", דאס איז ווי די תפילין פונעם אויבערשטן, וואס עס שטייט דארט די שבחים וואס דער אויבערשטער זאגט אויף די אידן, אז זיי מאכן גרויס זיין 'כבוד' און 'מלוכה' אויף דער וועלט. דערפאר זאגט מען עס שטיל, ווייל דאס איז נישט אונזער תפילין נאר דעם אויבערשטנ'ס תפילין.

'ברוך שם' הייבט אים אויף - דער אויבערשטער באקומט 'כבוד המלכות' פון אים

גלייך נאך וואס זיינע קינדער האבן געזאגט: "שמע ישראל", וואס דאס איז דער פסוק פונעם אידס תפילין, האט זיי יעקב געזאגט: "ברוך שם", דאס מיינט, אז מען מוז האבן ביידע כוחות, אויב טוט מען אן תפילין און מען טראכט פון אויבערשטנ'ס גרויסקייט, מוז מען זיך אויך צובינדן צום אויבערשטנ'ס תפילין און טראכטן פון אונזער גרויסקייט, עס דארף גיין אהין און צוריק. 'נפלתי' איז אותיות 'תפלין' - ווייל מען האט דעם כח צו לויפן אהין און צוריק.

יעקב אבינו האט א גאנץ לעבן געשטרעבט צו 'בכורה'

כדי צו פארשטיין פארוואס דוקא יעקב אבינו איז דער וואס האט געזאגט דעם פסוק: "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", וואס דאס איז מרמז אויפן אויבערשטנ'ס תפילין. ווייל דוקא יעקב האט שטענדיג מלחמה געהאלטן אויף דער בכורה. אנגעהויבן פון דער סעקונדע וואס ער איז געבוירן געווארן, און אזוי אויך שפעטער ווען ער האט אפגעקויפט די בכורה, און דערנאך ווען ער האט זיך מוסר נפש געווען צו נעמען די 'ברכות' - וואס דאס איז דאך געווען פסח אויפדערנאכט (חז"ל ורש"י), אין דער זעלבער צייט וואס דער אויבערשטער האט יארן שפעטער אויסגערופן: "בני בכורי ישראל"[כו].

'ישראל' - איך בין דער 'ראש' - תפילין של ראש

דערפאר, ווען יעקב האט זיך געשטארקט אויפן שרו של עשו, און ער האט מודה געווען אז די בכורה געהערט טאקע פאר יעקב, האט ער אים דאן געגעבן דעם נאמען 'ישראל - לי ראש'. (כאטש מען האט אים ערשט אנגעהויבן צו רופן מיט דעם נאמען שפעטער, נאכדעם וואס דער אויבערשטער האט אים אזוי גערופן). דער נאמען ברענגט ארויס די בכורה פון יעקב 'לי ראש' - איך בין דער ערשטער! א חלק פונעם אויבערשטן כביכול! דערפאר האט ער באקומען דעם אור פון תפילין של ראש - 'לי ראש'.

יעקב און עשיו שלאגן זיך אויף דער בכורה - עד היום הזה

די דאזיגע מלחמה שפילט זיך איבער ביזן היינטיגן טאג: פון איין זייט געפונען מיר זיך דאך אין דער דרגא פון "יעקב" - 'עיקבתא דמשיחא' (די נידריגע דרגה - פונעם היינטיגן דור), 'אוחזת בעקב עשו' - מען איז פארבלאנדזשט אין דער גוי'אישער וועלט און עס קוקט ממש אויס אז די בכורה ליגט ביי עשו, אוי

כו. ולדברינו הנ"ל אפשר להבין למה דווקא רבקה התעסקה בהוצאת הברכות ששייך לבכורה, עד כדי שאמרה 'עלי קללתך בני', כי הבכורה באה מרוחא דשדי בגווה שקבלה מאת יצחק, ובידה להעבירה ליעקב, ובפרט בסודות התורה בפסוק "ותפל מעל הגמל", שעשתה רבקה תחבולות להשחית זרעו של עשו וכו' ואכמ"ל.

נעבעך אזא הסתרה. אבער פון דער צווייטער זייט קומט 'יעקב' מיט זיין כח הקדושה - דאס זענען **די צדיקי אמת - און האלטן מלחמה פאר אונז, זיי כאפן צו די 'בכורה' פון עשו**, דאן זענען מיר זוכה צום דערהויבענעם נאמען 'ישראל - לי ראש', צו גלויבן און לעבן מיט די תפילין פונעם אויבערשטן - די געוואלדיגע שעצונג און ליבשאפט וואס עס שטייט דארטן אויף אונז אידן.

די צידה לדרך בעפאר מיר זענען אראפ אין גלות

דערפאר וועז אידן זענען אראפ אין גלות, וואס דארט איז אזא נידריגער פלאץ, אז אין א געוויסע בחינה קען מען נישט אנטון קיין תפילין (עי' ברמב"ן דברים יא יח), פונדעסטוועגן דאך שיקט דער אויבערשטער ירמיה זאל זאגן פאר די אידן: **"כה אמר הוי'ה זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה קודש ישראל להוי'ה ראשית תבואתה"**. "ראשית" - דאס מיינט מען **די תפילין פונעם אויבערשטן, וואס דאס דארף מען אנטון איבעראל! אפילו אין די שוועירסטע מצבים!** כדי מיר זאלן דערהערן דעם "ראשית", אז מיר זענען דער בכור פונעם אויבערשטן, מיר זענען איינס מיט אים.

די אידן אין די לאגערן זענען יא געגאנגען מיט תפילין

אזוי אויך **די אלע קדושים וטהורים וואס זענען געווען אין די ביטערע לאגערן ביי די צווייטע וועלט מלחמה, און האבן נישט געהאט קיין תפילין**. וואס האבן זיי געטון? זענען זיי דען נישט געגאנגען מיט תפילין? זיכער יא! **זיי האבן אנגעטון די תפילין פונעם אויבערשטן!** זיי האבן געלעבט אויף קידוש השם מיטן: "מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ", און נאר מיט דעם האבן מיר זיך דערהאלטן שטאלץ מיט אונזער אידישקייט אין אלע דורות.

אידישע קינדער שטייען אין פרשת בא, קריאה מעוררת את הזמן - וועז מען ליינט די פרשה וועקט דאס אויף די צייט וואס וועט דארט דערמאנט. אויב אזוי איז דאך יעצט די צייט פון יציאת מצרים. אידישע קינדער דערמאנען דאך יעדן טאג יציאת מצרים. בעטן מיר זיך ביים אויבערשטן: "מיר זאלן נישט גיין קיין פיר אמות אן קיין תפילין, מיר זאלן זיין געקניפט און געבינדן מיטן אויבערשטן, מיר זאלן אלעמאל לעבן מיטן בליק ווי אזוי דער אויבערשטער קוקט אויף אונז, און שטאלצירט מיט אונז".

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן: "ערוב עבדך לטוב אל יעשקוני זדים" (תהילים קיט קכב) - מאך אונז זיס, דער היפן הקדושה זאל נישט צונעמען פון אונז די דאזיגע ליכטיגקייט. העלף אז עס זאל מקוים ווערן דאס וואס **חז"ל** זאגן (ברכות ו.) אויפן פסוק (דברים כח י): **"וראו כל עמי הארץ כי שם הוי'ה נקרא עליך ויראו ממך. ותניא רבי אליעזר הגדול אומר, אלו תפילין שבראש"**.

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן: "העלף, מיר זאלן קענען לעבן יעצט אין גלות מיט אט די דאזיגע ליכטיגקייט, זיך צו אנקוקן אזוי ווי דער אויבערשטער קוקט אויף אונז, צו אנטון די תפילין פונעם אויבערשטן, און דערהערן **"מי כעמך ישראל"**. משיח וועט דאך מגלה זיין די קדושת ישראל **"בני בכורי ישראל"**, אויף אים האט דוד המלך געזאגט **"אני היום ילדתיך"** (תהילים ב ז) - די בחינה פון א בכור. ער וועט אויפוועקן אידישע קינדער צו לעבן מיט אט דעם דערהער, **"והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם"** (מלאכי ג כד). עס זאל מקוים ווערן: **"ובאו האובדים בארץ אשור והנידחים בארץ מצרים והשתחוו להוי'ה בהר הקודש בירושלים"** (ישעיה כז יג).

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן וועט מען ליינט די פרשיות פון גאולה, מיר זאלן זוכה זיין צו א גאנצע גאולה, משה איז דער גואל הראשון און ער וועט זיין דער גואל האחרון, עס זאל שוין זיין (שמות יב מא): **"בעצם היום הזה יצאו כל צבאות הוי'ה"**. אידישע קינדער בעטן זיך פאר אורו של משיח, 'קרבה אל נפשי גאלה', העלף אז מיר זאלן קענען לעבן מיטן: "בני בכורי ישראל - קדושת התפילין". יעדער זאל זוכה זיין לויט זייַנע מדרגות צו גלויבן אין קדושת ישראל, מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

פרשת בשלח

נושא: אנגרייטן א חתן צו דער חתונה

א איד דארף גלויבן אז זיין שטוב איז א 'בית המקדש'. און טאקע צוליב די גרויסקייט פונעם 'יחוד' מוז זיין אריינגעמישט דערין 'שלא לשמה'.

פרשת בשלח

כז נושא: אנגרייטן א חתן צו דער חתונה

א איד דאדף גלויבן
אז זיין שטוב איז
א 'בית המקדש'.
און טאקע צוליב
די גרויסקייט
פונעם 'יחוד' מוז
זיין אריינגעמישט
דערין 'שלא
לשמה'.

א. דער פנימיות'דיגער שייכות צווישן 'קריעת ים סוף' ביז 'מזונותיו של אדם' און 'ייווגו של אדם'

די פרנסה קומט פון א הויכער פלאץ - עתיקא קדישא | די פרנסה איז פון 'עתיק' אדער פון 'שמאל'? | דער צדיק מוז לערנען אביסל 'שלא לשמה' | פרנסה קומט פון גאר הויך - ביז אראפ אונטן | דער געשרייַ ביים 'ים סוף' - יסורים פון 'יחוד' | משה באראיגט אידן בשעת 'יחוד' | 'פרנסה' און 'יחוד' - אהין און צוריק | שבת אויפרוף - אהין און צוריק

ב. זיך נישט דערשרעקן פון דער גשמיות וואס מען שפירט נאך דער התונה

ביי יעדע חתונה שפילט זיך אפ: 'יחוד קודשא בריך ושכינתיה' | 'יחוד' מוז האבן אין זיך 'שלא לשמה' | א חתן לעבט שטילערהייט מיט דער עבודה פון 'ברוך שם' אין 'קודש הקדשים' | אונטער דעם אויבערשטנ'ס פליגל | ער מיינט אז ער שרייט פון ווייטקייט. אינ'אמת'ן שרייט ער פון נאנטקייט | דער געשרייַ פון א 'יולדת' - נאנטקייט | נאך דער חתונה קען מען נישט אנגיין אָן 'אור הצדיק' | חטא המרגלים: מען קען בעסער דינען דעם אויבערשטן אלס בחור | די 'תאוות' איז נאר כדי אראפצוברענגען דעם 'אור' | דאס וואס קוקט אוים גשמיות און שלא לשמה - איז באמת גאר הייליג און דערהויבן | איבערדריַיען דעם זוהמת הנחש - צו נחש דקדושה | איבערדריַיען פון נחש - צו חן | מען קען נישט אָן אמונת צדיקים

ג. לעשות רצונך אלקי חפצתי: מען האט חתונה בלויז כדי צו ברענגען כבוד פארן אויבערשטן

מסירת מודעה: איך וויל נאר דעם אויבערשטן! | די אמונה איז איינגעווארצלט אין א איד | מסירת מודעה פון א חתן: איך גיי אריין אין עולם הזה, אלעס נאר פאר דיין כבוד! | נאך 'שיר השירים' קומען די 'מים רבים' פון התרחקות

ד. עלטערן פירן אונטער זייער קינד און גיבן אריין אין אים א העכערן בליק אויף דער גאנצער זאך

דער כח פון עלטערן און רבי'ס | די עלטערן שיינען אריין פאר חתן און כלה: שרעקט אייך נישט פון 'וועלט' | נעמען די תאוות און צושטעלן פארן אויבערשטן א 'דירה בתחתונים' | עס איז נישט 'תאוות' - עס איז 'כבוד שמים'

כז. באמערקונג: דער פאלגענדער שמועס איז געזאגט געווארן ווען עס איז פארגעקומען א שמחת אויפרוף בבית מורינו שליט"א. עס איז פארהאן געוויסע טיילן פונעם שמועס וואס זענען נישט געאייגנט פאר אלעמען, מיר האבן מרחיב געווען אוואו מיר האבן געקענט, און מקצר געווען אוואו עס האט אויסגעפעלט.

נושא: אנגרייטן א חתן צו דער חתונה

א.

דער פנימיות'דיגער שייכות צווישן 'קריעת ים סוף' ביז 'מזונותיו של אדם' און 'זיווגו של אדם'

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"וַיַּאֲמִינוּ בַּה' וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ".

אידן האבן געגלויבט אינעם אויבערשטן און אין משה רבינו.

איינער פון די פלעצער וואו מען זעהט אז אידן האבן געהאט צוטרוי צו משה און זיך צוגעהערט צו אים - איז פון דעם וואס זיי האבן זיך באשעפטיגט מיט אריסנעמען געלט פון די מצריים; ווי **חז"ל** זאגן אונז[כח] אז די אידן האבן נישט געווואלט נעמען, אבער משה רבינו האט זיך געבעטן ביי זיי, כדי עס זאל נתקיים ווערן די הבטחה וואס דער אויבערשטער האט צוגעזאגט פאר אברהם אבינו ביים ברית בין הבתרים, אז זיינע קינדער וועלן אריסגיין מיט א גרויס פארמעגן.

פון דעם זעהט מען אז די גאנצע פרנסה פון אידן האט זיך געדרייט ארום די אמונה אין משה. אויך שפעטער ווען עס איז אראפגעקומען 'מן' פון הימל, איז עס אויך געווען אין זכות פון משה רבינו; ווי די גמרא זאגט (תענית ט.).

די פרנסה קומט פון א הזיכער פלאץ - עתיקא קדישא

עס ווערט געפרעגט אין די הייליגע **ספרים** (לקו"ה ת"ת ה"ג אות ה') אז פון איין זייט שטייט דאך אין **גמרא** (מו"ק כח.): "בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא תליא מילתא" - דאס לעבן, קינדער און פרנסה פון א מענטש, איז נישט אנגעהאנגען אין זיינע זכותים, נאר אין זיין מזל. איז מסביר דער

כח. (ברכות ט.) "דבר נא באזני העם וגו' אמרי דבי רבי ינאי, אין נא אלא לשון בקשה, אמר ליה הקדוש ברוך הוא למשה, בבקשה ממך, לך ואמור להם לישראל, בבקשה מכם, שאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב, שלא יאמר אותו צדיק 'ועבדום וענו אותם' - קיים בה, 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול' - לא קיים בהם. אמרו לו, ולואי שנצא בעצמנו. משל לאדם שהיה חבוש בבית האסורים, והיו אומרים לו בני אדם מוציאין אותך למחר מבית האסורין ונותנין לך ממון הרבה, ואומר להם בבקשה מכם הוציאוני היום ואיני מבקש כלום: וישאלום. אמר רבי אמי מלמד שהשאילום בעל כרחם איכא דאמרי בעל כרחם דמצרים ואיכא דאמרי בעל כרחם דישראל מאן דאמר בעל כרחם דמצרים דכתיב ונות בית תחלק שלל מאן דאמר בעל כרחם דישראל משום משוי".

אין אידישע איבערזעצונג: די גמרא איז מסביר פארוואס משה האט זיך געדארפט בעטן ביי זיי, זיי זאלן גיין בארגן כלים פון די מצרים, וויבאלד ווען א מענטש געפונט זיך אין תפיסה, דאן וויל ער ענדערש אריסגיין היינט אן גארנישט, ווי אריסגיין מארגן מיט א גרויס פארמעגן. אויך זאגט די גמרא לויט איין שיטה, אז די אידן האבן געבארגט דאס געלט געצוואונגענערהייט, וועל עס האט געוואוינגן גאר אסאך.

הייליגער **זוהר**, דאס מיינט מען דער 'מזל העליון' וואס דאס איז 'בחינת עתיק' פון דאָרט קומט דער **פרנסה** (פארשטייט זיך אז מיר האבן נישט קיין באגריף אין די הויכע זאכן, אבער דאס ביסל וואס מיר קענען יא פארשטיין איז, אז די פרנסה פון א מענטש קומט פון אזא הויכע פלאץ, וואס ווערט אנגערופן 'עתיק').

די פרנסה איז פון 'עתיק' אדער פון 'שמאל'?

אויב אזוי, ווערט שוואר: מיר ווייסן דאך אלעמאל אז "לית שמאלא בעתיקא" - עס איז נישט פארהאן קיין 'לינקס' אין דעם פלאץ וואס הייסט 'עתיק', און פרנסה קומט דאך פון דער לינקער זייט; ווי די **גמרא** זאגט (ב"ב כה.) אויפן פסוק (משלי ג טז) "אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד, הרוצה להעשיר יצפין" - ווער עס וויל רייך ווערן זאל זיך קערן צו צפון, דאס מיינט מען 'לינקס'. טא ווי שטימען די צוויי מאמרים צוזאמען? פון איין זייט שטייט אין גמרא אז פרנסה קומט פון דער לינקער זייט און פון דער אנדערער זייט שטייט אין זוהר אז עס קומט פון 'עתיק' וואס דאָרט איז נישטא קיין לינקע זייט? (ווידער איז כדאי אנצומערקן, אז מען דארף נישט פארשטיין די טיפקייט פון די וועדטער, עס איז גענוג צו פארשטיין אז אויב פרנסה קומט פון א הויכער פלאץ וואס ווערט אנגערופן 'עתיק' וואס דאָרט איז נישט דא קיין לינקע זייט, וואס דאס מיינט א נידריגערע דרגה, מוז דאך זיין אז כדי צו האבן פרנסה האט עס נישט קיין שייכות מיט לינקס. פון דער אנדערער זייט זעהן מיר אבער אז למעשה דארף מען זיך יא אנכאפן אין דער לינקער זייט כדי אנצוקומען צו פרנסה. דארף מען פארשטיין וואס טוט זיך דא? אויך דארף מען פארשטיין: וואס מיינט דאס פאר אונז אין עבודת השם?)

דער צדיק מוז לערנען אביסל 'שלא לשמה'

זענען די ספרים מסביר (לקו"ה הנ"ל) אז באמת קען מען דאס פארשטיין לויט ווי עס שטייט (לקו"מ קמא יב) אז דאס חיות פון דער גשמיות'דיגער וועלט קומט דורך די תורה פון צדיקים, ממילא מוז דער צדיק אראפפאלן א משהו אין א 'שלא לשמה' - ער מוז האבן א ברעקל פון אייגענע הנאות פון דער תורה, און פון אזא תורה קען שוין באשאפן ווערן גשמיות.

פרנסה קומט פון גאר הויך – ביז אראפ אונטן

אויב אזוי פארשטייט מען זייער גוט: די פרנסה געפונט זיך טאקע אין גאר א הויכן פלאץ - 'מזל העליון, לית שמאלא בעתיקא', אבער כדי אראפצוברענגען די פרנסה דא אונטן, מוז מען אראפפאלן אין 'שלא לשמה' - לינקס. און דאס קען נאר דער צדיק וואס געפונט זיך כסדר אין א דביקות אין עתיק - אינעם הויכן פלאץ, וואס ער האט דעם כח אראפצוגיין אונטן אויף א רגע, און גלייך צוריק ארויפגיין. דעריבער קומט טאקע די גאנצע פרנסה פון אידן דורכן צדיק; ווי מען זעהט ביי 'ביזת מצרים' און 'מן'.

דער געשרייי ביים 'ים סוף' – 'יסורים פון 'יחוד'

מיר שטייען אין פרשת בשלח, און מיר לערנען ווי דער אויבערשטער האט ארויסגענומען אידן פון מצרים און געשפאלטן פאר זיי דעם ים, ער האט ארויס געוויזן זיין גרויסע ליבשאפט פאר אידישע קינדער און זיי געגומען פאר זיין אשת חיל. שטייט דארט אין פסוק (שמות יד י): **"ויצעקו בני ישראל אל הוי'ה"** - אידן האבן געשריגן צום אויבערשטן. עס איז באקאנט די מורא'דיגע סודות וואס דער הייליגער **אריז"ל** האט מגלה געווען, וואס זענען געווען די געשרייען. אבער עס איז דא נאך א סוד, אז די געשריי פון די אידן איז געווען א געשריי פונעם יחוד וואס טוט זיך אין דער צייט פון א חתונה[כט].

כט. צעקת כאב הבתולים, כעין מש"כ (דברים כב כז) "צעקה הנערה המאורשה".

משה בארזאיגט אידן בשעת 'יחוד'

משה האט געזאגט פאר די אידן: **"הוי'ה ילחם לכם ואתם תחרישון"** - ענק קענען זיין רואיג, לעבט מיט דער ליבשאפט פונעם אויבערשטן וואס ליגט דא באהאלטן[ל], עס איז א צייט פון א יחוד. פונקט ווי די שוועריקייטן וואס עס טוט זיך אפ ביים אוועקשטעלן א אידישע שטוב[לא] (קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף), וואס נאר מיטן כח פון אמונה קען מען אלעס אדורכגיין. גלייך נאכדעם וואס די אידן האבן דאס דערהערט, זענען זיי אריבער דעם ים און געזאגט שירה, סיי די מענער און סיי די ווייבער; ווי עס שטייט אין פסוק (שמות טו כ): **"ותצאן כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות"**[לב].

'פרנסה' און 'יחוד' – אהין און צוריק

די פרנסה פון א מענטש איז צוגעגליכן צו קריעת ים סוף; ווי די **גמרא** זאגט (פסחים קי"ח.): "קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף". פונקט ווי קריעת ים סוף איז געווען דער סוד פון 'יחוד', אזוי אויך ביי פרנסה איז פארהאן א סוד פון 'יחוד'. דערפאר זעהט מען דארט דעם ענין פון 'אהין און צוריק': דער מאן איז מפרנס זיין שטוב און זי איז מפרנס און זעטיגט אים מיט דעם "לחם אשר הוא אוכל"; ווי עס שטייט אין **ספרים** (לקו"מ תנינא ז): 'מלכות' איז 'בחינת פרנסה'. אזוי אויך צווישן אידן מיטן אויבערשטן, פון איין זייט איז דער אויבערשטער 'זן ומפרנס לכל', און פון צווייטן זייט שטייט אין **זוהר** (ויקרא ז.): "ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים"- אידן שפייזן כביכול דעם אויבערשטן. ווייל אידן זענען די 'מלכות' - 'אשת חיל' צום אויבערשטן. און אזוי זאגט אויך דער הייליגער **בעל התניא** אויפן פסוק (תהילים לז ג): "שכן ארץ ורעה אמונה", אז דאס האט צוויי פירושים, איין פשט איז: מיר פאשן זיך פון אמונה, דאס מיינט, מיר באקומען לעבן פון דער 'מלכות'. דער צווייטער פשט איז: מיר שפייזן די מלכות.

שבת אויפרוף – אהין און צוריק

אט די ביידע זאכן שפילן זיך אפ ביי א שבת אויפרוף. ווייל אינ'אמת'ן הייבט זיך שוין אן די חתונה - שבת אינדערפריה ווען דער חתן איז עולה לתורה, וואס דעמאלט שפייזט ער די 'מלכות'. און בפנימיות שפילט זיך דאן איבער דאס געבורט פון דער כלה (ווי פארברייטערט אין אנדערע פלעצער, אז באמת וואלט דער מאן געדארפט אויסווען דעם נאמען פון זיין ווייב - נישט דער טאטע, נאר וויבאלד ווען זי ווערט געבוירן איז דער מאן א פיצל קינד, און מען ווייסט נישט ווער ער איז, דערפאר גיבט דער טאטע דעם נאמען שבת ביי קריאת התורה, דער טאטע "בארגט" אויס דעם נאמען פונעם חתן, וואס ער גיבט "באמת" דעם נאמען ביים שבת אויפרוף ווען ער איז עולה לתורה), אבער על פי חסידות איז דא נאך א דערהער: אז עס הייבט זיך אן שבת ביינאכט, ווען דער חתן באקומט חיות פון דער מלכות, [וואס דערפאר מאכט מען דעם ברית מילה אינעם אכטן טאג, כדי עס זאל אריבערגיין אויפן קינד א שבת ביינאכט בעפאר דער ברית, ער זאל באקומען די כוחות וואס קומען דאן אראפ], מיט אט דעם כח קומט אויפצומארגנס דער חתן און שפייזט די מלכות (אין דעם שטעקט אויך דער מנהג וואס אין געוויסע פלעצער פירט מען זיך אז דער חתן טוט אן דעם שטריימל שבת ביינאכט, און אין אנדערע פלעצער טוט ער עס אן נאר שבת אינדערפריה, דאס זענען די אויבנדערמאנטע צוויי פירושים פונעם **בעל התניא** אויף "ורעה אמונה").

ל. חרישה סוד היחוד, כמש"כ (שופטים יד יח) "לולא חרשתם בעגלתי" עיי' ברלב"ג שם.

לא. כמשארז"ל "מאמין בחיי עולם וזורע". וזהו "חורש וזורע" - חורש כנ"ל, וזורע בסוד (קהלת יא ו) "זרע את זרעך".

לב. כל הנשים דייקא - דיצאה המלכות מכאבה בתופים ובמחולות.

ב.

זיך נישט דערשרעקן פון דער גשמיות וואס מען שפירט נאך דער חתונה

ביי יעדע חתונה שפילט זיך אפ: 'יחוד קודשא בריך ושכינתיה'

מען שטייט אין א שבת אויפרוף און מיר האבן געליינט היינט אין דער תורה די פרשה פון קריעת ים סוף, וואס האט א שייכות מיטן ענין פון 'זיווג; ווי אויבנדערמאנט. אויך גייט מען יעצט אריין אין פרשת יתרו - קבלת התורה, וואס אלע הלכות פון 'חתונה' און 'שבע ברכות' לערנט מען ארויס פון דער דאזיגער פרשה; ווי עס שטייט אין די **ראשונים**. וויל מען אביסל לעבן מיט 'יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה' וואס עס שפילט זיך אפ ביי יעדע חתונה.

'יחוד' מוז האבן אין זיך 'שלא לשמה'

דער הייליגער רבי ר' אלימולך זיעוכי"א רעדט ארום, אז מען קען נישט לעבן אינעם קשר וואס איז ממש א יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה - אָן אויסמישן דערין אויך אייגענע הנאות - שלא לשמה[לג]. קען מען זאגן לויט וואס מען האט פריער געלערנט, אז כדי צו אראפברענגען חיות פאר דער גשמיות'דיגער וועלט און ווי אויך פרנסה וואס געפינט זיך אין 'עתיק', מוז מען קודם אראפפאלן אין א דרגה פון 'שלא לשמה', און גלייך נאכדעם זיך צוריק אויפהייבן. אזוי אויך דא, דאס וואס עס איז אויסגעמישט אייגענע תאוות, איז נישט קיין שאנדע. נאר פונקט פארקערט, דאס ווייזט ווי הויך און הייליג דאס איז, אז כדי די גשמיות'דיגע וועלט זאל אויך קענען נהנה זיין פון דעם, מוז זיין עפעס א ירידה און עס זאל ווערן געטון אויף א וועלטליכן אופן, כדי דער אור זאל אראפקומען אויף דער וועלט.

א חתן לעבט שטילערהייט מיט דער עבודה פון 'ברוך שם' אין 'קודש הקדשים'

א חתן וואס האט חתונה הייבט אן צו לעבן אין א נייע עבודה. ביז יעצט איז ער געווען דערהויבן כסדר, ער האט געלעבט אין גרויסע עבודות, אין דער בחינה פון 'שמע ישראל - יחודא עילאה', אבער פון יעצט און ווייטער מוז ער אראפגיין צו לעבן מיט דער עבודה פון 'ברוך שם - יחודא תתאה', וואס דאס האט יעקב אבינו מגלה געווען פאר זיינע קינדער, דער סוד פון א אידישע שטוב. 'ברוך שם' זאגט מען שטיל - דער סוד פון 'קודש הקדשים', וואס דארט ברענגט מען אריין שמעקעדיגע קטורת, וואס אין דעם איז דא די 'חלבנה' - 'שלא לשמה'. מען נעמט עס אריין אין קודש הקדשים און מען הייבט דאס אויך אויף, ביז עס ווערט 'ענני הכבוד - צילא דמהימנותא'.

אונטער דעם אויבערשטנ'ס פליגל

דאס איז וועג א איד לעבט מיטן סוד פון קודש קדשים (ווי געזעדט באריכות אין ספר 'הביננו ואחיה - ושכנתי בתוכם'), "יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן" (תהילים צא), ער לעבט אין "בצל כנפיך יחסיון" (שם לו ח),

---

לג. נועם אלימלך (וישלח) שכתבו הפוסקים על מה שאין מברכין על הביאה הלא אסור להנות מעולם הזה בלא ברכה ואמרו ע"ד שאי אפשר להיות בלא תערובות היצר הרע בתוכו לכך אין מברכין עליה ונמצא הסכימו שאי אפשר שיהיה זיווג בלא תערובות.

ער גלויבט אז א אידישע שטוב איז א מרכבה צו די "כנפי השכינה - הכרובים שפורשים כנפים", '**כרב**' אותיות '**רכב**' - מרכבה עליונה. דורך דעם איז ער זוכה עס זאל ווערן '**ברך**' - די ברכות און השפעות וואס קומען אראפ[לד].

ער מיינט אז ער שרייט פון וויטקייט. אינ'אמת'ן שרייט ער פון נאנטקייט

א איד וויל לעבן מיט א העכערקייט אין א אידישע שטוב, דערהערן אז זיין שטוב איז א בית המקדש, און זיין צימער איז דער קודש הקדשים. אבער ער שפירט זיך דערווייטערט פון דעם, וויל ער האט 'תאוות' און 'שלא לשמה'. ער שרייט אז ער איז אזוי וויט. אבער אויף דעם דארף מען האבן אמונה אין צדיקים: "ויאמינו בהוי'ה ובמשה עבדו". דער צדיק קומט צום איד און זאגט אים: אפילו ווען דו שרייעסט: "חדל ממנו ונעבדה את מצרים" - לאז מיר אפ! איך וויל צוריק גיין צו דאס פארקערטע פון קדושה! פונדעסטוועגן דאך זאגט דער אויבערשטער פארן צדיק, גיי זאג פאר די אידן: איך הער פון זייער געשריי א מורא'דיגע נאנטקייט! (כריתת ברית - עשיית כלי). דאס קען מען נישט פארשטיין נאר דורך דער ליכטיגקייט פון צדיקים.

דער געשריי פון א 'יולדת' – נאנטקייט

דאס איז פונקט ווי א 'יולדת' וואס דארף ברענגען א קרבן צוליב איר שבועה[לה], פארשטייט יעדער איינער אז די דאזיגע שבועה איז נישט געקומען פון דערווייטערונג, נאר פון די שווערקייטן וואס איז דא אין א שמחה. אזוי אויך, דער געשריי פון די אידן איז געקומען צוליב דעם ווייטאג וואס באגלייט די גרעסטע שמחה. און דער אויבערשטער זאגט "ואתם תחרישון" - פארשטיי וואס עס קומט דא פאר! די זעלבע איז אויך בפרטיות, כלפי א איד וואס האט חתונה, און ער שרייט: איך קען זיך נישט קיין עצה געבן! איך פאל אריין אין 'תאוות' און 'שלא לשמה'. אבער די צדיקים זאגן: אזוי גייט עס! די דאזיגע געשריי איז א געשריי פון א 'יחוד'! דאס זענען יסורים פון א 'יחוד'!

נאך דער חתונה קען מען נישט אנגיין אָן 'אור הצדיק'

וויל אנג א מענטש האט נישט חתונה איז ער א 'פלג גופא' - א האלבער גוף, ער האט נישט קיין שייכות מיטן אור הצדיק. אבער ווען ער האט חתונה און ער ווערט א גאנצער מענטש, דאן קען ער זיך נישט רירן אָן דעם 'צדיק יסוד עולם', וואס שיינט אריין אין אים, ער זאל גלויבן אין דער עבודה פון אראפגיין צו דער מלכות און איר אויפהייבן. ער זאל נישט זיין חלילה ווי די מרגלים (- רגלים נה"י), וואס דאס איז געווען זייער אויפגאבע "לחרוש את הארץ - מלכות", כמש"כ (יהושע ב א) "מרגלים חרש". און זיי האבן געערעדט לשון הרע אויף ארץ ישראל, זיי האבן נישט געוואלט אראפגיין פון זייער הויכע מדרגה - אוכלי המן, זיך צו באשעפטיגן מיט דער ערד (מלכות) און אירע צוגעהערן.

לד. ועוד ע"י שיהודי הוא מרכבה זוכה להיות בחי' מ"ה בחי' אין, ד'מרכבה' הוא אותיות רכב מ"ה, והנה מ"ה בגי' אדם סוד אריך, דשלוש שותפים יש ב'אדם', דבפה ה'אדם' מתגלה הג' שותפים דכוח היהודי בפה, סוד השלוש שותפים 'דם' 'דם' בגי' 'פד' ועם עוד אל"ף לאלופו של עולם נעשה מזה 'פה', פה אל פה אדבר בו, סוד הנשיקין שהם באריך, כי יש יחוד דו"ה, ויש חיבוק די"ה, ולמעלה מכל זה יש נישוק דהיא אריך - סוד אריכת אפים, קוה"ק, וזהו וכל 'אדם' לא יהיה באוהל מועד, כי הכה"ג נכלל באריך לית שמאלא בעתיקא, בעתיקא תליא מילתא דנתהפך כל ה'אדם' שבו ונכלל לגמרי בבחי' מ"ה.

לה. (נדה לא:) שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחי מפני מה אמרה תורה יולדת מביאה קרבן אמר להן בשעה שכורעת לילד קופצת ונשבעת שלא תזקק לבעלה.

חטא המרגלים: מען קען בעסער דינען דעם אויבערשטן אלס בחור

דער חטא פון די מרגלים איז געווען: דער אויבערשטער האט געזאגט אז עס איז א גוטע לאנד, און די מרגלים האבן געזאגט פארקערט. אזוי אויך איז פארהאן א חטא פון מוציא שם רע, דער אויבערשטער זאגט: "לא טוב היות האדם לבדו", און דער מענטש זאגט חלילה פארקערט, אז עס איז נישט גוט, און אז ער וועלט ווען געקענט בעסער דינען דעם אויבערשטן אויב ער וואלט געווען א בחור אליינס.

די 'תאווה' איז נאר כדי אראפצוברענגען דעם 'אור'

ווען דער מענטש האט מורא צו אריינטרעטן אינעם לעבן, צו אראפגיין און זיך אפגעבן מיט גשמיות, ווייל ער שפירט אז ער פאלט אריין אין תאוות, דאן זאגט מען אים: בעצם איז אין דער הויכער מדרגה פון 'עתיק' - נישטא קיין נידריגקייט, 'לית שמאלא בעתיקא'. אבער די תכלית איז צו אראפברענגען (ממשיך זיין) דעם שפע בגשמיות, עס זאל זיין "בשמאלה עושר וכבוד", עס זאל זיין די פרנסה. און מיטן כח פון צדיקים וועסטו קענען אראפ גיין, און גלייך צוריק ארויפגיין[לו].

דאס וואס קוקט אויס גשמיות און שלא לשמה – איז באמת גאר הייליג און דערהויבן

וויפיל וואלט א איד זיך געקענט דערהייבן אין עבודת השי"ת אויב וואלט ער דערהערט די דאזיגע נקודה, אז דוקא דורך דעם וואס מען לעבט אין דעם עולם הגשמי און דער שלא לשמה פארנעמט א פלאץ אין הארץ, איז מען זוכה מזמשיך צו זיין דעם הויכן בחינת עתיק דא אין דער גשמיות'דיגער וועלט. א איד זאל פארשטיין דעם סוד פון 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' (קטורת מיט חלבנה אריינגעמישט) וואס מען זאגט שטיל - **לחש**, וואס דאס איז די אותיות **שלח**, צו אכטונג געבן נישט צו זיין ווי די מרגלים וואס האבן נישט פארשטאנען אז דער אויבערשטער וויל דוקא אזא סארט עבודה, זיך אפצוגעבן מיט דער מלכות (אדמות ארץ הקודש) - **לחש**.

איבערדרייען דעם זוהמת הנחש – צו נחש דקדושה

דאן איז זוכה דער איד צו נעמען דעם **לחש** און מאכן דערפון "**שחל** ופתן תדרוך" (תהילים צא יג), צוטרעטן און אויסרייסן די טומאה וואס דער שלאנג-**נחש** האט אריינגעלייגט אין חוה, עס אויפהייבן צום **נחש** דקדושה, וואס דער הייליגער **אריז"ל** איז מגלה דעם סוד פון קריעת ים סוף - **נחש** עוזר לאילה (שעה"כ), אזוי דערהייבט ער דעם 'נחש' פון 'שלא לשמה', צו פארשטיין די גרויסקייט און הייליגקייט פון א אידישע שטוב. און דורכדעם האט מען ליכטיגע הייליגע קינדער, וואס זייערע נעמען ווערן איינגעקריצט אינעם **חשן** אותיות **נחש**, "לזכרון לפני הוי'ה" - פארקערט ווי דער ערשטער נחש וואס האט געברענגט שכחה אויף דער וועלט. און דאס ליגט אויפן הארץ פון אהרן הכהן, וואס גייט אריין אין קודש הקדשים צו ליכטיג מאכן פאר אידישע קינדער.

לו. כוננו ידיך

"תבאמו ותטעמו בהר נחלתך" (שמות טו יז), אשה קרקע עולם (סנהדרין עד:) נחלת הוי'ה, אנו נחלתך ואתה גורלינו (תפילת יוה"ק), מקדש הוי'ה כוננו ידיך (שם) מעשה ידיו יש מאין (דהיינו ז"א ומלכות מאין דעתיק) על ידי הידים דאבא ואמא, דהאריז"ל מגלה סוד המלכות ד'באר' ר"ת ב'דך א'פקיד ר'וחי (דהיא הפקדון דרוחא דשדי), ובפרט סוד בית רבי מועכות בידיים, סוד האצבעות (דע"י כח האצבעות והידים מתקנים את הבתולים) ואכמ"ל. וכמו שידוע שהידים שהוא הרצונות שאפשר להגביה למעלה מהמוחין (עד עתיק ואין ולחזור ולהורידם עד היש והמלכות), ולכן ראתה שפחה על הים, שפחה היא הדרגה הירידה ביותר, מה שלא ראה יחזקאל ושאר הנביאים.

איבערדרייען פון נחש – צו חן

נחש איז די אותיות: **ש חן. ש'** - איז מרמז אויף די דריי שותפים וואס זענען דא אין א מענטש (די שלשה קוין פונעם שי"ן), **חן** איז מבטא "**חן** אשה על בעלה וחן מקום על יושביו" (סוטה מז.), "ומצא **חן** ושכל טוב בעיני אלקים ואדם" (משלי ג ד). פונעם **שי**"ן ווערט א **תי**"ו, דורכדעם ווערט פון **נחש** - **חתן**, וואס ער האט די כוחות צו אויפהייבן די מלכות און פארריכטן אלעס וואס דער **נחש** האט אנגעווירטשאפט.

מען קען נישט אָן אמונת צדיקים

אויף דעם דארף מען האבן אמונת צדיקים, אריינצושפרינגען אין ים סוף מיט מסירת נפש פונקט ווי **נחשון** בן עמינדב, וואס ער איז אריין אין ים מיט אמונה - אן וויסן און פארשטיין. וועו אימער א איד שרייט אז זיין שכל קען נישט פארטראגן דעם דערהער, צו פארשטיין די גרויסע קדושה וואס א איד האט - 'יחוד קוב"ה ושכינתיה' - אויך אין א פלאץ פון שלא לשמה, דאן זאגט מען אים: שפרינג אריין אין וואסער מיט מסירת נפש! ווי **נחשון** בן עמי**נדב**, וואס האט געשאנקען פארן אויבערשטן זיין שכל, ממש ווי א **נדבה**. אויף דעם שטייט אין פסוק (שה"ש ז ב) "מה יפו פעמיך בנעלים בת **נדיב**", א נדבה פון מסירת נפש וואס אלע אידן האבן דאן געגעבן וועו זיי האבן געגלויבט: "ויאמינו בהו'ה ובמשה עבדו", דערפאר האבן זיי זוכה געווען צו די גרעסטע מראות הנבואה - שפחה על הים.

ג.

לעשות רצונך אלקי חפצתי: מען האט חתונה בלויז כדי צו ברענגען כבוד פארן אויבערשטן

מסירת מודעה: "איך וויל נאר דעם אויבערשטן!!!"

מען רעדט ארום כסדר, אז א מענטש, ווי גרויס און הייליג ער זאל נאר זיין, קען ער קיינמאל נישט וויסן וואספארא נסיונות עס ווארט אים אפ. בפרט בעפארן גיין פון דער וועלט, וואס דעמאלט לייגט זיך דער יצר הרע אויף דער לענג און דער בריט צו מכשיל זיין דעם איד; ווי עס ווערט געברענגט אין אלע **ספרים**. דערפאר איז דא אן עצה, אז א מענטש זאל צוזאם נעמען צען איידן און מאכן א 'מסירת מודעה', צו קלארשטעלן, אז נישט קיין חילוק וואס ער וועט אלץ טון אדער זאגן אדער טראכטן דורכאויס זיין גאנץ לעבן ביז צו זיין לעצטן אטעם, פונדעסטוועגן דאך איז זיין אמונה גאנץ מיטן אויבערשטן.

די אמונה איז איינגעוואַרצלט אין א איד

אויב וועט דער מענטש פרעגן: וויאזוי קען איך יעצט אזוי קלארשטעלן מיט א פעסטקייט - אויב שטיי איך נישט יעצט אינעם פלאץ פונעם נסיון? פון וואו וויים איך וואס איך וויל באמת? אויף דעם קומט דער הייליגער **בעל התניא** און זאגט (פתח אליהו וירא תורה אור, סידור דא"ח קל"ג): אפילו קליינע קינדער האבן השגות אלקות, ווייל דאס איז דער **אמת** וואס איז איינגעווארצלט אין יעדן איד. קומט אויס אז אין דער סעקונדע וואס ער מאכט א 'מסירת מודעה', צעשמעטערט ער אלע נסיונות און נפילות וואס ער וועט נאר האבן אין אמונה. ווייל דאס האט א מורא'דיגן כח [ווי מיר זעהן אז בעפאר מען גיבט א 'גט', מוז מען מבטל זיין אלע מסירת מודעות פון בעפאר, ווייל אויב האט ער געמאכט פון פארדעם א מסירת מודעה, האט דער גט נישט קיין שום וועירד].

מסירת מודעה פון א חתן: איך גיי אריין אין עולם הזה, אלעס נאר פאר דיין כבוד!

די זעלבע זאך, וועו א חתן טרעט אריין אין דער וואך וואס ער גייט אונטער דער חופה, באקומט ער דאך די כוחות יעצט ביים זמן רעוא דרעוין, ווייל אלעס פון א גאנצע וואך איז אנגעהאנגען אין דער שבת פריער (זוה"ק ח"ב פח. - כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא דשביעאה תליין), איז יעצט די פאסיגסטע צייט צו מאכן ביי זיך אין הארץ א 'מסירת מודעה', זאגנדיג פארן אויבערשטן מיט א פעסטקייט: "טאטע זיסער, איך וויל נאר טון דיין רצון, אפילו אויב נאך דער חתונה וועו איך וועל זיך באשעפטיגן מיט עולם הזה, וועל איך אנהייבן צו טראכטן, אז עס איז שוין געווען בעסער וועו איך בין געווען אליין, פונדעסטוועגן דאך גלויב איך אין דיין תורה וואס זאגט: "לא טוב היות האדם לבדו", אוו איך רוף אויס יעצט, אז אינ'אמת'ן האב איך נישט קיין שום שייכות מיט עולם הזה, איך טוה אלעס נאר פאר דיין כבוד, צו זיין א מרכבה פאר יחוד קוב"ה ושכינתיה, "מים רבים (די מחשבות פון דערווייטערונג) לא יוכלו לכבות את האהבה".

נאך 'שיר השירים' קומען די 'מים רבים' צו מרחק זיין פון אויבערשטן

דער פסוק "מים רבים" שטייט ביים סוף פון שיר השירים, נאכדעם וואס דער איד זאגט אזעלכע הויכע פסוקים פון נאנטקייט צום אויבערשטן - יחוד השלם, קומט דער היפך הקדושה און פרובירט צו אריינברענגען מחשבות פון דערווייטערונג אינעם מענטש, אבער דער איד שרייט אויס: "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה", די נסיונות קענען נישט אויסלעשן די ליבשאפט וואס דער אויבערשטער האט אריסגעווויזן צו אונז ביים סדר נאכט, און ביי קריעת ים סוף.

ד.

עלטערן פירן אונטער זייער קינד און ג'בן אריין אין אים א העכערן בליק אויף דער גאנצער זאך

דער כח פון עלטערן און רבי'ס

דאס אלעס איז דער חתן זוכה צו פארשטיין נאר אינעם כח פון זיינע עלטערן, וועו ער כאפט זיך אן אין זיינע עלטערן, כאפן זיי זיך אן אין זייערע עלטערן, און אזוי ווייטער ארויף ארויף ביז צו אברהם יצחק ויעקב, שרה רבקה רחל ולאה, דאס איז מצד דעם גוף. און מצד די נשמה, דארף זיך דער חתן אנכאפן אין זיין רבי, וואס ער כאפט זיך אן אין זיינע רבי'ס, ארויף ארויף ביז צו משה רבינו דער רבי פון כלל ישראל: "ויאמינו בהוי'ה ובמשה עבדו".

די עלטערן שיינען אריין פאר חתן און כלה: שרעקט אייך נישט פון 'וועלט'

די עלטערן בעטן זיך ביים אויבערשטן וועו מען גייט אריין אין א וואך וואס מען וועט אונטערפירן א קינד אונטערן חופה: "רבונו של עולם, העלף מיר זאלן קענען איבערגעבן פאר די קומענדיגע דורות פנימיות התורה"[לז]. די עלטערן זענען שוין אריבער א שיינעם חלק פון זייער לעבן, זיי ברענגען פאר די קינדער השגות אלקות, יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, השראת השכינה אין א אידישע שטוב. פונקט

לז. סוד החופה הוא חיק אבא ואמא ששם נמשכת המוחין לחתן וכלה שעולים מן ו"ה אל ההורים שהם י"ה לקבל מהם המוחין

ווי וועז א קינד ווערט געבוירן, האט די מאמע די כוחות אויפצוהייבן דאס קינד און אים געבן צו עסן פון א העכערן פלאץ[לח]. אזוי אויך דער חתן און די כלה האבן נישט דעם כח אליינס צו לעבן מיט דער דרגה פון יחוד פנים בפנים, נאר דורכדעם וואס זיי געבן זיך איבער אין די הענט פון די עלטערן "כגמול עלי אמו", און די עלטערן זאגן פאר די קינדער: "קוקט נישט אויפן היפך הקדושה און אויפן עולם הזה מיט גשמיות'דיגע אויגן, נאר גלויבט אין "אנכי הוי'ה אלהיך", צו זיין דבוק אין 'שמע ישראל' מיט 'ברוך שם', דורכדעם וועלן ענק זוכה זיין צו אמת'ע ליבשאפט, יציאת מצרים - אהבת כלולותיך, ענק וועלן האבן דעם כח, זיך נישט צו שרעקן פון וועלט, נאר אויסרופן ענקער איינציגקייט מיטן באשעפער".

נעמען די תאוות און צושטעלן פארן אויבערשטן א 'דירה בתחתונים'

דאס איז פונקט ווי א פיצל קינד, ווי מער ער וועט ציען פון דער מאמע, אזויפיל וועט זיך מערן די מילך. דאס זעלבע מיטן חתן און כלה, וואס גייען יעצט ארויף אין 'חיק אבא ואמא', און זענען יונק דבש וחלב - אט די דאזיגע ליכטיגקייט. שפעטער, נאך דער חופה, ווען זיי וועלן אנהייבן דאס לעבן און זיי וועלן דארפן אראפגיין, וועלן זיי האבן דעם כח צו לעבן מיט 'יחוד קוב"ה ושכינתיה' און קיין שום שטערונג וואס די וועלט שטעלט צו, וועט זיי נישט פארדרייען דעם קאפ, זיי וועלן נעמען אלע תאוות און אהבות פון דער וועלט, און מאכן דערפון איין זאך: "נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים" - בויען א שטוב פארן אויבערשטן'ס כבוד.

עס איז נישט 'תאוות' - עס איז 'כבוד שמים'

דארט אין קודש הקדשים וועט גארנישט אנגערופן ווערן 'תאוות' - ווי די 'מים רבים' וואס ווילן אונז פארשוועמקען און דערווייטערן - נאר עס וועט ווערן אנגערופן "כבוד שמים". ווייל אויך דער 'שלא לשמה' איז נאר אראפצוברענגען פון 'עתיק' צו דער טאפעדיגער וועלט. אלעס ווערט נכלל אינעם "נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים", טוב יצר כבוד לשמו, לא טוב היות האדם לבדו, אשר יצר את האדם בצלמו בצלם דמות תבניתו, והתקין לו ממנו בנין עדי עד".

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן וועמען גייט ארויס צו דער וואך פון דער חתונה: ער זאל געבן כח פאר די חתן און כלה, מחותנים און אלע שושבינין, צו לעבן מיט דער תכלית פון דער חתונה - כבוד שמים, "שהכל ברא לכבודו" (כתובות ח. ועי' רש"י). און ווי מיר האבן שוין ארומגערעדט שבת ביינאכט, אז אלעמאל ווייסן מיר אז מען שטעלט צו דעם 'אונטן' צום 'אויבן'; ווי צום ביישפיל דאס וואס **חז"ל** זאגן: "מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא - דער קעניגרייך פון דא 'אונטן' איז צוגעגליכן צו דער מלוכה פון 'אויבן'. אבער דא איז דער איינציגסטער פלאץ, וואס מען גלייבט צו די שמחה פון אויבערשטן צו דער שמחה פון דא אונטן - "ישיש עליך אלהיך כמשוש חתן על כלה".

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין, תבאמו ותטעמו לבנין בית השלישי - בית נאמן בישראל, כל המשמח חתן וכלה כאילו בנה אחת מחרבות ירושלים, התנוצצות בית שלישי. מען בעט זיך ביים אויבערשטן אורו של משיח, עס זאל שוין נתגלה ווערן "ויתנו לך כתר מלוכה"[לט].

לח. וכמו כשתינוק נולד היה צריך להיות מתחת הנה"י דאמא, ומשם לינוק כמו בבהמה, אבל אמו יש לה הכוח להגביהו לחג"ת ולהניק מהדדין,

לט. יחידה שבנפש שהוא החטוטרת של החי"ת שעל הוא"ו וזי"ן היסוד והמלכות החתן והכלה, והחי"ת הוא החופה ששם כולו

מען בעט זיך ביים אויבערשטן: 'קרבה אל נפשי גאלה', יעדע אידישע שטוב איז מקרב די גאולה. מען בעט זיך ביים אויבערשטן 'אורו של משיח' - די זיבן בעטלערס זאלן קומען דערפרייען די חתן און כלה, זיי זאלן זיך באווייזן מיט זייערע גילויים, מיר זאלן זוכה זיין צום בנין בית שלישי במהרה בימינו אמן.

חד.

פֿשת יתרו

נושא: חיזוק, א וועג פון חינוך

גלויבן אז דער אויבערשטער האט ליב יעדעס ביסל גוטס פונעם איד, אפגעזען ווי לעכעריג דאס איז

פרשת יתרו

נושא: חיזוק, א וועג פון חינוך

גלויבן אז דער אויבערשטער האט ליב יעדעס ביסל גוטס פונעם איד, אפגעזעהן וויי לעכערליג דאס איז

א. 'באחת מעיניך': אפילו אויב דער טיפסטער פנימיות איז נישט בשלימות, פרייידט מען זיך מיט דעם 'עפעס' שייכות צום אויבערשטן און מען גלויבט אינעם נחת רוח

דער אויבערשטער האט ליב די אידן, אויך ווען זיי קוקן נעבער נאר מיט איין אויג אויף אים | נקודה טובה: דאס ריין פינטעלע איד | דער געוואלדיגער חידוש פון 'באחת מעיניך' - אפילו א האלבע נקודה טובה | די שווערריקייט דאס צו דערהערן

ב. איז חיזוק 'אמת', אדער א געלונגענע מאקטיק אויף פארדינסטן?

דער פארגרעבטער בליק אז 'חיזוק' איז א ביזנעס שפיצל | ער טיילט חיזוק מיט חשבונות | דער איידעלער בליק: חיזוק איז לויטער אמת | דער כבוד שמים וואס קומט ארויס דוקא פון א צובראכענער איד | אביסל גוטס איז פיל מער ווי אסאך שלעכטס | טאקע נישט קיין שלימות אבער דער אויבערשטער האט דאס ליב | גלויבן אז א 'שלא לשמה' איז אויך 'כבוד שמים'

ג. עס איז נישט קיין חיזוק פאר צובראכענע - עס איז א לכתחלה'דיגער וועג פון לעבן און מחנך זיין קינדער

די שווערריקייט פון לעבן לכתחלה'דיג מיט חיזוק | אוועקשטעלן א שטוב אויף די יסודות פון חיזוק | טאמער מען לעבט נישט מיט חיזוק אלס קינד - שאדט עס אויף דער עלטער | א פרישער אלטער איד - וויל ער האט געלעבט אלע יארן מיט חיזוק

נושא: חיזוק, א וועג פון חינוך

א.

'באחת מעיניך: אפילו אויב דער טיפסטער פנימיות איז נישט בשלימות, פריידט מען זיך מיט דעם 'עפעס' שייכות צום אויבערשטן און מען גלויבט אינעם נחת רוח

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לִקְרַאת הָאֱלֹהִים מִן הַמַּחֲנֶה וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתַחְתִּית הָהָר"

משה רבינו האט ארויסגענומען דאס פאלק און זיי אוועקגעשטעלט אונטערן בארג סיני.

דער אויבערשטער האט ליב די אידן, אויך זוען זיי קזקן נעבעך נאר מיט איין אויג אויף אים

עס איז באקאנט וואס עס שטייט אין **חז"ל** אז משה האט יענעם אינדערפריה געדארפט אויפוועקן אידישע קינדער צו מתן תורה. אזוי אויך שטייט אין די הייליגע **ספרים** (שיח"ה קכג): "דער **מדרש** זאגט (שיה"ש א יב) אויפן פסוק: "לבבתני באחת מעיניך" - דו האסט מיר ליב געהאט מיט איינע פון דיינע אויגן. זאגט דער מדרש: דאס גייט ארויף אויף די אידן ביים מעמד קבלת התורה, וואס האבן נאר מיט אין אויג געקוקט צום אויבערשטן, און מיטן צווייטן אויג האבן זיי זיך אומגעקוקט אויף אנדערע זאכן, מיט מחשבות צו מאכן אן עגל רחמנא ליצלן. קומט אויס פון דעם מדרש, אז כאטש וואס אידן האבן שוין ביי מתן תורה, נעבעך, געהאט אזעלכע שרעקליכע געדאנקען, פונדעסטוועגן דאך איז עס געווען מורא'דיג חשוב ביים אויבערשטן - דאס אז זיי האבן מיט אין אויג געקוקט צו אים, ווייל דאס אליינס איז אויך גאר גאר טייער ביים אויבערשטן".

קומט אויס פון דעם, אז אנגעהויבן פון דער ערשטער מינוט וואס אידן האבן באקומען די תורה און געווארן א פאלק פארן אויבערשטן, טוט שוין דער אויבערשטער - פון דעמאלט - כסדר האלטן חשוב און זיך בארימען מיט דאס ביסל גוטס וואס דער איד טוט, אפילו עס זאל זיין פול מיט פעלערן.

נקודה טובה: דאס דיין פינטעלע איד

עס איז בריים באקאנט וואס עס שטייט אין **ספרים הקדושים** (לקו"מ רפב), דאס חשיבות פון 'נקודות טובות' וואס יעדער איד דארף זוכן ביי יעדן איינעם און בפרט ביי זיך אליין. שטייט דארטן: "אלעמאל זאל דער מענטש זוכן און זוכן ביז ער וועט טרעפן עפעס א גוטע נקודה, ווייל נישט קיין חילוק וואו ווייט דער מענטש איז, וועט מען אלעמאל טרעפן עפעס גוטס. און אפילו אויב איז יענע גוטס אויסגעמישט

מיט אסאך שלעכטס, פונדעסטוועגן דאך, טאמער וועט ער וייטער זוכן און זוכן, וועט ער טרעפן עפעס א פינטל וואס איז ריין אינגאנצן". דארט וועיזט זיך ארויס דאס פינטעלע איד וואס איז אלעמאל ריין, און עס ווערט אנגערופן אין אלע ספרים מיט אלערליי שפראכן, ווי למשל 'פנימיות הלב', 'קודש הקדשים', 'מגן אברהם', 'נקודת היהדות' אא"וו.

דער געזואלדיגער חידוש פון 'באחת מעינייך' – אפילו א האלבע נקודה טובה

אבער דאס וואס מיר האבן פריער געלערנט, איז אסאך א גרעסערער חידוש און וואונדער ווי דער תורה פון 'אזמרה'. ווייל ביי 'נקודות טובות' רעדט מען כסדר אז ערגעץ וואו - נאכן גראבן און גראבן, וועט מען אנקומען צו עפעס א גלאנציגע ריינע נקודה, זאל עס זיין גאר קליין, אבער אינגאנצן ריין. אנדערש איז אבער דא ביי מתן תורה, ווען דער אויבערשטער זאגט: "דו זאלסט וויסן, אז כאטש וואס דיין הארץ איז בכלל נישט געווען 'אינגאנצן' ריין, דו האסט געטראכט פון זינדיגן, דאס 'פינטעלע איד' אליינס איז נישט געווען אזוי בשלימות פאר מיר, פונדעסטוועגן דאך האב איך אזוי געשעצט און געהאלטן טייער דעם 'איין אויג' וואס האט יא געקוקט צו מיר, די 'האלבע מחשבות' וואס איז יא געווען געטריי פאר מיר".

די שווערקייט דאס צו דערהערן

אוי! איז דאס שווער פאר א מענטש צו הערן! דערפאר רעדט מען נישט געווענליך ברבים פון דעם, ווייל דאס פארשעמט סיי דער וואס רעדט און סיי דער וואס הערט - אז מען רעדט פון אזא נידריגע שמוציגע מדרגה - אז אפילו דאס פינטעלע איד, דער פונק פון דער נשמה וואס הערט 'אנכי הוי'ה אלהיך', אפילו דאס איז אויך אזוי פארשמירט. א מענטש קען דאס נישט אויסהאלטן צו דערהערן און גלויבן אין דעם. אבער עס איז דא די ליכטיגקייט פון צדיקים וואס שיינען דאס אריין פאר אלע אידן, צו גלויבן אין אביסעלע גוטס וואס מען טוט, אפילו טאמער דאס גוטס איז אזוי דורכגעלעכערט, אז פארן מענטשליכן שכל קוקט נישט אויס אז עס האט עפעס א ווערד. צדיקים קענען אריינשיינען פאר דער וואס היט נאר אביסעלע שבת, אפילו אויב נאך א שעה איז ער מחלל שבת, רחמנא ליצלן[מ] אז ער זאל גלויבן אז זיין ביסעלע שמירת שבת איז אויך חשוב ביים אויבערשטן.

ב.

איז חיזוק 'אמת', אדער א געלונגענע טאקטיק אויף פארדינסטן?

דער פארגרעבטער בליק אז 'חיזוק' איז א ביזנעס שפיצל

אלעמאל ווען מען רעדט פון חיזוק, איז פארהאן א גשמיות'דיגער און פארגרעבטער קאפ, וואס זאגט אז עס איז זייער שכל'דיג און פארשטענדליך צו זאגן חיזוק. פונקט ווי אין ביזנעס, ווייסט יעדער בעל-

מ. שיח"ה (יא) הרשעים הם מלאים חרטות והם אינם יודעים כלל מהו חרטה. כי זהו בעצמו שהם מתגברים בענין רשעתם, זהו בעצמו חרטה. כי מחמת שבא בדעתם חרטות, על כן הם מתגברים ביותר ברשעתם כמו שני אנשים שנלחמים זה כנגד זה. שכשאחד רואה שחברו מתגבר נגדו, אזי הוא מתגבר ביותר כנגדו. כמו כן ממש כשהרע רואה שמתחיל איזה טוב להתעורר אצלם אזי הוא מתגבר ביותר והבן:

וזהו כלל גדול בעבודת ה', אפילו לשאר בני אדם, לכל אחד לפי ערכו, שכל מה שרוצה יותר לכנס בעבודת ה' מתגבר עליו הבעל דבר ביותר וכבר מבאר מזה במקום אחר. הוצריך להיות משכיל על דבר ובתחבולות תעשה מלחמה להתגבר על הרע בהתגברות גדול בכל פעם. אשרי הזוכה לנצח המלחמה:

הבית אז מען דארף אונטערשמירן די קליענטן מיט א שמייכל און גוטע ווערטער, כדי זיי זאלן זיך שפירן געשמאק צו קומען ווייטער אינקויפן. אזוי אויך פארשטייט א מענטש מיט א ביזנעס קאפ, אז עס לוינט זיך צו זאגן חיזוק אפילו פאר דעם גאר שוואכן איד - וואס היט כמעט גארנישט, דער עיקר איז אז ער זאל עפעס אריינכאפן, ער זאל טון עטוואס וויניגער עבירות אא"וו.

ער טיילט חיזוק מיט חשבונות

צומאל בויעט ער נאך דערפון א שיטה, צו נוצן חיזוק אלס טאקטיק ווי אזוי אריינצוכאפן ווייטע אידן צוריק צום אידישן וועג, פונקט ווי דער געשעפט וואס גיבט צומאל עפעס א נייע עסנוואַרג אדער געטראנק פאר אומזיסט, די מאסן זאלן דאס פארזוכן, און אזוי ארום האפנטליך וועלן זיי ווערן זיינע קליענטן, און דאן וועט זיך אויסצאלן דאס אלעס וואס ער האט דערלייגט געלט פון אויסטיילן פראדוקטן אומזיסט. דאס זעלבע רעדט ער חיזוק ווערטער, וואס ער האלט נישט אז דאס איז אמת, נאר ער איז גרייט עס צו נוצן און נעמען די ריזיקע, אפשר וועט שפעטער דער איד זיך צוריקקערן צום אויבערשטן צוליב דעם.

דער איידעלער בליק: חיזוק איז לויטער אמת

אבער צומאל דערבארעמט זיך דער אויבערשטער, און ער טוט אויסלייטערן דעם איד. מיר ווילן חס ושלום נישט קיין יסורים, מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן: 'ולא לידי נסיון ובזיון', 'ומה שחטאתי לפניך מחוק ברחמיך הרבים אבל לא על ידי יסורים וחליים רעים'. אבער צומאל ווערט די נשמה פון א איד אויסגעלייטערט דורך שוועריע יסורים, דורך זאכן וואס גייען אריבער אויף אים - אזא איינער פארשטייט, אז ווען צדיקים זאגן אונז חיזוק, איז עס נישט מיט קיין ביזנעס קאפ, נאר דאס איז באמת 'השגות אלקות', 'גילוי כבוד שמים', דאס איז די אמת'ע גרויסע גילוי פון דעם אויבערשטנ'ס כבוד, דוקא דורך דאס ביסעלע גוטס וואס דער איד האט, אפילו אויב עס פעלט דערפון גאר אסאך.

דער כבוד שמים וואס קומט ארויס דוקא פון א צובראכענער איד

אזא איד פארשטייט אז חיזוק איז נישט קיין מיטל אים אויפצוהייבן און אים ברענגען צו אן אנדערן פלאץ. נאר חיזוק איז דער אמת פונעם אויבערשטן. דאס זענען ווערטער וואס דער אויבערשטער זאגט פארן איד ווי חשוב עס איז זיין עבודה - אפגעזען ווי אזוי עס קוקט נאר אויס. ווי חשוב איז א קלייניקייט וואס א איד טוט אין אזא טונקעלע און פארלוירענע וועלט. ווי גרויס איז דער נחת רוח פון אויבערשטן - מיט דעם וואס ער האט געהיטן שבת אפאר מינוט.

אביסל גוטס איז פיל מער ווי אסאך שלעכטס

אן אויסגעלייטערטער איד, מיט אן איידל הארץ, קען גלויבן אז אפילו א זינדיגער איד, א חוטא ופושע, וואס האט עובר געווען אויף דער גאנצער תורה במזיד להכעיס ר"ל, און ער איז נאך ווייטער ממשיך מיט זיין רשעות, אבער ער האט יעצט גראדע געטון עפעס א גוטע מעשה, טוט אודאי די דאזיגע קליינע גוטע מעשה איבערוועגן אלע שלעכטס וואס איז נאר דא אין דער וועלט, אפילו אויב די קליינע מצוה'לע וואס ער האט געטון איז געווען פול מיט פעלערן, און איז ווייט ווייט פון אנהייבן צו האבן עפעס א שלימות אדער וועדר (אודאי דארף מען וויסן תורה'דיג זיך אפצוהיטן, "שתצילנו היום ובכל יום... מאדם רע". אבער מען רעדט וויאזוי עס איז באמת - אינעם אויבערשטנ'ס אויגן). אזא איד פארשטייט אז דאס איז נישט קיין כוואליע פון חיזוק וואס

מען גיסט ארויף אויפן מענטש, כדי אים צו רייניגן זיין הארץ, נאר דאס איז דער טרוקענער פאקט. דאס פשוט'ע מציאות פון 'כבוד שמים' וואס וועלט אין דער וועלט דורך די איין קליין מצוה'לע איז שטארקער און גרעסער מער ווי אלעס אויף דער וועלט.

טאקע נישט קיין שלימות אבער דער אויבערשטער האט דאס ליב

מיט דעם קען מען פארענטפערן א דיוק וואס די ספרים הקדושים מערקן אן: פארוואס שטייט דא: "ויוצא משה את העם לקראת **האלהי-ם**" - און נישט שם "הוי'ה" (וואס דער שם אלהי"ם איז מרמז אויף דינים)? ענטפערן זיי: אז אויך ביים סנה, וועו דער אויבערשטער האט געזאגט פאר משה אז אידן וועלן באקומען די תורה, שטייט דארט אויך (שמות ג יב): "תעבדון את **האלהי-ם** על ההר הזה". נאך אונזערע אויבנדערמאנטע ווערטער קען מען פארשטיין די פארבינדונג צווישן די צוויי פסוקים: ביים סנה האט משה רבינו זיך געוואונדערט: פארוואס ווערט דער סנה נישט פארברענט, טראץ דאס פייער פון אויבערשטן וואס ברענט אויף אים? דאן האט דער אויבערשטער זיך באוויזן צו אים מיטן שם **אלהי"ם**, ארויסצוברענגען מיט דעם, אז אפילו אויב דאס גוטס איז נישט בשלימות, איז עס אויך גאר גאר חשוב. די זעלבע איז אויך געווען ביי מתן תורה, וועו דער אויבערשטער האט ליב געהאט די אידן, כאטש עס האט געפעלט אין שלימות.

גלויבן אז א 'שלא לשמה' איז אויך 'כבוד שמים'

פון דעם אלעם זעהט מען ווי טייער און חשוב איז יעדעס ביסל גוטס וואס א איד טוט, אפילו אויב עס איז פול מיט אייגענע חשבונות - שלא לשמה, דער עיקר איז עס זאל נישט זיין מיט קיין שלעכטע כוונות - כדי זיך צו קריגן מיט אנדערע (לקנטר). אזוי זאל דער איד אנגיין ווייטער און צוזאמנעמען נקודות טובות און גלויבן אין זייער טייערקייט, 'חטוף ואכול' - כאפ און עס, צו פארשפרייטן דעם אויבערשטנ'ס כבוד.

ג.

עס איז נישט קיין חיזוק פאר צובראכענע - עס איז א לכתחלה'דיגער וועג פון לעבן און מחנך זיין קינדער

די שוועריקייט פון לעבן לכתחלה'דיג מיט חיזוק

עס איז אזוי שווער צו לעבן אין די דאזיגע עבודה, ווייל עס זעהט אויס אויבנאויף אז אזא עבודה באלאנגט נאר צו א צובראכענער מענטש וואס דארף 'חיזוק', אדער פאר א צייטווייליגער 'מצב' וועו דער מענטש נויטיגט זיך יעצט אין אביסל חיזוק. אבער אויף אוועקצושטעלן א קביעות'דיגער בנין פון א לעבן, א קביעות'דיגער געביידע פון א שטוב און פון דורי דורות, שפירט דער מענטש אז ער קען נישט לעבן מיט אזא צורה פון זיך פרייען מיט האלבע זאכן, ווייל פונדעם וועט זיך דאך גארנישט אוועקשטעלן. ער שפירט אז אויף אזא יסוד קען מען גארנישט בויען, עס איז שוואכע יסודות.

אוועקשטעלן א שטוב אויף די יסודות פון חיזוק

די זאכן זענען גאר אייידל און הייקל. ווייל עס קען אפילו זיין אז טעארעטיש האט עס אן אמת אין זיך. אבער מיר ווייסן דאך אז "חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנו". מיר ווילן דאך די אמת'ע

תכלית, ליכטיגע דורות פון 'כבוד שמים'. וועז א מענטש קוקט אויף דער וועלט און ער נארט זיך נישט, זעהט ער דאך דאס עכטע מציאות: צי איז דען יעדער איינער אין אזא מצב פון אזעלכע גרויסע השגות - וואס מען טוט זאכן מיט א שלימות? מען וויסט דאך דעם אמת וויאזוי די וועלט זעהט היינט אויס. נו, וואלט דאך יעדער איינער געוואלט געבן פאר זיין קינד א סארט חינוך וואס האלט אן אויף שפעטער לדורי דורות - אפילו אין דער היינטיגער וועלט. אט פונדעם רעדן מיר דא, ווייל מיט אזא סארט וועג פון לעבן, גיבט דער טאטע איבער פאר זיינע קינדער א חינוך וואס דאס קינד וועט קענען מיטנעמען מיט זיך פאר זיין גאנץ לעבן צו קענען לעבן ווי א איד מיט א שמחת חיים.

טאמער מען לעבט נישט מיט חיזוק אלס קינד – שאַדט עס אויף דער עלטער

מען זעהט אין דער גשמיות'דיגער וועלט, וועז א מענטש ווערט אביסל עלטער, קען ער שוין נישט עסן אלערליי סארט עסנווארג, צוביסלעכווייז קען ער שוין נישט עסן נאך אין זאך און נאך איין זאך. וועט איינער פרעגן: דער מענטש איז קראנק געווארן? אמאל האט ער דאך יא געקענט עסן אלעס? וואס איז געשעהן מיט אים? דער תירוץ איז אבער: ניין! ער איז נישט יעצט קראנק געווארן! נאר די סארט עסנווארג איז נישט גוט פאר אים! אמאל האט ער דאס אויך נישט געדארפט עסן! וועז ער וואלט עס אמאל נישט געגעסן וואלט ער יעצט געהאט וויניגער פראבלעמען! די זעלבע זאך איז אין דער רוחניות'דיגער וועלט, מען זעהט אזויפיל מאל א מענטש אויף די עלטערע יארן געשעהט אים פראבלעמען אין עבודת השם אוז ער ברעכט אונטער, וואס דאס אלעס קומט נאר צוליב דעם וואס אין די יונגע יארן האט ער נישט געהאט די ריכטיגע זאטקייט אין עבודת השם, ער האט געלעבט מיט זאכן וואס איז נישט גוט געווען פאר אים, עס האט אים שוין דעמאלט געשאדט, נאר עס האט ענומען צייט ביז די שאדן איז ארויסגעקומען אז יעדער איינער קען עס שוין זעהן.

א פרישער אלטער איד – וויל ער האט געלעבט אלע יארן מיט חיזוק

וועז א מענטש לעבט אין אט די עבודה פון מחשיב זיין יעדעס ביסל. אוז ווי גערעדט - נישט נאר אויפן אופן פון 'אזמרה' - נאר אפילו אין אזא סארט אופן פון זיך פרייען וויאזוי עס איז, וויאזוי איך קוק אויס, דער עיקר אז איך האב עפעס א שייכות מיטן אויבערשטן, אזא סארט לעבן ברענגט פארן מענטש דעם זאטקייט אין עבודת השם, דאס איז די ריכטיגע געזונטע עסנווארג וואס שאדט נישט אויף דער עלטער, נאר פארקערט, אויף דער עלטער זעהט מען ווי פריש דער איד בלייבט מיט זיין ביסל תורה וואס ער קען נאך לערנען, ער פריידט זיך דערמיט און ער ווערט נישט פארטרוקנט, "גם כי יזקין לא יסור ממנו".

מען בעט ביים אויבערשטן: 'קרבה אל נפשי גאלה', גיב אונז אריין די ליכטיגקייט וואס די צדיקים שיינען אריין אין אונז 'אורו של משיח' צו קענען לעבן מיט די 'יא' - אפילו אויב עס איז צוהאקט און צוזעצט. העלף אונז מיר זאלן זוכה זיין צו גלויבן מיט א תמימות אין וואס די צדיקים זאגן אונז, צו גלויבן און מחשיב זיין יעדעס ביסל גוטס אפילו אויב עס פעהלט אין שלימות. העלף אונז מיר זאלן נישט מורא האבן איבערצוגעבן פאר אונזערע קינדער אונזער שמחה מיט דאס ביסל תורה און תפלה וואס מיר האבן, מיר זאלן גלויבן אז דאס וועט זיי נאר מקרב זיין צו דיר און נישט פארקערט, אז דאס וועט זיי געבן די כוחות זיך צו קענען האלטן אין א וועלט וואס פרובירט נאר צו מרחק זיין פון דיר. העלף אונז מיר זאלן

זוכה זיין צו מקיים זיין תורה און מצוות מיט גרויס שמחה, 'שמח נפש עבדך'. און מיר זאלן בקרוב זוכה זיין צום 'כי בשמחה תצאו' בבנין בית המקדש השלישי במהרה בימנו אמן.

פרשת משפטים

נושא:
זיין מחובר צום דאוונען

גלויבן אז אונזער
תפלה טוט אויף און
אז דער אויבערשטער
וואלט אויף אונזערע
ארציגע תפילות

פרשת משפטים

נושא: זיין מחובר צום דאוונען

גלויבן אז אונזער תפלה טוט אויף און אז דער אויבערשטער וואלט אויף אונזערע האנדלונגען

א. ארויסגיין פון קנעכטשאפט און גלות - גלויבן אז דער אויבערשטער הערט אונז אויס

באלד נאך 'מתן תורה' רעדט מען פון קנעכטשאפט | ארויסגענומען פון קנעכטשאפט, כדי צו זיין קנעכט פאר אים | מיר זענען פרייליך צו זיין קנעכט | א קנעכט מיטן נאנצן הארץ - עבודת התפילה | בית המקדש - דער צענטער פון תפילה | בית המקדש - דאס הארץ פון דער וועלט | א מענטש וואס דאוונט צום אויבערשטן -איז ער אויסגעלייזט | מצרים א פארשאלטענער פלאץ - וואו מען קען נישט דאוונען | איך האב דיר ארויסגענומען פון מצרים כדי דו זאלסט דאוונען צו מיר | דורך תפילה גייט מען ארויס פון קללה צו ברכה | משה, 'דער עבד נאמן', בעט זיך ביים אויבערשטן | א איד קומט אייביג צוריק צו זיין ארגינאלע צוראה - קנעכט פארן אויבערשטן | בויערן די אויערן עס זאל ווערן אויפגעשטאפט, און גלויבן אין 'כי אתה שומע' | אראפנעמען די האָר פון די אויערן

ב. סימן מובהק: טאמער מען גלויבט אז דער אויבערשטער פירט אלעס - איז מען מתפלל אויף יעדע זאך

דער אויבערשטער באשאפט די וועלט יעדע רגע | דער טעות פון דור אנוש | שבת רופט אויס אמונה - פארקערט פון דור אנוש | די שווערקייט צו גלויבן אז תפילה העלפט באמת

ג. שאלה: מענטשן מיט 'חכמת חיים' וואס האבן שוין איינגעזען אז דער אויבערשטער טוט אלעס צום גוטן, מוטשען זיך צו מתפלל זיין. דער ענטפער: אמונה אז יעדע תפלה מאכט בעסער דיין לעבן בפשוטו

אלעס וואס דער אויבערשטער טוט איז גוט | א שטארקייט אין אמונה ברענגט א שוואכקייט אין תפילה? | אריינטריט צום ענטפער | עס איז באהאלטן - כדי מיר זאלן האבן א בחירה | די רעזולטאטן זעהט מען נישט גלייך אויפן פלאץ | נישט לויט דיין קליין קאפ | דיין לעבן איז גוט - צוליב דיינע תפילות | תפילה מיט א נאנטקייט צום אויבערשטן | תפלה איז 'יחוד' - דער מקבל ווערט נכלל אינעם משפיע | די אמת'ע שפע: רואיגקייט

ד. גיי אראפ פון דמיונות - בעט קלייניקייטן

'אדער אלעס אדער גארנישט' | אויך א קליינע ישועה איז גוט | גיב מיר א געשמאק אין מיין שטיקל ברויט | קריך אראפ פונעם בוים פון דמיונות | אין מביאין ראיה מפי השמועה | "זאלסט מיר מער נישט בעטן אויף די דאזיגע זאך" | א 'נקודה טובה' פון תפילה

ה. 'אדנ-י שפתי תפתח' - דארט איז דער פלאץ זיך אפצושטעלן און אריינקלערן אין דער נאנטשאפט צווישן מיר און אויבערשטן, און בעטן פאר זיך.

'אדני שפתי תפתח' | ער פארט דורך א דאוונענן | שטעל זיך אפ א מינוט: 'וואו בין איך?' | איך בין מיטן אויבערשטן אליין, פארמאכט אין קודש הקדשים | 'גאל ישראל' - איך ווער יעצט אויסגעלייזט | ער האט הנאה צו רעדן צום אויבערשטן | לויף נישט אוועק פון דיר

נושא: זיין מחובר צום דאוונען

א.

ארויסגיין פון קנעכטשאפט און גלות - גלויבן אז דער אויבערשטער הערט אונז אויס

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבַשְּׁבִעִת יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם".

די תורה רעדט דא ארום די דינים פון אן עבד עברי, איינער וואס בית דין האט אים פארקויפט פאר א קנעכט, ווייל ער האט גע'גנב'ט און ער האט נישט געהאט צו באצאלן.

באלד נאך 'מתן תורה' רעדט מען פון קנעכטשאפט

דאס איז די ערשטע מצוה אין פרשת משפטים וואס קומט גלייך נאך פרשת יתרו - די פרשה פון מתן תורה, ווי דער אויבערשטער האט געזאגט: **"אנכי הוי'ה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים"**, וואס דאס איז דער וויכטיגסטער פסוק אין אמונה. דא אנטפלעקט זיך דער אויבערשטער צו אלע אידן, אין דעם דאזיגן פסוק פרעזענטירט זיך דער אויבערשטער כביכול אלס דער וואס האט אונז ארויסגענומען פון מצרים, פונעם 'בית עבדים'.

ארויסגענומען פון קנעכטשאפט, כדי צו זיין קנעכט פאר אים

אידן זענען געווען קנעכט אין מצרים, און זיי זענען ארויס פון דארטן כדי צו ווערן קנעכט פונעם אויבערשטן. דערפאר ווערט דאס דערמאנט אינעם ערשטן פסוק פון עשרת הדברות. דאס איז טאקע די סיבה אז די פרשה גלייך נאך קבלת התורה הייבט זיך אן מיט הלכות 'עבד', א מעשה פון א אידישן קנעכט. אויך ענדיגט זיך הלכות עבד מיט דער הלכה פון 'לעכערן די אויער' פאר א קנעכט וועלכער וויל בלייבן ביים הער, און **רש"י** איז מסביר (בייי א פאל וואס 'ענער האט זיך אליינס פארקויפט פאר א קנעכט) דעם טעם דערפון - עס רופט אויס אז ער האט פארפעלט צו דערהערן: "כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם" - אידן זענען מיינע קנעכט. זעהן מיר פון דעם נאך אן אופן ווי די דאזיגע פרשה ברענגט ארויס די נקודה אז מיר זענען 'עבדי השם'.

מיר זענען פרייליך צו זיין קנעכט

שטייענדיג אין דער פרשה פון קנעכטשאפט, איז אודאי נישט מער ווי פאסיג אריינצוקלערן אינעם פנימיות'דיגן דערהער פון אונזער קנעכטשאפט וואס מיר האבן באקומען מיט גרויס שמחה ביי קבלת התורה, וועו דער אויבערשטער האט אונז געגומען צו זיך, און מיר האבן געשריגן 'נעשה ונשמע' - מיר ווילן זיין געטרייע קנעכט צום אויבערשטן.

א קנעכט מיטן גאנצן הארץ - עבודת התפילה

מיר זאגן יעדן טאג ביי קריאת שמע צוויי מאל א טאג: "אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את הוי'ה אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם" - דער אויבערשטער באפעלט אונז מיר זאלן אים ליב האבן און אים דינען מיטן גאנצן הארץ. דער פשוט'ער טייטש איז: אונזער עבודה זאל זיין מיט הארץ - נישט סתם אבי געטון. אבער **חז"ל** טייטשן דעם פסוק אביסל טיפער: אונזער עבודה איז אין הארץ - נישט קיין פיזישע עבודה; ווי זיי ערקלערן אונז (ברכות כו:): "איזהו עבודה שבלב, זו תפילה" - וועלכע עבודה איז אין הארץ? דאס איז תפילה! קומט אויס אז מיר זענען 'עבדים' כדי אים צו דינען מיט דער 'עבודה' פון תפלה. דאס איז וואס די תורה רופט אָן 'עבודה', און מיט דעם זענען מיר געטרייע קנעכט.

בית המקדש - דער צענטער פון תפילה

מיר ווייסן אויך אז אלעס וואס די כהנים האבן געטון אין בית המקדש, ווערט אנגערופן 'עבודה', וואס דארט איז דער צענטער פון תפילה פאר דער גאנצער וועלט, פאר אלע פעלקער; ווי עס שטייט אין פסוק (ישעיה נו ז): "ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים". און מען זעהט טאקע אין **הלכות תפילה**: אויב קען מען דאוונגען מיטן פנים אנטקעגן דער זייט וואס דער ביהמ"ק געפונט זיך דארט, דארף מען אזוי טון. און טאמער מען קען נישט, דארף מען זיך פאָרשטעלן כאילו מען געפונט זיך אינעם בית המקדש און דארט דאוונענט מען (עיין שו"ע אורח חיים סי' צ"ד באריכות).

בית המקדש - דאס הארץ פון דער וועלט

דער בית המקדש איז דער צענטער פון תפילות, וואס דאס איז אן 'עבודה' פון 'הארץ'; ווי אויבן דערמאנט. **חז"ל** זאגן אונז אז דער בית המקדש איז דאס 'הארץ' פון דער וועלט. אזוי אויך געפונט מען אז מען דארף בויען דעם בית המקדש מיט 'קלוגשאפט פון הארץ'; ווי עס שטייט אין פסוק (שמות לו א): "ועשה בצלאל ואהליהב וכל איש חכם לב וגו' לעשות את כל מלאכת עבודת הקודש וגו'" - בצלאל האט צוזאמגענומען מענטשן מיט קלוגע 'הערצער'. אזוי אויך שלמה המלך וועלכער האט געבויעט דעם ערשטן בית המקדש, שטייט אויף אים אין פסוק (מלכים-א ג יב): 'חכם לב'. די חכמה וואס איז דא אין הארץ, וועלכע אנגערופן אין ספרים 'פנימיות הלב'; ווי מען טרעפט טאקע אין זוהר הקדוש, ווי ער שטעלט אוועק דעם בית המקדש לויטן געבוי פונעם מענטשליכן גוף, שטייט דארט אז דער 'קודש הקדשים' איז דער 'פנימיות הלב'.

א מענטש וואס דאוועגט צום אויבערשטן -איז ער אויסגעלייזט

עס שטייט אין די הייליגע **ספרים** (ל"מ תנינא ז): "דער עיקר גלות איז צוליב חסרון אין אמונה - און דער עיקר אמונה קומט פון תפילה". מיר זעהן טאקע אז וועו אידן האבן געהאט א בית המקדש אדער משכן,

וואס איז דער 'בית תפלה', זענען זיי נישט געווען אין 'גלות', און דעם אויבערשטנ'ס כבוד איז געווען פארשפרייט אויף דער גאנצער וועלט - די 'אמונה' איז נישט געווען באהאלטן. אידן זענען נישט געווען קיין קנעכט צו קיינעם, נאר צום אויבערשטן, און דערפאר איז די 'תפילה' געווען בשלימות.

מצרים א פארשאלטענער פלאץ - וואו מען קען נישט דאוונענען

ווידער, וועו אידן זענען געווען אין מצרים, און דעם אויבערשטנ'ס כבוד איז געווען באהאלטן, דאן האט מען נישט געקענט מתפלל זיין אין מצרים; ווי משה האט געזאגט פאר פרעה (שמות ט כט): "כצאתי את העיר אפרוש את כפי" - וועו איך וועל ארויסגיין פון שטאט, וועל איך בעטן פונעם אויבערשטן. דער אויבערשטער האט אונז ארויסגענומען פון מצרים, פונעם לאנד פון נידריגע קנעכטשאפט, וואס איז פארשאלטן נאך פון חם (מצרים שטאמט פון חם וואס איז געווארן געשאלטן דורך נח), און ער האט אונז געגעבן די תורה - עשרת הדברות, און געזאגט: "אנכי הוי'ה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים", און ער האט אונז געגעבן די עבודת התפילה אים צו דינען מיט געטרייישאפט.

איך האב דיר ארויסגענומען פון מצרים כדי דו זאלסט דאוונענען צו מיר

דאס זעהן מיר אויך אינעם פסוק: "אנכי הוי'ה אלהיך המעלך מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו" - איך בין דער אויבערשטער דיין גאט, וואס האט דיר ארויסגענומען פון מצרים, מאך אויף דיין מויל און איך וועל עס אנפילן. זעהט מען דא אז דער אויבערשטער האט אונז ארויסגענומען פון מצרים כדי מיר זאלן עפענען אונזער מויל - צו מתפלל זיין פאר אים, און ער וועט אונז שוין אנפילן מיט אלעם וואס מיר דארפן.

דורך תפילה גייט מען ארויס פון קללה צו ברכה

אליעזר דער קנעכט פון אברהם, שטאמט פון כנען וואס איז א זון פון חם, ער איז אויך געווען פארשאלטן פון אנהויב, ביז ער איז געווארן געבענטש (בר"ר ס ז). דאס איז געווען וועו ער האט אסאך מתפלל געווען זוכנדיג דעם שידוך פאר יצחק. 'יצחק רבקה' איז בגימטריא 'תפלה' (515), זייער שידוך איז געטראפן געווארן דורך די תפלות פון אליעזר, וואס האט גאר אסאך געבעטן; ווי מיר טרעפן אין די פסוקים פון פרשת חיי שרה. דערפאר איז אליעזר ארויס פון קללה און אריין אין ברכה, ווייל ער האט אויפגעטוישט די קנעכטשאפט פון כנען, צו די 'עבדות' פון תפילה צום אויבערשטן.

משה, 'דער עבד נאמן', בעט זיך ביים אויבערשטן

משה רבינו ווערט אנגערופן אן אמת'ער קנעכט פארן אויבערשטן, וואס דער אויבערשטער אליינס זאגט עדות אויף אים (במדבר יב ז): "עבדי משה" - מיין קנעכט משה. ווייל טאקע דער משה, וואס האט געגעבן די תורה פאר די אידן, האט אויך איינגעריסן מיט גאר אסאך תפילות ביים אויבערשטן, סיי פארן וואוילזיין פון אידן - כסדר יעדעס מאל וועו עס האט אויסגעפעלט, און סיי וועו ער האט געוואלט ארייניגין קיין ארץ ישראל: "ואתחנן אל הוי'ה בעת ההוא לאמר", משה האט דאן געבעטן פינף-הונדערט-און-פופצן תפלות. משה האט געגומען די תורה וואס ער האט מקבל געווען, און ער האט געמאכט דערפון תפילות.

א איד קומט אייביג צוריק צו זיין ארגינאלע צורה – קנעכט פארן אויבערשטן

טאקע דאס זעהן מיר אין דער וואכנדיגער סדרה: אן ארימער איד וואס מוטשעט זיך גאר שטארק אויף פרנסה, אבער אנשטאט זיך צו פארקויפן אלס קנעכט פארן אויבערשטן - אים צו דינען מיט עבודת התפילה, איז ער געגאנגען און זיך נעבען פארקויפט פאר א קנעכט. אבער אפילו אזא איד בלייבט נישט א קנעכט אויף צי לאנג, נאך זעקס יאר ווערט ער באפרייט, ווייל ער איז דאך א קנעכט פונעם אויבערשטן, ער גייט ארויס פון דער צייטווייליגער אומארגינאלער קנעכטשאפט, צו זיין אמת'ע אייביגע קנעכטשאפט פארן אויבערשטן: **"ובשביעית יצא לחפשי חינם"** - 'חינם' דאס מיינט מען די 'מתנת חינם', אן אומזיסטע מתנה פונעם אויבערשטן, וואס לייזט אים אויס, ער זאל ארויסגיין פון זיין גלות און צוריק אנהייבן צו לעבן מיט תפילה, פונקט ווי משה וואס האט געבעטן, 'ואתחנן', אז דער אויבערשטער זאל אים שענקען א מתנת חנם. (די אמת'ע צורה פון תפלה, איז ווען מען בעט א מתנת חינם, נאר צוליב דעם אויבערשטנ'ס רחמנות אויף אונז).

בזיערן די אויערן עס זאל וזערן אזיפגעשטאפט, און גלזיבן אין 'כי אתה שומע'

דער פסוק זאגט: אויב וויל ער נישט ארויסגיין, דאן בויערט מען זיין אויער נעבן דער טיר. זאגט רש"י: פארוואס דוקא דער אויער, ווייל דער אויער האט זיך נישט גוט צוגעהערט צום 'לא תגנוב', אדער 'כי לי בני ישראל עבדים הם'.

אבער מען קען אויך זאגן, אז מען בויערט אים די אויערן ווייל ער גלויבט נישט אין 'עבודת התפילה', אז דער אויבערשטער הערט אויס אונזער געבעט - "כי אתה שומע תפילת כל פה", ווען יא וואלט ער זיך פארקויפט אלס קנעכט צום אויבערשטן, און געבעטן פון אים פרנסה, און ער וואלט נישט צוגעקומען זיך צו פארקויפן פאר א קנעכט.

אראפנעמען די האָר פון די אויערן

עס שטייט אין **זוהר הק'**[א] אז מען דארף אראפנעמען די האר פון די אויערן בשעת מען שטעלט זיך דאוונען, עס זאל נישט ווערן פארשטאפט די טויערן פון וואו עס ווערט אויסגעהערט די תפלות. מיר וועלן נישט אריינגיין יעצט אין די אלע פירושים וואס איז דא ארום די ווערטער פון זוהר, אבער דאס קענען מיר קלאר ארויסנעמען פון דעם: **מען זאל אכטונג געבן עס זאל נישט ווערן פארשטאפט די אמונה אז דער אויבערשטער הערט אויס אונזערע תפילות.**

ב.

סימן מובהק: טאמער מען גלויבט אז דער אויבערשטער פירט אלעס - איז מען מתפלל אויף יעדע זאך

וועו א איד לעבט מיט תפילה 'תפילה לאל - חיי', זיין לעבן באשטייט פון תפלה צום אויבערשטן, אזא איינער איז אויסגעלייזט! ווייל דער עיקר גלות איז ווען א מענטש גלויבט נישט אין זיינע תפילות,

מא. תיקונ"ז (קכב.) ובגין די צריך לבערא שערא מעל אודנין, דלא יהון סתימין תרעין דשמיעה דצלותא, דבהון שמע צלותין ההוא דאתמר ביה 'שומע תפלה עדיך כל בשר יבואו'.

דאס מיינט אז ער איז א קנעכט אין מצרים, אבער ווען ער גלויבט אין זיינע תפילות דעמאלט גייט ער ארויס פון גלות.

דער אויבערשטער באשאפט די וועלט יעדע רגע

א איד קען גלויבן מיט אמונה שלימה אז דער אויבערשטער האט באשאפן די וועלט, אבער צו גלויבן אז דער אויבערשטער באשאפט די וועלט יעדע רגע פון פריש, אז יעדעס ריר וואס געשעהט דא - אפילו נאך בריאת העולם - איז אלעס דירעקט 'נאר' פונעם אויבערשטן, דאס גייט נאר מיט אמונה אין תפילה! ווייל **טאמער גלויבסטו אז דער אויבערשטער באשאפט די וועלט יעדע רגע פון פריש, דאן פארוואס זאלסטו נישט בעטן יעדע רגע פונקטליך וואס דו דארפסט? דער אויבערשטער איז דאך אין פולסטן קאנטראל.**

דער טעות פון דור אנוש

דאס איז געווען דער שרעקליכער זינלאזער טעות פון דור אנוש, זיי האבן געגלויבט אז דער אויבערשטער האט באשאפן די וועלט, אבער זיי האבן געקלערט אז פון דא און ווייטער, האט דער אויבערשטער געלאזט די וועלט זיך פירן פון זיך אליינס, לויט די כללים וואס ער האט באשאפן. דערפאר האבן זיי זיך געגומען דאוועגען צו די זון און לבנה, טראכטנדיג אז יעצט דארף מען צוקומען צו זיי רחמנא ליצלן. דאס איז א שרעקליכער טעות, ממש עבודה זרה. ווייל דער עיקר אמונה איז צו גלויבן אז דער אויבערשטער באשאפט די וועלט יעדע סקונדע פון פריש, און אלעס ווערט געטון אינגאנצן נאר דורך אים, דערפאר האט נישט א מענטש וואס צו טון אויף דער וועלט, נאר צו בעטן און טון זיין רצון.

שבת רזפט אויס אמונה – פארקערט פון דור אנוש

טאקע דערפאר שטייט אין **חז"ל** (שבת קיח:): "כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו" - ווער עס היט דעם שבת ווי עס דארף צו זיין, אפילו אויב דינט ער עבודה זרה ווי דעם דור אנוש, איז מען אים מוחל. יעצט - נאך די אויבנדערמאנטע הקדמה - פארשטייט מען דאס זייער גוט: ווייל עבודה זרה פון דור אנוש קומט פון דעם וואס מען גלויבט נישט אז דער אויבערשטער באשאפט די וועלט כסדר. אבער דער וואס היט שבת קודש, רופט אויס ממש דאס פארקערטע, ווייל **דאס וואס ער היט היינט שבת, מיינט אז ער גלויבט אז עס האט זיך איבערגעשפילט נאכאמאל די גאנצע "ששת ימי בראשית" דעם פארגאנגענעם וואך! דער אויבערשטער האט נאכאמאל באשאפן זיין וועלט, און יעצט רוהט ער!**

די שוועריקייט צו גלויבן אז תפילה העלפט באמת

דאס איז **דער שווערסטער פארהער אין אמונה – צו גלויבן אז מען קען אלעס טוישן דורך תפילה, אפילו די טבע**; ווי אויבן דערמאנט (ל"מ תנינא ז): "דער עיקר גלות איז דאס וואס עס פעלט אין אמונה". וועלכער חלק אין אמונה איז דאס מערסטע אפגעשוואכט אינעם איצטיגן לאנגן גלות? דאס איז די אמונה אז תפילה העלפט באמת! אפגערעדט אז עס איז ביטער שווער צו גלויבן די דאזיגע זאך בשעת ווען א מענטש דערהערט שטארק די אמונה אין 'ידיעה' - אז דער אויבערשטער פירט זיך זיין וועלט מיט אן אויסגערעכנטקייט, מיר קענען בכלל נישט פארשטיין זיינע וועגן, און אלעס וואס ער טוט איז גוט. אבער אפילו נאך וואס א מענטש דערהערט שוין 'בחירה' - אז דער אויבערשטער האט יא געלאזט אפן פאר אונז צו אויסוועלן דעם וועג, איז נאכאלץ זייער שווער צו גלויבן אז מיט תפילה קען מען אלעס טוישן.

ג.

שאלה: מענטשן מיט 'חכמת חיים' וואס האבן שוין אייגעזעהן אז דער אויבערשטער טוט אלעס צום גוטן, מוטשען זיך צו מתפלל זיין. דער ענטפער: אמונה אז יעדע תפלה מאכט בעסער דיין לעבן כפשוטו

מיר זעהן אז דוקא די יונגע שעפעלעך - ליכטיגע אידישע קינדערלעך, זיי האבן די ריינע ציכטיגע אמונה אז דער אויבערשטער הערט אויס זייער געבעט. אבער **מיט די יארן ווערט שוועכער צו גלויבן אין תפילה.** ווייל ווי עלטער דער מענטש ווערט, הייבט ער אן צו פארשטיין ווי גרויס איז דאס רחמנות פונעם אויבערשטן, וואס האט נישט נאכגעגעבן זיינע קינדערישע בקשות, ער האט דורכאויס זיין לעבן אזויפיל געבעטן און איינגעריסן אויף געווייסע זאכן, אבער דער אויבערשטער ווייסט וואס איז באמת גוט פאר אים, און מיט גרויס רחמנות האט ער 'נישט' אויסגעפילט זיינע בקשות. און דאס מאכט א שווערייט צו מתפלל זיין אויף זיינע באדערפענישן.

אלעס וואס דער אויבערשטער טוט איז גוט

א מענטש מיט חכמת חיים, ווען ער אנערקענט ווי גרויס איז דאס רחמנות און חסדים פונעם אויבערשטן אויף אים, פארשטייט ער אז עס איז נישטא אויף וואס צו ווינען און קלאגן, ער אנערקענט אז אלעס איז אויפן בעסטן פארנעם - ווי אזוי דער אויבערשטער טוט איז גוט. **ווען ער וואלט זיך נישט געשעמט, וואלט ער געמאכט א סעודת הודאה, צו דאנקען דעם אויבערשטן אויף דעם וואס ער האט נישט אויסגעפירט זיינע בקשות, פון די לעצטע צענדליגע יארן.**

א שטארקייט אין אמונה ברענגט א שוואכקייט אין תפילה?

פון דער אנדערער זייט, אלעס איז ריכטיג, אבער, געוואלד און געשריגן, דאס אלעס קען צוברענגען דעם מענטש אז ער זאל אויפהערן צו בעטן - ווייל אלעס איז דאך פון אויבערשטן. און געוואלד, טאמער איז ער נישט מתפלל - האט ער נישט קיין לעבן! **"תפילה לאל, חיי"**. מיר רעדן נישט פון אפגעקילטע אידן חס ושלום, נאר מיר רעדן פון ערליכע אידן יראים ושלמים, וואס פון גרויס התבוננות אינעם רחמנות און חסדים פון אויבערשטן, און פון גרויס אמונה אז 'אלעס וואס דער אויבערשטער טוט איז גוט', שוואכט עס זיי אפ פון בעטן. וואס טוט מען דא? וויאזוי גיבט מען זיך אן עצה?

אריינטריט צום ענטפער

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן 'ויהי נא אמרינו לרצון' - אונזערע ווערטער זאל זיין לויט דיין רצון. מיר קומען דא רעדן אין זכות פון די גרויסע צדיקים וואס זענען די בחינה פון משה, און אין זכות פון 'שבת שקלים' וואס דער אויבערשטער האט געזאגט פאר משה רבינו אז יעדעס יאר ווען מען ליינט די פרשה פון שקלים וועט ער שטיין און אויפהייבן די קעפ פון אידישע קינדער (תנחומא כי תשא פ"ג): "חייך כשם שאתה עומד עכשיו ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשן, כך בכל שנה ושנה שקוראין אותה

לפני, כאילו אתה עומד שם באותה שעה וזוקף את ראשן". אין זכות פונעם צדיק יסוד עולם (אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא) וואס הייבט אויף די קעפ פון אידישע קינדער, וועלן מיר אריינטרעטן צו רעדן וועגן די אמונה אין תפלה - צו גלויבן אין תפילה.

עס איז באהאלטן – כדי מיר זאלן האבן א בחירה

דאס וואס עס איז אזוי שווער צו גלויבן אז תפילה העלפט - דאס האט דער אויבערשטער ספעציעל געמאכט! כדי מיר זאלן האבן א בחירה. ווייל **אזוי וועלן מיר קומען דאוועגען בלויז ווייל ער האט געהייסן, און נישט ווייל דאס איז אן איבערגעצייגטער פאקט אז תפילה העלפט. טאקע דערפאר מאכט דער אויבערשטער פארנעפלט דעם מענטש'נס אויגן, ער זאל נישט כאפן - אפילו ווען עס שפילט זיך אפ פארנט פון זיינע אויגן, קליפ און קלאר, אז דער אויבערשטער האט אים געהאלפן צוליב תפילה.** דאס אלעס איז, כדי עס זאל בלייבן א בחירה, און בפרט יעצט סוף פונעם גלות וואס די הסתרה שטארקט זיך מורא'דיג שטארק - מיר זאלן האבן א בחירה, כדי צו גלויבן אינעם אויבערשטן ווייל מיר ווילן גלויבן און נישט ווייל מען זעהט.

די רעזולטאטן זעהט מען נישט גלייך אויפן פלאץ

אבער ווען א מענטש וועט עפענען זיינע אויגן, צווישן זיך מיטן אויבערשטן, וועט ער זעהן ווי יעדע תפילה וואס ער האט געבעטן, איז געווארן אנגענומען. מען דארף נאר וואַרטן אביסל און האלטן די אויגן אפן עס צו זעהן. נאר דאס איז זייער שווער, ווייל א מענטש וויל זעהן רעזולטאטן גלייך אויפן פלאץ. אלעמאל ווען ער לערנט אדער ער טוט מצוות, זעהט ער און ער שפירט די רעזולטאטן אויפן פלאץ, ער האט עפעס אין די האנט, אנדערש איז ביי תפילה וואס ער זעהט נישט קיין שום תוצאות אויפן פלאץ.

נישט לויט דיין קליין קאפ

נאכמער: א מענטש וויל געהאלפן ווערן לויט זיין פארשטאנד און באגריף, עס זאל ווערן אויסגעפילט זיינע געבעטן פונקטליך ווי אזוי ער וויל - נישט מער און נישט ווייניגער. אבער דער אויבערשטער מיט גרויס רחמנות 'נעמט אן זיינע תפילות' און גיבט אים דאס וואס ער דארף באמת, זיין תפילה וועט אנגענומען - און עס ווערט אים גוט אין דער זאך וואס ער האט געבעטן, נאר אביסעלע אנדערש פון זיין ארגינעלע בקשה, ווייל ער האט נישט דעם שכל צו ווייסן וואס און וויאזוי צו בעטן.

דיין לעבן איז גוט – צוליב דיינע תפילות

דאס וואס מיר האבן פריער פארציילט וועגן א איד וואס ווייל מאכן א סעודת הודאה, אז דער אויבערשטער האט נישט אויסגעהערט זיין געבעט. ער אנערקענט די גוטסקייט פון אויבערשטן, און דערפאר איז אים יעצט שווער צו בעטן אויף וויטער. דער ענטפער פאר אזא איינעם איז: "אדרבה - פונקט פארקערט, **נאך ווי איז דיין תפילה געווארן אנגענומען! עס האט אויפגעשטורעמט אלע הימלען, איבערגעקערט די סדרי הבריאה אז דו זאלסט האבן א שפע פון גוטס. נאר - נישט לויט דיין קליינעם שכל, אבער דיין לעבן איז אנדערש געווארן און בעסער געווארן, צוליב דיינע תפילות!** דו דארפסט פארזעצן צו מתפלל זיין וויטער אויף אלעם וואס דו שפירסט אז עס פעלט דיר, און אויף אלעם וואס דו ווילסט".

תפילה מיט א נאנטקייט צום אויבערשטן

די צורה פון דער תפילה פון א איד איז אן אייגענע פרטיות'דיגע גאולה, 'קרבה אל נפשי גאלה'. וועז מען זאגט "ברוך אתה הוי'ה גאל ישראל", גלויבט א איד אין זיין אייגענע גאולה, אז דער אויבערשטער שטייט יעצט אנטקעגן אים און הערט אויס יעדעס ווארט וואס קומט ארויס פון זיין מויל, און נעמט אן יעדע געבעט מיט רחמים און רצון.

תפלה איז 'יחוד' – דער מקבל וועלט נכלל אינעם משפיע

דאס איז וואס עס שטייט אין **שולחן ערוך**: "אינו מפסיק בין גאולה לתפילה" - באלד נאכן זאגן 'גאל ישראל' - הייבט ער אן צו מתפלל זיין. ווייל ער דערהערט אז דער כח פון תפלה אט דאס איז זיין גאולה. און עס הייבט זיך אן מיט: "א'דני ש'פתי 'תפתח" (ר"ת אשת) - דא ליגט באהאלטן דער סוד פון יחוד, שטילערהייט, פנים בפנים, פארמאכט מיטן אויבערשטן. דאס איז נאך א טיפערע גאולה, ער וועלט 'אויסגעלייזט פון זיין אייגענע מציאות' - און וועלט נכלל אינעם אויבערשטן כביכול, פונקט ווי די מלכות וואס וועלט נכלל אינעם משפיע (ווי שפעטער אויסגעשמועסט און פארברייטערט).

די אמת'ע שפע: רזאיגקייט

דאן וועז ער בעט 'ברך עלינו', ער בעט טאפעדיגע געלט און פרנסה, עס זאל זיין אפענע גוטס, און עס גייט אריבער אויף אים נאך א טאג און נאך א טאג, און ער זעהט נישט זיין ישועה אויפן האריזאנט, דאן זאל ער נאר אויפמאכן זיינע אויגן, וועט ער זעהן ווי אין זכות פון זיינע תפילות איז אריין א מורא'דיגע שפע און ברכה אין זיין געלט... טאקע אמת, אז ער האט נישט באקומען דאס וואס ער האט געבעטן (די מיליאנען און ביליאנען), אבער ער זעהט קלאר ווי ביים צווייטן ברענגט אים זיין גרויס עשירות נאר צרות, דאגות און קנאה, און ביי אים איז דא א געוואלדיגע ברכה אין דאס ביסעלע געלט; ווי עס שטייט אין פסוק (שמות כג כה): "וברך את לחמך ואת מימך", ער האט דעם ישוב הדעת און השגות אלקות אין זיין גשמיות'דיג לעבן, וואס איז טייערער פון גאלד, אן אמת'ע שפע אינעם גשמיות.

ד.

גיי אראפ פון דמיונות - בעט קלייניקייטן

מיר וועלן אריינגיין אין נאך מער א פנימיות'דיגער דערהער אינעם סוד פון תפילה. מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן: אונזערע וועלטער זאלן זיין לויט דיין רצון. "ערוב עבדך לטוב אל יעשקנו זדים".

'אדער אלעס אדער גארנישט'

אויב מיר וועלן זיך מתבונן זיין וועלן מיר זעהן: דער עיקר שווערקייט ביי תפילה איז וועז מען בעט 'אסאך'. וואס ביי תורה און מצוות וועייסט שוין היינט יעדער איינער אז דער איינציגסטער וועג זיך צו דערהאלטן, איז מיטן האלטן חשוב און טייער דאס ביסל תורה און דאס ביסל תפילה, מצוות און מעשים טובים וואס מען האט. מיר לעבן אין א שווערן דור און וויפיל נשמות זענען געפאלן ווי פליגן ר"ל, נאר ווייל זיי האבן געהאט אזעלכע גרויסע רצונות, און ווייל זיי האבן נישט געקענט אנקומען צו דעם, האבן זיי זיך מייאש געווען אויך פון אביסל. די צדיקים קערן צוריק אידן צום אויבערשטן, 'רבים השיב מעון',

דורך דעם וואס זיי שיינען אריין פאר אידן, ווי חשוב און טייער זיי זענען פארן אויבערשטן. זיי לערנען אויס פאר אידישע קינדער זיך צו פרייען מיט יעדעס ביסל גוטס וואס מען טוט.

אויך א קליינע ישועה איז גוט

עס זענען אבער פארהאן מענטשן וואס פארשטייען אז ביי תורה מצוות און מעשים טובים, דארף מען זיך פרייען מיט אביסל, אבער ביים דאוונען בעטן זיי נאך אלץ נאר אויף גרויסע דערהויבענע זאכן. אבער דער אמת איז אז פונקט ווי ביי תורה, איז דאס מציאות אז דורכדעם וואס דו וועסט וועלן גאר אסאך, וועסטו פאלן גאר שטארק, און אפילו 'אביסל' וועסטו נישט האבן - פונקט אזוי איז ביי תפילה, **אויב וועסטו מיינען אז תפילה איז נאר ווען מען בעט גאר אסאך אויף א גאנצע ישועה, דאן קענסטו נאך פאלן פון דעם.**

גיב מיר א געשמאק אין מיין שטיקל ברויט

אנשטאט צו מיינען אז מען קען בעטן נאר אויף א גאנצע ישועה און דערפאר בעטסטו גארנישט, איז בעסער אז דו זאלסט אנהייבן צו פארשטיין אז אביסל איז אויך גוט, **הייב אן צו בעטן א קליינע תפילה: "רבונו של עולם, טאטע זיסער, גיב מיר שפע אינעם ביסל וואס איך האב, גיב מיר דעת איך זאל שפירן א טעם פון מן אין מיין ביסל ברויט וואס איך האב יא, איך זאל פארשטיין אז דו גיבסט ברויט צו עסן,** 'הזן את העולם כולו בטובו בחן בחסד וברחמים', דאס איז דאך די ברכה וואס משה רבינו האט מתקן געווען וועס איז געפאלן די מן".

קריך אראפ פונעם בוים פון דמיונות

א מענטש הערט אויף צו דאוונען וועז זיינע דמיונות קראכן אריין מיט א הילכיגן זעץ אינעם ריאליטעיט... דאס פאסירט נאר, ווייל ער בעט נאר אויף דמיונות. דערפאר זאל ער אנהייבן בעטן אויף אביסל: "באשעפער העלף, איך זאל וויסן וואס צו טון מיט דאס ביסל געלט וואס איך האב, עס זאל זיין אין דעם א ברכה". נישט ווייל דער אויבערשטער קען נישט געבן פארן מענטש אין איין סעקונדע 'מיליאנען', די גאנצע וועלט געהערט דאך פארן אויבערשטן, "לי הכסף ולי הזהב" (חגי ב ח). אבער **דער אויבערשטער איז א רחום וחנון, ער וועט דיר נישט געבן עפעס וואס איז נישט גוט פאר דיר, דערפאר בעט אויף אביסל.** פונקט ווי מען ברענגט א לייטער פארן בחור, ער זאל אראפקריכן פון זיינע דמיונות, און אנהייבן צו לערנען וויפיל ער קען באמת, פונקט אזוי, גיי דו אראפ פונעם בוים פון דמיונות און הייב אן צו בעטן אויף דעם פלאץ אוואו דו שטייסט.

אין מביאין ראיה מפי השמועה

טייערער אינגערמאן, ברענג נישט יעצט קיין מעשיות פון מופתים וואס מענטשן האבן געבעטן און באקומען גרויס עשירות, ווייל ווער עס גייט אריין אין דעם, קען אויך פאלן ווען ער וועט הערן די פארקערטע מעשיות[מב]... וויפיל מעשיות איז דא פון צדיקים וואס האבן נישט געוואלט צוזאגן עשירות

מב. ווי עס שטייט אין ספרים הקדושים (ל"מ תנינא לב): "טובה גדולה הוא להעולם שנעלם ונשרף ספרי הצדיקים התנאים ואמוראים, כי זה לעומת זה יש ספרי מינים שאם היו ח"ו מתפשטין בעולם לא היה אפשר כלל להתקרב אל השי"ת", פון דא זעהט מען אז נישט אלעמאל איז גוט צו פארציילן די אלע מעשיות פון תפילה, ווייל עס איז דא בשפע מעשיות אויף פארקערט, נאר מען דארף גלויבן אין תפילה.

אדער קינדער פאר געוויסע אידן, וואס זענען שפעטער געאנגען צו א צווייטן צדיק וואס האט יא צוגעזאגט, און שפעטער איז געווען ביטער זייער גורל, ווייל מידת הרחמים גייט נישט לויט אונזער קליינטשיגער שכל.

"זאלסט מיר מער נישט בעטן אויף די דאזיגע זאך"

דער אויבערשטער הערט אויס יעדע געבעט און נעמט עס אן מיט גרויס רחמים, מיר גלויבן אז מען קען באמת אלעס טוישן דורך תפילה. אבער דער אויבערשטער האט שוין געזאגט פאר משה רבינו, נאך וואס ער האט געבעטן פינף-הונדערט-און-פופצן מאל ער זאל זוכה זיין אריינצוגיין אין ארץ ישראל (דברים ג כו): "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה" - זאלסט מיר מער נישט בעטן אויף דעם דאזיגן זאך.

א 'נקודה טובה' פון תפילה

מען דארף אסאך בעטן, די תפילות ווערן אודאי אנגענומען. אבער מען דארף האבן דעת הצדיקים צו וויסן וויפיל און אויף וואס צו בעטן, צו בעטן אויפן פלאץ אוואו מען שטייט. וועו מען האט נישט קיין 'אור הצדיק', קען מען ברענגען מעשיות און געשיכטעס פון דער אנדערער עק וועלט, ווי מענטשן האבן געזעהן ניסים, בשעת וועו זיינע שכנים און קרובים האבן פארקערטע מעשיות. דערפאר **דארף מען גלויבן אין אביסל, און נעמען דעם געדאנק פון 'נקודות טובות' - וואס די צדיקים שיינען אונז אריין אין אלע אנדערע הינזיכטן פונעם לעבן - און דאס נוצן אויך אויף תפילה.**

ה.

'אדנ-י שפתי תפתח' - דארט איז דער פלאץ זיך אפצושטעלן און אריינקלערן אין דער נאנטשאפט צווישן מיר און אויבערשטן, און בעטן פאר זיך.

'אדני שפתי תפתח'

חז"ל (ברכות ד:) האבן מתקן געווען אז מען זאל זאגן: "אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך" בעפאר שמונה עשרה. מיר האבן אויבן דערמאנט דאס וואס חז"ל זאגן אז מען טאר נישט מפסיק זיין צווישן גאולה מיט תפילה, פרעגט די גמרא וואס איז מיט 'אדני שפתי תפתח'? ענטפערט די גמרא אז דאס איז שוין א חלק פון שמונה עשרה! (מיר וועלן נישט אריינגיין אין די נגלות התורה פון דער סוגיא).

ער פארט דורך א דאוונענען

עס זענען דא אזעלכע וואס פארזוימען זיך ביי דער ברכה פון 'אתה חונן'. עס זענען דא אזעלכע ביי די ברכה פון 'ברך עלינו' אדער 'רפאנו' - יעדער אויף דאס וואס ער דארף אסאך רחמים. אבער עס איז דא א איד וואס פארזוימט זיך אביסל ביי 'אדני שפתי תפתח'. ווייל וועו ער שטעלט זיך דאוונענען שחרית, ער זאגט די ברכות, עקידה, קרבנות, איזהו מקומן, פסוקי דזמרה, אא"וו, גייט ער פון היכל צו היכל, ער שיינט אריין אין אלע עולמות, ער שניידט און רייסט אויס אלע קליפות, און איז עוסק אין דערהויבענע עבודות - געוואלדיג שב'געוואלדיג.

שטעל זיך אפ א מינוט: 'זואז בין איך?'

אבער א מינוט בעפאר ער הייבט אן שמונה עשרה, וואס דארט דאוונט ער ווייטער מיט א ברען פאר דער שכינה הקדושה און פאר כלל ישראל און פאר וועם נישט... גיבט ער זיך א האסטיגן שטעל אפ: "איין מינוט, וואס איז מיט מיר? איך דאוועז פאר דער גאנצער וועלט, איך בין מתקן אלע עולמות, און וואו בין איך?'. דערפאר וועז ער קומט אן צו 'אדנ-י שפתי תפתח' גיבט ער זיך א שטעל אפ, נאך וואס ער האט געענדיגט ברכות קריאת שמע - גאל ישראל, א רגע בעפאר ער הייבט אן זיך צו בוקן און קנייען: "ברוך אתה הוי'ה". בעט ער אויף זיך: 'אדנ-י שפתי תפתח' - אויבערשטער, העלף מיר איך זאל קענען דאוועגען צו דיר.

איך בין מיטן אויבערשטן אליין, פארמאכט אין קודש הקדשים

דאן גיבט ער א קלער אריין אין די ראשי תיבות פון א'דני ש'פתי ת'פתח: **"איך בין דער 'אשת' חיל פונעם אויבערשטן!". ער פארשטייט אז ער גייט יעצט ארייגיין אין קודש הקדשים, דארט איינעם אינעווייניגסטן צימער גייט קיינער נישט אריין, נישט קיין שום שר אדער משרת, נאר די ווייב פונעם מלך - די קעניגן, זי גייט אריין צו זיין אליינס מיטן מלך.** דערפאר פארזיימט ער זיך אביסל מער ווי ביי אנדערע ברכות, ווייל ער וויל שפירן אז ער שטייט יעצט אליינס מיטן מלך, און רעדט צו אים; ווי עס שטייט אין **זוהר הק'** אז מען זאל רעדן אזוי שטיל - אז אפילו די אייגענע אויערן זאלן נישט הערן (מובא במ"ב ס"י קא סק"ה). ווייל ער רעדט אזעלכע באהאלטענע זאכן מיטן אויבערשטן, 'דברים שבסתר בינו לבינה'.

'גאל ישראל' - איך זועך יעצט אויסגעלייזט

אויף דעם זאגן די צדיקים: "דער עיקר גלות איז ווען עס פעלט פון דער אמונה אין תפילה". דאס מיינט, ווען דער מענטש גלויבט נישט אין 'אדני שפתי תפתח', אז ער איז פארמאכט אליינס מיטן אויבערשטן, אין קודש הקדשים. 'אדנ-י שפתי תפתח' זאגט מען גלייך נאך 'גאל ישראל', 'גאל' רעדט פון 'יעצט' (כאטש עס איז א לשון עבר, אבער מיר ווייסן דעם כלל (רש"י בראשית כט ג) **אז** כל לשון הווה משתנה לדבר בלשון עתיד ובלשון עבר), דער איד גייט ארויס יעצט פון זיין אייגענע גלות - 'קרבה אל נפשי גאלה', דורכדעם וואס ער גלויבט אין די דאזיגע אמונה פון תפילה.

ער האט הנאה צו רעדן צום אויבערשטן

דאן קוקט נישט זיין דאוועגען אויס ווי א שווערער עול וואס ער זוכט פטור צו ווערן פון דעם, נאר ער גלויבט אז ער שטייט און רעדט צום אויבערשטן. נאכדערצו **א פשוט'ער מענטש וואס איז איינגעטונקען אין עולם הזה, א גאנצן טאג ארבעט ער, עסט און טרונקט, ווי חשוב און טייער איז וועז ער פארזיימט זיך אביסל ביי 'אדנ-י שפתי תפתח'** - צו אריינקלערן אין דעם אז ער גייט יעצט רעדן צום אויבערשטן אליינס.

לזיף נישט אוזעק פון דיר

ווען ער וועט דאס פארשטיין, וועט אויך די עקידה מיט קרבנות באקומען אין זיינע אויגן א גרויס חשיבות, אלס אן הכנה צום 'אדני שפתי תפתח'. אלעס וואס עס שטייט אין אלע ספרים, וועגן די גרויסע מדרגות און די בריליאנטן וואס די מלאכים ברענגן ארויף, דאס וועט זיין ביי אים פשוט, ער וועט וויסן

אז דער עיקר איז צו פארשטיין 'שפתי תפתח' - עפן 'מיינע' ליפן, 'תפילה לאל חיי' - גיב מיר לעבן. ער וועט מתפלל זיין אויף זיך, זיין 'חונן דעת', זיין 'רפאנו' און זיין 'פרנסה'. און דוקא נישט גרויסע זאכן, ווייל **וועז ער נעמט זיך רעדן פון הויכע זאכן, האקט ער זיך אפ פון זיין אייגענע מציאות אין שנעלער ווי א רגע;** ווי **צדיקים** זאגן (ל"מ תנינא קכה) אז יעדער דארף זיך אלייגנס טרעפן אין די פסוקים פון תהילים. אזוי אויך וועז מען דאוונט שמונה עשרה 'תקע בשופר' טראכט פון דיין פערזענליכע גאולה, דאס זעלבע איז ביי 'השיבה שופטינו' 'על הצדיקים' אא"וו, און נישט אז ער בעט נישט אויפן כלל, נאר ער פארשטייט אז דער אויבערשטער ווארט צו הערן א תפילה וואס קומט ארויס פון זיין הארץ.

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן וועז מען שטייט אין שבת שקלים, מיר זאלן זוכה זיין צו לעבן יעצט מיטן הארט פנים וואס שיינט אינעם בית המקדש, "אור פניך עלינו אדון נשא". מיר זענען געקומען צו זיין אויף שבת ביים צדיק וואס הייבט אויף די קעפ פון אידישע קינדער - בעטן מיר זיך ביים אויבערשטן אז מיר זאלן גלויבן אין דאס וואס די צדיקים לערנען אונז אויס: "תפילה לאל, חיי", תפילה איז אונזער לעבן, זיי שיינען אריין אין אונז דעם: "אדני שפתי תפתח", נישט נאר ביי שמונה עשרה, נאר אויך **יעדן טאג, איין שעה, וועז מען רעדט זיך אויס דאס הארץ צום אויבערשטן - בינו לבין קונו, יעדער איינער לויט די 'שעה' וואס ער קען, איינער א האלבע שעה, איינער א פערטל שעה, דער עיקר מען זאל גלויבן אין דעם אז מען איז פארמאכט מיטן אויבערשטן, און ער הערט אויס יעדעס ווארט.**

מיר שטייען יעצט אין די לעצטע מינוטן פון די היליגע שובבי"ם טעג. דער היליגער **אריז"ל** האט מגלה געווען אז עס איז א צייט פון תשובה, מיר האבן זוכה געווען צו זיין אויף שבת ביים צדיק וואס ער שיינט אריין אין יעדע אידישע נשמה, א תיקון פאר יעדן איינעם, אפילו דער וואס טראכט אז ער האט נישט קיין תיקון, קומט דער צדיק און זאגט אים: "דער אויבערשטער וויל דיר".

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו גלויבן אין דאס אלעס. דער עיקר פגם וואס מען פאררעכט אין די דאזיגע טעג הייבט זיך אן מיט דעם וואס דער מענטש גלויבט נישט אין 'אדנ-י שפתי תפתח' - יחוד קוב"ה ושכינתיה, דער צדיק איז אונז מתקן וועז ער לערנט אונז אויס די תכלית צו גלויבן אינעם יחוד פון 'אדנ-י שפתי תפתח', גלויבן אינעם דאוועגען, "יצחק רבקה" (בגימטריא 'תפלה'), סוד יחוד קוב"ה ושכינתיה. און אין תפילין "נפתולי אלהים נפתלתי" (בראשית ל ח). און אין די פסוקים פון שיר השירים: "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה", אא"וו.

יעצט שטייענדיג אין א זמן פון רעוא דרעוין, דאנקען מיר דעם אויבערשטן אז מיר האבן זוכה געווען צו גלויבן אין דעם, און מיר בעטן אויף ווייטער: "ואני תפלתי לך הוי'ה עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך" (תהילים סט יד). יעדער איינער זאל זוכה זיין צו דעם, אויך ווער עס געפונט זיך אויפן וועג, ער האט נישט קיין ישוב הדעת זיך צו קאנצענטרירן אין דעם, זאל ער זוכה זיין אנצוקומען אויף זיין פלאץ, און זוכה זיין צו אריינקלערן און גלויבן אין דעם.

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם כי תקנה עבד עברי". אנשטאט צו זיין א גנב און וועלן אן עבד וואס מען לעכערט אים דעם אויער, בעסער גלויב אין די 'אויערן' - 'כי אתה שומע'. אויערן איז אזוי חשוב ווי דער גאנצער גוף; ווי מיר זעהן אין **גמרא** (ב"ק פה:) "חרשו נותן לו דמי כולו" - אויב האט איינער טויב געמאכט זיין חבר, דארף ער באצאלן דעם וועלד פון אלע איברים. 'אוזן' בגימטריא 'חנה' (63 - שם ס"ג), דער היליגער **אריז"ל** איז מגלה סודות התפלה אינעם סוד פון 'חנה'. מיר זאלן זוכה זיין צו דאוועגען און רעדן צום אויבערשטן, ארויסגיין פון עבד עברי, צו ווערן א געטרייער עבד צום אויבערשטן.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין אז דער זכות פונעם צדיק זאל אין אונז אריינשיינען, פאר אונזערע עלטערן און אור-עלטערן און פאר אונזערע קינדער און אייניקלעך, מיר זאלן אלע גלויבן אין דער 'עבודה שבלב זו תפלה', עס זאל שוין מקוים ווערן דעם "ונתתי לכם לב בשר", עס זאל שוין זיין "אליהו בא לבשר לפני הגאולה", דאס מיינט אז מיר זאלן האבן יעצט אין גלות א טעימה פון די גאולה, מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

פרשת תרומה

נושא: מיר זענען מקושר צו תורה

דער ארבייטער וואס
לערנט אביסל צופריה
און אביסל ביינאכט
- איז א גאנצן טאג
צוגעבינדן צו תורה אן
קיין הפסק

פרשת תרומה

נושא: מיר זענען מקושר צו תורה

דער ארבייטער זואס לערנט אביסל צופריה און אביסל ביינאכט – איז א גאנצן טאג צוגעבינדן צו תורה און קיין הפסק

א. דער פסוק 'לא ימוש' מיינט או מען זאל יעדן טאג לערנען עפעס און דורכדעם איז מען מחובר צו תורה מיט א תמידיות'דיגער קשר

וואס מיינט 'שטענדיג' | הלכה פסוקה: לערנען עפעס אינדערפריה און עפעס ביינאכט | די סתירה אין רמב"ם

ב. די ליכטיגקייט פון תורה שיינט אריין אין דער גשמיות פונעם מענטש און הייבט אלעס אויף צו א טעם פון לעבן

דער חילוק צווישן א תורה'דיגער בליק ביזן פשוט'ן בליק | די תורה שיינט אריין אינעם גשמיות'דיגן לעבן פון א איד | מען טוט אין גשמיות - אבער א שטיק תורה | די צובראכנקייט פונעם ארבייטער | גלויב אין א פסק הרמב"ם | דער ארבייטער קען אמאל זיין מער צוגעבינדן צו תורה | חזר'ן א גאנצן טאג: איך בין צוגעבינדן צו תורה און דאס איז מיין לעבן

ג. חביבות התורה: ווייזן פאר קינדער אז מען פריידט זיך מיט אביסל תורה - דאס וועט זיי באגלייטן אויף א גאנץ לעבן

מחנך זיין די קינדער | דער טעות פון נישט ווייזן פאר קינדער די שמחה מיט אביסל תורה | דער חינוך וועט זיי באגלייטן אויף נאך דער חתונה | ער וועט לערנען מער תורה | שבת, א צייט פון חינוך | שבת לערנט מען ווייניגער אבער מען פריידט זיך | רעדן ביים שבת טיש פון די תורה פון א גאנצע וואך | אריינברענגען אין קינדער א פרייליכקייט פון תורה

נושא: מיר זענען מקושר צו תורה

א.

דער פסוק 'לא ימוש' מיינט אז מען זאל יעדן טאג לערנען עפעס און דורכדעם איז מען מחובר צו תורה מיט א תמידיות'דיגער קשר

די תורה הקדושה זאגט דער וואך די מצוה פון לחם הפנים:

"וְנָתַתָּ עַל הַשֻּׁלְחָן לֶחֶם פָּנִים לְפָנַי תָּמִיד"

דו זאלסט לייגן אויפן שולחן, לחם הפנים, פאר מיר (זאל עס ליגן) שטענדיג.

וואס מיינט 'שטענדיג'

עס איז פארהאן א מחלוקת פון תנאים וויאזוי צו מקיים זיין די מצוה פון 'לפני תמיד' - אז די ברויט זאל זיין 'שטענדיג' אויפן שולחן. די **משנה** אין מנחות (פרק יא משנה ז) שילדערט אונז וויאזוי עס איז צוגעגאנגען דער מעמד פון אראפנעמען און ארויפלייגן דעם לחם הפנים: אכט כהנים זענען אריינגעקומען אין היכל, צוויי - כדי אראפצונעמען דעם לחם הפנים, צוויי - כדי אראפצונעמען די בזיכי לבונה (וואס מען האט מקריב געווען שבת אויפן מזבח), צוויי - האבן געברענגט די פרישע לחם הפנים און צוויי - האבן געברענגט נייע בזיכי לבונה. די צוויי וואס האבן געברענגט די פרישע לחם הפנים זענען געשטאנען אויף צפון זייט, די וואס האבן געדארפט אראפנעמען די אלטע זענען געשטאנען אויף דרום זייט, די כהנים וואס נעמען אראפ - האבן ארויסגעשלעפט די אלטע, און די כהנים וואס ברענגען די פרישע ברויט - האבן אין דער זעלבער צייט ארויפגעשטופט די פרישע, אזוי איז אויסגעקומען אז דער שלחן איז קיין איין רגע נישט געווען אויפגעדעקט, דאס איז שיטת תנא קמא. רבי יוסי האלט אז מען האט עס נישט געמוזט מאכן אזוי, ווייל אפילו אויב מען נעמט עס קודם אראפ און דערנאך לייגט מען ארויף די פרישע, הייסט עס אויך 'תמיד - שטענדיג'.

זאגט די **גמרא** (מנחות צט:): "מיר האבן געלערנט אין די ברייתא, רבי יוסי זאגט אז אפילו אויב מען נעמט אראפ די אלטע לחם הפנים אינדערפריה, און מען לייגט די נייע לחם הפנים ביינאכט, איז גארנישט געשעהן! איי אויב אזוי וואס מיינט דער פסוק 'לפני תמיד'? אז עס זאל נישט דורכגיין א נאכט אן די ברויט!".

וואס מיינט 'לא ימוש'

איז ממשיך די **ברייתא** מיט מורא'דיגע ווערטער: "זאגט רבי אמי, פון די ווערטער פון רבי יוסי (וואס ער זאגט אז 'תמיד' מיינט, עס זאל נישט אריבערגיין א גאנצן טאג אן דעם) לערנט מען ארויס, אז אפילו א מענטש האט נישט געלערנט א גאנצן טאג, נאר איין פרק אינדערפרי און איין פרק ביינאכט, האט ער נאך אלץ מקיים געווען די מצוה פון 'לא ימוש ספר התורה הזה מפיך'. זאגט רבי יוחנן אין נאמען פון רבי שמעון בר יוחי: אפילו אויב א מענטש האט נאר געליינט קריאת שמע אינדערפריה און ביינאכט, האט ער אויך מקיים געווען 'לא ימוש'. פירט אויס רבי יוחנן (דער מהרש"א ברענגט א גירסא אין ילקוט שמעוני אז אביי האט אזוי געזאגט): "די דאזיגע זאך טאר מען נישט פארציילן פאר די עמי הארץ". זאגט רבא פארקערט: "עס איז גאר א מצוה צו פארציילן פאר די עמי הארץ".

הלכה פסוקה: לערנען עפעס אינדערפריה און עפעס ביינאכט

מיר זעהן גאר אן אינטערסאנטע זאך, אז כאטש וואס לגבי דעם דין פון לחם הפנים, פסק'נט דער **רמב"ם** ווי דער תנא קמא (רמב"ם תמידין ומוספין פ"ה הל"ד), אז 'תמיד' מיינט שטענדיג יעדע רגע, און מען מוז אראפנעמען די ברויט אין דער זעלבער צייט וואס מען לייגט ארויף די פרישע - פונדעסטוועגן דאך, ווען עס קומט צום דין פון לימוד התורה, פסק'נט מען ווי רבי אמי, אז אפילו מיטן לערנען אביסל תורה אינדערפריה און ביינאכט איז מען מקיים די מצוה פון 'לא ימוש'. און נאכמער, דער **ש"ך** פסקנ'ט להלכה ווי **רבא** (וואס אלעמאל פסק'נט מען ווי אים איבער אביי, חוץ פון געציילטע פלעצער) וואס זאגט: "עס איז א מצוה צו פארציילן די דאזיגע הלכה פאר אן עם הארץ". דאס אלעס לערנט מען דאך ארויס פון די ווערטער פון רבי יוסי, וואס קריגט זיך אויף תנא קמא, און ער האלט אז 'תמיד' מיינט יעדן טאג, דער עיקר איז אז עס זאל נישט אריבערגיין א טאג אן די ברויט (רמב"ם הל' ת"ת, שו"ע רמו ס"ב).

די סתירה אין רמב"ם

אסאך **אחרונים** רעדן ארום איבער די קושיא וויאזוי מען קען פארענטפערן די פסקים פונעם רמב"ם, עס זאל נישט זיין קיין סתירה פון איין פלאץ אויפן אנדערן, אז דא ביי לחם הפנים פסקנ'ט ער ווי תנא קמא, און ביי לימוד התורה פסקנ'ט ער לויט רבי יוסי'ס שיטה. [דער **לחם משנה**, זאגט א פשוט'ן ענטפער: ביי לחם הפנים שטייט אין דער תורה 'תמיד', אבער ביי לימוד התורה שטייט נישט תמיד, נאר 'לא ימוש' - דו זאלסט נישט אויפהערן צו לערנען. און כאטש וואס עס קוקט אויס ביידע די זעלבע, 'שטענדיג' און 'נישט אויפהערן', פונדעסטוועגן דאך איז עס נישט די זעלבע, און עס קען זיין אז אויך תנא קמא וועט האלטן ביי לימוד התורה אז עס מוז נישט זיין אזוי 'שטענדיג' ווי לחם הפנים].

ב.

די ליכטיגקייט פון תורה שיינט אריין אין דער גשמיות פונעם מענטש און הייבט אלעס אויף צו א טעם פון לעבן

דער חילוק צווישן א תורה'דיגער בליק ביזן פשוט'ן בליק

זעהט מען פון דעם, אז דער תורה'דיגער בליק איז אינגאנצן אנדערש פונעם מענטשליכן בליק: **ווען א מענטש הערט 'לא ימוש', טראכט ער גלייך אז דאס מיינט: אפלאזן אלעס, און נישט טון גארנישט**

אויסער לערנען בייטאג און ביינאכט. אבער די היליגע תורה זאגט עפעס אנדערש: **אפילו אויב דו לערנסט אביסעלע אינדערפריה און אביסעלע ביינאכט - ביסטו מקיים די מצוה פון לא ימוש!** דאס הייסט, אז דו ביסט צוגעקניפט און צוגעבינדן צו דער תורה, און **אלעס וואס דו טוהסט דורכן טאג, ביים עסן, טרונקען, ארבעטן און שלאפן, איז א חלק פון דיין לימוד התורה.**

די תורה שיינט אריין אינעם גשמיות'דיגן לעבן פון א איד

מיר טרעפן אז די 'מנורה' איז מרמז אויף תורה; ווי עס שטייט אין **חז"ל** (ב"ב כה:): 'הרוצה להחכים ידרים' - ווער עס וויל זוכה זיין צו חכמה זאל דאוועגען מיטן פנים צו דרום, וואס דארטן איז די מנורה. ווידעראום דער 'שולחן' איז מרמז אויף גשמיות און פרנסה; ווי **חז"ל** זאגן דארט: 'הרוצה להעשיר יצפין' - ווער עס וויל זוכה זיין צו עשירות זאל דאוועגען מיטן פנים צו צפון, וואס דארטן איז דער שולחן. נאך א זאך זעהט מען אז די מנורה שיינט אריין צום שולחן; ווי עס שטייט אין פסוק (שמות כו לה): "ואת המנורה נוכח השולחן", ווייל די תורה שיינט אריין אינעם גשמיות'דיגן לעבן פונעם איד, ער זאל דערהערן אז אלעס איז תורה.

מען טוט אין גשמיות – אבער א שטיק תורה

ווי שיין שטימט דאס, וועו מיר זעהן אז דער מקור פון וואו מיר ווייסן טאקע אז מיר זענען מקיים 'לא ימוש' און מיר זענען קשור צו תורה אפילו ווען מען איז עוסק אין גשמיות - דאס איז דוקא פון דאס וואס 'תמיד' וואס עס שטייט ביי 'לחם הפנים'. דאס שטימט דאך אזוי גוט מיט אונזערע וועגט, אז די מנורה שיינט אריין צום שלחן, און פונעם שלחן זענען אידן זוכה צו פארשטיין אז דאס גשמיות איז אויך תורה.

די צובראכנקייט פונעם ארבייטער

בחורים און אינגעלייט זענען זוכה צו זיצן און לערנען א גאנצן טאג, וואויל איז זיי, וואויל איז זייער חלק. אבער **איידן וואס דארפן ארויסגיין יעדן טאג ארבעטן און מוטשענען זיך אויף פרנסה פון אינדערפריה ביז ביינאכט, בענקן זיך צו די יונגע יארן וועו זיי האבן געלערנט א גאנצן טאג קיין דאגות.** און 'עצט, קוים וואס ער כאפט אריין א שיעור תורה אינדערפריה און א שיעור ביינאכט 'תמידין כסדרן', און ער פרובירט נאך צו מוסיף זיין אין תורה 'ומוספין כהלכתם'. ער איז אסאך מאל אזוי צובראכן, פון גרויס פלאג פארגעסט ער זיין פלאץ אויף דער וועלט, ער האט נישט קיין אין מינוט מנוחה.

גלויב אין א פסק הרמב"ם

פאר אזא איינעם זאגט מען: הייב אן צו פארשטיין אז די מצוה פון לערנען א גאנצן טאג, לערנט מען ארויס פונעם שולחן - גשמיות. גלויב אז מיט דעם וואס דו לערנסט אביסל תורה אינדערפריה און ביינאכט, ביסטו צוגעקניפט און צוגעבינדן צו דער תורה 'שטענדיג', דיין גאנצע מציאות איז אין שטיק תורה.

דער ארבייטער קען אמאל זיין מער צוגעבינדן צו תורה

אזא איינער וואס גלוסט און בענקט א גאנצן טאג צו תורה, קען נאך אסאך מאל לעבן מיט דער ליכטיגקייט פון תורה - נאך מער פון זיין חבר וואס לערנט א גאנצן טאג! זיין שטוב איז א תורה'דיגע

שטוב, **מען אטעמט תורה. ווייל ער גלויבט אז די תורה איז זיין לעבן** און אז אלעס וואס ער טוט דורכאויס דעם טאג, ווערט אנגערופן 'לא ימוש התורה מפיך'.

חזר'ן א גאנצן טאג: איך בין צוגעבינדן צו תורה און דאס איז מיין לעבן

מיר ווייסן דאך אז "עץ חיים היא", די תורה ברענגט 'לעבן' פאר א מענטש, אפילו אויב ער לערנט 'שלא לשמה' - פאר זיינע אייגענע הנאות אדער חשבונות, ווייל פון שלא לשמה קומט מען צו לשמה, ווילאנג עס איז נישט ח"ו א לערנען כדי זיך צו קריגן און באזיגן יענעם. אויף דעם איז געזאגט געווארן: 'לא ימוש ספר התורה מפיך', מען דארף חזר'ן כסדר די אמונה מיטן מויל, צו גלויבן אז **די תורה איז אונזער 'לעבן' און מיר קענען זיך נישט שיידן דערפון קיין איין רגע, מיר זענען צוגעבינדן צו דער תורה כסדר דורכדעם וואס מיר ליינען קריאת שמע אינדערפריה און ביינאכט. אפילו מיר קענען נישט פארשטיין וויאזוי דאס ארבעט, דארפן מיר גלויבן און זיך פרייען מיט דער שמחת התורה וואס מיר זענען זוכה צו זיין צוגעבינדן א גאנצן טאג צו דעם.** און ווען א מענטש האט ליב די תורה, ער גלוסט און איז מחשיב יעדעס ווארט תורה, דאן האט ער א שמירה עליונה, אז אלעס וואס ער טוט אין דער גשמיות'דיגער וועלט זאל זיין תורה'דיג, יעדע ביזנעס דיל וואס ער מאכט וועט זיין ביי אים א שטיק תורה; ווי דער ייליגער בעל שם טוב זאגט: ווען א איד לערנט די תורה וואס רעדט פון פשוט'ע גשמיות'דיגע זאכן, "המחליף פרה בחמור", (וואס אין די היינטיגע סארט באגריפן מיינט עס: אייניגער וואס טוישט אויף א פרידזשידער מיט א מאטאר ביציקל...), מיט דעם שיינט ער אריין די ליכטיגקייט פון תורה אין דער גשמיות'דיגע וועלט.

ג.

חביבות התורה: ווייזן פאר קינדער אז מען פריידט זיך מיט אביסל תורה - דאס וועט זיי באגלייטן אויף א גאנץ לעבן

מחנך זיין די קינדער

א טריט טיפער: דער עיקר צובראכנקייט האט - דער מענטש וואס איז נישט זוכה צו לערנען א גאנצן טאג - ווען עס קומט צו מחנך זיין די קינדער. ער וויל אזוי שטארק אז זיינע קינדער זאלן יא לערנען א גאנצן טאג אייביג, און זיי זאלן נישט דארפן צוקומען צו אט די דאזיגע חיזוק וועריטער... זיין צובראכן הארץ איז פונקט ווי די צובראכענע לוחות וואס ליגט אינעם ארון וואס האט צובראכענע מאסן: **"אמה וחצי אמתיים וחצי"**. אבער עס איז אויך דא די צווייטע לוחות, גאנץ און שיין, וואס דער אויבערשטער האט געגעבן צוזאמען מיט דער תורה שבעל פה - דאס איז ווען א איד גלויבט אינעם גרויס חשיבות פון זיין תורה וואס ער לערנט א פסוק אינדערפריה און א פסוק ביינאכט.

דער טעות פון נישט זוייזן פאר קינדער די שמחה מיט אביסל תורה

עס איז א גרויסער טעות ווען ער האט מורא זיך צו פרייען מיט א ביסל תורה אין פארנט פון זיינע קינדער אויס מורא אז דאס וועט זיי אפקילן זיי זאלן זיך באגנוגענען מיט א ביסל. ווייל עס ווערט דאך קלאר גע'פסק'נט ווי רבא, וואס זאגט אז עס איז א מצוה צו פארציילן פאר אן עם הארץ - און אודאי פאר א תלמיד חכם - אז מען איז צוגעבינדן צו דער תורה א גאנצן טאג, בלויז מיט דעם וואס מען ליינט קריאת שמע.

דער חינוך וועט זיי באגלייטן אויף נאך דער חתונה

וועו א מענטש וועט זיך פריען און גלויבן אין זיין ביסל תורה, וועלן זיך טאקע די קליינע קינדער וואונדערן: "וואס עפעס פריידט זיך דער טאטע אזוי שטארק מיט זיינע שיעורים, אינדערציט וואס ער איז איינגעטונקען אין ביזנעס?". אבער נאך דער חתונה וועו עס וועט ארויפפאלן דער עול הפרנסה אויף די קינדער, און זיי וועלן נישט זוכה זיין צו זיין פון די געציילטע וואס בלייבן א גאנץ לעבן אין בית המדרש, **דאן וועלן זיי זיך דערמאנען אין זייער פאטער'ס געשטאלט, און זיי וועלן אנהייבן שפירן די זיסקייט און ליבשאפט צו תורה, וואס דער טאטע האט איינגעפלאנצט און זייערע הערצער**, וועו ער האט זיך געפריידט מיט דער תורה, מיט תמימות ופשיטות, דאס וועט זיי באגלייטן און געבן דעם ריכטיגן וועג אין לעבן, צו אריינשיינען די ליכטיגקייט פון תורה אינעם גשמיות.

ער וועט לערנען מער תורה

וועו א מענטש וועט גלויבן מיט אן אמת און תמימות, דאס גרויס חשיבות און טייערקייט פון די פסוקים פון תורה וואס ער זאגט יעדן טאג אינדערפריה און ביינאכט, ער וועט האבן א זיכערקייט ביי זיך: "יא! איך בין מקיים דעם 'לא ימוש'! אויף מיר וועט געזאגט 'תורתו אומנתו' - די תורה איז מיין פאך! כאטש איך דארף ארבעטן א גאנצן טאג, פונדעסטוועגן דאך אנערקען איך אז די תורה דאס איז דער עיקר פון מיין גאנצן טאג!". דאן איז נישט קיין ספק אז מיט דער צייט וועט ער אודאי פארמערן אין תורה וויפיל ער קען, אראפ'גנב'נען פון זיין צייט נאך א משנה און נאך א פרק, און ער וועט זיך פריען א גאנצן טאג מיט דער תורה.

שבת, א צייט פון חינוך

שבת קודש איז א צייט פון מחנך זיין די קינדער, וועו מען לערנט מיט די קינדער ביי 'אבות ובנים' אדער ביים שבת טיש, דאן איז די צייט צו אריינשיינען און אריינפאמפן די אהבת התורה אין זייערע הערצעלעך.

שבת לערנט מען וזייניגער אבער מען פריידט זיך

צומאל דוקא שבת האט א מענטש א שווערייקייט צו זיך פריען מיט זיין תורה, אפילו אזא איינער וואס לערנט א גאנצע וואך, אבער וועו עס קומט שבת האט ער וויניגער כח צו לערנען, צוליב דער עול פון די קינדער וואס פאלן אויף אים. דארף א מענטש געדענקען צו אריינלייגן כוחות אין דעם דוקא שבת. ווי מען זעהט אז די גאנצע זאך וואס מען לערנט ארויס די גרויסקייט אז אויך אביסעלע תורה הייסט 'שטענדיג', דאס לערנט מען ארויס פון לחם הפנים וואס רבי יוסי זאגט אז אויב מען האט אראפגענומען די אלטע ברויט שבת אינדערפריה, און געלייגט די נייע ברויט שבת שפעט נאכמיטאג, הייסט עס 'שטענדיג', און דאס איז נאר שבת, ווייל אינדערוואכן האט מען דאך נישט צוגערירט צו די ברויט. זעהט מען דאך ווי שטארק מען דארף אריינבאקן דאס חשיבות פון אביסל תורה דוקא אום שבת.

דעדן ביים שבת טיש פון די תורה פון א גאנצע וואך

נאכדערצו לויט ווי מען האט געערעדט, אז די מנורה שיינט אריין צום שולחן - דאס גייט אויך ארויף אויף שבת. שבת איז די מנורה פון א גאנצע וואך, זיבן לעכטלעך - זענען די זיבן טעג פון דער וואך, שבת

נעמט מען די מנורה - די תורה וואס מען האט געלערנט, און מען שיינט אריין פארן 'שולחן' - דאס איז דער שבת טיש. די גאנצע פאמיליע זיצט דא, און זיי ווארטן אז מען זאל אריינשיינען אין זיי א שמחה און אהבת התורה. מען זאל גלויבן אין די ברויט און חלה וואס מען עסט אז דאס איז דער לחם הפנים, דאס איז די קדושה פון א אידישע שטוב.

אריינברענגען אין קינדער א פריילעכקייט פון תורה

א סעודת שבת גייט צו אז מען הייבט אן מיט זמירות און קידוש וואס דאס איז תורה, מען ענדיגט מיט ברכת המזון וואס דאס איז אויך תורה. פונקט ווי יעדן טאג וואס מען הייבט אן און מען ענדיגט מיט תורה - קריאת שמע, וואס דאס מאכט אז דער גאנצער טאג איז תורה'דיג. דאס זעלבע איז מיט סעודת שבת, וואס דאס שיינט פאר דער גאנצער וואך, בפרט אויב ער לייגט צו אביסל תורה אינמיטן די סעודה, צו **רעדן צו די קינדער אביסל לויט זייער שפראך, אריינצוברענגן אין שטוב א פריילעכקייט אין שבת, א פריילעכקייט אין אידישקייט און א פריילעכקייט אין תורה.**

ווען מען לערנט די פרשיות פון אויפבויען דעם משכן, וואס נאר משה רבינו האט געקענט אויפבויען דעם משכן, בעט מען זיך ביים אויבערשטן מען זאל קענען גלויבן אין בית המקדש מעט - אונזערע הייליגע אידישע שטיבער, דורכן כח פון צדיקים וואס שיינען אונז דאס אריין, צו גלויבן אין דער אידישער שטוב-ווירטשאפט - אז עס איז פונקט ווי דער בית המקדש, וואס דארטן האט זיך אויך געטון, אז מען האט געבאקן און געבראטן, עס איז געווען דארטן זאלץ, אויל, ברויט, שמעקעדיגע קטורת און כרובים, וואס דאס אלעס טוט זיך אפ אין יעדע אידישע שטוב - א קליינע בית המקדש. דארטן האט זיך גארנישט אנגעזעהן פון אויבן אויף, נאר **אלעס האט אויסגעקוקט גשמיות'דיג, עסן טרונקען שמעקן און באלייכטן. נאר אויף דעם דארפן מיר אור הצדיק, צו פארשטיין אז מיט אונזערע פשוט'ע עבודות טוען מיר עבודת השם.**

מען שטייט אין חודש אדר, מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן: 'משנכנס אדר מרבין בשמחה'. גיב אונז אריין א שמחת התורה, שמחה דורך תורה, און תורה דורך שמחה. 'הדר קבלוה מאהבה', 'משה' איז אותיות 'שמח' (א ה"א מיט א חי"ת קען זיך טוישן), מיר זאלן זוכה זיין צו לערנען אויף א גאולה'דיגן וועג.

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן אז אין דעם דאזיגן חודש זאל זיין ניסים און א גאולה פאר כלל ישראל, מיר זאלן זוכה זיין צו 'קרבה אל נפשי גאלה', אז עס זאל שוין זיין די גאנצע גאולה במהרה בימינו אמן.

פרשת תצוה - זכור

נושא:
אויסרייסן די באהאלטענע גאוה

נישטא קיין עצה
קעגן גאוה נאר בעטן
דעם אויבערשטן
- בפרט צו האבן
שפלות אין שטוב

פרשת תצוה - זכור

נושא: אויסרייסן די באהאלטענע גאוה

נישטא קיין עצה קעגן גאוה נאר בעטן דעם אויבערשטן - בפרט צו האבן שפלות אין שטוב

א. די בגדים דערמאנען פאר א מענטש זיין שפלות און איז מתקן די גאוה פון חטא עץ הדעת

בגדי כהונה זענען מכפר | בגדים מיט שפלות איז מכבד דעם מענטש | בגדים הצואים ברענגט צו שמוציגע גאוה | די בגדים פון מרדכי הצדיק | דער עיקר חטא עץ הדעת: גאוה | די בגדים זענען א תיקון אויף דער גאוה | נישטא קיין עצה קעגן גאוה | אל תבואני רגל גאוה | גיין צום צדיק, דער צדיק זאל מתפלל זיין

ב. די איידעלע נקודה פון גאוה איז מער מצוי ביי אן עובד ה'

די געווענליכע גאוה איז אפגעפרענגט ביי יעדן נארמאלן מענטש | די איידעלע גאוה ביים ערליכן איד | הכנה צו פורים: בעטן ביים אויבערשטן | איידעלע גאוה דוקא נאכן מקורב ווערן צום צדיק | ער האט אליינס אויסגעוועלט א וועג אין עבודת השם | צוברענגן דעם פאס און האלטן דאס וויין - צוברענגן די גאוה און האלטן די עבודת השם | א גאוה ביים מענטש וואס מאכט התבודדות | דער מצנפת ברענגט הכנעה | פול מיט גאוה פון קאפ ביז פוס | משה דער עניו קריגט זיך מיט עמלק

ג. לעובדא ולמעשה: זיך האלטן קליין אין א אידישע שטוב

שטופ נישט אוועק די שכינה וואס רוהט אין שטוב | זוכה זיין צו ארץ ישראל | גאוה ברענגט כעס | אראפשלינגען דעם אמת - אפילו אויב עס טוט וויי | לעבן מיט א שטוב ברענגט שפלות | שרייי נישט צוריק מיט א כעס

נושא: אויסרייסן די באהאלטענע גאוה

א.

די בגדים דערמאנען פאר א מענטש זיין שפלות און איז מתקן די גאוה פון חטא עץ הדעת

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"וְעָשִׂיתָ בִגְדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת"

דו זאלסט מאכן הייליגע בגדים פאר דיין ברודער אהרן, עס זאל אים ויין אן עהרע און א פראכט.

בגדי כהונה זענען מכפר

עס שטייט אין **חז"ל** (זבחים פח:) אז די בגדי כהונה זענען מכפר אויף די עבירות פונקט ווי קרבנות. אזוי טרעפט מען אויך ביי אדם הראשון וואס האט באקומען זיין כפרה דורך בגדי כהונה; ווי דער פסוק זאגט אז גלייך נאכן זינד, האט דער אויבערשטער געמאכט פאר אדם און חוה 'כתנות עור', און עס שטייט אין **מדרש** אז מיט דעם האט מען מקריב געווען קרבנות פאר יארן לאנג. דאס זעלבע איז מיט אהרן הכהן וואס האט געטראגן אויף זיין הארץ גאנץ כלל ישראל מיט זייערע זינד, דערפאר איז ער געגאנגען מיט אכט בגדי כהונה, וואס חז"ל רעכענען אויס אויף וואס יעדער בגד האט מכפר געווען, צווישן זיי דער 'מצנפת' (דער ספעציעלער הוט), וואס האט מכפר געווען אויף גאוה.

בגדים מיט שפלות איז מכבד דעם מענטש

עס איז באקאנט דאס גרויסע אריכות אין **ספרים הקדושים** (לקו"ה ערלה ה') וואס ערקלערן דעם סוד פון בגדים. נאך וואס אדם הראשון האט געזינדיגט איז ער געווען גאר דערנידערט און פארשעמט, האט ער זיך אנגעגארטלט מיט גרויסע פייגן בלעטער, און ווען ער האט תשובה געטון האט אים דער אויבערשטער געגעבן 'כתנות עור', ביז מען האט זוכה געווען דורכן כח פון בגדי כהונה אז די בגדים ווערן אנגערופן 'מכבדותא' - עס איז מכבד דעם מענטש, ווייל ווען מען נוצט די בגדים אויפן ריכטיגן אופן, מיט א שפלות, דאן איז עס מכבד דעם מענטש. דער מענטש דערהערט דעם אמת אז ער פארמאגט גארנישט, ער אליין איז גארנישט ווערד, און ער נעמט די בגדים כדי זיך צו פארדעקן מיט דעם, מיט א שפלות, דאס הייסט אז די בגדים ברענגען אים כבוד.

בגדים הצואים ברענגט צו שמוציגע גאוה

אבער אויב ער נעמט די בגדים און הייבט אן זיך גרויסצוהאלטן דערמיט, דאן ווערן זיינע בגדים אנגערופן 'בגדים הצואים' - שמוציגע בגדים, וואס ברענגען דאס פארקערטע פון כבוד; ווי עס שטייט דארט (לקו"ה הנ"ל) "אלע שווערקייטן וואס א מענטש האט אין עבודת השם קומט פון די 'בגדים הצואים', דער עיקר כח פון די בגדים הצואים אים אפצוהאלטן פונעם אמת'ן וועג, איז דורך גאוה און איינגערעדטע כבוד פון עולם הזה, די 'בגדים הצואים' פארדרייען זיין שכל, און פארקרומען זיין הארץ, ביז ער מאכט זיך כאילו ער ווייסט נישט פון זיינע שמוציגע מעשים, און עס גלוסט אים נאך אלץ צו באקומען כבוד פון עולם הזה, און ער פאלט אריין אין נארישע גאוה און אויפגעבלאזענע שטאלץ".

די בגדים פון מרדכי הצדיק

ער איז דארט מסביר ווייטער אז דאס איז געווען די טומאה פון המן הרשע, וואס זיין כח קומט פון חטא עץ הדעת; ווי די גמרא זאגט אז דער נאמען פון המן ווערט דערמאנט ביי דער מעשה פון חטא עץ הדעת - וואס דארט האט אדם הראשון פוגם געווען אין די בגדים; ווי עס שטייט אין פסוק: "מי הגיד לך כי עירם אתה המן העץ וגו'". דערפאר האט מרדכי זיך געדארפט קריגן מיט המן, דורכדעם וואס ער האט צוריסן זיינע קליידער ווי עס שטייט אין דער מגילה, און דערנאך ווען עס איז געשעהן דער גרויסער נס און מען האט אויפגעהאנגען המן, דאן האט מרדכי באקומען טייערע שיינע קליידער: **"ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות"**. (עי"ש כל דבריו).

דער עיקר חטא עץ הדעת: גאוה

מיר זעהן אז דער אויבערשטער גייט אנגעטון מיט 'גאוה'; ווי עס שטייט אין פסוק (תהילים צג א) "הוי'ה מלך גאות לבש". דער עיקר חטא פון אדם הראשון איז געווען וועז דער שלאנג האט אים איינגערעדט: **"והייתם כאלהים"** - אז דורכן עסן פון דעם בוים קען מען ווערן א גאט. דאס איז ממש כפירה. דאס הייסט, אז אדם הראשון האט געוואלט זיין אזוי ווי דער אויבערשטער, צו האבן גאוה פאר זיך אליינס, דורכן עסן פונעם בוים.

די בגדים זענען א תיקון אויף דער גאוה

דאס איז געווען דער גרויסער זינד, וואס דערפאר האט ער פארלוירן זיינע בגדים, ער האט זיך פלוצלינג דערזעהן נאקעט און פארשעמט, ביז ווען דער אויבערשטער האט אים געגעבן בגדים וואס וועלן אים דערמאנען זיין שפלות און דאס וועט אים האלטן בכבוד'דיג.

נישטא קיין עצה קעגן גאוה

עס איז באקאנט וואס דער היליגער **בעל שם טוב** האט געזאגט אז גאוה איז עבודה זרה ממש, און עס איז נישטא קיין שום עצה פאר דעם, נאר צו בעטן פונעם אויבערשטן, אז ער זאל אים העלפן. עס ווערט געברענגט (ספר מקור מים חיים מצורע) אז אינעם יאר וואס דער היליגער בעש"ט איז אוועק פון דער וועלט, יענעם 'הושענא רבא' האט ער צוזאמגענומען זיינע תלמידים און זיי געזאגט אז זיי זאלן זיך אנגרייטן א רבי וואס זאל זיי אריינשיינען, ווייל ער וועט נפטר ווערן נאך דאס יאר. האבן זיי אים געפרעגט: צו וועלכן צדיק זאלן מיר גיין? האט ער זיי געזאגט: אז זיי זאלן פארן צו צדיקים און זיי אויס פראבירן, דורך דעם וואס זיי וועלן פרעגן פונעם צדיק אן עצה אויף גאוה, אויב וועט דער צדיק זיי געבן אן עצה אויף דעם,

זאלן זיי אים אפלאזן, אבער אויב וועט ער זאגן אז נאר דער אויבערשטער קען העלפן, דאן זאלן זיי זיך אנקלעבן אין אים, ווייל ער איז א צדיק גמור.

אל תבזאני רגל גאוה

אויך וועלט ער בשעת דער בעל שם טוב איז אוועק פון דער וועלט, האט מען געהערט ווי ער האלט אין איין בעטן: "באשעפער, היט מיר אפ פון גאוה". אזוי אויך האט דער הייליגער האריז"ל אין זיינע לעצטע מינוטן געהאלטן אין איין בעטן אויף פראנצויזיש: "באשעפער, היט מיר אפ פון גאוה".

גיין צום צדיק, דער צדיק זאל מתפלל זיין

עס וועלט געברענגט (ל"מ קמא י): "עס זענען דא בעלי גאוה וואס ווילן נישט גיין צו צדיקים, זיי זאגן אז זיי קענען אליינס מתפלל זיין און זיי האלטן נאך אפ אנדערע פון גיין צו צדיקים ווען זיי האבן א געוויסן צער אדער א קראנקען אין שטוב. די דאזיגע בעלי גאוה האלטן אפ די תאוה פונעם אויבערשטן, ווען זיי בעטן נישט פארן צדיק זאל מתפלל זיין אויף זיי, זיי מיינען אז זיי זענען שוין אליינס צדיקים, ווייל זיי האבן געפאסט און געמאכט סיגופים. אבער באמת איז נישט אזוי, די אלע תעניתים וואס זיי האבן געמאכט, איז אזוי ווי א זאק פול מיט לעכער, וואס מען ליידיגט אויס דעם זאק, און די לעכער בלייבן".

פירט ער אויס דארט: "די איינציגסטע עצה צו מבטל זיין גאוה, וואס איז עבודה זרה, איז נאר דורך התקרבות לצדיקים". און דער אמת איז אז דאס איז נישט קיין סתירה צו דאס וואס דער בעש"ט האט געזאגט "עס איז נישטא קיין עצה". ווייל דער בעש"ט האט געזאגט אז דער מענטש קען גארנישט אליינס, נאר דער אויבערשטער קען העלפן אין דעם. קומט מען און מען זאגט די זעלבע זאך: דער מענטש קען גארנישט אליין, ער דארף זיך אונטערבייגן אונטערן צדיק, וואס וועט מתפלל זיין אויף אים ביים אויבערשטן.

ב.

די איידעלע נקודה פון גאוה איז מער מצוי בייַ אן עובד ה'

די געזונעליכע גאוה איז אפגעפרעגט בייַ יעדן נארמאלן מענטש

ווען מען רעדט פון גאוה זעהט דער מענטש פאר זיינע אויגן אן אויפגעבלאזענעם און אויפגערעגטן מענטש, וואס דרייט זיך ארום ווי א בריייטער מחותן, און זידלט אריין פאר יעדן איינעם, ער הערט נישט אויף זיך צו בארימען און זיך אויפטון פאר אלעמען. דאס איז א דרויסנדיגע גאוה וואס איז זייער פארעקלט אין די אויגן פון נארמאלע מענטשן. יעדער וואס האט אביסל שכל דערווייטערט זיך פון דעם גאר שטארק, ווייל ער ווייסט אליינס די אלע שוואכקייטן וואס א מענטש האט, טא וואס האט ער זיך צו דערהייבן העכער די וואלקענעס?!

די איידעלע גאוה ביים עדליכן איד

אבער דער עיקר נסיון איז, אן אינערליכע גאוה וואס איז באהאלטן אינעם הארץ פונעם מענטש. וואס צומאל דוקא דער וואס איז אן עובד השם דארף אזויפיל אייניריסן פאר א שמירה עליונה ער זאל זיך נישט האלטן גרעסער פון אנדערע. דאס איז די מלחמה מיט עמלק וועלכער שטייט און פראבירט

אראפצואווארפן דעם איד, צומאל דורכן אים אריינווארפן אין הארץ אביסל איידעלע גאוה, און דער מענטש האט טאקע נישט קיין שייכות מיט קיין דרויסנדיגע גאווה, ער איז ערליך און אפגעהיטן, אבער דאך קען ער אריינפאלן אין די אמת'ע טיפע איידעלע גאוה - צו טראכטן אז ער איז באמת חשוב'ער פון אנדערע (און מיט רעכט), דאס טוט אים דערווייטערן אזוי שטארק פונעם אויבערשטן.

הכנה צו פורים: בעטן ביים אויבערשטן

מיר שטייען אין שבת קודש פרשת זכור. מיר גייען אריין אין די טעג וואס עס שטייט אין דער משנה אז מען קען שוין ליינען די מגילה - פון י"א אדר און ווייטער, דאס זענען טעג פון הכנה צו פורים. מיר האבן שוין ארומגערעדט אז אויב א איד וויל זיין דערהויבן פורים ווען ער איז שיכור, ער זאל זיך קענען דאן אויסרעדן און אויסגיסן זיין הארץ צום אויבערשטן, בשעת ווען מען זיצט צוזאמען ביים משתה היין, אין א בחינה פון "התבודדות צווישן טויזנטער מענטשן", דאן דארף ער זיך צוגרייטן אסאך בעפאר פורים. רעדן אסאך צום אויבערשטן, און זיך אויסבעטן ביים אויבערשטן צו זוכה זיין צו דער אמת'ע ענוה - צווישן זיך מיטן אויבערשטן, מען זאל ווערן אפגעהיטן פון קליפת המן ועמלק, וואס דאס איז גאוה און גסות הרוח, און מיר זאלן זיין הייליג מיט דער קדושה פון מרדכי ואסתר, וואס דאס איז דער אמת'ע ענוה און שפלות פארן אויבערשטן.

איידעלע גאוה דוקא נאכן מקורב ווערן צום צדיק

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן אונזערע ווערטער זאל זיין לויט זיין ווילן, ווען מיר רירן אן אזא איידעלע נקודה. עס איז דא צומאל וואס דוקא ווען א מענטש באקומט אור הצדיק, ער הייבט אן צו פארשטיין ווי שטארק מען דארף האלטן חשוב און טייער יעדעס ביסל תורה און תפילה, דוקא דעמאלט קען ער אריינפאלן אין אן איידעלע נקודה פון גאוה, זיך צו האלטן מער חשוב פון זיין חבר, מיט דעם וואס ער איז זוכה צו האלטן חשוב זיין תורה!

אוי, איז דאס איידל, קליפת המן ועמלק, דקה מן הדקה - ווי דער קטורת פון יום 'הכפורים' - וואס איז אזוי ווי 'פורים'. מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן מיר זאלן זוכה זיין דורך מחיית עמלק אום שבת זכור, און דורך מחיית המן ביי קריאת המגילה, צו אויסוואשן אט די איידעלע נקודה אין הארץ.

ער האט אליינס אויסגעזוכט א וועג אין עבודת השם

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן עס זאל נישט אריינפאלן קיין טעות אין אונזערע ווערטער, אדער אין די אויערן פון די וועלכע הערן די דאזיגע ווערטער. אבער אויב וועט מען אריינטראכטן: פון וואו קומט אז א מענטש זאל האבן גאוה? וועט מען פארשטיין: דאס קומט וויל דער מענטש האט א בחירה, ער ווייסט ביי זיך אז מיט זיין אייגענע בחירה האט ער אויסגעוועלט זיין דרך הלימוד איבער אנדערע, זיין נוסח התפלה איבער אנדערע. דעריבער, ווען עס גייט אים אין עבודת השם, ער איז אביסל דערהויבן, שפירט ער שוין אויסגעמישט אין דעם א ברעקעלע פון 'כוחי ועוצם ידי' ר"ל, אים קוקט אויס אז זיין דביקות אינעם אויבערשטן, קומט פון דעם וואס ער האט געהאט דעם ריכטיגן שכל צו וויסן וועלכע וועג צו גיין... דערפאר זאגן צדיקים: "מען קען נישט צוברעכן די גאוה נאר דורכן צדיק".

צוברעכן דעם פאס און האלטן דאס וויין – צוברעכן די גאוה און האלטן די עבודת השם

די דאזיגע נקודה איז אזוי שווער און איידל, ביז דער מענטש פרעגט זיך אליינס; ווי די **גמרא** פרעגט (ב"ב טז.): וויאזוי צוברעכט מען דעם פאס אן דעם וואס דאס וויין זאל זיך אויסגיסן? עס איז דאך אוממעגליך! ווייל עס איז דאך נישט קיין חכמה צו זיך האלטן פאר גארנישט מיט נישט, און אפלאזן אלעס. ווי שווער איז, זיך צו ריניגן דאס הארץ ביז מען זאל זיך גארנישט האלטן חשוב'ער פונעם צווייטן, אינדערציט וואס יעדער מענטש דארף לעבן אין זיין נקודה אין עבודת השם, דאס וואס ער פארמאגט און קיינער אנדערש האט נישט.

א גאוה ביים מענטש וואס מאכט התבודדות

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן: "ערוב עבדך לטוב אל יעשקנו זדים" - מאך זיס פאר דיין קנעכט, דאס שלעכטס זאל אונז נישט בארויבן. העלף אונז, מיר זאלן נישט רעדן קיין איבריגע ווערטער. אבער די דאזיגע נקודה וואס מען רעדט יעצט, קען פאסירן אסאך מער ביי אזא איינעם וואס איז זיך מתבודד יעדן טאג, וואס ער באקומט א תנועה אין נפש פון "פרטיות", א פארמאכקייט צווישן זיך מיטן אויבערשטן, ער איז נישט פארנומען מיט יענעם נאר מיט זיך, (אודאי זארגט ער זיך פאר כלל ישראל, ער איז מתפלל, און ער העלפט וואו ער קען - אבער ער רעכנט זיך נישט מיט וואס אנדערע האלטן אדער אנדערע טראכטן) ער איז מורא'דיג שטארק דורך געטראכט, יעדע זאך וואס ער טוט, גייט צו מיט א פארזיכטיגקייט און קלארקייט פון אן אינערליכן פלאץ אינעם נפש. אזא מענטש קען אזוי שנעל און גרינג זיך האלטן גרעסער פון א צווייטן, פון אזא טיפן און קלארן פלאץ.

דער מצנפת ברענגט הכנעה

אויף דעם קומט דער 'מצנפת' וואס דער כהן גדול גייט אנגעטון אויפן קאפ, העכער די תפילין מיטן ציץ, וואס דאס ברענגט הכנעה און שפלות. דערפאר גייען מיר אויך מיט א קאפל וואס ברענגט פארן מענטש ענוה, און מען לייגט ארויף דערויף נאך א כסוי בשעת מען דאוונט אדער מען טוט סיי וועלכע מצוה, דאס אלעס צו מלחמה האלטן מיט עמלק, וואס פראבירט אראפ צו ווארפן דעם איד ביים קאפ, דורכן אריינלייגן אין אים גאוה.

פול מיט גאוה פון קאפ ביז פוס

עס שטייט אין **חז"ל** (ברכות מג:): "ווער עס האלט זיך גרויס, איז דאס כאילו ער שטופט אוועק די פוס פון דער שכינה". דאס שטימט זייער גוט מיט דעם וואס דער 'מצנפת' פאררעכט גאוה, עס איז דא א ספעציעלע שייכות צווישן דעם קאפ און די פוס, "נעוץ סופו בתחילתו". אויך זעהט מען אז סיי אסתר המלכה האט באקומען (אסתר ב יז) **"כתר מלכות בראשה"**, און סיי מרדכי הצדיק (שם ו ח) **"כתר מלכות בראשו"**, דאס איז כדי צו מתקן זיין דעם חורבן פון המן און עמלק, וואס האבן פראבירט צו מלחמה האלטן מיטן איד, אים צו אראפווארפן דורך גאוה.

משה דער עניו קריגט זיך מיט עמלק

דעם ענין פון: "כתר מלכות בראשו" וואס שטאמט פון ענוה, געפונען מיר אויך ביי משה. משה רבינו'ס פנים האט געשיינט; ווי עס שטייט אין פסוק (שמות לד כט): "קרן אור פניו", ווייל משה איז געווען אן עניו:

"והאיש משה ענו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה" (במדבר יב ג). אויך געפונען מיר אז משה איז געבוירן און נסתלק געווארן אין חודש אדר. ווייל משה איז דער זעלבער סוד פון מרדכי ווי מיר טרעפן אין **מדרש**[מג]. אויך זעהן מיר ביי משה אז צוליב זיין שיינעניג פנים האט ער אנגעטון א מאסקע; ווי עס שטייט (שם לד לג) "וַיִּתֵּן עַל פָּנָיו מַסְוֶה". דאס איז א רמז צום אידישן מנהג פון זיך פארשטעלן אום פורים. מען זעהט אז פורים וועקט זיך אויף די רצונות פון יעדן איד, אפילו די גאר ווייטע אידן, ווייל משה (בגימטריא 345) שטייט צווישן שמד (344) און רצון (346), ער הייבט אויף יעדן איד צו 'רצון', אפילו דער וואס איז שוין אין 'שמד'.

ג.

לעובדא ולמעשה: זיך האלטן קליין אין א אידישע שטוב

שטופ נישט אוועק די שכינה וואס רוהט אין שטוב

איינער וואס האלט זיך גרויס, איז כאילו ער שטופט אוועק די פוס פון דער שכינה. די 'שכינה' מיינט מען די 'שטוב', והמבין יבין. ווער עס האלט זיך גרויס אין שטוב, איז נישטא דארטן קיין השראת השכינה. וויפיל דארף מען אכטונג געבן זיך נישט צו גרויסהאלטן אין שטוב, און נישט זיך אננעמען פאר דעם אייגענעם כבוד. נאר מען זאל מקיים זיין דאס וואס **חז"ל** זאגן: "מכבדה יותר מגופו" - מכבד זיין די ווייב נאכמער פון זיך אליינס, ווייל אלע מחלוקת'ן חס ושלום אין א אידישע שטוב, קומט אלעס פון אביסעלע גאוה, וואס דער מענטש שפירט זיך גרעסער פונעם צווייטן, און פון זיין גרויס חשיבות איז זיין כבוד געווארן געטשעפעט, און יעצט דארף ער צוריקגעבן דאפלט, אנשטאט ער זאל אננעמען אלעס מיט א שפלות. דאס איז די קליפה פון עמלק וואס דער אויבערשטער האט געשוואוירן אז זיין שטול וועט נישט זיין 'גאנץ' ביז ער וועט אויסמעקן דעם עמלק, ווייל וועו עס איז דא גסות הרוח איז נישטא קיין השראת השכינה.

זוכה זיין צו ארץ ישראל

און פונקט ווי מען דארף האבן אביסעלע שפלות כדי זוכה צו זיין צו השראת השכינה אין שטוב, אזוי אויך וועט ארץ ישראל אנגערופן 'מלכות'. דערפאר כדי צו זוכה זיין צו "טובה הארץ **מאוד מאוד**" (במדבר יד ז), דארף מען מקיים זיין די משנה "**מאוד מאוד** הוי שפל רוח" (אבות ד ד).

גאוה ברענגט כעס

מיר זעהן אויך אין די מגילה אז אחשורוש מיט המן זענען געווען פול מיט כעס, ביי אחשוורוש שטייט (אסתר א יב) **"וחמתו בערה בו"**, און ביי המן שטייט (שם ה ט) **"וימלא המן על מרדכי חמה"**, ווייל גאוה ברענגט צו כעס. ווידעראום מרדכי און אסתר זענען געווען פול מיט שפלות און ענוה, אנצונעמען זייער שיקזאל פונעם באשעפער מיט שפלות און הכנעה.

מג. מדרש פנים אחרים נוסח ב - פרק ו

ד"א איש יהודי היה. מלמד שהיה מרדכי שקול בדורו כמשה בדורו מה משה עמד בפרץ שנאמר משה [בחירו] עמד בפרץ (תהלים קו כג) אף מרדכי עמד בפרץ שנאמר דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו ואין טוב אלא תורה שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו (משלי ד ב) ומה משה היה יודע שבעים לשון ולמד לזקנים שנאמר ויאצל מן הרוח אשר עליו ויתן על שבעים איש הזקנים (במדבר יא כה) אף מרדכי היה יודע שבעים לשון שנאמר ומרדכי בלשן (נחמיה ז ז):

אראפשלינגען דעם אמת – אפילו אויב עס טוט וויי

א מענטש דארף זיך אויסלערנען צו זיין א שפל אין שטוב, און אננעמען דעם אמת פון וועד אימער עס זאגט עס, און אפילו וועז מען שרייט אויף אים זאל ער נישט ענטפערן, נאר ער זאל גיין און זיך אויסשמועסן זיין הארץ צום אויבערשטן, אזוי וועט ער נישט פארטרייבן די שכינה הקדושה פון זיין שטוב חס ושלום.

לעבן מיט א שטוב ברענגט שפלות

א איד וואס האט 'אור הצדיק' און ער גלויבט אז זיין שטוב אז א התנוצצות פונעם דריטן בית המקדש, די שכינה רוהט ביי אים אין שטוב, אזא איינער האט אין זיך שפלות. און וועז מען זאגט אים עפעס איז ער גלייך מוחל, וויל ער וויסט אז עס איז נאך דא געגוג זאכן וואס ער האט זיך צו פארריכטן. נעם אן דעם אמת פון וועד אימער עס זאגט עס. 'אמת מארץ תצמח', אמת קומט פון דער ערד - 'אשה קרקע עולם', א פרוי איז צוגעגליכן צו דער ערד, קומט אויס אז אמת קומט פון דער פרוי.

שריי נישט צוריק מיט א כעס

אסאך מאל שיקט דער אויבערשטער פארן מענטש א מתנה אז די פרוי זאגט אים דעם וויטאגליכן אמת אין פנים אריין. זאל ער נישט זיין ווי אחשוורוש וואס וועז ושתי האט אים געזאגט דעם אמת - אז ער איז געווען א שומר פון פערד - האט ער זיך אויפגערעגט... נאר ער זאל אננעמען דעם אמת מיט א שפלות, און ער זאל זיך בעטן ביים אויבערשטן זאל אים אפהיטן ער זאל נישט פארגליטשן אן איבריג ווארט. דאן וועט ער זוכה זיין צו אויפהייבן די שכינה פון דער ערד - "לאוקמא שכינתא מעפרא", און עס וועט זיין ביי אים אין שטוב "יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, שמו שלם וכסאו שלם".

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן שטייענדיג אין שבת זכור, מיר זאלן זוכה זיין צו: "מחה תמחה את זכר עמלק", מיר האבן שוין פריער פארברייטערט (שיחה ב') אין דער מחלוקת צווישן דעם **רמב"ם** און **רמב"ן** אויב די מלחמה מיט עמלק איז צוליב וואס ער האט געטשעפעט דעם כבוד פונעם אויבערשטן, אדער פארן כבוד פון די אידן. און דער סוד איז, וועז א איד פארשטייט אז ביידע שיטות זענען אמת, די מלחמה איז אויף דעם וואס ער האט געטשעפעט די ריינקייט און יחוד צווישן דעם אויבערשטן מיטן איד, והדברים דקים למאוד.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן וועז מען גייט אריין אין די טעג פון קריאת המגילה, מיר זאלן זוכה זיין - דורכן הערן די פרשה פון זכירת און מחיית עמלק - צו די נקודה פון נאנטקייט און ליבשאפט צווישן זיך מיטן אויבערשטן. מיר זאלן זוכה זיין צו אויסגיסן דאס הארץ צום אויבערשטן, מיר זאלן זוכה זיין צו ריינע מחשבות, נישט צו טראכטן קיין שום מחשבה פון גאוה און התנשאות אויף קיין שום איד, און מיר זאלן זוכה זיין צו א ריינע מויל נישט צו רעדן און ענטפערן פאר קיין שום מענטש, ווערטער וואס קומען פון גאוה אדער כבוד.

מיר זאלן זוכה זיין אין די טעג פון פורים צום עד דלא ידע - אוועק צו ווארפן דעם גשמיות'דיגן דעת, און זוכה זיין צום דעת פון משיח: "ומלאה הארץ דעה את הוי'ה כמים לים מכסים", מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

פרשת׳ני תשא - פרה

נושא:
תשובה
דורכן צדיק

די פרשה פון
תשובה מיט אור
הצדיקים: אפילו
נאכן חטא האט
דער אויבערשטער
רחמנות אויף אונז און
ווייל אונז צוריק

פרשת כי תשא - פרה

(שושן פורים ירושלים)

נושא: תשובה דורכן צדיק

די פרשה פון תשובה מיט אור הצדיקים: אפילו נאכן חטא האט דער אויבערשטער רחמנות אויף אונז און וויל אונז צוריק

א. ביי תשובה קומט דאס מערסטע אריוס אז א איד מוז אנקומען צום כח פון די צדיקים

פון דער פרשה לערנט מען זיך ארויס אז מען קען תשובה טון | חטא עג' - דער שורש פון אלע חטאים. די דאזיגע תשובה - דער שורש פון אלע תשובות | מען קען נישט תשובה טון אן דעם כח פון צדיק | מען קען גארנישט אָן משה | מען קען נישט תשובה טון אן דעם כח פון צדיק | מען קען גארנישט אָן משה | דער צדיק שלאגט זיך קענען די 'התרחקות' | דער אויבערשטער ווארט אז דער צדיק זאל מתפלל זיין | דער צדיק כאפט אן דעם אויבערשטן כביכול און מוטשעט אים | דער צדיק טרעט אויס א וועג | דער צדיק פארשטייט צום פארזינדיגטן איד נאכמער פון יעדן

ב. צדיקים גיבן 'יראת חטא' - איך וויל נאר דעם אויבערשטנ'ס כבוד

קרבת אלהים לי טוב | מען דארף אנפאנגען מיט יראת העונש | ער טראכט נישט נאר פון 'זיך', נאר אויך פונעם אויבערשטנ'ס כבוד | מיט די יארן באקומט מען א ריינקייט אין הארץ | דער קרומער קאפ פונעם חוטא | דער 'מקטרג' קריכט אריין אין זיין קאפ | אור הצדיק: איך מעג אויך ליב האבן דעם אויבערשטן | דער גרעסטע עונש - 'שֶׁכֻּל' | תשובה מיט אור הצדיק: אן אנדערע וועלט | תשובה שטימט נישט מיטן מענטשליכן שכל | דו האסט יעצט בחירה צו האבן אהבת ה' | זיין צוגעבינדן שטענדיג צום צדיק | זיך איבערגעבן צום צדיק אפילו אין די שווערסטע מצבים | אדם הראשון האט נישט געהאט קיין צדיק | אדם הראשון האט זיך באהאלטן פון אויבערשטן | אָן אור הצדיק קען מען נישט טוען זיין טעם חיים | דורך די 'התקרבות' וואס דער צדיק שיינט, ווערט מען נכנע נאכן זינדיגן | עץ החיים - עצות פון צדיק | די נאנטקייט נאך תשובה מיטן כח הצדיק | יום כיפור: משה רבינו'ס יום טוב

ג. מיטגענומען דעם 'עד דלא ידע' אויף א גאנץ יאר

א גאנץ יאר פרייליך | אפילו א מצב פון 'המן' איז אויך 'ברוך' | ווער בין איך צו מייחד זיין יחודים? | תמימות ופשיטות: זיך צו פריען מיט אונזערע רצונות

נושא: תשובה דורכן צדיק

א.

ביי תשובה קומט דאס מערסטע ארויס אז א איד מוז אנקומען צום כח פון די צדיקים

עס שטייט אין די תורה הקדושה דער וואך:

"וַיְחַל מֹשֶׁה אֶת פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר לָמָּה יְהוָה יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכֹחַ גָּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה".

משה רבינו האט זיך געשטעלט דאוועגען צו אויסבעטן פאר אידן א סליחה, מחילה און כפרה, נאכדעם וואס זיי האבן זיך פארזינדיגט מיטן עגל; ווי עס שטייט אויך שפעטער אין פסוק: **"שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמֶּךָ"** (שמות לב יב) - משה בעט זיך ביים אויבערשטן ער זאל צוריקציען פון זיין צארן אויף די אידן. דערנאך זאגט ער פאר אידן אז ער וועט נאכאמאל ארויפגיין אין פרובירן זיי צו ריניגן פון זייער זינד - **"וְעַתָּה אֶעֱלֶה אֶל הוי"ה אוּלַי אֲכַפְּרָה בְּעַד חַטַּאתְכֶם"** (שם ל). ביז ווען דער אויבערשטער האט אנגענומען די תפלה פון משה און מוחל געווען פאר די אידן, און מגלה געווען די דרייצן מידות פון רחמים צו אפווישן און ריניגן די אידן פון עבירות - **"נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה"** (לד ז).

פון דער פרשה לערנט מען זיך ארויס אז מען קען תשובה טון

עס איז פארהאן די 'פרשת התשובה' וואס איז געדרוקט אין אלע סידורים, מען זאגט עס נאכן דאוועגען - דאס איז פסוקים פון חומש דברים. אבער באמת איז אויך אונזער פרשה א 'פרשת התשובה', עס לערנט אויס א וועג פון תשובה פאר אלע אידן אין אלע דורות און אין אלע סארט אומשטענדן; ווי עס שטייט אין **גמרא** (ע"ז ד:)[מד] אז באמת וואלטן אידן נישט געדארפט דורכפאלן מיטן עגל, נאר דער אויבערשטער האט עקסטער אזוי צוגעפירט, כדי צו וויזן פאר אלע אידן אין לויף פון אלע דורות, אז אפילו אויב מען פאלט דורך מיט די ערגסטע עבירות, קען מען נאך אלץ תשובה טון.

מד. גמרא (ע"ז ד:) ואמר רבי יהושע בן לוי לא עשו ישראל את העגל אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה שנאמר מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים וגו' והיינו דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי לא דוד ראוי לאותו מעשה ולא ישראל ראוין לאותו מעשה לא דוד ראוי לאותו מעשה דכתיב ולבי חלל בקרבי ולא ישראל ראוין לאותו מעשה דכתיב מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים אלא למה עשו לומר לך שאם חטא יחיד אומרים לו כלך אצל יחיד ואם חטאו צבור אומרים להו לכו אצל צבור.

רש"י - לא עשו ישראל את העגל - כלומר גבורים ושליטים ביצרם היו **ולא הי' ראוי להתגבר יצרם עליהן אלא גזירת מלך היתה לשלוט בם כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה** שאם יאמר החוטא לא אשוב שלא יקבלני אומרים לו צא ולמד ממעשה העגל שכפרו ונתקבלו בתשובה:

חטא עג' - דער שורש פון אלע חטאים. די דאזיגע תשובה - דער שורש פון אלע תשובות

מיר ווייסן דאך אז אלע עבירות פון אלע דורות קומט פון חטא העגל, וואס איז דער שורש צו אלע חטאים, ווייל אידן נאך מתן תורה זענען געווען אזוי דערהויבן פונקט ווי אדם הראשון פארן חטא; ווי עס שטייט אין **גמרא** (ע"ז ה.) אויפן פסוק (תהילים פב ו-ז): "אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם, אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפֹּלוּ" - זאגט אויך דעם די **גמרא**: וועלן אידן האבן מקבל געווען די תורה זענען זיי געווארן ווי מלאכים, און דער מלאך המות האט מער נישט געקענט צורירן צו זיי, און זיי וואלטן מער נישט געשטארבן, אבער וועלן מען האט געזינדיגט איז מען צוריק געווארן ווי פשוט'ע מענטשן וואס שטארבן און פאלן. קומט אויס אז אלע עבירות קומט פון דעם וואס מען איז דעמאלט אראפגעפאלן פון דער הויכער מדרגה. אויב אזוי איז די תשובה אויך יענע עבירה, דער שורש פון אלע תשובות אין אלע דורות.

מען קען נישט תשובה טון אן דעם כח פון צדיק

א מענטש קען זאגן יעדן טאג 'פרשת התשובה' פון חומש דברים וואס איז געדרוקט אין די סידורים, און נאך אלץ וועט אים פעלן אינעם שלימות פון תשובה וואס מען געפונט אין אונזער פרשה - "דער כח התשובה דורכן צדיק", ווייל דארט ווערט בכלל נישט דערמאנט אז מען דארף אנקומען צום צדיק. מיט יענע פסוקים קען א מענטש טראכטן אז מען קען אליינס תשובה טון און מען דארף נישט זיין מקורב צום צדיק, אבער אין אונזער פרשה ווערט ארויסגעברענגט אויף גאר א טיפן אופן אז **נאר דער צדיק, ער איז דער וואס רייניגט און וואשט אפ די אידישע נשמות**, און איז זיך מוסר נפש פאר זיי, ער איז אפילו גרייט זיך אויסצומעקן אינגאנצן פאר זייער תשובה - "**וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ**" (שמות לב לב).

מען קען גארנישט אָן משה

ריכטיג טאקע אז ביי אלע זאכן זהט מען אז מען קען נישט אָן דעם צדיק. ביי יציאת מצרים שטייט (שם יד לא) "וַיַּאֲמִינוּ בַּה' וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ". ביי מתן תורה שטייט (שם יט ט) "וְגַם בְּךָ יַאֲמִינוּ לְעוֹלָם", ביי ביידע פון זיי זהט מען אז די אמונה אינעם אויבערשטן גייט נאר מיט אמונה אין משה רבינו. אויך ביים בויען דעם משכן שטייט (שם מ יח) "וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן", און עס שטייט אין חז"ל אז קיינער האט נישט געקענט אויפשטעלן דעם משכן, נאר משה רבינו.

דער צדיק שלאגט זיך קעגן די 'התרחקות'

פונדעסטוועגן דאך איז דאס אלעס נישט קיין פארגלייך צו תשובה, וואס נישט נאר אז דער צדיק מאכט אלעס, נאר דער אויבערשטער שטייט כביכול און זאגט אז ער וויל ח"ו פארלענדן די אידישע קינדער - "**וְעַתָּה הַנִּיחָה לִי וְיִחַר אַפִּי בָהֶם וַאֲכַלֵּם**" (שם לב י), און דער צדיק - משה רבינו, שטייט און רייסט איין פאר אידישע קינדער, מיט אלע מיני תפילות ובקשות, ביז ער דרייט איבער די גזירה און פועל'ט אויס א תשובה פאר אידישע קינדער.

דער אויבערשטער ווארט אז דער צדיק זאל מתפלל זיין

נישט נאר דאס, נאר דער **מדרש** זאגט[מה], אויך דעם וואס עס שטייט אין פסוק: "**וְעַתָּה הַנִּיחָה לִי**" - דער אויבערשטער זאגט פאר משה: "יעצט לאז מיר אפ". פרעגט דער מדרש: האט דען משה אנגעכאפט

מה. שמו"ר (מב ט) ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם וכי משה היה תופש בהקב"ה שהוא אומר הניחה לי אלא למה"ד למלך

דעם אויבערשטן אז ער האט געדארפט זאגן 'לאז מיר אפ'? נאר דאס איז א משל צו א קעניג וואס האט געצערנט אויף זיין זון, ער האט אים אריינגענומען אין א צימער און אים געוואלט שלאגן, און דער קעניג האט אנגעהויבן שרייען: "לאז מיר אפ, איך זאל אים קענען שלאגן". דער געטרייער באדינער וואס איז געשטאנען אינדרויסן פון צימער האט דאס געהערט, און ער האט געוואוסט אז קיינער איז נישט אין צימער, אויב אזוי פארוואס שרייט דער מלך 'לאז מיר אפ', נאר זיכער וויל ער אז איך זאל אים פראבירן צו איבערדעדן און בארואיגן ער זאל נישט שלאגן זיין קינד. דאס זעלבע איז געווען ווען דער אויבערשטער האט געזאגט פאר משה "ועתה הניחה לי", האט משה גלייך פארשטאנען אז דער אויבערשטער וויל ער זאל יא מתפלל זיין אויף זיי, און ער האט אזוי געטון.

דער צדיק כאפט אן דעם אויבערשטן כביכול אזן מוטשעט אים

נאכמער פון דעם שטייט אין **גמרא**[12] וואס רבי אבהו האט געזאגט אויפן פסוק "ועתה הניחה לי וגו'", אז ווען נישט עס שטייט אזוי אין פסוק וואלט מען עס נישט געקענט זאגן, דער פסוק לערנט אונז אז משה האט אנגעכאפט דעם אויבערשטן ווי א מענטש וואס כאפט אן זיין חבר ביי זיינע קלייד ער, און געזאגט: "רבונו של עולם, איך וועל דיר נישט אפלאזן ביז ווילאנג דו וועסט מוחל זיין פאר די אידישע קינדער".

דער צדיק טרעט אויס א וועג

זעהט מען פון דעם אלעם אז נישט נאר וואס א מענטש דארף אנקומען צום צדיק כדי צו קענען תשובה טון, נאר **דער צדיק גיבט אים א תשובה אפילו אויף דעם וואס עס שטייט קלאר אז עס איז נישטא קיין תשובה.**

דער צדיק פארשטייט צום פארזינדיגטן איד נאכמער פון יעדן

דאס וואס דער מענטש האלט זיך אפ פון קומען צום צדיק זאל אים מקרב זיין צום אויבערשטן, איז נאר ווייל ער האט געזינדיגט און מטמא געווען זיין מח, ביז עס איז אריין אין אים 'מענטשליכער שכל', וואס ער טראכט אז דער צדיק קען אים נישט פארשטיין, ווייל ער האט קיינמאל נישט פארזוכט דעם ביטערן טעם פון חטא. אבער דער אמת איז פונקט פארקערט - ווי מיר זעהן אין די פסוקים פון דער תורה - **אז דוקא דער צדיק - משה רבינו, וואס ער איז דער אייניציגסטער וואס האט נישט פארזוכט גארנישט פונעם חטא, ער איז ניטאמאל געווען אויף דער וועלט בשעת דער חטא האט זיך אפגעשפילט**

(ווייל אפילו יהושע בן נון וואס איז געשטאנען נעבן דעם בארג און געווארט אויף משה, ער איז אפילו נישט געווען אין מחנה, פונדעסטוועגן דאך וויבאלד ער איז געווען אויף דער וועלט, איז ער נישט אזוי ריין און אויסגעטון פונעם חטא ווי משה), **ער איז דער אייניציגסטער וואס איז זיך מוסר נפש פאר די אידישע קינדער**, זיי צוריק צו ברענגען צום אויבערשטן.

שכעס על בנו והכניסו לקיטון ומתחיל לבקש להכותו והיה המלך מצעק מן הקיטון הניחה לי שאכנו והיה פדגוג עומד בחוץ אמר הפדגוג המלך ובנו לפנים בקיטון למה הוא אומר הניחה לי אלא מפני שהמלך מבקש שאלך ואפייסנו על בנו לכך הוא מצעק הניחה לי כך אמר הקב"ה למשה ועתה הניחה לי אמר משה מפני שהקב"ה רוצה שאפייס על ישראל לפיכך הוא אומר ועתה הניחה לי מיד התחיל לבקש עליהם רחמים הוי ויחל משה את פני ה' אלהיו:

מו. ברכות (לב.) ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול וגו' אמר רבי אבהו אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו מלמד שתפסו משה להקדוש ברוך הוא כאדם שהוא תופס את חבירו בבגדו ואמר לפניו רבונו של עולם אין אני מניחך עד שתמחול ותסלח להם:

ב.

צדיקים גיבן 'יראת חטא' - איך וויל נאר דעם אויבערשטנ'ס כבוד

קרבת אלהים לי טוב

די צדיקים געבן אריין פאר זייערע מענטשן 'יראת חטא' - זיי זאלן מורא האבן צו זינדיגן פארן אויבערשטן. דאס קומט דורכדעם וואס זיי געבן צו שפירן און פארשטיין די גרויסע ליבשאפט וואס דער אויבערשטער האט צום איד, "ואני קרבת אלהים לי טוב". **זיי שיינען אריין אין יעדן איד א געוואלדיגע זיסקייט און נאנטקייט צום אויבערשטן, ביז מען האט אזוי מורא צו פארשמירן אט די דאזיגע נאנטקייט דורכן טון עבירות** ח"ו.

מען דארף אנפאנגען מיט יראת העונש

ווילאנג דער מענטש איז נישט מקורב צו צדיקים, דאן האלט ער זיך אפ פון צו זינדיגן נאר דורך 'יראת העונש' - ער האט מורא פון א שטראף, סיי פון א שטראף בגשמיות, אז ער וועט עפעס דערלייגן, אדער באקומען יסורים ר"ל אא"ו, און סיי יסורים ברוחניות, ער וועט דערלייגן מדרגות און השגות אא"ו. אט דער צוגאנג איז טאקע אן אמת'ער און ערליכער וועג - די ריינע פשוט'ע אמונה אין שכר ועונש, אז דער אויבערשטער איז באגלויבט אפצוגעבן באלוינונגען און שטראפן פאר יעדע זאך וואס דער מענטש טוט, און עס שטייט אין אלע **ספרים**[מז] אז מיט דעם מוז יעדער אנהייבן אין עבודת השם, זיך אפצוהאלטן פון עבירות מיט דעם וואס ער ציטערט פון א שטראף.

ער טראכט נישט נאר פון 'זיך', נאר אויך פונעם אויבערשטנ'ס כבוד

אבער, וועו ער וועט מקורב צו צדיקים באקומט ער אויך 'יראת חטא', אז ער האט מורא צו זינדיגן נישט נאר ווייל ער טראכט פון 'זיך' - פון 'זיינע' עונשים. נאר ער טראכט פונעם כבוד פונעם אויבערשטן וואס וועט פארהוילן ח"ו וועו ער טוט פארקערט פון זיין רצון. ער ציטערט דאס אפצומאכן, ווייל ער האט שוין געשפירט די זיסקייט און ליבשאפט צום אויבערשטן, און ער קען זיך ממש נישט ערלויבן צו באגיין און טון זאכן וואס פארשוועכן דעם אויבערשטנ'ס נאמען, וואס איז איז אזוי נאנט צו זיין הארץ. אט דאס איז מען זוכה נאר דורך די צדיקים.

מיט די יארן באקומט מען א דיינקייט אין הארץ

דאס איז אזא אידעלע נקודה אין הארץ, אז א איד זאל קענען שטיין און זיך אויסרעדן דאס הארץ צום אויבערשטן: "טאטע זיסער, איך וויל נאר דיין כבוד!". בפרט אויב האט ער זוכה געווען צו פארשטיין אביסל, אז די גאנצע וועלט האט דער אויבערשטער באשאפן נאר פאר זיין כבוד; ווי עס שטייט אין פסוק (ישעיה מג ז) "כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו", אזוי אויך שטייט (משלי טז ד) "כֹּל פָּעַל הוי"ה לַמַּעֲנֵהוּ". עס איז ביי אים אזא שכל'דיגע הבנה, **ער הייבט אן פארשטיין אז עס איז גארנישט דא אויפן וועלט, עס האט שוין אויסגעווועפט ביי אים אלע זיינע פאנטאזיעס און חלומות פון די אינגע יארן, דערפאר הייבט ער אן אביסעלע צו טראכטן פונעם אמת'ן תכלית**, אז עס איז גארנישט דא - נאר דער אויבערשטער, אלעס איז פאר זיין כבוד, אויב אזוי ווי קען איך פארשוועכן זיין כבוד, דורכן טון עפעס אנטקעגן זיין רצון.

מז. עיי' פרי הארץ פר' בשלח, ולקו"מ קמא פח, ועוד.

דער קרזמער קאפ פונעם חוטא

אסאך מאל טראכט דער מענטש אז כדי צו לעבן מיט דעם דארף מען זיין א הייליגער מענטש, אפגעשיידט פון עולם הזה, און דערהויבן ביז גאר, אזא איינער וואס עס רעדט שוין מער נישט צו אים קיין שום "קנאה, תאוה און כבוד". די סיבה פארוואס ער טראכט אזוי איז, ווייל ער האט געזינדיגט! עס איז אים אריין א קרומקייט אין קאפ. אזא סארט "קאפ" - וואס קומט פון א פארשטאפט הארץ - קען אפילו זאמלען און ברענגען מאמרי חז"ל אויף זיין זייט, און עס וועט זיך גיסן פון אים בשפע מעשיות פון צדיקים וואס איז מרחק דעם מענטש ער זאל טראכטן אז ער קען טאקע נישט זיין נאנט צום אויבערשטן.

דער 'מקטרג' קריכט אריין אין זיין קאפ

דאס איז טאקע דער פשט פון דאס וואס שטייט: "הוא השטן הוא המקטרג", דער שטן וואס האט אים אראפגעווארפן אין עבירות, ער איז דער וואס קומט נאכדעם מקטרג זיין. דאס הייסט, ער גייט אריין אינעם קאפ פונעם מענטש, און יענער הייבט אן צו מקטרג זיין אויף זיך אליינס, זאגנדיג: "דו האסט שוין געזינדיגט, דו ביסט פארווארפן, דו קענסט שוין נישט לעבן מיט א נאנטקייט און ליבשאפט צום אויבערשטן".

אזוי הצדיק: איך מעג אויך ליב האבן דעם אויבערשטן

אבער ווען דער מענטש איז זוכה זיך צוריקצוקערן צום אויבערשטן דורכן צדיק, דאן בלאזט דער צדיק אריין אין אים קרבת השם, ער זאל וויסן אז אין סיי וועלכע פלאץ ער געפונט זיך, אפילו אויב ער איז פארכאפט אין דער נעץ פונעם יצר הרע, ער האט אזויפיל נסיונות און ער קען זיך נישט שטארקן, אפילו אויב ער דארף נאך גאר אסאך חיזוק צו וויסן די הלכות פון שולחן ערוך און זיי היטן, פונדעסטוועגן דאך - אפילו ער - וויל נאר דעם אויבערשטן. ער קען אויך לעבן מיט אהבת השם, צו שטיין אין דער מינוט פון א נסיון און אויפהייבן די אויגן: "טאטע זיסער, איך וויל נישט זינדיגן קעגן דיר! מיין גאנצע חיות - איז מיין ליבשאפט צו דיר! און איך ווייס אז **מיין גאנצע מציאות אויף דער וועלט - איז נאר פאר דיין כבוד! טא וויאזוי קען איך פארשוועכן דיין הייליגער כבוד?**".

דער גרעסטע עונש - 'שֵׂכֶל'

א איד היט זיך טאקע אפ פון עבירות ווייל ער ווייסט אין גלויבט אז די אלע עונשים און יסורים וואס עס שטייט אין חז"ל, אלעס וועט מקוים ווערן, קיין האר פון דעם וועט נישט פעלן, דער אויבערשטער איז נישט קיין ווותרן. אבער דאס איז קליין געלט אנטקעגן דעם גרעסטן עונש וואס מען באקומט גלייך נאכן זינדיגן, דער קרומער 'שכל' - צו טראכטן אז ער האט שוין נישט קיין אהבת השם און יראת השם, ער קען זיך שוין נישט פרייען מיטן אויבערשטנ'ס כבוד, און אודאי נישט צו שפירן דעם צער השכינה, דאן דרייט ער זיך ארום אין דער וועלט טרוקן אינגאנצן.

תשובה מיט אור הצדיק: אן אנדערע זועלט

דערפאר איז נישט גענוג אז דער מענטש זאל זאגן 'פרשת התשובה' פון חומש דברים וואס איז געדרוקט אין די סידורים, נאר מען דארף זיך אויך צובינדן צו דער 'פרשת התשובה' פון דער היינטיגער וואך, אז תשובה גייט נאר דורכן צדיק וואס שיינט אריין די געוואלדיגע ליבשאפט פונעם אויבערשטן צום איד און פון איד צום אויבערשטן.

תשובה שטימט נישט מיטן מענטשליכן שכל

תשובה איז דאך אין 'שער החמישים' דער פופציגסטער טויער - קודש הקדשים, העכער פון טעם ודעת, ווייל דער מענטשליכער קאפ קען נישט פארשטיין וויאזוי קען מען תשובה טון און פארריכטן עפעס וואס איז שוין געווען (ווי ארומגערעדט גאר אסאך אין די ספרים פון רבי צדוק הכהן זצ"ל), נאר דורכן זיך צובינדן מיט אמונת צדיקים קען מען זוכה זיין צו תשובה.

דו האסט יעצט בחירה צו האבן אהבת ה'

אויב וועט דער מענטש פרעגן אז ער האלט דאך שוין נאכן זינדיגן אזויפיל מאל, זיין קאפ איז שוין פארדרייט און פארשטאפט מיט די אויבדערמאנטע 'שכליים', טא וויאזוי זאל ער זיך יעצט מחזק זיין אין דער צייט פון א נסיון? דער תירוץ איז, אז אנטקעגן דעם קומענדיגן נסיון האלט ער נאך בעפארן חטא, ער קען זיך נאך אויפוועקן זיין אהבת השם, און אויסוועלן צו טון דעם אויבערשטנ'ס רצון, ווייל ער וויל נאר דעם אויבערשטנ'ס כבוד.

זיין צוגעבינדן שטענדיג צום צדיק

דערפאר איז נישט גענוג נאר צו לערנען די עצות פונעם צדיק, מען דארף זיין צוגעבינדן צו אים זעלבסט, ער זאל האבן דעם כח צו הערן די ווערטער פונעם צדיק אין סיי וועלכן מצב ער איז. ווייל ווען דער מענטש האט א נסיון איז ער פונקט ווי א שיכור וועלכער הערט גארנישט און זעהט גארנישט, און ווען ער כאפט זיך אויף וועלט ער באגראבן פאר בושות אויף דעם וואס ער האט נישט צוגעהערט צו וואס זיינע חברים האבן אים געווארנט ווען ער איז געווען שיכור.

זיך איבערגעבן צום צדיק אפילו אין די שזוערסטע מצבים

דאס זעלבע איז מיט דער וואס זינדיגט, מען קען נישט רעדן צו אים, ווייל ער אליינס האט פארלוירן קאנטראל אויף זיך אליינס, און נאכן דורכפאלן קען ער זיך נישט מוחל זיין, פארוואס האט ער זיך נישט אפגעשטעלט באצייטנס, יעצט האט ער אזעלכע בזיונות. אבער **ווען דער מענטש איז צוגעקניפט צום צדיק און איבערגעגעבן פאר אים, דאן קען ער זיך צוהערן צום צדיק - אויך אין די שווערסטע מינוטן.**

אדם הראשון האט נישט געהאט קיין צדיק

דאס איז וואס עס איז געשען מיט אדם הראשון נאכן חטא, וואס ער האט נישט געוואוסט וויאזוי תשובה צו טון ווייל ער האט נישט געהאט קיין צדיק; ווי דער הייליגער **בעש"ט** זאגט (דגל מחנה אפרים שמיני ד"ה ויקרב): "שעיקר תיקוני התשובה אי אפשר בלא הצדיק רק על ידו יוכל להתעלות, ואדה"ר לא היה יכול לתקן כי אם באבות הקדושים כנודע" - דער עיקר תיקון פון תשובה קען מען נישט מאכן נאר דורכן צדיק, דערפאר האט אדם הראשון נישט געהאט קיין תיקון נאר דורך די אבות הקדושים.

אדם הראשון האט זיך באהאלטן פון אויבערשטן

מען זעהט אז גלייך נאכן זינדיגן האט זיך אדם הראשון באהאלטן פונעם אויבערשטן - "אֶת קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן וָאִירָא כִּי עֵירֹם אָנֹכִי וָאֶחָבֵא", ווייל עס איז אים אריין דער קרומקייט אין קאפ אז דער אויבערשטער דארף אים נישט; ווי דער אויבערשטער האט אים גלייך געפרעגט: פון וואו נעמסטו אזא קרומקייט זיך צו באהאלטן פון מיר, זיכער קומט עס פון דעם וואס דו האסט געזינדיגט - "וַיֹּאמֶר מִי

הִגִּיד לְךָ כִּי עֵירֹם אָתָּה הֲמִן הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְבִלְתִּי אֲכָל מִמֶּנּוּ אָכָלְתָּ". אט **דאס איז געשעהן ווייל ער האט נישט געהאט דעם אור הצדיקים, ער איז געווען זיכער אז דער אויבערשטער קומט יעצט שרייען אויף אים.**

אָן אור הצדיק קען מען נישט טוען זיין טעם חיים

דערפאר האט דער אויבערשטער אים ארויסגעטריבן פון גן עדן, ער זאל נישט קענען צורירן צום עץ החיים, ווייל מיט א קרומען שכל אָן 'אור הצדיק' - קען מען נישט עסן פונעם עץ החיים; ווי דער פסוק זאגט: "וְעַתָּה פֶּן יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי לְעֹלָם".

דורך די 'התקרבות' וואס דער צדיק שיינט, וועט מען נכנע נאכן זינדיגן

אבער אויב **וואלט ער געהאט אור הצדיק, וואלט ער פארשטאנען אז דער אויבערשטער קומט נישט שרייען אויף אים, נאר פארקערט, ער קומט רחמנות האבן אויף אים, וואלט ער זיך גלייך אונטער געבויגן** און תשובה געטון, און נישט ארויפגעווארפן די שולד אויף חוה. ער וואלט זיך מחזק געווען אז ער האט נאך א האפענונג: "קיין יאוש איז נישט פארהאן", און אפילו אויב ער האט זיך אזוי טיף פארזינדיגט - איז ער נאך אלץ חשוב ביים אויבערשטן, און ער וויל נאך אלץ נאר דעם אויבערשטנ'ס כבוד.

עץ החיים - עצות פון צדיק

דאן וואלט מען אים נישט ארויסגעווארפן פון גן עדן, און ער וואלט געגעסן פונעם עץ החיים - די עצות פון צדיק, אז מען קען אלעמאל זיך גלייך אויפהייבן און אנהייבן פון פריש, נאכמער פון פריער.

די נאנטקייט נאך תשובה מיטן כח הצדיק

דאס לערנען מיר ארויס פון דער היינטיגער פרשה פון משה רבינו דער געטרייער פאסטוך, וואס האט נישט נאר ערלעדיגט א תשובה פאר כלל ישראל, נאר ער האט גלייך אנגעהויבן צו בעטן גאר גרויסע בקשות וואס ער האט נישט געבעטן פון פארדעם; ווי עס ווערט אויסגערעכנט אין **גמרא** (ברכות ז.) וואס ער האט אלץ געבעטן. משה האט אויסגעלערנט פאר אלע אידן דעם וועג פון תשובה. ער האט אויסגעשטרעקט זיין האנט צו עסן פונעם עץ החיים, און געגעבן פאר אלע אידן פון דעם, זיי צו זאגן אז מען קען ווייטער לעבן אין אהבת השם און אין יראת השם נאכמער פון פריער.

יום כיפור: משה רבינו'ס יום טוב

מיר זעהן טאקע אז מיר האבן באקומען דעם הייליגסטן יום טוב, דעם גרויסן טאג וואס דער אויבערשטער איז אונז מוחל אלע עבירות - יום כיפור, דעם יום טוב האט מען באקומען דווקא נאכן חטא, דורך משה רבינו וואס האט אונז אנטפלעקט דעם כח פון תשובה מאהבה.

ג.

מיטנעמען דעם 'עד דלא ידע' אויף א גאנץ יאר

א גאנץ יאר פרייליך

מיר שטייען ביים שלוס פון די פרייליכע טעג פון פורים, און מען וויל מיטנעמען אויף א גאנץ יאר "מודעה רבה לאורייתא - מאהבת הנס", דאס וואס אידן האבן מקבל געווען די תורה נאכאמאל פון גרויס

ליבשאפט פונעם נס, וועו דער אויבערשטער האט אונז געוויזן ליבשאפט אין דער טבע און אינעם גלות, ער האט אונז באוויזן ווי שטארק ער וויל אונז און האט אונז שטענדיג ליב. יעדער וויל אהיים נעמען פון די אוצרות וואס ער האט באקומען, די משלוח מנות פונעם אויבערשטן, אויך די גרויסע השפעות פון 'מתנות לאביונים - כל הפושט יד נותנים לו' וואס ער האט באקומען.

אפילו א מצב פון 'המן' איז אויך 'ברוך'

זאל דער מענטש מיט נעמען מיט זיך די דאזיגע ליכטיגקייט וואס ער האט באקומען ביים משתה היין, וועו ער האט זוכה געווען צו ווערן 'עד דלא ידע', און זאגן 'ברוך המן', צו פארשטיין אז אפילו וועו ער איז אין א מצב פון 'המן' רחמנא ליצלן, קען מען ארויסגיין פון 'ארור' צו 'ברוך'. לאמיר מיט נעמען פון די דאזיגע טעג אט די דאזיגע גרויסע ליבשאפט פונעם אויבערשטן, אז קיין שום זאך זאל אונז נישט דערווייטערן.

וועו בין איך צו מייחד זיין יחודים?

מען זאל זוכה זיין צו נעמען מיט זיך דעם אור הצדיק וואס מרדכי שיינט אריין אין אונז: **"כרצון איש ואיש"** - צו מחשיב זיין די גוטע רצונות; ווי עס שטייט אין **דברי חיים** (פ' תרומה) "באמת יעדער מענטש אפילו אויב ער האט נישט פאררראכטן אלעס, אויב האט ער מקבל געווען אויף זיך מתקן צו זיין, זאל ער זיך נישט אונטערפוילן און זאגן: 'וועו בין איך צו מייחד זיין יחודים? איך בין דאך פול מיט פגמים, ווי קען די קדושה רוען אויף מיר?', חס ושלום אזוי צו זאגן! נאר פארקערט, אויב האט ער אסאך געזינדיגט, זאל ער טון אסאך מצוות אנטקעגן דעם. אפילו אויב די מצוות פון א צדיק איז חשוב'ער ווי פון א בעל עבירה, פונדעסטוועגן דאך זאל ער זיך נישט אפהאלטן פון טון מצוות, און ארויסווייזן זיין ליבשאפט צום אויבערשטן מיט דעם וואס ער טוט וואס ער קען, ער פארערגט אביסל אביסל, ביז ער איז זוכה אלעס צו פארערגטן, און דאן וועט ער טון מצוות ווי א צדיק גמור" [מח].

תמימות ופשיטות: זיך צו פרייען מיט אונזערע רצונות

וועו עס איז מקורב צום צדיק - איז זוכה צו תמימות. דער תם דרייט זיך ארום מיט א פרייליך הארץ אויף זיינע רצונות, און ער האט ליב דעם אויבערשטן אין סיי וועלכן מצב, און וועו דער חכם לאכט פון אים, זאגט אים דער תם: "מי יתן שתבוא אתה על שלי" - וועו וועסטו זוכה זיין צו קומען אויף מיין מדרגה.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין אז דער אור הצדיק - אורו של משיח, זאל אריינשיינען אין יעדן איד אינעם פלאץ אוואו ער שטייט. מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן ער זאל אריינשיינען אין אונז קדושת 'מרדכי ואסתר' וואס זייערע נעמען באטרעפן י"ג פעמים שם ע"ב - כולו רחמים וחסדים, עס

מח. דברי חיים (פ' תרומה) "וכן באמת כל אדם אם אפילו עדיין לא תיקן לגמרי, אם קיבל עליו לתקן, אין לו להתעצל ולומר 'מי אני ליחד יחודים', הלא אני מלא בפגמים, והאיך ישרה קדושה במלא פגימות, דח"ו לומר כן, רק אדרבה אם עשה חבילות עבירות יעשה כנגדן חבילות מצות (ויק"ר כא ה) הגם שאין המצות חשובות מאיש בעל עבירות כמו מצדיק גמור, עם כל זאת לא יבטל מלעשות מצות, ויגלה טוב מחשבתו אשר אהבתו להשם יתברך ויתעלה ועושה כל מה דאפשר, והתיקון הוא מעט מעט, עד אשר יזכה להתקן לגמרי, ואז יעשה המצות כמו צדיק גמור, וכעין בנין המשכן שהיה כנגד בית המקדש".

זאל ווערן אויפגעלאכטן פאר יעדן איד זיין פרטיות'דיגע גאולה - קרבה אל נפשי גאלה, מיר זאלן זוכה זיין צו מקבל זיין נאכאמאל די תורה מיט אהבה, אהבת השי"ת, אהבת התורה, שמחת התורה. מיר זאלן זוכה זיין זיך אויפצופרישן אין דעם אז אונזער לעבן איז נאר פארן אויבערשטנ'ס כבוד, עס זאל זיין "שמו שלם וכסאו שלם", מיר ווילן דאך נאר "שם כבוד מלכותו לעולם ועד". מיר זאלן זוכה זיין דורך טהרת הפרה זיך צו צוגרייטן צום עבודת בית המקדש בביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

נושא: אונזער גשמיות איז אויך כבוד שמים

משה שטעלט אויף
דעם משכן און ער
צונעמט עס, צו ווייזן
אז א איד איז אלעמאל
אנגעקניפט אין קדושה
אפילו ווען זיין משכן
איז חרוב

פרשת ויקהל פקודי

נושא: אונזער גשמיות איז אויך כבוד שמים

משה שטעלט
אויף דעם
משכן און עד
צוגעמט עס, צו
זייזן אז א איד
איז אלעמאל
אנגעקניפט אין
קדושה אפילו
וזען זיין משכן
איז חדוב

א. דער אויבערשטער רוהט אינעם משכן סיי בייטאג - בשעת עבודה און סיי ביינאכט - וועו מען טוט נישט קיין עבודה, סיי וועו עס שטייט און סיי וועו עס איז צוזאמגעלייגט

משכן בלייבט משכן - אפילו וועו עס איז צוזאמגעלייגט | דער אויבערשטער איז מיט אונז אפילו ביים חורבן | משה שיינט אונז אריין דעם דעת | אלע אידישע נשמות זענען אנגעקניפט אין משה רבינו | משה רבינו איז אונז מוציא מיט אלע מצוות | משה רבינו איז בחינת 'פנימיות הכלי' | משה רבינו שטייט אונטער אלעס | פנימיות הכלי - אייביג אין אלע אומשטענדן

ב. אין אונזער וועלט: אויך וועו אונזער עבודת ה' איז צוזאמגעלייגט - רוהט דער אויבערשטער מיט אונז

אונזער קערפער איז א משכן | ביינאכט ווערט אונזער משכן צוזאמגעלייגט | די מסעות פונעם לעבן | דאס צוברעכן איז אויפבויען | לימוד התורה: צוזאמלייגן און אויפבויען

ג. זיין פריילך אויך בשעת ירידה - וויל איבעראל איז דא כבוד פארן אויבערשטן

אריינגיין אין גהינום מיט א שמחה | הרג'ענען דאס אייגענע מציאות | סיי די עליה און סיי די ירידה איז פון אויבערשטן | עבודת השם פון גארנישט טון | האלב פונעם לעבן איז מען פארנומען מיט גשמיות | אויך דעמאלט איז מען מגלה דעם אויבערשטנ'ס כבוד | אפילו די נפילות איז אויך א חלק פונעם אויבערשטנ'ס כבוד | דעם אויבערשטנ'ס כבוד ווערט גרויס דורכן ירידה | דער 'ושכנתי בתוכם' איז אויך ביינאכט וועו מען טוט נישט די עבודה | די עצה צו גלויבן אין דעם אלעמען: שפלות | אנכאפן דעם שטעקן ביי ביידע ענקן

נושא: אונזער גשמיות איז אויך כבוד שמים

א.

דער אויבערשטער רוהט אינעם משכן סיי בייטאג - בשעת עבודה און סיי ביינאכט - ווען מען טוט נישט קיין עבודה, סיי ווען עס שטייט און סיי ווען עס איז צוזאמגעלייגט

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדֻת אֲשֶׁר פֻּקַּד עַל פִּי מֹשֶׁה עֲבֹדַת הַלְוִיִּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן".

שטייט אין **חז"ל** אז דאס וואס עס שטייט צוויי מאל "המשכן משכן" - איז כדי צו זאגן אז דער משכן ברענגט מיט זיך השראת השכינה אין אלע מצבים, סיי ווען עס איז אויפגעשטעלט און סיי ווען עס איז צוזאמגעלייגט - "משכן בבנינה ומשכן בחורבנה".

משכן בלייבט משכן - אפילו ווען עס איז צוזאמגעלייגט

שטייט אין די הייליגע **ספרים** (ל"ה ברכת השחר ה מה"ט) אז דערפאר האט מען אין מדבר כסדר צונומען דעם משכן, און אזוי ארומגעפארן אין מדבר אין די פינסטערע פלעצער פול מיט שלענג און עקרבים, און דערנאך זיך אפגעשטעלט און עס צוריק אויפגעשטעלט, כדי צו וויזן אז דער משכן היט אויף די אידן, אפילו ווען עס איז צונומען און מען טוט נישט די עבודה.

דער אויבערשטער איז מיט אונז אפילו ביים חזרבן

מען שטייט יעצט אין א צייט פון "שבעת ימי המלואים". אזוי אויך לערנט מען יעצט די פרשה פון אויפשטעלן דעם משכן, איז דאך פאסיג צו רעדן פון די דאזיגע עבודה. **חז"ל** זאגן אז משה האט יעדן

מט. ל"ה שם - כי המשכן נעשה בקדושה כזאת שאפילו בחורבנו יגן על ישראל, בבחינת (שמות לח) 'אלה פקודי המשכן משכן', משכן בבנינו ומשכן בחרבניה, בבחינת (במדבר כד) 'מה טבו אהלך יעקב משכנותיך ישראל', ודרשו רז"ל אפילו כשהם חרבים מגנים על ישראל. ובשביל זה הקימו את המשכן בכל פעם ופרקוהו בעצמן ונסעו עמו ממקום למקום במדבר חושך ואפילה מקום נחש שרף ועקרב וכו', ואחר כך חזרו והקימוהו וכו', להורות לדורות שאפילו כשהמשכן יהיה נפרק וחרוב יגן עליהם, ואם יקשרו רצונם תמיד בקדושת המשכן ובית המקדש וכליו, והכל בכח הצדיקי אמת העוסקים בבנין המשכן בכל דור ודור כמו שמבואר בהתורה אזמרה וכו' (סימן רפב) ע"ז יוכלו לעבור בשלום בכל המדבריות בכל מיני חשך וצלמות אפילו כשעוברים ח"ו במקום נחש ושרף ועקרב וצמאון וכו', שבכל מקומות אלו בהכרח שיעבר בהם הרוצה לגשת אל הקודש, בפרט מי שנכשל כבר במה שנכשל ורוצה לשוב שבהכרח שיעבר באלו המקומות, וכו'. ומכלם יצילנו ה' על ידי תוקף הרצון דקדשה שיזכה ע"י התקשרות לצדיקי אמת וכנ"ל. וע"כ הזכיר בתחלה מעשה המנורה אחר מעשה המשכן כנ"ל, כי מעשה המנורה ונרותיה הם עקר אור הרצון שהיה מאיר במשכן ובית המקדש כנ"ל, שעל ידי זה עולים מכל מיני חשך שבעולם, בבחינת (תהלים יח) כי אתה תאיר נרי וכו' וכנ"ל

טאג פון די שבעת ימי המלואים אויפגעשטעלט דעם משכן אנהויב טאג און ער האט עס צונומען סוף טאג. דאס אלעס איז טאקע צו וויזן ווי גרויס די קדושה פונעם משכן איז, אז דער אויבערשטער רוהט צווישן אונז אויך וועו דער משכן איז צונומען - אויך וועו אלעס קוקט אויס אין א מצב פון חורבן, פונדעסטוועגן דאך רוהט די שכינה צווישן אונז.

משה שיינט אונז אריין דעם דעת

דאס איז מען זוכה צו פארשטיין דוקא דורכן צדיק, וואס ער אליין האט עס אויפגעשטעלט און צונומען. דאס איז נישט קיין מענטשליכער שכל, און נאר ביים צדיק שיינט אט די קלארקייט. און וויבאלד ער איז אנגעקניפט אין אלע נשמות ישראל, קען ער דאס אריינשיינען ביי יעדן איינעם.

אלע אידישע נשמות זענען אנגעקניפט אין משה רבינו

דאס אליין, אז אלע נשמות ישראל זענען אנגעקניפט אין משה, דאס זעהן מיר אויך פון אט דער פרשה פון הקמת המשכן - לויט ווי מיר ווייסן אז יעדער חלק פונעם משכן שפיגלט אפ דאס הארץ פון א צווייטן איד. ווי מיר זעהן אז כאטש טאקע בצלאל האט אזויפיל געטון, ער האט געבויעט אלע כלים, געמאכט די אדנים און קרשים, יריעות און פרוכת א.א.וו. פונדעסטוועגן דאך, וועו עס איז געקומען די צייט אויפצושטעלן אלעס, האט ער נישט געקענט. נאר משה רבינו, וואס ער נעמט צוזאם אלע נשמות ישראל - ער האט געקענט צוזאמשטעלן די גאנצע זאך.

משה רבינו איז אונז מוציא מיט אלע מצוות

און אזוי שטייט אין **אור החיים הקדוש** אויף דער באקאנטער קשיא: וויאזוי קען יעדער איד מקיים זיין די תרי"ג מצוות, עס איז דאך דא מצוות וואס זענען בלויז פאר א מלך, און מצוות בלויז פאר א כהן גדול, אא"וו פארשידנארטיגע מצוות וואס זענען נישט שייך פאר רוב אידן? ענטפערט דער אור החיים הקדוש: דורכדעם וואס מען בינדט זיך צו צו דער נשמה פון משה רבינו - התקשרות לצדיקים, דורך דעם וועט פאררעכנט אז מען איז אלעס מקיים, ווייל מען וועט אנגעבינדן אין אלע אידישע נשמות וואס זענען מקיים אלע מצוות. זעהן מיר פון זיינע וועטער, אז דער צדיק איז אנגעקניפט אין יעדן איינעם.

משה רבינו איז בחינת 'פנימיות הכלי'

די עבודה פון משה רבינו צו אויפשטעלן דעם משכן בייטאג און עס צונעמען ביינאכט, איז מרמז אויף דער עבודה פון 'פנימיות הכלי'. עס איז פארהאן דריי דרגות, די ערשטע איז משה רבינו, די צווייטע איז אהרן הכהן, די דריטע איז מלכות. דער מלך איז א בחינה פון 'חיצוניות הכלי' - דער דרויסנדיגער טייל פונעם כלי, אהרן הכהן איז א בחינה פון 'אמצעיות הכלי', און משה איז א בחינה פון 'פנימיות הכלי'. דערפאר שטייט אין **הלכה** אז דער מלך דארף מכבד זיין דעם כהן גדול, ווייל כהונה איז חשוב'ער פון מלוכה.

משה רבינו שטייט אונטער אלעס

אין אנדערע וועלטער: די קדושה פאר נשמות ישראל קומט צו אונז פונעם אויבערשטן דורך דער נשמה פון משה רבינו, וואס פון אים גייט דאס צו נשמת אהרן, און פון דארט באקומט עס דער מלך,

וואס ער פירט כלל ישראל, און ער שיינט דאס אריין אין יעדן איינעם. דאס זעהט מען דא ביים משכן, משה רבינו שטייט אונטער אלעס, ער האט אנגעהויבן מיט דער מלאכת המשכן אין די שבעת ימי המלואים, און ערשט נאכדעם האט אהרן הכהן ממשיך געווען מיט דער עבודה.

פנימיות הכלי – אייביג אין אלע אומשטענדן

די עבודה פון משה האט זיך אבער קיינמאל נישט געענדיגט, ער איז דער וואס בויעט און צונעמט דעם משכן; דאס מיינט, אז ער שיינט אריין און ער איז מסביר פאר יעדן איד אז אויך וועז ער איז אין א מצב פון 'משכן בחורבנה' - זיין משכן איז חרוב, פונדעסטוועגן דאך 'ושכנתי בתוכם' - געפונט זיך דער אויבערשטער מיט אים; ווי מיר ווייסן אלע אז **דער בית המקדש איז געווען פארמאכט ביינאכט, עס איז נישט פארגעקומען קיין שום עבודה, אבער פונדעסטוועגן דאך איז נישט פארמינערט געווארן די קדושה פונעם בית המקדש אפילו ביינאכט**, ווייל דאס איז דער כח פון משה - 'פנימיות הכלי', אז אפילו וועז דער משכן איז ליידיג און צונומען, פונדעסטוועגן דאך רוהט דארט די שכינה מיט דער פולסטער קדושה. אפילו וועז עס פעלט די עבודה פון אהרן, אוז עס איז אויך נישטא קיין מלך, אבער משה רבינו'ס כח בלייבט שטענדיג - דערפאר איז די צורה פון זיין עבודה געווען, צו אויפשטעלן אוז צוזאמלייגן, ווייל זיין כח איז שטענדיג פארהאנען.

ב.

אין אונזער וועלט: אויך וועז אונזער עבודת ה' איז צוזאמגעלייגט - רוהט דער אויבערשטער מיט אונז

אונזער קערפער איז א משכן

עס איז באקאנט די ווערטער פונעם **ש"ך על התורה**[נ], וואס ערקלערט דעם גאנצן משכן מיט אלע אירע איינצעלהייטן, ווי דאס איז געווי ווי דער אויסשטעל פונעם גוף פון א איד: דער 'ארון' איז דאס הארץ, די 'כרובים' זענען די לונגען וואס באדעקן דאס הארץ, דער 'שולחן' איז די לעבער, די 'קרשים' זענען די ביינער אא"וו. וועז דער אויבערשטער זאגט (שמות כה ח): **"וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם"**, מיינט עס - אז יעדער איד זאל אנגרייטן זיין גוף און הייליגן די אברים אז דער אויבערשטער זאל קומען רוען דארטן. **אויב אזוי, איז כדאי זיך מתבונן צו זיין און דערהערן דאס פנימיות פון אט די עבודה פון אויפבויען און צוזאמלייגן דעם משכן וואס איז שייך פאר יעדן איינעם, ביים פרטיות'דיגן בית המקדש - זיין אייגענער גוף, ווי דער אויבערשטער קומט רוען אין אלע אומשטענדן.**

נ. שפתי כהן (שמות כה ח) - ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. לא אמר משכן אלא מקדש, לומר אם יקדשו עצמן יהיה כל אחד מהם מרכבה לשכינה, זהו ושכנתי בתוכם ממש, לזה אמר ועשו ולא אמר ועשית כי כל אחד רמוז המשכן בגופו, הארון רמוז בלב, והכרובים הם בריאה שהיא מחוטבת ומרחפת על הלב, והשולחן הוא הכבד, והמשכן הוא גוף האדם, והקרשים הם הצלעות, ומזבח העולה הוא האיצטומכא, והפרוכת הוא הטרפש שמבדיל בין איברי הנשימה ואיברי האכילה, והמנורה הוא השכל שיש לו שלושה קנים שפועל בהם והם העין והאוזן והיד, שלושה מצד אחד ושלושה מצד אחד, גם היד יש לה שלושה פרקים יד ימין יד שמאל וכל אחת יש לה שלושה פרקים, היינו שלושה קני מנורה מצדה האחד ושלושה קני מנורה מצדה השני, ומזבח הקטורת הוא הריח. ויש מי שפירש שהמרה היא המנורה שמאירה לכל הגוף, אם כן בתוכם ממש. ככל אשר אני מראה אותך וגו' וכן תעשו. היה לו לומר כן תעשו מאי וכן אלא לרמוז למה שאמרנו שיעשו בגופן שיקדשו איבריהם ויעשום משכן ומרכבה לשכינה, ולזה אמר ועשו וכן תעשו שתי פעמים אחת למשכן ואחת לגופן:

ביינאכט זוערט אונזער משכן צוזאמגעלייגט

וויפיל חיזוק קען א מענטש ארויסנעמען פון דעם אין עבודת השם. אסאך מאל שפירט ער זיך ווי דעם 'משכן' - אינעם מצב פון "שבעת ימי המלואים", ער שטייט אויף אינדערפריה מיט א פרישקייט און הייבט אן מיט די היילגע עבודות, דאוועגען און לערנען, מאכן ברכות און בענטשן מיט כונה, די עבודות פון שולחן און מנורה, מזבח און קטורת, אלעס וואס ער טוט מיט זיינע אלע אברים וואס זיי זענען דאך די כלים אין זיין בית המקדש. וועז די נאכט פאלט צו ליינט ער קריאת שמע שעל המיטה און גייט שלאפן מיט יראת שמים, לויט די שעות וואס די חכמים האבן באשטימט (דער רמב"ם שרייבט אז א מענטש דארף שלאפן אכט שעה, דער תפארת ישראל זאגט אז דאס איז נאר ביז די פופציג יאר, פון דעמאלט און ווייטער זאל מען שלאפן פינף אדער זעקס שעה. דער חתם סופר שרייבט אז א מענטש זאל עסן און טרונקען און שלאפן אין אכט שעה, פון רבי חיים וואלאזין'ער שטייט: מען זאל נישט שלאפן מער ווי פיר שעה. און דער בן איש חי שרייבט אז נישט ווייניגער פון זעקס און נישט מער פון אכט, און אזוי נעמען אן טייל פון די היינטיגע פוסקים[נא]), אבער נאך אלעם, סוף כל סוף, וועז דער איד גייט שלאפן שפירט ער זיך אויסגעלאשן, ער שפירט ווי אלע זיינע עבודות פון בייטאג זענען געווארן צוזאמגעלייגט מען זעהט גארנישט אן, דאן קומט משה רבינו און שיינט אים אריין אז אויך דאס צוזאמלייגן דעם משכן איז א חלק פון דער עבודה און דער אויבערשטער רוהט אויף אים.

די מסעות פונעם לעבן

דאס זעלבע איז אויך מיט די דורכגענג אינעם לעבן. אמאל זעהט ער הצלחה אין זיין עבודת ה', און אמאל זעהט עס אויס ווי אלעס איז צוזאמגעלייגט. דאס איז גענוי ווי ביי די אידן אין מדבר ביי די צוויי און פערציג מסעות, וואס יעדעס מאל האט מען פון פריש צוזאמגעלייגט דעם משכן, און עס צוריק אויפגעבויעט. עס איז באקאנט די ווערטער פונעם **הייליגן בעל שם טוב**: "יעדער איד גייט אריבער אין זיין לעבן די צוויי און פערציג מסעות, יעדער אויף זיין שטייגער לויט ווי דער אויבערשטער האט אים אוועקגעשטעלט, "על פי הוי"ה יחנו ועל פי הוי"ה יסעו", לויטן באפעל פונעם אויבערשטן דארף מען זיך אפשטעלן און אויפבויען דעם משכן, און לויטן באפעל פונעם אויבערשטן דארף מען גיין ווייטער מיט א צוזאמגעלייגטן משכן, אויף דעם דארף מען דעם צדיק - משה, וואס ער פירט אן די מסעות פונעם איד (במדבר לג ב) "ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי הוי"ה".

נא. חתם סופר אבות פ"ו מ"ו - במעוט שנה. אחז"ל ישנתי אז ינוח לי שישן אדם ח' שעות גמטרי' א"ז עי' מג"א [סי' רל"ח סק"א], ולא כוונו שמונה שעות בכל יום ותורתו מתי משתמרת, אלא כל צרכי יישוב עה"ז גלגוליו וסבותיו נקרא שינה, על כן אמרו שליש היום יעסוק בצרכי גופו באכילה שתיה ושינה, ומו"מ להביא טרף לביתו, וזהו שליש היום ח' שעות. [תקנ"ז, וע' דרשות ח"ס דף רי"ב סוף טור ג']:

ספר ילקוט יוסף (סימן א אות ד) ומסופר על הגאון ר' זלמן מוואלוז'ין [אחיו של הגר"ח מוואלוז'ין] שהיה ישן בכל לילה **ד' שעות ולא יותר**. אמרו לו הרי נאמר ישנתי "אז" ינוח לי, גימטריה שמונה, ואם כן צריך לישון ח' שעות, אמר להם, הרי הכתוב ינוח "לי" בגימטריה ארבעים, שמתוך מ"ח שעות יישן שמונה שעות. ד' שעות בכל כ"ד שעות של היום. והובא בענף עץ אבות (עמוד תנ). וכן אמר ד"ז הגאון החתם סופר, הובאו דבריו בספר חוט המשולש:

ובספר תפארת ישראל אבות (פ"ו יכין אות פד) כתב ע"ד הרמב"ם הנ"ל, **שיש לישון ח' שעות**, דה"ד קודם שהגיע לנ' שנה, אבל אחר כך שאין השחיקה שביסודות הגוף כל כך גדולה כמו בימי נעוריו, ואין צריך אחר כך מנוח כל כך רב, כתבו המדענים **שדי לו לישון בכל לילה ה' או ו' שעות**. ע"ש. וראה מה שכתבנו עוד בזה להלן:

וכתב בבן איש חי (פר' וישלח אות א): ואל יחשוב האדם על השינה שכל מה שתהיה בריבוי יותר יש בה תועלת לגוף, דהא כל הרופאים המובהקים הסכימו **שאל ישן האדם בלילה פחות משש שעות, ולא יותר על שמונה שעות**, שריבוי השינה תזיק לו. ודבר זה הוא מוסכם מכל הרופאים דשינה יותר משמונה שעות תזיק לגוף, והישן שש שעות יוצא ידי חובת בריאות גופו. ועל כן איש יהודי שהוא מחוייב להשתדל גם כן בבריאות נפשו הקדושה, **אין לו לישון יותר משש שעות**, מאחר כי הוא יוצא ידי חובת בריאות גופו בכך, ושאר שעות הלילה יעסוק בהם בבריאות נפשו על ידי עסק התורה. מיהו אם יזדמן באיזה לילה שהוא פוחת משיעור זה של שש שעות, שהוא בריאות גופו, ומוסיף על שעות של בריאות נפשו, בטוח הוא שלא יגיע לו נזק וחסרון מצד בריאות גופו, ולכן לילי שישי וליל ערב ראש חודש, וכן לילות של חודש אלול ועשי"ת, אם האדם פוחת משיעור שש שעות בשינה, נכון לבו בטוח שלא יחסר כלום בזה מבריאות גופו. ע"כ:

דאס צוברעכן איז אויפבויען

'סותר' (צוברעכן) האט אין זיך די זעלבע אותיות פון 'סתר' (באהאלטן), דאס איז דער סוד פון "יושב בסתר עליון". דער אויבערשטער פירט זיין וועלט אויף א באהאלטענעם אופן, מיר פארשטייען נישט. אבער אפילו וען עס איז א מצב פון 'סותר', מען צוברעכט, פונדעסטוועגן דאך איז עס: 'סתר', אלעס ווערט געפירט מיט א באהאלטענעם חשבון. נאכדערצו, אז 'אכט' פון די 'צוויי און פערציג' מסעות, זענען די אידן געגאנגען אויף צוריקוועגס, וואס דאס איז גאר שווער אין עבודת השם, אז צומאל - נישט נאר מען רוקט זיך נישט ווייטער - נאר מען רוקט זיך גאר אויף צוריקוועגס! אבער דאס איז די עבודה פון משה רבינו צו אריינשיינען אין אידישע קינדער אז אפילו וען דער משכן איז צוזאמגעלייגט, עס גייט אים נישט אין עבודת השם, און נאכמער אפילו וען מען גייט אויף צוריק, פונדעסטוועגן דאך דארף מען פארשטיין אז אלעס איז לויטן באפעל פונעם אויבערשטן: "על פי הוי'ה יחנו ועל פי הוי'ה יסעו", דאס איז דיין יעצטיגע עבודת השם.

לימוד התורה: צוזאמלייגן און אויפבויען

דאס זעלבע איז ביי לימוד התורה, צומאל האט מען א "הוה אמינא", מען לערנט פשט אין א גמרא וואס ווערט שפעטער אפגעפרעגט. אסאך מאל זעהט מען אז מען האט געלערנט אפאר שעה און מען האט גארנישט פארשטאנען, אלעס וואס מען האט געזאגט שטימט נישט און מען קען עס אפפרעגן, עס קוקט אויס פארן מענטש אז ער האט סתם פארברענגט די צייט - און ער האט נישט זוכה געווען צו לימוד התורה, אבער דער אמת איז 'פונקט פארקערט', דאס אליינס איז די תורה זעלבסט!

ג.

זיין פריליך אויך בשעת ירידה - ווייל איבעראל איז דא כבוד פארן אויבערשטן

אריינגיין אין גהינום מיט א שמחה

מיט דעם קען מען אביסל לעבן אין די ווערטער פונעם גרויסן צדיק דער הייליגער **רבי ר' אלימלך** זי"ע וואס האט געזאגט אז אויב וועט מען אים הייסן אויבן אין הימל צו גיין אין גהינום, וועט ער גיין מיט גרויס שמחה, ווייל דאס איז דאך דער רצון פון אויבערשטן - אז ער זאל גיין אין גהינום, און ער טוט דעם רצון פון אויבערשטן מיט גרויס פרייד. דאס מיינט "פירוקו הוא קיומו" - דאס צוברעכן דאס איז דער ציל פון דער זאך, אפילו עס זעהט אויס בלויז חורבן, פונדעסטוועגן דאך באמת איז דאס א חלק פון דאס אויפבויען, און עס קומט ארויס פון דעם נאר כבוד שמים. וועו דער מצב פון א אידס לעבן איז 'משכן בחורבנה', איז דאס פונקט ווי א מצב פון 'גיהנם', און **דער איד האט כח צו זיין גוט אויפגעלייגט אפילו אין אזעלכע אומשטענדן, ווייל ער אנערקענט אז יעצט אין דעם מצב איז אויך דא כבוד פארן אויבערשטן**, עס איז אויך דא אין דעם מצב 'רצון השם'.

הרג'ענען דאס אייגענע מציאות

דער כח צו קענען לעבן אזוי, שטאמט פון די הייליגע ווערטער פונעם **קאזשניצער מגיד** זי"ע אין דער פרשה פון שבת פרה: "עס שטייט אין פסוק (במדבר יט יד): **"זאת התורה אדם כי ימות באוהל"**, זאגט די

גמרא אויף דעם פסוק (ברכות סג:): "די תורה האלט זיך נישט נאר ביי דעם וואס הרג'עט זיך אויף דעם". קען מען ערקלערן פשט דערין אז דאס מיינט צו זאגן, ער הרג'עט זיין 'עצמיות' (זעלבסטשטענדיגקייט), און ער זאגט אז אלעס איז פונעם אויבערשטן, אז ער איז דער וואס גיבט אים שכל און כח. דאס איז פשט אין פסוק: "אדם כי ימות באהל" - ער הרג'עט דעם 'אדם' פון זיך, און זאגט אז אלעס איז פונעם אויבערשטן, אזא מענטש איז 'באהל' - אין געצעלט פונעם אויבערשטן".

סיי די עליה און סיי די ירידה איז פון אויבערשטן

וועג דו וועסט דערהערן די דאזיגע ווערטער פון קאזשניצער מגיד, אז אפילו וועג דו דינסט יא דעם אויבערשטן בייטאג און ביינאכט, איז אלעס נאר פונעם אויבערשטן, עס איז זיין רצון, און זיין כבוד ווערט פארשפרייט - דאן וועסטו אויך דערהערן דעם סוד וואס איז באהאלטן אין די דאזיגע ווערטער, דו וועסט פארשטיין אז אפילו וועג דיין משכן איז חרוב, איז אויך אלעס פונעם אויבערשטן און מען איז מקיים זיין רצון, זיין כבוד ווערט פארשפרייט דורך דיר אויך אין דעם מצב.

עבודת השם פון גארנישט טון

דאס איז גאר שווער פאר א מענטשליכער קאפ צו דערהייבן. מיר מיינען נישט די שווערקייט וואס דער מענטש האט צוליב די סתירה פון ידיעה מיט בחירה. ניין, מיר טרעטן בכלל נישט אריין אין דעם סוגיא - נאר מיר רעדן פון דער שווערקייט וואס א מענטשליכער שכל האט צו אנערקענען אז אפילו וועג אלעס איז צובראכן און טונקל, וועג **עס זעהט אויס ווי מען טוט גארנישט, פונדעסטוועגן דאך וועט דעם אויבערשטנ'ס כבוד נתגלה. דאס איז אנטקעגן דעם שכל אנושי.** ווייל אין דער גשמיות'דיגער וועלט ארבעט עס, אז וועג מען טוט - געשעהט, און וועג מען טוט נישט און עס גייט נישט - געשעהט גארנישט.

האלב פונעם לעבן איז מען פארגעסן מיט גשמיות

א איד דארף דערהערן, אז זיין גאנצע מציאות איז כבוד פארן אויבערשטן. מיר זעהן דאך אין **גמרא** (שבת פט:) וועג יצחק אבינו האט אויסגערעכנט פארן אויבערשטן וויפיל א מענטש קען זינדיגן, האט ער אראפגערעכנט האלב פונעם לעבן, צוליב די אלע צייטן וואס דער מענטש עסט און שלאפט און גייט אין בית הכסא. קען דען זיין אז דאס אלעס איז גארנישט מיט נישט?! פארוואס האט דער אויבערשטער געמאכט אז רוב פונעם לעבן איז מען פארנומען מיט אזעלכע זאכן?

אויך דעמאלט איז מען מגלה דעם אויבערשטנ'ס כבוד

דאס דערהערט מען דא: אפילו וועג דער משכן איז צוזאמגעלייגט, מען טוט גארנישט, פונדעסטוועגן דאך רוהט די שכינה, פונדעסטוועגן דאך טוט מען דעם רצון פונעם אויבערשטן, און זיין כבוד ווערט נתגלה. דאס קען דער מענטש נישט אליינס שפעקולירן, נאר דער צדיק לערנט דאס אויס.

אפילו די נפילות איז אויך א חלק פונעם אויבערשטנ'ס כבוד

מיט אט דער עבודה האט משה רבינו אויפגעשטעלט דעם משכן און אנגעגרייט אהרן הכהן מיט אלע זיינע קינדער און אייניקלעך. ער האט אין זיי אריינגעלייגט אט דעם קוק און דערהער פאר אלע דורות, אז יעדעס מאל וועג איינער וועט קומען מיט א קרבן חטאת כדי תשובה צו טון אויף זיינע מעשים,

[אודאי גלויבט מען אין שכר ועונש, און אין די שרעקליכע תוצאות וואס די עבירות ברענגן נאך זיך, און אז דער מענטש מוז בוחר זיין זיך אפצוהאלטן פון עבירות], פונדעסטוועגן דאך, נאך וואס ער האט תשובה געטון און געזאגט וידוי, שיינט דער כהן אריין אין אים אז דעם אויבערשטנ׳ס וועגן קען מען נישט פארשטיין, און **אלעס וואס עס גייט אריבער אויפן איד, אויך אין די שווערע אפגרונטן, איז אלעס א דערהער פון 'משכן בחורבנה', און טראץ דעם אלעם איז ער נאך אלץ הייליג און דער אויבערשטער רוהט אויף אים**, זיין כבוד ווערט אנטפלעקט דורך אים.

דעם אויבערשטנ׳ס כבוד וועט גרויס דורכן ירידה

דאס זעהן מיר אויך פון דעם וואס עס שטייט אין **גמרא** (ע״ז ד:[2]): ״באמת וואלטן אידן נישט געדארפט דורכפאלן מיטן עגל, נאר דער אויבערשטער האט עקסטער אזוי צוגעפירט צו ווייזן פאר אלע אידן אין אלע דורות, אז אפילו אויב מען פאלט דורך אין די ערגסטע עבירות, קען מען נאך אלץ תשובה טון״. כאטש וואס עס שטייט קלאר אז די אידן זענען געווארן באשטראפט אויף דעם, אויף אזוי ווייט, אז נאך מתן תורה וואלט מען נישט געדארפט שטארבן, און נאר דער חטא העגל האט גורם געווען מיתה - פונדעסטוועגן דאך האבן חז״ל זיך נישט אפגעהאלטן פון ארויס ברענגען דעם דאזיגן דערהער. ווייל דעם אויבערשטנ׳ס וועגן קען מען נישט פארשטיין! און א חורבן און ירידה האט א טיפן תכלית. עס איז אויך כדי ארויסצוברענגען אז מען קען זיך נישט דערווייטערן פונעם אויבערשטן. דאס איז דאך דעם אויבערשטנ׳ס כבוד, אז **מלא כל הארץ כבודו, און עס איז נישטא קיין מצב און פלאץ וואס מען קען אים נישט טרעפן דארט.**

דער 'ושכנתי בתוכם' איז אזיך ביינאכט וועט מען טוט נישט די עבודה

מען שטייט אין שבעת ימי המלואים וואס יעדעס יאר ווערט אנפלעקט נייע גילויים אינעם סוד פון נשמות ישראל, עס ווערט פון פריש אויפגעווועקט די עבודה פון ראש חודש ניסן - די עבודה פון מזבח. דארף מען זיך דאך איינ׳חזר׳ן אין די דאזיגע טעג, אז דער **״ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם״** ווערט אויך מקוים ווען 'משכן בחורבנה'. אויך ביינאכט, ווען עס איז טונקל און פינסטער אין הארץ און אין נשמה, דער משכן איז צוזאמגעלייגט און מען טוט נישט די עבודה - עבודת השם, פונדעסטוועגן דאך האט דער איד די פולסטע מאס קדושה און די שכינה רוהט אויף אים.

די עצה צו גלויבן אין דעם אלעמען: שפלות

'משכן' איז דער לשון פון 'שכן', דאס צייגט אונז אן אויפן פסוק: ״שכן ארץ ורעה אמונה״ (תהילים לז ג). אויב ווילסטו זוכה זיין צו לעבן מיט דער אמונה אז דו ביסט א משכן, דאן איז די עצה: ״שכן ארץ ורעה אמונה״, א איד וואס האט שפלות, ער דערהערט אז עס מוז נישט זיין ווי ער פארשטייט, איז זוכה צו דערהערן אז דער אויבערשטער רוהט ביי יעדע זאך וואס ער טוט, אפילו אויב דער מענטשליכער קאפ

נב. גמרא (ע״ז ד:) ואמר רבי יהושע בן לוי לא עשו ישראל את העגל אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה שנאמר מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים וגו׳ והיינו דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי לא דוד ראוי לאותו מעשה ולא ישראל ראוין לאותו מעשה לא דוד ראוי לאותו מעשה דכתיב ולבי חלל בקרבי ולא ישראל ראוין לאותו מעשה דכתיב מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים אלא למה עשו לומר לך שאם חטא יחיד אומרים לו כלך אצל יחיד ואם חטאו צבור אומרים להו לכו אצל צבור.

רש״י - לא עשו ישראל את העגל - כלומר גבורים ושליטים ביצרם היו ולא הי׳ ראוי להתגבר יצרם עליהן אלא גזירת מלך היתה לשלוט בם כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה שאם יאמר החוטא לא אשוב שלא יקבלני אומרים לו צא ולמד ממעשה העגל שכפרו ונתקבלו בתשובה:

קען עס נישט פארשטיין. דאס ליגט אויך באהאלטן אין די ווערטער: **'שכינה בתחתונים', דער וואס האט שפלות, איז זוכה צו פארשטיין אז עס איז דא ביי אים 'השראת השכינה'.**

אנכאפן דעם שטעקן ביי ביידע ענקן

עס איז אזוי שווער צו לעבן מיט דעם, דער מענטש קומט צו א מצב וואס ער שפירט אז עס איז אוממעגליך; ווי **חז"ל** משל'ן אונז אויס (ב"ב טז:): "צוברעכן די פאס און אכטונג געבן אז דאס וויין זאל נישט ארויסרינען". מיר האבן מורא צו רעדן און מיר האבן מורא נישט צו רעדן, "אוי לי אם אומר אוי לי אם לא אומר". פון איין זייט דארף מען לעבן מיט א פונקטליכן חשבון הנפש, זיך אכטונג געבן און אנטלויפן פון עבירות. אבער פון דער צווייטער זייט זאגט מען פארן מענטש: **"מאך נישט קיין חשבונות, וואס דער אויבערשטער ווייל - אזוי וועט סייוועי זיין, דו טוה וואס דו דארפסט צו טון און גלויב און גלויב".** עס איז א פחד, ווייל פון אזא דערהער קען מען אנקומען אויסצוזעהן ווי די נשיאים וואס האבן געווארט אז מען זאל זיי רופן צו מנדב זיין עפעס פארן משכן. וויפיל דארף מען אכטונג געבן און בעטן פונעם אויבערשטן אז מען זאל זוכה זיין צו לעבן מיט ביידע דרכים, "רצוא ושוב" - אהין און צוריק, מען זאל טון וואס מען דארף, און מען זאל גלויבן אז וועט אלעס איז אנגעזעצט, 'משכן בחורבנה', איז מען אויך דאן מקיים דעם אויבערשטנ'ס רצון.

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן ער זאל משפיע זיין אויף אונז דעם כח פון משה רבינו ע"ה וואס ער האט דעם כח צו אויפבויען דעם משכן ווייל אלע אידישע נשמות זענען צוגעבינדן צו אים, נאר ער קען צוענדיגן דעם משכן און אראפ ברענגען השראת השכינה; ווי עס שטייט אין **זוהר הק'** אז משה איז משיח. משה איז מגלה אז דער חורבן איז א חלק פונעם אויפבוי, און ער וועט מגלה זיין לעתיד לבוא אז דער חורבן איז געווען א טייל פון דער גאולה, ער וועט אריינלייגן דעם אויבערשטן - 'אלופו של עולם' - דער אות אל"ף, אין דעם 'גולה' - עס וועט ווערן 'גאולה'. נישט אז 'גולה' וועט זיין קליינע אותיות, און דער אל"ף וועט זיין ריזיג, נאר אינעם ריזיגן 'גולה' - גלות, עפנט אונז משה רבינו די אויגן, אז נאר אזוי וועט זיין א ריזיגע 'גאולה' ווען מען וועט צולייגן דעם ריזיגן אל"ף.

דאס זעלבע איז מיט דער וועלט וואס קוקט אויס 'מת' - טויט, לייגט מען צו דעם אל"ף און עס ווערט 'אמת', די אותיות פון ו'אתם' הדבקים בהוי'ה אלהיכם חיים כולכם היום (דברים ד ד), דעמאלט וועט ווערן אנטפלעקט אז דער אויבערשטער האט אלעמאל געוהט צווישן אונז, "חיים כולכם היום".

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן נאך וואס מיר האבן שוין געבענטש ראש חודש ניסן, עס שטייט דאך אין גמרא: "בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל" - אום ניסן איז מען געווארן אויסגעלייזט (פון מצרים), און אום ניסן וועלן מיר ווערן אויסגעלייזט (פונעם איצטיגן גלות). מיר זאלן שוין זוכה זיין אין די דאזיגע טעג זיך אויפצואווקן מיט דער גאולה, 'קרבה אל נפשי גאלה' - שיין אונז יעצט אריין א התנוצצות פון דער ליכטיגקייט פון משיח, מיר זאלן זוכה זיין זיך אנצוגרייטן און טון וואס מיר קענען צו אויס'פועל'ן אז מיר זאלן שוין קענען מאכן דעם קרבן פסח נאך היי יאר אין ירושלים מיטן דריטן בית המקדש במהרה בימינו אמן.

ספר ויקרא

נושא: זיך מוסר נפש זיין אויף אהבת ה'

מיר זענען א מקבל
פון אויבערשטן וואס
גיבן זיך איבער פאר
אים מיט מסירת נפש
און מיר גלויבן אין זיין
אהבה - כאטש מיר
פארשטייען עס נישט
מיטן שכל

פרשת ויקרא

נושא: זיך מוסר נפש זיין אויף אהבת ה'

מיד זענען א מקבל פון אויבערשטן וואס גיבן זיך איבער פאר אים מיט מסירת נפש און מיד גלויבן אין זיין אהבה - כאטש מיד פארשטייען עס נישט מיטן שכל

א. קרבנות איז א יסודות'דיגע מצוה וואס צו דעם פעלט זיך אויס אהבת ה', ריינקייט און שפלות

ויקרא - לשון חיבה | ליבשאפט - אלס הקדמה צו די קרבנות | ויקרא מיט א קליינע אל"ף - ענוה | די פרשה פון קרבנות - אלס הקדמה צו דער גאנצע תורה | קרבנות איז א 'חק' - א געזעץ וואס האט נישט קיין שכל | אויבנאויף איז קרבנות א שכל'דיגע זאך | צוויי סארט קרבנות: פארשטענדליכע קרבנות, און אומפארשטענדליכע קרבנות | ברענגען א קרבן מיט מסירת נפש - איז העכער פון שכל

ב. א מקבל לייגט זיך אוועק פארן משפיע מיט מסירת נפש, מען גיבט אוועק דעם אייגענעם מציאות און דעם אייגענעם שכל. דאס איז די עבודה פון קרבנות

מסירת נפש: זיך איבערצוגעבן אינגאנצן און נישט זיין קיין אייגענע מציאות | א קרבן - דער איד גיבט זיך אוועק מיט אהבה | קרבנות בעפאר מתן תורה און נאך מתן תורה - צוויי וועלטן | ויקרא לשון חיבה"ה - חי בה | עס איז אן אהבה העכער פון שכל - נאר מיט אמונה | די ריינקייט און שפלות - א הקדמה פאר דעם סארט קרבן

ג. א מקבל גייט דורך עליות און ירידות כסדר. ווי נאר זי אקצעפטירט דאס, איז זי זוכה צו לעבן מיט 'התחדשות'

די עבודה פון דער מלכות - 'שעשני כרצונו' | 'קידוש לבנה' - דער כח פון התחדשות - געבינדן מיט די ברכה פון 'שעשני כרצונו' | שהכל נהיה בדברו - איך בין דאס וואס דער אויבערשטער וויל | אהי"ה אשר אהי"ה | די התחזקות פון ראש חודש | די עליות און ירידות זענען מגלה כבוד שמים | ראש חודש - די ערשטע מצוה | התרחקות תכלית ההתקרבות | איידער אידן זענען זיך מגייר זאלן זיי וויסן די שווערקייט | בענטשן ראש חודש מיט א ספר תורה - על דעת משה

נושא: זיך מוסר נפש זיין אויף אהבת ה'

א.

קרבנות איז א יסודות'דיגע מצוה וואס צו דעם פעלט זיך אויס אהבת ה', ריינקייט און שפלות

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר".

דערנאך איז די תורה מאריך מיט די הלכות פון קרבנות.

ויקרא - לשון חיבה

רש"י ערקלערט אז ספר ויקרא הייבט זיך אן מיט דאס וואורט "ויקרא" - און ער האט גערופן, ווייל דאס איז אן אויסדרוק פון ליבשאפט און שעצונג, ווי מיר זעהן אז די מלאכי השרת רופן זיך איינער דעם צווייטן, "וקרא זה אל זה" (ישעיה ו). אנדערש איז אבער וועג דער אויבערשטער באווייזט זיך צו די גוי'אישע נביאים, רופט ער זיי נישט פון פריער, נאר אלעס געשעהט אויף א צופעליגן אופן; ווי עס שטייט: "ויקר אלהים אל בלעם". אלע **ספרים** רעדן שוין ארום צו מסביר זיין וואס פונקטליך אינעם וואורט "ויקרא" ברענגט ארויס א ליבשאפט, מיט וואס איז דאס מער פון "וידבר" אדער "ויאמר" (עי' בתפארת שלמה, אגרא דכלה ואמרי יוסף).

ליבשאפט - אלס הקדמה צו די קרבנות

דווקא דער חומש פון קרבנות הייבט זיך אן מיט: "ויקרא" - וואס דאס איז א לשון פון ליבשאפט, און ווי אויך רופט מען דעם גאנצן ספר מיטן נאמען - 'ויקרא'. דארפן מיר אודאי פארשטיין וואו קומט אריין ליבשאפט ביי דער מצוה פון קרבנות מער ווי ביי אנדערע מצוות.

ויקרא מיט א קליינע אל"ף - ענוה

דאס וואורט ויקרא שטייט אין דער תורה מיט א קליינע אל"ף. זאגן **חז"ל** (געברענגט אין בעה"ט ועוד) אז די סיבה איז, ווייל משה האט געוואלט נוצן אויף זיך דאס לשון 'ויקר'. אבער דער אויבערשטער האט געוואלט ער זאל שרייבן ויקרא, אז עס איז נישט געווען צופעליג, נאר ער האט אים ספעציעל גערופן כדי צו רעדן מיט אים. האט משה זיך איינגעבעטן אז עס זאל נישט ארויסשטיין אזוי קלאר און אפן, נאר מען זאל שרייבן דאס וואורט 'ויקרא' מיט א קליינע אל"ף, כדי אז וועט מען קוקט אויפן וואורט זאל זיך

אריסזעהן דאס ווארט 'ויקר'. דארפן מיר אריינקלערן וואס האט די מדה פון ענוה שייכות צו דער פרשה פון קרבנות, און צו די ליבשאפט וואס איז מרומז ביי קרבנות.

די פרשה פון קרבנות - אלס הקדמה צו דער גאנצע תורה

חז"ל זאגן אונז (ויק"ר ז ג): "מפני מה מתחילין לתינוקות בתורת כהנים ואין מתחילין בבראשית אלא שהתינוקות טהורין והקרבנות טהורין יבואו טהורין ויתעסקו בטהורים" - פארוואס הייבט מען אן צו לערנען מיט קינדער אין חומש ויקרא, און נישט אין חומש בראשית? ווייל קינדער זענען ריין, און קרבנות זענען ריין, זאלן קומען די ריינע און זיך אפגעבן מיט ריינע. עס קומט אויס פון דעם, אז די פרשה פון קרבנות איז א הקדמה צו דער גאנצע תורה. דארפן מיר פארשטיין וואס ליגט טאקע אין די פרשיות פון קרבנות אז מען זאל דאס נוצן אלס אן הקדמה.

קרבנות איז א 'חק' - א געזעץ וואס האט נישט קיין שכל

מיר זעהן גאר אן אינטערעסאנטע זאך: דער הייליגער **רמב"ם**, נאכדעם וואס ער ענדיגט שרייבן אלע הלכות פון קרבנות, שרייבט ער (פ"ח מעילה ה"ח): "שכל הקרבנות כולן מכלל החוקים הן" - אלע קרבנות זענען פון די מצוות וואס איז א געזעץ וואס מען קען נישט פארשטיין. עס איז פארהאן אסאך מצוות וואס דער מענטש פארשטייט מיט זיין אייגענעם קאפ, ווי למשל: נישט גנב'ענען, נישט הרג'ענען אא"וו. אויך זענען פארהאן מצוות וואס די תורה איז מסביר פארוואס מען זאל אזוי טון, ווי למשל: לייגן תפילין - ווייל די אידן זענען ארויס פון מצרים. אנטון ציצית - צו געדענקען אלע מצוות. אבער עס זענען פארהאן מצוות וואס ווערן אנגערופן "חוקים", ווייל זיי זענען קעגן דעם פארשטענדליכן שכל. קומט דא דער רמב"ם און זאגט: אלע קרבנות זענען 'חוקים'.

אויבנאויף איז קרבנות א שכל'דיגע זאך

ווערט דאך שווער, מיר ווייסן דאך אז זינט די וועלט איז באשאפן געווארן - נאך אסאך יארן בעפאר מתן תורה - האבן מענטשן מקריב געווען קרבנות, אנגעהויבן פון אדם הראשון, אזוי אויך קין און הבל - ווי באקאנט אז דאס האט צוגעברענגט אז קין זאל הרג'ענען הבל. אפילו רשעים האבן געוואוסט צו מקריב זיין קרבנות, ווי מיר זעהן ביי בלעם און בלק. נאכמער שטייט אין **רמב"ם** אז קין און הבל, ווי אויך נח - האבן מקריב געווען קרבנות אויפן הר המוריה, דער פלאץ וועלכער איז שפעטער געווארן אויסגעוועלט פאר דעם בית המקדש (הל' בית הבחירה פ"ב ה"ב). טא, ווי איז שייך צו זאגן אז קרבנות איז פון די חוקים וואס מיר ווייסן נישט זייער טעם?

צוויי סארט קרבנות: פארשטענדליכע קרבנות, און אומפארשטענדליכע קרבנות

דער פשוט'ער ענטפער אויף דעם איז: עס זענען פארהאן צוויי סארט דערהערן אין דעם באגריף פון "מקריב זיין א קרבן". עס איז דא איין פשוט'ער דערהער וואס דער שכל פארשטייט עס זייער גוט, מען איז מקריב א קרבן, צו ברענגען כביכול א מתנה פאר גאט. אט דאס פארשטייט אויך יעדער גלויביגער גוי - להבדיל אלף אלפי הבדלות.

ברענגען א קרבן מיט מסירת נפש – איז העכער פון שכל

אבער עס איז פארהאן נאך א דערהער אין קרבנות, צו ברענגן א קרבן אויף א וועג פון מסירת נפש (ווי מיר וועלן שוין ערקלערן), דאס איז א 'חק' - דער שכל קען עס נישט דערהייבן, מיט דעם וועלן ארויסגעברענגט דאס ריין אידיש הארץ 'חלק היחידה שבנפש', וועלכע האט א רצון פון מסירת נפש; ווי עס שטייט אין פסוק (ויקרא כב כט) "לרצונכם תזבחו".

ב.

א מקבל לייגט זיך אוועק פארן משפיע מיט מסירת נפש, מען גיבט אוועק דעם אייגענעם מציאות און דעם אייגענעם שכל. דאס איז די עבודה פון קרבנות

מסירת נפש: זיך איבערצוגעבן אינגאנצן און נישט זיין קיין אייגענע מציאות

כדי צו פארשטיין דעם סוד פון מסירת נפש בייַ קרבנות וועלן מיר קודם ארומרעדן דאס וואס מיר האבן שוין מאריך געווען אין ספר 'ושכנתי בתוכם', אז דער מציאות פון 'יחוד' בין איש לאשתו איז, אז די 'מלכות' איז זיך מוסר נפש אינגאנצן. דאס לערנט מען ארויס פונעם פסוק "ורצחו נפש" (דברים כב כו), וואס אויב קומט עס געצווינגענערהייט פארגלייכט דאס די תורה צו רציחה - אז ער הרג'עט איר מיט געוואלד, פון דעם פארשטייט מען אז אויב קומט עס פון איר אייגענע ווילן - איז עס מסירת נפש; ווי גלייך זי לאזט זיך הרג'ענען פון איר אייגענע ווילן. אט דאס איז דער דערהער פון 'יחוד', אז די מלכות איז זיך אינגאנצן מבטל פון איר מציאות - וואס דאס איז מסירת נפש כפשוטו.

א קרבן – דער איד גיבט זיך אוועק מיט אהבה

אט דאס איז די עבודה פון קרבנות; ווי באקאנט אז דער **זוהר הקדוש** פארגלייכט דעם 'מזבח' צו א 'מלכות'. ווען א איד קומט מקריב זיין א קרבן, איז עס אין א צורה פון מסירת נפש, ער גיבט זיך אינגאנצן איבער פארן אויבערשטן. עס שטייט דאך: "צדיק באמונתו יחיה", א צדיק לעבט מיט זיין אמונה, אמונה מיינט מלכות. דאס איז קרבנות, אז דער צדיק - דער 'צדיקו של עולם' דער אויבערשטער - לעבט מיט דער מלכות אינעם משכן. "ושכנתי בתוכם", דארט וועט נתגלה 'השראת השכינה'.

קרבנות בעפאר מתן תורה און נאך מתן תורה – צווי וזעלטן

גלייך נאך מתן תורה האט מען אויך מקריב געווען קרבנות, ווי עס שטייט אין פסוק (שמות כד ה): "ויעלו עולות ויזבחו זבחים ושלמים", אבער דאס אלעס איז נאך געווען מיט דער מענטשליכער קאפ. אבער שפעטער ווען דער אויבערשטער האט געזאגט: "איך קום צו דיר, איך וויל וואוינען מיט דיר", און מען האט אויפגעשטעלט דעם משכן. דאן האט מען אנגעהויבן מקריב זיין קרבנות מיט אן איבערגעגעבנקייט צום אויבערשטן.

ויקרא לשון חיב"ה – חי בה

דערפאר שטייט דוקא ביי קרבנות: "ויקרא - לשון חיבה" א לשון פון ליבשאפט, "חיבה" איז אותיות "חי בה" - דער משפיע, דער צדיק, וואס ווערט אנגערופן צדיק 'חי' עלמין, שיינט אריין 'בה', אין דער מלכות; ווי דער פסוק זאגט: 'צדיק באמונתו יחיה' - דער צדיק לעבט מיט דער מלכות. דאס איז קרבנות וואס מען איז מקריב אויפן מזבח אין משכן - מיר גיבן זיך איבער, נישט צו זיין קיין אייגענע מציאות, נאר א כלי פארן אויבערשטן וואס רוהט און איז זיך מגלה ביי אונז.

עס איז אן אהבה העכער פון שכל – נאר מיט אמונה

דער אויבערשטער רופט צו משה פון צווישן די כרובים - דער הויכפונקט פון ליבשאפט פונעם אויבערשטן צום איד. דער אויבערשטער קומט זאגן פאר משה די אלע מצוות פון קרבנות, ער לערנט אויס פאר אידן מיט גרויס ליבשאפט, וויאזוי מען גיבט זיך איבער אין א דרגה פון יחוד פון גרויס חיבה. און צו גלויבן אז דער אויבערשטער וויל רוען צווישן אונז און נעמט אן אונזערע רצונות און קרבנות, דאס איז א חוק - פארקערט פונעם שכל.

די רייניקייט און שפלות – א הקדמה פאר דעם סארט קרבן

אט דאס איז די הקדמה צו תורה: "יבואו טהורים ויתעסקו בטהורים", דוקא אין דער פרשה פון קרבנות, כדי מיר זאלן וויסן אז מיר זענען ריין, אינגאנצן איבערגעגעבן צום אויבערשטן. און דאס איז אויך די מדה פון ענוה - נישט צו זיין קיין מציאות פאר זיך.

ג.

א מקבל גייט דורך עליות און ירידות כסדר. ווי נאר זי אקצעפטירט דאס, איז זי זוכה צו לעבן מיט 'התחדשות'

די עבודה פון דער מלכות – 'שעשני כרצונו'

מיר שטייען אין שבת ראש חודש ניסן - שבת החודש, אידן זענען עוסק מיט דער עבודה פון 'החודש הזה לכם' - 'התחדשות'. דאס איז די עבודה פון עליות און ירידות וואס א מקבל גייט דורך, פונקט ווי דאס לעבן פון דער לבנה, וועלכע האט נישט קיין ליכט־גקייט אליין און איז א מקבל פונעם זון. דערפאר זעהט מען אז די הלכות פון יורה דעה חלק ב' איז געוואנדן אינעם סדר החודש פון דער לבנה. דאס איז אויך דאס לעבן ביי יעדן 'משפיע און מקבל' - דער מקבל האט ירידות, און מען דארף זיך נאכאמאל אויפהייבן און אנהייבן פונדאסניי. און דער עיקר עבודה אין התחדשות איז: די ברכה פון "שעשני כרצונו" - מען נעמט אן מיט ביטול דעם אופן פון לעבן מיט עליות און ירידות כסדר.

'קידוש לבנה' – דער כח פון התחדשות – געבינדן מיט די ברכה פון 'שעשני כרצונו'

דאס איז דאס לעבן פון א איד וואס לעבט ווי א מלכות פארן אויבערשטן: "שעשני כרצונו", מיט עליות און ירידות. דערפאר בענטשן מיר יעדן חודש: "וְלַלְּבָנָה אָמַר שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ. עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת לַעֲמוּסֵי בָטֶן שֶׁהֵם עֲתִידִים לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ. וּלְפָאֵר לְיוֹצְרָם עַל שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ". א איד ווען ער זאגט קידוש

לבנה, דאן לויבט ער דעם אויבערשטן אויף זיין גאנצע מציאות "שעשני כרצונו" - אז דער אויבערשטער האט אים געמאכט לויט זיין ווילן. מיט דעם באקומט ער כח זיך אויפצופרישן נאכאמאל און נאכאמאל, און צו פארשטיין אז דאס איז כבוד שמים, און נישט צו טראכטן סתם, אז אזוי גייט דאס.

שהכל נהיה בדברו – איך בין דאס וואס דער אויבערשטער וויל

ווי צדיקים פירן זיך צו טרינקען אביסל וואסער ווען מען הערט א נישט גוטע בשורה, כדי צו קענען מאכן די ברכה "שהכל נהיה בדברו" - אלעס מאכט דער אויבערשטער. אזוי אויך זענען געווען צדיקים וואס האבן געמאכט א שהכל בעפארן שטארבן אדער בעפאר געוויסע מצוות, כדי אויסצורופן אז אלעס איז פונעם אויבערשטן. דאס זעלבע איז מיט "קידוש לבנה" איינמאל א חודש, מען מאכט אן אלגעמיינע ברכה אויף אלע ירידות און עליות פון א גאנצן חודש, צו ארייניינען די עבודה צו לעבן ווי די מלכות-לבנה, "כזה ראה וקדש" - איך גיב זיך איבער פארן אויבערשטן און איך בין צופרידן ווי אזוי ער מאכט מיר. פון דעם נעמט דער איד חיות און כח פארן גאנצן חודש, צו אריבערגיין אלעס, און לעבן מיט: "שעשני כרצונו".

אהי"ה אשר אהי"ה

מען קען זאגן א רמז אז וועו משה האט געפרעגט דעם אויבערשטן - בשעת דער אויבערשטער האט אים געשיקט אויסלייזן די אידן - "ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם" (אין דעם פסוק איז מרומז דער צירוף פון חודש ניסן: "לי מה שמו מה"), דאן האט אים דער אויבערשטער געענטפערט: "אהיה אשר אהיה" - איך וועל זיין מיט זיי אינעם איצטיגן גלות און אויך אין די קומענדיגע גלות'ן. האט משה גלייך צוריק געפרעגט: פארוואס זאל מען זיי יעצט פארציילן אז עס וועט זיין נאך גלות'ן און שווערקייטן? און דער אויבערשטער האט טאקע געענטפערט: "אהיה שלחני אליכם".

די התחזקות פון ראש חודש

קען מען זאגן אז דא האט דער אויבערשטער מרמז געווען דעם כח פון התחזקות פון ראש חודש, ווייל "אהיה" איז ווי באקאנט אנטקעגן "כתר" - קרון, "אשר" איז אותיות "ראש" - קאפ. דער אויבערשטער האט געזאגט "אהיה אשר אהיה", צו מרמז זיין דעם קרון און דעם קאפ - וואס דאס מיינט מען ראש חודש, און נאכדערצו ראש חודש ניסן, וואס איז דער אנהייב פון אלע ראשי חדשים.

די עליות און ירידות זענען מגלה כבוד שמים

אזוי אויך האט דער אויבערשטער געוויזן אויף דער לבנה און געזאגט פאר משה: "כזה ראה וקדש" - פארשטיי אז אזוי דארף עס זיין, פונקט ווי די לבנה וואס האט עליות און ירידות, יעדע חודש ווערט עס טונקל אינגאנצן און הייבט אן נאכאמאל מיט א פרישקייט, אזוי דארף זיין דאס לעבן פון א איד, און אזוי ווערט דעם אויבערשטנ'ס כבוד פארשפרייט אין דער וועלט. מען דערהערט אז אלעס איז 'לשון חיבה', מיר זענען די 'מקבל' פונעם אויבערשטן.

ראש חודש – די ערשטע מצוה

דאס איז געווען די ערשטע מצוה וואס אידן האבן באקומען פונעם אויבערשטן, ממש איידער די מצוה פון קרבן פסח. ווייל ווי באקאנט איז דער קרבן פסח פארערעכנט אלס א קרבן גירות, און א גר -

בעפאר מען איז אים מגייר, זאגט מען אים ווי שווער עס איז צו אויספירן די מצוות פון דער תורה (איסורי ביאה פי"ג הי"ד).

התרחקות תכלית ההתקרבות

אויך איז באקאנט וואס עס שטייט אין **ספרים הקדושים** (לקו"ה שילוח הקן ה"ה אות י"ז) ארום דעם סוד פון מגייר זיין אדער זיך דערנענטערן צו קדושה, אז מען דארף ווייזן 'התרחקות', וואס באמת איז אט דאס 'התרחקות' - דאס גרעסטע 'התקרבות', אז אפילו דו ביסט אזוי ווייט, פונדעסטוועגן דאך וויל דיר דער אויבערשטער.

איידער אידן זענען זיך מגייר זאלן זיי וויסן די שוועריקייט

דערפאר, איידער די אידן האבן זיך מגייר געווען און ארויסגעגאנגען פון מצרים, האט דער אויבערשטער זיי געוויזן: "כזה ראה וקדש" - אויף אלע מיטמאכענישן וואס זיי וועלן אריבערגיין, פונקט ווי די לבנה גייט אריבער יעדן חודש, פונדעסטוועגן דאך בענטשט מען: "שהם עתידין להתחדש כמותה", דאס איז די לבנה וואס פרישט זיך אויף כסדר.

בענטשן ראש חודש מיט א ספר תורה - על דעת משה

דערפאר בענטשן מיר ראש חודש מיט א ספר תורה - תורה משה. מיר בענטשן 'על דעת משה' - וואס דער אויבערשטער האט אים געזאגט "כזה ראה וקדש", מען נעמט עס אויף א גאנצן חודש צו דערהערן אז "כזה" פונקט אזוי ווי עס איז - מיט דיינע אלע שווערקייטן, "ראה" - זעה און פארשטיי אז דאס איז דער רצון פון אויבערשטן, "וקדש" - פארשטיי אז דאס איז קדושה.

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן מיר זאלן זוכה זיין זיך אויפצופרישן, און פארשטיין אז דוקא אינעם פלאץ וואס עס קוקט אויס אזא הסתרה, דארטן זאגט דער אויבערשטער: "ויקרא" מיט ליבשאפט, אפילו ווען עס זעהט דיר אויס טונקל און פינסטער, פונדעסטוועגן דאך דערהערט מען די גרויסע חיבה פון אויבערשטן, דאס איז דער כח פון אידן וואס זענען זיך מבטל פארן אויבערשטן ווי די לבנה, און ווערן קליין פאר אים - עס קוקט אויס אז מען דערלייגט, אבער באמת איז נישט אזוי, נאר דאס איז א לשון חיבה; ווי **חז"ל** זאגן: "שמואל הקטן, דוד הקטן".

דער אויבערשטער זאל העלפן אידישע קינדער, ווען מען טרעט אריין אינעם חודש ניסן: "בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל", מיר זאלן זוכה זיין צו התחדשות, וואס דאס איז אורו של משיח. עס זאל שוין ווערן אנטפלעקט אז אלעס איז דער אויבערשטער, "ונשגב הוי'ה לבדו ביום ההוא". אידן בעטן פונעם אויבערשטן א גאולה, עס זאל שוין זיין "ראש השנה למלכים" - פארן מלך המשיח.

מען בעט זיך ביים אויבערשטן פאר רחמים און רצון, ווען מען טרעט אריין אינעם חודש ניסן: "בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל", מיר זאלן זוכה זיין צו התחדשות, וואס דאס איז אורו של משיח. עס זאל שוין ווערן אנטפלעקט אז אלעס איז דער אויבערשטער, "ונשגב הוי'ה לבדו ביום ההוא". אידן בעטן פונעם אויבערשטן א גאולה, עס זאל שוין זיין "ראש השנה למלכים" - פארן מלך המשיח.

מען בעט זיך ביים אויבערשטן פאר רחמים און רצון, ווען אידישער קינדער שטייען און שרייען 'צעקת הדל' מען זאל האבן אויף יום טוב. עס ווערט דאך גע'פסק'נט אין **שולחן ערוך** אז מען דארף געבן קמחא דפסחא, קמ"ח ווערט אנגערופן דער אורו של משיח וואס טוט מנחם זיין און ער שיינט אריין פאר די אידן וואס ווילן און בעטן זיך אויף דער גאולה.

די נשים צדקניות גרייטן זיך שוין אויף פסח צו אויסרייסן דעם חמץ וואס דאס איז די גאוה און שלעכטס פון אינעווייניג, בעטן מיר זיך ביים אויבערשטן מיר זאלן זוכה זיין צו אויסריניגן אלע חמץ וואס איז אין אונזערע נשמות, דורכדעם וועלן מיר זוכה זיין צום אורו של משיח, "נר הוי'ה נשמת אדם חופש כל חדרי בטן".

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן מיר זאלן זיך קענען צוגרייטן צו דער גאולה, לעבן מיט דעם: "אליהו בא לבשר", פונקט ווי משה רבינו האט אנגעגרייט אידן פון ראש חודש ניסן אז אט אט גייט מען שוין ארויס פון מצרים. מיר זאלן זוכה זיין זיך אנצוגרייטן צו דער גאולה, וואס "בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל", מיר זאלן נאך זוכה זיין דאס יאר צו מקריב זיין דעם קרבן פסח, ביים דריטן בית המקדש, מיט אלע אידן אינאיינעם, במהרה בימינו אמן.

פרשת יצ - הגדול

נושא:
די
פראבלעמען
זענען אויך
געווען גוט

תודה איז
צוזאמגעשטעלט פון
'חמץ' - דאס איז די
צרה, און 'מצה' - דאס
איז די ישועה. ביים
סעודת הודאה דאנקט
מען דעם אויבערשטן
אויף דעם וואס ער
האט געשיקט די צרה

פרשת צו - הגדול

נושא: די פראבלעמען זענען אויך געווען גוט

תודה איז צוזאמגעשטעלט פון 'חמץ' - דאס איז די צרה, און 'מצה' - דאס איז די ישועה. ביים סעודת הודאה דאנקט מען דעם אויבערשטן אויף דעם וואס עד האט געשיקט די צרה

א. קרבן תודה - אויפהייבן פון חמץ צו מצה, פון עצבות צו שמחה, זעהן די גוטסקייט אין דער צרה און דאנקען אויף דער צרה זעלבסט

די צרה קומט פון עצבות | תודה - אויפהייבן דעם עצבות | אויפהייבן דעם ברויט - צו 'בשמחה לחמך' | צוריק קוקן אויף דער צרה מיט ליכטיגע אויגן

ב. די עבודה פון ביעור חמץ - אויסרוימען אלע סארט זויערע מחשבות אויף זיך און אויף אנדערע, און גלויבן איינעם 'נרצה'

אויסראטן דעם זויער טייג | אויפהייבן די שווייס - צו 'זיעה של מצוה' | גוטע מדות - בשעת'ן פסח'דיג מאכן | דערהערן די גרויסע חסדים וואס ליגט אין די צרה זעלבסט | זאגן א גרויסן 'נרצה' אויפן פארלאפענעם יאר

ג. אנהייבן דעם טאג מיט 'תרומת הדשן' - העלפן אין שטוב מיט הכנעה און שפלות

דער שליסל צו א ריין הארץ | די באהאלטענע חמץ - איידעלע גאוה | אהרן הכהן זאל אויסקערן דעם מזבח גלייך אינדערפריה | ארויסטראגן די מיסט באלד אינדערפריה | הכנעה אין שטוב אין די טעג פון ערב פסח | די מחשבות האבן נישט קיין דעקל

נושא: די פראבלעמען זענען אויך געווען גוט

א.

קרבן תודה - אויפהייבן פון חמץ צו מצה, פון עצבות צו שמחה, זעהן די גוטסקייט אין דער צרה און דאנקען אויף דער צרה זעלבסט

די תורה הקדושה זאגט דער וואך די מצוה פון קרבן תודה:

"וְזֹאת תּוֹרַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר יַקְרִיב לַיהוי״ה. אִם עַל תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה חַלּוֹת מַצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וְסֹלֶת מֻרְבֶּכֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן".

עס ווערט גע'פסק'נט אין **הלכה** (שו"ע או"ח סי' נ"א ס"ט): "מזמור לתודה זאל מען זאגן מיט א ניגון, ווייל אלע שירות וועלן בטל ווערן לעתיד לבוא, חוץ פון מזמור לתודה". זעהט מען אז דער קרבן תודה האט עפעס אן עקסטערן חשיבות. אויך זעהט מען אז דאס איז דער איינציגסטער קרבן וואס מען ברענגט דורכאויס דאס יאר, וואס האט אין זיך חמץ. דארף מען פארשטיין פארוואס איז דער קרבן תודה אזוי חשוב? אויך דארף מען פארשטיין וואס באדייט דער חמץ וואס מען ברענגט אין בית המקדש צוזאמען מיט דעם?

די צרה קומט פון עצבות

אין **לקוטי הלכות** (הודאה ה"ו) ווערט ארום געזעדט דער סוד פון קרבן תודה, וואס א מענטש ברענגט נאכדעם וואס ער איז אריבער עפעס א צרה. איז ער מסביר דארטן: אלע צרות וואס א מענטש האט, קומט פון דעם וואס די שכינה איז אין גלות, און דאס וואס די שכינה איז אין גלות, איז צוליב די עצבות וואס ליגט אויף א אידיש הארץ. אלע תאוות און שלעכטע מידות קומען פון דעם וואס א איד איז בעצבות - פארכמורעט און פארזויערט, און פון דארט קומט אלע צרות.

תודה - אויפהייבן דעם עצבות

און וועז דער אויבערשטער העלפט אים און נעמט אים ארויס פון זיין צרה, דאן דארף ער ברענגן א קרבן תודה, צו אויפהייבן די עצבות וואס ער האט געהאט - צו שמחה און לויב-ווערטער. דורכדעם פארריכט ער דעם ווארצל פונעם צרה וואס האט אים באטראפן, ער דרייט איבער דעם עצבות און הייבט עס אויף צו שמחה.

אויפהייבן דעם ברזיט – צו 'בשמחה לחמך'

דערפאר ברענגט מען דווקא צען חמץ'דיגע ברויטן, וואס ווייזט אויף זויערקייט און עצבות, און דערצו ברענגט מען אויך דרייסיג ברויטן פון מצה, צו ווייזן אז מיט דעם וואס די עצבות ווערט אידערגעדרייט צו שמחה, ווערט אויך אידערגעדרייט דער באדייט פון ברויט, אז פון "בזיעת אפיך תאכל לחם - בעצבון תאכלנה", ווערט אידערגעדרייט אויף "לך אכול בשמחה לחמך", ער דרייט אידער די ל"ט מלאכות און עס ווערט ט"ל פון תחית המתים.

צוריק קוקן אויף דער צרה מיט ליכטיגע אויגן

דאס איז דער סוד פון קרבן תודה, אויפהייבן די צרה וואס ער איז אריבער, דערהערן די לויב און געזאנג צום באשעפער וואס מאכט נאר גוט'ס. אויפהייבן דעם חמץ צו מצה, די זויערקייט צו פריילעכקייט. דאס איז דער 'מזמור לתודה' וואס ווען נישט בטל ווערן לעתיד לבוא, וואס דעמאלט וועלן אלע נאר דאנקען און לויבן, אויפהייבן דעם גאנצן גלות צו גאולה.

ב.

די עבודה פון ביעור חמץ - אויסרוימען אלע סארט זויערע מחשבות אויף זיך און אויף אנדערע, און גלויבן אינעם 'נרצה'

אויסראטן דעם זויער טייג

שטייענדיג אום שבת הגדול, דארף מען דאך דערהערן וואס האט דאס מיט אונז, וויאזוי קענען מיר אויפהייבן דעם חמץ צו מצה, אריינשיינען פריילעכקייט אין זויערקייט. מיר גייען יעצט אריין אין די פיבערהאפטיגע טעג פון צוגרייטונגען צום יום טוב, **חז"ל** האבן קובע געווען אז מען דארף אויפזוכן און אויסראטן דעם חמץ פון שטוב, כאטש וואס לויט די חיוב מן התורה איז גענוג מיטן מבטל זיין, פונדעסטוועגן דאך האבן די חכמים געהייסן צו מאכן בדיקת חמץ און ביעור חמץ.

אויפהייבן די שוזייס – צו 'זיעה של מצוה'

אידישע קינדער ארבעטן אין די דאזיגע טעג צו אויסרייניגן די שטוב פון חמץ, ארויסנעמען די קללה פון 'בזעת אפיך תאכל לחם', דורך די 'זיעה של מצוה', ווי באקאנט פון די **ספרים הקדושים** דאס חשיבות פון די שווייס ביים באקן די מצות, ווי חשוב און הייליג דאס איז. ענליך צו דעם איז אויך חשוב די שווייס פון אידישע קינדער וועז מען מאכט פסח'דיג, מען דרייט איבער דעם שווייס פון ביטערניש און אנגעצויגנקייט, צו א שווייס פון שמחה של מצוה.

גוטע מדות – בשעת'ן פסח'דיג מאכן

דער עיקר ארבעט ביים פסח'דיג מאכן, איז צו אויסרייסן דעם חמץ פון זיך, וואס קומט ארויס ווען א מענטש רעגט זיך אויף. דורך דעם וואס מען פארמערט אין מידות טובות אין די דאזיגע טעג, מען רייסט אויס די כעס און קפידות 'רוח הטומאה מן הארץ'. איז מען זוכה צו ארויסגיין פונעם שטראף פון 'בזיעת

אפיך תאכל לחם', מען איז זוכה צו מצה - די ברויט פון שמחה, און עס ווערט אויפגעוועקט די אהבה פון 'לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה'.

דערהערן די גרויסע חסדים וואס ליגט אין די צרה זעלבסט

דאס איז דער סוד פון ברענגען א קרבן תודה, צו דאנקן אויף אלע ניסים וואס דער אויבערשטער האט געמאכט מיט אים, דוקא נאך וואס ער איז אריבער שווערקייטן און עצבות. ווייל דוקא דאן איז די שמחה און לויב גרויס און עס איז פאר אייביג. וען דער מענטש קוקט אויף צוריק און האט דעם כח אויפצוהייבן אלעס וואס ער איז אריבער, צו דערהערן אין דעם די גרויסע חסדים פון אויבערשטן, דאן הייסט דאס אז ער איז ארויס פון חמץ צו מצה.

זאגן א גרויסן 'נרצה' אויפן פארלאפענעם יאר

דאס איז דער סוד פון די איצטיגע טעג בעפאר פסח, וואס עס זענען דא אזעלכע וואס פירן זיך צו זינגן 'חסל סידור פסח' יעצט שבת הגדול, צו פארענדיגן דעם סדר פונעם פארגאנגענעם יאר וואס האט זיך געצויגן א גאנץ יאר. מיט דעם שטעלט זיך דער מענטש אפ צו קוקן אויפן פארלאפענעם יאר, קוקן אויף אלע נסיונות וואס ער איז אריבער, און דערהערן אז אלעס איז געווען א חלק פון 'נרצה' - איך בין באוויליגט פארן אויבערשטן. מיט אט דעם קוק, רייניגט ער זיך אויס זיין הארץ וואס איז געווארן פול מיט חמץ דורכאויס דעם יאר, אזויפיל קשיות וואס האט זיך אנגעזאמלט, אלעס ווערט יעצט אויפגעהויבן מיט אט דעם הסתכלות, צו דערהערן אז אלעס איז געווען לטובה ולברכה.

ג.

אנהייבן דעם טאג מיט 'תרומת הדשן' - העלפן אין שטוב מיט הכנעה און שפלות

דער שליסל צו א דיין הארץ

כדי צו פארשטיין און צו ברענגען נענטער צום הארצן אט די נקודה, וויאזוי קען א מענטש זוכה זיין צו איבערדרייען זיין הארץ, אויסריניגן דעם חמץ פון זיין הארץ און נענטער ווערן צום אויבערשטן. דער תירוץ דערויף איז זייער פשוט: נאר מיט ענוה און שפלות קען מען זיך ריניגן, אונטערטעניגן דעם אויפגעבלאזענעם גאוה, און געבן א פלאץ פאר צווייטן, אפילו יענער האלט אנדערש פון מיר.

די באהאלטענע חמץ - איידעלע גאוה

עס איז אזוי שווער צו רעדן פון דעם, מיר ווייסן דאך אז מען קען זיך נישט אליינס קריגן מיט די שלעכטס, וען נישט די חכמים הייסן אונז צו ריניגן דעם חמץ, וויאזוי וואלטן מיר געקענט עוסק זיין אין אזא איידעלע נקודה אין הארץ. ווי מיר רעדן כסדר ארום דעם מנהג ארץ ישראל אז דאס ערשטע מאל וואס מען שערט אפ א אינגל וען ער ווערט דריי יאר אלט, פארט מען קיין מירון צום ציון פון רבי שמעון בר יוחאי, סיי ל"ג בעומר און סיי א גאנץ יאר. ווייל נאר רבי שמעון האט דעם כח זיך צו קריגן מיט די שלעכטס. אזוי אויך איז דא איידעלע חמץ אין הארץ וואס נאר מיט דעם כח וואס מיר פארמאגן אין די

איצטיגע טעג פון די חכמים וואס הייסן אונז זיך ריניגן, נאר מיט דעם קען מען ריניגן דאס הארץ מיט שפלות און ענוה, און זוכה זיין צו נאך אביסל זיך פרייען מיט אידישקייט, נאך אביסל ריינע מחשבות.

אהרן הכהן זאל אויסקערן דעם מזבח גלייך אינדערפריה

דער הייליגער **חתם סופר** מאכט אונז ליכטיג אין דער היינטיגער פרשה. ער פרעגט: פארוואס הייבט די תורה אן: "צו את אהרן ואת בניו לאמר" ביי די מצוה פון תרומת הדשן, אנדערש פון אלע אנדערע עבודות און קרבנות אין חומש ויקרא, וואס קיינמאל ווערט נישט א פרשה אדרעסירט דירעקט צו אהרן און דערנאך עקסטער צו זיינע קינדער, נאר אלעמאל שטייט בכלליות 'בני אהרן'. איז ער מסביר לויט די ווערטער פון **חובות הלבבות**, אז די ערשטע עבודה וואס מען האט געמאכט אין בית המקדש איז געווען 'תרומת הדשן', דאס מיינט: ארויס נעמען די מיסט וואס האט זיך אנגעהויפנט אויפן מזבח, עס קוקט אויס ווי א נישט-חשוב'ע זאך צו מאכן. דאס קומט זאגן פארן כהן אז קודם דארף מען אנהייבן מיט שפלות, זיך ריניגן דאס הארץ און זיך מכניע זיין פארן אויבערשטן, איידער מען טוט אלע אנדערע עבודות. קומט דער חתם סופר און לייגט צו, דאס איז די סיבה פארוואס די תורה דערמאנט אהרן הכהן דוקא, צו ווייזן אז אפילו דער חשוב'סטער כהן, דער גרעסטער צדיק, דארף זיך אויך מכניע זיין מיט שפלות אנהייב טאג.

ארויסטראגן די מיסט באלד אינדערפריה

דערפאר ווען מען שטייט אין די טעג פון ערב פסח, וואס די עבודה איז צו ריניגן דאס הארץ פון חמץ, דאס הייסט: גאוה כעס און קפידה, דארף מען וויסן די גרויסע עבודה פון 'תרומת הדשן', הכנעה און שפלות גלייך אינדערפריה. דאס ווערט מקוים טיילמאל מיט דעם וואס עס ליגט אויף אים די אויפגאבע צו ארויסנעמען די מיסט פון שטוב גלייך אינדערפריה, נאר בעפארן גיין אין מקוה און דאוונען, מען הייבט אן דעם טאג מיט הכנעה.

הכנעה אין שטוב אין די טעג פון ערב פסח

נאכדערצו ערב פסח, ווען יעדע אידישע שטוב פירט זיך וויאזוי עס פירט זיך, גארנישט איז נישט אויפן פלאץ און דער אינגערמאן דארף צו לייגן א האנט אין שטוב, דארף מען וויסן אז דאס איז ממש די עבודה אין בית המקדש, נאך בעפאר אלע קרבנות, מיט דעם הייבט מען אן אלע עבודות אין עבודת השם, ריניגן דעם שטוב - דעם פריוואטן בית המקדש. און דער עיקר ארבעט איז, ווען ער שטייט אויף און מען זאגט אים אין שטוב געווייסע זאכן וואס ער וויל נישט הערן, אדער מען לייגט ארויף אויף אים אויפגאבעס וואס ער גלייבט נישט צו טון, דאן דארף ער אונטערטעניגן זיין כבוד, ארויפציען די ארבל און אויסשטרעקן זיין האנט אין שטוב - ווי חשוב און טייער איז אט די עבודה ביים אויבערשטן.

די מחשבות האבן נישט קיין דעקל

בעיקר דארף מען זיך אפהיטן דאס הארץ און מח, א גאנץ יאר און בפרט יעצט ערב פסח; ווי רש"י ברענגט פון חז"ל: **"צו את אהרן - אין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות, אמר רבי שמעון ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס"**. טייטשן די **ספרים הקדושים**: 'חסרון כיס' מיינט דאס הארץ און דער מח, וועלכע האבן נישט קיין 'כיס' - א דעקל. ווייל אלע גלידער האבן א בייטל וואו עס צו באהאלטן, די אויג האט אן אויגן-דעקעל, די אויערן האט די אויערן-לעפל, דער צונג האט די ליפן אא"וו, נאר די מחשבות

פון הארץ און מח האבן נישט קיין בייטל מיט וואס זיי צו צודעקן. דערפאר דארף מען זיך מער אכטונג געבן, 'צו את אהרן', האבן שפלות און הכנעה, און אכטונג געבן פון כעס און קפידא אין די איצטיגע טעג.

אידישע קינדער ריניגן זיך יעצט די הערצער, ווי מען בעט אין דעם 'יהי רצון' נאך ביעור חמץ: **"יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ... כְּשֵׁם שֶׁאֲנִי מְבַעֵר חָמֵץ מִבֵּיתִי וּמֵרְשׁוּתִי כַּךְ יְיָ אֱלֹקַי וֵאלֹקֵי אֲבוֹתַי תְּבַעֵר אֶת כָּל הַחִיצוֹנִים, וְאֶת רוּחַ הַטּוּמְאָה תְּבַעֵר מִן הָאָרֶץ וְאֶת יִצְרֵנוּ הָרָע תְּבַעֲרֵהוּ מֵאִתָּנוּ וְתִתֶּן לָנוּ לֵב בָּשָׂר..."**. אידישע קינדער ווילן זוכה זיין צו פה-סח א ריינע מויל וואס רעדט צום אויבערשטן טאג טעגליך, א מויל וואס רעדט נישט קיין שום זאך וואס מען טאר נישט חס ושלום.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין אין די איצטיגע טעג צום כח הנגינה און שירות ותשבחות צו דאנקען און לויבן, ווי עס שטייט: "השיר יהיה לכם כליל התקדש חג", ריכטיג טאקע אז ערב פסח זאגט מען נישט קיין 'מזמור לתודה', אבער דאס איז אן התעוררות און הכנה אז אט אט וועט קומען די סדר נאכט וואס עס וועט דאן דערהויבן ווערן דער כח הנגינה פונעם מזמור לתודה וואס מען זאגט א גאנץ יאר.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו א ריינע מויל - שמירת הלשון, מיר זאלן זוכה זיין מיט דעם מויל צו עסן נאך דאס דאזיגע יאר דעם קרבן פסח. יעדער זאל זוכה זיין לויט זיין דרגה און השגה זיך צו אנגרייטן ווי עס דארף צו זיין - צו מאכן דעם קרבן פסח אין בית המקדש השלישי במהרה בימינו אמן.

פסח

נושא: א יום טוב פון אמונה אין דער אהבה

זיך אכטונג געבן פון א
משהו זויערע מחשבות,
און זיך איינ'חזר'ן די
ליבשאפט פונעם
אויבערשטן צו מיר

פסח

נושא: א יום טוב פון אמונה אין דער אהבה

זיך אכטונג געבן פון א משהו זויערע מחשבות, און זיך אייג'חזר'ן די ליבשאפט פונעם אויבערשטן צו מיר

א. פסח איז א צייט וואס א איד לאזט נישט אריין קיין חמץ'דיגע מחשבה, נאר ער לעבט זיבן טעג מיט א ריינקייט אז דער אויבערשטער וויל אים האבן - דאס איז דער יסוד אויף א גאנץ יאר

דאס אויסדערוועלט פאלק פונעם אויבערשטן | אומזיכערקייט אין דעם - חמץ גמור | חמץ'דיגע מחשבות - ונכרתה, ער האקט זיך אפ פון לעבן | נישט מסיח דעת זיין פון די אהבה | וואס טוט זיך מיט חשבון הנפש? | דער מעדעצין - 'ליבשאפט' | די זיבן טעג איז חמץ'דיגע מחשבות אסור אפילו א משהו | זיך דערמאנען די ליבשאפט יעדן טאג ב"י קריאת שמע

ב. מען קען נישט גלויבן אין דער נאנטקייט - נאר דורכן כח פון מצה וואס גיבט אמונה און רפואה

זיך אנקניפן אינעם אויבערשטן דורך מצה | ער עסט אמונה ביז ער ווערט הכלל אין 'אין סוף' | א רפואה אויפן לאָך וואס דער נברא האט | זיין פונעם פינפטל וואס גלויבט אז דער אויבערשטער וויל זיי | א שטיקעלע 'נרצה'

נושא: א יום טוב פון אמונה אין דער אהבה

א.

פסח איז א צייט וואס א איד לאזט נישט אריין קיין חמץ'דיגע מחשבה, נאר ער לעבט זיבן טעג מיט א ריינקייט אז דער אויבערשטער וויל אים האבן - דאס איז דער יסוד אויף א גאנץ יאר

דאס אויסדערזועלט פאלק פונעם אויבערשטן

פסח איז דער יסוד פון א איד'ס לעבן. א איד דארף שטענדיג געדענקען דעם טאג וואס ער איז ארויס פון מצרים - וואס דעמאלט האבן מיר אנגעהויבן צו לעבן, ווייל דעמאלט האט אונז דער אויבערשטער געגומען פאר א פאלק. פונקט ווי דער אויבערשטער האט באשאפן די וועלט "יש מאין" - ער האט באשאפן א נייע זאך אינגאנצן וואס האט בכלל נישט עקזעסטירט פון פריער, אזוי אויך איז ביי יציאת מצרים באשאפן געווארן א נייע מציאות, עס איז קיינמאל נאכנישט געווען פון פריער אזא סארט באגריף: 'אן אויסדערוועלט פאלק - דאס פאלק פונעם אויבערשטן'.

אומזיכערקייט אין דעם - חמץ גמור

דאס איז דער גייסט פון לעבהאפט וואס פאמפט אין א אידיש הארץ, און מען דארף גאר שטארק אכטונג געבן נישט צו חמץ'דיג מאכן אט די מחשבה, דורך זויערקייט און אומזיכערקייט אין אט די אמונה אין יציאת מצרים. די תורה חזר'ט איבער עטליכע מאל: **"זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים"** - געדענק דעם טאג וואס איר זענט ארויס פון מצרים. אויף דעם דארף מען זיך אפהיטן מער פון אלעם - נישט צו האבן קיין זויערע מחשבות - וואס דאס איז חמץ גמור.

חמץ'דיגע מחשבות - וגכרתה, ער האקט זיך אפ פון לעבן

פונקט ווי וועגן איינער עסט חלילה חמץ אום פסח, דאן ווערט ער רחמנא ליצלן פארשניטן מיט דעם עונש פון 'כרת', ווייל ער האט זיך אפגעהאקט פון מצה וואס דאס דערמאנט אים פון יציאת מצרים; דאס זעלביגע פאסירט אויך יעדעס מאל וואס דער מענטש ברענגט אריין חמץ אין זיין קאפ, ער לעבט נישט מיט דער אמונה אז דער אויבערשטער האט אונז אויסדערוועלט פאר א פאלק, דאן האקט ער זיך אפ פונעם עיקר לעבן וואס א איד פארמאגט - די אמונה אין יציאת מצרים. די אמונה אז דער אויבערשטער איז געקומען צו אידן אין מצרים - וועלכע זענען געווען אויפן נידריגסטן שטאפל - און ער האט זיי ארויס געוויזן זיין אייביגע ליבשאפט וואס איז נישט אנגעהאנגען אין גארנישט.

נישט מסיח דעת זיין פון די אהבה

מען טאר נישט פארזויערן אט די מחשבה מיט אנדערע מחשבות וואס דערווייטערן חלילה. א איד דרייט זיך ארום פסח און גיבט אכטונג נישט צו פארגעסן דערפון אפילו פאר איין רגע. גארנישט קען אים נישט אוועקדרייען פון דער גרויסער ליבשאפט וואס ער שפירט פונעם אויבערשטן. "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה". ער לעבט מיט אזא קלארקייט און זיכערקייט, וויסנדיג אז דער אויבערשטער האט אים אויסגעוועלט, און ער וויל אים האבן - אפגעזען וואו ער שטייט און וויאזוי ער קוקט אויס.

וואס טוט זיך מיט חשבון הנפש?

אויב וועט א מענטש פרעגן, וויאזוי שטימט דאס אלעס מיט דאס וואס א איד וויסט אז מען דארף מאכן א חשבון הנפש, חרטה האבן אויף אלע שלעכטע מעשים, און תשובה טון? וויאזוי קען מען אפיר נעמען די פארגאנגענהייט און שפירן דערויף חרטה געפילן - טאמער מען לעבט מיט א קלארקייט אז דער אויבערשטער האט אונז ארויסגענומען פון מצרים און געוויזן זיין ליבשאפט, אויך וועלן מיר זענען געווען ממש אויפן ערגסטן פלאץ?

דער מעדעציין - 'ליבשאפט'

אויף דעם פאסט זיך גאר גוט דער באקאנטער משל וואס שטייט אין זוהר הקדוש: "א קרוין פרינץ איז געווען זייער קראנק, און דער דאקטער האט אים באפוילן אז דורכאויס זיבן טעג זאל ער גארנישט עסן, נאר נעמען א געוויסער מעדעציין, אזוי וועט ער ווערן אינגאנצן ערהוילט, דאן וועט ער קענען צוריקגיין צום נארמאלן לעבנס שטייגער און עסן אלעס וואס ער וויל". פירט אויס דער זוהר הקדוש: "די מצה איז א מעדעצין פאר דער נשמה, וואס נאכן עסן זיבן טעג, ווערט די נשמה אינגאנצן אויסגעהיילט, אז נאכדעם קען ער שוין עסן אויך חמץ און עס שאדט אים שוין נישט".

די זיבן טעג איז חמץ'דיגע מחשבות אסור אפילו א משהו

אזוי אויך קען מען זאגן אויף חמץ'דיגע מחשבות: אויב א איד גיבט גאר שטארק אכטונג דורכאויס דעם יום טוב נישט צו פארזויערן זיינע מחשבות, איז דאס ווי אן איינשפריץ, אז אינמיטן יאר זאל ער קענען מאכן א חשבון הנפש, און עס זאל אים ח"ו נישט שאדטן, וואס דאס מיינט, טראכטן חלילה אז ער איז ווייט פון אויבערשטן. כדי אנצוקומען צו דעם, מוז מען זיך אויסהיילן אום יום טוב פסח, און אין די דאזיגע טעג שטיין גאר גאר ווייט פון יעדער סארט מחשבה וואס האט נאר אין זיך א משהו חמץ, איין ברעקל געפיל פון ווייטקייט, צו טראכטן חלילה אז לויט מיין איצטיגע צושטאנד האט מיר דער אויבערשטער נישט ליב.

זיך דערמאנען די ליבשאפט יעדן טאג ביי קריאת שמע

און פונקט ווי מען דארף האבן זיבן טעג זיך אויסצוהיילן פאר א גאנץ יאר, אזוי אויך - אינעם קליינעם בילד - דארף מען האבן יעדן טאג - א פאר סעקונדעס זיך צוריק צו כאפן. דאס איז וועמען לייגט קריאת שמע, און מען דערמאנט יציאת מצרים, דאן גיבט מען זיך א שאקל אפ פון אלע זויערע מחשבות פון ווייטקייט פון אויבערשטן, און מען גיבט זיך א דערמאן אז דער אויבערשטער האט אונז ארויסגענומען פון מצרים, און אונז געמומען פאר זיין פאלק. נאך דעם קליינעם דערמאנונג - קען מען ווייטער אנגיין

מיטן טאג-טעגליכן לעבן אין דער דרויסענדיגער וועלט, ווייל דער מענטש איז שוין פארפאנצערט מיט אהבת השם, ער געדענקט שטענדיג אונטערן באוואוסטזיין דעם: "חסד נעוריך אהבת כלולותיך".

ב.

מען קען נישט גלויבן אין דער נאנטקייט - נאר דורכן כח פון מצה וואס גיבט אמונה און רפואה

זיך אנקניפן אינעם אויבערשטן דורך מצה

כדי צו לעבן מיט אט די ריינע מחשבה, מוז מען עסן מצה, דאס עסנוואָרג פון אמונה (מיכלא דהימנותא) דאס עסנוואָרג פון רפואה (מיכלא דאסותא). ווייל דאס מציאות פון א באשעפעניש - נברא, איז, אז ער האט שטענדיג א לאָך, און ער ארבעט פיר-און-צוואנציג שעה אין טאג אנצופילן דעם לאָך. דאס קומט פון דעם וואס ער לעבט מיט דעם 'יש' פון א נברא, ער קוקט זיך אן פאר אן אייגענע מציאות, אבער פאקטיש האט ער דאך גארנישט אליין, ממילא שטערט אים א גאנצן צייט דאס וואס ער האט נישט. אבער ווי מער ער קלעבט זיך אן אינעם אויבערשטן, ער דערהערט אז ער איז גארנישט, ער לעבט אינעם 'אַיִן', דאן פעלט אים גארנישט, ער האט נישט קיין לאך וואס ער דארף אנפילן נאכאנאנד אָן ערפאלג.

ער עסט אמונה ביז ער וועדט הכלל אין 'אין סוף'

וויאזוי קען א מענטש וואס איז א נברא, א 'יש', וויאזוי קען ער ווערן א בחינה פון 'אין', צו ווערן נכלל אינעם 'אור אין סוף'? דאס איז נאר דורכן עסן מצה זיבן טעג, ער עסט גארנישט עפעס אנדערש אויסער "עסן פון אמונה", אט דאס גיבט אים כח זיך צו שטארקן אויף זיין 'מציאות היש', און ארויסגיין פון זויערטייג און חמץ - וואס דאס איז די ליידיגקייט און נעגעטיוווע געפילן וואס א נברא שפירט שטענדיג.

א רפואה אויפן לאָך וואס דער נברא האט

דערפאר פירן זיך אידישע קינדער צו עסן מצה יעדן טאג פון די זיבן טעג, אפילו מען מאכט נישט קיין ברכה "על אכילת מצה" נאר דעם ערשטן טאג (אין חו"ל: די ערשטע טעג), פונדעסטוועגן דאך האט מען א מצוה מיט יעדע שטיקל מצה וואס מען עסט דורכאויס דעם גאנצן יום טוב. ווייל מען גלויבט אז דורכן עסן מצה באקומט מען אמונה מיט רפואה צו טוישן דעם בליק, אוועקצואווארפן דעם נברא'דיגן בליק, און דערהערן וויאזוי דער אויבערשטער קוקט אויף אונז, דערהערן זיין גרויסע ליבשאפט צו אונז.

זיין פונעם פינפטל וואס גלויבט אז דער אויבערשטער וויל זיי

עס שטייט אין די ראשונים: דאס וואס פיר פינפטלער זענען נישט ארויס געגאנגען פון מצרים - טראץ וואס זיי זענען אויך געווען קינדער פון אברהם יצחק און יעקב - דאס איז געווען ווייל זיי האבן נישט געגלויבט אז "דער אויבערשטער וויל זיי האבן" און וועט זיי ארויסנעמען פון מצרים, דערפאר זענען זיי דארט געבליבן. אנדערש איז אבער מיט דעם פינפטל, וואס כאטש זיי זענען געווען גאר נידריג און האבן טאקע געדינט עבודה זרה, אבער פונדעסטוועגן דאך האבן זיי געגלויבט אז דער אויבערשטער וויל זיי און האט זיי ליב! פארשטייט מען פון דעם, אז כדי צו קענען נאכאמאל מעורר זיין היינט דעם אור

פון יציאת מצרים, מוזן מיר זיך שטארקן אין די דאזיגע אמונה נאכאמאל און נאכאמאל, צו גלויבן און דערהערן די גרויסע ליבשאפט פונעם אויבערשטן צו אונז.

א שטיקעלע 'נרצה'

אט דאס איז די 'נרצה' וואס א איד נעמט מיט זיך אויף א גאנץ יאר. א איד נעמט מיט זיך אין מחשבה א שטיקעלע מצה - שיריים פון 'נרצה', "איך בין באווילליגט פארן אויבערשטן". נרצה איז דער סוד פון יחוד השלם, א איד פארשטייט אז דער אויבערשטער וויל אים. "ותהי לרצון תמיד" - זיין עבודה איז אלעמאל אנגענומען.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו לעבן מיט דעם, מיר זאלן קענען אריינבאקן אט די דאזיגע אמונה אין אונזערע זון און טעכטער יעצט אין די טעג פון יום טוב וואס עס איז די פאסיגע צייט צו רעדן צו זייערע הערצער. מען דארף וויסן די וויכטיגקייט פון אריינגעבן די ליבשאפט צום אויבערשטן אין די קינדער. "חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה" (משלי כב ו). בפרט אז מיר לעבן אין א דור וואס איז פול מיט חמץ, עס איז פארהאן טעכנעלאגישע כלים וואס פארשפרייטן חמץ איבעראל, און אויב א איד וויל מקיים זיין דעם "ובערת הרע מקרבך", אויסרייסן די אלע שלעכטס, "ותבער רוח הטומאה מן הארץ", דאס קען מען נישט - נאר דורך מצה, זיך קאכן און געדענקען דעם אהבת השם פון יציאת מצרים. פארברענען די חמץ אליין איז נישט גענוג, מען דארף אויך עסן מצה - דאס הייסט, אז מען קען זיך נישט קריגן מיט די שלעכטס, נאר דורכן געדענקען די ליבשאפט, דורכדעם ווערט אויסגעריסן אלע שלעכטס פון דער גאנצער בריאה.

דאן איז מען זוכה צו שחט'ן דעם קרבן פסח, וואס דאס ווייזט אויפן 'מזל' און 'טבע', צו ווייזן פאר דער גאנצער וועלט דעם חן וואס מיר האבן ביים אויבערשטן אליין, אז ער נעמט אונז אונטער אים.

דער אויבערשטער זאל העלפן אז מיר זאלן קענען לעבן מיט דעם, מיר זאלן זוכה זיין צו נעמען שיריים פונעם אפיקומן, וואס דאס איז די טאפעדיגע 'נרצה', מיר זאלן דאס מיט נעמען אויף א גאנץ יאר. מיר זאלן זוכה זיין צו לעבן אין די דאזיגע טעג מיט די אמונה פון: **"כֹּה אָמַר הוי"ה זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַהוי"ה רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ"**, אמן.

פרשת שמיני

נושא: עסן נאר מיט א גוטן הכשר

נאך פסח איז א צייט
וואס מען פרישט
זיך אויף אינעם ענין
פון הכשרים צו עסן
נאר צוויי-דריי גוטע
הכשרים און נישט
מאכן קיין 'הפקר
וועלט' אין שטוב מיטן
עסן יעדע הכשר

פרשת שמיני

(אסרו חג הפסח באר"י, אחרון של פסח בחו"ל)

נושא: עסן נאר מיט א גוטן הכשר

נאך פסח איז א
צייט וואס מען
פרישט זיך אויף
אינעם ענין פון
הכשרים צו עסן
נאר צוויי־דריי
גוטע הכשרים
און נישט מאכן
קיין 'הפקר
וועלט' אין
שטוב מיטן עסן
יעדע הכשר

א. די ארבקייט פון מאכלות אסורות אפילו בשוגג - מען פארלירט דעם גראדן שכל און די אמונה רח"ל

מען פארלירט דעם שכל | דער שאדן פון נישט כשר'ס אפילו אומווייסנדיג | די מצה א שמירה עליונה | אויסגעהיילט דעם מאגן | אפגעהיטן פון עסן מאכלות אסורות ח"ו

ב. עסן נאר די הכשרים וואס זיין מאטע האט געגעסן - אפגעזעהן וועלכע פאליטיק עס קומט ארויף

פון אונטער די קוליסן ביים גרויסן פאבריק | די שוואכקייט פון עסן 'אלע הכשרים' | שוואכקייט: וועגן עס קומט צו 'הכשרים' - האלט ער פון אלעמען | היט דיין מויל - פון ארויסגעבן - אלע וועדטער, און פון אריינגעמען - אלע עסנווארג. | האלט זיך צו איין הכשר | מען דערלייגט נישט פון ערליכקייט | עס איז אוממעגליך צו זיין פארזיכערט אן סייעתא דשמיא | נאך פסח שפירט זיך א ריינקייט אין מאכלים | מעשה שהיה | עסן מיט ישוב הדעת | אוועקשטעלן גרענעצן אין שטוב

נושא: עסן נאר מיט א גוטן הכשר

א.

די ארבקייט פון מאכלות אסורות אפילו בשוגג - מען פארלירט דעם גראדן שכל און די אמונה רח"ל

די תורה הקדושה זאגט דער וואך ווי שטארק מען דארף זיך אכטונג געבן פון נישט כשר'ע עסנווארג, וואס פארעקלען און פארשמירן דעם מענטש:

"אַל תְּשַׁקְּצוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּכָל הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ וְלֹא תִטַּמְּאוּ בָהֶם וְנִטְמֵיתֶם בָּם. כִּי אֲנִי הוי'ה אֱלֹהֵיכֶם וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי וְלֹא תְטַמְּאוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּכָל הַשֶּׁרֶץ הָרֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ".

מען פארלירט דעם שכל

עס ווערט געברענגט אין די **ראשונים** (אבן עזרא, חזקוני) אז די סיבה פארוואס עס שטייט אין פסוק 'ונטמתם' אן דעם אל"ף (געווענליך שטייט 'ונטמאתם'), דאס איז צוליב דעם וואס ווער עס עסט נישט כשר'ס, פארלירט זיין שכל. אזוי אויך שטייט אין **כלי יקר** שרעקליכע ווערטער, אז דער אות אל"ף איז מרמז אויף דעם אין איינציגן באשעפער, און דערפאר פעלט דא אן אל"ף, ווייל ווער עס איז זיך מטמא מיט נישט כשר'ע עסן, פארלירט ער זיין שייכות מיטן אויבערשטן, רחמנא ליצלן.

דער שאדן פון נישט כשר'ס אפילו אומווייסנדיג

דער **אור החיים הקדוש** פארברייטערט זיך גאר שטארק אין דעם ענין און ער ווארנט אן גאר שטארק אז טריפה'נע עסנווארג טוט פארעקלען און פארשטאפן דעם מענטש אפילו אויב ער עסט דאס בשוגג - אומווייסנדיג. אמת טאקע אז א שטראף אויבן אין הימל באקומט מען נישט פאר א שוגג, אבער דער פאקט איז נאכאלץ דא, אז טריפה'נע עסן פאר'מיאוס'ט דעם מענטש, אפגעזעהן צי ער וויל אדער נישט. [ווי באקאנט האט דער הייליגער **קאמארנער** גאר שטארק אויסגערימט דעם אור החיים הקדוש אז ער האט זיך ממש מוסר נפש געווען צו ראטעווען די אידן פון די אראבישע לענדער אין יענע צייטן פון עסן נישט כשר'ס].

די מצה א שמירה עליזנה

ווען מיר שטייען ביי נעילת החג פונעם יום טוב, נאכדעם וואס מיר האבן מקיים געווען די געוואלדיגע מצוה פון עסן "שמירה מצות", גלויבן מיר אז מיט דעם האבן מיר באקומען די כוחות פון "שמירה". עס

איז נישט נאר א שמירה פון חמץ, וואס אזא סארט שמירה איז אויך געווען א גאנץ יאר אין בית המקדש - נאר עס איז אן עקסטערע שמירה, א שמירה עליונה וואס מיר האבן באקומען דורכן עסן מצה.

אויסגעהיילט דעם מאגן

בפרט לויט דעם משל וואס עס שטייט אין **זוהר הקדוש**, צו א בן מלך וואס איז געווען קראנק, און דער דאקטער האט געזאגט אז ער זאל נישט עסן געוויסע מאכלים, און ער זאל נעמען א געוויסער מעדעצין, און נאך א פאר טעג וועט ער זיך אויסהיילן און ער וועט שוין קענען עסן אלע מאכלים. אזוי איז אויך מיט אונז, מיר האבן נישט דעם כח צו עסן חמץ, עס קען אונז אראפשלעפן (פונקט ווי אדם און חוה וואס האבן געגעסן פונעם עץ הדעת), און די מצה פון פסח איז א מעדעצין וואס היילט אונז אויס, אזוי אז נאך פסח ווערט מען צוריק געזונט, און מען קען שוין עסן אלעס. זעהט מען ווי מצה איז א שמירה און א מעדעצין פאר דער נשמה, אויף א גאנץ יאר.

אפגעהיטן פון עסן מאכלות אסורות ח"ו

עס איז דא וואס פירן זיך צו נעמען שיריים פון די מצות, כדי עס זאל בלייבן א שמירה עליונה אויף א גאנץ יאר, עס זענען דא וואס נעמען עס אלס א סגולה פאר פרנסה אא"וו. אבער עס איז פארהאן נאך א טיפער דערהער און ליכט־גער בליק, צו פארשטיין אז די מצה איז א שמירה כפשוטו פון מאכלות אסורות, מען נעמט מיט דעם געוואלדיגן כח פון "שמירה" וואס די מצה פארמאגט - זייענדיג דער מעדעצין פאר דער נשמה - אויף א גאנץ יאר, צו ווערן אפגעהיטן פון די שעדליכע נישט-כשר'ע מאכלים וואס מאכן קראנק די נשמה און פארשטאפן דאס הארץ.

ב.

עסן נאר די הכשרים וואס זיין טאטע האט געגעסן - אפגעזעהן וועלכע פאליטיק עס קומט ארויף

פון אונטער די קוליסן ביים גרזיסן פאבריק

כדי צו פארשטיין אביסל וואספארא שמירה מען דארף האבן אין כשרות. מיר לעבן ברוך השם אין אזא אהערגעשטעלטן דור, וואס עס איז נישט פארהאן קיין איין פראדוקט פון קליין ביז גרויס וואס האט נישט קיין סטעמפל פון א הכשר אויף זיך, פונדעסטוועגן דאך זעהט מען אז דוקא די משגיחים וואס ארבעטן אין די פאבריקן - זיי האלטן זיך אפ פון צו עסן געוויסע פראדוקטן וואס זיי אליינס געבן אויף דעם א הכשר. נישט ווייל זייער הכשר איז נישט אויסגעהאלטן, נאר ווייל זיי זעהן מיט זייערע אייגענע אויגן וויפיל מאל מען באנוצט זיך מיט געוויסע היתרים. אמת טאקע, אז אלע גדולי התורה שטייען אונטער דעם און זיי זענען דאס מתיר, און עס איז זיכער מותר, פונדעסטוועגן דאך אבער - ווער עס זעהט דאס צו מיט די אייגענע אויגן וועט ענדערש עסן אייגענע עסן פון שטוב, וואס מען דארף נישט צוקומען צו די אלע היתרים.

די שוואכקייט פון עסן 'אלע הכשרים'

מיר קומען דא בכלל נישט רעדן ארום די מעלות אדער חסרונות פון סיי וועלכע הכשר עס זאל נאר זיין, ווייל די רבנים און גדולי ישראל - זיי פירן כלל ישראל און מאכן זיכער אז דאס כשרות זאל זיין

מיטן גרעסטן הידור, זיי זענען זיך מתעסק אין יעדע שאלה און ספק וואס קומט ארויף און פסק'ענען מיט זייער כח התורה. מיר ווילן נאר עפענען אן איידעלע נקודה צוזאמען מיט חברים, וואס בזכות שבת קודש, און אין שאטן פון די הייליגע טעג פון פסח וואס זענען אריבער אויף אונז, נאך וואס מען איז אזוי אויסגעלייטערט דורכן עסן זיבן טעג הייליגע מצות, ווערט אויפגעוועקט אינעם מענטש איידעלע געפילן, און ער הייבט אן צו שפירן אז דאס וואס ער עסט 'אלע הכשרים' ווייזט אויף גאר א גרויסע שוואכקייט. און פארשטייט זיך אז מען רעדט פון 'אלע הכשרים' פון ערליכע אידן, נישט די השגחות וואס האבן נישט קיין שום ווערד, און זענען נישט מער ווי א סטעמפל, ואכמ"ל.

שוואכקייט: זוען עס קומט צו 'הכשרים' – האלט ער פון אלעמען

דער מענטש וואס עסט 'אלע הכשרים' האלט זיך נאך גאר חשוב, ער מישט זיך נישט אין קיין שום מחלוקת און קריגערייַ צווישן אידן, ער האלט פון אלעמען! אבער באמת קומט עס נאר פון שוואכקייט, ער קען נישט שטיין אויף זיינע פרינציפן. ווייל אין אלע אנדערע ענינים האלט ער נישט ווי דעם רב וואס ער עסט זיין הכשר... אויב אזוי, פאדערט זיך פון אים: זיי מחליט! האלטסטו ווי אלעמען אדער נישט? מיר קומען נישט רעדן חס ושלום קיין פאליטיק, מיר ברענגען נאר ארויס ווי נאאיוו און נאריש איז דער מענטש וואס נעמט 'אלעס' אריין אין זיין שטוב, ער גיבט איבער א שלעכטן חינוך פאר זיינע קינדער, כאילו 'די וועלט איז הפקר', עס איז נישטא קיין גרעניצן.

היט דיין מויל – פון ארויסגעבן – אלע זוערטער, און פון אריינגענעמען – אלע עסנוואַרג.

ריכטיג טאקע, גיב זיך טאקע אכטונג פון מחלוקת, אנטלויף ווי פון פייער נישט ארויסצורעדן א שלעכט ווארט פון מויל אויף קיין שום איד חס ושלום. אבער, אין דער זעלבער צייט, נעם נישט אריין אין מויל וואס עס לאזט זיך. פארוואס זאלסטו זיך פארלאזן אויף אלעמען? פארוואס זאלסטו זיך אליינס פאפן? נוץ אביסעלע דיין שכל, זיי זיך מיישב, מאך זיך גרעניצן מיט פרינציפן, ווייל דיין עסן - דאס ביסטו זעלבסט! טא, פארוואס זאלסטו זיך אליינס לייגן אין דער ערד?

האלט זיך צו איין הכשר

עס איז פארהאן אסאך ערליכע אידן וואס עסן נאר דעם הכשר וואס מען האט געגעסן ביים טאטן אין שטוב. אפילו אויב אנדערע וועלן אים אויפווייזן קלאר אז עס איז דא א הכשר וואס איז פיל מער אויסגעהאלטן פון דעם הכשר, פונדעסטוועגן דאך איז ביי אים גאר וויכטיג ווען ער בלייבט מיט דעם הכשר וואס מען האט אים אויסגעלערנט פון אלס קינד, און ער פרובירט נישט צו זיין מער קלוג אדער פרום פון זיינע רבי'ס. ווייל דער עיקר איז, דער מענטש זאל נישט זיין צומישט, נאר בלייבן מיט איין הכשר - אפגעזעהן וועלכע פאליטיק עס שווימט ארויף היינט, נעכטן אדער מארגן.

מען דערלייגט נישט פון ערליכקייט

און פאר די דאזיגע וועלכע האבן מורא אז זיי וועלן הונגערן חלילה נישט האבנדיג אלע סארט געשמאקע עסנוואַרג וואס זיי האבן זיך צוגעוואוינט, זיי קען מען בארואיגן אז היינט איז אלעס אזוי צוגעשטעלט, אז אפילו אויב איינער וועט זיך איינצוימען נישט צו עסן נאר פון 'איין' הכשר, אפילו דער הכשר מיט די גרעסטע חומרות, פונדעסטוועגן דאך וועט ער האבן אן אויסוואל פון אלע נאשערייען און תענוגים. מען קען זאגן אויף אים בדרך צחות: "מובטח לו שהוא בן עולם הזה"... ער וועט גארנישט

דערלייגן. און צוגאב וועט ער פארדינען גאר אסאך, צו מחנך זיין זיך און זיינע קינדער מיט דער קדושה פון דאס עסן פון א איד, וואס נעמט נישט איריין 'אלעס' אין מויל אריין, נאר מען פרובירט זיך אפצוהיטן וויפיל מען קען.

עס איז אזממעגליך צו זיין פארזיכערט אן סייעתא דשמיא

וועו א מענטש הערט אביסל וואס די משגיחים פארציילן, וויפיל סייעתא דשמיא מען דארף האבן - דאן הערט ער אויף צו זיין אן אויבער חכם. דער משגיח גייט אריין אין א פאבריק וואס איז ריזיג גרויס - אזוי ווי עטליכע גאסן, און דארטן איז דא מאשינען מיט אזויפיל פייפס וואס זענען אין צאל מער פון זיינע לעבנס יארן מיט פופציג דורות פאר אים און נאך אים... ווי שווער איז נאכצוגיין און אויפדעקן אלע שווינדלעררייען וואס קענען דארט אפיר קומען אויף אסאך סארט אופנים. דערפאר פארשטייט א איד אז עס איז נישט קיין תכלית זיך צו איבערקלוגן און צוגיין מיט קאלטקייט צו דעם ענין, נאר מען דארף פרובירן צו טון וואס מען קען, מקפיד זיין צו עסן נאר געווייסע הכשרים, דאן וועט דער אויבערשטער העלפן אז מען וועט ווערן אפגעהיטן פון מכשולות רחמנא ליצלן.

נאך פסח שפירט זיך א דיינקייט אין מאכלים

נאך אזא יום טוב וואס מיר האבן געגעסן מצה, אונזער נפש רוח ונשמה איז געווארן ריין און לויטער, מיר זענען געווארן געזונט, דארף מען זהן ממשיך צו זיין און אכטונג געבן וואס מען לייגט אריין אין מויל. מען קען טרעפן אלערליי גוטע זאכן מיט די בעסטע הכשרים, נאר אכטונג געבן גאר שטארק און נישט זיין צופלויגן און צודרייט.

מעשה שהיה

מיר ווייסן פערזעגליך פון איינעם וואס האט געגעסן עפעס א מאכל פון א ווייט לאנד מיט א הכשר פונעם דארטיגן רב. האט אים איינער געפרעגט פארוואס ער עסט דעם מאכל פון א נישט באקאנטן רב? האט ער געענטפערט, אז ער קען א איד וואס וואוינט דארטן, און יענער האט אים געזאגט אז דער רב איז אן ערליכער רב. אבער מיר זענען געווואויר געווארן אז יענער רב אליינס נעמט קיינמאל נישט אריין אין מויל אט דעם מאכל מיט זיין אייגענעם הכשר! ווייל ער האט געגעבן זיין הכשר דערויף נאר כדי צו אפהאלטן צווייפלהאפטיגע מענטשן וואס זענען אין א שוועדע פארלעגנהייט, אז זיי זאלן כאטש נישט עסן קיין טריפות מן התורה רחמנא ליצלן...

עסן מיט ישוב הדעת

וועו מען שטייט אין שבת אסרו חג פסח (אחרון של פסח אין חו"ל), און יעדער האט אן איידלקייט אין נפש, דארף מען גאר שטארק אכטונג געבן עס נישט צו דערלייגן מיט די צודרייטע געיעג נאך א פריש שטיקל חמץ, נאר מען זאל עסן מיט ישוב הדעת און מיט אן ערליכע ברכה.

אזועקשטעלן גרעניצן אין שטוב

און אויך בנוגע די הכשרים, יעדער זאל זיך מאכן א חשבון הנפש מיט ישוב הדעת און זיך דורך קלערן און אויסוועלן איינס אדער צוויי הכשרים וואס נאר דאס נעמט ער אריין אין שטוב. ער זאל

נישט זאגן: "איך עס אלע הכשרים, אויסער דעם הכשר וואס איז פארהאן איבעראל", ווייל מיט דעם האט ער גארנישט געזאגט, נאר מען דארף האבן גרעניצן מיט צוימונגען. ער זאל רעדן מיט זיינע זון און טעכטער, און זיי ערקלערן די וויכטיגקייט פון זיך האלטן צו אין אדער צוויי הכשרים און נישט מער. ווי פארשטענדליך זאל עס נישט צוגיין מיט קיין ווילדע שריט, אוועקווארפן אדער פארברענען אא"וו, נאר מיט קלוגשאפט און מיט איידעלע מיטלען. "חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנו".

מיט תפילה, רחמים און תחנונים, זאלן מיר ווערן אפגעהיטן פון נישט כשר'ע מאכלים, דאן וועט מען זוכה זיין צו דאס וואס דער פסוק זאגט ווייטער: "**וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אָנִי**", מיר זאלן זוכה זיין צו א 'שמירה עליונה' דורך מצות אכילת מצה און דורך די שמירה פון חמץ, מיר זאלן זוכה זיין אז דער אויבערשטער זאל אונז אפהיטן פון מאכלות אסורות, אמן.

פרשת תזריע מצורע

נושא: די עבודה פון מקוה און וואשן די הענט

וואסער האט א
כח אויפצוהייבן די
גאנצע בריאה צום
אויבערשטן, עס רייניגט
פון 'התרחקות' און איז
משפיע 'התקרבות'

פרשת תזריע מצורע

נושא: די עבודה פון מקוה און וואשן די הענט

וואסער האט א כח אויפצוהייבן די גאנצע בריאה צום אויבערשטן, עס רייניגט פון 'התרחקות' און איז משפיע 'התקרבות'

א. דער שורש פון וואסער איז רייניקייט און העכערקייט - קומענדיג פונעם 'מאמר סתום'

דער עיקר טהרה איז דורך וואסער | 'בריאת המים' שטייט נישט בפירוש | דאס וואסער איז דער שורש פון דער בריאה | וואסער איז באשאפן געווארן מיטן 'מאמר סתום' | אלעס וואס איז אין וואסער איז טהור

ב. 'נטילת ידים' מיינט, אויפהייבן די הענט העכער דעם קאפ - צו ברענגען 'השראת השכינה' אין אלץ וואס מען טוט מיט די הענט, אז עס זאל זיין אויפגעהויבן צום אויבערשטן

חסידות: גיין יעדן טאג אין מקוה | עבודת השם - זיך רייניגן מיט רוחניות'דיגע וואסער | פופציג טויערן פון קדושה | די עבודה פון טהרה - אורו של משיח | צוברעכן דעם ערדענעם גוף | וואשן די הענט - א בליאסק פון משיח | די מלחמה וואס קומט פאר ביים עסן | לעבעדיגע וואסער ברענגט לעבעדיגקייט | 'מי הדעת' פון צדיקים - לעבהאפט אין א גשמיות'דיגע וועלט | די הענט באזיצט צוויי פארקערטע כוחות | דריי פאזיציעס פון די הענט

ג. די עבודה פון זיך אויסטון די בגדים און זיך טובל'ן אין מקוה - אפהאקן אלעס פון פריער און אנהייבן פונדאסניי מיט א פרישע לעבעדיגקייט

מאכן אן הכנה איידער מען גייט אין מקוה | אויסטון די שמוציגע בגדים פונעם נפש | די גאר אינעווייניגסטע בגדים - א 'פנימי' | אויסטון די אונטערשטע בגדים - די איידעלע באהאלטענע מידות רעות | ער קען נישט אטעמען - ער ווערט א נייער מענטש | דער חילוק פון בעפאר דער מקוה ביז נאכדעם - פון 'כרת' ביז 'חיים'

ד. די עבודה פון ארויסקומען פון מקוה און צוריק אנטון די בגדים - גלויבן אז דער אויבערשטער וויל אים אזויווי ער איז

תשובה אויף וואס מען האט נישט געטון געגוג 'תשובה מאהבה' | מיטנעמען די שיריים פון אפיקומן - 'נרצה' | מען קומט ארויס פון מקוה | מען טוט צוריק אן די בגדים - ריינע מידות

נושא: די עבודה פון מקוה און וואשן די הענט

א.

דער שורש פון וואסער איז ריינקייט און העכערקייט - קומענדיג פונעם 'מאמר סתום'

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"וְכִבֶּס הַמִּטַהֵר אֶת בְּגָדָיו וְגִלַּח אֶת כָּל שְׂעָרוֹ וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָהֵר וְאַחַר יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה וְיָשַׁב מִחוּץ לְאָהֳלוֹ שִׁבְעַת יָמִים וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלַּח אֶת כָּל שְׂעָרוֹ אֶת רֹאשׁוֹ וְאֶת זְקָנוֹ וְאֵת גַּבֹּת עֵינָיו וְאֶת כָּל שְׂעָרוֹ יְגַלֵּחַ וְכִבֶּס אֶת בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָהֵר".

דער עיקר טהרה איז דורך וואסער

אין דער וואכנדיגער פרשה חזר'ט די תורה אסאך מאל איבער די מצוה פון רייניגן א מצורע דורך וואסער דוקא. ער אליינס דארף זיך טובל'ן אין וואסער און אויך זיינע קליידער דארף מען טובל'ן אין וואסער. אויך דארף מען שחט'ן די פייגל איבער לעבעדיגע וואסער - 'מים חיים'. זעהט מען פון דעם אז דער עיקר טהרה איז דורך וואסער און דער גאנצער פראצעדור פון זיך רייניגן איז נאר דורך וואסער.

'בריאת המים' שטייט נישט בפירוש

מיר זעהן אז ביי בריאת העולם ווערט בכלל נישט דערמאנט אז דער אויבערשטער האט באשאפן דאס וואסער. אלע אנדערע זאכן שטייט קלאר אין פסוק ווען דער אויבערשטער האט זיי באשאפן, אנגעהויבן פון הימל און ערד, ליכטיגקייט און טונקלקייט אא"וו, אבער מען רעדט קיינמאל נישט פון דער באשאפונג פון וואסער. דאס ערשטע מאל וואס עס ווערט דערמאנט 'וואסער', שטייט אין פסוק: "ורוח אלהים מרחפת על פני המים" - א געטליכע גייסט האט געשוועבט העכער דאס וואסער. דאס הייסט אז די תורה פארציילט נאר פון נאכדעם וואס דאס וואסער איז באשאפן געווארן.

דאס וואסער איז דער שורש פון דער בריאה

ווערט ערקלערט אין די **ספרים הקדושים** אז וואסער איז דער שורש פון דער גאנצער בריאה, דאס האט דער אויבערשטער באשאפן דאס ערשטע, און פון דעם האט ער אלעס באשאפן. און די סיבה

פארוואס עס שטייט נישט קלאר זיין באשאפונג, איז ווי׳באלד עס קומט פון 'מאמר סתום' (ווי מיר וועלן שוין ערקלערן).

וואסער איז באשאפן געווארן מיטן 'מאמר סתום'

עס שטייט אין **משניות אבות** (פ"ה מ"א): "בעשרה מאמרות נברא העולם", דער אויבערשטער האט באשאפן די וועלט מיט צען עקסטערע מאמרות; ווי מיר זהען ביים אנהויב פון חומש בראשית: "ויאמר אלהים יהי אור", "ויאמר אלהים יהי רקיע". יעדער 'ויאמר' הייסט א 'מאמר' - וואס מיט דעם האט דער אויבערשטער באשאפן עפעס. אבער אויב וועט מען ציילן וויפיל מאל עס שטייט "ויאמר" וועט מען זהען אז עס שטייט נאר ניין מאל. דערויף ענטפערט די **גמרא** (ר"ה לב.): "בראשית" איז אויך א מאמר, נאר עס איז א באהאלטענער מאמר - מאמר סתום. דערמיט זאגן די ספרים הקדושים אז דאס וואסער וואס איז באשאפן געווארן נאך בעפאר אלעם, דאס איז באשאפן געווארן מיטן מאמר סתום, דער מאמר וואס איז באהאלטן אינעם ווארט "בראשית".

וואסער איז חשוב און באהאלטן

זעהט מען פון דעם דאס חשיבות און פארבארגנקייט וואס דאס וואסער ענטהאלט אין זיך. מיר זהען אויך דעם לשון פון פסוק, אז וועט משיח וועט קומען וועט זיין: "ומלאה הארץ דעה את הוי׳ כמים לים מכסים" - די וועלט וועט זיך אנפילן מיט וויסנשאפט פונעם אויבערשטן, פונקט ווי די ימים וואס זענען **באדעקט מיט וואסער**. זעהט מען דעם לשון 'מכסים' - באדעקן, דוקא ביי וואסער, דאס שטימט זייער גוט מיט דעם וואס מיר האבן געברענגט פון ספרים הקדושים אז 'מים' איז באשאפן געווארן מיטן מאמר סתום, דער באהאלטענער מאמר.

אלעס וואס איז אין וואסער איז טהור

אויך זהען מיר אז בכלליות איז דער ים א פלאץ פון טהרה, און די 'יבשה' - טרוקענעניש, איז א פלאץ פון טומאה; ווי עס שטייט אין **משנה** (כלים פי"ז מי"ג): "כל שבים טהור, חוץ מכלב הים, מפני שהוא בורח ליבשה" - אלע באשעפענישן וואס לעבן אין ים, אויב פאבריצירט מען פון זייערע הויט כלים, זענען די כלים נישט מקבל טומאה, אויסער דער וואסער-הונט (א סארט פיש) וואס ווען מען ויל אים כאפן אנטלויפט ער צום טרוקענעניש, דעריבער איז זיין הויט יא מקבל טומאה פונקט ווי אלע באשעפענישן אויפן טרוקענעניש (פי' רע"ב).

דער ים איז הייליג און דערהויבן, אנדערש איז די יבשה וואס נאכדעם וואס אדם הראשון האט געזינדיגט איז עס געווארן א טייל פון דער קללה צום נחש: "ועפר תאכל כל ימי חייך" (בראשית ג יד). און אזוי אויך פאר אדם: "וקוץ ודרדר תצמיח לך". אזוי אויך נאכדעם וואס קין האט גע'הרג'ט הבל שטייט אין פסוק: "ועתה ארור עתה מן האדמה וגו'" (שם ד יא). דערפאר זהען מיר טאקע אז אין דער צייט וואס אלע באשעפענישן אויפן יבשה האבן געזינדיגט ביים דור המבול, האבן די פיש אין וואסער נישט געזינדיגט; ווי **חז"ל** דרש'ענען (סנהדרין קח) אויפן פסוק (בראשית ז כב) "מכל אשר בחרבה מתו - ולא דגים שבים".

ב.

'נטילת ידים' מיינט, אויפהייבן די הענט העכער דעם קאפ - צו ברענגען 'השראת השכינה' אין אלץ וואס מען טוט מיט די הענט, אז עס זאל זיין אויפגעהויבן צום אויבערשטן

חסידות: גיין יעדן טאג אין מקוה

א איד לעבט מיט דער עבודה פון טהרה במים, צו טון דעם אויבערשטנ'ס רצון מיט קדושה און טהרה, סיי דורך די עבודה פון זיך טובל'ן אין וואסער כפשוטו; ווי דער היליגער **בעל שם טוב** האט אונז אויסגעלערנט די וויכטיגקייט פון גיין יעדן טאג אין מקוה, און וויפיל ער האט זוכה געווען צוליב וואס ער האט זיך כסדר געריניגט דורך די מקוה.

עבודת השם – זיך ריניגן מיט רוחניות'דיגע וואסער

אזוי אויך ריניגט זיך א איד כסדר מיט רוחניות'דיגע וואסער - 'מי הדעת'; ווי דער היליגער **רמב"ם** שרייבט אין סוף הלכות מקוואות: "א מענטש וואס טראכט אין זיין הארץ צו ריניגן זיין נפש, פון דער טומאה וואס קלעבט צום נפש, וואס דאס זענען די שלעכטע מחשבות און קרומע געדאנקען, וויבאלד ער האט צוגעשטימט אין זיין הארץ זיך אפצושיידן פון די שלעכטע וועגן - האט ער אריינגעברענגט זיין נפש אין די ריינע וואסערן פון 'דעת'. אויף אים זאגט דער פסוק: 'וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם' - איך וועל שפריצן אויף ענק ריינע וואסערן און ענק ריניגן פון אלע ענקערע טומאות, פון אלע שמוץ וועל איך ענק ריניגן[נג]".

פופציג טויערן פון קדושה

דער סוד פון מקוה און די גרויסקייט פון זיך טובל'ן, זעהן מיר אין די **ספרים הקדושים** (ל"מ נ"ו). 'ים' איז בגימטריא פופציג, דורכדעם וואס מען טובל'ט זיך אין וואסער איז מען זוכה צו די פופציג טויערן פון קדושה, און דערפאר איז אזוי חשוב די מקוה פון שבועות - דער פופציגסטער טאג, דער טאג וואס דער אויבערשטער שיינט אריין פאר אידן די נ' שערי קדושה.

די עבודה פון טהרה – אורו של משיח

די עבודה פון מקוה איז דער סוד פונעם אור פון משיח; ווי מיר זעהן אז אויף וואסער שטייט: "ורוח אלהים מרחפת על פני המים", און 'רוח אלהים' מיינט מען משיח, וואס אויף אים שטייט (איכה ד כ) "רוח אפינו משיח הוי'ה"; ווי **חז"ל** זאגן אויף דעם אויבנדערמאנטן פסוק: 'דא רוחו של משיח'. וועז אימער א איד באשעפטיגט זיך מיט וואסער כדי זיך צו ריניגן זיין גוף און נפש, רוח און נשמה, בליצט אים אריין אן התנוצצות פון דער ליכטיגקייט פון משיח, וואס וועט ריניגן די גאנצע וועלט; ווי דער לשון הפסוק: "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם".

נג. "המכוין לבו לטהר נפשו מטומאות הנפשות שהן מחשבות האוון ודעות הרעות, כיון שהסכים בלבו לפרוש מאותן העצות והביא נפשו במי הדעת הטהור, הרי הוא אומר 'וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם".

צוברעכן דעם ערדענעם גזף

אבער קודם, דארף מען איינבייגן דאס הארץ צום אויבערשטן, ווייל א מענטש איז דאך געמאכט פון ערד - 'אדם יסודו מעפר', און ערדענע כלים איז נישט געגוג צו טובל'ן אין מקוה, נאר מען דארף עס צוברעכן - 'שבירתן היא טהרתן' (כלים פ"ב מ"א), דאס איז דורך דעם וואס דער מענטש טוט תשובה און ער ווערט א שפל אנטקעגן דעם אויבערשטן, דערנאך ווערט ער הייליג דורכן זיך טובל'ן אין מקוה.

וואשן די הענט – א בליאסק פון משיח

און נישט נאר דורכן זיך טובל'ן אין מקוה, אדער זיך וואשן מיט די כוונות וואס דער בעש"ט האט מגלה געווען צו אינזין האבן אין פאל מען האט נישט קיין מקוה, נאר, יעדעס מאל וואס א מענטש וואשט זיך די הענט דארף ער וויסן און גלויבן אז ער באקומט יעצט א טהרה פון אורו של משיח, דאס וואסער גייט אריין אין אים, די 'מי הדעת' איז משפיע אויף אים.

די מלחמה וואס קזמט פאר ביים עסן

דערפאר וואשט מען זיך די הענט איידערן עסן, ווייל מען דארף האבן עקסטערע כוחות בשעת מען גייט עסן ברויט - לחם (תרתי משמע - כי אם את הלחם אשר הוא אוכל). דאס ווארט לחם איז פון דער שורש 'מלחמה', עס קומט פאר א קריג ביים עסן (וכן בד"א כנ"ל) צי דער מענטש זאל אריינפאלן אין תאוות, דאס הייסט, אז ער וועט אנקוקן זיין עסן אלס א זאך וואס דערווייטערט אים פונעם אויבערשטן, אדער זאל ער עסן מיט קדושה - דערהערן די נאנטקייט וואס ווערט שטארקער דווקא דורך זיין עסן.

לעבעדיגע וואסער ברענגט לעבעדיגקייט

וויאזוי קען א איד געוואונען די מלחמה? דורכדעם וואס ער וואשט זיך די הענט בעפאר, און ער טונקט איין דאס ברויט אין זאלץ - 'מלח', וואס איז אויך פונעם שורש 'מלחמה', און ער גלויבט אז זיין טיש אז א מזבח, ער איז ווי דער כהן וואס עסט די קרבנות און לחם הפנים. דאן ווערט איבערגעדרייט דאס עסן, אנשטאט עס זאל זיין פון 'עץ הדעת' וואס האט געברענגט מיתה אויף דער וועלט, ווערט עס איבערגעדרייט צו 'עץ **החיים**' דורכדעם וואס ער וואשט זיך מיט 'מים **חיים**', און ער הייבט אן לעבן א לעבן פון נאנטקייט צום אויבערשטן. (ועיין בלקו"מ תורה ה' תנינא, עצה נקרא מים עמוקים. והנה עצה ועץ שורש אחד להם. לפ"ז עץ החיים ומים חיים - היינו הך).

'מי הדעת' פון צדיקים – לעבהאפט אין א גשמיות'דיגע וועלט

די וואסער ברענגט די השפעה און 'מי הדעת' פון צדיקים - די רוחניות'דיגע וואסערן, צו לעבן מיט א דערהויבנקייט. "ואתם הדבקים בהוי'ה אלהיכם **חיים** כולכם היום". דערפאר ווערט דאס וואסער אנגערופן 'מים חיים', ווייל זיי ברענגן לעבן, זיי נעמען ארויס פון אידישע קינדער די שמוץ וואס דער שלאנג האט אריינגעלייגט אין חוה, מיט דעם וואס זיי טובל'ן אונז אין זייער דעת, מיר זאלן וויסן אז אפילו ווען מיר לעבן אין א גשמיות'דיגע וועלט, וואס מען האלט שוין נאכן חטא, עס איז שוין דא מיתה אויף דער וועלט, נאכאלץ קען מען זוכה זיין דורך 'מים חיים' צו לעבן א סארט לעבן פון נצחיות, "ורוח אלהים מרחפת", 'אלהים' איז בגימטריא 'טבע', אפילו אין דעם עולם הטבע - "מרחפת על פני המים".

די הענט באזיצט צוויי פארקערטע כוחות

מען וועט אביסל מסביר זיין דעם באדייט פון טמא'נע הענט און וויאזוי דאס ווערט געריניגט. ביי די הענט איז דא די צוויי פארקערטע כוחות, פון איין זייט ווערט עס טמא נאכאנאנד, אבער פון דער צווייטער זייט איז דא אין דעם א געוואלדיגע קדושה; ווי משה רבינו האט אנגעוואונטשן נאכן אויפשטעלן דעם משכן: "שתשרה שכינה במעשה ידיכם" - דער אויבערשטער זאל רוען אויף וואס ענקערע הענט טוען. אויך האט ער דאן געזאגט: "ויהי נועם הוי'ה אלוהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו".

דריי פאזיציעס פון די הענט

דאס ווערט ארויסגעברענגט דורך די פארשידענע פאזיציעס וויאזוי די הענט קענען ליגן, איין פאזיציע איז: אויסגעשטרעקטע הענט, דאס נעמט אריין - מער וויניגער - אלע געהעריגע באדערפענישן פונעם מענטש. די צווייטע פאזיציע: אראפגעלאזטע הענט, דאס ברענגט אז די הענט ווערן נאכאנאנד טמא - "ידים עסקניות הם" (שבת יד.), ווייל מען נוצט די הענט אויך אויף נידריגע סארט באשעפטיגונגען. אבער איבער אלעם איז די דריטע פאזיציע: אויפגעהויבענע הענט, די הענט זענען די איינציגסטע אברים אינעם גוף וואס מען קען אויפהייבן העכערן קאפ, דאס איז ווי די כרובים וואס האבן געהאט אויפגעהויבענע הענט העכערן קאפ, אויך די כהנים אין בית המקדש האבן גע'דוכנ'ט מיט אויפגעהויבענע הענט העכער די קעפ.

אויפהייבן די הענט און אלעס וואס ער טוט

די טומאה פון הענט מיינט, אז דער מענטש לעבט אין אלעם וואס ער טוט - מיט א גשמיות'דיגן בליק. ווידעראום די טהרה פון הענט מיינט, אז דער איד אנערקענט אז אלעס איז נאר כדי אים צו מקרב זיין צום אויבערשטן.

ביי 'נטילת ידים' הייבט מען אויף די הענט

וועט מען וואשט זיך די הענט, וואשט מען זיך צוויי מאל, דאס ערשטע מאל איז אראפצונעמען די טומאה פון די הענט, דאס צווייטע מאל איז כדי צו ברענגען השראת השכינה אויף די הענט. דעריבער, וועט מען וואשט זיך די הענט ביי נטילת ידים, הייבט מען אויף די הענט הויך, ווייל דאס וואסער ברענגט א טהרה און קדושה אויף די הענט.

ג.

די עבודה פון זיך אויסטון די בגדים און זיך טובל'ן אין מקוה - אפהאקן אלעס פון פריער און אנהייבן פונדאסניי מיט א פרישע לעבעדיגקייט

מאכן אן הכנה איידער מען גייט אין מקוה

צדיקים האבן געזאגט אז 'מקוה' האט אין זיך די אותיות פון 'קוה' - האפענונג. דארף מען פארשטיין, וואס איז די פארבינדונג צווישן די צוויי זאכן? נאר פון דעם זעהן מיר אז ביי א מקוה פאדערט זיך

ספעציעל די 'הכנה' - האפענונג און בענקעניש. דער אמת איז אז לויט די הלכה, אפילו אויב מען פאלט אריין אין מקוה אומוועלנדיג, העלפט עס פונקט ווי ער וואלט אריינגעגאנגען מיט א תקוה און רצון. אבער פונדעסטוועגן דאך איז זיכער אז די מקוה האט אן אנדערן באדייט און דערהער וועלן מען איז זוכה צו מאכן אן הכנה, מיט הרהורי תשובה אויפן וועג צום מקוה.

אויסטון די שמוציגע בגדים פונעם נפש

דער עיקר הכנה איז, אז בשעת דער מענטש טוט זיך אויס זיינע בגדים טראכט ער, אז מיט דעם טוט ער יעצט אויס זיינע שמוציגע בגדים פונעם נפש. ווייל כדי זיך צו רייניגן דארף מען זיך אויסטון די שמוציגע בגדים און אנטון פרישע, און וועלן א מענטש לעבט אביסל מיט א העכערקייט, פארשטייט ער אז מיט יעדן בגד וואס ער טוט אויס, טוט ער מיט דעם אפשיילן זיינע בגדים פונעם נפש, זיך צו רייניגן נאך מער און נאך מער.

די גאר אינעווייניגסטע בגדים – א 'פנימי'

וועלן א מענטש טראכט אריין זעהט ער אז ער האט אויבערשטע קליידער און אונטערשטע וועש, ווי מער דער בגד איז פונדרויסן - וואס ער טוט אן נאר אין געווייסע צייטן, אלס מער איז דער בגד א 'מקיף' און נישט א 'פנימי', ווידעראום ווי מער דער בגד איז נענטער צום גוף, אלץ מער איז דער בגד א חלק פון אים - רעלאטיוו צום דרויסנדיגן בגד. ווייל בעפאר דער חטא פון עץ הדעת, וועלן אדם און חוה האבן נישט געדארפט קיין בגדים, דאן איז יעדער סארט בגד געווען א 'מקיף' - א דרויסנדיגע כבוד זאך, אבער נאכן חטא זענען די מינימאלע בגדים וואס דער מענטש מוז האבן - געווארן א חלק פונעם מענטש, די דאזיגע בגדים קען מען נישט אנרופן 'מקיף' עס איז נישט קיין דרויסנדיגע זאך.

אויסטון די אונטערשטע בגדים – די איידעלע באהאלטענע מידות רעות

די פנימיות'דיגע הבנה פון דעם איז: די דרויסנדיגע שמוציגע קליידער פונעם נפש, דאס קען מען אויסטון גרינגערהייט, אין איין רגע אן קיין בושה, אבער די שמוציגע אונטערשטע וועש - דאס איז זייער שווער צו אויסטון, און דאס איז די עבודה פון א איד וואס שטייט יעדן טאג אין מקוה און ער פארשטייט אז די בגדים איז א רוחניות'דיגע זאך, ער שטייט אין איז מפשפש במעשיו צו אויסטון נאך א שלעכטע מידה, און נאך א שמוציגע מחשבה פון זיך, מיט שפלות פארן אויבערשטן, אזוי טוט ער אויס נאך אן אינעווייניגסטע בגד / מידה / מחשבה, וואס איז נאכמער נענטער צו אים, מער באהאלטן, מער צוגעבינדן, און מער ווייטאגליך צו אויסטון. ביז ער פארשטייט אז אויך זיין הויט און פלייש איז ווי א בגד צו דער נשמה; ווי עס שטייט אין פסוק (איוב י יא) "עור ובשר תלבישני", ווייל אנטקעגן די נשמה וואס איז אזוי הייליג און ריין - זיין אידיש הארץ וואס איז מקושר צום אויבערשטן, איז דער גשמיות'דיגער גוף נישט מער ווי שימל און ווערים, דערפאר טוט ער זיך אויס אויך פונעם גוף - פון זיין גשמיות און תאוות, אזוי גייט ער אריין אין וואסער מיט א שפלות, און אינעם וואסער פארלירט ער אויך זיין אטעם - וואס דאס האלט אים צו צו דער יבשה.

ער קען נישט אטעמען – ער וועלט א נייער מענטש

דאן איז ער זוכה צו א גאנצער ביטול, פארלירנדיג זיין לעבן אויף איין מינוט אין וואסער, דערנאך קומט ער ארויס ווי א ניי געבוירן קינד, א נייע באשעפענישׂ, ווי א גר וואס האט זיך יעצט מגייר געווען,

ער באקומט אן התנוצצות פון דער גאולה וואס דאן וועט זיין: "ומלאה הארץ דעה את הוי'ה כמים לים מכסים". ווי באקאנט די וועלט פונעם הייליגן **רמב"ן**[נד] וואס ברענגט ארויס ווי שטארק די טומאה טוט באאיינפלוסן דעם מענטש אויף אלע הינזיכטן. ער ענדיגט דארט צו די גרויסע מעלה וועלכע מען טובל'ט זיך, אז די מחשבה וועלט אינגאנצן ריין.

דער חילוק פון בעפאר דער מקוה ביז נאכדעם – פון 'כרת' ביז 'חיים'

ווייל דורכן מקוה איז מען נישט נאר זוכה צו טהרת הגוף, נאר אויך צו טהרת המחשבה אין 'מי הדעת', און פונקט ווי בעפאר א מקוה איז - אין געוויסע פעלער - פארהאן אן עונש כרת וכו', און אזוי אויך אין אונזער פרשה ביי א מצורע - בעפאר א מקוה איז ער פארלעכנט ווי א מת, אזוי אויך אודאי און אודאי - נאכן מקוה, באקומט דער מענטש חיים, חיים אמתיים, חיים נצחיים.

ד.

די עבודה פון ארויסקומען פון מקוה און צוריק אנטון די בגדים - גלויבן אז דער אויבערשטער וויל אים אזויווי ער איז

תשובה אויף זואס מען האט נישט געטון גענוג 'תשובה מאהבה'

מען שטייט אין א זמן פון רעוא דרעוין, ערב ראש חודש, וואס איז א זמן פון תשובה, אידישע קינדער ווילן זיך דערנענטערן צום אויבערשטן, זיך צוריק קערן מיט תשובה שלימה, בפרט יעצט סוף חודש ניסן וואס מיר האבן תשובה געטון מאהבה, וויל מען מאכן תשובה על תשובה (ל"מ ו), 'תשובה מאהבה' אויף 'תשובה מאהבה' פון א גאנצן חודש - אפשר האט מען נישט גענוג געטון תשובה מאהבה, און מען וויל מוסיף זיין אהבה אויף אהבה.

מיטנעמען די שיריים פון אפיקומן – 'נרצה'

מען נעמט אין האנט שיריים פון די מצות, פונקט ווי אין חודש תשרי נעמט מען שיריים פון די ערבות פאר שמירה אויפן וועג, אזוי אויך יעצט נעמט מען שיריים פון די מצות פון אפיקומן פאר שמירה אויף דער מחשבה, וואס מיט דעם קען מען זיך קריגן מיט די שלעכטס. פונקט ווי יעקב אבינו האט צוגענומען

נד. רמב"ן (ויקרא יח יט) ואל אשה בנדת טומאתה אסר הכתוב הנדה מפני טעם שהזכרתי (לעיל בפסוק ו), שלא התירה התורה המשכב רק לקיום הזרע והנה הולד נוצר מדם האשה כולו או רובו כאשר הזכרתי כבר (לעיל יב ב), ומדם הנדות לא יהיה נוצר כלל, ואיך יעשה ממנו ולד, והוא סם המות ימית כל בעל חיים שישתה אותו או יאכלנו והנה בהיות ברחם דם נדה הרבה, לא תתעבר ממנו, כי לא יוצר כלל, ואף אם תתעבר מדם אחר ויהיה נזון מזה הוא ימיתנו וכבר הזכירו הרופאים עוד, שאם יהיה נזון מדם משובח וכל מזונו מדם טוב אלא שנשתקע בתוכו מדם הנדות יחמיץ אותו ויוליד בולד שחין ואבעבועות למיניהם, ועל דעת רבותינו (תנחומא מצורע א) אם ישאר ממנו בגופו קצת יהיה הולד מצורע ומכל הפנים האלו ראוי שתרחיק התורה משכב הנדה:

ועוד הגידו בו נסיון אמיתי, והוא ממפלאות תמים דעים בתולדה, כי הנדה בתחילת זובה אם תביט במראה של ברזל הבהיר ותאריך לראות בה יראו במראה טיפות אדומות כטיפות דם, כי הטבע הרע המזיק שבה תוליד גנאי, ורוע האויר ידבק במראה והנה היא כאפעה הממית בהבטתו, וכל שכן שתזיק לשוכב עמה אשר תדבק גופה ומחשבתה בו ובמחשבתו, ולכך גזר עליו הכתוב (לעיל טו כד) ותהי נדתה עליו, כי רעתה רוע מתדבק והוא שאמר "בנדת טומאתה", יאמר טומאת הנדה (יחזקאל לו יז), כי יזכיר בה לעולם טומאה, שהיא כשרץ וכאיש המצורע שטומאה להם בגופם ויתכן שזהו טעם את מקורה הערה והיא גלתה את מקור דמיה (להלן כ יח), כי המקור המושחת ההוא ראוי להסתר, לא שיגלה וישאב ממנו מים הרעים המזיקים מאד והנה נאסר לזרע הקודש כל ימי טומאתה עד שתטבול במים, כי אז תטהר גם במחשבתה ותהיה נקיה לגמרי:

די ברכות פון עשו 'במרמה' בגימטריא 'אפיקומן', מיט דעם אפיקומן איז ער געגאנגען צו לבן - דער שורש פון שלעכטס און פאפערי, וואס האט געוואלט אויסרייסן אלעס - 'לבן ביקש לעקור את הכל', און יעקב האט אים באזיגט דורך די שיריים פון אפיקומן וואס ער האט מיטגענומען מיט זיך פון זיין פאטער. דאס איז דער 'נרצה' וואס דער טעם בלייבט אין מויל א גאנץ יאר; 'אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן' - עס זאל בלייבן דער גוטער טעם. דאס נעמט דער איד מיט מיט זיך א גאנץ יאר - ער זאל גלויבן אז ער איז 'נרצה - באוויליגט' פארן אויבערשטן, דער אויבערשטער איז צופרידן מיט אים.

מען קומט ארויס פון מקוה

דאס חזר'ט זיך איבער וועו דער מענטש גייט ארויס פון וואסער און ער שפירט אן התחדשות ווי א נייע בריה, עס ווערט מקוים די נבואה פון יחזקאל (לו כה-ז): "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וַהֲסִרֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשַׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר וְאֶת רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וְעָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר בְּחֻקַּי תֵּלֵכוּ וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם".

מען טוט צוריק אן די בגדים - ריינע מידות

וועו ער קומט ארויס פון מקוה טוט ער צוריק אן זיינע בגדים און ער גלויבט אז זיינע בגדים זענען בגדי כהונה לכבוד ולתפארת. ער האט אויסגעטון שמוציגע בגדים און אנגעטון ריינע הייליגע בגדים. ער האט אויסגעטון 'כתנות עור' און אנגעטון 'כתנות אור'. דאס האט ער אויך אינזין ביים אנטון די ציצית וואס האט פיר עקן אנטקעגן די פיר בגדי כהן הדיוט, און אכט חוטים אנטקעגן די שמונה בגדי כהן גדול. (אזוי אויך זעהט מען דאס שייכות צווישן ציצית מיט בגדי כהונה וואס ביידע האבן ספעציעלע הלכות לגבי כלאים ואכמ"ל.) און מיט אזעלכע הכנות הייבט דער מענטש אן זיין טאג מיט א פרישקייט, און ער שטעלט זיך דאוונען פארן אויבערשטן.

❖❖❖

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן ביים לעצטן טאג פון חודש ניסן, מיר האבן אזוי געהאפט און געווארט אז עס זאל שוין זיין 'בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל'. מיר בעטן זיך יעצט מיר זאלן זוכה זיין צו אן התנוצצות פון אורו של משיח. "וטהר לבנו לעבדך באמת", צו ווארטן, בענקן און זיך גרייטן. מיר אלע גלויבן דאך און ווארטן אויף אים יעדן טאג - "אחכה לו בכל יום שיבוא".

אבער אפילו משיח איז נאכנישט געקומען, האבן מיר אודאי באקומען אין חודש ניסן א התנוצצות פון דער גאולה - "בניסן נגאלו", מיר האבן באקומען אפיקומן פונעם אויבערשטן, א באהאלטענע זאך - "כי יום נקם בלבי ושנת גאולי באה" (ישעיה סג ד), דער זמן פון גאולה איז באהאלטן און פארדעקט פון אונז, אבער די התחדשות וואס מיר באקומען אין חודש ניסן, איז די האפענונג צו גאולה, דאס איז דער 'אורו של משיח' וואס שיינט אין אונזערע הערצער.

אבער אידישע קינדער ווילן נישט נאר 'סגולות' מיט 'ענינים', מיר ווילן משיח זאל שוין קומען כפשוטו. מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן יעצט ביי זמן רעוא דרעוין ערב ראש חודש אייר, נאך א גאנצע חודש פון עבודת השם, "ושמרתם את העבודה" (שמות יב כה), בעטן מיר זיך: "והשב את העבודה לדביר ביתך", עס זאל שוין זיין "ומלאה הארץ דעה את הוי'ה כמים לים מכסים", און "יתגדל ויתקדש שמיה רבא" - "ויקרב משיחיה", מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה.

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן ער זאל אונז געבן כח אנצוהייבן דעם זומער זמן מיט א פרישקייט, מיט תורה און יראת שמים, מצוות און מעשים טובים. בפרט וועו מיר שטייען אין די טעג פון ספירה בעטן מיר: "וטהרינו וקדשינו בקדושתך עליונה", מיר זאלן זוכה זיין צו אויסטון די שמוציגע בגדים, "מקליפותינו וטומאותינו", און מיר זאלן זוכה זיין - יעדער איינער אין זיין פרטיות'דיגע עבודה, לויט דעם פלאץ אוואו ער שטייט - צו אן אייביגע גאולה במהרה בימינו אמן.

פרשת אחרי קדושים

נושא: די מצוה פון מכבד זיין עלטערע מענטשן

דורך 'והדרת פני זקן'
איז א מענטש זוכה
צו איינזאפן אין זיך
אביסל 'חכמת חיים'
מיט וואס דער זקן
איז באשאנקען

פרשת אחרי קדושים

נושא: די מצוה פון מכבד זיין עלטערע מענטשן

דורך 'והדרת פני זקן' איז א מענטש זוכה צו אייגזאפן אין זיך אביסל 'חכמת חיים' מיט וואס דער זקן איז באשאנקען

א. 'דמיונות' איז א רוחניות'דיגער כח וואס מען דארף נוצן בקדושה - אבער עס ווערט אסאך מאל פארשלעפט צו דער אנדערער זייט. דערפאר איז מען מכבד א 'זקן' וואס זיינע דמיונות האבן זיך שוין אויסגעקלארט

זיך דרייען ביי עלטערע אידן און מקבל זיין פון זיי | אויסלייטערן דעם 'כח המדמה' | די דמיונות און פאנטאזיעס פון א מענטש | ריינע דמיונות - שפירן רוחניות כאטש מען זעהט עס נישט | די הוילע דמיונות זענען א סתירה צום הייליגן דמיון | אן עלטערער איד האט שוין איינגעזעהן די לופטיגקייט פון דמיונות | אן עלטערער איד איז א גרעסערער מאמין | אז מען דרייט זיך ביי אן עלטערן איד באקומט מען א שמעק דערפון | ער איז שוין נישט אזוי שארף אבער ער האט א ישוב הדעת | אן עלטערער איד זיפט דורך יעדעס ווארט וואס ער רעדט | אריינגעבן אין קינדער אביסל 'טעם זקנים'

ב. שכל צו כאפן אביסל פון די אוצרי אוצרות וואס איז פארהאן ביי יעדן עלטערן איד

מען לויפט נאשן אינפארמאציע פון אלטע אידן | לויף נאשן פון זיין ניכטערן בליק אויף דער וועלט | דער אלטער איד ווערט נישט נתפעל פון יעדן שטורעם | זקן מלא רחמים | ווען דו וועסט עלטער ווערן וועסטו פארשטיין | א קלוגע עצה פון אן עלטערן איד | אמת'דיג וועלן הערן וואס ער האט צו זאגן | זיין 'תפלה בכח' איז מער פנימיות'דיג | די 'שמחת החיים' פון אן עלטערן איד | א שמועס מיט אן עלטערן איד ריניגט פון דמיונות | עס עפנט זיך אויף די י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן

נושא: די מצוה פון מכבד זיין עלטערע מענטשן

א.

'דמיונות' איז א רוחניות'דיגער כח וואס מען דארף נוצן בקדושה - אבער עס ווערט אסאך מאל פארשלעפט צו דער אנדערער זייט. דערפאר איז מען מכבד א 'זקן' וואס זיינע דמיונות האבן זיך שוין אויסגעקלארט

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם וְהָדַרְתָּ פְּנֵי זָקֵן וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְיָ".

דער **טור** ברענגט (יו"ד רמ"ד) די ווערטער פונעם **רמב"ם** (פ"ו מהל' ת"ת ה"ט): "פאר אן אלטן איד - אפילו טאמער איז ער נישט קיין תלמיד חכם - מוז מען זיך אויפשטעלן פאר אים. אפילו א אינגער תלמיד חכם מוז זיך אויפשטעלן פאר אן אלטן איד, נאר ער מוז זיך נישט אויפשטעלן אינגאנצן נאר אביסל אים ארויסצואווייזן אן עהרע. אפילו אן עלטערן גוי זאל מען מכבד זיין מיט שיינע ווערטער, און אים גיבן א האנט אים צו אונטערהאלטן".

זיך דרייען ביי עלטערע אידן און מקבל זיין פון זיי

די דאזיגע מצוה איז נישט נאר צו מכבד זיין די עלטערע, וואס דאס איז שייך אויך ביי א גוי ווי אויבנדערמאנט. נאר די תורה לערנט אונז אויך זיך צו אפלערנען פון זיי און גיין אין זייערע פוסטריט; ווי עס שטייט אין פסוק (דברים לב ז): "שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך", די תורה לערנט אויס פארן מענטש צו פרעגן און דערהערן די רייד פון די עלטערע. דארף מען פארשטיין פשט פון אט די מצוה.

אויסלייטערן דעם 'כח המדמה'

אין **לקוטי הלכות** (הלכות כבוד רבו ה"ג אות ד) איז ער מסביר דעם טעם פון די דאזיגע מצוה: "דער אויבערשטער פארלענגערט די טעג פונעם מענטש, כדי ער זאל זוכה זיין דורכאויס זיינע יארן אויסצולייטערן דעם "כח המדמה" וואס דאס איז א בחינה פון נבואה, ער זאל קענען מגלה זיין די הייליגע אמונה אויף דער וועלט. אברהם אבינו איז געווען דער ערשטער וועלכער האט פארשפרייט די אמונה אין דער וועלט, דערפאר איז ער געווען דער ערשטער זקן, 'ואברהם זקן בא בימים'. דערפאר איז א מצוה צו מכבד זיין אן עלטערן איד, ווייל מיט דעם טוט מען זיך באהעפטן אין אים, און מען איז ממשיך אויף זיך פון די לויטערע קדושה פון זקנה ושיבה".

די דמיונות און פאנטאזיעס פון א מענטש

[צו מסביר זיין אביסל וואס דא שטייט: 'כח המדמה' מיינט די דמיונות וואס א מענטש האט. וועז א מענטש איז יונג און האט קאכעדיגע בלוט, ווירבלט זיין קאפ און זיין הארץ מיט דמיונות-פאנטאזיעס, ער גלוסט, ער האט ליב, ער האט מורא און אזוי ווייטער כמעט אלעס באשטייט פון פאלשע פאנטאזיעס און צומישענישׁ, ער ווייסט נישט עכט וואס ער ווייל, און ער ווייסט נישט וואס ער טוט, ער וועלט געפירט דורך דעם 'כח המדמה' וואס הייבט נישט אן צו קלעבן מיטן ווירקליכן מציאות וואס שפילט זיך אפ מיט אים. אין ספרים שטייט אסאך איבער דעם (לקו"מ קמא כה) און זיי פירן אויס: "באמת וואלט מען געדארפט טוישן דעם נאמען פונעם יצר הרע, און פון היינט און ווייטער זאל מען אים רופן מיטן נאמען 'כח המדמה". ווייל די דמיונות פונעם מענטש - דאס איז זיין יצר הרע, וואס וועלט געפירט מיט פאלשע פאנטאזיעס, ער וויל, ער גלוסט, ער שפירט.

רייניע דמיונות – שפירן רוחניות כאטש מען זעהט עס נישט

פון דער אנדערער זייט איז דער 'כח המדמה' גאר א הייליגער כח, א נביא האט געמוזט האבן דעם כח אויף גאר א שטארקן פארנעם כדי צו באקומען א רוח נבואה. אבער ער האט דאס געמוזט אויסלייטערן גאר שטארק, רייניגן זיין הארץ און מח פון אלע דרויסנדיגע גשמיות'דיגע געפילן, אויפהערן צו גלוסטן נאך פאנטזיעס וואס די וועלט האלט אין איין צושטעלן, אויפהערן נאכצולויפן פאלשע ליבשאפט און אנטלויפן פון פאלשע פחדים, אזוי ארום וועלן אים זיינע מחשבות ריין, ער הויבט אן צו "שפירן" רוחניות'דיגע זאכן.

די הוילע דמיונות זענען א סתירה צום הייליגן דמיון

די סיבה פארוואס דער מענטש שפירט נישט רוחניות, איז ווייל ער איז נאך איבערגענומען פון עפעס א שרייענדיג בילד, אדער א באמבאסטיש שטיקל נייעס, וואס ער האט געזעהן אדער געהערט וואס האט פארכאפט זיינע געפילן. ווילאנג זיין הארץ איז באגייסטערט פון הוילע שטותים וואס זענען נישט מער ווי איין שטיק פאנטאזיע, קען ער זיך נישט צוקלעבן צו קיין אמת'ע געפיל, עס פעלט התחברות צו א רוחניות'דיגע אמת'ע אייביגע זאך.

אן עלטערער איד האט שוין אייגנעזעהן די לופטיגקייט פון דמיונות

ווי עלטער א מענטש ווערט, ווערט אויסגעלייטערט זיין 'כח המדמה', ער ווערט מער אמת'דיג, עס רעדט שוין נישט צו אים סתם שטותים, ער לאזט זיך נישט אזוי שנעל אריינפאפן אין דער בליטשקעדיגער נייער זאך וואס איז יעצט אויפגעקומען, נישט ווייל זיינע חושים זענען שוואך, נאר ווייל ער האט שוין געזעהן טויזענטער אדער הונדערטער טויזענטער פאנטאזיעס וואס האבן צום סוף געפלאצט, ער האט זיך שוין געלערנט אויף די אייגענע ביינער ווי זאכן וואס האבן אים אויסקוקט ווי די גרעסטע גליק אויף דער וועלט, איז נישט מער ווי א גרויסער בלאף, עס אנטהאלט נישט אין זיך גארנישט. אין דער גשמיות'דיגער וועלט איז נישט פארהאן קיין אמת'ע ליבשאפט אדער אמת'ע פארכט, אלעס איז לופט 'הבל הבלים', וועז דער מענטש קומט אן צום שפיץ, וואס עס האט אים אויסגעקוקט ווי דאס גרעסטע גליק, דאן וועלט איז אלעס נמאס. מען דארף נישט צופיל מאריך זיין, ווער עס פארשטייט פארשטייט.

אן עלטערער איד איז א גרעסערער מאמין

וועו א מענטש וועלט עלטער און ער הערט אויף זיך איינצורעדן די אלע דמיונות וואס ער האט געהאט, דאן הייבט אן צו קלעבן אין אים די הייליגע אמונה, ער הייבט אן צו גלויבן אינעם אויבערשטן מיט אן אמת, ער גלויבט מער נישט אין אנדערע כוחות חלילה, למשל געלט האט שוין נישט ביי אים קיין געטליכן כח, ווייל ער פארשטייט שוין אז אלעס וואס מענטשן שפירן ארום געלט, און ארום מענטשן וואס האבן געלט, אלעס איז אין שטיק פאנטאזיע, גאר נישט מער פון דעם.

אז מען דרייט זיך ביי אן עלטערן איד באקומט מען א שמעק דערפון

אט די ריינקייט באקומט א מענטש א מתנה מיט דער עלטער, עס ווערט ביי אים קלארער די איינציגקייט פון באשעפער, רוחניות ווערט ביי אים אן אמת, און ער אנטפלעקט די פאלשקייט פון די הוילע גשמיות וואס איז צייטווייליג. אויב וויל א יונגער מענטש אויך באקומען פון אט די מתנה אין זיינע יונגע יארן, דאן דארף ער זיך צוקלעבן צו עלטערע אידן, זיי מכבד זיין, און זיי אויסהערן, דאן ווערט זיך אנקלעבן אין אים זייער לויטערער 'כח המדמה'].

ער איז שוין נישט אזוי שארף אבער ער האט א ישוב הדעת

א איד איז זוכה יעדן טאג וואס ער ווערט עלטער ווערט ביי אים אויסגעלייטערט דער כח המדמה, ער קוקט מער נישט אויף וועלט מיט גשמיות'דיגע אויגן נאר ער האט א פנימיות'דיגע הסתכלות אויף יעדע זאך; ווי באקאנט די ווערטער פון **רבי צדוק פון לובלין** זי"ע, אויף דאס וואס **חז"ל** זאגן: 'זקני תלמידי חכמים כל זמן שמזקינים דעתם מתיישבת עליהם' (קינים ג ו), איז ער מסביר אז טראץ וואס מען זעהט אז די קאכעניש פון די בלוט קיהלט זיך אפ, די שארפע טאלאנטן זענען שוין נישט אזוי ווירקזאם, פונדעסטוועגן דאך זעהט מען אז 'דעתם מתיישבת עליהם', ער ווערט באזעצט, זיין מוח איז קלאר ווי קיינמאל בעפאר, די מחשבות זענען אים מסודר און קריסטאליזירט.

אן עלטערער איד זיפט דורך יעדעם ווארט וואס ער רעדט

ריכטיג טאקע, וועו ער איז געווען יונג האט ער מפלפל געווען 'גג על גג', עס האט זיך געווארפן חריפות, טיפע חידושים און דרושים. אבער וועו ער ווערט עלטער ווערט זיין מח מער צאמגענומען, ער זיפט אדורך און אדורך יעדעם ווארט וואס קומט ארויס פון זיין מויל, וואס ער זאגט איז נישט סתם געזאגט, פון א צומישעניש אין קאפ, א ריזיגע באלון אנגעפילט מיט פאנטאזיע לופט. נאר עס איז קלארע ווערטער, מיט א פנימיות'דיגער דערהער.

אריינגעבן אין קינדער אביסל 'טעם זקנים'

דערפאר, 'חנוך לנער על פי דרכו' - זיי מחנך דאס קינד, אז 'גם כי יזקין', ער זאל 'שוין יעצט' האבן דעם הסתכלות פון א זקן וואס האט שוין חכמת חיים, ער זאל 'שוין יעצט' האבן דעם ריכטיגן ישוב הדעת וואס נארמאל באקומט מען דאס נאך וואס מען גייט אריבער גאר אסאך אין לעבן, אבער אויב וועט ער האבן דעם ריכטיגן חינוך, ער וועט באקומען אביסל 'טעם זקנים', וועט ער קענען שוין יעצט זוכה זיין צו אויסלייטערן דעם כח המדמה, און קוקן אויף דער וועלט מיט א פנימיות'דיגער בליק.

ב.

שכל צו כאפן אביסל פון די אוצרי אוצרות וואס איז פארהאן ביי יעדן עלטערן איד

מען לזיפט נאשן אינפארמאציע פון אלטע אידן

מען זעהט כסדר ווי מענטשן גייען צו עלטערע אידן זקני ישראל, פון תלמידי חכמים ביז פשוט'ע אידן, צו הערן פון זיי 'דעת זקנים', און זיך אנשעפן פון די אלע מעשיות וואס זיי האבן צו פארציילן פונעם 'אמאל'. עס איז דא אסאך מאל וואס מען גייט צו עלטערע אידן און מען פרעגט זיי פראגעס, און מען רעקארדירט דאס, כדי צו אפהיטן אומבאקאנטע מעשיות אדער ניגונים עס זאל נישט פארלוירן ווערן, מען פראבירט זיך אנזאמלען מיט וואס מער חידושים מען קען.

לזיף נאשן פון זיין ניכטערן בליק אויף דער וזעלט

אבער עס איז אויך פארהאן א גרויסער ענין צו הערן פון עלטערע אידן אפילו באקאנטע זאכן וואס האבן נישט אין זיך קיין שום חידוש, ווייל דער עלטערער איד האט אזא אנדערן קוק אויפן לעבן, אז אפילו ווען ער רעדט פון פשוט'ע זאכן, זאכן וואס יעדער ווייסט, פונדעסטוועגן דאך רעדט ער עס פון אן אנדערן פלאץ, ווייל די וועלט האט שוין נישט קיין שום חשיבות אין זיינע אויגן.

דער אלטער איד וזערט נישט נתפעל פון יעדן שטוזרעם

דערפאר איז פארהאן א גרויס חשיבות צו רעדן מיט עלטערע אידן אפילו פשוט'ע וואכנדיגע זאכן, ווייל זיי האבן א קלארע ציכטיגע בליק אויף דער גאנצער וועלט. ווי מען זעהט אסאך מאל ווי די גאנצע וועלט שטורעמט און קערט זיך איבער, און מען קומט פארציילן פארן עלטערן איד אז דער הויפט פון דעם לאנד האט געזאגט אזוי און אזוי, און דער אנדערער האט געענטפערט ממש מיט אט די ווערטער... א פחד און א שרעק. דער עלטערער איד גיבט א מאך מיט די הענט: 'הבל הבלים'... דער יונגער מענטש טראכט ביי זיך, אז דער אלטער מענטש מאכט אוועק אט די היסטארישע געשעהעניש ווייל ער האט שוין נישט קיין כח צו זיין פארמישט אין אזעלכע ויכטיגע זאכן, פון גרויס שוואכקייט טראכט ער נאר פון זיינע ארגינעלע עסן און מעדעצינען... ער האט נישט קיין קאפ צו טראכטן פון דעם וועלט'ס שיקזאל. אבער דער אמת איז נישט אזוי, נאר וויבאלד ער האט שוין חכמת חיים, עס איז אזוי קלאר ביי אים אז דער אויבערשטער פירט די וועלט, עס איז נישט סתם 'געזאגט', נאר ער שפירט עס אויף זיינע אייגענע ביינער, דעריבער האט ער נישט קיין שום התפעלות פון אלע פראפאגאנדע וואס די וועלט פראבירט צו פארקויפן.

זקן מלא רחמים

דערפאר ווערט נמשך אויף אן עלטערן מענטש די י"ג מידות של רחמים, דער כח פון די י"ג מידות של רחמים וואס דער אויבערשטער האט מגלה פאר משה רבינו אין דעם טאג פון יום כיפור, איז צו איבערדרייען דעם סדר השתלשלות, אפילו אויב דער מענטש איז נישט ווערד און פאסיג מען זאל אויף אים רחמנות האבן, פונדעסטוועגן דאך ווערט אויפגעוועקט א נייע הנהגה פון רחמים. דאס איז דער

לעבן פון א זקן, וואס ער קוקט נישט אויף גארנישט מיט אויגן פון 'סדר השתלשלות', נישט אויף א ציבור, נישט אויף פריוואטע מענטשן און נישט אויף קיין שום געשעהעניש, ער האט רחמנות'דיגע אויגן מיט א בליק נישט פון דער דאזיגער וועלט. דערפאר ווען איינער איז מכבד א זקן, דאן איז ער מעורר און מגלה אט דעם הסתכלות, און ער איז זוכה צו לעבן מיט דעם דערהער פון: "מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי הוי'ה".

וועז דו וועסט עלטער ווערן וועסטו פארשטיין

עס איז פארהאן א באקאנטע מעשה אין דער **גמרא** (ב"ק נ:): "אמאל איז געווען א מענטש וואס האט ארויסגעווארפן פון זיין חצר שטיינדלעך אין רשות הרבים, איז אריבער געגאנגען א חסיד, און ער האט אים פארגעהאלטן פארוואס ער ווארפט ארויס שטיינער פון א פלאץ וואס געהערט נישט פאר אים, צו א פלאץ וואס געהערט יא פאר אים. האט יענער אפגעלאכט פון דעם חסיד. עס איז אריבער א שטיק צייט, יענער האט געמוזט פארקויפן זיין פעלד, און ער איז געגאנגען אין רשות הרבים און ער האט זיך אנגעשטרויכלט אין יענע שטיינער, האט ער געזאגט: גערעכט איז געווען יענער חסיד וואס האט מיר דאן פארגעהאלטן אז איך ווארף שטיינער פון א פלאץ וואס געהערט נישט צו מיר צו א פלאץ וואס געהערט יא צו מיר". זעהט מען דאך פון דער מעשה, אז דער מענטש איז געווען צו יונג צו פארשטיין אט דעם דערהער, ער האט זיך עס געדארפט לערנען אויף זיינע אייגענע ביינער צו אנערקענען אז דאס וואס דער חסיד האט געזאגט איז געווען גערעכט.

א קלוגע עצה פון אן עלטערן איד

אט די מעשה שפילט זיך איבער טאג טעגליך, דער מענטש טראכט צו טון געוויסע זאכן, ער האט ריזיגע פלענער, ער פאבריצירט נייע "שיטות", און ער איז באגייסטערט פון זיך אליינס האבנדיג די העלדישקייט צו טוישן די וועלט, אדער לפחות א חלק פון דעם. זאגט מען אים: 'שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך', גיי כאפ א שמועס מיט אן עלטערן איד, לייג אים פאר דיינע גראנדיעזע פלענער. ער קומט צום עלטערן איד, אבער דער עלטערער איד האט רחמנות אויף אים, ער וויל נישט טשעפענען די פאנטאזיעס פונעם יונגען מענטש, ער וויל אים נישט אראפווארפן פונעם בוים וואס יענער איז ארויפגעקראכן.

אמת'דיג וועלן הערן וואס ער האט צו זאגן

דער עלטערער איד שפירט זיך אין א פארלעגנהייט, פון איין זייט שפירט ער אז ער מוז עפענען דעם אינגערמאן זיינע אויגן, עס איז דאך א לאו פון 'לפני עור לא תתן מכשול', ער דארף אים ווייזן דעם ריכטיגן וועג. אבער פון צווייטן זייט זאגן דאך חז"ל (יבמות סה:): 'פונקט ווי עס איז א מצוה צו זאגן א זאך וואס מען וועט דערהערן, אזוי איז אויך א מצוה נישט צו זאגן עפעס וואס מען וועט נישט דערהערן'. און וויבאלד דער איד וויסט אז ער האט גאר שוואכע אויסזיכטן אז דער יונגער מענטש זאל דערהערן וואס ער זאגט, דערפאר על פי רוב וועט ער גארנישט זאגן, נאר ער וועט רחמנות האבן אויף דעם אינגערמאן וואס לעבט אין אזעלכע פאנטאזיעס, ער איז ממש זיכער אז אט אט איז דאס געלט פון דער וועלט בייאים... ער פארמאגט דאך די קלוגשאפט און געלונגענקייט צו דערגרייכן אלעס וואס ער וויל. אבער דער עלטערער איד טראכט זיך בייזיך: "איך אין דיינע יארן האב איך אויך אזוי געלעבט, ביז איך האב דערלעבט צו איינזעהן אז נאר מיט רחמים, נאר מיט תפילה ותחנונים קען מען זיך געבן א ריר, אן אמונה פשוטה איז א שאד יעדע מיה".

זיין 'תפלה בכח' איז מער פנימיות'דיג

אויך וועלן עס קומט צו דאוונען זעהט מען בחורים און אינגעלייט וואס דאוונען מיט א ברען פייער מיט א מורא'דיגע התלהבות, ממש 'תפילה בכח', און עס קוקט אויס ווי דער זקן וואס ער פלעגט דאוונען אמאל תפילה בכח האט שוין פשוט נישט קיין כח, און דערפאר דאוונט ער שוואך. אבער דער אמת איז אז אינ'אמת'ן דאוונט ער יעצט אסאך מער מיט כח, נאר עס קומט פון אן אנדערן פלאץ, וועלן ער איז געווען יונג האט געמיינט 'תפילה בכח', מיט א הויכע קול און מיט באוועגן אלע גלידער אינעם גוף, אבער יעצט איז זיין 'תפילה בכח' פון א טיפער פלאץ, א כח אין אמונה, צו גלויבן נאכמער און נאכמער אז מען קען גארנישט אן דעם אויבערשטן.

די 'שמחת החיים' פון אן עלטערן איד

אסאך מאל קען מען זעהן עלטערע אידן וואס מאכן נעבעך מיט אסאך יסורים מיט געזונט פראבלעמען, אבער אלעמאל זעהט מען זייערע פנים'ער שיינען, זיי דרייען זיך ארום מיט אן אפענע שמחה, און חזר'ן כסדר די ווערטער: 'גם זו לטובה', 'כל מה דעביד רחמנא לטב עביד'. דאס קומט ויבאלד זיי האבן זוכה געווען אויסצולייטערן דעם 'כח המדמה', ביי אים איז וועלט נישט וועלט. דערפאר איז זייער גאנצע חיות פונעם אנערקענען דעם כבוד פון אויבערשטן וואס ווערט נתגלה אין דער וועלט. צוליב דעם הערט מען זיי נישט קרעכצן און זיפצען טאג און נאכט אויף זייער מצב, ווייל עס איז קלאר ביי זיי אז דעם אויבערשטנ'ס כבוד ווערט נתגלה דורך זיי דוקא אין דער פלאץ אוואו זיי שטייען.

א שמועס מיט אן עלטערן איד דייניגט פון דמיונות

א איד דארף פארשטיין אז וועלן אימער ער זעהט אן עלטערן איד, און נאכמער וועלן ער רעדט מיט אים, ווערט ביי אים אויפגעווועקט אט דעם הסתכלות, עס לייטערט זיך אויס ביי אים דער כח המדמה עס ווערט אים קלאר די ריינע אמונה, ער שפירט אז ער באקומט אביסל ישוב הדעת שפירנדיג אז דער אויבערשטער פירט זיין וועלט מיט רחמים; ווי דער **בני יששכר** שרייבט אז דאס וואס מען כאפט אן דעם בארד בשעת וועלן מען פארטיפט זיך אין לערנען, דאס איז צוליב וואס מען וויל ממתיק זיין די שוועדע דינים און גבורות דורכדעם וואס מען כאפט אן דעם בארד - 'זקן', וואס דארט ווערט נתגלה די מידות הרחמים 'דיקנא קדישא'.

עס עפנט זיך אויף די י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן

דאס זעלבע איז וועלן אימער א איד איז מקיים די מצוה פון 'והדרת פני זקן', נישט נאר דאס וואס ער איז זוכה צו באקומען חכמת חיים, נאר זיין תורה וואס ער לערנט איז תורה מיט "רחום וחנון", עס ווערט נתגלה ביי אים די י"ג מידות של רחמים, און פון דעם ווערט אים אפן די תורה שבעל פה דורך די י"ג מידות שהתורה נדרשת בהן. וועלן מען איז יונג ווארפט מען איין בנינים ביים לערנען מיט חריפות און בקיאות, אבער וועלן מען ווערט עלטער, לערנט מען תורה מיט אזא מין דביקות פון 'קוב"ה ואורייתא וישראל חד הוא'.

מען שטייט אום חודש אייר, אין די טעג פון ספירה, עס איז א צייט צו מהדר זיין אין נוהג זיין כבוד זה לזה, בפרט פאר זקנים און תלמידי חכמים, עס איז א זמן זיך צו מעורר זיין אפצוגעבן כבוד פאר עלטערע

אידן אפילו גאר פשוט'ע אידן ווייל זיי האבן חכמת חיים, און אויך תלמידי חכמים אפילו יונגע ווייל זיי לערנען די תורה פון אויבערשטן וואס איז 'מחכימות פתי', און בפרט וועז זיי זענען מחדש אין תורה, וועקן זיי אויף די י"ג מידות של רחמים דורך די י"ג מידות שהתורה נדרשת בהן.

מען בעט זיך ביים אויבערשטן מיר זאלן זוכה זיין אין דעם חודש וואס מען גרייט זיך צו קבלת התורה, און בפרט אין די דאזיגע טעג וואס מען דערנענטערט זיך צום גרויסן הילולא פונעם הייליגן תנא רבי שמעון בר יוחאי, מיר זאלן זוכה זיין צו לערנען די תורה אויף אן אופן וואס עס זאל נתגלה ווערן די ריינע אמונה. 'תורתו מגן לנו, היא מאירת עינינו, הוא ימליץ טוב בעדינו'. מיר זאלן זוכה זיין צו חיים שיש בהם אהבת תורה ויראת שמים, תורה וואס וועקט אויף די י"ג מידות של רחמים, און שיינט אריין פאר די אידן וואס זענען 'אינו ראוי ואינו כדאי', דורכן גילוי פון דיין גרויסן כבוד זאלן זיי אלע תשובה טון.

מען בעט זיך ביים אויבערשטן, אונזער גאנצע עבודה זאל זיין 'לעשות רצונך אלהי חפצתי', עס זאל נתגלה ווערן כבוד שמים און עס זאל זיין השראת השכינה, אנגעהויבן מיט אן אתערותא דלתתא דורך אונז אויף דער וועלט, און דערנאך דורך ביאת המשיח, אויג צו אויג; 'כי עין בעין יראו בשוב הוי'ה ציון'.

מיר זאלן זוכה זיין יעדער איינער לויט זיינע פרטיות'דיגע כלים אין עבודת השם, צו פארמערן אין תפילה ברחמים ותחנונים, 'את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך' ביז מען וועט זוכה זיין צו א גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

פֿשת אמור

נושא: צדיקים גיסן אריין לעבהאפט אין אונזער לעבן

א מענטש וואס
שפירט זיך
דערווייטערט פון
אויבערשטן איז טויט
ברוחניות - צדיקים
זענען מחיה מתים

פרשת אמוד

נושא: צדיקים גיסן אריין לעבהאפט אין אונזער לעבן

א מענטש וואס שפידט זיך דערזייטערט פון אויבערשטן איז טויט ברוחניות - צדיקים זענען מחיה מתים

א. כהנים טארן זיך נישט מטמא זיין - ווייל זיי זענען לעבעדיג, זיי געפונען זיך אין א פלאץ פון לעבן און טוען אן עבודה פון לעבן

דער בית המקדש איז פארקערט ווי שטארבן | דאס שטארבן פון א צדיק האט נישט מיטן מלאך המות | די לויה פון רבינו הקדוש | פארוואס צו קרובים מעג ער זיך יא מטמא זיין | די עבודה פון קרבנות - ברענגט צוריק לעבן | א פנימיות'דיגע סארט 'מיתה' - ווייט פון אויבערשטן | די כהנים זענען לעבעדיג און מאכן לעבעדיג טויטע

ב. צדיקים זענען נישט מטמא נאכן שטארבן - ווייל זיי זענען דבוק צום אויבערשטן וואס ער איז לעבן

די צדיקים זענען פונקט ווי כהנים | צדיקים זענען מכפר און ברענגען צוריק 'חיים' | שבט לוי און די צדיקים האבן נישט געזינדיגט ביים עגל | יעדער איד האט א שייכות צו דער ריינקייט פון צדיקים

ג. אידן וואס זענען דבוק צו צדיקים - בפרט רבי שמעון - באקומען א טעם אין לעבן און וועקן זיך אויף פון שלאף

רבי שמעון - זיין שייכות צו 'כהונה' | די מורא'דיגע פטירה פון רבי שמעון | רבי שמעון לעבט אויף אייביג | רבי שמעון איז 'שבת' - ער מאכט ליכטיג די גאנצע וואך | אריינבלאזן לעבהאפט אין די פארשלאפענע שעות | רבי שמעון וועקט אונז אויף פון שלאף | רבי שמעון פארשפרייט ליבליכקייט און גוטע מדות | רבי שמעון וועקט אויף די רצונות פון אידן | סודות התורה ערוועקט צו תשובה | צדיקים שיינען אריין אז מיר זענען הייליג | יעדער רעדט פון יענעמס מעלה | יום כיפור - יום הקדוש | עולה רגל זיין קיין מירון, אויג צו אויג | נאכן הסתלקות - גרעסער ווי ביים לעבן

ד. די מדה פון הוד: דאנקען דעם אויבערשטן אויף אויף דער צרה און מודה זיין או אלעס איז געווען צום גוטן

מודים מכלל דפליגי | ער דרייט איבער דעם ווייטאג צו דאנקען | ער דאנקט אויף דער צרה | אריינשיינען דעם אלף אינעם גלות | אריינשיינען דעם אלף אינעם מת | דער סוד פון גלגולים - ל"ג בעומר | די הסתרות וואס רבי שמעון איז דורכגעגאנגען | נאכאמאל און נאכאמאל מגלה זיין דעם סוד

נושא: צדיקים גיסן אריין לעבהאפט אין אונזער לעבן

א.

כהנים טארן זיך נישט מטמא זיין - ווייל זיי זענען לעבעדיג, זיי געפונען זיך אין א פלאץ פון לעבן און טוען אן עבודה פון לעבן

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לְנֶפֶשׁ לֹא יִטַּמָּא בְּעַמָּיו" (ויקרא כא א).

די תורה ווארנט אָן די כהנים אז זיי זאלן זיך נישט מטמא זיין צו טויטע מענטשן. דער פנימיות'דיגער דערהער דערפון איז: דער כהן לעבט אַן עכט און אייביג לעבן און ער האט נישט קיין שייכות מיט טויט; ווי עס שטייט אין פסוק (דברים ד ד) "ואתם הדבקים בהוי'ה אלהיכם 'חיים' כולכם היום" - אַן עכט און העכער לעבן וואס באשטייט פון 'דביקות' אין א באשעפער וואס לעבט אויף אייביג.

דער בית המקדש איז פארקערט ווי שטארבן

דוקא כהנים זענען באפוילן געווארן מיט דעם, ווייל זיי באשעפטיגן זיך מיטן 'בית המקדש', וואס דאס איז דער צענטער פון 'לעבן' פון דער וועלט. און דערפאר רוהט די שכינה דארטן אויף אייביג - אפילו היינטיגע צייטן ווען דער בית המקדש איז ליידער חרוב - וואס דאס איז א בחינה פון 'טויט' - פונדעסטוועגן דאך רוהט די שכינה דארט; ווי עס שטייט אין **רמב"ם**[נה]. דאס איז ממש ווי צדיקים וואס לעבן אויף אייביג, דאס הייסט אפילו אויב זיי שטארבן, לעבט זייער גייסט ווייטער אויף אייביג; ווי עס שטייט אין גמרא (ברכות יח:) "צדיקים במיתתן קרוים חיים". דעריבער איז דער כהן, וואס זיין עבודה איז אן עבודה פון 'חיים' - מיט דעם וואס ער דינט אין בית המקדש וואס איז דער 'רוח חיים' פון דער וועלט - טאר ער זיך נישט אפגעבן מיט א נפטר, וועלכער איז דער פארקערטער פון 'חיים'.

נה. רמב"ם (בית הבחירה פ"ו הל' טז) ולמה אני אומר במקדש וירושלים קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא ובקדושת שאר א"י לענין שביעית ומעשרות וכיוצא בהן לא קדשה לעתיד לבוא לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה והרי הוא אומר והשמותי את מקדשיכם ואמרו חכמים אע"פ ששמומין בקדושתן הן עומדים. אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים, וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכבוש ונפטרה מן התורה ממעשרות ומשביעית שהרי אינה מן ארץ ישראל. וכיון שעלה עזרא וקדשה, לא קדשה בכיבוש אלא בחזקה שהחזיקו בה, ולפיכך כל מקום שהחזיקו בה עולי בבל ונתקדש בקדושת עזרא השנייה, הוא מקודש היום ואע"פ שנלקח הארץ ממנו וחייב בשביעית ובמעשרות על הדרך שביארנו בהלכות תרומה:

דאס שטארבן פון א צדיק האט נישט מיטן מלאך המות

צו די אייגענע קרובים מעג זיך דער כהן יא מטמא זיין; ווי דער **כלי יקר** ערקלערט אונז אין דער וואכנדיגער פרשה: "דער עיקר טומאה וואס הערשט אויף א טויטן, איז וויבאלד דער מלאך המות האט זיך באשעפטיגט מיט אים ארויסצושלעפן מיט כח זיין נשמה פון די גוף, און ער האט דעמאלט אנגעשטעקט זיין טומאה אינעם נפטר. אנדערש איז אבער מיט א צדיק וואס האט נישט געזינדיגט, און דער מלאך המות האט נישט קיין שליטה אויף אים. אזא איינער ווערט נפטר אָן קיין צוואנג, נאר פונקט ווי איינער גייט אריבער פון אין צימער צום אנדערן, מיט א מיתת נשיקה, ווען דער אויבערשטער באשטימט - ממילא האט נישט זיין הייליגער קערפער די טומאה וואס אנדערע טויטע האבן".

די לזיה פון רבינו הקדוש

און אזוי שטייט טאקע אין **ירושלמי** (ברכות פ"ג ה"א): "אינעם טאג וואס רבינו הקדוש - רבי יהודה הנשיא איז נסתלק געווארן, האט מען אויסגערופן אז היינט איז נישט דא קיין כהונה, און יעדער זאל זיך באטייליגן ביי דער לויה, אפגעזהען צי ער איז א כהן אדער נישט". דאס איז צוליב דעם וואס רבינו הקדוש איז געווען אזוי אויסגעלייטערט אז א כהן איז נישט טמא געווארן פון אים, ווייל זיין מיתה איז נישט געהאט קיין שייכות מיטן מלאך המות.

פארוואס צו קרובים מעג ער זיך יא מטמא זיין

ערקלערט ווייטער דער **כלי יקר**: "דאס זעלבע שפילט זיך איבער ביי די כהנים, וואס זענען די הייליגע קינדער און אייניקלעך פון אהרן הכהן, וואס זיי ווערן נפטר מיט מיתת נשיקה און האבן נישט קיין טומאה, דערפאר מעג דער כהן זיך באשעפטיגן מיט זיינע קרובים, ווייל זיי זענען דאך אלע כהנים, סיי די מענער וואס זענען דירעקטע אייניקלעך פון אהרן הכהן, און סיי די פרויען וואס האבן חתונה געהאט מיט כהנים, זענען געווארן כוהנות, און טאקע נאר צו זיין שוועסטער וואס האט חתונה געהאט מיט א ישראל, מעג ער זיך נישט מטמא זיין, ווייל זי איז שוין נישט קיין כוהנת".

נאך איז מסביר דער כלי יקר: "אודאי בלייבן די הלכות פון טומאה, און א כהן וואס האט זיך מטמא געווען פאר א קרוב איז ווירקליך טמא געווארן, און ער דארף ווערן אנגעשפריצט מיט די פרה אדומה וואסער און אזוי ווייטער אלע הלכות וואס א 'טמא מת' דארף אריבערגיין. אבער פונדעסטוועגן דאך איז די טומאה נישט אזוי גרויס, אז עס זאל זיך צוזאמשטויסן מיט דער קדושה פונעם כהן, נאר עס איז א לייכטערע טומאה"[נו].

נו. כלי יקר - כי אם לשארו. טעם איסור הטומאה הוא בעבור רוח הטומאה הנשאר דבק בגוף האדם, ע"כ נאמר לנפש לא יטמא ולא אמר בנפש לפי שהנפש מצד עצמה טהורה היא ואין בה שום צד טומאה, אך שהנפש סבת הטומאה כי כל שאר הבעלי חיים שאין בהם נפש המשכלת כ"א רוח החיונית לבד אין מיתתם כ"א פירוד הד' יסודות ואין מלאך המות מזדקק להם כלל. ע"כ אין בהם טומאה חמורה אבל נשמת האדם אינה יוצאת כ"א ע"י מלאך המות המוציאה משם בעל כרחה כארז"ל (אבות ד כט) יעל כרחך אתה מת, והוא בא מסטרא דמסאבא ומביא הטומאה על הגוף, זולת הצדיקים ויחידי הדור אשר מיתתם בנשיקה לא ע"י מלאך המות אין בהם שום צד טומאה. לפיכך ארז"ל (ירושלמי ברכות פ"ג ה"א) שביום שמת רבינו הקדוש בטלה הכהונה כי לא נטמאו בו הכהנים כלל:

ויכול להיות שכל מי שהוא מזרע אהרן קדוש ה', אז מיתתו ע"י נשיקה ואז פרחה מהם הטומאה, ונמשכה קדושה זו מן אהרן קדוש ה' אל כל יוצאי יריכו שבכולם אין שום צד טומאה, ע"כ מותר לכהן להתעסק בקרוביו אביו ואמו ובנו ובתו ואחיו כי כולם מזרע אהרן המה ואשתו של כהן כגופו דמי, ואע"פ שהמתעסק בהם יש לו טומאת ז' מ"מ אין הטומאה גדולה כ"כ שתהיה מתנגדת אל קדושת הכהן מאחר שעצמות הטומאה קלה קצת, ומ"מ לא יטמא בשאר כהן שאינו קרובו שהרי הדבר מוטל על קרוביו ואם אין לכהן קרובים מוטב שיתעסקו בו ישראלים ואם אין כאן לא זה ולא זה הרי הוא מת מצוה ופשיטא שמותר לו

די עבודה פון קרבנות – ברענגט צוריק לעבן

נישט נאר זענען כהנים אינעם בית המקדש - וועלכע איז א פלאץ פון 'חיים', נאר אויך זייער גאנצער ארבעט, די עבודה איז אן ענין פון 'חיים' - פארקערט פון 'מיתה'. ווייל כהנים זענען מקריב קרבנות צו מכפר זיין אויף אידישע קינדער, סיי קרבנות פון איינצעלנע מענטשן אויף אייגענע זינד, און סיי די אלע קרבנות וואס מען איז מקריב פאר די זינד פון גאנץ כלל ישראל, און בעיקר דער העכסטער קרבן פונעם יאר, די עבודה פון יום כיפור אין קודש הקדשים דורכן כהן גדול, וואס טוט ממש אינגאנצן ריינוואשן יעדן איד, וואס דאס איז אן ענין פון 'לעבן'. ווייל מען דארף פארשטיין אז דער אויבערשטער האט באשאפן אדם הראשון אז ער זאל לעבן אויף אייביג, דורכדעם וואס ער איז אנגעבינדן אינעם אויבערשטן וואס לעבט אויף אייביג. און ווען ער האט עובר געווען אויף דעם אויבערשטנ'ס באפעל און געגעסן פונעם עץ הדעת, האט ער זיך אפגעריסן פונעם אויבערשטן רחמנא ליצלן, דערפאר איז נגזר געווארן אויף אים מיתה. קומט אויס אז דאס גאנצע מציאות פון 'מיתה' איז א דירעקטער אויסגאנג פון עבירות.

א פנימיות'דיגע סארט 'מיתה' – ווייט פון אויבערשטן

פונקט ווי עס איז דא מיתה ווען דער גוף שטארבט אפ, אזוי איז אויך דא מיתה אויף דער נפש. ווען א איד זינדיגט חלילה, ברענגט ער אויף זיך א טויטער גייסט פון אויסגעלאשנקייט און טרוקנקייט, אז ער שפירט זיך חלילה ווייט פונעם אויבערשטן; ווי עס שטייט אין **ספרים הקדושים**, אז דער אויבערשטער האט געזאגט פאר אדם הראשון: "כי ביום אכלך ממנו מות תמות" - אינעם טאג וואס דו וועסט עסן פונעם בוים, וועסטו שטארבן. שטעלט זיך א קשיא: מיר ווייסן דאך אז אדם הראשון איז נישט געשטארבן יענעם טאג, נאר ניין הונדערט און דרייסיג יאר שפעטער? עס איז פארהאן אסאך תירוצים אויף דעם. איינע פון זיי איז: אין דער רגע וואס אדם הראשון האט פארלעצט דעם אויבערשטנ'ס באפעל, האט ער גלייך באקומען דעם ערגסטן שטראף, וואס דאס איז, אז ער האט זיך געשפירט דערווייטערט פונעם אויבערשטן. דאס איז דער אמת'ער 'טויט', זיין נפש איז געשטארבן, ווייל ער האט געטראכט אז דער אויבערשטער דארף אים נישט. אזוי ווי דער הייליגער **אריז"ל** איז אונז מגלה וואס עס האט זיך אפגעטון מיט אדם הראשון יארן נאך דעם.

די כהנים זענען לעבעדיג און מאכן לעבעדיג טויטע

קומט אויס אז ווען אימער א איד פארזינדיגט זיך חס ושלום פארן אויבערשטן, באקומט ער א טעימה פון מיתה רחמנא ליצלן. אויב איז עס א קליינע עבירה, ווערט עפעס א גליד אין זיין גוף/נפש געשטארבן, און אויב איז עס חלילה א גרויסע עבירה פארלירט ער אינגאנצן זיין חיות. דערפאר קומט ער גלייך אין בית המקדש מיט א קרבן, ווי דארטן נעמען אים אויף די כהנים וואס זענען ריין פון זינד, ריין אינגאנצן, עס פעלט זיי נישט קיין שום גליד, ווייל אויב יא, זענען זיי טאקע פסול פון טון די עבודה, און זיי בלאזן צוריק אריין א לעבנס גייסט אינעם איד, זיי קערן אים צוריק צום אויבערשטן, ער זאל תשובה טון אינגאנצן, און אנהייבן צוריק צו לעבן. "ואתם הדבקים בהוי'ה אלהיכם חיים כולכם חיים".

להתעסק בו ואפילו בישראל מותר וכ"ג אסור בכל הקרובים כי מצד גודל קדושתו אפילו טומאה קלה פוגמתו:

ב.

צדיקים זענען נישט מטמא נאכן שטארבן - ווייל זיי זענען דבוק צום אויבערשטן וואס ער איז לעבן

די צדיקים זענען פונקט וזי כהנים

היינט ווען מיר האבן נישט קיין בית המקדש, דארפן מיר וויסן אז די צדיקים ווערן אנגערופן כהנים; ווי עס שטייט אין **גמרא** (יומא עא:) אויף שמעיה און אבטליון, וואס מען האט זיי מכבד געווען מער פונעם כהן גדול, ווייל זיי דינען דעם אויבערשטן אזוי ווי אהרן הכהן - "דעבדין עובדא דאהרן". אזוי אויך טרעפן מיר פונעם הייליגן **רמב"ם** סוף ספר זרעים[נז], נאכדעם וואס ער רעדט פון דער קדושה פון כהנים און לויים, זאגט ער: "נישט נאר 'זיי' - זענען הייליג פארן אויבערשטן, נאר יעדער אינצ'גער איד פון דער גאנצער וועלט וואס גיבט זיך אוועק פארן אויבערשטן, ער גייט אין די ערליכע וועגן, און קימערט זיך נישט מיט די אלע קרומקייטן פון אנדערע מענטשן, אזא איינער ווערט הייליג, "קודש קדשים", דער אויבערשטער ווערט זיין חלק און נחלה אויף אייביג, אזא איינער איז זוכה צו אלעם וואס די כהנים און לויים האבן זוכה געווען".

צדיקים זענען מכפר און ברענגען צוריק 'חיים'

דערפאר, וויבאלד די צדיקים זענען אפגעשיידט פון זינד, קענען זיי אויך מכפר זיין פאר אידישע קינדער פונקט ווי די כהנים אין בית המקדש; ווי שלמה המלך זאגט אין משלי (טז יד): "ואיש חכם יכפרנה". אזוי שטייט אויך אויף למעשה אין גמרא (ב"ב קטז.) אויף א גשמיות'דיגע קרענק: "כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים" - ווער עס האט א קראנקען אין שטוב זאל גיין צום צדיק אז ער זאל בעטן רחמים אויף אים". ווייל דער צדיק טוט ריינוואשן דעם איד און נעמט אראפ פון אים סיי וועלכער טויט, סיי קרענק און טויט פונעם גוף, און סיי קרענק און טויט פונעם נפש - אז דער מענטש זאל זיך נישט שפירן ווייט פונעם אויבערשטן.

שבט לוי און די צדיקים האבן נישט געזינדיגט ביים עגל

מיר האבן פריער ערקלערט אז דער טויט איז נגזר געווארן פונעם חטא עץ הדעת. אבער עס שטייט אין גמרא אז ביי מתן תורה איז בטל געווארן די זאך פון שטארבן, און נאר וועלן אידן האבן געזינדיגט מיטן עגל, דאן איז צוריק געקומען אויף זיי די אויבנדערמאנטע טויט. דערפאר זענען די כהנים און צדיקים אזוי אפגעזונדערט פון טויט, ווייל זיי האבן נישט געזינדיגט דאן. [דער כלי יקר אין פרשת חקת איז טאקע מסביר לויט זיין הייליגן אויבנדערמאנטן וועג, אז אינ'אמת'ן וואלט מען יא געשטארבן אפילו אויב וואלט מען נישט געדינט דעם עגל, נאר עס וואלט געווען א מיתת נשיקה פונקט ווי די צדיקים און כהנים וואס האבן נישט געזינדיגט[נח]. אויך זעהן מיר אז די מצוה פון "לא ישרטו שרטת" -

---

נז. רמב"ם (שמיטה ויובל פי"ג הי"ג) ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני יי לשרתו ולעובדו לדעה את יי והלך ישר כמו שעשהו האלהים ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה י"י חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים ויזכה לו בעה"ז דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים ללוים הרי דוד ע"ה אומר י"י מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי.

נח. כלי יקר (במדבר יט ב) "וענין עמוק זה והמשל ושוברו הראה ה' במעשה העגל, כי הוא גרם טומאת המת לפי שבמ"ת נעשו

אז מען טאר זיך נישט רייסן די הויט פאר א נפטר, דאס שטייט דוקא אין דער וואכנדיגער פרשה, וואס איז די פרשה פון כהנים, דאס ברענגט ווידער ארויס די ווייטקייט וואס איז פארהאן צווישן די כהנים און דער טויט.

יעדער איד האט א שייכות צו דער ריינקייט פון צדיקים

אבער מיר זעהן אויך פון דעם א מורא'דיגע חיזוק, אז אלע אידן האבן שייכות צו דער גאנצער זאך, ווייל די דאזיגע מצוה איז ענדע געזאגט געווארן אויך פאר אלע אידן; ווי עס ווערט טאקע אויבער גע'חזר'ט אין חומש דברים מיט אן הקדמה פון א פסוק בעפאר (דברים יד א): "בנים אתם להוי'ה אלהיכם". וואס דאס ברענגט ארויס די נאנטקייט און ליבשאפט צווישן דעם אויבערשטן און די אידן, און דערפאר זענען אידן פארבאטן צו מאכן אזעלכע סארט זאכן צוליב א נפטר, ווייל באמת האט קיין שום איד נישט קיין שייכות צו חטא, נאר פונדעסטוועגן דאך איז פארהאן דערין דרגות, אז די צדיקים און די כהנים זענען נאך מער ריין און לויטער פון חטא.

ג.

אידן וואס זענען דבוק צו צדיקים - בפרט רבי שמעון - באקומען א טעם אין לעבן און וועקן זיך אויף פון שלאף

מען שטייט אין די טעג וואס מען גרייט זיך צום גרויסן טאג ל"ג בעומר. עס שטייט אין **זוהר** (ח"ב פח.): "כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין" - אלע ברכות פון אויבן און פון אונטן [פון קומענדיגע וואך] איז אנגעהאנגען אין שבת. קומט אויס אז דער טאג ל"ג בעומר וואס וועט זיין דעם קומענדיגן וואך, איז אנגעהאנגען אינעם יעצטיגן שבת.

רבי שמעון - זיין שייכות צו 'כהונה'

מיר זינגען: **"בר יוחאי נמשחת אשריך שמן ששון מחבריך"**. דאס דערמאנט נאכאמאל און נאכאמאל די אויבנדערמאנטע נקודה, אז צדיקים זענען ווי כהנים. ערשטנס זעהן מיר אז רבי שמעון בר יוחאי ווערט געטיטלט נאכאמאל און נאכאמאל: "נמשחת, אשריך, שמן ששון", וואס דאס מיינט אז רשב"י איז דער 'גרויסער צדיק', א בחינה פון 'כהן גדול' וואס איז געזאלבט געווארן מיט 'שמן ששון'. און אזוי אויך ווערן דערמאנט אינעם ניגון גאר אסאך פרטים וואס האט שייכות מיטן כהן גדול: **"בר יוחאי בקודש הקדשים"**. אזוי אויך דערמאנט מען דעם ציץ: **"נשאת ציץ נזר הקודש"**. אזוי אויך זעהט מען אז ווען ער איז ארויס פונעם מערה האט ער געריניגט טבריה פון קברים פאר די כהנים (שבת לג:). זעהן מיר דאך דעם גרויסן שייכות פון רשב"י צו כהונה.

ישראל חירות על הלוחות חירות ממלאך המות (שמו"ר מא ז) ואין הפירוש שהיתה הכוונה לבטל המות לגמרי, אלא ענין חירות זה הוא דווקא ממלאך המוות, שלא ימותו כי אם בנשיקה על פי הוי'ה, ואז לא היו המתים טמאים, כי כל עיקר הטומאה של המתים, באה ממיתה שהיא ע"י מלאך המוות הבא מסטרא דמסאבא, אבל המתים בנשיקה אין בהם שום צד טומאה... נמצא שבקבלת התורה נעשו בני חורין ממה"מ ובטלה הטומאה וע"י העגל שעשו חזרו לקלקולם והשליטו עליהם המה"מ, ואם כן העגל גרם טומאת המת ע"כ תבוא האם ותקנח צואת בנה להסיר הטומאה ע"י אפר הפרה, וזה פירוש יקר". עכ"ל.

די מורא'דיגע פטירה פון רבי שמעון

אויך זעהן מיר אין **אידרא זוטא**[נט], וואס דארט ווערט געשילדערט דאס גרויסע הסתלקות פון רשב"י, שטייט דארטן אז רשב"י האט געזאגט דעם פסוק (תהילים קלג ג) "כי שם צוה הוי'ה את הברכה **חיים** עד העולם", שטייט דארט מורא'דיגע וועלט: "זאגט רבי אבא, דער היליגער ליכט [רבי שמעון] האט נישט צוגעענדיגט צו זאגן דאס וואס 'חיים', און ער האט פלוצלינג אויפגעהערט צו רעדן, איך האב געוואלט וויסטער שרייבן וואס ער זאגט, אבער מיר האבן גארנישט געהערט, און מיר האבן נישט אויפגעהויבן די קעפ, ווייל עס איז געווען מורא'דיג שטארק ליכטיג, און מיר האבן נישט געקענט קוקן. אינמיטן האבן מיר אויפגעטרייסלט, מיר האבן געהערט א קול וואס רופט אויס "אורך ימים ושנות **חיים** וגו'", מיר האבן געהערט נאך א קול וואס רופט אויס "**חיים** שאל ממך וגו'" [דאן האבן זיי פארשטאנען אז רבי שמעון לעבט שוין נישט]. יענער גאנצער טאג איז נישט אוועקגעגאנגען דאס פייער פון שטוב, קיינער האט נישט געקענט קומען נאנט [א חוץ די פאר תלמידים וואס זענען געווארן אויסדערוועלט אויף דעם], א ליכטיגקייט און א פייער האבן ארומגענומען די שטוב, מיר זענען געפאלן צו דער ערד און געווויינט. ביז עס איז אוועק דאס פייער, האבן מיר געזעהן דעם היליגן ליכט [רשב"י], דער קודש הקדשים, ווי ער לעבט שוין נישט, אנגעטון מיטן טלית, ליגנדיג אויפן רעכטן זייט, מיט א שמייכל אויפן פנים".

רבי שמעון לעבט אויף אייביג

זעהן מיר דא ווידער דעם שייכות פון רשב"י מיט דעם מושג פון א צדיק וואס לעבט אויף אייביג, וואס דאס איז די מעלה פון כהונה (ווי אויבנדערמאנט פונעם כלי יקר באריכות) - סיי מיט דעם וואס ער איז אוועק בשעת ער האט געזאגט דאס וואורט 'חיים', און סיי מיט דעם וואס ער איז ארויס פון א מערה נאכן זיין דארט גאר לאנג, וואס דאס האט א פנים ווי מען גייט ארויס פון קבר [ווי מיר זעהן אין דער תורה, אז דאס ערשטע מאל וואו עס ווערט דערמאנט א קבר, איז ביי שרה אמנו, דארט איז געווען **מערת** המכפלה, ווייל 'מערה' איז דינים, 'מערה' גימטריא שט"ו, עיי' בליקוטים למרן האריז"ל בהעלותך]. אויך זעהן מיר

נט. זוהר (ח"ג רצז:) אמר רבי אבא, לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים, עד דאשתככו מילוי, ואנא כתבנא סברנא למכתב טפי, ולא שמענא, ולא זקיפנא רישא, דנהורא הוה סגי, ולא הוה יכילנא לאסתכלא, אדהכי אזדעזענא, שמענא קלא דקארי ואמר, (משלי ג ב) ארך ימים ושנות חיים וגו', שמענא קלא אחרא, (תהלים כא ה) חיים שאל ממך וגו':

כל ההוא יומא לא אפסיק אשא מן ביתא, ולא הוה מאן דמטי לגביה, דלא יכילו, דנהורא ואשא הוה בסוחרניה כל ההוא יומא, נפילנא על ארעא וגעינא:

בתר דאזיל אשא, חמינא לבוצינא קדישא קדש הקדשים, דאסתלק מן עלמא, אתעטף, שכיב על ימיניה, ואנפוי חייכין:

קם רבי אלעזר בריה, ונטיל ידוי ונשיק לון, ואנא לחיכנא עפרא דתחות רגלוי, בעו חברייא למבכי, ולא יכילו למללא, שארו חברייא בבכיה, ורבי אלעזר בריה נפיל תלת זמנין, ולא יכיל למפתח פומיה, לבתר פתח ואמר, אבא אבא, תלת הוו, חד אתחזרו:

השתא תנוד חיותא, צפראן טאסין, משתקען בנוקבאן דימא רבא, וחברייא כלהו שתיין דמא:

קם רבי חייא על רגלוי, ואמר, עד השתא בוצינא קדישא מסתכל (ס"א משתדל) עלן, השתא לאו הוא עידן, אלא לאשתדלא ביקריה, קם רבי אלעזר ורבי אבא, נטלו ליה בטיקרא דסיקלא:

מאן חמא (ס"א ערעורא וערבוביא) ערבוביא דחברייא, וכל ביתא הוה סליק ריחין, סליקו ביה בפורייה, ולא אשתמש ביה אלא רבי אלעזר ורבי אבא, אתו טריקין ומארי תריסין דכפר צפרי, וטרדאן בהו (ס"א דצפרי וטרדיא), והוו בני מרוניא צווחין בקטירין, דחשיבו דלא יתקבר תמן:

בתר דנפק פורייא, הוה סליק באוירא, ואשא הוה להיט קמיה, שמעו קלא, עולו ואתו ואתכנשו להילולא דרבי שמעון, (ישעיה נז ב) יבא שלום ינוחו על משכבותם:

כד עאל למערתא, שמעו קלא במערתא, זה האיש מרעיש הארץ, מרגיז ממלכות, כמה פטרין ברקיעא משתככין (ס"א ולא משתכחין) ביומא דין בגינך, דנא רבי שמעון בר יוחאי דמאריה משתבח ביה בכל יומא, זכאה חולקיה לעילא ותתא, כמה גניזין עלאין מסתמרן ליה, עליה אתמר, (דניאל יג יג) ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין:

א מעשה אין דער גמרא (ב"מ פד:): "רבי אלעזר דער זון פון רבי שמעון (וואס איז צוזאמען מיט זיין טאטע, סיי דרייצן יאר אין דער מערה און סיי אין דער מערה לאחר פטירתם) האט מען גאר א לאנגע צייט נישט באגראבן, און ער האט זיך געהאלטן פריש נאכן שטארבן". דאס ווייזט ווידער אויף א געוויסע בחינה פון לעבן אפילו נאכן נפטר ווערן.

רבי שמעון איז 'שבת' – ער מאכט ליכטיג די גאנצע וואך

אין **זוהר הקדוש** שטייט[ס] אז רבי יהודה האט אנגערופן רבי שמעון - "שבת", ווייל פון אים ווערן געבענטשט אלע זעקס טעג. נאך שטייט דארטן אויפן פסוק (שמות כ י): 'שבת להוי'ה, קודש להוי'ה', פונקט ווי שבת איז הייליג פארן אויבערשטן, אזוי אויך איז רבי שמעון הייליג פארן אויבערשטן. מיר האבן שוין פארבריטערט אינעם סוד, אז דורכאויס די זעקס טעג פון וואך, איז דער כבוד פונעם אויבערשטן גאר שטארק באהאלטן אין דער בריאה, און עס איז דא אָן א צאל - געפאלענע ליבשאפטן און פחדים, די געפילן פונעם מענטש ווערן חלילה פארשלעפט פון דער גשמיות'דיגער וועלט. אבער ווען עס קומט שבת ווערט דעם אויבערשטנ'ס כבוד נתגלה, עס קומט אריין א געטליכע חיות אין דער גאנצער בריאה, אזוי ווערט אויף צוריקצוואווגס אריינגעבלאזן א חיות אין די טרוקענע פארשלאפענע וואכנדיגע טעג.

אריינבלאזן לעבהאפט אין די פארשלאפענע שעות

די זעלבע זאך איז אויך מיט שלאפן און אויפשטיין: בשעת ווען א מענטש שלאפט האט ער דאן א זעכציגסטל פון טויט (ברכות נז:). ער האט טאקע אלע זיינע גלידער, בלוט און פלייש, אבער עס פעלט אים דאס לעבן גייסט, און ווען ער וועקט זיך אויף, דאן בלאזט ער אריין אויף צוריקצוואווגס, אריינצוגעבן לעבן אויך אין די שעות וואס ער איז געשלאפן.

רבי שמעון וועקט אונז אויף פון שלאף

אט דאס זעלביגע שפילט זיך אפ מיט דער ליכטיגקייט פון רבי שמעון בר יוחאי: א אידישע נשמה שלאפט אזוי טיף, עס קוקט אויס אז ער האט שוין נישט קיין לעבנס גייסט, קומט דער רשב"י און וועקט אים אויף, ער בלאזט אריין אין אים א לעבנס גייסט. דער איד האט געלעבט א גאנץ יאר וואכנדיג, פארשלאפן און הסתרה'דיג, אבער ווען ער קומט צום רשב"י וואס ער איז 'שבת', וועקט ער זיך אויף, אז נישט נאר יעצט, נאר אלעס וואס איז מיט אים געווען דאס גאנץ יאר, איז געווען בלויז פארן כבוד פונעם אויבערשטן. רבי שמעון אנטפלעקט פארן מענטש זיין סוד, דאס איז זיין נשמה וואס איז אזוי באהאלטן פון אים אליינס; ווי די גמרא זאגט (ברכות י.): "מה הקב"ה יושב בחדרי חדרים אף נשמה יושבת בחדרי חדרים" - פונקט ווי דער אויבערשטער איז באהאלטן, אזוי איז אויך די נשמה באהאלטן. און רבי שמעון קומט און בלאזט אריין א לעבנס גייסט און וועקט אויף די נשמה.

ס. זוהר (ח"ג קמד:) תאנא, מההוא יומא לא אעדו חברייא מבי רבי שמעון, וכד הוה רבי שמעון מגלה רזין, לא משתכחין תמן אלא אינון, והוה קארי להו רבי שמעון שבעה אנן עיני יהו"ה, דכתיב (זכריה ד י) שבעה אלה עיני יהו"ה, ועלן אתמר:

אמר רבי אבא, אנן שיתא בוציני דנהראן משביעאה, אנת הוא שביעאה דכלא, דהא לית קיומא לשיתא בר משביעאה, דכלא תלי בשביעאה:

רבי יהודה קארי ליה שבת, דכללהו שיתא מניה מתברכין, דכתיב (שמות כ י) שבת ליהו"ה קדש ליהו"ה, מה שבת ליהו"ה קדש, אוף רבי שמעון שבת ליהו"ה קדש:

רבי שמעון פארשפרייט ליבליכקייט און גוטע מדות

מען זעהט אז רבי שמעון האט פארשפרייט מידות טובות, ווי ער זאגט אן פאר זיינע תלמידים מען זאל זיך לערנען פון זיינע מידות וואס ער האט געלערנט פון זיין רבי'ן רבי עקיבא - "וכן אמר רבי שמעון לתלמידיו, בניי שנו מדותי, שמדותי תרומות מתרומות מידותיו של רבי עקיבא" (גיטין סז.). דאס שטימט זייער גוט מיט דאס וואס מיר האבן פריער געשמועסט אז רבי שמעון איז א בחינה פון א כהן, ווייל דאס איז דאך געווען די מידות פון אהרן הכהן - "אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". דער עיקר נקודה פון מידות טובות וואס מיר זעהן ביי רבי שמעון, איז דאס וואס ער האט געזאגט פאר זיין חבריא (זח"ג קכח.) 'אנן בחביבותא תליא מילתא' - מיר זענען אנגעהאנגען מיט גרויס ליבשאפט. דאס קומט פונדעם וואס ער האט אנטפלעקט יעדנס סוד, ממילא האט מען זיך געהאלטן גאר שטארק צוזאמען, און זיך מכבד געווען איינער דעם צווייטן, ווייל יעדער האט זיך זיין שיינקייט. און נאך מער פון דעם, די גרעסטע שיינקייט איז וועג מען איז אנדערש פונעם צווייטן, אזוי קען מען זיך אויסרייבן איינער דעם צווייטן ביים לערנען, כדי צו פארשטיין נאך טיפער יענעמ'ס שיטה; ווי עס איז טאקע געווען ביי רבי שמעון מיט זיין שוועד רבי פנחס בן יאיר, אז איידער ער איז אריין אין די מערה, האט רבי שמעון געפרעגט א קשיא, און רבי פנחס בן יאיר האט געענטפערט צוועלף תירוצים, און נאכדעם איז געווען פארקערט, אז רבי שמעון האט געענטפערט פיר און צוואנציג תירוצים (שבת לג:).

רבי שמעון וועקט אויף די רצונות פון אידן

שבת קודש בזמן רעוא דרעוין - איז א צייט פון רצונות, וואס דער רשב"י איז דאך דער וואס איז מגלה דעם סוד פון רצונות וואס ווערט אויפגעוועקט ביי שלוש סעודות. מען באקומט א התנוצצות אין בעפארבריטונג צום גרויסן טאג ל"ג בעומר. דער רשב"י האט דאך געטון די עבודה פון כהנים, צו נעמען דעם אראפגעפאלענעם איד און אים אויסריניגן זיין נשמה.

סודות התורה ערוועקט צו תשובה

מיט דעם וואס רשב"י אנטפלעקט סודות התורה, וועקט ער אויף אידן צו תשובה. ווייל יעדעס מאל וואס מען גייט ארויף א מדרגה טוט מען תשובה אויף דער פריערדיגער מדרגה; ווי עס ווערט אנגערופן אין **לקו"מ** (קמא ו') "תשובה על תשובה" - וואס נאכן טון תשובה, איז מען דאך ארויף א מדרגה, דערפאר טוט מען נאכאמאל תשובה, אויף דער פריערדיגער תשובה, וואס אנטקעגן זיין יעצטיגע מדרגה איז יענע תשובה ווי שמוציגע קליידער. דערפאר האט רבי שמעון אויסגעטון זיינע קליידער אין דער מערה יעדעס מאל וואס ער האט געענדיגט דאוונען, ווייל גלייך נאכן דאוונען איז ער ארויף א מדרגה, האט ער אויסגעטון די יעצטיגע קליידער וואס איז שוין צי שמוציג פאר אים. דאס זעלבע ממש איז געווען מיטן כהן גדול - גלייך נאך וואס ער איז ארויס פון קודש הקדשים האט ער אויסגעטון די ווייסע קליידער און ער האט עס מער קיינמאל נישט אנגעטון; ווי עס שטייט אין פסוק (ויקרא טז כג) "ובא אהרן אל אוהל מועד ופשט את בגדי הבד אשר לבש בבואו אל הקודש, והניחם שם".

צדיקים שיינען אריין אז מיר זענען הייליג

דאס איז דער כח פון "ואיש חכם יכפרנה", וואס מיר האבן פריער געזעדט אז די צדיקים ריניגן דעם איד. דאס איז דורכדעם וואס זיי שיינען אריין פאר אידישע קינדער, זיי זאלן ווישן ווי הייליג זיי זענען, און אז חטא האט נישט מיט זיי קיין שייכות. דאס האט משה רבינו אויפגעוועקט ווען ער האט איינגעריסן

פאר אידן א כפרה נאכן חטא העגל און דער אויבערשטער האט אים געגעבן דעם 'יום הקדוש', וואס מיר ווייסן אז עס איז פארהאן א חילוק צווישן 'טהרה' און 'קדושה', 'טהרה' - מיינט מען איז געווען אומריין און מען איז געווארן ריין, ווידעראום, 'קדושה' - מיינט אז מען איז אפגעשיידט פון אלעם, מען האט קיינמאל נישט געהאט קיין שייכות צו חטא. משה רבינו האט איינגעבעטן אויף "יום כיפור" מיר זאלן ווערן 'טהור' - ריין פון די עבירות, אבער דער אויבערשטער האט אונז דאן געגעבען "יום הקדוש" - צו ווייזן ווי הייליג מיר זענען, אז אינ'אמת'ן האבן מיר קיינמאל נישט געהאט קיין שייכות צו חטא.

יעדער רעדט פון יענעמס מעלה

ענליך צו דעם זאגט דער הייליגער בארדיטשובער רב אין פרשת בא, אז מיר אידן רופן אן דעם יום טוב פסח "חג הפסח" צו דערמאנען די גרויסקייט פונעם אויבערשטן וואס האט איבערגעשפרינגען די אידישע הייזער, און דער אויבערשטער רופט דעם יום טוב "חג המצות" [ווייל איבעראל אין די תורה שטייט נאר חג המצות] צו דערמאנען די גרויסקייט פון אידישע קינדער וואס האבן געפאלגט און זענען גלייך ארויס פון מצרים, און נישט אנגעיאגט צו לאזן יעהרן דעם טייג. אזוי אויך - זאגט דער הייליגער בארדיטשובער רב - איז מיט תפילין, אין אונזער תפילין שטייט די איינציגקייט פונעם אויבערשטן - שמע ישראל הוי'ה אלהינו הוי'ה אחד. און אין דעם אויבערשטנ'ס תפילין שטייט אונזער איינציגקייט - ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ; ווי עס שטייט אין גמרא (ברכות ו.).

יום כיפור - יום הקדוש

דאס זעלבע קען מען זאגן אויף יום כיפור: מיר רופן דאס "יום כיפור", ווייל מיר רימען אויס דעם אויבערשטן אויף זיין חסד אז ער פארגיבט אונז אויף אונזערע חטאים. אבער דער אויבערשטער רופט עס "יום הקדוש", ווי עס שטייט אין גמרא (שבת קיט.) "ולקדוש הוי'ה מכובד זה יום הכיפורים", ווייל דער אויבערשטער רופט אויס אז מיר זענען הייליג און מיר האבן קיינמאל נישט געהאט קיין שייכות מיט שלעכטס.

עזלה רגל זיין קיין מירון, אויג צו אויג

א איד שטייט און בעט זיך ביים אויבערשטן ער זאל זוכה זיין צו עולה רגל זיין צום הייליגן ציון פון רשב"י אין מירון. עס ווערט אנגערופן 'עליה לרגל', ווי מיר זהען אין זוה"ק אויף דאס וואס די תורה זאגט (שמות כג יז): "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל פני האדון הוי'ה", שטייט אין זוה"ק אז דאס מיינט מען רבי שמעון (ח"ב לח.): "מאן פני האדון הוי'ה, דא רבי שמעון בר יוחאי". און פון די גמרא זהען מיר (חגיגה ב.) אז ביי עלייה לרגל איז דא דארט א ליבשאפט וואס ווערט אנגערופן 'פון אויג צו אויג' - "כדרך שבא לראות כך בא ליראות". דאס טוט זיך טאקע אפ ביי רשב"י, די צדיקים ווען אונז אויף א התנוצצות פון וואס עס ווען זיין ווען משיח ווען קומען, "כי עין בעין יראו בשוב הוי'ה ציון" (ישעיה נב ח), דאן ווען אנטפלעקט ווערן דעם שטארקן קשר צווישן דעם אויבערשטן און די אידן, ווען מען ווען זיך קוקן אין די אויגן. "עיניך יונים", דאן ווען אנטפלעקט ווערן דאס ריינקייט פון אידישע קינדער וואס זענען צוגעגליכן צו טויבן, "כנסת ישראל נמשלת ליונה" (ברכות נג:), "יונתי תמתי", וואס א טויבן פארפאלק לאזן קיינמאל נישט אפ איינער דעם צווייטן. דערפאר טרעפן מיר אז רבי שמעון האט זיך געזוצט מיט טויבן צו שיקן בריוו צו זיינע תלמידים.

נאכן הסתלקות - גרעסער זוי ביים לעבן

מיר האבן אנגעהויבן פריער אז צדיקים ווערן אנגערופן לעבעדיג אפילו נאכן שטארבן, ווייל זיי האבן נישט קיין שייכות מיט חטא און מיתה. אזוי זעהט מען אויך ביי יעקב אבינו; ווי די גמרא זאגט (תענית ה:) "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים". אויך איז באקאנט דער בריוו וואס דער אלטער רבי דער **בעל התניא** נבג"מ האט געשריבן נאכן הסתלקות פון **רבי מענדעלע פון וויטעפסק** זי"ע, איבער דער גרויסער מעלה פון צדיקים וואס לעבן נאכן הסתלקות, און גייען ארויף נאך זייער הסתלקות נאך העכער און נאך העכער, און זיי קענען אויפוועקן נאכמער פארווארפענע נשמות צום אויבערשטן. בעט מען זיך ביים אויבערשטן, ער זאל אונז געבן דעם כח צו מאכן אן אתערותא דלתתא זיך אנצוגרייטן ארויפצוגיין צום קבר הרשב"י, זוכה צו זיין צו די ריכטיגע כלים, און צו פארשטיין די דאזיגע נקודה.

ד.

די מדה פון הוד: דאנקען דעם אויבערשטן אויך אויף דער צרה און מודה זיין אז אלעס איז געווען צום גוטן

מודים מכלל דפליגי

וועו מען שטייט ביי א סעודת רעוא דרעוין און מען גייט אריין אין די וואך פון 'הוד', מען גרייט זיך צו ל"ג בעומר וואס איז 'הוד שבהוד', איז דער צייט צו עוסק זיין אביסל אינעם ענין פון 'הוד' וואס מען האט שוין געהערט און געשריבן אין די מאמרים פון חנוכה אין ספר 'נר לרגלי'. עס איז נישטא דער פלאץ מאריך צו זיין, נאר די נקודה וואס וועט געהערט איז: דער גאנצער סוד פון 'הודאה' - דאנקן און לויבן, האט אין זיך נאך א דערהער, 'מודה' זיין, 'מודים מכלל דפליגי' - וועו א מענטש איז 'מודה' איז א סימן אז ער האט זיך געקריגט פון פארדעם.

ער דרייט איבער דעם וזייטאג צו דאנקען

דאס איז דער גאנצער ענין פון א קרבן תודה, ווי עס וועט ערקלערט אין **ליקו"ה** (הודאה ה"ו[סא]) וואס ער איז מסביר דעם ענין פון א קרבן תודה, אז א מענטש קומט אין בית המקדש ברענגן א קרבן און

סא. וזה בחינת חיוב ההודאה על כל היוצאין מהצרה, שהם ארבעה חייבין להודות שהם הולכי מדברות וכו', ויוצאין מבית האסורים, וחולה שנתרפא, ויורדי הים כשעולין משם: כי כל הצרות רחמנא לצלן הם בחינת גלות השכינה כי בכל צרתם לו צר כידוע. ועיקר גלות השכינה הוא מה שהעצבות מתגבר על לב ישראל, בחינת ויתעצב אל לבו כמבאר שם בהתורה הנ"ל. שמשם כל התאוות בפרט תאות המשגל ותאוות ממון שבאין רק מן עצבות ומשם כל הצרות רחמנא לצלן. על כן כשה' יתברך עוזר שיוצאין מן הצרה צריכין להביא קרבן תודה.

ועכשיו שאין לנו קרבן צריכין להודות בפה בכל לבו, שזהו בחינת שמחה, כי עיקר השמחה היא ההודאה לה' יתברך שזהו עיקר תכלית השמחה של לעתיד שאז יעסקו רק בתודה והודאה לה' יתברך בשמחה עצומה בחינת הודו לה' בכינור בנבל עשור זמרו לו, בחינת עשרה מיני נגינה. וכמו שכתוב במזמור לתודה הריעו לה' כל הארץ עבדו את ה' בשמחה וכו'.

כי זה עיקר התיקון של התודה והודאה שחייבין להודות כשיוצאין מהצרה, לתקן הקלקול שמשם באו הצרות שהוא העצבות כנ"ל כדי שמעתה נזכה להינצל מכל הצרות על ידי תוקף השמחה עד שנזכה לכל התיקונים הנזכרים לעיל להשיג אור הנ"ל שהוא עיקר התכלית כמו שמבאר שם. ועל כן כל הקרבנות בטלין חוץ מקרבן תודה. (ויק"ר פרשה כז):

ובשביל זה מביאין בקרבן תודה ארבעה מיני לחם, וכל אחד עשרה חלות, כי עיקר העצבות נאחז בהלחם בבחינת בעצבון תאכלנה, בזעת אפך תאכל לחם. ולהפך עיקר תיקון האכילה על ידי שמחה בבחינת אכל בשמחה לחמך, בחינת לאכל ולשתות ולשמח וכו'. ועל כן הם עשרה חלות מכל מין כנגד בחינת יוד מיני נגינה שהם מקור וכלל כל השמחות:

לויבן דעם אויבערשטן אויף דער סכנה וואס ער איז אריבער און גערעטעוועט געווארן, אבער ער איז אויך 'מודה'. דאס הייסט, אז ער נעמט דעם גאנצן ווייטאג און צער וואס ער האט געהאט בשעת ער איז געווען פארקלעמט אינעם צרה, און יעצט דרייט ער עס איבער צו שמחה און הודאה. ווייל בשעת א מענטש געפונט זיך אין אן עת צרה - אפילו גרויסע צדיקים - יעדער איינער לויט זיין דרגא, קומט אים אריין אין הארץ א געוויסע פארדרייטקייט און קרומקייט ער האט קשיות און טענות חלילה אויפן אויבערשטן (ליקו"מ סי' נ"ה). און דאס איז ביי יעדן איינעם אין זיין זאך מיט זיינע נסיונות, ביי איינעם איז עס אין 'בני' - שווערקייטן וואס ער מוטשעט זיך מיט קינדער, ביי א צווייטן אין 'חיי' - געזונט פראבלעמען, און ביי א דריטן אין 'מזוני' - געלט זאכן וואס ער מוטשעט זיך. אדער אז ער מוטשעט זיך סתם אזוי מיט "קנאה תאוה און כבוד" וועלכע רודערן אין אים, וואס די אלע סארט שווערקייטן שלעפן זייער שטארק אראפ דעם מענטש; ווי עס איז באקאנט די מורא'דיגע ווערטער פון **אור החיים הקדוש** (פרשת ואתחנן): "א מענטש וואס עס פעלט אים איינע פון די דריי זאכן בני חיי ומזוני, אזא מענטש ווערט אנגערופן א טויטער, און דאס ברענגט א דערווייטערונג ביי די מענטשן וואס האבן ליב דעם אויבערשטן, נאכדערצו אויב ער ליידט אויף ביידע זאכן, סיי ער האט נישט קיין קינדער און סיי ער האט נישט קיין געלט ווערט אים זיין הארץ גאר שטארק פארביטערט, און כאטש ער איז זיך טאקע מחזק, אבער זיין הארץ הערט אים נישט צו, ווייל זיינע געפילן לאזן אים נישט דערהערן די אהבה צום אויבערשטן".

ער דאנקט אויף דער צרה

דערפאר נאך וואס דער מענטש גייט ארויס פון זיין צרה, דאן לויבט ער דעם אויבערשטן מיט 'הודאה', דאס הייסט ער איז 'מודה' צום אויבערשטן אויף דעם וואס ער האט זיך פריער געקריגט, אויף די אלע קשיות און ווייטאגן וואס זיין הארץ האט נישט געקענט פארנעמען, ער איז געווען צוקריגט מיטן מצב נישט קענענדיג לעבן אין אהבת השם, ער האט נישט אנערקענט בשעת מעשה אז אלעס איז לטובה, אבער יעצט ווען ער קוקט אויף צוריק, ער האט שוין דעם כח פון 'מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי הוי"ה', יעצט קען ער מודה זיין אז דער אויבערשטער איז יא געווען מיט אים א גאנצן צייט. אנשטאט צו דאנקן און לויבן און אריבערמישן א נייע בלאט, בלייבט ער ביים פריערדיגן בלאט, ער דאנקט נישט בלויז פאר דער ישועה - נאר אויך פאר דער צרה זעלבסט, און מיט דעם דרייט ער איבער דעם גאנצן קנויל פון עצבות צו שמחה, ער שיינט אריין אין די אלע מעברים וואס ער איז אריבער, ער הויבט אויף די אלע שווערקייטן און דערהערט אין דעם זעלבסט די גרויסע חסדים פונעם אויבערשטן.

אריינשיינען דעם אלף אינעם גלות

ווי מיר רעדן כסדר, אז דער גלות ווערט אנגערופן "גולה". ווען משיח וועט קומען וועט זיך דער אויבערשטער באווייזן אין דער וועלט, דער אויבערשטער ווערט אנגערופן 'אלופו של עולם' - אל"ף, ווען מען וועט אריינלייגן דעם אל"ף אינעם "גולה", וועט ווערן "גאולה". קומט אויס אז דער תכלית איז נישט צו פארווישן דעם גלות און פארגעסן פון די צרות. נאר פונקט פארקערט, אויב וועט דער גלות זיין גאר קליין וועט עס נישט האבן קיין פנים אז דער 'גולה' איז קליין און דער אל"ף איז ריזיג. נאר דוקא מיט דעם וואס דער גלות איז געווען ריזיג גרויס, אבער מען ברענגט אריין דעם אויבערשטן אינעם גלות - נישט נאר אין דער גאולה, און פונעם גלות פארגעסט מען - נאר מען וועט דעמאלט דערהערן ווי גרויס איז דער אויבערשטער געווען אין יעדן טריט און שריט פונעם גלות - דאס וועט זיין די גרויסע גאולה. דאן וועט מען 'מודה' זיין און אויפהייבן דעם גאנצן גלות, און דערהערן די נאנטקייט צום אויבערשטן וואס איז געווען אין יעדע מינוט אינעם גלות, אן ארויסלאזן קיין אין ריר.

אריינשיינען דעם אלף איינעם מת

דאס זעלבע איז בפרטיות מיט יעדן מענטש, בשעת וועו ער שפירט זיך "מת", אפגעשטארבן און דערווייטערט פון אויבערשטן אן קיין שום אויסזיכט צוריק צו קומען צו א חיות אין אידישקייט - קומט דער צדיק און שיינט אריין אין אים דעם 'אל"ף' דארט אינעם מצב אוואו ער געפונט זיך יעצט! דערמיט ווערט דארט אין זיין פלאץ "אמת". עס ווערט אים ליכטיג שפירנדיג ווי אמת'דיג זיין פלאץ איז. דאס איז דער כח פון הודאה, די וואך פון 'הוד' וואס מיר טרעטן יעצט אריין. מען האט דעם כח צו אריינשיינען אין די אלע שווערקייטן וואס מען גייט אדורך, 'מודה' זיין און צוריקציען פון דעם וואס מען האט זיך איינגערעדט אז מען איז ווייט פון אויבערשטן, 'מודה' זיין און אנערקענען דאס לעבן פון נאנטקייט צום אויבערשטן וואס א איד האט יעדע מינוט.

דער סוד פון גלגולים – ל"ג בעומר

דער יסוד פון דעם דאזיגן ענין איז דאס וואס דער היליגער אריז"ל האט אונז מגלה געווען דעם סוד פון גלגולים. ער האט אויפגעעפנט די אויגן פון א איד צו פארשטיין אז עס איז פארהאן דא א טיפער חשבון אין דער זאך וואס ער גייט יעצט דורך. און כאטש ער ווייסט טאקע נישט פונקטליך וואס דער חשבון איז, פונדעסטוועניגן דאך איז ער 'מודה' אין הנהגת ה', אז דער אויבערשטער פירט זיך גוט זיין וועלט. מען קען זאגן אז דאס איז דער סוד פון 'גל עד' (בראשית ל"א מ"ז), וואס די ספרים זאגן אז דאס איז מרמז אויף ל"ג בעומר. דאס ווייזט אויף 'גלגולים' וואס די נשמות דרייען זיך ארום אויף דער וועלט ווי א 'גלגל' - א רעדל. אידישע קינדער זענען זוכה אום ל"ג בעומר אין זכות פון רבי שמעון צו פארשטיין דעם סוד הגלגולים, עס זאל ליכטיג ווערן די אמונה, און מען זאל אנהייבן צו קוקן אויף אלעס מיט אויגן פון 'הודאה', 'מודה' זיין און אנערקענען אז אלעס איז רחמים מיט חסדים.

די הסתרות וואס רבי שמעון איז דורכגעאנגען

די זעלבע זאך טרעפט מען ביי רשב"י אליינס. ער האט דאך מיטגעמאכט אזויפיל שווערע הסתרות וואס א מענטשליכער שכל קען דאס נישט פארנעמען, א מענטש וואס האט זיך אנגענומען פארן אויבערשטנס כבוד און מוחה געווען קעגן דעם גוי'אישן רעגירונג (שבת לג:), און דוקא צוליב דעם האט ער געמוזט אנטלויפן און זיך אויפהאלטן דרייצן יאר אין א היול. עס איז דאך נישט משיג צו זיין וואס דאס מיינט, ער איז דארט געווען ראש השנה, סוכות, פסח און שבועות, און נאכאמאל ראש השנה, סוכות וכו', און אזוי איז עס געווען פאר דרייצן יאר. מיר קענען זיך נישט פארשטעלן ווי גרויס איז די הסתרה. אזוי ווייט אז דער אלטער רבי דער בעל התניא נבג"מ (ליקו"ת פ' שמיני[סב]) גייט אריין מסביר צו זיין וואס האט טאקע רשב"י געטון פסח, פון וואו האט ער געהאט מצות?! אבער רבי שמעון אליינס האט אנטפלעקט דעם סוד: "נסתרים דרכי השם", דעם אויבערשטנס חשבונות זענען פארהוילן פון אונז, ער האט פארשטאנען און דערהערט אז אלעס איז נאר רחמים און חסדים.

סב. ליקו"ת שם. הענין כי יש ב' מיני צדיקים. הא' אותן שהם בסתר שעבודתם ברוחניות פי' בכוונת הלב לייחד יחודים עליונים ובבחינת עלות. וכגון רשב"י כשהיה במערה י"ג שנה שבודאי לא היה יכול לקיים במעשה כמה מצות מעשיות שהרי לא היו ניזונים רק מחרובא ועינא דמיא דאיברי להו א"כ לא קיים אכילת מצה בפסח וקדוש על היין ואתרוג וסוכה כו'. וכן האריז"ל היה ג"כ גם בבחינה זו.

והב' הם אותן צדיקים שהן בגילוי שעבודתם בגשמיות בקיום המצות מעשיות ושמחת בחגך שהוא ג"כ המשכת אורות עליונים מועדי הו'ה והשמחה הוא הגילוי אור א"ס ב"ה שנמשך ומתגלה והמשכה זו הוא ע"י המצות בעובדא דוקא כמארז"ל שבזמן הבית אין שמחה אלא בבשר דהיינו מצות שלמי שמחה שהיו מביאים בכל יו"ט כו' ועכשיו אין שמחה אלא ביין וכדלקמן. ועיקר ההמשכות בפסח ע"י מצה ובשבועות ע"י מתן תורה, ובסוכות ע"י סוכה ולולב ומיניו ובלעדי זה א"א להמשיך כלל.

נאכאמאל און נאכאמאל מגלה זיין דעם סוד

דער סוד וואס רשב"י האט מגלה געווען, איז אזא סארט סוד וואס אפילו נאכדעם וואס ער האט עס שוין מגלה געווען, בלייבט עס נאכאלץ א סוד. (פונקט ווי ביים אויבנדערמאנטן ענין פון דאס וואס דער צדיק וועקט אויף די אידישע נשמה זאל שיינען אינעם מענטש, וואס די נשמה פארבלייבט נאכאלץ באהאלטן און אומזעהבאר פונעם גוף, נאר פונדעסטוועגן דאך שיינט זי אריין א לעבנס גייסט און ליכטיגקייט אינעם מענטש. דאס זעלביגע איז מיט דעם) אז אפילו נאכדעם וואס דער מענטש האט שוין איינגעזעהן אז אלעס איז לטובה, אבער יעדעס מאל וואס ער פאלט אריין אין אן עת צרה וועט ער נאכאמאל צורודערט מיט קושיות און קרומקייטן, און אזוי וועט עס בלייבן ביז משיח וועט קומען, וואס דאן וועט עס ווערן קלאר פאר אלע מענטשן אויף דער וועלט. אבער פונדעסטוועגן דאך, אפילו ביז דעמאלט זענען די צדיקים מעורר אידישע קינדער צו דערהערן דעם סוד, אנערקענען אינעם גרויסן רחמנות פון אויבערשטן וואס איז אזוי באהאלטן. דאס בלאזט אריין אין א מענטש א רוח חיים צו לעבן מיט נאנטקייט צום אויבערשטן.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן 'ונהיה אנחנו וצאצאנו כולנו יודעי שמך'. דער רשב"י איז דער סוד פון 'דורות ישרים ומבורכים'; ווי עס שטייט אין **ספר המידות** (ערך בנים ס"ג): "שיסן א פייל און בויגן אין ל"ג בעומר איז א סגולה פאר קינדער". זאלן מיר זוכה זיין צו 'בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות'. רשב"י האט דאך צוגעזאגט (שבת קלח:): 'כי לא תשכח מפי זרעו', זאלן מיר זוכה זיין צו 'כולנו יודעי שמך' - עוסק זיין אין יחודים, דערהערן וואס דער רשב"י שיינט אריין אין אידישע קינדער א רוח חיים זיך אויפצואוועקן פון שלאף.

דאס איז דער 'אורו של משיח', 'ויפח באפיו נשמת חיים' (בראשית ב' ז'), דאס איז דער סוד פון 'ורוח אלהים מרחפת על פני המים' (שם א'). דער **אר"י הקדוש** איז מגלה אז 'מרחפת' מאכט 'מת רחף', עס שוועבט א טויטקייט, אבער דער רשב"י נעמט דעם 'רחף' און דרייט עס איבער פאר 'פרחה הגפן', דאס לעבן שפראצט און בליעט. און אזוי גרייט ער אונז צו דער גאולה. 'ורוח אלהים' - רוח טהרה, אורו של משיח - רוח אפינו משיח הוי'ה.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן: מיר ווילן זיך אויפוועקן פון שלאף, מיר ווילן דערהערן דעם סוד פון קדושת נשמת ישראל, מיר זאלן זיך איינבעטן 'כולנו יודעי שמך', דערהערן די גרויסע צוגעבינדנקייט פון דעם אויבערשטן מיט אידישע קינדער, אונזער נאמען מיט דיין נאמען, וואס די נעמען זענען געבינדן 'ושמנו קראת בשמך'; ווי דער הייליגער **קאמארנער** זי"ע (בתחילת פירושו 'כתם אופיר' על מגילת אסתר) שרייבט אז א מענטש זאל צוזאמשטעלן זיין נאמען מיטן אויבערשטנ'ס נאמען.

מען בעט זיך ביים אויבערשטן עס זאל נתגלה ווערן דער 'קוב"ה אורייתא וישראל חד' - דער אויבערשטער, די תורה מיט די אידן זענען איינס. וואס דאס איז דער כח וואס דער הייליגער רשב"י איז מגלה אין סודות התורה, מיר זאלן זוכה זיין עס זאל זיך אנטפלעקן דער אורו של משיח, מיר זאלן זוכה זיין צום 'ביעור רוח הטומאה מן הארץ', און מיר זאלן זוכה זיין צו די גאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

צ"ג בעומר

נושא: א גאולה'דיג לעבן

די ליכטיגקייט פון רשב"י: גלויבן און לעבן עכט מיט דער גאולה, נשמה בתוך גוף, צו לעבן אין דער וועלט מיטן עולם הבא'דיגן סוד, אז א איד מאכט כבוד פארן אויבערשטן אין אלע אומשטענדן

ל״ג בעומד

מירון

נושא: א גאולה'דיג לעבן

די ליכטיגקייט פון רשב״י: גלויבן און לעבן עכט מיט דער גאולה, נשמה בתוך גוף, צו לעבן אין דער וועלט מיטן עולם הבא'דיגן סוד, אז א איד מאכט כבוד פארן אויבערשטן אין אלע אומשטענדן

א. דער כבוד פון אויבערשטן - וואס דאס מיינט, זיין נאנטקייט צו אידן - איז יעצט באהאלטן. אבער שטילערהייט קען מען לעבן דערמיט אויף אן אופן פון 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'

רבי עקיבא שטעלט אוועק פינף תלמידים | רבי שמעון און יעקב אבינו האבן ביידע געדרופן צו זייער הסתלקות | נסתלקה ממנו שכינה | ברוך שם זאגט מען שטילערהייט | וואס איז דער סוד פון דעם שטיקל גמרא? | נישט 'וועך' וועט משיח קומען - נאר 'וויאזוי' וועט אויסזיהן וועך ער וועט קומען | עס איז נאכנישט די צייט פון 'גאולה' | מען קען לעבן גאולה'דיג שטילערהייט | יום כיפור קען מען לעבן אפן גאולה'דיג

ב. רבי שמעון איז היינט מגלה דעם סוד אז מיר זאלן קענען לעבן א גאולה'דיג לעבן וויסנדיג מיט אן אמת אז 'אלץ' וואס מיר טוען ברענגט כבוד פארן אויבערשטן

די 'סודות' פון זוהר איז דער סוד פון 'ברוך שם' | רבי שמעון וויל דיר היינט זאגן עפעס א סוד | דער מושג 'סוד' מיינט נישט אז יענער וייסט נישט | דער מושג 'סוד' מיינט אז יענער 'קען' נישט וויסן | לעתיד וועט זיך עפענען די אויגן און עס וועט זיין א פשוט'ע זאך | רבי שמעון איז מגלה א 'סוד' וואס יעדער ווייסט | א מענטש וואס לערנט זוהר קען מער נישט דערוויסטערט ווערן פון אויבערשטן | דרייצן יאר האט רבי שמעון נישט געקענט דערליידן די לופט פון דער וועלט | די מלחמה קעגן יעדן וואס איז עוסק אין 'סוד'

ג. דער הויכפונקט פון תורת הסוד: צוואמשטעלן 'גשמיות' מיט 'רוחניות'. לעבן אין דער גשמיות'דיגער וועלט, איינעם גשמיות'דיגן גוף - מיט א רוחניות'דיגע העכערקייט

איינעם גוף איז באהאלטן דעם אויבערשטנ'ס כבוד | שבת איז א נשמה'דיגער טאג וואס רופט אויס כבוד שמים | די סודות פון דער אידרא: יעדער אבר איז א שטיק כבוד שמים | צוויי הדסים קעגן 'זכור ושמור' | א פשוט'ער איד מיט הדסים לכבוד שבת | רבי שמעון האט שוין דרייצן יאר נישט געזעהן קיין גשמיות'דיגע חפצים | נאכן זעהן דעם פשוט'ן איד האט זיך אויפגעהויבן די דרייצן יאר פון מערה | להתקפא חלשין - אויך נאך א שוואכע וואך לעבט מען אין א יחוד | יעדער בעט נאר 'כבוד פון אויבערשטן' | רוחניות בלויז פארן אויבערשטנ'ס כבוד | וואס בעט מען אין אזא טאג?!

ד. דער מענטש וואס לעבט אין סוד איז ממש אן אנדערער מענטש, ער איז לעבעדיג און וואכעדיג - אבער פונדרויסן זעהט מען גארנישט אנדערש ווי יעדן

די וויטקייט צווישן א בהמה ביז א מענטש | דער מענטש לעבט אין אן אנדערע וועלט | 'ושם נברא מעין לו' - דער קוואל פון גן עדן | רבי שמעון רייניגט אונז פון 'טומאת מת' | רבי שמעון איז וויי א כהן גדול | דער שם פון ל״ג בעומר - די מדה פון בטחון | וועך מען פארלאזט זיך אויפן אויבערשטן הייבט מען אויף די גשמיות'דיגע וועלט | דער גוף איז בטל צו דער נשמה - דער מלך איז בטל צום כהן | והצנע לכת - באהאלטן מיטן אויבערשטן | אהרן הכהן לעבט מיט בושה און איידלקייט | שלום בית - די נשמה מיטן גוף לעבן בשלום

נושא: א גאולה'דיג לעבן

א.

דער כבוד פון אויבערשטן - וואס דאס מיינט, זיין נאנטקייט צו אידן - איז יעצט באהאלטן. אבער שטילערהייט קען מען לעבן דערמיט אויף אן אופן פון 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'

מיר האבן זוכה געווען ארויפצוקומען און זיך צוזאמגעמען דא אין מירון, ביים הייליגן געטליכן תנא רבי שמעון בר יוחאי. מיר גלויבן אז רבי שמעון זעלבסט שטייט און לאדנט איין יעדן איד באזונדער; ווי מען זעהט אין דער אידרא, אז עס איז ארויסגעקומען א בת קול און אויסגערופן: **"עולו ואתכנשו להילולא דרבי שמעון"** - "קומט ארויף און נעמט ענק צוזאם צו דער גרויסער חתונה פון רבי שמעון" (זוה"ק ח"ג רצו:). **דער היינטיגער טאג איז רבי שמעון'ס טאג!** אין דעם טאג איז רבי שמעון געגאנגען פון דער וועלט און דערביי אנטפלעקט געוואלדיגע סודות התורה.

רבי עקיבא שטעלט אזוינע פינף תלמידים

אין דעם טאג איז אויך געשען נאך א זאך: די תלמידים פון רבי עקיבא האבן אויפגעהערט צו שטארבן, און דעמאלט האט רבי עקיבא אווועקגעשטעלט פינף גרויסע און הייליגע תלמידים וועלכע האבן אויפגעלאכטן די וועלט, וואס צווישן זיי איז דער הייליגער תנא רבי שמעון בר יוחאי.

רבי שמעון אזן יעקב אבינו האבן ביידע געהערט צו זייער הסתלקות

דער בת קול וואס רבי שמעון רופט אויס אינעם טאג פון זיין הסתלקות: "קומט ארויף און נעמט ענק צוזאם צו דער גרויסער חתונה פון רבי שמעון", איז זייער ענליך צום רוף וואס יעקב אבינו האט אין זיין לעצטן טאג צוגויפגערופן זיינע קינדער די שבטי קה; ווי עס שטייט אין פסוק (בראשית מ"ט א'): **"האספו ואגידה לכם את אשר יקרא לכם באחרית הימים"**.

נסתלקה ממנו שכינה

חז"ל פארציילן אונז (פסחים נו.): וועז יעקב אבינו האט צוזאמגערופן זיינע קינדער אינעם טאג פון זיין הסתלקות, האט ער זיי געוואלט אנטפלעקן דעם סוד פון דער גאולה, אבער ווי נאר ער האט געוואלט אנהייבן רעדן דערפון, האט זיך די שכינה פון אים אפגעטון. איז יעקב אבינו דערציטערט געווארן, זאגנדיג: "אפשר איז פארהאן צווישן מיינע קינדער נישט קיין ערליכע אידן - פונקט ווי מיין זיידע אברהם וועלכער האט געהאט א קינד ישמעאל, אדער ווי מיין טאטע יצחק וועלכער האט געהאט א קינד עשו? האבן זיינע קינדער אויסגערופן: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד". דערויף האט יעקב אבינו געענטפערט: "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד".

ברוך שם זאגט מען שטילערהייט

פירט אויס די גמרא: אין דער תורה שטייט: "שמע ישראל" און דערנאך "ואהבת", טא ווי קענען מיר זאגן 'ברוך שם' אינצווישן? עס שטייט דאך נישט אין דער תורה? ווי מעג מען איבערהאקן צווישן די פסוקים פון דער תורה? דערפאר - זאגט די גמרא - דארף מען עס זאגן שטילערהייט. א משל צו א 'בת מלך' וואס עס האט זיך איר גאר שטארק פארגלוסט צו עסן דעם צוגעברענטן שטיקל פונעם געקעכטן. איז דאך א פראבלעם, פון אין זייט וויל זי עס גאר שטארק, אבער פון צווייטן זייט פאסט נישט פאר א 'בת מלך' צו עסן אט דעם חלק, האבן אירע באדינער געפאלן אויף א המצאה, מען האט איר עס שטילערהייט געברענגט צו איר צימער אז זי זאל עס דארט עסן באהאלטענערהייט. אזוי אויך - זאגט די גמרא - האט מען מתקן געווען צו זאגן 'ברוך שם' שטילערהייט.

וואס איז דער סוד פון דעם שטיקל גמרא?

די דאזיגע גמרא פאדערט א הסבר צו פארשטיין וואס איז דא געווען: אויב איז טאקע נישט געווען קיין פראבלעם צווישן די קינדער פון יעקב, נו, פארוואס האט זיך די שכינה אפגעטון פון אים? אויך, וואס איז געווען דער ענטפער פון יעקב: 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' - נאך וואס די קינדער האבן געזאגט 'שמע ישראל'?

נישט 'זען' זועט משיח קומען - נאר 'זויאזוי' זועט אויסזעהן זען ער זועט קומען

יעקב אבינו האט געוואלט אנטפלעקן פאר זיינע קינדער די גאולה. דאס הייסט, ער האט זיי געוואלט ווייזן וואס עס מיינט גאולה! ער האט זיי געוואלט עפענען די אויגן אז **זיי זאלן זעהן וויאזוי די וועלט וועט אויסזעהן וען משיח וועט קומען!** ער האט זיי געוואלט וויזן וי די גאנצע וועלט וועט איינזעהן אז אלעס איז דער אויבערשטער און דער אויבערשטער אליינס וועט זיין דער קעניג איבער אלעס און זיין כבוד וועט גרויס ווערן אויף דער גאנצער בריאה! אט דאס האט יעקב אבינו געוואלט אנטפלעקן פאר זיינע קינדער, עס זאל ווערן אפן און קלאר.

עס איז נאכנישט די צייט פון 'גאולה'

ווי נאר יעקב האט זיך געגרייט דאס צו אנטפלעקן, האט זיך די שכינה אפגעטון פון אים און א פינסטערניש איז אים באפאלן. נישט ווייל אידן זענען נישט ערליך, נאר ווייל עס איז נאכנישט די פאסיגע צייט אז דער כבוד פון אויבערשטן זאל זיין אפן און קלאר איבער דער גאנצער בריאה. ווייל דער אויבערשטער האט געזאגט יארן פריער פאר אברהם אבינו: "דיינע קינדער וועלן אריבערגיין גאר א שווערע און לאנגע גלות". 'גלות' מיינט: דער כבוד פון אויבערשטן איז מורא'דיג באהאלטן! דער קרוין פון אויבערשטן - דאס זענען די אידישע קינדער - איז דערנידערט צווישן די גוים!

מען קען לעבן גאולה'דיג שטילערהייט

דעריבער האט יעקב אבינו געזאגט: 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'. יעקב אבינו האט נישט צוריקגעציגן פון זיין פלאן צו אנטפלעקן דעם מהות פון גאולה! ער האט עס יא אנטפלעקט! וויאזוי האט ער אנטפלעקט? דורכן זאגן: 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'. דאס מיינט: אלעס וואס עס טוט זיך אויף דער וועלט - איז בלויז אויבערשטער! זיין כבוד איז געבענטש אויף 'אייביג' - אפילו

אין די ביטערסטע און טונקלסטע מצבים! אבער ער האט עס געזאגט שטילערהייט, ווייל יעצט אין גלות איז דאס א סוד, ווילאנג מיר זענען אין גלות דארף מען עס זאגן שטילערהייט בסוד סודות. ווייל שטילערהייט מעג מען יא הערן דעם סוד. מען מעג לעבן גאולה'דיג אין גלות, כאטש עס איז נאכנישט געקומען די צייט אז די גאולה זאל קומען צו דער גאנצער וועלט.

יום כיפור קען מען לעבן אפן גאולה'דיג

בלויז איינמאל א יאר זאגט מען 'ברוך שם' מיט א הויכע שטימע, דעמאלט האבן מיר נישט מורא אויסצורופן דעם סוד הויך אויפן קול, דאס איז דער טאג פון יום כיפור. אין דעם טאג גייט דער כהן גדול אריין אין קודש הקדשים, וואס יענער פלאץ איז נישט פון דער גשמיות'דיגער וועלט; ווי חז"ל זאגן: "מקום הארון אינו מן המידה", דארט איז דעם אויבערשטנ'ס כבוד נישט באהאלטן! דארט זעהט מען אפן מיט די אויגן די געוואלדיגע ליבשאפט צווישן דעם אויבערשטן מיטן איד און ווי ער רוהט צווישן אונז אלעמאל.

ב.

רבי שמעון איז היינט מגלה דעם סוד אז מיר זאלן קענען לעבן א גאולה'דיג לעבן וויסנדיג מיט אן אמת אז 'אלץ' וואס מיר טוען ברענגט כבוד פארן אויבערשטן

די 'סודות' פון זוהר איז דער סוד פון 'ברוך שם'

ממש אט דער זעלבער סוד - וואס יעקב אבינו האט געוואלט אויפדעקן - האט רשב"י אנטפלעקט אינעם טאג פון זיין הסתלקות. ער האט מגלה געווען 'סודות התורה' אז די גאנצע בריאה איז א שטיק כבוד פארן אויבערשטן! ער האט אויסגערופן 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'. נאר וויבאלד מיר זענען אין גלות, האט ער עס באהאלטן אזש עס ווערט אנגערופן 'סוד'. און די 'בת מלך' - דאס מיינט, די אידישע קינדער - זענען זיך מחיה מיט דעם סוד באהאלטענערהייט.

רבי שמעון וויל דיר היינט זאגן עפעס א סוד

די גמרא זאגט (יומא כ:) אז דער שטן האט רשות צו זאגן שלעכטס נאר דריי-הונדערט-פיר-און-זעכציג טעג א יאר (ווי עס באטרעפט דאס ווארט 'השטן'). אבער 'יום כיפור' האט ער נישט קיין רשות גארנישט צו טאן. דערפאר האבן מיר דעמאלט נישט מורא אויסרופן דעם סוד אפענערהייט. דער 'שטן' דאס איז דער איז 'עשו', וואס ער פרובירט צו שטערן און זיך קריגן מיט דעם וואס איז מגלה דעם סוד. דערפאר האט עשו זיך געקריגט מיט יעקב, און דערפאר האט די רוימישע רעגירונג - אייניקלעך פון עשו - געוואלט שלעכט טון פאר רבי שמעון בר יוחאי. אבער רבי שמעון איז די בחינה פון 'יום כיפור'; ווי מיר זינגען 'בר יוחאי בקודש הקדשים', ער האט דעם כח פונעם כהן גדול אין קודש הקדשים צו מגלה זיין דעם סוד, בפרט אינעם טאג ל"ג בעומר וואס ער איז דעמאלט געגאנגען פון דער וועלט, אין אזא הייליגן טאג, איז זיכער אז יעדער וואס איז געקומען דא קיין מירון - האט אים רבי שמעון עקסטער איינגעלאדענט, וויל ער וויל - אלס שליח פונעם אויבערשטן - אים זאגן עפעס א סוד! ער וויל אים אנטפלעקן סודות התורה!

דער מושג 'סוד' מיינט נישט אז יענער ווייסט נישט

ווען מען טראכט אריין אינעם מושג 'סוד', פארשטייט מען אז א געהיימניס וואס מען האט עס נאר געלאזט וויסן פאר געציילטע מענטשן - הייסט נאכנישט קיין 'סוד'. ווייל אין איין רגע קען דאס ארויסרינען און אלע מענטשן וועלן וויסן דערפון, עס וועט ווערן אויס 'סוד'. מען קען נישט זאגן דאס איז א 'סוד' - בלויז ווייל קיינער האט נאכנישט אנגעיאגט צו וויסן דערפון, ווייל אויב קען געשען אז אלע זאלן דאס פארשטיין, איז עס נישט קיין 'סוד' פון אנדערע מענטשן, עס איז בלויז א "ידיעה' וואס איז נאכנישט אנגעקומען צו זיי.

דער מושג 'סוד' מיינט אז יענער 'קען' נישט וויסן

אן אמת'ע סוד מיינט: אז דאס איז באמת באהאלטן פון יענעם און יענער קען דאס בשום אופן נישט פארשטיין! יענער קען דאס נישט דערהערן! דער 'סוד' האט נישט קיין שייכות מיט אים! דאס הייסט, אפילו טאמער יענער וועט וויסן אלע אינפארמאציע, ער וועט האבן צוטריט איבעראל, ער וועט האבן אן אויסערגעווענליכער פארשטאנד, ער וועט זיין דער קלוגסטער און געלונגענסטער מענטש אויף דער וועלט, דאך וועט דאס בלייבן א 'סוד'! נישט צוליב קיין שום פיזישע, גייסטישע, אויסערליכע אדער אינערליכע אפהאלט, נאר בלויז: ווייל דער זאך איז א 'סוד'! ער קען דאס נישט פארשטיין.

וואס איז דער 'סוד' וואס קיינער קען הייַנט נישט דערגיין?

אט דער סוד פון דער גאולה וואס היינט אין גלות רופט זיך עס: 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' - איז אזוי שטארק באהאלטן, אז אפילו טאמער מען וועט דאס אויסשרייען איבעראל, וועט דאס קיינער נישט פארשטיין! ווייל דער אויבערשטער האט באשאפן א גשמיות'דיגע וועלט וואס שרייט אויס דאס פארקערטע. דער אויבערשטער איז אזוי באהאלטן, אז קיין שום מענטשליכער קאפ קען נישט דערהערן אזא מין זאך, אז דעם גרויסן באשעפער'ס כבוד ווערט נתגלה דורכן איד! נאכמער, אז אין אלע אומשטענדן, אפילו אינעם נידריגסטן פלאץ, ווערט נתגלה דורכן איד - און נאר דורכן איד - דער כבוד פון אויבערשטן, 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'.

לעתיד וועט זיך עפענען די אויגן און עס וועט זיין א פשוט'ע זאך

לעתיד לבוא וועט זיין א נייע וועלט, א וועלט פון תיקון. דעמאלט וועלן אלע איינזען קלאר אז: יא! דער אויבערשטער איז איינס מיטן איד! יעדע זאך אין דער בריאה - האט דער אויבערשטער באשאפן! יעדע זאך וואס פאסירט איז אלעס נאר פארן איד - דער קרוין פון אויבערשטן! אלץ וואס דער איד טוט - איז ער דערמיט מגלה דעם כבוד פון אויבערשטן! אבער יעצט אין גלות איז דאס א 'סוד'. נישט קיין חילוק וויפיל מען וועט דאס פרובירן צו פויקן און ערקלערן, וועט דער מענטשליכער קאפ דאס אפפרעגן א גאנצן צייט. ווייל דאס איז אויסדריקליך קעגען די מציאות פון דער וועלט.

רבי שמעון איז מגלה א 'סוד' וואס יעדער וויסט

ווען מען זאגט: רבי שמעון בר יוחאי אנטפלעקט מורא'דיגע 'סודות התורה'. דאס מיינט נישט אז ער זאגט געוואלדיגע חידושים וואס קיינער האט נאך קיינמאל נישט געהערט, נאר ער קומט עפענען פארן

איד, ער זאל פארשטיין און דערהערן דעם 'באקאנטן אויסגעדראשענעם סוד'... ווייל אָן רשב"י קען א איד הערן דעם סוד פון 'ברוך שם כבוד מלכותו' בייטאג און ביינאכט - אבער עס בלייבט פארהוילן פון אים! נאר דער צדיק קען אים עס עכט אנטפלעקן, אז ער זאל טאקע קענען לעבן יעצט מיט דער סוד פון גאולה, צו דערהערן אז ער איז א שטיק כבוד פארן אויבערשטן.

א מענטש וואס לערנט זוהר קען מער נישט דערווייטערט ווערן פון אויבערשטן

וועו א מענטש זיצט און לערנט דעם הייליגן זוהר און די ספרים פונעם הייליגן אריז"ל, דאן איז ער כפשוטו זוכה צו טועם זיין פונעם 'עץ החיים' און ער לעבט אויף אייביג. דאס מיינט, ער קען שוין מער נישט דערווייטערט ווערן פון אויבערשטן, ווייל ער איז דבוק אין דער נשמה פונעם הייליגן רשב"י, אריז"ל און אלע צדיקים. ער איז זוכה צו לעבן אין 'סוד' אז די גאנצע גשמיות'דיגע וועלט נעמט נישט אויף ביי אים קיין שום פלאץ, נאר ער זעהט אין אלעם דעם סוד - דער כבוד פונעם אויבערשטן וואס איז פארהאן אין יעדע זאך.

דרייצן יאר האט רבי שמעון נישט געקענט דערלייַדן די לזופט פון דער וועלט

די גמרא פארציילט אז רבי שמעון האט זיך באהאלטן אין דער ערד. לכאורה וואלט ער אודאי געקענט מאכן א נס אז מען זאל אים נישט קענען זעהן, רבי שמעון מיט זיין קדושה האט דאך געוועלטיגט אויף דער גאנצער בריאה (עי' זוהר חדש יח:), ער וואלט געקענט אנווערטשאפטן אז די רשעים זאלן אים נישט זעהן. נאר רבי שמעון האט געוואלט לעבן מיט דעם סוד, 'סוד הוי"ה ליראיו', און דאס קען מען נישט דאהי - נאר אונטער דער ערד. ווייל די לופט פון דער גאנצער בריאה איז אנטקעגן דעם. פונקט ווי יעקב אבינו האט פארשטאנען אז מען דארף שטארק באהאלטן דעם סוד אין ווערטער וואס מען זאגט שטילערהייט, 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד', אזוי אויך האט רשב"י זיך באהאלטן אין א מערה אונטער דער ערד. דערנאך האט זיך עקסטער געפאדערט א שווערע מלחמה צווישן רשב"י מיטן 'היפוך הקדושה' ער זאל קען דאס אריינברענגען אין וועלט - טראץ די אויסטערלישע התנגדות פון דער גאנצער בריאה.

די מלחמה קעגן יעדן וואס איז עוסק אין 'סוד'

דאס ווייזט אונז ווי שטארק מען דארף זיך היטן וועו מען איז עוסק אין 'סודות התורה'; ווי מען זעהט אז אדם הראשון איז פארטריבן געווארן פון גן עדן נאכן חטא, כדי ער זאלן נישט נעמען פונעם עץ החיים - סודות התורה אויף א נישט ריכטיגע אופן, אויך זעהט מען אין דער גמרא (חגיגה יד:) איבער די סכנה פון אריינגיין אין 'פרדס'. דאס אלעס איז צוליב דעם וואס עס קומט פאר א גרויסע מלחמה ארום דעם, די וועלט קען נישט דערהייבן א לעבן פון העכערקייט, א לעבן פון א אנדערע וועלט, א נאנטקייט צום אויבערשטן העכער פונעם מענטשליכן פארשטאנד. נאר כאטש עס איז טאקע א סכנה, קען מען אבער האבן שייכות צו דעם מיטן כח פון צדיקים. דערפאר זענען מיר געקומען דא צום הייליגען רשב"י, און מען בעט זיך ביים אויבערשטן זוכה צו זיין צו לעבן מיטן 'סוד' און מיטן 'פנימיות', א לעבן פון 'עלמא דאתי'.

ג.

דער הויכפונקט פון תורת הסוד: צוזאמשטעלן 'גשמיות' מיט 'רוחניות'. לעבן אין דער גשמיות'דיגער וועלט, אינעם גשמיות'דיגן גוף - מיט א רוחניות'דיגע העכערקייט

אינעם גוף איז באהאלטן דעם אויבערשטנ'ס כבוד

וועו א מענטש וועט אריינקלערן טיפער, וועט ער זעהן אז אט די זעלבע זאך שפילט זיך אפ אין זיין אייגענע וועלטל צווישן זיין 'גוף' און 'נשמה'. דער 'גוף' - דאס איז די 'גלות', און די 'נשמה' - דאס איז די 'גאולה'. דער גוף ציהט א גאנצן צייט צו 'גשמיות' און דעם אויבערשטנ'ס כבוד איז זייער באהאלטן. דער גוף לעבט און אטעמט, טוט און מאכט, אן דעם וואס מען זאל אנזען אויף איר אז עס איז גארנישט פארהאן אין איר אויסער כבוד פון אויבערשטן.

שבת איז א נשמה'דיגער טאג וואס רופט אויס כבוד שמים

דער 'גוף' איז באשאפן געווארן בעפאר 'שבת', דערפאר איז ער געווען א שטיק גשמיות - ווי די תורה רופט עס: 'רוח חיים' - פונקט ווי אלע אנדערע בעלי חיים וואס זענען באשאפן געווארן דאנערשטאג און פרייטאג. טאמער אדם און חוה וואלטן וועו געווארט אויפן 'יומא דנשמתא' שבת קודש - וואס דאן באקומט מען דעם 'נשמת חיים' - וואלטן זיי נישט געזינדיגט! ווייל שבת איז 'סוד', שבת רופט אויס אין דער בריאה אז אלע באשעפענישן וואס דער אויבערשטער האט באשאפן זעקס טעג, אלעס איז פאר זיין כבוד, "ביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו".

די סודות פון דער אידרא: יעדער אבר איז א שטיק כבוד שמים

דער שלימות איז, אז א מענטש זאל לעבן מיט א 'נשמה בתוך גוף', דאס מיינט, אז ער זאל פארשטיין אז דורך זיין גוף באקומט דער אויבערשטער כבוד. וועו א מענטש לעבט אזוי, דאן איז ער מגלה 'סודות התורה', די נשמה שיינט אריין אינעם גוף צו מגלה זיין אין יעדן אבר און אדער, ווי דער כבוד פון אויבערשטן ווערט גרויס דורך יעדן גליד און אדער, ווייל דער אויבערשטער האט עס באשאפן דוקא אויף אזא און אזא אופן פונקטליך, כדי אז זיין כבוד זאל גרויס ווערן דורכן איד וואס לעבט. אט דאס איז רשב"י מגלה אין דער אידרא: "נעשה אדם בצלמנו כדמתנו", ווי יעדע קלייניקייט אינעם גוף פון א מענטש איז צוזאמגעשטעלט דורך שמות הקדושים. אט דאס איז 'סוד', צו דערהערן ווי אונטער יעדע גשמיות'דיגע זאך ליגט א סוד, דער גילוי פון אויבערשטן אין דער בריאה וואס ווערט דורך דער קליינער זאך. א איד וואס לערנט פנימיות התורה און איז דבוק צו צדיקים וואס לעבן אין "סוד הוי'ה ליראיו", דאן איז ער זוכה צו אויפוועקן זיין נשמה צו שיינען אין זיין גוף! ער לעבט נשמה'דיג! אלעס וואס ער טוט מיט זיין 'גוף' - 'עולם הזה', טוט ער מיט א העכערקייט, מיט א בליק פון 'נשמה' - 'עלמא דאתי', 'עולם האצילות'.

צוזויי הדסים קעגן 'זכור ושמור'

די גמרא (שבת ל"ג:) פארציילט: וועו רבי שמעון און רבי אלעזר זענען ארויסגעקומען פון דער מערה צום צווייטן מאל, האט רבי אלעזר געהאלטן אין איין פארברענען מיט די אויגן אלץ וואס ער האט געזעהן, און רבי שמעון האט עס באלד אויסגעהיילט מיט זיינע אויגן. אינמיטן האבן זיי געזען וויי אן

עלטערער איד לויפט פרייטאג נאנט צום זמן מיט צוויי הדסים אין דער האנט. האבן זיי אים געפרעגט: צו וואס דארפסטו דאס? האט ער געענטפערט: לכבוד שבת! האבן זיי אים געפרעגט: איינס איז דאך גענוג? האט ער געענטפערט: איינס איז פאר 'זכור' און איינס איז פאר 'שמור'! האט רבי שמעון געזאגט פאר זיין זון: גיב א קוק ווי באליבט זענען די מצוות ביי אידן! דאן האט רבי אלעזר זיך בארואיגט און מער נישט פארברענט גארנישט.

א פשוט'ער איד מיט הדסים לכבוד שבת

בפשטות זעהט נישט אויס אז דער עלטערער איד איז געווען עפעס א גאר גרויסער 'צדיק' און 'קדוש' וואס זיין פנים האט געלאכטן און געשיינט פון גרויס דביקות און יראה עילאה. ווייל טאמער וואלט ער געווען אזא געטליכער מלאך וואס לערנט א גאנצן טאג תורה ווי רבי שמעון און רבי אלעזר, וואלטן זיי אים נישט געפרעגט: צו וואס דארפסטו דאס, און אפילו אויב ער וואלט געהאלטן א האק אין זיין האנט, וואלטן זיי נישט געפרעגט קיין קושיות. נאר רבי שמעון האט דא געזען א פשוט'ער איד, וואס עס האט זיך נישט דערקענט קיין שום העכערקייט אויף אים.

רבי שמעון האט שוין דרייצן יאר נישט געזעהן קיין גשמיות'דיגע חפצים

רבי שמעון האט געהאלטן נאך דרייצן יאר וואס ער האט געלערנט די גרעסטע סודות התורה, אבער איין זאך האט אים דארט געפעלט: ער האט נישט געהאט די גשמיות'דיגע חפצים מיט וואס מען קען מקיים זיין מצוות כפשוטו! רבי שמעון האט דרייצן יאר נישט געהאט קיין 'שופר', קיין 'לולב' און קיין 'מצה' (ווי דער בעל התניא נבג"מ איז מסביר אז ער האט מקיים געווען די מצוות אויפן זעלבן אופן ווי די אבות הקדושים, בלויז מיטן רוחניות'דיגן חלק פון דער מצוה). דא פלוצלינג זעהט רבי שמעון א שטוינענדע זאך וואס אזויפיל יאר איז ער נישט געווען צוגעוואוינט דערצו. א מענטש האלט אין זיין האנט הדסים! דאס איז א מין גשמיות'דיג געוואוקס וואס קומט ארויס פון דער ערד! דער איד פארשטייט נישט קיין קבלה, ער האט נישט קיין השגה אין פנימיות התורה און רבי שמעון פרעגט אים: צו וואס דארפסטו די הדסים? וואס קען מען טון שבת מיט אזא גשמיות'דיגע זאך?

נאכן זעהן דעם פשוט'ן איד האט זיך אויפגעהויבן די דרייצן יאר פון מערה

דא האט דער פשוט'ער איד ליכטיג געמאכט פאר רבי שמעון און זיין זון, ער האט זיי געגעבן צו שפירן נאכאמאל דעם חיבור פון 'נשמה בתוך גוף'! ער האט זיי געגעבן אן עפן אויף דעם טיר, צו נעמען אלע סודות וואס זיי האבן געלערנט דרייצן יאר, און אנהויבן צו לעבן מיט דעם כפשוטו. ווייל דער עיקר כבוד פון אויבערשטן איז ווען מען נעמט אט די גשמיות'דיגע זאכן און מען איז מגלה מיט דעם זיין כבוד. פארוואס? ווייל אזוי האט ער געוואלט! אזוי וויל דער אויבערשטער! מיר זאלן זיך אנבידן צו אים דורך תפילין וואס איז צוזאמגעשטעלט פון הויט פון א בהמה! נישט דורך די רוחניות פון דעם. דער עיקר מצוה איז דוקא דורכן גשמיות'דיגן חלק וואס דורך די מצוה ווערט עס אויפגעהויבן! די גשמיות מיט די רוחניות ווערט מחובר! דאס איז דער הויכפונקט פון לעבן דא אויף דער וועלט מיט די סודות התורה.

להתקפא חלשין – אויך נאך א שוואכע וואך לעבט מען אין א יחוד

אט דער פשוט'ער איד האט בארואיגט דעם פייער פון רבי אלעזר'ן, וואס ער האט נישט געקענט צוריק אריינקומען אין דער גשמיות'דיגער וועלט. דער איד האט זיי מגלה געווען: "קוקט מיר אן, איך בין

א פשוט'ער ארבעטער וואס ארבעט ביטער שווער פון אינדערפרי ביז ביינאכט מיט שווערע ערדישע ארבעט, איך האב נישט קיין רגע מנוחה, קוים מיט צרות יאג איך אן צו דאוועגען און לערנען אביסל יעדן טאג, איך שפיר ווי איך האב נישט קיין פלאץ אויף דער וועלט. יעצט אבער פרייטאג צונאכט, וויל איך אביסל אויפשיינען און מכבד זיין דעם שבת, דעריבער נעם איך צוויי הדסים צו אויפוועקן א טעם פון 'יחוד', דווקא 'צוויי' הדסים צו מרמז זיין אויפן יחוד פון 'חתן וכלה'; ווי מען זינגט אין די זמירות: "בחמרא גו כסא ומדאני אסא לארוס וארוסה להתקפא חלשין" - "מיט א כוס וויין און הדסים, פארן חתן און כלה, צו שטארקן די שוואכע". יא, מיין מצב איז 'חלשין - שוואך', נאכן זיך מוטשען אזוי שוואר א גאנצע וואך האב איך נישט קיין גרויסע מוחין, אבער דורך די 'מדאני אסא' - די צוויי הדסים, וועק איך אויף דעם חתן און כלה - 'יחוד קודשא בריך ושכינתיה', צו לעבן אין א פנימיות'דיגע וועלט, א גן עדן אויף דער גשמיות'דיגער וועלט, א לעבן פון 'סוד".

יעדער בעט נאר 'כבוד פון אויבערשטן'

אידישע קינדער זענען געקומען אין די מאסן זיך מיטצופרייען מיטן גרויסע שמחת הרשב"י דא אין מירון. אידישע קינדער פארגיסן דא אזויפיל תפילות מיט טייכן טרערן. אויף וואס בעט מען זיך?! אויב מען וועט זיך גוט צוהערן צו די תפילות פון אלע אידן, וועט מען זעהן אז מען בעט נאר פארן כבוד פון אויבערשטן! סיי דער וואס בעט 'רוחניות' און סיי דער וואס בעט 'גשמיות' - אלע בעטן כבוד שמים. פארוואס דארפן דען אידן קינדער און געזונט?! בלויז פאר דיין כבוד! זיי ווילן ברענגען אויף דער וועלט 'בנים ובני בנים עוסקין בתורה ובמצוות'! פארוואס דארפן דען אידן פרנסה?! בלויז נאר פאר דיין כבוד! זיי זאלן נישט דארפן זיין געצווינגען ארויסצוגיין זוכן פרנסה אין דער דרויסנדיגער וועלט וואס דיין כבוד איז דארט אזוי שטארק באהאלטן! אידן ווילן לעבן מיט התקרבות צום אויבערשטן מיט א ישוב הדעת און נישט זיין אזוי פאריאגט און פארפלאגט פאר א פּאָר דאלער! אינגעלייט וואס זיצן אין כולל בעטן זיך אויף אביסל פרנסה, כדי זיי זאלן קענען ממשיך זיין צו זיצן אין בית המדרש!

רוחניות בלויז פארן אויבערשטנ'ס כבוד

אזוי אויך די אלע תפילות אויף 'רוחניות' וואס אידישע קינדער קומען ארויף צום ציון הרשב"י און גיסן זיך אויס דאס הארץ - יעדער איינער אינעם פלאץ אוואו ער שטייט - איינער בעט אויף 'אהבת השם' און איינער בעט אויף 'יראת השם', איינער ווייל אזוי שטארק 'לערנען' פנימיות התורה און דער צווייטער וויל 'לעבן' מיט פנימיות התורה, יעדער איינער מיט זיין אייגנארטיגע געבעט צווישן אים מיטן אויבערשטן. אבער די כונה פון אלעמען איז איין כונה: יעדער שפירט אין הארץ דעם אור פון רבי שמעון, וואס לערנט אויס פאר דעם איד דעם 'סוד הבריאה', נישט צו קוקן אויף אלע זיינע גשמיות'דיגע און רוחניות'דיגע געברויכן מיט פארגרעבטע אויגן, נאר צו דערהערן אז אלעס דארף ער האבן בלויז כדי צו מגלה זיין דעם אויבערשטנ'ס כבוד אין דער בריאה.

וואס בעט מען אין אזא טאג?!

מיר זענען זיך כולל מיט אלע אידישע קינדער וואס שטיין דא ביים הייליגן רבי שמעון, און מיר בעטן זיך ברחמים ותחנונים: באשעפער, העלף אונז! גיב אונז אביסל לעבן! העלף אונז צו לעבן אביסל מיטן אור וואס רבי שמעון האט מגלה געווען אז מען קען לעבן מיט דיין סוד אין דער גשמיות'דיגער וועלט! גיב אונז א לעבן אין גן עדן! א לעבן פון חיים טובים - אינעם עולם הזה!

ד.

דער מענטש וואס לעבט אין סוד איז ממש אן אנדערער מענטש, ער איז לעבעדיג און וואכעדיג - אבער פונדרויסן זעהט מען גארנישט אנדערש ווי יעדן

די וזייטקייט צווישן א בהמה ביז א מענטש

ווען א 'בעל חי' קוקט אן א מענטש, דוכט זיך אים אז דער מענטש איז פונקט ווי אים. ער קען בכלל נישט פארשטיין וואספארא געוואלדיגע אונטערשייד איז דא צווישן אים מיטן מענטש. עס קוקט אים אויס אז דער מענטש איז אויך עפעס א 'בעל חי', נאר גראדע גייט ער אויף צוויי פיס - נישט אויף פיר פוס. אויך איז ער גראדע זייער פיפיג און געלונגען אזש ער קען געוועלטיגן אויף אנדערע בעלי חיים. אבער דער 'בעל חי' פארשטייט נישט - און עס איז אוממעגליך אים מסביר צו זיין - אז א מענטש איז אינגאנצן עפעס אנדערש, א מענטש איז א מציאות פון 'ויפח באפיו רוח חיים', וואס דער תרגום זאגט: 'רוח ממללא', א מענטש האט שכל און ער קען רעדן. דער 'בעל חי' וועט דאס קיינמאל נישט פארשטיין.

דער מענטש לעבט אין אן אנדערע וועלט

אזוי אויך איינער וואס איז זוכה צו לעבן מיטן אויבנדערמאנטן 'סוד', דער קען עסן און טרונקען פון דער זעלבער סעודה ווי אנדערע מענטשן, ער קען ארבעטן צוזאמען מיט זיינע קאלעגעס און רעדן מיט זיי די זעלבע שפראך, אבער ער געפונט זיך אין אן אנדערע וועלט! ער איז אין גן עדן! ער זעהט נישט קיין גשמיות ארום זיך! עס איז אזוי קלאר ביי אים דער גילוי פון כבוד פון אויבערשטן אויף דער וועלט! אבער די ארומיגע מענטשן קען דאס ניטאמאל אויפכאפן, ווייל פונדרויסן זעהט מען גארנישט אן, ער פירט זיך אויף אלעס געהעריג, אבער באמת איז ער אין אן אנדערע וועלט.

'זשם נברא מעין לז' – דער קוואל פון גן עדן

מיר האבן שוין אסאך מאל פארבריי־טערט, אז דער אויבערשטער האט טאקע ארויסגעווארפן אדם הראשון פון גן עדן כדי ער זאל נישט עסן פונעם 'עץ החיים', אבער דאס מיינט נאכנישט אז א איז קען נישט האבן דערמיט קיין שייכות. ווייל אין דער תורה שטייט: "ונהר יוצא מעדן", עס גייט ארויס א טייך פון גן עדן. אט דער טייך קומט פונעם 'עץ החיים', און די צדיקים געבן אונז צו טרונקען פון דעם טייך, און דורכדעם האט מען א שייכות צום עץ החיים. אט דאס איז געווען ביי רבי שמעון; ווי מען זינגט: "ושם נברא מעיין לו, וחרוב למאכלו" - דארט איז באשאפן געווארן פאר אים א קוואל און א באקסער בוים צו עסן. דער באקסער בוים ווערט אנגערופן 'חרוב' - א רמז צום עץ הדעת וואס האט געברענגט א 'חורבן' אויף דער וועלט, עס האט געברענגט א טעם פון טויט, דאס איז די טעם פון 'התרחקות' פון אויבערשטן וואס א מענטש שפירט בשעת ער איז עוסק פאר פרנסה, עס איז אים ביטער. אבער ביי רבי שמעון איז באשאפן געווארן גלייך נעבן דעם א קוואל פון וואסער וואס קומט פון גן עדן, מיט א טעם פונעם 'עץ החיים' - נאנטקייט צום אויבערשטן.

רבי שמעון רייניגט אונז פון 'טומאת מת'

אט די וואסער - וואס רבי שמעון ברענגט אונז - דאס זענען די 'מים חיים' וואס רייניגן אויס א מענטש פון טומאת מת. ער היילט אונז אויס דעם טויט וואס מיר פארמאגן, דאס מיינט, דאס וואס מיר שפירן זיך ווייט פון אויבערשטן ווען מיר דארפן זיך אפ געבן מיט גשמיות. רבי שמעון לערנט אונז אויס ווי צו לעבן מיטן אויבערשטן און ער רייניגט אונז פון אלע טומאת און חטאים; ווי עס שטייט אין דער גמרא (סוכה מה:) רשב"י האט געזאגט אויף זיך אליינס: "איך קען פטר'ן די גאנצע וועלט פון דין".

רבי שמעון איז זוי א כהן גדול

אינעם ניגון 'בר יוחאי' טרעפט מען גאר א שטארקן שייכות צווישן רבי שמעון מיט כהונה גדולה: "בר יוחאי - שמן משחת קודש" - דאס איז דער שמן המשחה וואס מען האט געשמירט אויפן כהן גדול. "נשאת ציץ נזר הקודש" - דאס איז דער ציץ וואס דער כהן גדול האט אנגעהאט אויפן שטערן. "בר יוחאי - בקודש הקדשים" - וואו דער כהן גדול גייט אריין איין מאל א יאר. "לבושי חושן תומיך ואוריך" - דער חושן און די אורים ותומים וואס איז געליגן אויפן הארץ פונעם כהן גדול. דאס איז אלץ צוליב דעם וואס רבי שמעון טוט די זעלבע זאך ווי דער כהן גדול, ער ברענגט צוריק אידישע קינדער פון טויט צו לעבן, פון טומאה צו טהרה, פון דער וועלט צו דער העכערער וועלט, לעבן אין דער וועלט מיטן סוד פון עלמא דאתי, קוקן אנדערש אויף דער גאנצער בריאה.

דער שם פון ל"ג בעומר – די מדה פון בטחון

'כהן' איז בגימטריא 'בטחון' (פינף און זיבעציג). 'בטחון' האט א שייכות צו ל"ג בעומר; ווי דער אר"י הקדוש איז מגלה אז דער סוד פון ל"ג בעומר איז ממתיק צו זיין דינים. דינים ווערן אנגערופן שם "אלהים". ל"ג בעומר איז מען דאס ממתיק - מען מאכט זיס די דינים דורך "פני אלהים". איז דער אר"י הקדוש מסביר: 'פני אלהים' - מיינט דער 'פנים' פונעם שם 'אלהים'. די אותיות וואס קומען בעפאר די אותיות פון שם אלהים. דער א - בלייבט א. דער ל - ווערט כ. דער ה - ווערט ד. דער י - ווערט ט. דער ם - בלייבט ם. צוזאמען קומט ארויס דער שם אכדט"ם, וואס דאס איז אויך בגימטריא 'בטחון' (מיטן כולל).

ווען מען פארלאזט זיך אויפן אויבערשטן הייבט מען אויף די גשמיות'דיגע וועלט

די מדה פון בטחון ווערט אנגערופן אין פסוק: "בטחו בוי"ה עדי עד כי ביה הוי"ה צור עולמים". עס איז באקאנט וואס עס שטייט אין גמרא (מנחות כט:) אז דער אויבערשטער האט באשאפן דעם עולם הזה מיטן אות ה' און דעם עולם הבא מיטן אות י'. דאס איז מרומז אין פסוק: דורך "בטחו בהוי"ה עדי עד", דורך די מדה פון בטחון - וואס איז דער סוד פון המתקת הדינים אום ל"ג בעומר - ווערט "כי ביה הוי"ה צור עולמים", מען איז ממשיך אז דער עולם הזה, די 'מעשה בראשית', די בריאה פון טבע - שם אלהים, זאל ווערן אויפגעהויבן צו שם הוי"ה, דער שם פון רחמים, מעשה מרכבה. ביידע וועלטן זענען צוזאמען מיט א העכערקייט צום אויבערשטן.

דער גוף איז בטל צו דער נשמה – דער מלך איז בטל צום כהן

דורכדעם וואס רבי שמעון שיינט אריין אן עולם הבא'דיגן טעם אינעם 'עולם הזה', ווערט אריינגעברענגט א מורא'דיגע שמחה אין דער ספירה פון שם אלהים, עס ווערט "אלהים חיים", עס לעבט זיך דער גילוי

פון אויבערשטנ'ס כבוד אינעם עולם הטבע. דאס איז דורכן כח פון כהן גדול, וועלכער איז העכער פונעם קעניג; ווי דער רמב"ם פסק'נט אז דער מלך דארף מכבד זיין דער כהן גדול און נישט פארקערט. אזוי אויך דורכן מידת הבטחון - דער אור פון כה"ן - וואס רשב"י איז מגלה, וועלכע ביי א מענטש אין הארץ: "כי ביה הוי'ה צור עולמים", עס איז נישט פארהאן ביי אים קיין אונטערשייד צווישן עולם הזה און עולם הבא, צווישן דעם י' און דעם ה'. ער לעבט מיט ביידע אינאיינעם, ער איז מחבר נשמה מיט גוף, א יחוד צווישן די י' און ה'. דאן איז ער זוכה אראפצוברענגען די יחודא עילאה פון י"ה, צו יחודא תתאה ו"ה, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ביז לעתיד לבוא וואס דעמאלט וועט זיין דער תיקון השלם, די ו"ה וועט אויך ווערן י"ה, דאן וועט דעם אויבערשטן'ס נאמען זיין יהי"ה, "ביום ההוא יהיה הוי'ה אחד ושמו אחד".

והצנע לכת - באהאלטן מיטן אויבערשטן

ווען א איד איז זוכה צו לעבן מיט אט די ליכטיגע הסתכלות, ער לעבט אין עולם הגשמי מיט אן עולם הבא'דיגן אופן, דורכן סוד פון רבי שמעון, אבער ער לעבט דאס בהצנע לכת - באהאלטן מיטן אויבערשטן, קיינער דארף נישט וויסן, דאן איז ער זוכה צום שלימות פון יחוד י"ה. אבער אויב האט ער דאס פארקערטע פון ענוה ר"ל, 'גאוה' איז בגימטריא י"ה (15), ווייל גאוה איז דער קלייד פון אויבערשטן "הוי'ה מלך גאות לבש". אויב נוצט ער זיך מיט אט די גאוה, דאן שטופט ער אוועק די שכינה ר"ל, דאן קען ער נישט זוכה זיין צו לעבן אין סוד.

אהרן הכהן לעבט מיט בושה און איידלקייט

ביים כהן זעהט מען דעם ענין פון הצנע לכת. דער ערשטער טאג וואס אהרן הכהן האט געטון די עבודה האט משה רבינו אים געדארפט צושטופן צו דעם זאגנדיג: "למה אתה בוש לכך נבחרת" - פארוואס שעמסטו זיך? פאר דעם האט מען דיר אויסדערוועלט! ווייל אהרן האט געהאט א מורא'דיגע איידלקייט און באשיידנקייט פון הצנע לכת מיטן אויבערשטן. דערפאר איז ער אויסדערוועלט צוריקצוברענגען חן צו אידן וואס האבן דאס נעבעך פארלוירן נאכן זינדיגן.

שלום בית - די נשמה מיטן גוף לעבן בשלום

דער כהן - וואס איז די בחינה פון רבי שמעון - בענטשט יעדן טאג די אידן: "יברכך הוי'ה וישמרך, יאר הוי'ה פניו אליך ויחנך". דער כהן שיינט אריין אין אים אט די סארט חיים פון לעבן פארמאכט מיטן אויבערשטן. "ישא הוי'ה פניו אליך וישם לך שלום", 'שלום' מיינט אז עס איז דא 'אורות בכלים', דער 'משפיע' צוזאמען מיטן 'מקבל'. עס הערשט פרידן צווישן די נשמה מיטן גוף. מען קען לעבן אינעם 'עולם הזה' מיט א בליק פון 'עולם הבא'. מען פארערכט דעם חטא וואס האט גורם געווען "להט החרב המתהפכת" דער מענטש איז ארויסגעווארפן. דורכן הארת פנים וואס דער כהן איז מעורר, וועקט זיך אויף די נשמה און נעמט צוריק אריין דעם גוף מיט גרויס רחמנות, איר צו אנטפלעקן אז אלעס וואס זי טוט דא אונטן, איז אלעס פארן כבוד פון אויבערשטן.

דער אויבערשטער זאל העלפן פאר אלע אידישע קינדער, צענדליגע טויזענטער אידן זענען געקומען עולה רגל זיין צום היליגן רשב"י, מענער פרויען און קינדער האט זיך אנגעשטרענגט צו ברענגען דא זייער גוף דוקא, כדי צו אויפוועקן דעם סוד. אויך האט מען געברענגט די חאלאקע קינדער וואס זיי

באקומען היינט א אידישע צורה אן אמת'ן חן אויפן פנים; "יאר פניו". די אלע פילע טויזענטער אידן וואס זענען געקומען ביז אהער, סיי פון ארץ ישראל און סיי פון חוץ לארץ - יעדער מיט זיין נקודה, מיט זיין פעקל און מיט זיין הארץ און מח - אלע אינאיינעם שרייען אויס מיט מסירות נפש אין זאך: "מיר ווילן לעבן!". "מיר ווילן סוד!". "מיר וועלן לעבן אינעם סוד פון 'יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה'!". "מיר ווילן לעבן מיט א טעם גן עדן אינעם גשמיות'דיגן לעבן!".

דער אויבערשטער זאל העלפן יעדער איינער זאל זוכה זיין צו גלויבן אין דער ליכטיגקייט פונעם הייליגן רשב"י וואס ער נעמט מיט אהיים צו זיין שטוב און צו זיין געצעלט. זיך אויפלעבן מיט דער ליכטיגער הסתכלות, אריינשיינען אינעם גשמיות אויף א גאנץ יאר, אין יעדע זאך וואס ער טוט, זאל ער גלייבן אינעם כבוד פון אויבערשטן וואס קומט ארויס דערפון.

יעדער איינער זאל זוכה זיין צו בני חיי ומזוני, בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, דורות ישרים פון גוטע מידות מיט א ריין מויל צום אויבערשטן, לעבן אינעם סוד פון: "ומה הוי'ה דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד **והצנע לכת** עם אלהיך" (מיכה ו ח).

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו גלויבן אין קדושת הבית, גלויבן אז אונזער שטוב איז א בית המקדש מעט, לעבן אין דער אייגענער שטוב און גלויבן אין השראת השכינה. דער אויבערשטער זאל העלפן אז יעדער זאל זוכה זיין אז עס זאל נתמלא וועלן כל משאלותיו לטובה, יעדער אין דער פלאץ אוואו ער שטייט, אמן.

פרשת בחר

נושא: די באקאנטע שאלה: פארוואס האב איך נישט קיין פרנסה?

אמונה: דער אויבערשטער האט באשאפן און אויסגעשטעלט די וועלט ווי ער וויל, און צוגעטיילט יעדן איינעם אזויפיל געלט, קינדער און געזונט - לויט ווי ער האט געוואלט

פרשת בהר

נושא: די באקאנטע שאלה: פארוואס האב איך נישט קיין פרנסה?

אמונה: דער אויבערשטער האט באשאפן און אויסגעשטעלט די וועלט וויי ער וויל, און צוגעטיילט יעדן איינעם אזויפיל געלט, קינדער און געזונט - לויט וויי ער האט געוואלט

א. די מצוה פון שטיצן אן ארימאן - ווייל דאס וואס ער האט נישט קיין געלט איז ווייל דער אויבערשטער וויל אזוי - נישט ווייל ער האט געזונדיגט

פרנסה איז ממש דאס לעבן | אלעס דרייט זיך ארום פרנסה | איך בין שולדיג פארוואס איך האב נישט קין פרנסה | דער אויבערשטער כביכול שפירט זיך שולדיג | דער קעניג וויל אז זיינע קינדער זאלן האבן צו עסן | איך האב נישט קיין געלט - נישט ווייל איך בין שלעכט | דער איד ליידט צוליב באהאלטענע סודות - נישט צוליב חטאים | א טיפע התבוננות אינעם ענין פון פרנסה | רבי אלעזר בן פדת חלש'ט פון הונגער | אפשר וואלסטו באשאפן געווארן מיט א מזל פון פרנסה | עס פירט זיך דא א העכערער חשבון | פרעג נישט קיין קושיות | לאז דעם אויבערשטן פירן זיין וועלטל

ב. א מענטש זאל נישט אנהענגען זיין גאנצער אויסשטעל פון לעבן סיי בגשמיות און סיי ברוחניות - אויף זיינע מעשים רעים - נאר אויף רצון ה' וואס מיר קענען נישט פארשטיין

נישט לערנען קיין ספרים וואס זענען מרחק | דער אינגערמאן דראפעט זיך אויף גראדע וועגט פון אמונה | ער זעהט נישט ווי זיינע תפילות טוען אויף | די נשמה איז אויף צרות... אויסגעלאשן און טרוקן | העלף דיין נשמה | צוויי סארט נפשות - אין רוחניות | די סארט נפשות ווערן צוריבן פון יעדן סארט פארמעסט | יעדער האט זיך זיין פלאץ | נסיונות וואס ווערן גארנישט בעסער | פארוואס האב איך אזא סארט שטוב? | אמונה פשוטה: אזוי האט דער אויבערשטער געוואלט | דער שפראך: 'איך בין שולדיג' - דערווייטערט אזוי פון אויבערשטן | איך בין צופרידן און איך זוך נישט צו טוישן גארנישט | מיין זיווג איז פון הימל - נישט פון חטאים | בני חיי ומזוני במזלא תליא

נושא: די באקאנטע שאלה: פארוואס האב איך נישט קיין פרנסה?

א.

די מצוה פון שטיצן אן ארימאן - ווייל דאס וואס ער האט נישט קיין געלט איז ווייל דער אויבערשטער ויל אזוי - נישט ווייל ער האט געזינדיגט

די תורה הקדושה רעדט דער וואך פון די מצוה פון ארויסהעלפן און אונטערהאלטן א אידיש ברודער וואס פלאגט זיך מיט פרנסה:

"וְכִי יָמוּךְ אָחִיךָ וּמָטָה יָדוֹ עִמָּךְ וְהֶחֱזַקְתָּ בּוֹ גֵּר וְתוֹשָׁב וָחַי עִמָּךְ אַל תִּקַּח מֵאִתּוֹ נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ וְחֵי אָחִיךָ עִמָּךְ" (ויקרא כה לה).

די תורה ענדיגט צו מיט די ווערטער: "וחי אחיך עמך" - דיין ברודער זאל לעבן מיט דיר. דאס הייסט מיט דעם וואס דו וועסט אים העלפן מיט פרנסה, וועסטו אים געבן לעבן.

פרנסה איז ממש דאס לעבן

עס שטייט אין די ספרים פון **מהר"ל מפראג** (נצח ישראל פי"ג): "פרנסה וועט אנגערופן 'חיים' - לעבן, ווייל אָן פרנסה קען א מענטש נישט לעבן. עס איז נישט פארהאן קיין שום אונטערשייד צווישן 'פרנסה' און 'חיים'. דערפאר זאגט די תורה 'וחי אחיך עמך', ווייל פרנסה קומט פון דעם וואס גיבט לעבן, און ער גיבט עס דוקא דורך פרנסה. מיר האבן שוין ערקלערט אין אן אנדערן פלאץ (גבורות השם פרק ס"ה), אז די פרנסה פון א מענטש איז וויכטיגער ווי דאס לעבן אליין (ווייל דאס איז אים מחבר צום אויבערשטן, ער זעהט אז ער איז אנגעהאנגען אין אים). דערפאר, וועז איינער לויבט אויס דעם אויבערשטן: "פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון", אנערקענט ער מיט דעם אז זיין לעבן איז פונעם אויבערשטן, און דאס מיינט אז ער לעבט אן עולם הבא'דיג לעבן, וואס דאס איז דאס ריכטיג לעבן (- ער לעבט אנגעבינדן צום אויבערשטן)".

אלעס דרייט זיך ארום פרנסה

דאס זעהט און שפירט יעדער איד, אז די פרנסה פארנעמט דעם צענטראלן חלק אינעם טאג טעגליכן לעבן, עס דרוקט און קוועטשט טאג און נאכט, און עס נעמט אויף א גרויסן חלק ביי כמעט יעדע זאך וואס ער טוט און טראכט אין זיין לעבן.

איך בין שולדיג פארוואס איך האב נישט קין פרנסה

געווענליך וועז עס גייט פארן מענטש שווער אין פרנסה, לייגט ער גלייך ארויף די שולד אויף זיינע עבירות, אוז ער האט נאך דערצו א מאמר חז"ל אונטערצושטיצן די סארט געדאנקען, ווייל עס שטייט דאך אין **גמרא** (קידושין פב:[סה]) "רבי שמעון בן אלעזר זאגט: איך האב נאך קיינמאל נישט געזעהן ווי א הערש טרוקנט אויס זיין עסן אויפן פעלד, א לייב שלעפט פעקלעך, א פוקס איז א געשעפטס-מאן - זיי האבן פרנסה אן קיין פלאג, כאטש וואס זיי זענען באשאפן געווארן נאר כדי מיר צו באדינען. אוז איך, וואס איך בין באשאפן געווארן צו דינען דעם אויבערשטן, וואלט דאך געדארפט צו זיין אז איך זאל אודאי האבן פרנסה אן קיין שום צער. נאר איך האב זיך פארזינדיגט פארן אויבערשטן אוז מיט דעם האב איך פארלוירן מיין פרנסה". אזוי ברענגט דער מענטש נאך אוז נאך מאמרים פון חז"ל וואס לדעתו ברענגען זיי ארויס דעם ענין פון בחירה, אז א מענטש האט א פרייען אויסוואל צו טון גוטס אדער שלעכטס, אוז לויט זיינע מעשים באקומט ער לוין אדער שטראף. זיין ווייטאג אוז צער זענען זיינע אייגן אנגעמאכטע פראבלעמען, ער האט נישט אויף וועמען צו ווארפן די שולד - נאר אויף זיך אליין...

דער אויבערשטער כביכול שפירט זיך שולדיג

אבער עס איז דא אן אנדער בליק אינגאנצן, אן אמונה'דיגער דערהער, (א לעבן פון ידיעה). דער הייליגער **צאנזער רב** זי"ע אין דער וואכנדיגער פרשה ברענגט די ווערטער פון **מדרש** (ויק"ר לד, ב[סה]) וואס זאגט אויפן פסוק "מלוה הוי'ה חונן דל", אז דער אויבערשטער איז דאך דער וואס גיבט צו עסן פאר יעדן מענטש, ווי עס שטייט "נותן לחם לכל בשר", און אין דער מינוט וואס דער איד האט געגעבן ברויט פארן ארימאן, האט ער כביכול אויסגעכאפט די מצוה און פליכט וואס עס ליגט אויפן אויבערשטן. זאגט דער אויבערשטער: יעצט בין איך דיר 'שולדיג', וועל איך דיר צוריקצאלן מיט אלעם גוטן". זאגט ווייטער דער מדרש: "וועז נישט דער פסוק זאגט עס - וואלט מען עס נישט געקענט זאגן. אז דער אויבערשטער ווערט כביכול א 'לוה' - ער איז שולדיג פארן איד, און עס שטייט "עבד לוה לאיש מלוה". ביז אהער פון מדרש.

דער קענגיג זויל אז זיינע קינדער זאלן האבן צו עסן

דערויף ברענגט דער צאנזער רב די באקאנטע **גמרא** (ב"ב י.[סה]) "טורנוסרופוס הרשע האט געפרעגט פון רבי עקיבא: אויב האט טאקע ענקער באשעפער ליב די ארימעלייט, פארוואס גיבט ער זיי נישט קיין

סג. שם - תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר מימי לא ראיתי צבי קייץ וארי סבל ושועל חנוני והם מתפרנסים שלא בצער והם לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש את קוני מה אלו שלא נבראו אלא לשמשני מתפרנסים שלא בצער ואני שנבראתי לשמש את קוני אינו דין שאפרנס שלא בצער אלא שהרעותי את מעשי וקיפחתי את פרנסתי שנאמר עוונותיכם הטו

סד. ויק"ר (שם) ד"א וכי ימוך אחיך עמך וה"ד (משלי יט) מלוה ה' חונן דל אר"א כתיב נותן לחם לכל בשר בא זה וחטף לו את המצוה אמר הקדוש ברוך הוא עלי לשלם לו גמולו וה"ד (שם) וגמולו ישלם לו ר' תנחומא אמר לה בשם ר' חייא בר אבא ר' נחמן אמר לה בשם ר' יודן בר"ש ורבנן בשם רשב"ל אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו כביכול דרכו של לוה להיות עבד למלוה וה"ד (שם כב) ועבד לוה לאיש מלוה ר' פנחס בשם ר' ראובן אמר כל מי שנותן פרוטה לעני הקדוש ברוך הוא נותן לו פרוטות וכי פרוטה נותן לו והלא לא נותן לו אלא נפשו הא כיצד היתה ככר בי' פרוטות ועני עומד בשוק ואין בידו אלא תשעה ובא אחד ונתן לו פרוטה ונטל ככר ואכלה ושבת נפשו עליו אמר לו הקדוש ברוך הוא אף אתה בשעה שנפשך מצפצפת לצאת מתוך גופך אני משיבה לך לפיכך משה מזהיר לישראל וכי ימוך אחיך:

סה. ב"ב (שם) תניא היה רבי מאיר אומר יש לו לבעל הדין להשיבך ולומר לך אם אלהיכם אוהב עניים הוא מפני מה אינו מפרנסן אמור לו כדי שניצול אנו בהן מדינה של גיהנם וזו שאלה שאל טורנוסרופוס הרשע את ר"ע אם אלהיכם אוהב עניים הוא מפני מה אינו מפרנסם א"ל כדי שניצול אנו בהן מדינה של גיהנם א"ל [אדרבה] זו שמחייבתן לגיהנם אמשול לך משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שכעס על עבדו וחבשו בבית האסורין וצוה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו והלך אדם אחד והאכילו והשקהו כששמע המלך לא כועס עליו ואתם קרוין עבדים שנאמר כי לי בני ישראל עבדים אמר לו ר"ע אמשול לך משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שכעס על בנו וחבשו בבית האסורין וצוה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו והלך אדם אחד והאכילו והשקהו כששמע המלך לא דורון משגר

עסן? האט רבי עקיבא געענטפערט: כדי 'מיר' [די וואס געבן צדקה] זאלן גערַאטעוועט ווערן פון גהינום [דורכן זכות פון דער מצוה]. האט ער געפרעגט: אויב וועט דער קעניג באשטראפן א קנעכט, און אים נישט געבן צו עסן, און איינער וועט אים גיבן צו עסן, וועט אודאי דער קעניג זיך בייזערן אויף אים און אים באשטראפן [טא ווי אזוי זאגסטו, אז דער אויבערשטער האט גאר הנאה, וועז דו גייסט און גיבסט צו עסן פאר דער מענטש, וואס דער אויבערשטער אליינס האט צוגענומען זיין ברויט]... האט ער אים צוריק געענטפערט: ניין, די ארימע אידן זענען ווי די קינדער פונעם קעניג, וואס דער קעניג האט באשטראפט, און דער וואס וועט ברענגען צו עסן און טרונקען פארן בן מלך, וועט אוודאי באקומען מתנות פונעם קעניג פארן שוינען זיין קינד". פירט אויס די גמרא: "וועז מיר אידן פירן זיך אויף ווי עס דארף צו זיין, זענען מיר צוגעגליכן צו קינדער פונעם אויבערשטן. און וועז מען פירט זיך חלילה נישט אויף ווי עס דארף צו זיין, דען וועט מען גערעכנט אלס א קנעכט פונעם אויבערשטן".

פרעגט דער צאנזער רב: "אויב דערהערט א איד אז דאס וואס ער האט נישט קיין פרנסה איז צוליב זיינע עבירות, קומט אויס אז ער איז פארַרעכנט ווי א קנעכט, אויב אזוי וועט שוועד די קשיא פון דעם רשע, אז מיטן געבן צדקה - טוט מען פארקערט ווי דעם רצון פונעם אויבערשטן?". ענטפערט דער צאנזער רב א תירוץ לויט זיין הייליגן שטייגער [אז דער וואס גיבט צדקה, ער איז יא א צדיק, צוגעגליכן צו א קינד פון מלך, און וויבאלד ער האט צער פון דעם וואס ער זעהט דעם ארימאן הונגערן, דערפאר מעג ער יא געבן צו עסן, ווייל ער נעמט אראפ זיין אייגענעם צער - דער צער פונעם בן מלך].

איך האב נישט קיין געלט – נישט זוייל איך בין שלעכט

אבער צום שלוס זאגט דער הייליגער צאנזער רב - געוואלדיגע ווערטער: אינ'אמת'ן איז דא נאך א טיפער און באהאלטענער דערהער, געבויעט אויף די ווערטער פון **חז"ל** (מו"ק כח.): "בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא" - **קינדער, לעבן און פרנסה איז נישט אנגעהאנגען אין קיין זכותים**. און כאטש וואס מיר הייבן נישט אן צו פארשטיין וואס דא טוט זיך, זאגט שוין די גמרא (עירובין פו.) אז דוד המלך האט געזאגט (תהילים סא ח): "ישב עולם לפני אלהים חסד ואמת מן ינצרהו", "אימתי ישב עולם לפני אלהים בזמן שחסד ואמת מן ינצרהו" - דער אויבערשטער האט אוועקגעשטעלט זיין וועלט זאל זיך דוקא פירן אויף אזא סארט וועג, אז עס זאלן זיין עניים מיט עשירים, און די עניים זאלן זיין אנגעהאנגען אין די עשירים, דאס איז דער טבע העולם וואס אויף דעם טאר מען נישט מהרהר זיין. די וועלט קען נישט שטיין אן קיין ארימאן מיטן גביר - 'משפיע' מיט 'מקבל', און אזוי גייט עס אין אלע עולמות. קומט אויס אז באמת איז דער חיות פונעם עני ביים עושר, ווייל זיי זענען באשאפן געווארן צוזאמען, ער זאל געבן און ער זאל נעמען, דאס שטאמט פון דער מדת הדין וואס איז געווען גלייך ביים באשאפן די וועלט (נאך איידער עס זענען געווען חטאים).

דער איד לייַדט צוליב באהאלטענע סודות – נישט צוליב חטאים

דערפאר ווערט פארענטפערט: וועז א איד האט נישט קיין געלט, איז דאס נישט ווייל ער איז אזוי ווי א קנעכט! נישט ווייל ער האט געזינדיגט! נאר ווייל אזוי האט דער אויבערשטער געמאכט! אן קיין פארוואס און אן קיין פארוועז! אזוי איז עס! אפגעזעהן צי ער איז ערליך אדער פארקערט, דאס איז

לו ואנן קרוין בנים דכתיב בנים אתם לה' אלהיכם אמר לו אתם קרוים בנים וקרוין עבדים בזמן שאתם עושין רצונו של מקום אתם קרוין בנים ובזמן שאין אתם עושין רצונו של מקום אתם קרוין עבדים ועכשיו אין אתם עושין רצונו של מקום אמר לו הרי הוא אומר הלא פרוס לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית אימתי עניים מרודים תביא בית האידנא וקאמר הלא פרוס לרעב לחמך:

א סוד פון בריאת העולם. דערפאר איז א מצוה צו געבן צדקה, ווייל דער ארימאן איז א "קינד" צום אויבערשטן, און דער אויבערשטער פריידט זיך און איז דאנקבאר כביכול פארן איד וואס העלפט ארויס דעם ארימאן". ביז דא זענען די וועלטער פונעם צאנזער רב.

א טיפע התבוננות אינעם ענין פון פרנסה

מען דארף אריינקלערן און זיך פארטיפן אין זיינע וועלטער, צו פארשטיין אט דעם גרויסן סוד, אז דעם אויבערשטנ'ס וועגן קענען מיר נישט פארשטיין, בפרט וועו עס קומט צו פרנסה - וואס קיין שום פרט אין דעם קלעבט נישט מיטן מענטשליכן שכל.

רבי אלעזר בן פדת חלש'ט פון הזנגער

די **גמרא** (תענית כה.[סז]) זאגט אויף רבי אלעזר בן פדת, וואס ער איז געווען דער חשוב'סטער אמורא אין ארץ ישראל (רש"י). ער איז געווען דער חברותא פון רבי יוחנן נאך וואס ריש לקיש איז נפטר געווארן (נדה כ:). פארציילט די גמרא א שוידערליכע מעשה: רבי אלעזר בן פדת איז געווען א בלוטיגער אריימאן, האט ער אמאל געמאכט 'הקזת הדם' (אמאליגע צייטן פלעגט מען - צוליב געזונט סיבות - ארויסצינען בלוט פונעם קערפער, כדי צו פארבעסערן דעם בלוט סיסטעם מיטן אריינברענגען פרישע בלוט, אבער אינעם טאג וואס מען האט דאס געמאכט - האט דער מענטש פארלוירן אסאך בלוט, און ער איז געווען אין א סכנה, האט מען געמוזט עסן געוגג כדי זיך צו האלטן ביים לעבן), און רבי אלעזר בן פדת האט נישט געהאט וואס צו עסן, האט ער געגעסן א ציינדעלע פון א קנאבל, און ער האט אוועקגעג'חלש'ט, און איינגעשלאפן.

אפשר וזאלסטו באשאפן געזוארן מיט א מזל פון פרנסה

זענען די חכמים געקומען אים באזוכן, האבן זיי געזעהן ווי ער לאכט און ווייניט, און עס קומען ארויס פונקען פייער פון זיין שטערן. וועו ער האט זיך דערוועקט האבן זיי אים געפרעגט, פארוואס האסטו געלאכט און געווויינט? האט ער געזאגט: דער אויבערשטער איז געזעסן מיט מיר, האב איך אים געפרעגט: "ווילאנג נאך וועל איך זיך אזוי שטארק מוטשענען אויף דער וועלט?". האט ער מיר געזאגט: "אלעזר מיין קינד, דו ווילסט איך זאל נאכאמאל באשאפן די וועלט פון אנהייב, אפשר וועסטו באשאפן וועלט פון מזל פון פרנסה?". האב איך אים געפרעגט: "אפילו טאמער דו וועסט באשאפן די גאנצע וועלט פון אנהייב, איז נאך אלץ נישט זיכער אז איך וועל האבן פרנסה, אז דו זאגסט 'אפשר'?!". [פארציילט ווייטער ר' אלעזר] האב איך אים געפרעגט: "בין איך שוין אריבער מער פון האלב פון מיין לעבן, אדער האלט איך נאך אינעם ערשטן האלב?". האט ער מיר געזאגט: "דו ביסט שוין אריבער מער פון האלב פון דיין לעבן!". [דאן האט זיך ר' אלעזר צוואויינט]. האב איך אים געזאגט: "אויב אזוי דארף איך נישט אז דו זאלסט איבערמאכן די גאנצע וועלט, בלויז כדי איך זאל האבן פרנסה". האט מיר דער אויבערשטער געזאגט: "אין שכר פאר דעם וואס דו האסט מיר נישט געבעטן איך זאל איבערמאכן די

סז. תענית (שם) רבי אלעזר בן פדת דחיקא ליה מילתא טובא עבד מלתא ולא הוה ליה מידי למטעם שקל ברא דתומא ושדייה בפומיה חלש לביה ונים אזול רבנן לשיולי ביה חזיוהו דקא בכי וחייך ונפק צוציתא דנורא מאפותיה כי אתער אמרו ליה מאי טעמא קבכית וחייכת אמר להו דהוה יתיב עמי הקדוש ברוך הוא ואמרי ליה עד מתי אצטער בהאי עלמא ואמר לי אלעזר בני ניחא לך דאפכיה לעלמא מרישא אפשר דמתילדת בשעתא דמזוני אמרי לקמיה כולי האי ואפשר אמרי ליה דחיי טפי או דחיינא אמר לי דחיית אמרי לקמיה אם כן לא בעינא אמר לי בהאי אגרא דאמרת לא בעינא יהיבנא לך לעלמא דאתי תליסרי נהרוותא דמשחא אפרסמון דכיין כפרת ודיגלת דמענגת בהו אמרי לקמיה האי ותו לא אמר לי ולחברך מאי יהיבנא אמרי ליה ואנא מגברא דלית ליה בעינא מחיין באסקוטלא אפותאי ואמר לי אלעזר ברי גירי בך חיצי.

גאנצע וועלט פאר דיין פרנסה, גיב איך דיר אין עולם הבא - דרייצן טייכן אזוי ווי פרת און חדקל פון ריינע אפרסמון אויל, וואו דו וועסט הנאה האבן". [דאן האט זיך ר' אלעזר צושמייכלט]. האב איך אים געפרעגט: "דאס איז דאס גאנצע וואס איך באקום?". האב מיר דער אויבערשטער צוריק געפרעגט: "דו ווילסט איך זאל דיר געבן דעם עולם הבא פון דיינע חברים [אוועק נעמען פון זיי]?". האב איך געזאגט: "גיב מיר דעם חלק פון די רשעים וואס עס קומט זיך זיי נישט". האט דער אויבערשטער מיר געקלאפט אויפן שטערן, זאגנדיג מיט געלעכטער (אזוי זאגט רש"י - עס זענען דא וואס זאגן פארקערט): "איך שלאג דיר מיט מיינע שפיזן" (די מפרשים זענען מרמז אז דאס איז גאר א ברכה, עי"ש) [דאן זענען ארויס די פונקען פייער פון זיין שטערן] (מען דארף וויסן אז עס זענען פארהאן אסאך סודות אין אט די גמרא, מען קען נישט אלעס פארשטיין).

עס פירט זיך דא א העכערער חשבון

וען א מענטש לערנט אזא גמרא, הויבט דער מענטש אן צו פארשטיין, אז עפעס טוט זיך דא. דאס וואס אידן מוטשען זיך אזוי שטארק אויף פרנסה, איז נישט אזוי פשוט און פארשטענדליך. מען קען נישט זאגן מיט א בריטקייט, אז עבירות ברענגט ארימקייט און מצוות ברענגט געלט. עס איז אסאך אסאך העכער פון דעם, דער אויבערשטער איז אונז מרמז אז עס פירט זיך דא א העכערער חשבון מער ווי אונזער באגרעניצטער קאפ קען פארנעמען.

פרעג נישט קיין קושיות

אזוי זהען מיר אויך אין די ווערטער פונעם הייליגן רבי ר' זושא, געברענגט אינעם ספר פון זיין הייליגן ברודער, דער 'נועם אלימלך', אין דער וואכנדיגער פרשה: "די תורה לערנט אויס פארן מענטש דעם וועג וויאזוי דער אויבערשטער וויל מען זאל לעבן - אז מען זאל זיין גאנץ מיט בטחון, זיך אינגאנצן פארלאזן אויפן אויבערשטן, און נישט פרעגן: 'וואס וועל איך עסן?', ווייל ווען מען פאלט אראפ חלילה פון בטחון און מען זארגט זיך וואס מען וועט עסן, מאכט עס א גרויסער פגם אין דער שפע".

לאז דעם אויבערשטן פירן זיין וועלטל

די ווערטער פונעם הייליגן רבי ר' זושא זי"ע מיינט אויך, אז א איד זאל אנערקענען אז דער אויבערשטער האט זיך זיינע וועגן אין פרנסה, איך לאז אים אז ער זאל עס פירן - און וויאזוי ער פירט זיך מיט מיר אין דעם, ווייס איך אז עס איז דא א חשבון וואס איך קען נישט פארשטיין, און עס איז מיר גוט.

ב.

א מענטש זאל נישט אנהענגען זיין גאנצער אויססטעל פון לעבן סיי בגשמיות און סיי ברוחניות - אויף זיינע מעשים רעים - נאר אויף רצון ה' וואס מיר קענען נישט פארשטיין

נישט לערנען קיין ספרים וואס זענען מרחק

א מענטש גיבט זיך דאך אכטונג נישט צו לערנען זאכן וואס דערווייטערן אים פונעם אויבערשטן - ווי למשל אזעלכע ספרים וואס זאגן אים אז ער ליידט בלויז צוליב זיינע עבירות; ווי עס שטייט פון צדיקים

(לקו"ה פסח ה"ט) ווי שטארק מען זאל זיך אכטונג געבן פון לערנען 'מוסר' אויף נישט א ריכטיגן אופן. אידן וואס לערנען און דאוונען, טוען מצוות און מעשים טובים, און פונדעסטוועגן דאך זעהט מען ביי זיי אזעלכע הסתרות און העלמות וועו עס קומט צו פרנסה. צומאל זעהט מען אז דוקא די ערליכע אידן וואס היטן זיך אפ פון וועלט, און הארעווען אין תורה בייטאג און ביינאכט - דווקא זיי מוטשענען זיך אזוי שטארק. מיר קענען נישט פארשטיין די וועגן פונעם אויבערשטן.

דער אינגערמאן דראפעט זיך אויף גראדע וזענט פון אמונה

מען וועט אנרירן א ווייטאגליכע נקודה און מען בעט 'ויהי נא אמרינו לרצון'. באשעפער, העלף אז מיר זאלן נאר דערנענטערן אידן צו דיר. מען זעהט אינגעלייט וואס האלטן שוין צען, צוואנציג, דרייסיג יאר נאך דער חתונה, און נאך אלץ טאפן זיי א וואנט. וויפיל מאל דורכאויס די אלע יארן, איז געווען מאמענטן וואס ער איז געווען זיכער אז יעצט האט ער געטראפן די עצה, און פון יעצט און ווייטער גייט ער זיך מער נישט מוטשען. עס איז אריבער נאך א תקופה און נאך א תקופה, איינס שוועכער פונעם צווייטן, אזוי האט זיך עס געדרייט ווי א ראד צענדליגע יארן, ביז ער פאלט אריין אין אזעלכע נסיונות אין אמונה. קיינער קען אים נישט דן זיין אויף דעם, ווייל נאר דער אויבערשטער זעהט דאס הארץ פונעם איד [האדם יראה לעיניים והוי'ה יראה ללבב], ער פארשטייט דאס צובראכן הארץ פונעם איד וואס וויל גארנישט קיין שלעכטס, אבער ער מוטשעט זיך אין אמונה.

ער זעהט נישט וזי זיינע תפילות טוען אויף

בפרט א איד וואס שטייט טאג טעגליך און הערט נישט אויף צו איינרייסן און איינבעטן אויף זיין פרנסה, און ער היט זיך אפ נישט צו הנאה האבן גארנישט פון דער דרויסנדיגער וועלט, און נאכאלץ מוטשעט ער זיך, **וויפיל חיזוק באקומט ער פון די וועלטער פונעם צאנזער רב, וואס מאכט ליכטיג דעם אויבנדערמאנטן דערהער, אז עס פירט זיך דא עפעס העכערס וואס מיר קענען נישט פארשטיין.**

די נשמה איז אויף צרות... אויסגעלאשן און טרוקן

דער הייליגער **אור החיים הקדוש** נעמט דעם זעלבן שמועס און ברענגט עס אריבער צו א רוחניות'דיגע מוטשעריי. ער עפנט אונז אויף די אויגן מיט א טיפער און ליכטיגער דערהער, צו פארשטיין דאס אלעס וואס מיר האבן געערעדט ביז אהער - אויך וועו עס קומט צו רוחניות. זאגט דער אוה"ח הק': "וכי ימוך אחיך וגו', די דאזיגע פרשה קומט אויפוועקן א מענטש ער זאל רחמנות האבן אויף זיין ברודער - וואס דאס מיינט די אייגענע נשמה - וואס רוהט אינעם איד. קומט די תורה זאגן: **"וכי ימוך אחיך ומטה ידו"** - אויב זעהט א מענטש אז ער איז נישט ליכטיג אין תורה און מצוות, זיין נשמה איז אויסגעלאשן, אזא איינער איז באמת אן אריימאן, ווייל עס איז נישטא קיין גרעסערער אריימאן פון איינער וואס איז ליידיג פון תורה און מצוות, זאלסטו וויסן אז **"עמך"** - וועגן דיר [דער גוף] איז ער געווארן אויסגעלאשן, וועו נישט דיר - וואלט ער דאך געלאכטן פון איין עק וועלט ביזן אנדערן. **"והחזקת בו"** - טוה תשובה און ג'ב אים צוריק זיין רוח חיים, אזוי ווי ער האט דיר געגעבן.

העלף דיין נשמה

זאגט ווייטער דער פסוק: **"גר ותושב וחי עמך"** - וויבאלד דער אויבערשטער ווייסט אז עס איז פארהאן צוויי סארט נפשות וואס באזעצן זיך אינעם גוף פונעם מענטש, איין סארט, אז וועו דער מענטש טוט א

מצוה, זאל זי אויך זוכה זיין צו א חלק דערפון. אבער עס איז דא א נפש וואס קומט אריין אינעם גוף, **פאר וואונדערליכע סיבות, וואס דער אויבערשטער האט געמאכט וואונדערליכע זאכן מיט תיקון הנפשות** ["ויש שבאה ומתיישבת לסיבות מופלאות אשר הפליא ה' בתיקון הנפשות"]. קומט די תורה זאגן "גר ותושב וחי עמך" - פאר ביידע סארט נפשות דארף מען ארויסהעלפן דורך תשובה".

צוויי סארט נפשות – אין רוחניות

נאך זיינע היליגע ווערטער עפנט זיך אויף אזא טיפער דערהער: א מענטש פארשטייט אז אלעס וואס מיר האבן פריער געזעדט, אז די פרנסה פון א מענטש איז פון די זאכן וואס מיר פארשטייען נישט פארוואס און פארוואס, מענטשן זענען רייך און ארים - אפגעזען זייערע מעשים. די זעלבע זאך איז אין רוחניות, עס איז דא א מענטש וואס עס גייט אים גוט, ער האט הצלחה, וואו ער גייט און שטייט שיינט אים אויף אן הארט פנים. ווידער דער צווייטער מוטשעט זיך אזוי שווער, און וויפיל ער פלאגט זיך צו זיין ערליך, שטייט ער נאך אלץ אינדרויסן פון דער טיר. דאס אלעס איז אין די זעלבע קאטעגאריע פון פרנסה, וואס דער מענטש פארשטייט, אז דעם אויבערשטנ'ס וועגן קען מען נישט פארשטיין.

די סארט נפשות וועלן צוריבן פון יעדן סארט פארמעסט

"אוי לי אם אומר, אוי לי אם לא אומר". פון איין זייט דארף מען אויפפלאקערן די אינגע בחורים און אינגעלייט מיט תחרות (פארמעסטן) און קנאה (קנאת סופרים תרבה חכמה [ב"ב כא.]) וועלן עס קומט צו עבודת השם, און פון דארט וועלט "מתוך שלא לשמה יבוא לשמה". אבער פון דער צווייטער זייט, וויפיל נפשות פאלן פון דעם אוועק, אז זיי שפירן זיך ווי גארנישט אנטקעגן זייערע חברים, און זיי ווערן אפגעשוואכט אין עבודת השם. פון אויבנאויף קוקט אויס אז אלע בחורים זענען רייף זיך צו רייבן און פארמעסטן איינער מיטן צווייטן, אבער אויב גיבט מען א קוק אביסל בריייטער, זעהט מען וויפיל נסיונות און מכשולות וועלט אין כלל ישראל וועגן דעם.

יעדער האט זיך זיין פלאץ

ווייל פונקט ווי עס איז דא אין פרנסה, אז איין תנא זאל זיין גאר גאר רייך, און איין תנא זאל ממש אויסגיין פאר הונגער, און מיר גלויבן אז דעם אויבערשטנ'ס וועג זענען אמת וצדק. אזוי אויך איז דא ברוחניות, פאר איינעם גייט גאר גרינג צו לערנען און זיין ערליך, און פארן צווייטן גייט אזוי שווערליך, ער דארף זיך דראפען אויף גראדע וועלט זיך צו רוקן אביסל. און נאכאמאל, פון איין זייט דארף מען אויפפלאקערן די הערצער פון די תלמידים, וכל המרבה הרי זה משובח, סיי אין תורה סיי אין תפילה, מצות און מעשים טובים. אבער מען דארף אויך פארשטיין אז יעדער האט זיך זיין פלאץ וואו דער אויבערשטער האט אים אוועקגעשטעלט.

נסיונות וואס וועלן גארנישט בעסער

א דוגמא: עס גייט אריבער אויף א מענטש יארן אויף יארן פון שווערע הארעוואניע אין די נסיונות וואס דער אויבערשטער האט אים געגעבן, און ער פרעגט זיך פאר זיך אליינס: ווי קען זיין אז צענדליגע יארן נאך מיין חתונה, דארף איך זיך נאך אזוי מוטשען און טאפן א וואנט, אויף א זאך וואס איך האב שוין באשלאסן מיט טויזנטע החלטות - אז די דאזיגע זאך האט נישט מיט מיר קיין שייכות, און

נאכאלץ טרעף איך זיך יעדן טאג נאכאמאל ביים אנהייב - אוואו איך האב געהאלטן דרייסיג יאר צוריק - אויסגעשפילט אינגאנצן?

פארוואס האב איך אזא סארט שטוב?

א צווייטע דוגמא: עס איז פארהאן א מענטש וואס אלס בחור האט ער געלעבט מיט אזא העכערקייט און רוחניות, און פונקט אים האט דער אויבערשטער געגעבן א סארט שטוב וואס שעצט נישט אזוי שטארק העכערקייט און רוחניות, און צומאל שלעפט מען אים אראפ געצווינגענערהייט צו גשמיות. אויך איז דא פארקערט, א בחור וואס וויל לעבן מער גשמיות'דיג, און נאכן חתונה שלעפט מען אים ארויף צו רוחניות נאכאנאנד. דער מענטש שטייט צוריסן און פארלוירן: 'וואס גייט דא פאר מיט מיר', נאכדערצו אויב האט ער מחשבות אז זיין גאנצער שיקזאל איז אים צוגעפאלן בלויז צוליב דרויסנדיגע חשבונות וועלן ער איז געווען אין שידוכים, ואין להאריך בזה.

אמונה פשוטה: אזוי האט דער אויבערשטער געוואלט

אבער באמת, אויב וועט ער גוט פארשטיין דעם סוד וואס מיר האבן גערעדט, אז עס איז דא א הימל'דיגער חשבון אויף פרנסה - ברויט פון א מענטש, וואלט ער גוט פארשטאנען, און עס פאדערט זיך אביסל אמונה אז אלעס איז 'פונקט', אזוי האט דער אויבערשטער געוואלט, און נישט אז ער וואלט געקענט האבן עפעס אנדערש, אויב, אפשר, וואלט ער, אא"וו. און דאס זעלבע ממש איז מיט שלום בית פון א מענטש [וואס ווערט אויך אנגערופן ברויט (בראשית לט ו)].

דער שפראך: 'איך בין שולדיג' – דערזייטערט אזוי פון אויבערשטן

עס איז דא א וועג פון קוקן: "הרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי" - איך האב געזינדיגט און מיט דעם פארלוירן מיין פרנסה. דאס זעלבע שפירן זיי אויך - נישט נאר אויף פרנסה - נאר בכלליות אויף דאס גאנצע שיקזאל פון לעבן. אבער מיט דעם קען מען זיך ליידער אזוי פיל דערווייטערן פונעם אויבערשטן, בפרט אויב דער מענטש רייסט זיך אוועק צוליב אידישקייט און ערליכקייט וואס דערפאר גייט ער נישט ארבעטן אין א פלאץ וואס איז נישט הונדערט פראצענט אויסגעהאלטן, בשעת וועלן מיט זיינע אייגענע אויגן זעהט ער אז זיינע חברים וואס זענען יא געגאנגען דארטן ארבעטן זענען גאר שיין מצליח, אין דער צייט וואס ער בלוטיגט פאר אביסל ברויט, אוי טאטע.

איך בין צופרידן און איך זוך נישט צו טוישן גארנישט

דערפאר קומען די צדיקים און לערנען אויס פארן מענטש: הער שוין אויף צו רעדן די שפראך פון 'עבירות' מיט 'עונשים', הייב אן צו רעדן א שפראך פון 'בהדי כבשי דרחמנא' - די וועגן פונעם אויבערשטן קען מען נישט פארשטיין. איך האב נישט קיין פרנסה - נאר ווייל אזוי האט דער אויבערשטער געוואלט! ווייל אזוי ווערט זיין כבוד גרויס! וויאזוי? ווייס איך נישט! איך גלויב!!! און טאקע ווייל איך גלויב, זוך איך נישט צו טוישן מיין מצב מיט איבריגע כוחות, איך רייס נישט אין צופיל - נאר וויפיל די אנשי כנסת הגדולה האבן מתקן געווען. איך גלויב אז דער נוסח פון: "ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד" - דאס מיינט מען נישט מארגן און נישט נעכטן, דאס מיינט מען יעצט ווי אזוי איך קוק יעצט אויס, דאס איז "בחן בחסד וברחמים".

מיין זיווג איז פון הימל – נישט פון חטאים

דאס זעלבע איז ביי זווגו של אדם, הייבט מען אן צו פארשטיין אז עס איז פארהאן דא א גרעסערער חשבון ווי דאס וואס מען קען פארשטיין. דאס וואס דער צאנזער רב זאגט אויף פרנסה, אז עס האט נישט צו טון מיט די מעשים פונעם איד, נאר עס קומט פון גרויס ליבשאפט פון אויבערשטן, איז אויך אקטועל ביי זיווגו של אדם. וועט נישט פארלוירן אז עס גייט נישט וויאזוי דו האסט געפלאנט, אלעס איז נאר אונטער דעם אויבערשטנ'ס קאנטראל.

בני חיי ומזוני במזלא תליא

"בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא תליא מילתא" (מ"ק כח.), 'בני' - קינדער, מיט אלעס וואס קומט מיט מיט דעם. 'חיי' - לעבן און געזונט, אויך דאס לעבן מיטן שותף השלישי. 'ומזוני' - די פרנסה פונעם מענטש. 'לאו בזכותא תליא מילתא' - איז נישט אנגעהאנגען אין קיין זכותים. 'אלא במזלא תליא מילתא' - נאר עס איז אנגעהאנגען אין מזל. די מפרשים פרעגן שוין - מיר ווייסן דאך אז דער איד איז העכער פון מזל. אבער מיר גייען נישט אריין אין דעם, מיר ווייסן נאר איין זאך, עס איז דא עפעס העכער און באהאלטן אין דער הנהגה פונעם אויבערשטן, ער פירט זיין וועלט מיט גרויס רחמים און חסדים.

❖❖❖

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן נאך וואס מיר האבן זוכה געווען צו עולה זיין לרגל צום ציון פונעם היליגן רשב"י; ווי עס שטייט אין **זוהר** (ח"ב לח.): "מאן פני אדון הוי'ה - דא רשב"י" (אז דאס וואס עס שטייט אין תורה אויף עליה לרגל, יראה כל זכורך את פני אדון הוי'ה - מיינט מען אויך ארויפגיין צום קבר הרשב"י). **יעדער** איינער האט זיך אויסגעבעטן אז עס זאל אים אנטפלעקט ווערן דער סוד, "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך", מיר זאלן זוכה זיין צו עפענען די אויגן און זעהן אן אנדערע וועלט - א וועלט וואס איז פול מיט כבוד שמים.

"רבונו של עולם, מיר ווילן טון דיין רצון, מיר ווילן דיר דינען אן קיין שום קושיות און שאלות, צו גלויבן און פארשטיין אז אלעס אויף דער וועלט - אזוי ווי דו האסט עס באשאפן - דאס איז דיין ווילן. אודאי דארפן מיר אסאך תשובה טון און פארבעסערן אונזערע מעשים - אבער דו ווייסט דאך אז אויב וועלן מיר טראכטן אזוי א גאנצן טאג, וועלן מיר זיך נאר דערווייטערן פון דיר חלילה, און מיר ווילן זיך נאר דערנענטערן צו דיר, זעהן נאר די גוטס, די איבערגעבנקייט וואס דו האסט צו אונז, דיין גרויס רחמנות און ליבשאפט, 'חמלה גדולה ויתרה חמלת עלינו'. און אין דער צייט וואס דיין גאנצע פמליא של מעלה וועט זאגן אז מיר דארפן וועלן באשטראפט פארן נישט זאגן 'הרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי', ביסטו דאך טאטע א רחום וחנון, דו ווייסט אונזערע הערצער, אז דאס וואס מיר לעבן נאר מיטן בליק פון 'בהדי כבשי דרחמנא', זיך צו חזר'ן אז **דאס וואס מיר האבן נישט קיין פרנסה איז נאר ווייל אזוי ווילסטו**, דאס האבן אונז די צדיקים אויסגעלערנט. מיר האבן עס געזאגט נאר פאר דיין כבוד, צו פארמערן אין תורה און מצוות, און פארשפרייטן דיין כבוד אויף דער וועלט".

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן, מיר ווילן זיך אנגרייטן צו קבלת התורה, צו גלויבן אז דו האסט אונז ארויסגענומען פון מצרים כדי אונז צו נעמען פאר אן אשת חיל. דו האסט זיך פארליבט און פארגלוסט אין אונז, און דו זאגסט אויף אונז: "בטח בה לב בעלה", און אויך: "רבות בנות עשו חיל ואת

עלית על כולנה". העלף אז מיר זאלן זוכה זיין צו גלויבן אז דו האסט א נחת רוח פון אונז, און מיר זאלן חלילה נישט האבן קיין געפילן פון ווייטקייט און מינדערוויכטיגקייט, נאר מיר זאלן זיין פארזיכערט אין אונזער חשיבות אין דיינע אויגן. וויפיל וועט דיין כבוד גרויס ווערן דורך אזא הכנה צו מתן תורה. וויפיל יראת שמים וועט אריינגיין אין אונז ווען מיר וועלן זיך צוגרייטן אז דו נעמסט אונז פאר א פאלק, און דו גיבסט אונז תורה און מצות. מיר זאלן גלויבן אז "אנו רעייתך", "ריע אהוב", אזוי באליבט אזוי נאנט, מיר שאפן דיר א נחת רוח א גאנצן צייט. מיר זאלן גלויבן אז מיר זענען א מרכבה פאר דיין שכינה הקדושה, מיט יעדע קליניקייט וואס מיר מאכן, יעדער איד אינעם פלאץ אוואו ער שטייט.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן אין די דאזיגע טעג, יעדער איינער זאל זוכה זיין זיך צו צוגרייטן ווי עס דארף צו זיין מיט תורה און יראת שמים. און ווי באקאנט אז פון פסח ביז ל"ג בעומר איז דא "לב" טעג (32), און פון ל"ג בעומר ביז שבועות איז דא "טוב" טעג (17), 'ואין טוב אלא תורה'. 'טוב' איז בגימטריא שם אהו"ה, ראשי תיבות פון א'ת ה'שמים ו'את ה'ארץ. און ווען מען שרייבט עס ארויס אינגאנצן מיט מילוי יודי"ן (אזוי: אל"ף ה"י וי"ו ה"י) איז עס בגימטריא קס"ג (163), אזוי ווי "בנימין" (מיטן כולל), און אזוי ווי "אצבע" (זעה אין ספרי אריז"ל גרויסע סודות ארום דעם). א איד זאל זוכה זיין צו לעבן נאר פארן כבוד פון אויבערשטן, פארשטיין אז אלעס אויף דער וועלט איז א חלק פון יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה.

אידישע קינדער זאלן זוכה זיין צו הארעווען אין די איצטיגע טעג - יעדער מיט זיין אייגנארטיגע נקודת עבודה - צו אריינשיינען אין די תורה און מצוות, און דערמיט דערנענטערן די גאולה - אורו של משיח. יעדער איינער זאל זוכה זיין לויט זיין פלאץ אוואו ער שטייט צו לעבן מיט א גאולה'דיגער דערהער, "קרבה אל נפשי גאלה". מיר זאלן זוכה זיין צו אריינשיינען פאר די קומענדיגע דורות, פאר די קינדער און אייניקלעך, די עבודה פון "לעשות רצונך אלהי חפצתי", מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

פרשת בחוקותי

נושא: זיך פארבענקען צום אויבערשטן

דער גרעסטער שכר
אויף דער וועלט און אויף
יענער וועלט איז צו קענען
בענקען צום אויבערשטן
בשעת'ן עוסק זיין אין
גשמיות

פרשת בחוקותי

נושא: זיך פארבענקען צום אויבערשטן

דער גרעסטער
שכר אויף דער
וועלט און אויף
יענער וועלט
איז צו קענען
בענקען צום
אויבערשטן
בשעת'ן עוסק
זיין אין גשמיות

א. די ברכות פון בחוקותי רעדן בלויז פון גשמיות - ווייל דארט ווערט אויפגעוועקט די בענקעניש צום אויבערשטן

דער אויבערשטער וועט אונז צושטעלן אלע מיטלען צו היטן די תורה | נישט קיין שכר - בלויז א הילף | וואספארא ברכה שטעקט אין פשוט'ע גשמיות? | 'הארת הרצון' - עס פארבענקט זיך צום באשעפער | א געבענטשטע סעודה - מען בענקט צום באשעפער | דער עיקר תכלית - בענקען צום אויבערשטן

ב. דורכדעם וואס א איד וועסט אז דער אויבערשטער בענקט זיך צו אים - וועקט זיך אויף זיין הארץ צו בענקען צום אויבערשטן

דער אויבערשטער האט א רצון צו אונז | וואס האט שבועות מיט עסנווארג? | פסח האט נישט מיט עסנווארג - וגם צידה לא עשו להם | פסח גייט א איד ארויס פון זיין פלאץ מיט א ליבשאפט צום אויבערשטן | שבועות קומט דער אויבערשטער צום איד און זאגט אים איך וויל דיר מיט דיין עסן | דער חילוק צווישן אן עולה ביז א שלמים | דער חידוש פון שבועות - א שלמים וואס איז 'קדשי קדשים' | שלמים קען מען נאר ברענגען נאך קבלת התורה | דביקות אין תורה ברענגט די גרעסטע נאנטקייט | 'הארת הרצון ברענגט א 'טעם חיים' אינעם עסן

נושא: זיך פארבענקען צום אויבערשטן

א.

די ברכות פון בחוקותי רעדן בלויז פון גשמיות - ווייל דארט ווערט אויפגעוועקט די בענקעניש צום אויבערשטן

די תורה הקדושה זאגט דער וואך אין דער סדרה:

"אם בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם. ונתתי גשמיכם בעתם וגו' ואולך אתכם קוממיות" (ויקרא כ"ו ג-יג).

אלע **ראשונים** זענען פארנומען מסביר צו זיין די ברכות וואס עס שטייט אין דער וואכנדיגער פרשה. איבערהויפט פרעגט מען: פארוואס ווערן נישט דערמאנט אין די פסוקים קיין איין ווארט איבער דער שכר פון עולם הבא, אלע ברכות רעדן זיך נאר פון גשמיות'דיגע זאכן פון דער וועלט.

דער אויבערשטער ווען אונז צושטעלן אלע מיטלען צו היטן די תורה

אסאך ציטירן די וועלטער פונעם הייליגן **רמב"ם** וואס רעדט ארום אין הלכות תשובה דעם ענין פון גשמיות'דיגע ברכות וואס ווערן צוגעזאגט פאר די אידן וואס היטן די תורה, און צוגאב צום שכר וואס מען באקומט אויף יענע וועלט. איז דער רמב"ם מסביר (פ"ט ה"א): "די תורה זאגט צו, אז עס וועט אוועקגענומען ווערן פון אונז אלע שווערקייטן וואס האלטן אונז אפ פון היטן די תורה. צום ביישפיל: קרענק, מלחמות, הונגער אד"ג. מיר וועלן באקומען פון אלעם גוטן וואס דאס וועט אונז העלפן צו היטן די תורה. צום ביישפיל: א שפע פון עסן, פרידן, און אסאך גאלד און זילבער, כדי מען זאל נישט דארפן זיך אפגעבן צופיל מיט גשמיות, נאר מען זאל האבן די רואיגקייט און מעגליכקייט, זיך צו פארטיפן אין תורה און מקיים זיין אלע מצוות".

נישט קיין שכר - בלויז א הילף

די הייליגע **ספרים** ערקלערן וואס דער רמב"ם זאגט דא - אין אנדערע וועלטער: די אלע ברכות פון פרשת בחוקותי זענען בכלל נישט קיין אפצאל אויף די מצות, ווייל מצות קען מען דאך נישט באצאלן אויף דער וועלט. די אלע געשמאקע גשמיות וואס די תורה האט צוגעזאגט איז נאר צו העלפן דעם איד מקיים צו זיין די תורה. (א משל צו דעם: אין א גרויסער פאבריק זענען פארהאן צוויי סארט ארבייטער, אין סארט, זענען די וואס ארבעטן די בילידגסטע ארבעט, ער שטייט אין קעלט און אין היצן, צו טון עפעס א מינדערווויכטיגע ארבעט, און ער באקומט גאר א שוואכן אפצאל סוף וואך אדער חודש. ווידעראום, דער צווייטער סארט ארבעטער, איז פונעם העכערן ראנג, אויף

זיין ארבעט האלט זיך דער גאנצער פאבריק, ווי פארשטענדליך אז ער באקומט א ריזיגן אפצאל סוף חודש, אבער אויסער דעם שטעלט מען אים צו אן אפיס מיט די בעסטע צוגעהערן ער זאל קענען טון זיין ארבעט. די אלע צוגעהערן און געהילפן וואס ער באקומט, דאס איז נישט קיין חלק פון זיין שכר, עס איז אויפן חשבון פון די פירמע, כדי ער זאל קענען טון זיין ארבעט. דאס זעלבע איז מיטן איד וואס לערנט תורה, וואס אויף אים האלט זיך די גאנצע וועלט, ער דארף באקומען די ריכטיגע צוגעהערן צו קענען וויטער אנגיין מיט זיין ארבעט, דאס איז בכלל נישט אויפן חשבון פון זיין שכר).

וואספארא ברכה שטעקט אין פשוט'ע גשמיות?

אבער פונדעסטוועגן דאך וויל א איד דערהערן וואס איז די גרויסע מעלה פון די ברכות וואס עס שטייט דא אין די פסוקים? עס קען דאך נישט זיין אז מען מיינט נאר גשמיות'דיגע זאכן וואס האבן עכט נישט קיין אמת'דיגע אייביגע ווערד? נאכדערצו לויט ווי רש"י זאגט: "אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו - הוו עמלים בתורה", זעהט מען דאך אז מען רעדט דא פון א גרעסערע מעלה, ווייל דאס וואס דער רמב"ם זאגט - אז מען דארף האבן אלע גשמיות'דיגע צוגעהערן כדי צו מקיים זיין די תורה - רעדט מען דאך אפילו פון איינער וואס לערנט נישט לשמה, ער דארף דאך אויך האבן אלע געברויכן צו לערנען תורה, טא וואס איז די עקסטערע מעלות פון די וואס זענען 'עמלים בתורה'.

'הארת הרצון' – עס פארבענקט זיך צום באשעפער

עס שטייט (לקו"מ תנינא ז', ובשיח"ה לב), דורכדעם וואס א מענטש איז אן 'איש חיל' און נישט קיין שלימזל, קען ער זוכה זיין אז בשעת ווען ער עסט זאל אים שיינען א רצון, אז בשעת ער עסט וועט זיך אויפוועקן אין אים א מורא'דיגע בענקעניש און גלוסטעניש צום אויבערשטן, זיין רצון וועט אים שיינען אזוי שטארק אז ער וועט ניטאמאל וויסן 'וואס' ער וויל בכלל. מען לערנט עס ארויס פונעם פסוק (תהילים קמה): "ואתה נותן להם את אכלם **בעתם**", דאס וואלט 'עת' איז מרמז אויף 'עת רצון'; ווי עס שטייט אין פסוק (במדבר כג): "**כעת** יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל". אויך איז גאר אינטערעסאנט אז ער האט געזאגט די תורה אום חנוכה (שיח"ה מ') און פונדעסטוועגן דאך האט ער געגעבן א פסוק פון רות וואס האט שייכות מיט שבועות, וואס אין דעם פסוק ווערט ווידעראמאל ארויסגעברענגט אז עסן האט מיט 'עת', (רות ב יד) "לעת האוכל גושי הלום". איז אין דעם מרומז דאס שייכות פון דעם ענין צו פרשת בחוקותי וואס איז א הכנה צו שבועות.

א געבענטשטע סעודה – מען בענקט צום באשעפער

אין לקו"ה (פדיון בכור ה"ה אות י"א ואילך) מאכט ער ליכטיג, ער שטעלט צוזאם די דאזיגע תורה צוזאמען מיט אונזער פרשה. אז דאס איז טאקע די ברכה פון פרשת בחוקותי, דער רצון וואס וועקט זיך אויף ביים עסן; ווי דער פסוק זאגט "ונתתי גשמיכם **בעתם**". דאס וואס די תורה זאגט 'בעתם', ברענגט ארויס אז די ברכה פון רעגן וואס דאס מיינט א שפע אין עסן, איז נישט נאר גשמיות, נאר מען רעדט דא פון א ברכה אויף הארת הרצון אינעם עסן, וואס וועט מרומז אין דעם 'בעתם'.

דער עיקר תכלית – בענקען צום אויבערשטן

און אזוי שרייבט ער דארט: "דער עיקר צוזאג וואס מען זאגט צו פרנסה און זאטקייט, דער עיקר איז וואס מען קען זוכה זיין דורך די פרנסה צו א ליכטיגע רצון דווקא בשעת'ן עסן. וואס דאס איז דאך זיכער גאר א גרויסע ברכה, וויל דאס איז דאך דער עיקר תכלית אויף דער וועלט, אויף יענער וועלט

און אויף אייב'ג". דערנאך איז ער מסביר דארטן מיט א געוואלדיגע אריכות אז דערפאר האט יעקב ארויס גע'גנב'עט די ברכות פון עשו דוקא בשעת ווען יצחק האט געגעסן, און דאן האט ער זוכה געווען צו דער ברכה פון עשירות, וואס דאס מיינט: א ליכטיגער רצון". מיט דעם ווערט פארענטפערט די אויבנדערמאנטע קשיא פון די **ראשונים** פארוואס ווערט נישט דערמאנט דער שכר פון עולם הבא. און מיט די אויבנדערמאנטע ווערטער ווערט עס פארענטפערט, אז דער ליכטיגער רצון וואס שיינט פאר א איד בשעת'ן עסן, אט דאס איז דער שכר פון עולם הבא.

ב.

דורכדעם וואס א איד ווייסט אז דער אויבערשטער בענקט זיך צו אים - וועקט זיך אויף זיין הארץ צו בענקען צום אויבערשטן

דער אזיבערשטער האט א רצון צו אונז

נאך דער גאנצער הקדמה, קען מען דערהערן וואס דאס הייסט 'הארת הרצון' וואס מען באקומט פון די ברכות אין דער וואכנדיגער פרשה, דוקא דורך עסן - 'ונתתי גשמיכם בעתם'. 'הארת הרצון' מיינט נישט נאר אז עס וועקט זיך אויף דעם איד'ס רצון צום אויבערשטן, נאר טיפער פון דעם, דער רצון פונעם איד וועקט זיך אויף דורכדעם וואס ער דערהערט דעם רצון פון אויבערשטן צו אים. ער דערהערט אז די גאנצע וועלט איז באשאפן געווארן ווייל דער אויבערשטער האט געהאט כביכול א רצון אינעם איד, 'אהבת אותנו ורצית בנו', ער האט אונז ליב און ער וויל אונז, ווי מען בעט: 'ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך'.

וואס האט שבועות מיט עסנוואַרג?

דער רצון פון אויבערשטן צום איד און פון איד צום אויבערשטן אהין און צוריק, דאס ווערט אויפגעוועקט אין שבועות. שבועות איז א יום טוב וואס האט אן עקסטערן שייכות מיטן עסן, ווי מען זעהט אין **גמרא** (פסחים סח:) אז אפילו די וואס האלטן אז אין אנדערע ימים טובים דארף זיין דער עיקר 'רוחניות', אבער שבועות זענען אלע מודה אז מען דארף עסן געשמאקע עסנוואַרג. אויך איז מען מקריב שבועות די שתי הלחם, אלעס דרייט זיך ארום עסן (במדבר כח כו) "וביום הביכורים בהקריבכם מנחה חדשה להוי'ה בשבועותיכם". [ולא לחינם נאמר לאחר קבלת התורה (דברים ה כז) "שובו לכם לאהליכם", סוד הלחם (בראשית לט ו) "כי אם הלחם אשר הוא אוכל"].

פסח האט נישט מיט עסנוואַרג - וגם צידה לא עשו להם

דער אויבערשטער האט ארויסגענומען דאס אידישע פאלק פון מצרים ווען דער טייג האט נישט אנגעיאגט צו אויפגיין, מיט דעם איז געווארן ארויסגעברענגט די געוואלדיגע אהבה פון אידן צום אויבערשטן, וואס מען האט זיך פארלאזט אויפן אויבערשטן, און טראץ מען האט נישט געוואוסט וואו אהין מען גייט און אויף ווי לאנג, האט מען נישט אנגעגרייט קיין עסן, נאר ארויס געגאנגען מיט אביסל טייג אויף די פלייצעס. דער אויבערשטער זאגט דורכן נביא ירמיה פאר די אידן אז ער געדענקט נאך דאס גרויסע ליבשאפט וואס די אידן האבן אים געוויזן מיט דעם וואס זיי זענען ארויס פסח פון מצרים

אן קיין עסן צום וויסטן מדבר: "זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה".

פסח גייט א איד ארויס פון זיין פלאץ מיט א ליבשאפט צום אויבערשטן

דאס איז דער יום טוב פסח וואס עס ווערט אויפגעוועקט דאס גרויסע ליבשאפט פון אידן צום אויבערשטן, און כביכול דער אויבערשטער פרואווט די אידן צי זיי זענען טאקע געטריי, צי זיי גייען ארויס מיט פארמאכטע אויגן, דאס איז דער קרבן שעורים וואס מען איז מקריב אויפצומארגנס פון פסח. דאס איז מרמז אויפן מנחת שעורים וואס א סוטה ברענגט, מען איז בודק דאס ליבשאפט, 'לכתך אחרי במדבר'. דערנאך קומט זיבן וואכן, טעג פון ספירה וואס דער איד רייניגט זיך פארן אויבערשטן, ער פאררעכט די זיבן מידות וואס זענען געפאלן, ער הייבט דאס אויף און ער איז זיך מקדש.

שבועות קומט דער אויבערשטער צום איד און זאגט אים איך וויל דיר מיט דיין עסן

ביז מען קומט אן צו שבועות. דעמאלט איז מען זוכה צו אפלאזן דעם קרבן שעורים פון ספירה, און מקריב זיין די שתי הלחם. ווייל נאך די ניין און פערציג טעג פון אהבה און קדושה, וואס איז אנטקעגן די זיבן לעכט פון די מנורה, ביים פופציגסטן טאג קומט מען אן צום קודש הקדשים, דארט איז דער פלאץ פון 'רצון', רצון איז העכער אלעס, דארט רעדט מען שוין נישט די שפראך פונעם נברא וואס שפירט זיך אזוי ווייט פונעם בורא, נאר מען דערהערט די שפראך פונעם בורא וואס זאגט פארן איד: "איך וויל דיר", און דער ווילן פון אויבערשטן איז העכער פון אלע הסברים. דארטן דערהערט דער איד וי דער אויבערשטער וויל אים אזוי ווי ער איז! אזוי ווי ער לעבט אויף דער וועלט! ער דערהערט אז זיין אזויגערופענע 'גשמיות'דיגע עסן' איז איין שטיק דביקות צום אויבערשטן. דאס הייסט 'הארת הרצון' בשעת'ן עסן, אז ער גלויבט אז דער אויבערשטער וויל אים, ער וויל זיין נשמה צוזאמען מיט זיין גוף וואס איז א שטיק כבוד שמים.

דער חילוק צווישן אן עולה ביז א שלמים

דאס איז די עבודה פון א קרבן שלמים. ווייל בשעת מען איז מקריב אן עולה, חטאת, אדער אשם וא"וו, גיבט מען זיך אוועק פארן אויבערשטן, אבער מען דערהערט נאכנישט דעם נחת רוח וואס דער אויבערשטער האט פון דעם וואס איך עס יעצט א שטיקל פלייש. אבער מיט א קרבן שלמים וואס א איד עסט, ווערט אויפגעוועקט דעם קשר צווישן דעם איד אזוי ווי ער קוקט אויס, מיט דעם אויבערשטן כביכול וואס רוהט צווישן אונז. עס ווערט מחובר די רוחניות מיטן גשמיות, בשעת דער איד עסט א שטיקל פלייש וואס איז א קרבן פארן אויבערשטן.

דער חידוש פון שבועות – א שלמים וואס איז 'קדשי קדשים'

זאגט דער הייליגער חינוך (מצוה קמ"א) אז עס איז דא נאר איין מאל א יאר וואס דער ציבור איז מקריב א שלמים, נאר שבועות (אלע אנדערע קרבנות פון שלמים דורכאויס דעם יאר איז פון א יחיד). די צוויי שעפעלעך וואס מען איז מקריב צוזאמען מיט די שתי הלחם, דאס ווערט אנגערופן 'זבחי שלמי ציבור', וואס זענען 'קדשי קדשים'. דאס איז די גרויסקייט פון שבועות, כלל ישראל איז מקריב א שלמים און דאס ווערט 'קדשי קדשים'! מען דערהערט 'הארת הרצון' בשעת'ן עסן, אז דורך אונזער עסן ווערט אויפגעוועקט וויפיל דער אויבערשטער וויל אונז, מיט אונזער (אזויגערופענע) גשמיות - 'ונתתי גשמיכם בעתם'.

שלמים קען מען נאר ברענגען נאך קבלת התורה

דערפאר האט מען נישט מקריב געווען קיין שלמים בעפאר קבלת התורה; ווי די גמרא זאגט (זבחים קטז.) "לא קרבו שלמים בני נח". ווייל נאר ביי קבלת התורה איז געווארן אויסגערופן דער 'שלום' צווישן דעם אויבערשטן כביכול מיט אידישע קינדער, דער איד זאל דערהערן דעם רצון פון אויבערשטן אין אים דורך שתי הלחם (שתים דייקא, לחם דאדם, ולחם אשר הוא אוכל), און די תורה וועט אויך אנגערופן (משלי ט ה) "לחמו בלחמי".

דביקות אין תורה ברענגט די גרעסטע נאנטקייט

דאס איז דער 'שער החמישים' צו וואס אידן זענען זוכה אום שבועות, הארת הרצון דורך שתי הלחם, וואס אידן האבן זיך אזוי דערהויבן ביי מתן תורה אזש זייער נשמה איז ארויסגעפלויגן פון גרויס דביקות. צו דעם איז א איד זוכה נאכאמאל דורך 'אם בחוקותי תלכו', ער איז זיך מדבק מיט דער תורה, דאן 'ונתתי גשמיכם בעתם', האט ער אן הארת הרצון אין דער גשמיות'דיגער וועלט, מיטן גשמיות'דיגן גוף. "יפה שעה אחת של תשובה ומעשים טובים מכל חיי העולם הבא' (אבות ד יז), דאס איז דער 'הארת הרצון' וואס איז גרעסער פונעם שכר אויף דער וועלט און אויף יענער וועלט, נאנטקייט צום אויבערשטן, און גלויבן אין זיין רצון צו אונז.

הארת הרצון ברענגט א 'טעם חיים' אינעם עסן

מיט דעם וואס א איד האט 'הארת הרצון' אין זיין עסן, איז ער אויך זוכה צו די אנדערע ברכות: **"והתהלכתי בתוככם"**, זאגט רש"י: **'אטייל עמכם בגן עדן'**, דער מענטש שפירט אין זיין עסן א טעם פונעם עץ החיים, ער וועט מער נאנט צום אויבערשטן דורך עסן און נישט פארקערט. **"ואולך אתכם קוממיות - בקומה זקופה"**, כביכול דער אויבערשטער איז מגלה זיין רצון אינעם איד אזוי שטארק, אז כביכול דער משפיע מאכט דעם מקבל זאל זיך שפירן איינס מיט אים, שוה בשוה, מיט דעם וואס דער מקבל - מלכות גלויבט אין דעם רצון וואס דער משפיע האט אין אים. [ולכן גם מובא בספה"ק הרבה על ענין דביקות בלימוד התורה בעת האכילה 'הלחם אשר הוא אוכל', 'ונתתי גשמיכם בעתם' - בלילי שבתות (תענית כב) וכו', וכן אמרו חז"ל (סנהדרין קז.) כשמשביעו וכו', בחי' (בראשית לג כג) 'נפתלי שבע רצון', כי נפתלי סוד החיבור (שם ל ח) 'נפתולי אלהים נפתלתי'].

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן פארשטיין דעם סוד פון הארת הרצון ביים עסן, וואס דאס איז דער סוד פון מצה וואס איר טעם איז ווי דער מן, דאס האבן די אידן מיטגענומען מיט זיך שיריים פון יציאת מצרים: 'זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה'. און דורכן זיך מתייגע זיין אין דער תורה הקדושה איז מען זוכה צו אכילת המן - הארת הרצון; ווי חז"ל פארציילן אונז אז אין די צייטן פון ירמיה ווען ער האט מוסר געזאגט פאר די אידן פארוואס זיי לערנען נישט קיין תורה, האבן זיי געזאגט: "אויב וועלן מיר לערנען, פון וואו וועלן מיר האבן פרנסה?". האט ער זיי ארויסגענומען דעם קריגל פון מן און מחזק געווען די אידן מיט בטחון, אז פונקט ווי אונזערע עלטערן האבן געהאט צו עסן אין מדבר, אזוי אויך וועט דער אויבערשטער זארגן פאר אונז יעצט.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן מיר זאלן זוכה זיין צו מקריב זיין שתי הלחם, דאס הייסט נעמען די גשמיות און דערהערן אז מיר זענען א שטיק רוחניות, מען בעט זיך ביים אויבערשטן מיר זאלן זיך קענען גרייטן צו מתן תורה מיטן זעקסטן פרק פון מסכת אבות, וואס רעדט פון אהבת התורה, חשקת התורה און קנייני התורה, מיר זאל קענען לעבן מיט דעם. מען בעט זיך ביים אויבערשטן וועט מען גייט אריין אין חודש סיון מזל תאומים, וואס דעמאלט איז געווען (דברים ה ד): "פנים בפנים דיבר הוי'ה עמכם בהר מתוך האש", מיר זאלן לעבן אין יעדע זאך מיט יחוד קוב"ה ושכינתיה, מיר זאלן פארשטיין אז אלעס וואס מיר טוען איז פארן אויבערשטנ'ס כבוד; ווי מען זעהט אז אין די עשרת הדברות שטייט: "לא תנאף, לא תגנוב, ולא תחמוד", ווייל מיר זענען צוגעבינדן צו דער תורה דוקא דורך די גשמיות.

מען בעט זיך ביים אויבערשטן מיר זאלן זיך קענען צוגרייטן מיט דעם אור וואס דאס איז אורו של משיח, וואס דאן וועט זיין 'ביעור רוח הטומאה מן הארץ', 'ומלאה הארץ דעה את הוי'ה כמים לים מכסים'. מען בעט זיך ביים אויבערשטן צו פארשטיין אז אונזער גאנצע עבודה פון שבועות די שתי כבשים מיט די שתי הלחם איז אן הכנה צום 'אנכי הוי'ה אלהיך', די תכלית פון אלעם - מגלה צו זיין דעם כבוד פון אויבערשטן אויף דער וועלט, אנכי מי שאנכי.

דער אויבערשטער זאל העלפן אז יעדער זאל זוכה זיין צו אויפוועקן און צו אריינשיינען פאר זיך, פאר זיין הויז-געזונט און פאר זיין גאנצע משפחה, זיך צו צוגרייטן צו ווערן אויסדערוועלט אלס פאלק פארן אויבערשטן, און בפרט מיט קבלת התורה זאל מען אריינשיינען אין שטוב, 'לערנען תורה' איז טאקע נאר פאר מענער, אבער 'מקיים זיין די מצוות' פון תורה זענען דאך אלע גלייך.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו בנים ובני בנים עוסקין בתורה ובמצוות, זוכה זיין צו אהבת התורה, חשקת התורה, און צו עמל התורה, יעדער לויט זיין פלאץ און לויט זיינע כוחות; ווי דער ברטנורא איז מסביר: "פת במלח תאכל - אפילו אויב דו האסט נישט וואס צו עסן, נאר ברויט מיט זאלץ, זאלסטו נאכאלץ לערנען תורה". זעהט מען ווי די תורה איז נישט נאר פאר אזעלכע וואס האבן אלעס גוטס בגשמיות, און פארשטייט זיך אז מען רעדט אויך פון 'פת במלח' ברוחניות, אפילו טאמער דו ביסט אזוי ליידיג, פונדעסטוועגן דאך האסטו א שייכות מיטן תורה.

דער אויבערשטער זאל העלפן יעדער זאל באקומען א ליכטיגקייט פון יום טוב לויט זיינע כלים און לויט זיין עבודה וואס ער גרייט זיך אן אין די ניין און פערציג טעג פון ספירה, מיר זאלן זוכה זיין צום 'ויחן שם ישראל - כאיש אחד בלב אחד', עס זאל זיין אזוי ווי מיר האבן היינט געבענטשט ראש חודש 'חברים כל ישראל', דאן וועלן מיר זוכה זיין צו די קנייני התורה.

מיר זאלן זוכה זיין, יעדער לויט זיין פלאץ, צו תורה שבכתב און תורה שבעל פה, מיר זאלן זוכה זיין עס זאל זיין ביי אונז 'כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה', מיר זאלן זוכה זיין צו ארויסזאגן די ווערטער פון תורה מיט די מויל דייקא 'חיים הם למוצאיהם - בפה דייקא', מיר זאלן זוכה זיין צו 'ונהיה אנחנו וצאצאנו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה', אמן.

ספר
במדבר

פרשת במדבר

נושא: קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד הוא

די הכנה צו שבועות
דורך 'ציילן' אידן און
'ציילן' וואכן - צו וויזן
אז דער גאנצער בריאה
איז נאר אנצוקומען
פון אלע ציילונגען צום
'איין איינציגן' - 'איין'
באשעפער, 'איין' איד און
'איין' תורה

פרשת במדבר

נושא: קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד הוא

די הכנה צו שבועות דורך 'ציילן' איידן און 'ציילן' וואכן – צו וויזן אז דער גאנצער בריאה איז נאר אנצוקומען פון אלע ציילונגען צום 'איין' אייניגן – 'איין' באשעפער, 'איין' איד און 'איין' תורה

א. 'ציילן' נעמט אוועק פונעם אמת פון דער זאך, ווייל אמת איז נאר איינס

ציילן איידן, א גוטע זאך אדער פארקערט? | ציילן נעמט אוועק דאס חשיבות פון דער זאך און מאכט אים בלויז א נומער | 'אמת' איז איינס, 'שקר' האט נומערן | די וועלט איז פול מיט חסרונות, צוליב דעם האלט מען אין איין ציילן | קיינמאל נישט צופרידן | דער אויבערשטער איז איינס - ער האט נישט קיין נומער

ב. א איד איז נישט קיין נומער, ער איז אן עולם מלא, דערפאר טאר מען אים נישט ציילן - דער אויבערשטער הייסט ציילן כדי צו וויזן אז אפילו נאכן ציילן איז ער נישט קיין געציילטער, ער איז 'איינס אין דער וועלט'

איידן קען מען נישט ציילן - איינס מיטן אויבערשטן | דער אויבערשטער פילט אן דעם נומער פון אידישע קינדער זיי ווערן איינס | אפילו נאכן ציילן ביסטו נישט אפגעריסן | דער פופציגסטער טאג - העכער פון דער גאנצער בריאה | איידן ברענגען ארויף די בריאה צום אויבערשטן | נישט ווערן אפגעטיילט איינער פון צווייטן

ג. גאנץ אידישקייט דרייט זיך ארום נומערן, דאוונען מיט מנין, תרי"ג מצוות, זעקס הונדערט טויזנט אותיות אין דער תורה - ווייל אידן נעמען דעם צאל און בינדן עס צו צום אייניגן באשעפער

מנין איידן דאוונען אינאיינעם - ווי איינער | דער אויבערשטער איז משלים דעם מנין | א פארקערטער סארט ציילן | זעקס הונדערט און דרייציג מצוות - די תורה און אידן זענען איינס מיטן אויבערשטן | די אותיות התורה זענען אויך אפגעציילט

נושא: קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד הוא

א.

'ציילן' נעמט אוועק פונעם אמת פון דער זאך, ווייל אמת איז נאר איינס

די תורה הקדושה אין דער וואכנדיגער פרשה פארציילט אז מען האט אפגעציילט די אידישע קינדער:
"שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת כָּל זָכָר לְגֻלְגְּלֹתָם מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יֹצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצִבְאֹתָם אַתָּה וְאַהֲרֹן" (במדבר א').

אלעמאל ליינט מען די דאזיגע פרשה פון 'ציילן' - בעפאר שבועות, וואס שבועות קומט אויך נאכן 'ציילן' ספירת העומר פאר זיבן וואכן. אין ספרים (ליקו"ה פסח ג') ווערט אויסגעשמועסט ליכטיג דער גאנצער ענין פון ציילן ספירת העומר, וואס דער ציל איז דאך - אנצוקומען צום פופציגסטן טאג - וואס איז דאס געבינדן מיטן סוד פון ציילן אידישע קינדער.

ציילן אידן, א גוטע זאך אדער פארקערט?

פון איין זייט זעהט מען אז עס שטעקט א געוואלדיגע סכנה אין דאס ציילן אידישע קינדער; ווי מען זעהט ביי דוד המלך וואס ער האט געציילט די אידן און עס האט אנגעברענגט א שרעקליכע מגיפה. אבער פון צווייטן זייט זעהט מען דא אז דער אויבערשטער באפעלט אז מען זאל ציילן די אידן, וואס דאס שטאמט דוקא פון א געוואלדיגע ליבשאפט, וואס ער ווייזט זיי ווי חשוב און טייער זיי זענען ביי אים, אז ער ציילט זיי ווי די שטערן. אויך זעהט מען אז א קעניג ציילט שטענדיג זיין פאלק; ווי עס איז איינגעפירט דורכצופירן א צענזוס יעדע פאר יאר, וואס דאס ברענגט ארויס די שיינקייט פון דער מלוכה; ווי דער פסוק זאגט: "ברוב עם הדרת מלך". דאריף מען דאך פארשטיין וואס גייט דא פאר? אויב איז עס גוט, טא פארוואס ברענגט עס א מגיפה? אויך דארף מען פארשטיין וואספארא שייכות האט דאס ציילן אידישע קינדער מיטן זיך גרייטן צו שבועות דוקא דורכן ציילן?

ציילן נעמט אוועק דאס חשיבות פון דער זאך און מאכט אים בלויז א נומער

דער שורש פון דער גאנצער זאך איז: אינ'אמת'ן איז דאס מציאות פון 'נומערן' א פאלשע זאך. ווייל דער אויבערשטער האט דאך באשאפן יעדע זאך פאר זיך מיט זיין אייגענע שלימות, און ווען מען הויבט

אן ציילן, מאכט מען יעדע זאך ווי אן איינצלהייט אנטקעגן אנדערע אביעקטן, מען פארמעסט איינס קעגן אנדערן און די זאך פארלירט איר זעלבסטשטענדיגקייט, זי ווערט פאררעכנט בלויז אלס טייל פון נאך אסאך טיילן. וועגן מען זעהט א בוך אין שאפע און עס שטייט דערויף 'ערשטער טייל', האט עס אוועקגענומען דאס גאנצע חשיבות פונעם בוך, ווייל יעצט וויל דער מענטש נישט ליינען דעם בוך נאר אויב ער וועט אפירזוכן די אנדערע חלקים, ווידעראום, אויב פארמאגט נישט דער בוך קיין אנדערער טייל, איז דאס א גאנצע זאך.

'אמת' איז איינס, 'שקר' האט נומערן

עס ווערט געברענגט אין ספרים (ליקו"מ קמא נא): "אמת איז איינס, למשל, אויף א זילבערנע כלי, וועגן מען זאגט אויף דעם אז עס איז זילבער, האט מען געזאגט אמת. אבער וועגן מען זאגט אויף דעם אז עס איז גאלד אדער קופער און אזוי ווייטער, איז דאס אלעס שקר. קומט אויס אז דער ליגנט איז אסאך, אבער דער אמת איז נאר איינס". אין אנדערע ווערטער: דער 'אמת' האט נישט קיין צוויי אפטייטשן. וויל וויאזוי דו וועסט עס דרייען וועט עס בלייבן 'איינס', מען קען נישט צולייגן און נישט אראפנעמען. אנדערש איז מיטן 'שקר' וואס מען קען א גאנצן צייט צולייגן און אראפנעמען, מען קען זאגן אזוי און אזוי.

די וועלט איז פול מיט חסרונות, צוליב דעם האלט מען אין איין ציילן

אויף דעם איז מען מסביר (פסח ג אות יב): יעדע זאך וואס מען קען ציילן, איז א פעלערהאפטיגע זאך. שלימות איז נאר פארהאן ביים אויבערשטן, וואס איז העכער פון סיי וועלכער נומער, מען קען אים נישט ציילן. נאר דאס וואס דער אויבערשטער האט באשאפן אז קען מען יא ציילן, איז נאר וויבאלד די גאנצע בריאה איז אין שטיק חסרון וואו דער אור פון אויבערשטן איז באהאלטן. ווי מער מען ציילט א זאך אלס גרעסער וועט דער חסרון! וויל אויב וויל ער האבן פון א געוויסע זאך הונדערט שטיק, דאס מיינט אז ער דארף ציילן פון איינס ביז הונדערט כדי ער זאל זיין צופרידן, אבער וועגן ער קומט אן צו הונדערט וויל ער שוין צוויי הונדערט אא"וו.

קיינמאל נישט צופרידן

דאס איז פשט אין דאס וואס חז"ל זאגן, "ווער עס האט שוין הונדערט - וויל יעצט צוויי הונדערט". וויל וועגן מען פאלט אריין אין תאוות חס ושלום, דאן וועט מען מער דערווייטערט פונעם אויבערשטן וואס האט נישט קיין נומער, און מען פאלט אריין אינעם ענדלאזן לאך וואס וועט אנגערופן 'נומערן', דער לאך וואס פילט זיך קיינמאל נישט אן.

דער אויבערשטער איז איינס - ער האט נישט קיין נומער

אבער דער אויבערשטער וועט אנגערופן 'אחד'. דאס מיינט מען נישט חס ושלום דער נומער 'איינס' וואס נאכדעם קומט א צוויי און א דריי אא"וו, נאר מען רעדט פון דעם 'איינס' וואס האט נישט זיינס גלייכן, עס האט נישט קיין נומער, עס קען נישט געציילט ווערן. נאר אין דער בריאה וואס דער באשעפער האט באשאפן - וואס דארט איז זיין אינצ'גקייט באהאלטן - הויבט זיך אן נומערן; ווי מען זעהט אין פרשת בראשית: איין טאג, צוויי טעג אא"וו.

ב.

א איד איז נישט קיין נומער, ער איז אן עולם מלא, דערפאר טאר מען אים נישט ציילן - דער אויבערשטער הייסט ציילן כדי צו ווייזן אז אפילו נאכן ציילן איז ער נישט קיין געציילטער, ער איז 'איינס אין דער וועלט'

אידן קען מען נישט ציילן – איינס מיטן אויבערשטן

מיט דעם פארשטייט מען דעם ענין פון ציילן אידישע קינדער. ווייל לכאורה איז דאס א גרויסער חסרון, און דערפאר איז דאס טאקע אזא סכנה, מען טאר נישט ציילן קיין אידן, ווייל דאס ברענגט ארויס דעם חסרון גאר שטארק. אבער אידן זענען געבינדן אינעם אויבערשטן וועלכער האט נישט קיין צאל, אידן זענען איינס - ווי דער אויבערשטער איז איינס; ווי עס שטייט אין די תפילין פונעם אויבערשטן און פון די אידן. און אזוי שטייט אין פסוק (הושע ב' א'): **"והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר"**, אז אידן וועלן זיין אזויפיל אז מען וועט זיי נישט קענען ציילן. ווייל אידן זענען געקניפט און געבינדן מיטן אויבערשטן, זיי זענען אזוי בשלימות אז זיי האבן נישט קיין צאל.

דער אויבערשטער פילט אן דעם נומער פון אידישע קינדער זיי ווערן איינס

דערפאר האט דער אויבערשטער באפולן מען זאל ציילן די אידן. ווייל דער אויבערשטער וויל ארויסנעמען אידן פון דער גאנצער זאך פון 'צאל' און זיי נעמען צו זיך. ער ציילט אפ די זעקס הונדערט טויזנט שורשי נשמות פון כלל ישראל, און דאן קומט ער רוען צווישן אונז; ווי די גמרא זאגט אז די שכינה רוהט נאר ווען עס ווערט אפגעציילט די צאל פון כלל ישראל - זעקס הונדערט טויזנט אידן. ווייל דאן קומט דער אויבערשטער און לייגט צו זיין 'איינס' צו די אידן, און עס ווערט אנגעפילט דער לאך - דער חסרון, וואס אידן האבן מיט זייער צאל, און זיי ווערן איינס מיטן באשעפער. ביז אהער פון ליקו"ה.

אפילו נאכן ציילן ביסטו נישט אפגעריסן

דאס הייסט, אז ציילן אליינס איז טאקע נישט קיין גוטע זאך, ווייל ציילן ווייזט אויף גשמיות און אפגעריסנקייט פונעם איינציגקייט פון באשעפער. נאר ווען דער אויבערשטער אליינס הייסט מען זאל ציילן, דאס איז צוליב וואס ער וויל אויפהייבן די אלע וועלכע ליגן אינעם לאך, זיי קוקן אויף זיך ווי זיי זענען א 'געציילטער', בלויז נאך א נומער (ווי די נאציס ימ"ש האבן איינגעקריצט נומערן אויף אידישע קינדער, זיי האבן געוואלט אוועקריסן די איינציגקייט פון אידישע קינדער וואס האבן נישט קיין נומער, נאר זענען איינס מיטן באשעפער), דער אויבערשטער זאגט פארן איד: "קוק, נאך וואס ענק אלע וועלן געציילט ווערן, וועל איך ענק ווייזן אז ענק זענען איינס מיט מיר, און ענק האבן נישט קיין צאל".

דער פוסציגסטער טאג – העכער פון דער גאנצער בריאה

מיט דעם זענען די ספרים מסביר דעם ענין פון ספירת העומר. וואס עס קומט ארויס פון זייערע ווערטער, אז ווייל די גאנצע בריאה שטייט אויף די זיבן מידות (חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות), זיבן טעג א וואך, די וועלט באשטייט פון זיבן: פיר זייטן, אויבן און אונטן, און אינמיטן. קומט דער איד און

ציילט זיבן מאל זיבן, דאס הייסט, ער נעמט ארום די גאנצע וועלט, אלע מידות אויף אלע סארט וועגן, דערנאך קומט דער באשעפער מיט זיין איינציגקייט אינעם פופציגסטן טאג, דאס איז שער החמישים, פופציג איז העכער פון דער גאנצער בריאה וואס איז זיבן מאל זיבן. מען לייגט צו דעם 'איינס', דעם 'איינס' וואס איז נישט קיין צאל, דער באשעפער וואס איז 'מלא כל הארץ כבודו', ער פילט אן די גאנצע בריאה.

אידן ברענגען ארויף די בריאה צום אויבערשטן

דערפאר איז דער שורש פון אידישע קינדער 'שבעים נפשות' - זיבעציג נפשות, און שפעטער צושפרייט זיך עס מער ביז עס ווערט פון דעם 'שישים ריבוא' - זעקס הונדערט טויזנט. 'זיבן' און 'זעקס', דאס זענען די נומערן וואס נעמען ארום די בריאה (ווייל באמת איז די בריאה זעקס. זעקס טעג וואס דער אויבערשטער האט באשאפן, דער זיבעטער טאג איז באהאלטן. זעקס זייטן זעהט מען, רעכטס לינקס, פארנט הונטן, אויבן אונטן, די זיבעטע - 'אינמיטן', דאס זעהט מען נישט. זעקס איז וואס מען זעהט, און דער שורש איז זיבן. דערפאר דער נומער פון אידן איז 600,000, און דער שורש איז 70). אידן זענען דער שורש פון דער גאנצער בריאה, און זיי הייבן אויף די בריאה וואס ווערט געציילט - עס איז פול מיט חסרונות, און זיי ווערן איינס מיטן אויבערשטן, העכער אלע נומערן. דאס איז די איינציגקייט וואס מיר אידן רופן אויס צוויי מאל א טאג: "שמע ישראל הוי'ה אלהינו הוי'ה אחד", און דוקא ביים מעמד הר סיני איז געווארן אויסגערופן: 'ויחן שם ישראל כאיש אחד בלב אחד', אידן זענען איינס, איינס מיטן אויבערשטן.

נישט זוערן אפגעטיילט איינער פון צוזייטן

מיט דעם פארשטייט מען פארוואס די תלמידים פון רבי עקיבא זענען געשטארבן אין די טעג פון ספירה. ווייל אין אט די טעג טוט מען 'ציילן', ווען מען ציילט איז דא א סכנה פון א מגיפה, ווייל מען קען זיך אפרייסן איינער פון צווייטן חס ושלום, 'שלא נהגו כבוד זה לזה'. און דער תיקון איז, אז מען זאל דערהערן די איינציגקייט פונעם פופציגסטן טאג. דערפאר איז די הכנה צו שבועות דוקא אין פרשת במדבר, ווייל מען הויבט אויף די אידן העכער אלע נומערן.

ג.

גאנץ אידישקייט דרייט זיך ארום נומערן, דאוונען מיט מנין, תרי"ג מצוות, זעקס הונדערט טויזנט אותיות אין דער תורה - ווייל אידן נעמען דעם צאל און בינדן עס צו צום איינציגן באשעפער

מנין אידן דאוונען אינאיינעם - זיי איינער

מיט דעם פארשטייט מען פארוואס מען דארף צען אידן פאר מנין. ווייל ווען עס נעמען זיך צוזאם צען אידן ווערן זיי איינס, ווייל צען מיינט בעצם איין, והא ראיה, אז ווען מען נעמט אראפ די 0 ווערט 1. אויך שטייט אין פרקי דרבי אליעזר (פל"ט) אז עס איז געווען נאר 599,999 מענטשן ביים ארויסגיין פון מצרים, און דער אויבערשטער כביכול האט משלים געווען דעם שלימות'דיגן נומער.

דער אזיבערשטער איז משלים דעם מנין

דער זעלבער געדאנק שטייט אין רבינו בחיי (שמות יב לז) אז וועו די איידן זענען אראפ געגאנגען קיין מצרים שטייט אין פסוק אז עס זענען געווען זיבעציג נפשות, און אין די פסוקים וועט למעשה נאר אויסגערעכנט ניין און זעכציג. דער פשוט'ער תירוץ וואס אלע ווייסן איז אז מען רעכנט אויך מרים וועלכע איז געבוירן געווארן גלייך נאכדעם. אבער דער רבינו בחיי זאגט, אז דער אויבערשטער אליינס איז געווען דער זיבעציגסטער (די זעלבע זאך זעהט מען אויך וועו די ברודער האבן פארקויפט יוסף'ן קיין מצרים, וואס דאן האט זיך אנגעהויבן גלות מצרים וואס פון דארט זענען זיי ארויס מיט א שלימות פון זעקס הונדערט טויזנט, דאס האט זיך אנגעהויבן וועו די ניין ברודער [פון צוועלף ברודער רעכן אראפ ראובן, בנימין, און יוסף] האבן אים פארקויפט און מצרף געווען דעם אויבערשטן אלס א צענטער צום מנין).

א פארקערטער סארט ציילן

דאס איז א ציילונג העכער אלע ציילונגען פון דער וועלט. ווייל וועו דער אויבערשטער איז משלים דעם נומער, דאן גייט מען ארויס פון די באגרעניצונגען פון דער חסרונות'דיגער וועלט, און מען וועט איינס מיטן אויבערשטן וואס ער איז איינס, דאס גרעסטע שלימות.

זעקס הונדערט אזן דרייצן מצזות – די תורה אזן איידן זענען איינס מיטן אזיבערשטן

מיט דעם קען מען אויך פארשטיין דעם ענין פון תרי"ג מצות, וואס אלע ראשונים וואס ציילן די מצות מאכן אלע זיכער אז מען זאל אנקומען צו דעם נומער פון זעקס הונדערט אזן דרייצן, כאטש וואס אינ'אמת'ן איז פארהאן אסאך מער פון דעם, נאר מען שטעלט צוזאם איין מצוה מיט די אנדערע, אלעס כדי אנצוקומען צום שורש, צום נומער זעקס הונדערט אזן דרייצן; ווי די גמרא זאגט (מכות כ"ג:). 'זעקס הונדערט' דאס איז דער נומער פון אידישע קינדער - 'זעקס הונדערט' טויזנט, אזן 'דרייצן' איז בגימטריא 'אחד'. דאס איז וואס חז"ל זאגן אז חבקוק האט געזומען אלע זעקס הונדערט אזן דרייצן מצוות אזן עס איינגעצוימט אין איינס - 'אמונה', דאס איז 'אנכי', איין איינציג פאלק.

די אותיות התזרה זענען אזיך אפגעציילט

דאס איז וואס חז"ל זאגן אז 'ישראל' איז ראשי תיבות: "יש ששים רבוא אותיות לתורה" - עס זענען פארהאן זעקס הונדערט טויזנט אותיות אין די תורה. לכאורה איז דאך שווער דערויף, עס איז דאך א חסרון אז איידן האבן א פונקטליכער צאל? אבער מיט דעם וואס מען האט געדעדט וועט עס פארענטפערט, אז באמת זענען די איידן אזוי בשלימות אז זיי האבן די צאל פון שלימות פונקט ווי דער תורה, זיי זענען איינס מיטן באשעפער.

דאס זענען די וועדטער פון זוהר: "קוב"ה ואורייתא וישראל חד הוא", דער אויבערשטער מיט דער תורה מיט די איידן זענען איינס.

נושא: א ליבליכע התבודדות מיטן אויבערשטן

די ליבשאפט צווישן דעם אויבערשטן מיטן איד פון קודש הקדשים, וועלכע ארויסגעברענגט ביי ברכת כהנים בכלל, און ביי יעדן איד וועלכן ער רעדט צום אויבערשטן בפרט.

פרשת נשא

נושא: א ליבליכע התבודדות מיטן אויבערשטן

די ליבשאפט צווישן דעם אויבערשטן מיטן איד פון קודש הקדשים, וועלט ארזיסגעברענגט ביי ברכת כהנים בכלל, און ביי יעדן איד וועלן עד דעדט צום אויבערשטן בפרט.

א. די כהנים גייען אריין אין 'קודש הקדשים' מיט אלע אידישע נשמות - זיי קומען ארויס פון דארט און גיבן ארויס די ליבשאפט פון אויבערשטן דורך ברכת כהנים: 'לברך את עמו ישראל באהבה'

פארוואס ביי דוכנ'ען לייגט מען צו "באהבה"? | שבת נשא - דער שלוס פון דער חתונה פון שבועות | דער שפיץ אהבה פון אויבערשטן - אין קודש הקדשים | קודש קדשים - דער אויבערשטער איז פארמאכט מיטן איד | אנגרייטן די קטורת אינעווייניג - ווי אן אשת חיל | די כהנים ברענגען אריבער די ליבשאפט פון 'קודש הקדשים' דורך 'ברכת כהנים' | ברכת כהנים היינטיגע צייטן - אויף די טרעפ פון ארון הקודש | דער טלית אויף די הענט - בענן אראה על הכפורת

ב. התבודדות טאג טעגליך אין א צורה פון קודש הקדשים

רעדן מיטן אויבערשטן פנים אל פנים | עם שבשדות - די כהנים בענטשן די אידן וואס גייען התבודדות אין פעלד | די השפעה פון שבועות אויף א גאנץ יאר | חיזוק אין התבודדות - מען זעט נישט קיין טויש

ג. דער אויסטערלישער כח פון וועלטער וואס קומען ארויס פון מויל ביי תורה און בפרט ביי התבודדות

עשה לך רב - אפילו קלענער פון דיר | הערן איז שטארקער ווי טראכטן | די וועלטער וועלן א פעסטע מציאות פאר זיך | א רבי זאגט ארויס מיטן מויל - דאס וואס דו טראכסט | לערן נישט בלויז מיט 'מחשבה' - נאר זאג ארויס מיטן מויל | וואס פעלט אויס צו רעדן צום אויבערשטן? | קדושת הדיבור פון א איד - עס שאפט נייע תורה און נייע הלכות | זיך שטארקן צו רעדן דיבורי אהבה צום אויבערשטן | די חתונה ציהט זיך אויף א גאנץ יאר - דורך דיבורי אהבה | דער אור פון משיח - שמועסן מיטן אויבערשטן

נושא: א ליבליכע התבודדות מיטן אויבערשטן

א.

די כהנים גייען אריין אין 'קודש הקדשים' מיט אלע אידישע נשמות - זיי קומען ארויס פון דארט און גיבן ארויס די ליבשאפט פון אויבערשטן דורך ברכת כהנים: 'לברך את עמו ישראל באהבה'

די תורה הקדושה זאגט דער וואך די מצוה פון ברכת כהנים:

"כֹּה תְבָרֲכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר לָהֶם יְבָרֶכְךָ הוי"ה וְיִשְׁמְרֶךָ יָאֵר הוי"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ יִשָּׂא הוי"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם".

חז"ל זאגן אונז די גרויסקייט פון ברכת כהנים, בפרט אין בית המקדש וואו דער כהן גדול האט ארויסגעזאגט דעם שם המפורש יעדן טאג בייַ ברכת כהנים.

פארוואס בייַ דזכנ'ען לייגט מען צו "באהבה"?

אויך זעהט מען אז די כהנים האבן א ספציעלע ברכה אויף זייערע מצות: "ברוך אתה הוי'ה אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו בקדושתו של אהרן, על קבלת הדם". אדער "על זריקת הדם", אדער "לאכול בתרומה" אא"וו. אבער וועו עס קומט צו דוכנ'ען לייגן זיי צו אן עקסטערן אויסדרוק: "לברך את עמו ישראל **באהבה**". דארף מען דאך פארשטיין וואס איז די אהבה וואס די כהנים ברענגען ארויס פאר די אידן מיט ברכת כהנים? און פארוואס דוקא בייַם דוכנ'ען און נישט בייַ די אנדערע אויבנדערמאנטע מצות וואס זיי טוען אין בית המקדש?

שבת נשא - דער שלוס פון דער חתונה פון שבועות

מען שטייט אינעם לעצטן טאג פון שבעת ימי תשלומים פון יום טוב שבועות. מיר גלויבן אז פונקט ווי זיבן טעג נאך א חתונה איז 'שבעת ימי המשתה', מען זאגט די שבע ברכות, אזוי איז אויך די זיבן טעג נאך שבועות אן השלמה צו דער גרויסער חתונה צווישן דעם אויבערשטן מיט די אידן, וועו דער אויבערשטער האט אונז געגומען פאר אן אשת חיל, "תואר כלה מאוד נתעלה", דער אויבערשטער האט אונז באוויזן א מורא'דיגן גלוסט און ליבשאפט. און עס איז באקאנט די גרויסע מעלה וואס צדיקים האבן מפליג געווען איבער דעם לעצטן טאג פון די שבע ברכות, ווי באקאנט אין אלע ספרים.

דער שפיץ אהבה פון אויבערשטן – אין קודש הקדשים

יעצט אין זמן רעוא דרעוין, וועו עס ווערט נשלם די שמחת החתונה, כביכול עס הערט זיך נאך פון בארג סיני דער 'קול מצהלות חתנים מחופתם', טראכט א איד אריין אינעם שורש פון דער הייליגער עבודה פון יחוד און אהבה וואס דאס איז די עבודה פון 'קודש הקדשים' וואס דארט געפונט זיך די כרובים, וואו דער אויבערשטער באווייזט זיין אהבה צו אידן.

קודש קדשים – דער אויבערשטער איז פארמאכט מיטן איד

דער קודש הקדשים איז א פלאץ וואו נאר דער אויבערשטער כביכול מיטן איד טרעפן זיך צוזאם. אהרן הכהן וואס האט אלע אידישע נשמות אויף זיין הארץ טוט רעפרעזענטירן יעדן איד באזונדער וועו ער גייט אריין אין קודש הקדשים, אוו דאן געפונט זיך נישט דארט קיין שום מלאך אוו שרף, נאר דער אויבערשטער מיטן איד (ירושלמי יומא כז.).

אנגרייטן די קטורת אינעזוייניג – זוי אן אשת חיל

מיר האבן שוין אסאך ארומגערעדט איבער די גרויסקייט פון דער עבודה פון קטורת וואס דער כהן גדול האט געטון יום כיפור אין קודש הקדשים, אויף א שטייגער ווי אן אשת חיל באדינט איר מאן. אוו טאקע דאס איז דער שורש פונעם מחלוקת צווישן די חכמים אוו צדוקים, די צדוקים האבן געהאלטן אז מען דארף אנגרייטן די קטורת אינדרויסן, ווייל עס פאסט נישט צו מאכן אזעלכע הכנות פארנט פון א קעניג. אבער די חכמים האבן געהאלטן אז מיר זענען נישט בלויז קנעכט וואס באדינען א האר, וועלכער דארף אכטונג געבן אויף אזעלכע אנווייזונגען, מיר זענען די 'מלכה' פונעם אויבערשטן, זיין קרוין, אוו די קעניגן רעכנט זיך נישט מיט אזעלכע חשבונות, זי טוט אלעס אין פארנט פונעם קעניג.

די כהנים ברענגען אריבער די ליבשאפט פון 'קודש הקדשים' דורך 'ברכת כהנים'

מיט דעם הויבט מען אן צו פארשטיין די גרויסקייט פון ברכת כהנים. דער אויבערשטער הייסט פאר די כהנים זיך צו שטעלן צווישן דעם קודש הקדשים אוו די אידישע קינדער, אוו אריבערפירן אוו אריינשיינען דעם יחוד אוו ליבשאפט פון קודש הקדשים, וואס דארט זעהט מען די געוואלדיגע ליבשאפט פונעם אויבערשטן צו אידן, מיט כרובים וואס שטייען פנים אל פנים - קוקן זיך אריין אין געזיכט אינער צום צווייטן. דוקא אהרן הכהן וואס ער גייט אריין דארט אינעווייניג, ער מיט זיינע קינדער קומען אריוס פון דארט, אוו שטעלן זיך מיטן געזיכט אויסגעדרייט צו אידישע קינדער, זיי שיינען אריין אט דעם ליבשאפט 'געזיכט צום געזיכט', אויסשטרעקנדיג זייערע הענט ווי די כרובים, אוו באנעמען די אידישע קינדער מיט אט די אויסטערלישע ליבשאפט אוו נאנטקייט.

ברכת כהנים היינטיגע צייטן – אויף די טרעפ פון ארון הקודש

דאס האבן מיר אויך היינטיגע צייטן, וואס כאטש טאקע אז דער בית המקדש איז ליידער חרוב, אבער מיר האבן בתי מדרשים וואס זענען א בית המקדש מעט, דארט ליגט אן ארון קודש וואס איז מכוון אנטקעגן דעם ארון הקודש וואס איז געליגן אין קודש הקדשים, זיי שטייען אויף די טרעפ פונעם ארון קודש וואס דאס דערמאנט דעם 'אבן שתיה' וואס אויף דעם איז געווען דער ארון. זיי שטייען מיטן רוקן צום ארון קודש, ווי גלייך זיי וואלטן יעצט אריוס געקומען פון דארט, אוו זיי ברענגען אריוס די ליבשאפט

פון אינעווייניג, זיי בענטשן 'את עמו ישראל **באהבה**', מיט ליבשאפט, 'אהבה' איז בגימטריא 'אחד', זיי ברענגען ארויס די איינציגקייט, וואס דער אויבערשטער מיט די אידן האבן א יחוד.

דער טלית אויף די הענט – בענן אדאה על הכפורת

זיי דעקן צו זייערע הענט מיטן טלית, דאס איז א רמז אויפן וואלקן וואס האט זיך פארשפרייט אין קודש הקדשים בשעת וועז דער כהן גדול האט מקריב געווען די קטורת, דאס ברענגט ארויס א מורא'דיגער יחוד (בסוד 'ת"ח מאפיל בטליתו' ע' שו"ע סי' ר"מ סעי' י"ב). דער טלית לייגן זיי דוקא אויף די 'הענט' און זיי וואונטשן אונז: שתשרה שכינה במעשה "ידיכם", דאס איז מרמז אויף 'יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה', וואס ווערט נתגלה ביי 'מקדש הוי'ה כוננו ידיך' ("ידים" עושים במלאכה - מלאכת אבא ואמא, ולא לחינם איתא בריש פרק שני דמס' נדה 'כל היד' וכו' שייכות הידים לכל זה).

ב.

התבודדות טאג טעגליך אין א צורה פון קודש הקדשים

רעדן מיטן אויבערשטן פנים אל פנים

'קודש הקדשים' איז דער פלאץ אוואו עס ווערט נתגלה דער סוד פון רעדן צום אויבערשטן - 'כאשר ידבר איש אל רעהו'; ווי מיר ווייסן אז משה רבינו האט געריידט צום אויבערשטן פון צווישן די כרובים. צדיקים האבן אוועקגעשטעלט דעם גאנצן יסוד פון 'התבודדות' - 'רעדן צום אויבערשן', פונעם פסוק וואס עס שטייט ביי משה: "ודיבר הוי'ה אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו" - דער אויבערשטער האט געריידט צו משה געזיכט צו געזיכט פונקט ווי א מענטש רעדט צו זיין חבר". מיט דעם וואס צדיקים שטעלן זיך אויף דעם פסוק, פארשטייט א מענטש אז דאס רעדן דארף זיין אויף א צורה פון קודש הקדשים! א סארט רעדן פון יחוד און אהבה צווישן דעם אויבערשטן מיטן איד.

עם שבשדות – די כהנים בענטשן די אידן וואס גייען התבודדות אין פעלד

די גאנצע צורה פון ברכת כהנים איז א שפראך פון קודש הקדשים. דארט זענען די כרובים: "פניהם איש אל אחיו", די כהנים קומען ארויס פון דארטן און בענטשן די אידן: "ישא הוי'ה פניו אליך ויחנך". זיי שיינען אריין פארן איד צו לעבן אזוי מיטן אויבערשטן, זיי עפענען דעם הארץ פונעם איד ער זאל קענען זיך אויסרעדן צום אויבערשטן אויף זיין שפראך מיט א נאנטקייט און ליבשאפט. נישט אומזיסט שטייט אין גמרא איז די כהנים בענטשן 'עם שבשדות' די מענטשן פונעם פעלד, פשוט מיינט עס די מענטשן וואס ארבעטן אין פעלד, אבער מען קען זאגן אז דאס איז מרמז אויף די אידן וואס זענען זיך מתבודד אין פעלד, צו רעדן צום אויבערשטן מיט א שפראך פון חן פון ברכת כהנים אזוי ווי אין קודש הקדשים.

די השפעה פון שבועות אויף א גאנץ יאר

וועז מען שטייט ביים שפיץ פון די שבעת ימי תשלומין פון יום טוב שבועות, נעמט א איד מיט זיך די השפעות פונעם יום טוב, אט די דאזיגע ליכטיגקייט - רעדן צום אויבערשטן. דורכדעם וואס ער הערט קריאת התורה אין שבת שבע ברכות נאך דער גרויסער חתונה פון שבועות, הערט ער ווי מען ליינט די

פרשה פון ברכת כהנים, זיין הארץ ערוועקט זיך צו דערהערן די ברכה: "ישא הוי"ה פניו אליך ויחנך", ער גלויבט אז דער אויבערשטער כביכול גלייכט אויס זיין פנים צו אים, און וואלט ער זאל אויך באווייזן זיין געזיכט, און רעדן צום אויבערשטן מיט ליבשאפט ווי מען רעדט צו א חבר.

חיזוק אין התבודדות – מען זעט נישט קיין טוויש

חז"ל לערנען אונז אויס (ברכות לב:) אז פיר זאכן דארפן שטענדיג חיזוק, מען דארף זיך כסדר אויפפרישן אין דעם, איינס פון זיי איז תפילה. בפרט וועז עס קומט צו התבודדות, זעהט יעדער איינער וויפיל ער דארף חיזוק כסדר, נאכדערצו וואס התבודדות איז נישט א זאך וואס א מענטש קען זעהן און טאפן א טויש מיט דעם וואס ער רעדט צום אויבערשטן טאג טעגליך. ווי דער באקאנטער משל פון א מאמע וואס מערקט נישט אויף דאס וואס איר קינד אנטוויקלט זיך, ווייל זי זעהט אים נאכאנאנד, נאר איינער וואס האט שוין לאנג נישט געזעהן דאס קינד באמערקט די גרויסע טוישונגען. אזוי אויך איינער וואס גייט טאג טעגליך און רעדט צום אויבערשטן, וועט דאך נישט געשעהן עפעס דראסטיש פון איין טאג צום צווייטן, נאר צוביסלעך ווערט ער אן אנדערער מענטש, אבער ער מערקט עס נישט אן. דערפאר איז אזוי וויכטיג זיך צו מחזק זיין אין דעם, איבערהויפט יעצט ביים שלוס פון יום טוב שבועות.

ג.

דער אויסטערלישער כח פון ווערטער וואס קומען ארויס פון מויל ביי תורה און בפרט ביי התבודדות

עשה לך רב – אפילו קלענער פון דיד

צו באקומען אביסל חיזוק אין התבודדות וועלן מיר אראפברענגען די ווערטער פונעם הייליגן רמב"ם, וואס ער זאגט אויף די ווערטער פון דער משנה אין אבות וואס מען לערנט דער וואך: "עשה לך רב וקנה לך חבר". אנטפלעקט אונז דער רמב"ם א מורא'דיגער סוד: "דאס לערנען וואס א מענטש לערנט אליינס איז נישט ווי דאס וואס ער לערנט פון א צווייטן, כאטש טאקע אז דאס לערנען אליינס איז אויך גוט, אבער דאס וואס ער לערנט פון א צווייטן וועט זיך האלטן בעסער! און עס וועט אים זיין קלארער! אפילו טאמער דער צווייטער איז אינעם זעלבן שטאפל קלוגשאפט ווי אים, **אדער אפילו קלענער פון אים**".

הערן איז שטארקער וזי טראכטן

מען זעט בחוש ווי דאס איז א טבע אין דער בריאה - וואס איז פארקערט פון מענטשליכן שכל - אז א מענטש פארשטייט און האט ארויס עפעס וואס ער הערט פון א צווייטן, נאך בעסער פון עפעס וואס ער האט אליינס דורכגעטראכט! אפילו אויב יענער איז ווייניגער קלוג פון אים! מען זעהט עס אפילו ביי א גוי, וואס האט עפעס אויסגעטראכט, ער האט עפעס אויסגעפונען אדער אויסגעטראפן, טאמער וועט ער מארגן עפענען דעם צייטונג און זעהן אדער הערן זיינע ערפינדונגען פון א צווייטן, דאן וועט ער אליינס פארשטיין בעסער און טיפער דאס וואס ער זעלבסט האט אויסגעפונען.

די וזערטער וזערן א פעסטע מציאות פאר זיך

עס קלינגט ענליך צו דאס שפריכווארט וואס די וועלט זאגט: "וויילאנג דו האסט גארנישט געזאגט ביסטו בעל הבית אויף דיינע וועדטער, איינמאל דו האסט עס געזאגט, זענען דיינע וועדטער בעל הבית אויף דיר". דאס קומט פונדעם וואס די וועדטער פונעם מענטש וויילאנג זיי ליגן אינעם קאפ פונעם מענטש איז עס זייער איינגעצוימט, אבער איינמאל עס קומט ארויס אינדרויסן, וועדט עס נאך שטארקער פונעם מענטש וואס האט דאס אויסגעטראכט! דער טויש פון 'טראכטן' ביז 'זאגן', איז א דראסטישער טויש! דער כח פון וועדטער וואס מען טראכט איז נישט דאס מינדעסטע פארגלייך צו וועדטער וואס מען זאגט. דערפאר איז נאך חשוב'ער א געדאנק וואס מען 'הערט' פון א צווייטן, ווייל דאס איז 'גזאגט' געווארן דורך איינעם, אפילו אויב דער געדאנק איז נישט עפעס עקסטער, נאך אסאך מער ווי עפעס וואס א מענטש 'טראכט', ווייל א מחשבה וואס איז נישט געווארן קיין דיבור, האט זיך נישט אנגעקליידעט אין דער וועלט דורך אותיות, און פארמאגט נישט קיין מציאות.

א רבי זאגט ארויס מיטן מויל – דאס וואס דו טראכסט

דערפאר - איז מסביר דער רמב"ם - האבן די חכמים אונז געראטן צו האבן א רבי'ן, אפילו אויב דער תלמיד איז קלוגער פונעם רבי'ן. ווייל די תורה וועט זיך אסאך מער האלטן ביי אזא איינעם וואס איז א תלמיד - ער האט געהערט תורה פון זיין רבי - אסאך מער ווי א גרויסער תלמיד חכם, וואס 'טראכט' נאר תורה.

לערן נישט בלויז מיט 'מחשבה' – נאר זאג ארויס מיטן מויל

קומט אויס פון זיינע וועדטער, אז דער עיקר מעלה פון א רבי אדער א חברותא איז דאס וואס די וועדטער וועדן ארויסגעזאגט, די וועדטער וועדן כלים פאר די מחשבות וואס האט יעצט באקומען א באזע אויף דער וועלט. קומט אויס פון דעם, אז אפילו איינער וואס קען נישט יעצט אויפן מאמענט מקיים זיין די משנה 'עשה לך רב', זאל ער לכל הפחות נוצן זיין צונג און ליפן, און ארויסזאגן די וועדטער פון תורה וואס ער לערנט, ער זאל זיין זיין אייגענער רבי, זיך אונטערהערן וואס זיין מויל רעדט, און נישט לערנען נאר מיט מחשבה. און אזוי שטייט קלאר אין גמרא (עירובין נד.): "רבי שמואל האט געזאגט פאר רבי יהודה, מיין שארף קינד, עפן דיין מויל און זאג ארויס די פסוקים, עפן דיין מויל און זאג ארויס די משנה, ווייל אזוי וועט דאס לערנען זיך האלטן ביי דיר, די תורה וועט זיין דיין לעבן, ווי עס שטייט אין פסוק (משלי ד כב): "כי חיים הם למוצאיהם" - אל תקרי למוצאיהם אלא למוציאיהם בפה", די תורה איז לעבן פאר די מענטשן וועלכע זאגן ארויס די וועדטער מיטן מויל". זעהט מען ממש די זעלבע מעלה וואס דער רמב"ם זאגט אויף 'עשה לך רב' - 'מתקיים בידו יותר', ממש דאס זאגט די גמרא אויף ארויסזאגן די וועדטער: 'כי היכי דתתקיים ביך'.

וואס פעלט אויס צו רעדן צום אויבערשטן?

נאך די גאנצע הקדמה עפנט זיך פאר א מענטש א נייער דערהער. ער הערט אויף צו פרעגן פארוואס עס פעלט אויס צו רעדן צום אויבערשטן טאג טעגליך. ביז יעצט האט ער געפרעגט: "צי וואס פעלט דאס אויס? איך לערן, איך דאוונען, איך באדין דעם אויבערשטן מיט א דביקות און התבוננות, מיט יראה און אהבה". אבער יעצט הויבט ער אן צו פארשטיין פארוואס איז אזוי וויכטיג דוקא ארויסצוזאגן מיטן מויל אלעס וואס ער שפירט. ווייל ער קען זיך בענקען און גלוסטן צום אויבערשטן, אבער עס האלט זיך נישט, מען דארף עס ארויסזאגן מיטן מויל, מיט די צונג און ליפן, באגענוג זיך נישט מיט געפילן

און מחשבות, התבוננות און דביקות, ווייל ווילאנג עס ליגט נאר אין דיין הארץ אדער מח וועט זיך עס נישט האלטן. זאג עס ארויס! זאג וואס דו ווילסט! זאג וואס דו שפירסט! דאנק דעם אויבערשטן מיט וועדטער! רעד צו אים! ווייל די וועדטער זענען טויזענטע מאל מער מאכטפול פון מחשבות, די וועדטער האלטן זיך, עס קלעבט צום מענטש אינערליך, עס שיינט אריין אינעם מענטש א באדייט נאך פיל מער פון וואס ער האט אליינס געטראכט צו זיך בעפאר.

קדושת הדיבור פון א איד – עס שאפט נייע תורה און נייע הלכות

די גאנצע קדושה פון א איד ווערט אנטפלעקט אין זיין קדושת הדיבור, די תורה שבעל פה - איז די קדושה פונעם מויל פון א איד, זיינע ווערטער ווערן תורה - אינדערצייט וואס מחשבות בלייבן בייַ אים איינגעצוימט, באהאלטן און פארגעסן. מען זעהט אין הלכות נדרים און שבועות, נזירות און הקדשות אא"וו, ווי שטארק איז א וואדט וואס א איד זאגט ארויס פון זיין מויל, שטארקער פון דער שטארקסטער מחשבה אדער געפיל.

זיך שטארקן צו רעדן דיבורי אהבה צום אויבערשטן

דעריבער יעצט שטייענדיג ביים שלוס פון יום טוב שבועות, סוף פונעם שבת שבע ברכות פון דער גרויסער חתונה, איז דער פאסיגסטער צייט זיך צו אויפוועקן אין דעם. נאכדערצו וועט מען ליינט אין דער תורה די פרשה פון ברכת כהנים, זיי ברענגען ארויס די ברכות פון קודש הקדשים, דארט רעדט דער אויבערשטער מיט אונז פון צווישן די כרובים, דארט איז דער פלאץ פון יחוד, א סארט רעדן פון חיבור, א רעדן וואס פאראייניגט די צוויי וואס רעדן צווישן זיך, א רעדן פון ליבשאפט.

די חתונה ציהט זיך אויף א גאנץ יאר – דורך דיבורי אהבה

שטייענדיג אין א זמן רעוא דרעוין און אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן: מיר ווילן זיך מחזק זיין און זיך אויפפרישן. פונקט ווי א חתן וועט עס קומט מוצאי שבע ברכות, ער טוט זיך אויס דעם שטריימל און שבת'דיגע קליידער, ער טוט זיך אן וואכנדיג, שפירט ער אז ער איז אויפאיינמאל אראפגעפאלן פון דערהויבענע פרייליכע טעג פון חתונה און שבע ברכות, צו טרוקענע טעג פון לעבן. זאגט מען אים: ניין! די חתונה איז ממשיך אויך אין די וואכנדיגע טעג! די גרויסע שמחה אז ער איז געווארן אן 'אדם השלם' גייט ווייטער אן - אויך וועט ער טרעט אריין מיט וואכנדיגע בגדים אין א לעבן וואס מען מוטשעט זיך אויף פרנסה. אזוי אויך שטייען מיר יעצט וועט מען ענדיגט די שבע ברכות, אידן גלויבן אז מען איז ממשיך די שמחה פונעם חתונה אויך אינעם פשוט'ן לעבן. מיט דעם וואס מען לערנט זיך אויס צו רעדן צום אויבערשטן, זיך צובינדן צו אים מיט ליבשאפט 'אהבת כלולותיך', תואר כלה מאוד נתעלה, מלכות פה, 'והיא מדברת', דער יחוד וואס איז דוקא מיטן מויל.

דער אור פון משיח – שמועסן מיטן אויבערשטן

דאס איז דער 'אורו של משיח', ער ברענגט אריין לעבן אין דער בריאה מיט דעם וואס ער לערנט אויס צו רעדן צום אויבערשטן. 'מָשִׁיחַ' איז אותיות 'מֵשִׂיחַ', ער מאכט מענטשן שמועסן מיטן אויבערשטן, דאס איז אונזער לעבן, 'חיים הם למוציאיהם בפה'; ווי עס שטייט (בראשית ב ז) 'ויפח באפיו נשמת חיים', זאגט תרגום 'רוח ממללא'.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן מיר זאלן קענען מיטנעמען אט די עבודה אויף א גאנץ יאר, פאר דעם דארף מען דאך אורו של משיח, וואס דאן וועט זיין 'ומלאה הארץ דעה את הוי'ה כמים לים מכסים'. מען בעט זיך ביים אויבערשטן אויף ריינע מחשבות דורכאויס דעם זומער, מיר זאלן זוכה זיין צו רעדן מיטן אויבערשטן יעדן טאג מיט ליבשאפט ווי צוויי גוטע פריינד. מיר זאלן זוכה זיין צו א שמירה עילאה 'יברכך הוי'ה וישמרך', אן עקסטערע שמירה וואס מען דארף אינעם זומער, נאכדערצו וועט עס וויל לעבן אביסל מיט דביקות אנגעקניפט מיטן אויבערשטן.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין יעדן טאג דורך ברכת כהנים, און בפרט ווען עס איז דא מער פון איין כהן, צו דער ליכטיגקייט פון 'וישם לך שלום'. און אונזערע ברידער פון חוץ לארץ וואס האבן נישט קיין ברכת כהנים, זאלן דאס זוכה זיין דורך די פסוקים פון ברכת כהנים וואס דער בעל תפילה זאגט, און בפרט מיט דעם וואס די כהנים דא אין ארץ ישראל בענטשן 'עם שבשדות' די מענטשן וואס זענען אין פעלד, מיינט דאך געוויס יעדער איינציגסטער איד אין דער וועלט.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן שוין זוכה זיין צום גרויסן ברכת כהנים אינעם בית המקדש, ווען דער כהן גדול זאגט ארויס דעם שם המפורש. מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

פרשת בהעלותך

נושא:
די סתירה צווישן אמונה ביז תפילה

תפלה אינעם פלאץ
אוואו מען שטייט.
תפילה מיט אן
אמת'דיג הארץ, אן קיין
שום חשבונות.

פרשת בהעלותך

נושא: די סתירה צווישן אמונה ביז תפילה

תפלה איז עם פלאץ אוז מען שטייט. תפילה מיט אן אמת'דיג הארץ, אן קיין שום חשבונות.

א. אינזן האבן די שכינה ביים דאוונען - אבער זיך נישט נארן אז מען מיינט נישט זיך, אינדערצייט וואס מען מיינט יא זיך

עלף אותיות | קטורת איז מכפר אויף לשון הרע | מרים בת יוכבד לרפואה שלימה | מתפלל זיין פאר דער שכינה | די גרויסע מופתים פון בעל שם טוב | וואן מען מיינט די שכינה ווערט מען שנעלער געהאלפן | נישט זיין קיין 'שקרן' ביים דאוונען | בעטן סיי פאר זיך און סיי פאר די שכינה | זיך מחזק זיין אין תפילה | תפילה איז כדי אויפצוואוועקן דעם יחוד השלם

ב. דער ערוואקסענער אינגערמאן בעט שוין נישט אז דער מצב זאל זיך טוישן - ווייל ער גלויבט אז דער אויבערשטער האט א נחת רוח פון אים אין דעם דאזיגן מצב - ער בעט נאר אז ער זאל קענען אנגיין אין דעם מצב

ער ווערט עלטער און גייט ארויס פון דמיונות | ער ווערט עלטער און גלייבט מער אז דאס איז זיין מקום העבודה | זיך געמוטשעט אויף פרנסה | פארשטאנען אז דער אויבערשטער האט נחת רוח פון זיין מוטשענישׂ | געטוישט דעם נוסח - ער בעט נישט אז דער מצב זאל זיך טוישן | ער בעט אז 'אין זיין מצב' זאל ער זיך מסדר זיין | נישט קיין יאוש - נאר אן ערוואקסנקייט

ג. א גאנצן טאג דארף מען זיין צופרידן מיטן מצב וואס דער אויבערשטער האט אים צוגעטיילט אבער בשעת התבודדות דארף מען ארויסקרעכצן אלע וויטאגן וואס ליגן טיף אין הארץ

ער איז מתפלל אויף יעדע זאך בפרטיות | ביי תורה איז נישטא דער שלימות פון 'בחירה' | ביי תפילה איז דא א שלימות פון 'בחירה' | דער אויבערשטער וויל אז מען זאל יא בעטן אז דער 'מצב' זאל זיך טוישן | די סתירה צווישן די צוויי פארקערטע זייטן | די שוואנקייט אין תפילה קומט פונדעם וואס ער איז נישט געהאלפן געווארן | תפילה העלפט - אבער דער אויבערשטער האט אנדערש געוואלט | די איבערגעטריבענע תפילות האט אים געשאדט צו אננעמען אלעס באהבה | דאס צוריסענע הארץ פון א איד - אוי לי ואוי לי | די שווערקייט פון דרייען חובות | מען האט נישט קיין קאפ און קיין ישוב הדעת | דער איד שרייט: ווען וועל איך אביסל לערנען און דאוונענען? | התבודדות: גיס אויס דיין גאנצע הארץ פארן אויבערשטן - האלט זיך גארנישט אין | מיר ווילן יא זיין דערהויבן און רוחניות'דיג | נישט ווערן צומישט פון 'גם זו לטובה' - בשעת'ן דאוונענען | מען הייבט אן מיט א 'קול פשוט' - א געשריי אן קיין ווערטער

נושא: די סתירה צווישן אמונה ביז תפילה

א.

אינזין האבן די שכינה ביים דאוונען - אבער זיך נישט נארן אז מען מיינט נישט זיך, אינדערצייט וואס מען מיינט יא זיך

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל הוי"ה לֵאמֹר אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ" (במדבר יב יג).

משה רבינו האט געשריגן צום אויבערשטן ער זאל אויסהיילן זיין שוועסטער מרים, וואס איז געווארן קרעציג ווייל זי האט געערעדט לשון הרע אויף משה.

עלף אותיות

אין זוהר הקדוש (ח"ג קנו.) שטייט הייליגע רמזים אויף דעם וואס עס איז פארהאן עלף אותיות אין דער תפלה: "אל נא רפא נא לה". אויך דער הייליגער אריז"ל רעדט דערוועגן (לקוטים בהעלותך יא).

קטורת איז מכפר אויף לשון הרע

מען קען זאגן אז משה רבינו האט מתפלל געווען מיט עלף אותיות, ווייל חז"ל זאגן (יומא סד.): "קטורת מכפר על לשון הרע", און דער קטורת איז דאך צוזאמגעשטעלט געווארן דורך עלף סממנים, דערפאר האט משה געבעטן א תפלה מיט עלף אותיות, כדי צו דערמאנען דעם כח פון קטורת, אז דאס זאל מכפר זיין אויפן לשון הרע וואס מרים האט געערעדט.

מרים בת יזכבד לרפואה שלימה

אויך זעט מען, אז משה רבינו האט בכלל נישט דערמאנט איר נאמען 'באשעפער הייל אויס מרים בת יוכבד' וואס געווענליך וועיסן מיר אז א מענטש דארף אויסרעכענען אלע קלייניקייטן וואס ער דארף, און נישט קארגן קיין ווערטער, נאר בעטן אויף אלעס. אבער דא איז געווען א זמן פון דינים; ווי עס ווערט געברענגט אין **לקוטי מוהר"ן** (קמא קעד): "ווען די דינים שטארקן זיך חלילה אויף א מענטש, זאל מען נישט דערמאנען זיין נאמען בשעת מען איז מתפלל אויף אים, כדי די דינים זאלן זיך נישט פארמערן חלילה. דערפאר האט משה נישט דערמאנט דעם נאמען פון מרים ווען ער האט געבעטן אויף איר, ווייל עס האט געהערשט גרויסע דינים אויף איר". ער פירט אויס דארט: "פונדעסטוועגן דאך האט ער דערמאנט איר

נאמען מיט איר מאמע'ס נאמען מיט א שיינעם און באהאלטענעם רמז, ווייל "נא רפא" איז בגימטריא פונקטליך "מרים יוכבד".

מתפלל זיין פאר דער שכינה

דער הייליגער קאמארנער זיעוכי"א אין זיין ספר היכל הברכה אויף אונזער היינטיגע פרשה (במדבר יב יג) זאגט מורא'דיגע ווערטער, מיר וועלן ציטירן זיינע הייליגע ווערטער [וויפיל עס איז שייך]: "איך האב געהערט פון מיין רבי (הרה"ק רבי הערשעלע זידיטשובער זי"ע) אז יעדע תפילה וואס א איד בעט - דארף זיין פאר דער שכינה הקדושה, ער זאל בעטן עס זאל ווערן אנגעפילט איר חסרון, ווייל וואס עס פעלט פאר א איד - קומט פון דעם וואס ממש דער זעלבער חסרון איז דא ביי די שכינה. דער מענטש דארף אינזין האבן ביי אלע זיינע תפילות און יחודים - נאר פאר דער שכינה הקדושה, עס זאל ווערן אנגעפילט איר חסרון, און עס זאל ווערן פארראכטן דער פגם אויבן, און איינמאל עס וועט ווערן פארראכטן אויבן, וועט שוין אויטאמאטיש אראפקומען גוטע השפעות אונטן".

די גרויסע מופתים פון בעל שם טוב

און ער איז ווייטער ממשיך: "אלע אותות און מופתים וואס דער גרויסער צדיק רבי ישראל בן שרה - דער הייליגער בעל שם טוב - האט געמאכט, ער האט אויסגעהיילט קראנקע וואס האבן געשוועבט צווישן לעבן און טויט, ער האט געמאכט בלינדע מענטשן זעהן, און געעפנט מעיינות אז עלטערע עקרות זאלן האבן קינדער, גרויסע וואונדערליכע מופתים וואס איז נישט געהערט געווארן זינט די צייטן פון רבי חנינא בן דוסא מיט זיינע חברים - דאס אלעס האט ער געמאכט דורכדעם וואס ער האט מייחד געווען יחודים און מתפלל געווען צו פאררעכטן די אלע פראבלעמען אויבן, ביים שורש פון כנסת ישראל, און מכוילא איז נמשך געווארן דא אונטן אלעס גוטס און אלע מיני תיקונים, ווייל דער אויבערשטער איז דאך איבעראל ממש. אין יעדעס ריר - געפונט זיך דארטן דער 'אלופו של עולם".

וזען מען מיינט די שכינה וזערט מען שנעלער געהאלפן

זאגט ער ווייטער א יסודות'דיגע נקודה: "לב יודע מרת נפשו, א מענטש ווייסט ביי זיך אז נישט אלעמאל גייט אים אזוי גוט, און צומאל שטארקט זיך אויף אים אזא ביטערניש און פינסטערניש, ביז ער שפירט נישט דעם צער פון דער שכינה, נאר ער בעט אויף זיין אייגענעם צער, און פונדעסטוועגן דאך האט דער אויבערשטער רחמנות אויף אים. אבער אינ'אמת'ן וואלט ער וועז געהאלפן געווארן אסאך שנעלער טאמער וואלט ער געבעטן צו פאררעכטן די דאזיגע זאך אויבן.

נישט זיין קיין 'שקרן' ביים דאוונען

אבער טאמער איז דער מענטש טאקע אין אזא מצב, ער איז פארטונקען אין זיין אייגענעם צער און ער שפירט נישט דעם צער פון די שכינה, און ער וועט זאגן אז ער בעט פאר דער שכינה - נאר ווייל ער ווייל ווערן געהאלפן ווי שנעלער - זאל ער וויסן אז דער אויבערשטער איז א 'בוחן לבבות' און ער וויסט אז ער איז נישט אמת'דיג מתפלל פאר די שכינה, נאר ער מיינט זיך אליינס. דאן קען זיין אז ער וועט ווערן אוועקגעשטופט אינגאנצן (חלילה).

בעטן סיי פאר זיך און סיי פאר די שכינה

דערפאר זאל א מענטש מתפלל זיין מיט א פשיטות, לויט דער מדריגה וואו ער שטייט יעצט, און אויב שפירט ער ביידע, סיי דער צער פון דער שכינה הקדושה און סיי זיין אייגענעם צער מיט די גרויסע יסורים, דאן זאל ער זאגן: 'רבון עולמים, מיין אייגענע וויטאג איז זייער גרויס, אבער פונדעסטוועגן דאך שפיר איך אויך אין מיין הארץ דעם צער וואס די שכינה הקדושה האט', און דאן זאל ער מתפלל זיין אויף ביידע. און אויב שפירט ער דעם צער פון די שכינה מער פון זיין צער - זאל ער אזוי מתפלל זיין. און דער 'כסיל' וואס טראכט אינגאנצן נישט פון דעם - זאל בעטן נאר אויף זיך, ווייל צום אויבערשטן טאר מען נישט שקר'נען". ער לייגט אויך צו: "אפילו א צדיק זאל נישט גלויבן אין זיך - נאר ער זאל בעטן פאר ביידע - סיי פאר זיך און סיי פאר די שכינה". מיט דעם ערקלערט ער דארטן די תפלה פון משה רבינו, 'אל נא רפא נא לה' - אז משה האט געבעטן פאר דער שכינה הקדושה (זעה דארט אינעווייניג).

זיך מחזק זיין אין תפילה

מען דארף זיך פארטיפן און אריינקלערן אין זיינע מוראʼדיגע וועגן וואס ער ברענגט ארויס, אז דאס דאוונען זאל זיין פון אן אמתʼן פלאץ, פונעם פלאץ אוואו דער מענטש שטייט עכט. און בכלל דארף מען זיך מחזק זיין אין עבודת התפלה לויט ווי עס שטייט אין חז"ל (ברכות ו:) אויפן פסוק (תהילים יב ט): "כרום זלות לבני אדם", אז דאס גייט ארויף אויף 'תפילה', "אלו דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בהם - זו תפילה". דער טיפער אפטייטש פון זייערע וועגן - לויט ווי מען האט יעצט געלערנט - מיינט: 'תפילה' איז די זאך וואס שטייט אין שפיץ פון דער וועלט, עס איז לצורך גבוה, אבער מענטשן טוען גרינגשעצן אין דעם, מיט דעם וואס זיי מיינען אז דאס איז סתם פאר די אייגענע צרכים.

תפילה איז כדי אויפצוואוועקן דעם יחוד השלם

מוז מען זיך דאך אויפוועקן און זיך שטארקן אין דער עבודה, מיר זאלן פארשטיין דעם סוד פון תפלה, אז די גאנצע תכלית פונעם דאוונען איז: "אדני שפתי תפתח" (ראשי תיבות 'אשת') - אויפצוואוועקן דעם יחוד השלם. מתפלל צו זיין פארן צער השכינה. לאמיר זיך אביסל אויסשמועסן און פארשטיין וואס עס גייט דא פאר.

ב.

דער ערוואקסענער אינגערמאן בעט שוין נישט אז דער מצב זאל זיך טוישן - ווייל ער גלויבט אז דער אויבערשטער האט א נחת רוח פון אים אין דעם דאזיגן מצב - ער בעט נאר אז ער זאל קענען אנגיין אין דעם מצב

ער וועלט עלטער און גייט ארויס פון דמיונות

מען זעט בחוש, אז א מענטש וואס האט אביסל חכמת חיים, ער פאנטאזירט שוין נישט טאג און נאכט אז עס וועט קומען א טאג וואס ער וועט זיך שוין מער נישט מוטשען אויף פרנסה - ווייל עס איז שוין אריבער אויף אים אזויפיל יארן, ער האט שוין אנגעפילט פעסער מיט טרערן, ער האט שוין איינגעריסן הימלען, ביז ער האט אנגעהויבן צו פארשטיין און גלויבן אז דער אויבערשטער ויל ער זאל דוקא מגלה

זיין זיין כבוד, אויף דעם אופן און אין דעם פלאץ וואו די השגחה העליונה האט אים צוגעפירט! און ער ווייסט שוין אז 'בהדי כבשי דרחמנא למה לך' - דעם אויבערשטנ'ס וועגן קענען מיר נישט פארשטיין.

ער וועלט עלטער און גלייבט מער אז דאס איז זיין מקום העבודה

ווי מיר ווייסן אסאך מעשיות פון צדיקים וואס האבן נישט געלאזט צופיל איינרייסן, זיי האבן געהייסן פאר געווייסע מענטשן זיי זאלן אויפהערן צו בעטן אויף זייערע צרות, און אננעמען אלעס באהבה [ווי עס איז באקאנט די מעשה פון הרה"ק רבי ר' בונם פון פרשיסחא זי"ע וואס האט געזאגט פאר א מענטש וואס האט זיך אויסגערעדט פאר אים אז ער וויל לערנען מער תורה: "אפשר וויל מען פון הימל דו זאלסט לערנען 'לא תפנה'דיג", זעה דארטן די גאנצע מעשה[סז]. אזוי אויך איז באקאנט די מעשה וואס איז געווען ביי צדיקים, וואס האבן אויסגעלערנט פאר מענטשן וואס האבן נישט געהאט קיין קינדער, אז זיי זאלן אויפהערן צו בעטן, עיי"ש[סח]].

זיך געמוטשעט אויף פרנסה

עס איז אמאל געווען א אינגערמאן וואס האט געלעבט אין א מורא'דיגע דחקות, צי ווייל ער האט נישט געהאט קיין אייגענע דירה, אדער סיי וועלכער נסיון וואס דער אויבערשטער האט אים אונטערגעשיקט, ער האט געארבעט פון אינדערפרי ביז ביינאכט ביטער שווער צו שפייזן זיין משפחה, און וויפיל ער האט שוין איינגעריסן, וויפיל ער האט שוין פארגאסן טייכן טרערן, יארן לאנג וואס ער האט שוין אלעס געטון, אלעס פראבירט, געקלאפט אויף אלע טויערן פון תפילה, און נאכאלץ שטייט ער יעדן סוף חודש - איגעם זעלבן פלאץ, אביסל אראפ אביסל ארויף. ווי שווער איז אים געווען צו גלויבן אז דער אויבערשטער הערט אים אויס, "כי אתה שומע תפילת כל פה".

סז. ספר קול מבשר ח"ב - אבות

הלל אומר, וכו', ואל תאמר כשאפנה אשנה, שמא לא תפנה (אבות פרק ב' משנה ה'). פעם אחת בא אל הרה"ק מהרש"ב מפרשיסחא זי"ע איש אחד שעסק במסחר, והיה טרוד מאד במסחר, וכשרצה ללמוד - עשה כל פעם מאמץ גדול מאד 'לגזול' זמן וללמוד. ובקש להפסיק ממסחרו, בכדי שיהיה לו יותר זמן לשבת ללמוד בבית המדרש. ושאל את הרר"ב ז"ל, אם נכון לעשות כן. והשיב לו הרה"ק, הרי אמרו חז"ל, שמא לא תפנה, פירוש, שמא נגזר עליך בשמים שלא תהיה פנוי ותהיה תמיד טרוד בעסקיך, ואף על פי כן - תעסוק בתורה. [מפי חסידים שמעתי שאמר לו, שמא לא תפנה, אפשר וויל מען פון הימל דו זאלסט לערנען 'לא תפנה'דיג. - המבי"א].

[מדרש חכמים על פרקי אבות, בשיפור לשון. ועיין בתורת שמחה אות רנ"ה]:

הלל אומר וכו', ואל תאמר כשאפנה אשנה, שמא לא תפנה (אבות פרק ב' משנה ה'). אמר המבי"א, היות ויש כמה גירסאות במאמר הזה, ראיתי מהנכון להביא את הנאמר ב'תורת שמחה', וכתב הגאון רבי נתן נטע זצ"ל, אבד"ק קאלביעל, וזה לשונו, שמעתי איש מפי איש, שהמעשה כך היה, הרבי ר' בונם זצללה"ה, היו עתים, - אשר היה נודע למקורבין, - שכאשר מאן דהוא ששאל אותו בדבר עסקים [באמצע השבוע], השיב במוצאי שבת קודש כאשר ישאל איש בדבר אלקים. והיה שם חסיד אחד, למדן וירא שמים, אך היה עני גדול ופרנסתו היתה בלחץ. ועבד ששה שעות ביום להחיות את נפשו בדוחק, ושאר היום והלילה - עסק בתורה ועבודה. ושאל מאדמו"ר זלה"ה, מה אי־כפת להבורא עולם, באם הייתי מצליח לעשות את מעט הריוח בארבעה שעות ביום, במקום שש שעות, ובכך הייתי יכול לעסוק בתורה עוד שעתיים ביום! וענה לו אדמו"ר זצ"ל במוצאי שבת קודש, בזה הלשון, לך השיבו [מן השמים - המבי"א], "את תורתך צריכין לכפרות, ולך עבוד עבודתך כמאז". והיה החסיד ההוא בצער גדול כל השבוע. עד שבשבת השניה, אמר הרר"ב ז"ל תורה על המשנה הנ"ל, אל תאמר לכשאפנה אשנה - שמא חפץ השי"ת שלא יהיה לך פנאי, ותעבוד אותו מדוחק. ואז נתקררה דעתו של אותו חסיד למדן. עכ"ל. ומה מתקו ועמקו הדברים למבין. [תורת שמחה, אות ל', בשם הרב אליעזר צבי ציגעלמאן זצ"ל]:

סח. ספר שי"ה - אות רנד

איש אחד מחשוכי בנים, והיה מאנשי רבנו זכרונו לברכה. ופעם אחת היה בבית רבנו זכרונו לברכה, והיה יום אחד שנכנסו אצלו כמה חשוכי בנים ושחרו אותו שיעזר להם. ונכנס האיש הנ"ל מאנשיו גם כן, ובקש אותו גם כן עבור בנים. השיב לו מה הרעש הזה. הלא עקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים, וזהו העקר, על כן העקר לבקש על יהדות שתזכה לילך בדרך הישר וכו'. בודאי אם אפשר לזכות לבנים בגשמיות בודאי מה טוב. אבל העקר הוא לשום לב להתקרב להשם יתברך כי זה עקר התולדות וכו' כנזכר לעיל. ומאז פסק אותו האיש הנ"ל להפציר אותו עבור בנים. והלך ועסק רק בעבודת ה' כדרך אנשי רבנו זכרונו לברכה:

אחר כך שוב פעם אחת היה רבנו שם ונכנסו גם כן חשוכי בנים אצלו ובקשו אותו זכרונו לברכה עבור בנים. וזה האיש הנ"ל שוב לא פתח פיו לבקש אותו על זה. והתחיל רבנו זכרונו לברכה בעצמו, ואמר לו: אף על פי כן טוב שיהיה לך בנים. ואמר לו: לך והבא לי מאה רובל סוג, והלך מהרה והביא לו. ובאותו הלילה היה ליל טבילה ונפקדה אשתו ותהר ותלד בן. יהי רצון שיזכו לגדלו לתורה ולחופה ולמעשים טובים אמן:

פארשטאנען אז דער אויבערשטער האט נחת רוח פון זיין מזטשעניש

ביז, ביז ער איז געווארן אביסעלע עלטער, און ער האט אנגעהויבן זיך צו מתבונן זיין אין דער גרויסקייט פונעם אויבערשטן, צו גלויבן און פארשטיין אז דער אויבערשטער האט א נחת רוח פון זיין עבודה - דוקא פונעם פלאץ אוואו ער שטייט.

געטוישט דעם נוסח – ער בעט נישט אז דער מצב זאל זיך טוישן

דאן האט ער אנגעהויבן צו בעטן נאר פון דעם פלאץ אוואו ער שטייט, ער זאל קענען דארטן דינען דעם אויבערשטן, לויט די כלים וואס ער פארמאגט, ער זאל קענען לעבן מיט דאס ביסל וואס ער האט יא - מיט א בריטקייט און א פריליך הארץ, ער זאל זעהן א ברכה אין זיין פרנסה.

ער בעט אז 'אין זיין מצב' זאל ער זיך מסדר זיין

דאס הייסט אז ער האט אנגעהויבן צו כאפן אז עס איז פארהאן א חשבון פונעם 'נורא עלילה', לויט זיין נשמה און לויט זיין תיקון, ער פארשטייט אז זיין פלאץ איז נישט צו דאוונען אויף א גרויס עשירות וואס איז ווייט פון אים, נאר אויף א המתקה אין זיין דחקות, א הרחבה אין זיין ענגשאפט, ער זאל קענען ענדיגן דעם חודש, מסדר זיין זיינע חובות, האבן הצלחה אין זיין ארבעט אא"וו, אלע זאכן וואס האבן באמת שייכות מיט אים - אינעם מציאות החיים אזוי ווי עס איז.

נישט קיין יאוש – נאר אן ערזואקסנקייט

דאס קומט נישט פון יאוש חלילה, נאר פארקערט, עס קומט פון התבוננות און פון חכמת חיים, ער פארשטייט און דערהערט אז די וועלט איז נישט מער ווי א דורכגאנג - א פרוזדור, ער איז דא געקומען נאר אויף צו דינען דעם אויבערשטן און אים מאכן א נחת רוח לויט זיין רצון. ער איז מקיים מיט א תמימות די משנה: "בטל רצונך מפני רצונו" - זיי מבטל דיין ווילן פאר זיין ווילן, דאס הייסט, הער אויף זיך צו בעטן ביי אים - ער זאל ערפילן דיין ווילן, נאר הייב אן צו וועלן דאס וואס ער וויל - דיין איצטיגן מצב אוואו דו שטייסט. ער נעמט אן אלעס מיט ליבשאפט פון אויבערשטן, ער פארשטייט אז דער עיקר עבודת התפילה איז - צו בעטן אויף זיינע טאג טעגליכע באדערפענישן, ער זאל קענען אנגיין און לעבן אינעם פלאץ אוואו דער באשעפער האט אים אוועק געשטעלט, מיט אביסעלע הרחבה און ליכטיגקייט.

ג.

א גאנצן טאג דארף מען זיין צופריידן מיטן מצב וואס דער אויבערשטער האט אים צוגעטיילט אבער בשעת התבודדות דארף מען ארויסקרעכצן אלע ווייטאגן וואס ליגן טיף אין הארץ

ער איז מתפלל אויף יעדע זאך בפרטיות

לכאורה זעהט אויס אז דער אויבנדערמאנטער מענטש האט דערגרייכט די גרעסטע מאס שלימות, ווייל פון איין זייט נעמט ער אן די הנהגת הבורא מיט ליבשאפט און תמימות, און פון דער אנדערער זייט איז ער ווייטער מקיים דעם 'הלוואי שיתפלל אדם כל היום' - א מענטש זאל א גאנצן טאג דאוונען,

ווייל למעשה הערן נישט אויף זיינע ליפן צו שעפשען צום אויבערשטן, צו בעטן אויף יעדע קלייניקייט וואס ער טוט אז ער זאל מצליח זיין לויט זיין מצב. ער גייט נישט ארויס פון שטוב אדער אריין צו דער ארבעט - אנדעם וואס ער בעט א קורצע תפילה צום אויבערשטן.

ביי תורה איז נישטא דער שלימות פון 'בחירה'

אבער ניין! אינ'אמת'ן פעלט אים א וויכטיגע און יסודות'דיגע באגריף אין דער עבודה פון תפילה. ווייל דער עיקר כח התפילה איז דער 'כח הבחירה', אז א איד קען בעטן וואס אימער זיין הארץ באגערט. ווייל ביי תפילה איז דא דער גרעסטער 'בחירה' - וואס איז נישטא ביי גאנץ תורה און מצוות. ווייל כאטש טאקע אז ביי תורה און מצוות ליגט א פליכט אויפן מענטש צו 'אויסוועלן' דעם ריכטיגן וועג, כאטש וואס ער קען פאקטיש טון וואס זיין הארץ באגערט, דער אויבערשטער גיבט איהם דער כח און ברירה אויף ביידע וועגן, גוט אדער שלעכט, וועלכער וועג ער וועט נאר אויסוועלן וועט אים דער אויבערשטער געבן דעם כח דאס אויסצופירן - אבער, למעשה פעלט אביסל פון דער בחירה. ווייל דער אויבערשטער זאגט דאך פונקטליך וואס מען מעג טון. ריכטיג אז עס קוקט אויס ווי מען קען אליינס אויסוועלן, אבער אינ'אמת'ן האבן מיר שוין ביים בארג סיני מקבל געווען דעם עול התורה והמצוות אויף אונז, און פון דאן זענען מיר שוין צוגעבינדן צו דער תורה, מיר האבן נישט עכט קיין פרייע אויסוואל.

ביי תפילה איז דא א שלימות פון 'בחירה'

אנדערש איז אבער ביי תפילה, וואס ווען דער איד קומט צום אויבערשטן און ער בעט דאס און דאס, וואס ער האט ממש ארויסגעטראכט פון זיין אייגענע הארץ, זיין אייגענע פריש-געבאקענע געפילן און באגערן, קיינער האט אים נישט אויסגעפארעמט פון פאראויס אז ער זאל אויף דעם בעטן - וועט מיט דעם ארויסגעברענגט דער כח הבחירה פונעם איד אויפן שטארקסטן אויפן. עס איז די איינציגסטע פלאטפארמע פארן איד, וואו ער קען ארויסשטעלן זיין הארץ לויט אירע אייגנארטיגע גלוסטענישן, אזוי ווי זיי זענען.

דער אויבערשטער וויל אז מען זאל יא בעטן אז דער 'מצב' זאל זיך טוישן

דער עיקר צורה פון תפילה איז, וועו א מענטש בעט דאס וואס עס גלוסט אים. יעדע זאך וואס קומט אים ארויף - בעט ער דערויף ווי א קינד וואס מוטשעט זיינע עלטערן אויף אלעס, ער וויינט אויף יעדע זאך וואס דרוקט אים, ער מאכט נישט קיין חשבון וואס איז דער רצון פונעם טאטן, ער וויינט און שטויסט - אויך אויב דער טאטע האלט אפ פון אים עפעס נאר פאר זיין טובה וועגן. פונקט אזוי גלוסט דער אויבערשטער צו הערן די תפלה פון זיין קינד, נישט נאר אויסגערעכנטע תפילות, מיט א סיסטמאטישן סדר, נאר ער האט אויך ליב צו הערן דעם טיפן קרעכץ פונעם צובראכענעם הארץ וואס בלוטיגט פאר א ישועה, דאס ביטערע הארץ וואס שרייט: 'ווילאנג נאך' 'ווילאנג נאך'. ער ווארט זיין אז זיין קינד זאל אויסגיסן זיין הארץ: "באשעפער, ווילאנג נאך וועל איך נישט האבן קיין טאג און נישט קיין נאכט, פון דעם וואס איך ווער דערשטיקט און צודריקט אונטער דעם שוועלן פרנסה יאך".

די סתירה צווישן די צוויי פארקערטע זייטן

דערפאר שטייט א איד, וואס פון אין זייט איז זיין הארץ גאנץ מיטן אויבערשטן, ער האט חלילה נישט קיין שום קשיות, ער האט שוין משלים געווען מיטן מציאות החיים מיט וואס ער איז געבוירן

געווארן, אדער וואס עס איז נגזר געווארן אויף אים פאר א גאנץ לעבן - און זיין געבעט איז מיט אן אמת, ער בעט אויף דעם פלאץ אוואו ער שטייט, ער לעבט נישט אין קיין אילוזיע צו בעטן אויף זאכן וואס געהערן נישט צו אים, זעהנדיג שוין אזויפיל יארן אז אלע זיינע באמיהונגען און אנשטרענגונג אנצוקומען צו דעם - זענען אראפ אין תהום, ער בעט נאר אויף דאס ביסל וואס ער האט יא, צו פארמערן דארט שמחת החיים מיט שלוות הנפש, ער זאל קענען אויספירן זיין פליכט אויף דער וועלט, לויטן רצון פון אויבערשטן. אבער פון צווייטן זייט איז ער זיך מתבונן אין דעם וואס חז"ל זאגן: "הקב"ה מתאווה לתפילתן של צדיקים" - דער אויבערשטער גלוסט צו דער תפלה פון צדיקים - און אלע אידן זענען דאך צדיקים, "ועמך כולם צדיקים" - דער אויבערשטער שטייט און ווארט אז ער זאל מתפלל זיין און אויסגיסן זיין גאנצע הארץ פאר אים אלעס וואס ער וואלט ווען געווואלט עס זאל זיין אנדערש.

די שוואכקייט אין תפילה קומט פונדעם וואס ער איז נישט געהאלפן געווארן

א מענטש דארף אנהאלטן די ביידע וועגן פון תפילה. ווייל ריכטיג טאקע אז ווען ער איז געווען יונג האט ער געבעטן איבערגעטריבענע בקשות, אלעס וואס עס איז אים ארויף געקומען אויפן געדאנק, סיי אין רוחניות און סיי אין גשמיות. אבער נאך א שטיקל תקופה, איז אומבאמערקט אפגעשוואכט געווארן ביי אים זיין אמונה, ווען ער האט אנגעהויבן צו שפירן ווי זיינע תפילות האבן פשוט נישט קיין ווירקונג. וויפיל ער איז זיך מחזק מיט דעם וואס קיין איין תפילה גייט נישט אין מיסט, און דער אויבערשטער וועט אים נאך געבן ישועות און אנדערע געלעגנהייטן לכבוד די דאזיגע תפילות, פונדעסטוועגן דאך זעהט ער נישט מיט זיינע אויגן ווי די תפילות ארבעטן, דערפאר ווערט ביי אים דער גאנצער ענין פון דאוונען און בעטן - עפעס א הויכע און דערהויבענע עבודה וואס האט נישט דוקא מיט אים, עס איז אים שווער צו גלויבן אז דער אויבערשטער הערט אויס יעדעס ווארט וואס ער זאגט, און נעמט עס אן מיט רחמים.

תפילה העלפט – אבער דער אויבערשטער האט אנדערש געוואלט

דאן הייבט ער פלוצלינג אן צו פארשטיין אז די דאזיגע זאכן וואס ער האט אזויפיל געבעטן אויף דעם, איז נישט גוט פאר אים, דערפאר וויל אים דער אויבערשטער דאס נישט געבן. כאטש וואס מען קען אלעס אויבערדרייען דורך תפילה, פונדעסטוועגן דאך וויל דער אויבערשטער אז דאס זאל בלייבן אזוי. וועט איז נאך אזוי גרויס ווי משה רבינו וואס האט געבעטן פינף הונדערט און פופצן תפילות ער זאל קענען אריינגיין אין ארץ ישראל, און דער אויבערשטער האט אים געהייסן ער זאל אויפהערן צו בעטן, ווייל מיט נאך איין תפילה וועט ער אויס'פועל'ן, און דער אויבערשטער האט דאס נישט געוואלט. מיר קענען נישט פארשטיין די וועגן פונעם אויבערשטן.

די איבערגעטריבענע תפילות האט אים געשאדט צו אננעמען אלעס באהבה

דערפאר פארשטייט דער מענטש אז די שוואכקייט אין אמונה איז אים געשען וויבאלד ער האט געבעטן אויף זאכן וואס געהערן נישט צו אים, און ער הייבט אן צו בעטן נאר אויף זאכן וואס האבן מיט אים, לויט ווי אזוי עס זעהט אים אויס - אז דער אויבערשטער וויל ער זאל האבן בערך אזויפיל און אזויפיל. ער בעט אז ער זאל זיין פרייליך און צופריידן מיט דעם, ער זאל האבן אין דעם א שפע און הרחבה, מיט הארץ און מח.

דאס צוריסענע הארץ פון א איד – אזוי לי ואזוי לי

אבער מיט דעם וואס ער האט געשטארקט זיין אמונה, אז אלעס וואס דער אויבערשטער טוט איז גוט, קען געשען אז ער זאל ווערן שוואך אין תפילה. דער איד טראכט: "דער אויבערשטער מיינט דאך נאר מיין גוטס, און זיינע וועגן קען איך דאך נישט פארשטיין, נו, אויב אזוי ווי קומט דא אריין תפילה?". ווידער פארגעסט ער פונעם יסוד פון דאוונען - צו אויסגיסן דאס הארץ, אויסוויינען און אויסשרייען זיין גאנצע ווייטאג פארן באשעפער. ווייל פון איין זייט האט ער מורא צו בעטן אויף א גרויסע שפע, נאכדעם וואס די אלע יארן פון בעטן און נישט געהאלפן ווערן - האבן אים דערווייטערט אביסל, אבער פון דער צווייטער זייט, טוט זיין הארץ קאכן און בריען פון גרויס קלעם און ווייטאג, און אן אמת'ע, טיפע און ביטערע קרעכץ רייסט זיך ארויס פון זיין צובראכענע הארץ: "ווילאנג נאך וועל איך זיין אזוי פארלוירן און צופלויגן, ביז וואנעט וועל איך זיין צורודערט פון גרויס זארג און פיין, ווילאנג נאך וועל איך לעבן אין אזא 'דקדוקי עניות' (עירובין מא:) וואס פירן אראפ דעם מענטש פונעם גלייכן שכל און פון אידישע וועג".

די שוועריקייט פון דרייען חובות

דער מענטש גייט אין גאס און פון גרויס צער ווייסט ער נישט וואס טוט זיך מיט אים, ער געדענקט נישט וואס ער האט געטון פאר א מינוט צוריק. און אסאך מאל ווערט ער נכשל ר"ל אויפן גאס, נישט ווייל ער איז א 'מזיד', אויך נישט ווייל ער איז א 'שוגג', נאר ער איז אן 'אונס גמור' - פון גרויס צער און עגמת נפש פון זיין ביטערע און נידריגע מצב וואו ער געפינט זיך - ווייסט ער נישט וואס טוט זיך מיט אים, זיין צוריסענע הארץ ווערט פארשטיינערט און פארטרוקנט, בפרט ווער עס פאלט אריין אין דעם שוידערליכן חובות ראד, ער דרייט זיך פון גמ"ח צום באנק און פון באנק צום גמ"ח, וויאזוי קוקט שוין אויס זיין הכנה צום שבת? מיט וועלכע 'מוחין' זאגט ער "הודו" פרייטאג צונאכט?

מען האט נישט קיין קאפ און קיין ישוב הדעת

אוודאי איז פארהאן אוצרות פון שיינע מעשיות פון צדיקים וואס האבן זיך געשטארקט אין אזעלכע מצבים. אבער מיר זענען דאך פשוט'ע מענטש פון פלייש און בין, מיר לעבן אין א דור פון עיקבתא דמשיחא וואס דער מוח ווערט שוואכער און שוואכער, עס איז כמעט נישטא צו טרעפן א ברעקל פון ישוב הדעת צווישן מענטשן; ווי דער רמ"א האט שוין גע'פסק'נט אפאר הונדערט יאר צוריק (או"ח קיא): "והאידנא אין חוזרין בשביל חסרון כוונה, שאף בחזרה קרוב הוא שלא יכוין, אם כן למה יחזיר" - "היינטיגע צייטן דאוונט מען נישט נאכאמאל שמונה עשרה אויב האט מען נישט אינזין געהאט ביי די ערשטע ברכה, ווייל עס איז רוב זיכער אז אויך דאס צווייטע מאל וועט ער נישט אינזין האבן, אויב אזוי פארוואס זאל ער איבער דאוונען". דאס האט דער הייליגער רמ"א געזאגט דעמאלט, און וואס זאלן מיר זאגן היינט???!

דער איד שרייט: זוען וזעל איך אביסל לערנען און דאוונענען?

ווי עלטער א איד ווערט, עפנט זיך אים מער זיין נקודת אמת, ער וויל מער און מער נאר לעבן מיט דער תכלית, און טיף אין הארצן טוט אים אזוי וויי וויפיל טעג און נעכט ווערן פארפאטשקעט מיט זיינע טרדות החיים. ריכטיג טאקע, אויב ער וועט זיך מתבונן זיין, קען ער צוקומען צו טיפע דערהערן, צו פארשטיין די גרויסקייט פון מגלה זיין דעם אויבערשטן אין דער גשמיות'דיגער וועלט, אא"וו. אבער וואס וועט זיין מיט זיין נאטורליכע הארץ וויי‌טאג? וואס וועט זיין מיט זיין אמת'ע תפלה?

התבודדות: גיס אויס דיין גאנצע הארץ פארן אויבערשטן – האלט זיך גארנישט איין

נאר א איד וואס עפנט זיין הארץ, ער גיסט אויס זיין אמת'ע תפלה, זיינע טיפע רצונות, כאטש עס זעהט נישט אויס מציאות'דיג, אבער דאס איז וואס זיין אידיש הארץ וויל, ער גיסט אויס זיין אמת'ע צער איבער דעם מצב אוואו ער שטייט (אין דער זעלבער צייט וואס דורכן טאג לעבט ער מיט חכמת חיים, ער פריידט זיך מיט וואס ער פארמאגט יא) – **נאר אזא איינער וואס לעבט טאג טעגליך מיט זיין צער הנפש, קען דערהערן אז דער מצב פון זיין נפש שפיגלט אפ צער השכינה, און זיין צער אליין איז באמת צער השכינה**, און ער קען גלויבן און מתפלל זיין פארן צער השכינה באמת.

מיר זוילן יא זיין דערהויבן און רוחניות'דיג

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן: פון איין זייט זאלן מיר זיין אמת'דיג צו בעטן לויט די געברויכן פונעם פלאץ אוואו מיר שטייען, לויט דיין גוטן ווילן, צו לעבן מיט דער אמונה אז אלעס וואס דו טוהסט איז גוט. אבער פון דער צווייטער זייט בעטן מיר: "ורוח קדשך אל תקח ממני", מיר ווילן בלייבן מיט השראת השכינה, וואס דאס קען מען נאר מיט שמחת החיים; ווי עס שטייט אז ווען יהושע האט געזאגט צו משה: "אדוני משה כלאם" - מען זאל איינשפארן אלדד און מידד, זאגט די גמרא אז ער האט געזאגט: "הטל עליהם צרכי ציבור והם כלים מאליהם" - לייג אויף זיי ארויף קהל'ישע אויפגאבעס, וועלן זיי ווערן אויס. איז מסביר איינע פון די בעלי תוספות אז ווען א מענטש ווערט פארנומען מיט דאגות און טרדות און ער פארלירט זיין שמחה, דאן פארלירט ער אויך זיין נבואה. דערפאר שרייט מען און מען בעט: "אל נא רפא נא לה" - שיק אונז פון אויבן א ישועה אונז צו ראטעוועז פון קלעם, לייז אויס די שכינה פון איר צער, מיר זאלן דיר קענען דינען מיט יראת שמים צו זיין אפגעהיטן פונעם עולם הזה, מיר זאלן האבן לפחות אביסל דערהויבנקייט און קלארקייט אין עבודת השם, זה לעומת זה, עס זאל זיין א קעגנזייטיגער כח צו אפשלאגן דאס שטורמיש פייער פון תאוות עולם הזה.

נישט וועלן צומישט פון 'גם זו לטובה' – בשעת'ן דאוונען

ריכטיג טאקע, יעדער איד גלויבט אינעם שיקזאל וואס דער אויבערשטער האט אים צוגעפירט, ער ווייסט און גלויבט אז אלעס וואס דער אויבערשטער טוט איז גוט פאר אים באמת - 'כל מה דעביד רחמנא לטב עביד', סיי אין גשמיות און סיי אין רוחניות, אין בני חיי און מזוני, אלעס איז לטובה נאר פארן אויבערשטן'ס כבוד. אבער די תפילה פון א איד איז דאס געשריי צום אויבערשטן, ווי א קליין קינד, מיט זיין מאמע לשון שפראך, צו בעטן אויף וואס עס גלוסט אים און אויף וואס עס קוועטשט אים - אן קיין חשבונות. און אזא איד קען פארשטיין אז אלעס וואס דרוקט אים, דרוקט אויך פאר דער שכינה, די שכינה איז מיט אים - אין יעדן שוועריגקייט און אין יעדן ווייטאג און פיין.

מען הייבט אן מיט א 'קול פשוט' – א געשריי אן קיין וועלט

מיר האבן אנגעהויבן מיט די ווערטער פון ספרים אז אין א צייט פון דינים דערמאנט מען נישט דעם נאמען פונעם קראנקן. אזוי אויך איז דא אסאך מאל וואס דער מענטש איז אזוי פארלוירן, אז ער ווייסט נישט וואס צו זאגן און אויף וואס צו בעטן, נאר פון זיין הארץ גליטשט זיך ארויס א קרעכץ מיט א געשריי, ווי א קינד וואס ווייניט און יאמערט אן קיין ווערטער. נאכדעם שפירט דער איד ווי זיין הארץ עפנט זיך אויף, צו בעטן אלעס וואס ער דארף.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן: גיב אונז דעם כח צו אויסרעדן צו דיר דאס גאנצע הארץ (מְשִׁיחַ), וואס דאס איז 'אורו של **משיח**'. מיר זאלן קענען - יעדער איינער - זיך אויסרעדן פאר דיר באמת פונעם פלאץ אוואו מען שטייט. יעדער זאל גלויבן אז דער בית המדרש אוואו מען דאוונט - דארט איז דער בית המקדש מעט, "כי ביתי בית תפילה". ווייל דער בית המקדש איז געווען א פלאץ ווי יעדער איז געקומען בעטן אויף זיינע פריוואטע באדערפענישן [ווי גאר שטארק אויסגעשמועסט אין אנהייב מלכים ב' ביי דער תפילה פון שלמה המלך], וועמען עס האט עפעס געפעלט, האט געברענגט א קרבן צום בית המקדש. ווייל דארט איז דער פלאץ פון שלימות - גארנישט פעלט נישט.

דער אויבערשטער זאל העלפן יעדער איינער זאל זוכה זיין אינעם פלאץ אוואו ער שטייט, צו דאוונען צו דיר, און אויסגיסן דאס הארץ פאר דיר. ער זאל גלויבן אז זיין צער איז צער השכינה. ער זאל האבן דעם כח זיך צו שלאגן מיט די מחשבות וואס דער יצר הרע לייגט אים אריין אין קאפ, מיט חשבונות פון: "וועמען מיינט ער טאקע, אז ער מיינט נישט די שכינה, נאר ער מיינט זיך". ער זאל וויסן מיט א זיכערקייט און א גאנצקייט: "איך בין א איד - און יעדער צער וואס איך האב איז צער השכינה".

דער אויבערשטער זאל העלפן יעדער זאל באמת זוכה זיין צו דער עבודה פון תפילה. מיר זאלן זוכה זיין צום בנין בית המקדש, וואס וועט אנגערופן 'בית תפילה', מיר זאלן זוכה זיין צום עבודת הקרבנות וואס אנטקעגן דעם האט מען מתקן געווען די דריי תפילות (לויט איינע פון די שיטות אין גמרא), במהרה בימינו אמן.

פֿשת שלח

נושא: רעד נישט קיין לשון הרע אויף דיין גשמיות

דער באדייט פון
'נסכים' אין עבודת
השם - תשובה מאהבה,
אויפהייבן אלע שווערע
מצבים און מאכן דערפון
גוטע ווייַן - אלעס איז
לטובה ולברכה

פרשת שלח

נושא: רעד נישט קיין לשון הרע אויף דיין גשמיות

דער באדייט פון 'נסכים' אין עבודת השם – תשובה מאהבה, אויפהייבן אלע שוועריקייטן מצבים און מאכן דערפון גוטע זויין – אלעס איז לטובה ולברכה

א. וויין האט געוואלדיגע כוחות אויף ביידע וועגן, אדער זיך אויפצוהייבן אדער אראפצופאלן אין די נידריגסטע פלעצער חס ושלום

מצות נסכים - א בשורה פאר אידן כדי זיי צו בארואיגן נאכן חטא המרגלים | דער טרייסט פון 'מצות נסכים' | וויין וואס ברענגט 'רע' | נעם וויין און ברענג דאס פאר א קרבן | דער כח פון איבערדרייען, דאס איז דער כח פון וויין דוקא | די גרויסקייט פון וויין, מען קוועטשט אויס דאס וואס איז באהאלטן אינעווייניג

ב. וויין דרייט אלעס איבער: מען קוועטשט אויס טרויבן און עס ווערט גוטע וויין - מען קוועטשט אויס פאסירונגען און מען זעט אז דארט איז באהאלטן בלויז גוטס

ניסוך היין נאכן חטא המרגלים | יוסף שיקט וויין פאר זיין פאטער יעקב | יוסף מיט די ברידער טרינקען וויין | די מרגלים שלעפן צוריק טרויבן | די מרגלים האבן אויסגעווען־קטשט וויין אויפן קרומען וועג | די נסכים פון וויין האבן פארראכטן דעם חטא המרגלים | חמשה עשר באב האט דער אויבערשטער מוחל געווען אויפן חטא המרגלים | דוקא דעמאלט גייען די בנות ישראל אין די 'ווייננגערטנער'

ג. די 'נסיונות המרגלים' פון היינטיגן דור: אראפרייסן דעם גוף און אלע גשמיות'דיגע מצבים, בפרט א אינגערמאן וואס גייט אריוס פון בית המדרש צו דער ארבעט

דער יצר הרע פון די מרגלים - איך בין נישט וועריד | לשון הרע אויף ארץ ישראל מיינט: לשון הרע אויפן גוף | 'נאר אינעם אויבערשטן זאל מען נישט מורד זיין' | דער שרעק וואס דער איד האט פון זיין גוף | גלויבן אז 'טובה הארץ מאוד מאוד' - מיין גוף איז הייליג | דער אויבערשטער ויל מיר - כאטש וואס עס גייט אריבער אויף מיר | יש ענין שנתהפך הכל לטובה | דער נסיון פון די מרגלים - דער טויש פון 'מדבר' קיין 'כנען' | דער נסיון פון א אינגערמאן - דער טויש פון בית המדרש קיין מאנהעטן | קוועטש אויס דיין טאג וועסטו זען וואספארא שיינקייטן קומען ארויס | טרינקען וויין שבת און יום טוב - אויפהייבן די גאנצע וואך

נושא: רעד נישט קיין לשון הרע אויף דיין גשמיות

א.

וויין האט געוואלדיגע כוחות אויף ביידע וועגן, אדער זיך אויפצוהייבן אדער אראפצופאלן אין די נידריגסטע פלעצער חס ושלום

אין די תורה הקדושה דער וואך - גלייך נאך דער פרשה פון 'מרגלים' - שטייט די פרשה פון נסכים:

"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל אֶרֶץ מוֹשְׁבֹתֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וְיַיִן לַנֶּסֶךְ רְבִיעִית הַהִין תַּעֲשֶׂה עַל הָעֹלָה אוֹ לַזָּבַח לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד"

(במדבר טו ב-ה).

אין אידישע איבערזעצונג: "רעד צו אידישע קינדער און זאג זיי, ווען ענק וועלן אנקומען צום לאנד וואס איך גיב ענק, און ענק וועלן ברענגען א קרבן אינעם בית המקדש, דעמאלט זאלן ענק גיסן וויין אויפן מזבח צוזאמען מיט יעדן קרבן וואס מען ברענגט".

מצות נסכים – א בשורה פאר אידן כדי זיי צו בארואיגן נאכן חטא המרגלים

עס איז באקאנט די וועריטער פון חז"ל וואס וועלט געברענגט אין אסאך פון די ראשונים (רש"י רמב"ן ועוד): דער אויבערשטער האט געזאגט די דאזיגע פרשה באלד נאך דער מעשה פון מרגלים, ווייל די אידן זענען געווען צובראכן און צושאסן ווען זיי האבן געהערט אז מען וועט יעצט מוזן זיין פערציג יאר אין מדבר. זיי האבן געטראכט: "וואס וועט דא זיין? אפשר וועט מען אין די קומענדיגע פערציג יאר נאכאמאל זינדיגן - און מיר וועלן מוזן דא בלייבן אויף אייביג? דערפאר האט דער אויבערשטער געהייסן פאר משה רבינו ער זאל אויסלערנען פאר די אידן די מצוות וואס זיי וועלן טון ווען זיי קומען אריין קיין ארץ ישראל, און דוקא מיט אט דעם לשון: "כי תבואו אל ארץ מושבותיכם", און נישט "ארץ כנען", כדי ארויסצוברענגען מיט דעם אז דאס לאנד איז שוין ענקער, און ענק וועלן יא אנקומען דארט אהין.

דער טרייסט פון 'מצות נסכים'

אבער מיט דעם אלעם איז פשוט און פארשטענדליך אז עס איז זיכער דא עפעס א ספעציעלע מעלה אין דער דאזיגער מצוה פון 'נסכים' - גיסן וויין, וואס צוליב דעם האט דער אויבערשטער בארואיגט די

אידן דווקא מיט אט דער מצוה. פאדערט זיך אריינצוקלערן און פארשטיין וואס איז דער פנימיות'דיגער דערהער פון דער מצוה.

וויין וואס ברענגט 'רע'

עס איז באקאנט אז וויין איז אזא סארט געטראנק וואס קען אראפברענגען דעם מענטש צו גאר א נידריגע שטופע, אזוי וויט אז ער קען ווערן שיכור וואס דאס איז דער נידריגסטער פלאץ - וואס דער מענטש ווערט מבוזה אויפן ערגסטן פארנעם. מען זעהט אפילו אז לויט איין דעה אין חז"ל, איז דער עץ הדעת געווען טרויבן, אדם און חוה האבן דאס אויסגעקוועטשט און געטרונקען וויין. קומט אויס אז וויין האט געברענגט טויט און פינסטערניש אויף דער וועלט, דורכדעם וואס אדם און חוה האבן געטרונקען פון דעם און געזינדיגט. אזוי אויך שפעטער, האט עס נאכאמאל געברענגט א קללה אויף דער וועלט בשעת חם מיט אלע זיינע קינדער זענען פארשאלטן געווארן אויף אייביג, צוליב די מעשה וואס עס האט פאסירט ביי נח דורך וויין. אא"וו האבן פאסירט דורכאויס די יארן אסאך שטרויכלונגען דורך וויין, און מען האט אסאך געליטן פון וויין.

נעם וויין און ברענג דאס פאר א קרבן

אבער פון דער אנדערער זייט, זעהט מען דא אין דער פרשה אז דוקא וויין האט דער אויבערשטער געהייסן גיסן אויפן מזבח נאכן מקריב זיין א קרבן. דאס איז צוליב דעם וואס א קרבן איז מכפר אויף עבירות, עס דערנענטערט דעם איד צום אויבערשטן, דעריבער גיסט מען דערנאך וויין, ארויסצוברענגען דערמיט אז די זעלבע זאך מיט וואס מען האט געזינדיגט, דאס שכרות פונעם מענטש, די נארישקייט, דאס זעלבסט ווערט איבערגעדרייט צו זכויות. דאס ווייזט אויפן כח פון תשובה מאהבה, וואס עס דרייט איבער פון עבירות צו מצוות.

דער כח פון איבערדרייען, דאס איז דער כח פון וויין דזקא

דאס זעלבסט איז דער כח פון וויין. וויין סימבאליזירט דעם כח פון איבערדרייען. מען נעמט פשוט'ע טרויבן וואס איז נישט מער ווי א זיסע פרוכט, אבער נאכדעם וואס מען קוועטשט עס אויס, ווערט דערפון געמצליך א נייע זאך, א גאר טייערע און חשוב'ע זאך, א זאך וואס הייבט אויף דעם קאפ פונעם מענטש און דערפריידט זיין הארץ. אט דאס איז דער כח פון תשובה מאהבה, דער מענטש נעמט זיינע מעשים און קוועטשט עס אויס, ביז עס ווערט דערפון הייליגע מצוות - דער רצון פון אויבערשטן.

די גרויסקייט פון וויין, מען קוועטשט אויס דאס וואס איז באהאלטן אינעווייניג

דאס איז די סיבה פארוואס מיר טרעפן אז וויין וואס ווערט געגעבן בקדושה איז גאר גאר גרויס; ווי מען זעהט אין פארשידענע פסוקים אין תנ"ך: "ויין ישמח לבב אנוש" (תהילים קד טו). "המשמח אלקים ואנשים" (שופטים ט יג). אין חז"ל טרעפן מיר אויך גרויסע אויסדרוקן (עירובין סה.): "אמר רבי חנינא כל המתפתה ביינו יש בו מדעת קונו, שנאמר וירח ה' את ריח הניחוח וגו'. אמר רבי חייא כל המתיישב ביינו יש בו דעת שבעים זקנים. אמר רבי חנין בר פפא כל שאין יין נשפך בתוך ביתו כמים אינו בכלל ברכה". אזא אויסדרוק פון "יש בו מדעת קונו" מיינט דאך אז דורך וויין איז מען זוכה צו השגת אלקות. אויך ווייסן מיר איבער דעם 'יין המשומר' וואס מען וועט טרונקען לעתיד לבא. פון אט די אלע פסוקים און

מימרות, קען מען אביסל זעהן די גרויסע מעלה פון וויין טאמער מען טרינקט עס יא אויפן ריכטיגן וועג - ווייל ווי געזאגט אין וויין ליגט דער כח פון איבערדרייען דאס שלעכטס צו גוטס.

ב.

וויין דרייט אלעס איבער: מען קוועטשט אויס טרויבן און עס ווערט גוטע וויין - מען קוועטשט אויס פאסירונגען און מען זעט אז דארט איז באהאלטן בלויז גוטס

ניסוך היין נאכן חטא המרגלים

דערפאר, שטייענדיג נאך די אלע חטאים אין מדבר, דער חטא העג' און דער חטא המרגלים, האט דער אויבערשטער באפוילן צו ברענגען וויין אויפן מזבח, כדי אויפצואווען קערמיט דעם כח פון תשובה; ווי דער הייליגער **ספורנו** זאגט: "ביזן חטא העגל, האט מען געברענגט קרבנות אן קיין מנחה און נסכים, און דער אויבערשטער האט עס אנגענומען לריח ניחוח. אבער אנגעהויבן פון נאכן חטא עג' האט מען שוין געמוזט ברענגען מנחות מיט נסכים ביי די קרבנות ציבור, און שפעטער, אנגעהויבן פון נאכן חטא המרגלים, האט מען שוין דאס געדארפט ברענגען אויך ביי קרבנות פון א יחיד". דער הסבר איז ווי דערמאנט, אז וויין האט דעם כח צו נעמען די נידריגסטע זאך און עס אויפהייבן ביזן העכסטן שטאפל - וואס דאס איז דער כח פון 'תשובה' וואס איז מהפך די עבירה צו 'זכיות'.

יוסף שיקט וויין פאר זיין פאטער יעקב

דאס איז אויך וואס יוסף הצדיק האט מרמז געווען פאר זיין טאטן יעקב גלייך נאכדעם וואס ער האט זיך אנטפלעקט צו די ברידער. ער האט אהיים געשיקט מיט זיי: "מטוב מצרים" (בראשית מה כג), ברענגט רש"י פון חז"ל: "ששלח לו יין ישן שדעת חכמים נוחה הימנו" - ער האט אים געשיקט אלטע וויין, וואס חכמים האבן הנאה דערפון. יוסף הצדיק האט מיט דעם מרמז געווען פאר יעקב אבינו: "טאטע, צוויי און צוואנציג יאר בין איך געווען אין די ערגסטע שמוציגסטע פלעצער אויף דער וועלט, אבער פונדעסטוועגן דאך איז ארויס געקומען פון דעם אלעם גוטע וויין, איך האב אויסגעקוועטשט אלע מיינע שווערקייטן און געמאכט דערפון השגות אלוקות, איך האב געטראפן דעם אויבערשטן וואס איז דארט באהאלטן, און איך האב אלעס איבערגעדרייט לטובה ולברכה".

יוסף מיט די ברידער טרינקען וויין

אזוי אויך ביי דער סעודה וואס יוסף האט געגעסן צוזאמען מיט אלע ברידער - נאך איידער ער האט זיך אנטפלעקט פאר זיי - שטייט אין פסוק: "וישתו וישכרו עמו" - זיי האבן געטרינקען און ג'שיכור'ט צוזאמען מיט אים. זאגן חז"ל (בר"ר מובא ברש"י): "ומיום שמכרוהו לא שתו יין, ולא הוא שתה יין, ואותו היום שתו" - פון ווען זיי האבן אים פארקויפט, האבן זיי נישט געטרינקען וויין, נישט זיי, און נישט ער, נאר יענעם טאג האבן זיי צום ערשטן מאל געטרונקען. וויל דורכאויס די אלע יארן האבן זיי זיך אויפגעפירט פארביטערט, ארויסצוברענגען זייער צער אויף אלעם וואס איז געשעהן, אבער איינמאל זיי האבן זיך געטראפן צוזאמען (די ברידער האבן טאקע נישט געוואוסט, אבער זייער נפש האט זיכער געשפירט עפעס),

האבן זיי אנגעהויבן צו זעהן און שפירן אז מען קען אויסקוועטשן אלע שווערי‌קייטן און טרעפן דארט דעם אויבערשטן, פונקט ווי די ווייַן וואס איז געווען באהאלטן אין די טרויבן.

די מרגלים שלעפן צוריק טרויבן

אינ'אמת'ן דארף מען פארשטיין: פון וואו האבן אידן געהאט וויין פאר ניסוך היין אינעם מדבר, עס וואקסט דאך נישט קיין טרויבן דארט? דער תירוץ שטייט אין **תרגום יונתן** (שה"ש א יד), "זיי האבן דאס געהאט פון די טרויבן וואס די מרגלים האבן אראפ געברענגט פון ארץ ישראל". פארשטייען מיר פון דעם א פשוט'ע נקודה: "טאקע פון די דאזיגע טרויבן וואס מיט דעם האבן זיי געזינדיגט, האט דער אויבערשטער געזאגט: "נעם דאס און ברענג פון דעם קרבנות! און דאס וועט ווייזן אז די תשובה פון אידן איז אנגענומען".

די מרגלים האבן אויסגעוועקטשט וויין אויפן קרזמען וזעג

אבער עס ליגט דא א טיפערן סוד. כאטש וואס די מרגלים האבן נישט געווואוסט פארוואס זיי נעמען טרויבן, פונדעסטוועגן דאך איז דא גילטיג דער כלל: 'אע"ג דאיהו לא חזי מזליהו חזי' - כאטש וואס זיי האבן נישט געזעהן האט זייער מזל געזעהן. זייער נפש האט געשפירט אינעווייניג, אז זייער ארבעט דא איז אויסצוקוועטשן וואס זיי זעהן און מאכן דערפון וויין. דאס מיינט, אז יעדע זאך וואס זיי זעהן זאלן זיי דערהערן אז דער אויבערשטער האט עס אזוי געפירט לטובה ולברכה. ווי צום ביישפיל: זיי האבן געזעהן אז עס איז דא אסאך לוויות, האבן זיי דאס אויסגעטייטשט מיט א קרומער בליק, זיי האבן געמאכט דערפון וויין וואס ברענגט א קללה. [דער מקור צו פארשטיין אז אלעס דרייט זיך דא ארום דעם סוד פון וויין, שטאמט פונעם פסוק: 'והימים ימי ביכורי ענבים', די תורה פארציילט נישט סתם אזוי וועלכע צייט עס איז געווען, נאר - דא ווייזט אונז די תורה אן דעם סוד פון חטא המרגלים. מיר זעהן טאקע אז דער היילי‌גער רבי שמשון מאסטראפוליא זי"ע ווייזט שוין אן א סוד וואס עס ליגט באהאלטן אין דעם פסוק, אז די מרגלים האבן געזען 'בכורי ענבם' - דאס הייסט דער 'בכור', דער אנהייב פון די אותיות 'ענבם', די אותיות וואס שטייען איידער דעם וואו‌רט, וואס דאס איז: ס'מ'א'ל].

די נסכים פון זויין האבן פארראכטן דעם חטא המרגלים

שפעטער, וועו דער אויבערשטער האט געהייסן נעמען די טרויבן און עס אויסקוועטשן, האט דער אויבערשטער אונז איבערגעגעבן דעם כח פון תשובה, דעם כח פון איבערדרייען. אז פון אלעם זאל ווערן 'דעת קונו', השגת אלוקות. און מיט דעם האט מען פארראכטן דעם חטא המרגלים וואס האבן נישט געטראפן קיין גוטע וויין, זיי האבן אלעס פארטייטשט אויף שלעכט.

חמשה עשר באב האט דער אויבערשטער מוחל געווען אויפן חטא המרגלים

נאך א פלאץ וואו מען זעהט דעם כח התשובה פון וויין, איז פון דאס וואס חז"ל זאגן (תענית פ"ד מ"ח): "לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכיפורים" - עס איז נישט געווען אזעלכע גוטע טעג פאר אידן, ווי ט"ו באב, און יום כיפור. יום כיפור האט דער אויבערשטער מוחל געווען פאר אידן אויפן חטא העגל, און חמשה עשר באב איז לויט איינע פון די שיטות אין גמרא (תענית ל:): "יום שכלו בו מתי מדבר" - אין דעם טאג האט מען אויפגעהערט צו שטארבן אין מדבר. דאס הייסט אז דער אויבערשטער האט מוחל געווען אויפן חטא המרגלים, וואס צוליב דעם איז מען געשטארבן אין מדבר.

דזקא דעמאלט גייען די בנות ישראל אין די 'וויינגערטנער'

דערפאר זענען די בנות ישראל ארויסגעגאנגען צו טאנצן אין די 'וויינגערטנער' דוקא אין דעם טאג; ווי דער לשון פון חז"ל: "יוצאות וחולות בכרמים" - זיי זענען ארויסגעגאנגען און האבן געטאנצט אין די וויינגערטנער. 'חולות' איז א לשון פון טאנצן (כמש"כ [תהלים] יהללו שמו במחול) דוקא אין די וויינגערטנער, ווייל דאס ברענגט ארויס די שמחה פון דעם טאג, אז דורך די תשובה האט מען זוכה געווען צו 'ניסוך היין', צו דערהערן אז מען קען ארויסקוועטשן פון יעדע זאך השגת אלוקות, און אפילו עוונות ווערן זכיות. 'חולות' איז טאקע אויך א לשון פון מחילה. (אויך שטייט דארט אין משנה אז אלע האבן אנגעטון ווייסע קליידער - ווייסע קליידער ברענגט ווידער ארויס דעם ענין פון מחילת עוונות).

ג.

די 'נסיונות המרגלים' פון היינטיגן דור: אראפרייסן דעם גוף און אלע גשמיות'דיגע מצבים, בפרט א אינגערמאן וואס גייט ארויס פון בית המדרש צו דער ארבעט

דער יצר הרע פון די מרגלים – איך בין נישט וועדד

מיר שטייען אין פרשת שלח, און אידישע קינדער ווילן זיך מחזק זיין געראטעוועט צו ווערן פון דער עצה פון מרגלים צו רעדן שלעכטס אויפן לאנד וואס דער אויבערשטער האט אונז געגעבן. מיר האבן שוין געלערנט באריכות די ווערטער פונעם **חפץ חיים** (שמירת הלשון פרשת שלח) אז דער יצר הרע פון מרגלים ליגט ביי יעדן איינעם אין הארצן, און ער וויל אראפווארפן דעם מענטש און אים דערווייטערן פון עבודת השם דורך אפאר סארט אופנים, און דער עיקר וועג איז, דורכדעם וואס ער לייגט אריין א מחשבה איינעם מענטש אז ער איז נישט וועדד.

לשון הרע אויף ארץ ישראל מיינט: לשון הרע אויפן גוף

מיר ווייסן אז דער אויבערשטער האט צוגעזאגט פאר אברהם אבינו צוויי זאכן צוזאמען: א קינד - 'יצחק' און א לאנד - 'ארץ ישראל'. ווייל איינס איז געבינדן מיטן צווייטן, 'ארץ ישראל' מיטן אידישן 'גוף'. ווען דער אויבערשטער זאגט: **"טובה הארץ מאוד מאוד"**, גייט דאס ארויף אויך אויפן הייליגן גוף פון א איד (תניא פמ"ט[סט]). די מרגלים האבן געזעהן די שוואכקייטן פון זייערע גשמיות'דיגע גופים, און פונעם גשמיות'דיגן לאנד, און זיי האבן נישט געגלויבט אין די ווערטער פונעם אויבערשטן און פון זיינע צדיקים: **"טובה הארץ מאוד מאוד"**. קומט אויס אז יעדער איד וועלכער קוקט אראפ אויף זיך, גייט אין די וועגן פון די מרגלים ח"ו.

'נאר איינעם אויבערשטן זאל מען נישט מזרד זיין'

מיר וועלן איבערזאגן די ווערטער פון **חפץ חיים**, וויאזוי ער ערקלערט די ווערטער פון כלב צו כלל ישראל: "כלב ענטפערט צוריק צו די מרגלים, אויף דער ערשטער טענה וואס ענק זאגן: 'אז דער

סט. שם. "ובנו בחרת מכל עם ולשון הוא הגוף החמרי הנדמה בחומריותי לגופי אומות העולם".

אויבערשטער האט נאר צוגעזאגט א לאנד אויב מיר וועלן זיין צדיקים', דאס איז א גרויסער טעות. ווייל דער אויבערשטער איז נישט מדקדק מיט א מענטש אויף אזא אופן, ער זאגט נישט: 'איך וועל דיר העלפן נאר אויב דו וועסט זיין א צדיק'. ער זאגט נאר, אויב דו וועסט זיין א מורד (א רעוואלטירער) חלילה, וועל איך דיר נישט העלפן. דאס האבן יהושע און כלב מרמז געווען וען זיי האבן געשריגן: **"אך בהוי'ה אל תמרודו"**, און כל זמן וואס א מענטש איז נישט קיין מורד אינעם אויבערשטן צו וועלן חלילה אויסרייסן זיינע מצוות בדוקא, קען ער האפן אויף אלעס גוטס".

דער שרעק וואס דער איד האט פון זיין גוף

דאס דארף באגלייטן יעדן איד וואס קוקט אויף זיין גוף, און ער זעהט: **"אפס כי עז העם"** - ער האט שוין פרובירט זיך אפצורייסן פון די תאוות עולם הזה, ער וואלט אזוי געוואלט לעבן אין א מדבר און עסן מן, און אט שטייט ער יעצט ביים נסיון פון מרגלים, ער קוקט אויף די קנאה, תאוה און כבוד וואס ער האט, דאס זענען ווי די ריזן וואס די מרגלים האבן געזעהן אין ארץ ישראל, און ער שטייט און ווייטאגט אז נאך אזויפיל יארן פון שווערע הארעוואניע, שטייט ער ווידער אינעם זעלבן פלאץ, מיט עזות און שלעכטע רצונות.

גלויבן אז 'טובה הארץ מאוד מאוד' – מיין גוף איז הייליג

אבער די עבודה פון א איד איז צו זאגן: **"טובה הארץ מאוד מאוד"**. צו נעמען די **"ימי בכורי ענבים"**, די גרויסע טרויבן וואס ער טרעפט אין זיין פארגרעבטן גוף, און עס אויסקוועטשן און מאכן דערפון פיינע רייכע טייערע ווין. דער מענטש זאל זעהן, אז מען קען נעמען דעם גאנצן גוף מיט אלע זיינע שוואכקייטן און עס אויפהייבן, מען קען עס אויסקוועטשן און גיסן אויפן מזבח. און אפילו עס איז אריבער וואס עס איז אריבער, וועט אלעס איבערגעדרייט לטובה ולברכה.

דער אזיבערשטער וויל מיר – כאטש וואס עס גייט אריבער אויף מיר

די נסיונות וואס די מרגלים האבן געהאט - קענען מיר באמת גארנישט פארשטיין. איין זאך איז אבער קלאר, אפילו אויב עס איז אריבער אויף זיי וואס עס איז אריבער, פונדעסטוועגן דאך, טאמער זיי וואלטן ווען אהיים געקומען מיט א זיכערקייט אז זיי זענען די שלוחים פון כלל ישראל, און זיי האבן דעם כח פון גאנץ כלל ישראל, און זיי וואלטן צוריק געקומען צום צדיק - משה רבינו, וואלטן זיי געהאט דעם כח צו זאגן: "עס איז טאקע אריבער אויף אונז וואס עס איז אריבער, אבער דאס וויסן מיר קלאר: "דער אויבערשטער וויל אונז". וואלטן זיי דאך מיט דעם אויפגעהויבן אלע פערציג טעג, און עס אויסגעקוועטשט און געמאכט דערפון פיינע ווין. אויף כלב בן יפונה איז אויך אריבער וואס עס איז אריבער אויף אים, און דאס איז טאקע געווען זיין כח וואס האט אים מחזק געווען און דערהאלטן.

יש ענין שנתהפך הכל לטובה

אזוי איז אויך ביי יעדן איינעם. יעדער האט פון דער דאזיגער מעשה, עס גייט אריבער אויף אים טונקעלע און שווערע זמנים. אבער אויב וועט ער פארשטיין און דערהערן אז אלעס איז לטובה ולברכה, דער אויבערשטער האט אים ליב און וויל אים, נישט קיין חילוק וואס עס גייט אריבער אויף אים, וועט ער אודאי זוכה זיין צו איבערדרייען אלעס פון זדונות צו זכיות - פון עבירות צו מצות, און זוכה זיין צו אן עכטע און גאנצע תשובה מאהבה.

דער נסיון פון די מרגלים – דער טויש פון 'מדבר' קיין 'כנען'

די מרגלים זענען ארויס געקומען פון די ענני הכבוד אין מדבר וואו זיי האבן געזעהן נאר גוטס, און זענען אריין געקומען אין לאנד כנען וואס איז געווען פול מיט שמוץ און טומאה, דאס ערגסטע פון דאס ערגסטע. און טאקע דארט האט זיך אויפגעוועקט ביי זיי די אלע שוועכע און דערווייטערטע מחשבות וואס זיי זענען דורכגעפאלן דערין.

דער נסיון פון א אינגערמאן – דער טויש פון בית המדרש קיין מאנהעטן

אזוי איז אויך מיט יעדער אינגערמאן וואס דארף ארויס גיין פון בית מדרש - דער פלאץ וואו עס הערשט א רוח פון קדושה און טהרה, א בית המקדש מעט, און לויטן אויבערשטנ'ס באפעל גייט ער ארויס אויפן גאס אהיימצוברענגען פרנסה, און ער זעהט א שמוציגע גשמיות'דיגע וועלט, גויים - וואס זייער גאנצע מציאות איז שמוץ אין ביליגקייט, און ער טרעפט זיך אינעם זעלבן נסיון ווי די מרגלים, ער זעהט אז "וועלט בלייבט וועלט", ער ברענגט אהיים פון די גרויסע מאדנע פירות וואס ער האט געטראפן אינדרויסן... און ער זיצט און קרעכצט אויף זיין ביטערן שיקזאל, אויף דעם וואס ער דארף זיך נעבען דרייען אין וועלט, צו ארבעטן אויף פרנסה.

קוועטש אויס דיין טאג וועסטו זען וואספארא שיינקייטן קומען ארויס

און דאן, אויב איז ער זוכה זיך צו מתבודד זיין אביסעלע אינדרויסן פון שטאט אדער אין א פארמאכטן צימער, הייבט ער אן צו פארשטיין דעם כח פון תשובה וואס קומט ארויס דורך ניסוך היין. פונקט ווי מען קען מאכן פון טרויבן - וויין, אזוי אויך קען מען נעמען אלע גשמיות'דיגע מעשים פון א גאנצן טאג, און מאכן דערפון תענוגים און שעשועים פארן אויבערשטן. ער פארשטייט אז נסיונות איז טאקע דא בשפע, אבער דער אויבערשטער האט פארט געהייסן גיסן דוקא וויין.

טרינקען וויין שבת און יום טוב – אויפהייבן די גאנצע וואך

אויף למעשה צו טרינקען וויין, דארף מען זיך זייער אפהיטן פון טרונקען וויין וועז מען טאר נישט, סתם צו פארברענגען מיט שיכרות; ווי די משנה זאגט: 'יין של צהרים' (אבות פ"ג מ"י). אבער אין די זמנים וואס די חכמים האבן אוועקגעשטעלט צו טרינקען וויין, קידוש, ברכת המזון, ביי א זמן פון א שמחה א.א.וו. דאן פארשטייט דער איד, אז מיט זיין התנהגות על פי תורה לויט די כללים וואס די חכמים האבן אוועקגעשטעלט - באקומט ער דעם כח פונעם וויין אויפצוהייבן אלעס.

נאך וואס מיר האבן זוכה געווען צו הערן די פרשה פון ניסוך היין ביי קריאת התורה, בעטן אידישע קינדער ביים אויבערשטן: זאלן מיר זוכה זיין צו דערהערן דעם סוד פון ניסוך היין, זוכה זיין מקריב צו זיין קרבנות אויפן מזבח און ברענגען נסכים. מיר זאלן שוין זוכה זיין צו אורו של משיח - וואס דעמאלט וועט דער אויבערשטער ארויסנעמען דעם יין המשומר, און דוד המלך וועט זאגן: "אני אברך ולי נאה לברך"; ווי די גמרא זאגט (פסחים קיט:). ווייל דוד המולך האט דעם כח פון וויין, צו נעמען די גאנצע פארגאנגענהייט עס אויסקוועטשן און אויפהייבן לטובה ולברכה, דורכן כח פון תשובה מאהבה, דורכן וויין וואס קען אראפקלאפן דעם מענטש צו א פראסטקייט, און דוקא דאס הייבט אויף דעם מענטש גאר הויעך - דאס ווייזט אויף דער כח התשובה וואס נעמט עבירות, און דרייט עס איבער אויף מצוות.

דאס וויין וואס מען האט געברענגט אין בית המקדש האט געמוזט ווערן צוקוועטשט דורך די פוס: "אלא מן הרגליות" (מנחות פו:). ווייל מיט דעם איז מען מתקן דעם חטא פון 'מרגלים', וואס איז א לשון פון פוס. אויך איז מען מתקן דעם חטא פונעם נחש וואס האט פארזינדיגט חוה מיט אויסגעקוועטשטע טרויבן. און ווען מען קוועטשט אויס טרויבן בקדושה, דאס הייסט - אז מען טוט תשובה מאהבה, און מען גלויבט אז יעדע זאך וואס פאסירט איז באהאלטן דארטן דעם אויבערשטנ'ס כבוד - דאן קען מען אלעס מתקן זיין.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו תשובה מאהבה, א תשובה וואס דרייט איבער אלעס אויף דער זייט פון קדושה. יעדער איינער זאל דערהערן אויף זיך אליינס אלעס וואס מען האט געערעדט, אז אויך ער קען אלעס אויפהייבן מיט דעם דערהער. ער זאל קענען בענטשן און דאנקען דעם אויבערשטן - אויף אלע זיינע אייגענע מעשים - "בורא פרי הגפן", און נישט נאר "בורא פרי העץ". ער זאל זוכה זיין צו וויין וואס 'יש בו מדעת קונו', השגת אלוקות. מיר זאלן זוכה זיין צום בנין בית המקדש, צו מקריב זיין קרבנות און גיסן וויין אויפן מזבח, און מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

נושא: נישט גנב'ענען פון אויבערשטן

רעדן צום אויבערשטן
אלעס, אפילו די
שוועריגסטע מצבים
וועלן דער מענטש האט
שלעכטע רצונות,
אבער פון אויבערשטן
באהאלט מען זיך נישט
און מען גנב'ט נישט

פרשת קרח

נושא: נישט גנב'ענען פון אויבערשטן

רעדן צום אויבערשטן אלעס, אפילו די שווערסטע מצבים ווען דער מענטש האט שלעכטע רצונות, אבער פון אויבערשטן באהאלט מען זיך נישט אוון מען גנב'ט נישט

א. משה רבינו וויל אז קרח זאל אויסנוצן די נאכט אויף ישוב הדעת און התבודדות, אזוי וועט ער זיך כאפן זיין טעות

שלאף זיך איבער א נאכט | יעדן אינדערפרי ווערט דער אמת אויפגעפרישט | ניין אין די וועגן פון משה און אויפפרישן דעם אמת מיט אמונה | התבודדות ביינאכט - פרישט אויף די אמונה | קרח האט נישט געהאט קיין התבודדות

ב. א מענטש טאר קיינמאל נישט פארלירן זיין נאנטקייט צום אויבערשטן - אפילו בשעת עבירה רח"ל

א באליבטער און באגלייבטער חבר צו פארציילן אלעס, אויך די שווערע מינוטן | רעדן צום אויבערשטן ווי צו א חבר | ער שעמט זיך צו בעטן אויף געוויסע זאכן | ער באהאלט פונעם אויבערשטן געוויסע זאכן - וואס ער בעט נישט | ווי אזוי קענסטו טון עפעס, אן בעטן אויף דעם? | וועמען נארסטו דא? | אומלעגאלע זאכן בעט מען נישט דעם קעניג - נאר דעם שווינדלער | וועמען וועסטו בעטן אן אומאויסגעהאלטענע זאך - אויב נישט דעם אויבערשטן? | אויב דו בעטסט נישט - ביסטו א טאפלטער גנב | דער חילוק צווישן א גנב ביז א גזלן | ער גנב'ט פונעם אויבערשטן כביכול | 'מלך עלוב' - דער קעניג וואס העלפט די וועלכע זינדיגן אנטקעגן אים | נאר אזא איינער וואס בעט אויף אלעם | א דוגמא פון התבודדות | בכל דרכיך דעהו - אפילו לדבר עבירה | די תפילה פונעם גנב אינמיטן גנב'ענען | וואס איז ערגער פון טון אן עבירה?

ג. דער וואס בעט דעם אויבערשטן בשעת די עבירה איז זיין תשובה אסאך נענטער, שנעלער און גרינגער

ער איז נישט באקוועם מיט דער עבירה | קרח, בעט דעם אויבערשטן אויף דיינע שטיקלעך | דאס התבודדות פון קרח אינמיטן דער נאכט | חלבנה מיט לבונה

נושא: נישט גנב'ענען פון אויבערשטן

א.

משה רבינו וויל אז קרח זאל אויסנוצן די נאכט אויף ישוב הדעת און התבודדות, אזוי וועט ער זיך כאפן זיין טעות

די תורה הקדושה זאגט דער וואך אינמיטן דעם ברען פונעם מחלוקת אויף משה רבינו:

"וַיְדַבֵּר אֶל קֹרַח וְאֶל כָּל עֲדָתוֹ לֵאמֹר בֹּקֶר וְיֹדַע ה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ וְאֶת הַקָּדוֹשׁ וְהִקְרִיב אֵלָיו וְאֵת אֲשֶׁר יִבְחַר בּוֹ יַקְרִיב אֵלָיו" (במדבר טז ה).

אין אידישע איבערזעצונג: "משה האט גערעדט צו קרח און צו זיינע לייט, לאמיר ווארטן ביז אינדערפרי, דאן וועלן מיר וויסן וועמען דער אויבערשטער האט אויסגעוועלט, ווען מיר וועלן זעהן וועמענס קטורת ער נעמט אן".

שלאף זיך איבער א נאכט

עס איז באקאנט די ווערטער פון הרה"ק **רבי פנחס מקאריץ** זי"ע, אז משה האט געהאפט מיטן גאנצן הארץ אז קרח וועט זיך אויסשלאפן, דורכדעם וועט ער באקומען אביסל פרישקייט מיט ישוב הדעת, און ער וועט זיך אויפכאפן פון זיינע נארישע קריגעריין. אבער דער יצר הרע האט זיך געשטארקט אויף אים, און אנשטאט ער זאל גיין שלאפן און זיך איבערקלערן, איז ער אויפגעבליבן יענע נאכט, און געטריבן שפאס מיט ליצנות פון משה רבינו ר"ל, ביז דער סוף זיינער איז געווען זייער ביטער.

יעדן אינדערפרי וזערט דער אמת אויפגעפרישט

אויף דעם שניט שטייט אין **ליקו"ה** א הסבר מיט גרויס אריכות (הכשר כלים ה"ד אות מח[ע]): "משה האט געזעהן ווי קרח שטארקט זיך מורא'דיג שטארק מיט זיין מחלוקת, ביז כמעט אלע אידן זענען אים

ע. לקו"ה (שם אות מח) וזה שנאמר במחלקת קרח, "בקר וידע ה' את אשר לו וכו'", 'בקר' דיקא, כי משה ראה שקרח מתגבר מאד במחלקת עד שכמעט כל ישראל נסותו אחריו, עד שנדמה להחלושי כח שבישראל שנטו אחרי משה שאי אפשר לעמד נגדו. על כן אמר משה, "בקר וידע ה' וכו'", כי בכל יום ויום מתגבר האמת על השקר, כי ה' יתברך מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, כי בכל יום הוא יתברך פותח דלתות שערי מזרח ובוקע חלוני רקיע ומאיר לעולם כלו וכו'. ועקר אור כל האורות הוא האמת, שהוא ה' יתברך בעצמו שהוא אור כל האורות, כמו שנאמר, "ה' אורי וישעי וכו'". (וכמו שנאמר בהתורה צהר תעשה לתבה וכו' בסימן קיב). וזהו בחינת עקר כל הברורים שנעשים בכל יום ויום (כמובא בכתבי האר"י, זכרונו לברכה. כי עקר כל הברורים, דהיינו שנתברר הטוב מהרע הוא מה שנתברר האמת מהשקר, כי האמת הוא עצם הטוב, והשקר הוא הרע והטמאה (כמו שמבאר בהתורה אמר רבי עקיבא וכו'). ועל כן בכל יום ויום שמתבררים בו ברורים חדשים שנתברר הטוב מהרע, מתברר האמת מן השקר, כי זה עקר הברור כנ"ל. ומשם עקר זריחת אור החמה והלבנה בכל יום ויום.

נאכגעגאנגען, און עס האט אויסגעקוקט פאר די אידן וואס זענען געבליבן מיט משה, אז נאך אביסל קען מען נישט שטיין אנטקעגן אים. דערפאר האט משה געזאגט: לאמיר ווארטן אויף אינדערפריה, ווייל יעדן טאג פרישט זיך אויף דער אמת, וועט דער אויבערשטער באשאפט זיין גאנצע וועלט פון פריש, 'המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית', און מיר זאגן ביים דאוונענען (שחרית שבת קודש) 'הפותח בכל יום דלתות שערי מזרח ובוקע חלוני רקיע וכו' ומאיר לעולם כולו' - ער מאכט אויף די טויערן פון מזרח, עפנט די פענסטער פון הימל און מאכט ליכטיג די גאנצע וועלט. און ווי מיר ווייסן אז עס איז נישט פארהאן נאך אזא ליכטיגקייט ווי 'אמת' - פארשטייען מיר אז וועט עס שטייט אז דער אויבערשטער שיינט אויף די וועלט יעדן אינדערפריה, מיינט עס דאך אז ער שיינט אריין אין די נבראים דעם אמת".

גיין אין די זועגן פון משה און אויפפרישן דעם אמת מיט אמונה

אביסל גרונטליכער קען מען פארשטיין וואס משה רבינו האט געמיינט צו זאגן מיטן: 'בוקר ויודע השם'. מיר ווייסן דאך וואס עס שטייט אין זוהר (תיקונ"ז קיד.): 'אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא' - עס איז דא אין יעדן דור א צדיק וואס איז אין דער בחינה פון משה, ער פירט כלל ישראל און ווייזט זיי דעם וועג. בפרט איז דאס פאסיג צו זאגן אויף דער עבודה פון צדיקים וואס לערנען אונז אויס צו טון די עבודה פון משה רבינו ממש - צו רעדן צום אויבערשטן ווי צו א חבר, וואס אזוי האט משה געריידט צום אויבערשטן: "כאשר ידבר איש אל רעהו" (שמות לג יא). די צדיקים זענען ממשיך אט די עבודה פון משה, מיר זאלן אויך האבן א חלק אין דעם. דער **מאור עינים** זאגט דאך אז יעדער איד האט אין זיך א בחינה פון משה; ווי ער שרייבט: "ולא ידע איש את קבורתו פירוש שלא ידעו היכן משה קבור וגנוז כי באמת הוא נגנז ונקבר בדעת של כל אחד ואחד מישראל" (מאור עיניים תרומה). אין אנדערע ווערטער מיינט דאס אז יעדער איד האט אין א געוויסן זין דעם כח צו לעבן ווי משה רבינו האט געלעבט. דאס לערנען אונז אויס די צדיקים, צו לעבן מיט דער עבודה פון משה רבינו - 'כאשר ידבר איש אל רעהו'.

התבודדות ביינאכט – פרישט אויף די אמונה

בפרט אויב איז מען זוכה צו מקיים זיין וואס די צדיקים זאגן, צו רעדן צום אויבערשטן אין די נאכט שעות - "הניעור בלילה" (ל"מ קמא נ"ב), וואס דעמאלט איז די צייט וואס עס פרישט זיך אויף די אמונה, "ואמונתך בלילות", ווי אויבנדערמאנט אז די גאנצע בריאה פרישט זיך אויף אין די נאכט שעות, און עס ווערט קלאר נאכאמאל דער אמת און אמונה, אזא איינער איז זוכה אז אינדערפריה ווערט אויסגעשפרייט אויף אים א "חוט של חסד", א ליכטיגקייט פון נאנטקייט צום אויבערשטן.

קרח האט נישט געהאט קיין התבודדות

ווען קרח וואלט זיך אביסל מתבודד געווען יענע נאכט, ער וואלט געווען אביסל מיט זיך אליינס, און נישט ארום געלאכט מיט אנדערע, דאן וואלט ער באקומען א געוויסע פרישקייט, און ער וואלט אודאי תשובה געטון. שטייענדיג אין דער פרשה, איז דאך אודאי יעצט א פאסיגע צייט זיך צו מחזק זיין אביסעלע אין דעם ענין, אין דער עבודה פון התבודדות, אין דער עבודה פון משה - צו רעדן צום אויבערשטן פונקט ווי מען רעדט צו א חבר.

ב.

א מענטש טאר קיינמאל נישט פארלירן זיין נאנטקייט צום אויבערשטן - אפילו בשעת עבירה רח"ל

א באליבטער און באגלייבטער חבר צו פארציילן אלעס, אויך די שווערע מינוטן

יעדער איינער האט דאך אודאי גאר גוטע רצונות, מיט שטארקע בענקענישן צום אויבערשטן, ער גלוסט און גייט אויס צו טון דעם רצון פון אויבערשטן, און מען דארף טאקע רעדן צום אויבערשטן און אויסשמועסן די אלע גוטע רצונות און השתוקקות (ל"מ קמא לא). אבער עס איז דא אמאל וואס דער מענטש האט אזעלכע שווערקייטן אויפן הארץ, ער איז אזוי פארפלאנטערט און פארדרייט, וואס אויף דעם דארף מען א חבר זיך אויסצושמועסן; ווי מען זעהט אז יהודה האט געהאט א חבר 'חירה' (בראשית לח), און דער רבי ר' **בונם פון פרשיסחא** זי"ע רעדט ארום אז מען דארף זיך לערנען פון דעם וואס יהודה האט פארציילט פאר חירה איבער דעם גרויסן עבירה וואס ער האט געטון, און פונדעסטוועגן דאך זענען זיי געבליבן די זעלבע געטרייע חברים, חירה האט אים געגעבן עצות און טרייסט[עא].

רעדן צום אויבערשטן ווי צו א חבר

אויב אזוי, אודאי און אודאי דארף מען זיך קענען אויסשמועסן פארן אויבערשטן די שווערסטע געפילן, אויך די טונקלסטע געדאנקען פון הארץ, ווייל ווער איז נאך א גרעסערער חבר צו אונז ווי דער אויבערשטער; ווי דער פסוק זאגט "רער ורע אביך" - דער אויבערשטער איז דיין חבר און דער חבר פון דיין פאטער (משלי כז י. עיי' רש"י). דארף מען דאך מקיים זיין די ווערטער פון רבי ר' בונם וואס זאגט: "יעדער מענטש דארף האבן א באגלייבטער און באליבטער חבר, וואס ער זאל אים קענען פארציילן זיין גאנצע הארץ, אויך זיינע שלעכטע מעשים", און פארציילן אלעס פארן אויבערשטן.

ער שעמט זיך צו בעטן אויף געזונטס זאכן

עס איז טאקע גאר באַ'טעמ'ט און געשמאק צו קומען צום אויבערשטן און אנהייבן צו דאוונען און בעטן אויף רוחניות'דיגע דערהויבענע געברויכן, מען זאל קענען לערנען מיט התמדה, דאוונען מיט כוונה, אא"וו אלע אנגענומענע מסודר'דיגע תחינות און בקשות. אבער, עס איז פארהאן אויך אנדערע זאכן וואס ליגן און דרוקן אויפן הארץ פונעם מענטש, און ער שעמט זיך צו רעדן וועגן דעם, ער ווייסט נישט אז דער עיקר תפלה איז דוקא פונעם פלאץ אוואו ער שטייט, אן אמת'דיג געבעט פון הארץ ארויס.

ער באהאלט פונעם אויבערשטן געזונטס זאכן - וואס ער בעט נישט

עס איז אסאך גרינגער צו בעטן נאר אויף גוטע און חשוב'ע זאכן, און טאקע פון גרויס יראת שמים האט ער מורא צו בעטן אויף די זאכן וואס זיין הארץ באגערט, ווייל ענדע איז ער נאך נישט אפגעזונדערט

עא. ספר קול מבשר ח"א - פרשת וישב

יג. וישלח יהודה את גדי העזים ביד רעהו העדולמי, וכו' (בראשית כ"ח כ). הרבי רבי בונם זי"ע אמר, כל אדם צריך להיות לו חבר ואוהב נאמן, שיהיה ביכולתו לספר לו את כל נקודת לבבו, אפילו בגנות מעשיו. כמו שהיה ליהודה - חירה רעהו. והיה משלח על ידו את גדי העזים לידי תמר. [שש"ק אות רל"ח]. ובספר "חיי יצחק" (כת"י) כתב את דברי הרר"ב זי"ע בשינוי מעט. שאמר, שמענין יהודה ותמר, ואיך ששלח את גדי העזים על ידי חירה רעהו, יש ללמוד מה הוא ידיד נאמן. כי יהודה סיפר לו את העבירה הגדולה שעשה, וגם אחרי שסיפר לו, נשאר חירה ליהודה, ידיד נאמן. ולא ירד ערכו בעיניו אפילו בכי הוא זה. [שמחת יהונתן וישב, אות ח']:

פון עולם הזה, און רוב טאג ווערט ער צוגעצויגן און ער גלוסט צו נארישקייטן פון עולם הזה. און מיר רעדן נישט פון עבירות ח"ו, נאר א פשוט'ער ערליכער איד, וואס ער גלוסט צו געווינסע באקוועמליכקייטן, אדער געווינסע הנאות וואס דער וועלט שטעלט צו, אבער וועו ער קומט צום אויבערשטן - רעדט ער נישט וועגן דעם, ווייל ער שעמט זיך, ער וויסט אז נישט אויף דעם האט אים דער אויבערשטער אראפ געשיקט אויף דער וועלט.

וזי אזוי קענסטו טון עפעס, אן בעטן אויף דעם?

אבער אויב וועט ער זיך אפשטעלן א מינוט און טראכטן אביסל, וועט ער זעהן אז ער נארט קיינעם נישט אפ - נאר זיך אליינס. ווייל די אלע גשמיות'דיגע זאכן וואס ער וויל און גלוסט צו דעם, און ער ארבעט טעג און וואכן אנצוקומען צו דעם, ער קריכט אויף גראדע וועט צו דערגרייכן דאס וואס ער ויל, קען אים גארנישט אין דער וועלט נענטער מאכן מיט איין אינטש צו דאס וואס ער ויל - אן דעם אויבערשטן. אפילו אויב ער וועט זיין גאר קלוג, רייך און שטארק, אדער ער וועט האבן אסאך זכותים, אדער מזל, קען ער גארנישט טון אן דעם אויבערשטן. דאס איז דאך דער אלף-בית פון אמונה, דער אויבערשטער איז אלעס, און מען קען גארנישט דערגרייכן אן אים.

וזעמען נארסטו דא?

אויב אזוי פארוואס נארט ער זיך אליינס אויס, וועו ער פרובירט גאנצעטע שעות צו דערגרייכן עפעס, אבער וועו ער שטעלט זיך דאוועגען אדער רעדן צום אויבערשטן - רעדט ער נישט וועגן דעם, מיט א טענה אז עס פאסט נישט צו רעדן צום אויבערשטן וועגן אזעלכע שטותים? דאס איז דאך אזא ביטערע טעות, ווייל עס איז דאך נישטא קיין שום קלייניקייט אויף דער וועלט וואס מען קען דערגרייכן אן דעם אויבערשטן. איז פארוואס מאכסטו זיך אזוי תם'עוואטע פארן אויבערשטן, צו אינגארירן דאס וואס עס ברענט דיר, וועו דו גייסט נאכדעם איבערקערן א וועלט דאס צו דערגרייכן?

אומלעגאלע זאכן בעט מען נישט דעם קעניג - נאר דעם שזוינדלער

ביי א מלך בשר ודם פאסט זיך צו זאגן, אויב דו ווילסט האבן עפעס וואס דער מלך האלט נישט דערפון, דאן גיי נישט צו אים דאס בעטן, ווייל ער וועט זיך גאר שטארק אויפרעגן אויף דיר. נאר גיי אריבער דעם גרענץ צו א דערנעבנדיג לאנד, דארט וועסטו טרעפן א מלך וואס דו קענסט בעטן פון אים די דאזיגע זאך. אבער דאס קען מען זאגן נאר ביי א מלך בשר ודם, וואס ער קען דיר סיי ווי נישט העלפן אויף אלעם, אין צוגאב, איז ער נישט דער איינציגסטער קעניג אויף דער וועלט - טאמער וועט ער נישט גיבן וועט עס א צווייטער אויסטיילן.

וזעמען וועסטו בעטן אן אומאויסגעהאלטענע זאך - אויב נישט דעם אויבערשטן?

אנדערש איז אבער ביים מלך מלכי המלכים, וואס צו אים געהערט די גאנצע וועלט, קיין שום מענטש בייגט נישט זיין קליין פינגערל, אן דעם וואס מען רופט אויס אויבן אין הימל; ווי חז"ל זאגן: 'אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, עד שמכריזין עליו מלמעלה' (חולין ז:). אויב אזוי, וואס וועט דער מענטש פארדינען פון דעם וואס ער וועט זיך אפהאלטן פון צו בעטן דעם אויבערשטן וואס ער ויל, נאר ער וועט פרובירן עס צו באקומען אליין? פארוואס זאל ער זיך מאכן ווי כאילו ער באהאלט די זאך פונעם אויבערשטן? צו וועמען וועסטו גיין? וועמען דען וועסטו דאס בעטן? ריכטיג דו שעמסט זיך טאקע - און מיט רעכט - צו

בעטן די דאזיגע זאך פון אויבערשטן, אבער וועמען מיינסטו אז דו נארסט דא אויס וועז דו מיינסט אז דו קענסט עס אליינס דערגרייכן - אן דעם אויבערשטן?

אויב דו בעטסט נישט - ביסטו א טאפלטער גנב

מען קען זאגן א משל צו דעם: א גנב האט זיך געוואלט אריינברעכן אין א הויז, און ער האט געדארפט האבן עלעקטראנישע כוחות צו אויפשניידן די טיר, האט ער איינגעשטעקט דעם דראט פון זיין גרויסן זעג אינעם שטעקער (פלאָג) פון דער דירה וואס ער האלט אינמיטן אויפברעכן. פארשטייט יעדער איינער אז די חוצפה איז מורא'דיג גרויס, נישט נאר ער בא'גנב'עט דאס הויז, נאר ער נוצט נאך דעם עלעקטערישן כח פונעם הויז - כדי צו קענען גנב'ענען. פונקט אזוי איז דער וואס מאכט זיך ווי כאילו ער גנב'עט פון אויבערשטן. נישט נאר וואס ער טוט עפעס וואס איז נישט אזוי אויסגעהאלטן, נאר ער טוט עס נאך גע'גנב'טערהייט, עס צו נעמען אן רשות, צו זאגן חלילה אז ער קען עפעס דערגרייכן אן בעטן דעם אויבערשטן.

דער חילוק צווישן א גנב ביז א גזלן

אט דאס איז וואס די גמרא זאגט אינעם חילוק צווישן א גנב ביז א גזלן. דער גזלן וואס גנב'עט אינמיטן טאג ווען אלע זעהן - ער דארף נאר באצאלן דאפלט, אבער דער גנב וואס קומט באהאלטענערהייט אינמיטן דער נאכט - ער דארף באצאלן פיר אדער פינף מאל - לויט די דינים וואס עס שטייט דארט. די סיבה דערצו זאגט די גמרא[עב]: "א גנב איז ערגער פון א גזלן, ווייל דער גזלן האט נישט מורא פון מענטשן און ער האט אויך נישט מורא פון אויבערשטן, אבער דער גנב וואס האט יא מורא פון מענטשן, נו, פארוואס האט ער נישט מורא אויך פון אויבערשטן". דאס הייסט, אז כאטש וואס דער גזלן איז זייער נידריג און שלעכט מיט דעם וואס ער האט נישט מורא פון אויבערשטן, אבער לכל הפחות האט ער אויך נישט מורא פון מענטשן. אבער דער גנב פירט זיך אויף ווי כאילו עס איז נישטא קיין אויבערשטער חס ושלום.

ער גנב'ט פונעם אויבערשטן כביכול

דאס זעלבע קען מען זאגן אויף דער וואס בעט דעם אויבערשטן אויך ווען ער טוט וואס מען טאר נישט - ער איז אזוי ווי א גזלן, ער באהאלט זיך נישט פונעם אויבערשטן ווען ער טוט אן עבירה, דאס הייסט אז ער לייקנט נישט אינעם מציאות פונעם אויבערשטן, אז אן אים קען מען גארנישט. אבער דער וואס איז א גנב, ער טראכט אז דער אויבערשטער איז נישט אין צימער ווען ער זינדיגט, אזא איינער שטייט אסאך אסאך ערגער.

'מלך עלוב' - דער קעניג וואס העלפט די וועלכע זינדיגן אנטקעגן אים

אזוי צו אזוי קען א איד נישט טון גארנישט אן דעם אויבערשטן, און אפילו ווען ער זינדיגט ח"ו באקומט ער חיות פון אויבערשטן; ווי מיר טרעפן אין ספר תומר דבורה[עג], ווי דער הייליגער **רמ"ק** איז

עב. בבא קמא (עט:) שאלו תלמידיו את רבן יוחנן בן זכאי מפני מה החמירה תורה בגנב יותר מגזלן אמר להן זה השוה כבוד עבד לכבוד קונו וזה לא השוה כבוד עבד לכבוד קונו כביכול עשה עין של מטה כאילו אינה רואה ואוזן של מטה כאילו אינה שומעת שנאמר הוי המעמיקים מה' לסתיר עצה והיה במחשך מעשיהם וגו' וכתיב ויאמרו לא יראה יה ולא יבין אלהי יעקב וכתיב כי [אמרו] עזב ה' את הארץ ואין ה' רואה (תניא) אמר ר' מאיר משלו משל משום רבן גמליאל למה הדבר דומה לשני בני אדם שהיו בעיר ועשו משתה אחד זימן את בני העיר ולא זימן את בני המלך ואחד לא זימן את בני העיר ולא זימן את בני המלך איזה מהן עונשו מרובה הוי אומר זה שזימן את בני העיר ולא זימן את בני המלך.

עג. תומר דבורה (פרק ראשון) הא' - מי אל כמוך: המדה הזאת מורה על היות הקב"ה מלך נעלב, סובל עלבון, מה שלא יכילהו רעיון. הרי אין דבר נסתר מהשגחתו בלי ספק, ועוד אין רגע שלא יהיה האדם נזון ומתקיים מכח עליון השופע בו עליו; והרי תמצא

מסביר די דרייצן מידות פון רחמים וואס דער אויבערשטער האט. "די ערשטער מידה איז - 'מי אל כמוך': "די דאזיגע מידה ווייזט אויף דעם וואס דער אויבערשטער איז א פארשעמטער קעניג, ער האלט אויס אז מען זאל אים פארשעמען. א מענטשליכער קאפ קען דאס נישט דערהייבן - ווייל עס איז דאך גארנישט באהאלטן פון אים - אן קיין שום ספק, און עס איז נישטא קיין איין רגע וואס א מענטש זאל בלייבן לעבן, אנדעם וואס דער אויבערשטער זאל אים דאס געבן. קומט אויס אז עס איז נאך קיינמאל נישט געווען אז א מענטש זאל זינדיגן אנטקעגן אים, אנדעם וואס ער זאל אין יענע רגע ממש באקומען חיות פונעם אויבערשטן אז ער זאל קענען לעבן און רוקן זיינע גלידער וואס האלטן יעצט אינמיטן טון אן עבירה, און כאטש דער מענטש זינדיגט יעצט אנטקעגן אים - פונדעסטוועגן דאך פארטראגט דער אויבערשטער אזא בזיון, צו געבן פארן מענטש כח בשעת מעשה צו טון די עבירה, און אויפרעגן דעם אויבערשטן כביכול".

און ער איז ממשיך: "דו זאלסט חלילה נישט מיינען אז דער אויבערשטער קען נישט אפהאלטן פון יענעם מענטש דאס לעבהאפט ח"ו, נאר יענע רגע ממש גיבט אים דער אויבערשטער זיינע הענט און פוס אא"וו. און כאטש ער האט דעם כח עס צו אפהאלטן, און ער וואלט געקענט זאגן: "היות דו זינדיגסט קעגן מיר - נעם איך צו פון דיר דעם כח וואס איך האב דיר געגעבן", זאגט אבער דער אויבערשטער נישט אזוי, נאר ער גיבט ווייטער גוטס פארן מענטש, דאס איז א בזיון און איינגעהאלטנקייט וואס מיר קענען נישט רעדן פון דעם. דערפאר רופן אים די מלאכים "מלך עלוב" - דער פארשעמטער קעניג".

נאר אזא איינער וואס בעט אויף אלעם

ריכטיג טאקע, אז א מענטש וואס איז זיך נישט מתבודד יעדן טאג, ער בעט קיינמאל נישט אויף תורה, ער בעט נישט אויף תפילה, און נישט אויף יראת שמים, אויך נישט אויף אלע לעבנסוויכטיגע בקשות, פרנסה, שלום בית אא"וו. אויב וועט ער קומען און בעטן עפעס קעגן זיין ווילן, וועט עס זיין א חוצפה און א מרידה במלכות שמים, היתכן ער קומט צום קעניג בעטן אויף זאכן וואס רעגן אים אויף.

א דזגמא פון התבודדות

אבער, א מענטש וואס רעדט זיך אויס דאס הארץ יעדן טאג פארן אויבערשטן, ער מאכט א חשבון הנפש, און ער קוקט אויף זיין תכלית, ער בעט זיך יעדן טאג אז ער וויל זיין ען ערליכער איד, ער שטייט און רעדט זיך אויס דאס הארץ צום אויבערשטן: "באשעפער זיסער, איך ווייס אז איך האב אין מיר שלעכטע מידות און תאוות, און איך האב דיר שוין געבעטן אזויפיל מאל צו ריין ווערן פון דעם, דו ווייסט וויפיל טרערן איך האב שוין פארגאסן פאר דיר, איך זאל דערשטיקן איינמאל פאר אלעמאל מיין יצר הרע און טון נאר דיין רצון. אבער, איך רעד זיך נישט אין - אפילו נישט פאר קיין איין רגע, אז איך קען זיך באהאלטן פון דיר, און דיר אויסנארן חלילה וחס, דערפאר בעט איך דיר, גיב מיר כח און הצלחה צו טון דאס וואס איך גיי יעצט טון, ווייל איך שפיר אז איך קען נישט שטיין אין דעם נסיון, איז פארוואס

שמעולם לא חטא אדם נגדו שלא יהיה הוא באותו הרגע ממש שופע שפע קיומו ותנועת אבריו, ועם היות שהאדם חוטא בכח ההוא לא מנעו ממנו כלל, אלא סובל הקב"ה עלבון כזה להיות משפיע בו כח תנועות אבריו, והוא מוציא אותו כח באותו רגע בחטא ועון ומכעיס והקב"ה סובל. ולא תאמר שאינו יכול למנוע ממנו הטוב ההוא, ח"ו, שהרי בכחו ברגע כמימריה ליבש ידיו ורגליו, כעין שעשה לירבעם (מלכים א' י"ג, ד). ועם כל זה, שהכח בידו להחזיר הכח הנשפע ההוא, והיה לו לומר כיון שאתה חוטא נגדי תחטא בשלך ולא בשלי, לא מפני זה מנע טוב מן האדם ולא סבל עלבון, והשפיע הכח והטיב לאדם טובו. הרי זה עלבון וסבלנות מה שלא יסופר. ועל זה קוראים מלאכי השרת להקב"ה מלך עלוב (פרקי היכלות פכ"ח). והיינו אומרו "מי אל כמוך", אתה אל בעל חסד המטיב, אל בעל כח לינקם ולאסוף את שלך, ועם כל זה אתה סובל ונעלב עד ישוב בתשובה:

זאל איך זיין פארווארפן צוויי מאל, סיי נישט האבן געטון דיין רצון, און סיי געהאט א פגם אין אמונה, צו טראכטן פאר א רגע אז איך קען מאכן עפעס אליינס, אן דיר בעטן פון פארדעם".

בכל דרכיך דעהו – אפילו לדבר עבירה

די **גמרא** זאגט (ברכות סג.) אויפן פסוק: "בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך" - אין אלע דיינע וועגן - טראכט פון אויבערשטן, און ער וועט אויסגראדן דיינע וועגן. זאגט רבא: "אפילו לדבר עבירה" (רש"י איז מסביר אז מען רעדט פון אן עבירה וואס איז לצורך מצוה, אזויווי אליהו אין הר הכרמל), אבער אין עין יעקב שטייט אן אנדערע גירסא: "אמר רב פפא, היינו דאמרי אינשי, גנבא על פום מחתרתא רחמנא קרי" - דאס איז וואס מענטשן זאגן, א גנב וואס האלט אימינטן גנב'ענען, בעט ער פאר דעם אויבערשטן זאל אים העלפן.

די תפילה פונעם גנב אינמיטן גנב'ענען

איז מסביר **רבי צדוק** פון לובלין[ע], אז דער גנב איז טאקע עובר אויף א לא תעשה מדאורייתא - א גראבע אפענע עבירה, אבער, וויבאלד ער פארגעסט נישט פונעם אויבערשטן, ער גלויבט אינעם אויבערשטן בשעת ער טוט וואס ער טוט, אזש אז ער בעט אפילו דעם אויבערשטן אז ער זאל אים העלפן. אויף דעם שטייט: "והוא יישר ארחותיך" - אזא איינער וועט אודאי האבן א תיקון, דער אויבערשטער וועט אויסגראדן זיינע וועגן. (עס איז אויך באקאנט דאס וואס דער **בעל התניא** איז מסביר גאר אסאך אין זיינע ספרים[ש], אז א איד ווי נידריג ער פאלט, דאך בלייבט ביי אים אן אמונה וואס נעמט אים ארום - דער אלטער רבי רופט עס 'מקיף מלמעלה' עס פארשפרייט זיך נישט אין זיין הארץ, דערפאר טוט ער אן עבירה, אבער אינעם אונטערן באוואוסטזיין גלייבט ער נאכאנאנד, און אין צייט פון נויט - ווען ער האט מורא אז מען וועט אים כאפן, גיבט ער א געשריי צום אויבערשטן).

וזאס איז ערגער פון טון אן עבירה?

קיינער קריגט זיך נישט אויף דעם אז אזא גנב דארף תשובה טון, און ער דארף זיך שעמען מיט זיינע מעשים אפילו טאמער ער האט בשעת מעשה געבעטן דעם אויבערשטן. אזא זאך טאר מען נישט טון, עס איז אן אראפגעקוקטער אקט וואס איז אנטקעגן דעם באפעל פונעם קעניג פון דער וועלט. אבער, עס איז אסאך אסאך ערגער צו זיין א דאפעלטער גנב, אזא איינער איז דאפלט פארשעמט. טון אן עבירה איז א שרעקליכע זאך, אבער טון אן עבירה און זיך מאכן בשעת מעשה כאילו דער אויבערשטער איז נישטא, טראכטן פאר א רגע אז ער קען טון די עבירה אן דעם וואס דער אויבערשטער זאל אים עס צושטעלן, ער קען אליין, ער בעט נישט פונעם אויבערשטן - אוי געוואלד - דאס איז דאך דער טעם המוות אליינס, זיך איינרעדן פאר איין רגע אז עס איז פארהאן א פלאץ אויף דער וועלט, וואו דארט איז דער אויבערשטער נישט מיט אים.

עד. פרי צדיק (עקב אות יט) הענין על פי מה שאמרו (ברכות ס"ג.) על פסוק בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך אמר רבא אפילו לדבר עבירה וגירסת ע"י אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי גנבא אפום מחתרתא רחמנא קרי. והיינו אף שעובר עבירה מפורשת שעובר על לאו דלא תגנובו מכל מקום כיון שאינו שוכח את השם יתברך ומאמין בה' בשעת מעשה דקרי רחמנא על זה נאמר והוא יישר ארחותיך שהשם יתברך יישר ארחותיו ולא ידח ממנו נדח ויהיה לו תיקון.

עה. ליקוטי תורה (ואתחנן) ולא די בהתבוננות במחשבתו בלבד שהוא ית' ממלא כ"ע וסוכ"ע ולית אתר פנוי מיניה שאין זה בחי' גילוי אלא הוא בחי' עלמא דאתכסייא שהוא בבחי' העלם שאינו מתפשט ומאיר אל תוך נקודת לבבו אלא הוא רק בבחי' מקיף מלמעלה כנודע ממארז"ל גנבא אפום מחתרתא כו' שאין נוגע אל עצמיות ומהות הנפש ממש להיות לאחדים ממש אלא הוא כמו דבר נפרד ועומד מלמעלה משא"כ בחי' גילוי הוא להיות נוגע אל עצמיות הנפש ממש כאשר ישים אל לבו איך שהוא ית' ממכ"ע וסוכ"ע כו'.

ג.

דער וואס בעט דעם אויבערשטן בשעת די עבירה איז זיין תשובה אסאך נענטער, שנעלער און גרינגער

ער איז נישט באקוועם מיט דער עבירה

עס איז נישט קיין שום ספק, אז אזא איינער וואס רעדט צום אויבערשטן אין די שווערסטע מינוטן פון זינדיגן, רייסט אויף א באמבע פון תשובה אין זיין הארץ בשעת מעשה, יעדעס מאל וואס ער זאגט: 'באשעפער העלף מיר צו טון ענע עבירה', וועט דאך זיין פנים רויט פון בושה. קודם פארדינט ער אז ער נעמט נישט אליינס, ער נארט זיך נישט אויס, ער לייקנט נישט אין דעם אז דער אויבערשטער איז איבעראל. צווייטנס, אוודאי און אוודאי וועט ער צוריק קומען מיט א געהעריגע תשובה, אויב וועט ער נישט אנטלויפן פונעם אויבערשטן.

קרח, בעט דעם אזיבערשטן אויף דיינע שטיקלער

משה רבינו זאגט פאר קרח: **"בוקר ויודע"**. לאמיר ווארטן ביז אינדערפריה. ער האט אים געזאגט: וואס עס זאל נאר נישט זיין אין דיין הארץ אויף מיר, וואס דו זאלסט נאר רעדן צום אויבערשטן דורכאויס די נאכט, בין איך זיכער אן קיין ספק אז אינדערפריה וועט ביי דיר קלאר ווערן דער אמת און אמונה.

דאס התבודדות פון קרח אינמיטן דער נאכט

לאמיר זיך פאר א רגע פארשטעלן וואס וואלט נאר געשען, אויב וואלט קרח נישט געבליבן טרייבן שפאס פון משה, נאר ער וואלט אהייכגעגאנגען און זיך אריינגעלייגט אין בעט, און אין דער שטילקייט פון דער נאכט וואלט ער פאר א מינוט זיך אויסגעשמועסט פארן אויבערשטן: "הייליגער באשעפער, איך האב אזעלכע גוטע רצונות, איך האב אזא השתוקקות צו קדושה, איך וויל אזוי שטארק דיר דינען מיט דער עבודה פון כהן גדול. אבער דו ווייסט דאך יא, אז אין צוגאב צו מיין ברען פאר דיין כבוד, האב איך אויך א קליינעם פונק פון קנאה, אבער, נאכאלץ וויל איך זיין אזוי איבערגעגעבן צו דיר, איך בין גרייט צו מאכן א בעסערע ארבעט ווי אהרן הכהן, פארוואס נעמסטו נישט מיר?". אויב וואלט ער אזוי געערעדט, אפילו אויב וואלט ער געערעדט מיט טענות און ארגומענטן - ווי עס שטייט אויף פנחס: "ויעמוד פנחס ויפלל" - ער האט זיך געטענה'ט מיטן אויבערשטן - פונדעסטוועגן דאך איז זיכער אז אינדערפריה וואלט געווארן אויסגעשפרייט אויף אים א "חוט של חסד", און ער וואלט אנערקענט דעם אמת.

חלבנה מיט לבונה

דער כהן גדול גייט אריין אין קודש הקדשים, דאס איז אנטקעגן דאס הארץ פונעם איד; ווי עס שטייט אין זוהר. דארטן ברענגט ער נישט נאר סליחה מחילה וכפרה, נאר ער ברענגט אריין יעדעס געבעט פון הארץ פון יעדן איד אויף דער וועלט, פון די שווערסטע פלעצער און זמנים, ער איז מקריב דארט די חלבנה צוזאמען מיט לבונה, די גוטע בשמים אויסגעמישט מיט די שלעכטע בשמים, ער ברענגט נישט נאר די גוטע בקשות - און די שלעכטע באהאלט ער פונעם אויבערשטן - נאר ער ברענגט אלעס אריין, ער מישט עס אויס און איז עס מקריב פארן אויבערשטן. דעמאלט טאר קיינער נישט זיין דארטן - "וכל אדם לא יהיה באוהל מועד - אפילו לא מלאך ולא שרף", ווען עס וועט געהערט צווישן די כרובים די

אמת'ע דיבורים וואס קומט ארויס פון א אידיש הארץ, וואס לייגט אריין דעם אויבערשטן אין אלע זיינע מצבים, און רופט צום אויבערשטן אפילו וועו ער איז אין שאול תחתית און טוט ליידער וואס מען טאר נישט.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן, יהיו נא אמרינו לרצון, אונזערע ווערטער זאל נאר זיין פאר דיין כבוד. העלף אז אידישע קינדער זאלן קענען זיך אויסרעדן און זיך מתבודד זיין יעדן טאג פאר דיר, רעדן צו דיר אזוי ווי מען רעדט צו א חבר, און ווערן נאר נענטער צו דיר.

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן גיב אונז די ליכטיגקייט פון משיח, וואס ער לערנט אויס די אידן צו רעדן יעדע זאך צום אויבערשטן. העלף מיר זאלן זוכה זיין צום כח פון אליהו: "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם", צו רעדן אלעס צו דיר, ווי א קינד וואס רעדט אלעס צו זיין טאטן.

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן, ער זאל אונז געבן א פרטיות'דיגע גאולה - קרבה אל נפשי גאלה - יעדער איינער אויף זיין פלאץ, מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

פשת חקת

נושא: טרעף 'דיין' נקודה אין תורה

יעדער איד איז
אייגנארטיג מיט
זיין שטיקל ערד אין
ארץ ישראל און פון
דארט שעפט ער זיין
ספעציעלער חלק
אין תורה

פרשת חקת

נושא: טרעף 'דיין' נקודה אין תורה

יעדער איד איז אייגנארטיג מיט זיין שטיקל ערד אין ארץ ישראל און פון דארט שעפט ער זיין ספעציעלער חלק אין תורה

א. יעדע שבט, יעדע תקופה, יעדער איד האט זיך אן עקסטערע נקודה אין תורה און עבודת ה'

די צדיקים גיבן פאר יעדן איינעם געמאסטן | וועלכן א איד טרעפט זיין אייגנארטיגן מהלך איז אים אידישקייט א שטיק חיות | פון זיבעציג ווערט זעקס הונדערט טויזנט, מיט נאך צווייגן און בלעטער | משה לערנט תורה מיט יעדן איינעם עקסטער | נתינת התורה - דוקא אין מדבר. קיום התורה - דוקא אין ארץ ישראל | דער אויסשטעל פון ארץ ישראל דורכאויס די דורות: די אבות וואוינען דרום ארץ ישראל | שופטים, מלכים און נביאים - דער עיקר ישוב אין דער מיטן פון ארץ ישראל | די תנאים וואוינען אין צפון ארץ ישראל | יעדע תקופה, אן אנדערער פלאץ און אן אנדערן גילוי | יעדער שבט האט זיך געהאט זיין חלק תורה | יעדעס פישל האט זיך זיין ים | יעדער איד האט זיך זיין נקודה אין תורה און עבודה | זיבן יאר דויערט צו צוטיילן פאר יעדן איד זיין שטיקל לאנד | יעדער שבט, זיין קאליר שטיין און זיין פאן

ב. די גרעסטע ברכה אין תורה: טרעפן זיין אייגנארטיגן חלק אין תורה

וועלכן א מענטש איז אויף זיין פלאץ האט ער א געשמאק אין לערנען | לעבעדיגע וואסער מיינט: עס טרוקנט זיך נישט אויס | לעבעדיגע תורה מיינט: ער ווערט נישט אויסגעברענט דערפון | דער טאטע לערנט מיטן קינד - ער גיבט אים זיין ספעציעלן חשיבות | די תקנה פון מלמדים | אכשיר דרא: תלמוד תורה'ס און ישיבה'ס | ער האט קיינמאל נישט געהאט קיין פריוואטער רבי | דער ארבעטער וויסט נישט וואספארא חלק תורה באלאנגט צו אים | נישטא קיין אנדערע עצה אויסער תפילה | דער כולל אינגערמאן דארף אויך מתפלל זיין | אין הלכה האט מען נישט קיין ברירה מען מוז שניידן ווי איין שיטה | ביי אגדתא נעמט מען אן יעדנס שיטה

ג. נאר דורכן כח פון צדיקים און תפילה קען מען טרעפן די אייגענע נקודה אין תורה

שירת הים מיט שירת הבאר | שירה פון תורה שבעל פה | וועלכן א איד טרעפט זיין חלק - זינגט ער צום אויבערשטן | הויפענעם חיזוק פון דעם

נושא: טרעף 'דיין' נקודה אין תורה

א.

יעדע שבט, יעדע תקופה, יעדער איד האט זיך אן עקסטערע נקודה אין תורה און עבודת ה'

מיר האבן היינט געליינט אין דער תורה דעם 'שירת הבאר':

"אָז יָשִׁיר יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת עֲלִי בְאֵר עֱנוּ לָהּ בְּאֵר חָפָרוּהָ שָׂרִים כָּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם בִּמְחֹקֵק בְּמִשְׁעֲנֹתָם וּמִמִּדְבָּר מַתָּנָה" (במדבר כא יז-ח).

חז"ל דרש'נען אויף דעם פסוק (תנחומא פכ"א): **"שהיו הנשיאים עומדין על גובה ומושכים במטותיהם כל אחד ואחד לשבטו ולמשפחתו"** - די נשיאים זענען געשטאנען פון דער הויך, און געצויגן מיט זייערע שטעקענס טייכן פון וואסער, יעדערער פאר זיין שבט און פאר זיין משפחה.

די צדיקים גיבן פאר יעדן איינעם געמאסטן

גאר א שיינעם ביאור דערויף טרעפן מיר אין **לקוטי הלכות** (ר"ח ה"ד ט): "דער קוואל פון 'מים חיים' וואס איז דארט געווען, האט סימבאליזירט דאס וויסנשאפט און אמונה וואס אידן האבן אינעם אויבערשטן, דאס איז דער קוואל פון לעבן פאר א איד. אבער מען קען נישט ממשיך זיין דאס וואסער פונעם ברונעם - דאס מיינט, מען קען נישט אנקומען צו אט דער זיסקייט פון א לעבן מיטן אויבערשטן - נאר דורך די צדיקי הדור, וואס זיי זענען די בחינה פון די צוועלף נשיאים. יעדער פון זיי ברענגט אראפ די ליכטיגקייט פאר זיין שבט, מיט א געמאסטענעם מאס און צוביסלעכווייז. דאס מיינט 'במחוקק במשענותם', 'משענותם' מיינט א שטעקן, מיט דעם איז מען 'מחוקק' - מען קריצט אריין און מען פארצייכנט. די נשיאים ווייסן וויאזוי צו מצמצם זיין די ליכטיגקייט ווי עס דארף צו זיין, צו קענען ממשיך זיין פאר זייערע מענטשן דאס וואסער פונעם ברונעם. זיי אנטפלעקן דעם אויבערשטנס מציאות און זיין כבוד אויף א געמאסטענעם וועג און צוביסלעכווייז, טרעפל ביי טרעפל, כדי אז דער איד זאל דאס קענען דערהייבן און פארנעמען".

וזען א איד טרעפט זיין אייגנארטיגן מהלך איז אים אידישקייט א שטיק חיות

מיר ווייסן אז עס איז פארהאן שבעים פנים לתורה (זוה"ק ח"א מז.). אבער עס צושפרייט זיך נאך וויטער, אז פון זיבעציג הויפט וועגן - וועלכע שישים ריבוא פירושים לתורה. דאס הייסט, אז ווען מען קריכט אריין טיפער, זעהט מען אז כאטש וואס עס איז טאקע פארהאן זיבעציג הויפט מהלכים, אבער פאקטיש

ווערט עס צושפרייט צו זעקס הונדערט טויזנט, וואס דאס איז דער נומער פון אידישע נשמות. דאס הייסט אז יעדער איד האט זיך זיין וועג און שיינקייט אין תורה - און דער צדיק, דער מנהיג ישראל, קען געבן פאר יעדן איד עקסטער זיין פרטיות'דיגער חלק אין תורה. (בלויז ביי אזא איד וואס לעבט אויף זיין אייגנארטיגן מהלך, איז אים די אידישקייט א 'באר מים חיים').

פון זיבעציג וועלט זעקס הונדערט טויזנט, מיט נאך צוזייגן און בלעטער

דאס איז אזוי צוגעפאסט צו דאס וואס די תורה פארציילט אז וען יעקב אבינו איז אראפ קיין מצרים איז געווען זיבעציג נפשות - און די סיבה דערצו איז ווייל דאס איז געווען דער אנהייב און שורש פונעם אידישן פאלק, דערנאך שטאמען פון זיי זעקס הונדערט טויזנט נשמות. דערפאר איז די תורה אויך אזוי, עס איז דא זיבעציג הויפט מהלכים, און עס איז דא זעקס הונדערט טויזנט עקסטערע דרכים, צוגעפאסט פאר יעדן איינציגן איד; ווי חז"ל זאגן: "בראשית בשביל ישראל ובשביל התורה שנקראו ראשית" - דער אויבערשטער האט באשאפן זיין וועלט פאר אידן און פאר דער תורה וואס וועלן אנגערופן 'ראשית'. זערן מיר קלאר אז זיי זענען ביידע געבינדן. און דאס איז פשט פון וואס מיר ווייסן אז 'ישראל' איז ראשי תיבות: י'ש ש'ישים ר'בוא א'ותיות ל'תורה. פארשטייט זיך אז עס שטעלט זיך נישט אפ דא, נאר פון די זעקס הונדערט טויזנט איז פארהאן צוויגן און בלעטער וואס שפראצן ארויס.

משה לערנט תורה מיט יעדן איינעם עקסטער

יעדער איד האט זיך זיין אייגנארטיגע געשמאק פון טעם און קאליר אין דער תורה, וואס געהערט צו אים און דאס גיבט אים לעבן. משה רבינו האט באקומען אויפן בארג סיני אלעס וואס יעדער תלמיד וועט נאר מחדש זיין אויף אייביג (ויק"ר כב א). משה שטייט און לערנט מיט יעדן איד עקסטער פריוואט, און גיבט אים איבער פונעם אויבערשטן זיין ספעציעלער חלק אין תורה, און זיין אייגנארטיגער טעם, און ער שיינט אריין פארן איד אז ער זאל מחדש זיין חידושים אין תורה - תורה שבעל פה. און אויף דעם בעט זיך יעדער איד יעדן טאג: "ותן חלקינו בתורתך".

נתינת התורה – דזקא אין מדבר. קיום התורה – דזקא אין ארץ ישראל

מען זעהט אז דער אויבערשטער האט געגעבן די תורה אין מדבר, און חז"ל דרש'נען דערויף דעם פסוק: "ומדבר מתנה" - "למה ניתנה במדבר שאילו נתנה להם בארץ, היה השבט שנתנה בתחומו אומר - אני קודם בה, לכך ניתנה במדבר שיהיו הכל שווין בה" - "פארוואס האט דער אויבערשטער געגעבן די תורה אין מדבר, ווייל אויב וואלט ער איר געגעבן אין ארץ ישראל, וואלט דער שבט וואס צו זיי געהערט יענץ שטיקל לאנד געזאגט: די תורה איז מער מיינס ווי דיינס, דערפאר איז עס געגעבן געווארן אין מדבר - דארטן זענען אלע גלייך". דאס איז נאר געזאגט געווארן אויף 'נתינת התורה', אבער דער עיקר 'קיום התורה' איז אין ארץ ישראל, וואס דארט זיצט יעדער אין זיין שטיקל ערד. ווייל דוקא אזוי איז דער עיקר קיום פון תורה און מצות, וען יעדער געפונט זיך אויף זיין פלאץ און האט זיך זיינע כלים וואס דער אויבערשטער האט אים געגעבן.

דער אויסשטעל פון ארץ ישראל דורכאויס די דורות: די אבות וואוינען דרום ארץ ישראל

אז מען קוקט זיך איין אביסל טיפער, זעהט מען א מורא'דיגע זאך: די אבות הקדושים - וואס אלע זייערע געשיכטעס שטייט אין חומש בראשית - זיי האבן בעיקר געוואוינט אין דרום זייט פון ארץ ישראל, באר שבע, בית אל, און נאך (דארטן איז בעיקר מדבריות וואס ווערט היינט אנגערופן: הנגב והדרום).

שופטים, מלכים און נביאים – דער עיקר ישוב אין דער מיטן פון ארץ ישראל

הונדערטע יארן שפעטער וועו דער בית המקדש איז געשטאנען, און אזוי אויך וועו די שופטים און מלכים האבן געהערשט, איז דער עיקר צענטער פון דאס אידיש לעבן געווען אין ירושלים און אין די ארומיגע שטעט, ווי בית שמש, קרית יערים, און נאך. אויך די מלוכה פון עשרת השבטים געפינט זיך נישט ווייט פון די בערג פון יהודה, דאס איז שומרון מיט די ארומיגע שטעט (דאס אלעס איז איינעם צענטער פון לאנד: מרכז הארץ, יהודה ושומרון. עס ווערט היינט אנגערופן 'דער מערב ברעג' ווייל דאס איז די מערב זייט פונעם ירדן), און פון דעם איז פאבריצירט געווארן דער עיקר תורה שבכתב - נביאים וכתובים.

די תנאים וזאוינען אין צפון ארץ ישראל

הונדערטע יארן שפעטער וועו די תנאים האבן געלעבט אין ארץ ישראל אונטער די הערשאפט פון די רומאים, האבן זיי בעיקר געוואוינט אין צפון זייט פון ארץ ישראל (צפון והגליל), טבריה, ציפורי, צפת, עכו, און נאך. דאן האט זיך אנגעהויבן די תקופה פון תורה שבעל פה.

יעדע תקופה, אן אנדערער פלאץ און אן אנדערן גילוי

פון דעם זעהט מען א מורא'דיגע זאך, אז יעדע תקופה האט זיך זיין שטיקל לאנד ווי דארט דארף עס פארקומען, געוואנדן לויט די חלקים פון תורה וואס דארפן דעמאלט געבויעט ווערן, ווייל דער פלאץ אוואו מען געפונט זיך איז גורם אז מען זאל קענען ארויסברענגען דעם חלק תורה וואס מען דארף ארויסברענגען.

יעדער שבט האט זיך געהאט זיין חלק תורה

א איד וואס געפונט זיך נישט אויפן פלאץ (דער גשמיות'דיגער פלאץ, כפשוטו) וואו ער באלאנגט - קען ער נישט אויספירן און אנקומען צו זיין ציל, ארויסצובערענגען זיין חלק תורה אויף דער וועלט. אויב וועט איינער פון שבט ראובן גיין צו זיין חבר פון שבט שמעון, און לערנען בחברותא ביי יענעם אין שטוב וועט פעלן פאר ראובן זיין ספעציעלע ליכט'גקייט, זיין חלק תורה.

יעדעס פישל האט זיך זיין ים

פונקט ווי ביי די פיש - כאטש וואס אלע לעבן אינעם זעלבן גרויסן טייך, און זיי קענען שווימען פון איין פלאץ צום צווייטן, פונדעסטוועגן דאך זעהט מען אז יעדעס פישל האט זיך זיין ספעציפישער פלאץ וואס דארט איז דער צענטער פון זיין לעבן, און דארט באקומט ער זיין ספעציעלן טעם מיט וואס ער איז אנדערש פונעם טעם פון אנדערע פיש וואס געפונען זיך אין אנדערע פלעצער; ווי חז"ל זאגן (בר"ר ה ח): "אינו דומה טעם דג העולה מן הים בעכו, לדג העולה מן הים באספמיא" - דער טעם פון פיש וואס מען האט געכאפט ביים וואסער ברעג פון עכו איז אנדערש ווי דער טעם פון פיש וואס מען האט געכאפט ביים וואסער ברעג פון אספמיא. זעהט מען אז יעדעס פישל האט זיך זיין ספעציעלער פלאץ פון וואנעט ער שעפט זיין חיות.

יעדער איד האט זיך זיין נקודה אין תורה און עבודה

דאס ווייזט אונז, אז כאטש וואס אויבנאויף זענען אלע פיש איניג, זיי אלע דארפן זיין אין וואסער, און קענען נישט לעבן אין יבשה, אבער פונדעסטוועגן דאך, וועו מען גייט אריין מער בפרטיות, זעהט מען אז

יעדעס פישל האט זיך זיין אייגענע שטיקל וואסער אוואו ער געהערט. אזוי איז אויך מיט יעדן איד, אז אפילו לעתיד לבוא וועט עס וועט זיין 'ומלאה הארץ דעה את הוי'ה כמים לים מכסים', עס וועט זיין אזא גילוי פונעם אויבערשטנ'ס כבוד אין דער וועלט, פונדעסטוועגן דאך וועט יעדער האבן זיין אייגענעם אפגעזונדערטן פלאץ וואו דארט לעבט ער זיך מיט זיין אייגענע עבודת השם.

זיבן יאר דזיערט צו צוטיילן פאר יעדן איד זיין שטיקל לאנד

דערפאר איז געווען א גאנצע מערכה בשעת מען האט צוטיילט ארץ ישראל פאר די שבטים, עס האט גענומען זיבן יאר, פונקט אזוי לאנג ווי עס האט גענומען צו איינגענומען דאס לאנד, און אלעס איז נאך צוגעגאנגען מיט גורלות. לכאורה איז גאר אויפפאלנד: וואס דארף נעמען אזוי לאנג צו צוטיילן א לאנד? בפרט אויב אלעס גייט נאך מיט א גורל. נאר דא איז געווען א גאנצע מערכה, בכלל נישט קיין פשוט'ע זאך, צו צוטיילן דאס לאנד אין זעקס הונדערט טויזנט חלקים, און טרעפן פאר יעדע נשמה זיין שטיקל ערד וואס איז אוועקגעלייגט פאר אים פון ששת ימי בראשית, וואס דארטן זאל ער קענען געפונען זיין שורש פון חיות, לויט זיין טעם און קאליר.

יעדער שבט, זיין קאליר שטיין און זיין פאן

אויך ביים חושן איז געווען צוועלף שטיינער, פאר יעדן שבט - איין שטיין. יעדער שטיין פארמאגט עקסטערע כוחות און סגולות, צוגעפאסט צו די כוחות פון יענעם שבט. אויך זענען די פענער אין מדבר געשטאנען מיט א פונקטליכקייט לויטן אויסגערעכנטן סדר וואס איז שייך פאר יעדן שבט. דאס איז דער חן און יופי פון די אידישע שבטים, וואס יעדער אנערקענט זיין חלק און נחלה.

ב.

די גרעסטע ברכה אין תורה: טרעפן זיין אייגנארטיגן חלק אין תורה

וזען א מענטש איז אזוי זיין פלאץ האט ער א געשמאק אין לערנען

יעדער איינער דארף בעטן און מתפלל זיין אז ער זאל טרעפן זיין חלק תורה. ווייל חז"ל האבן שוין געזאגט: "אין אדם לומד אלא ממקום שלבו חפץ" - א מענטש לערנט נישט, נאר פון דער פלאץ וואו זיין הארץ באגערט. ווייל אויב לערנט מען פון דער פלאץ וואו זיין הארץ באגערט, דאן וועט די תורה זיין 'פרה ורבה' - עס וועט זיך האלטן אין איין מערן. פונקט ווי עס איז ביי דער ארבעט, ווען דער מענטש האט אין דעם א געשמאק וועט ער זיך מערן אין דעם, און טון אין דעם אפילו אין זיין פרייע צייט, און אפילו אן קיין שום אפצאל. אזוי אויך אודאי און אודאי ביי תורה, דארף א מענטש טרעפן זיין געשמאק אין דער ריזיגער גרויסער תורה, דאן וועט ער האבן 'תורת חיים', א לעבעדיגע תורה - נישט נאר וואס ער וועט נישט דארפן ארבעטן ביטער שווער צו שלעפן דעם לימוד התורה אויף זיך; ווי עס שטייט 'חי נושא את עצמו', עס וועט זיך טראגן פון זיך אליינס - נאר פארקערט, דאס וועט אים ממש מאכן דעם טאג.

לעבעדיגע וואסער מיינט: עס טרוקנט זיך נישט אויס

מיר ווייסן אז כדי זיך צו רייניגן פון טומאה דורך א טייך, פאדערט די תורה אז עס זאל זיין 'מים חיים' - לעבעדיגע וואסער. חז"ל זאגן אז דאס מיינט א טייך וואסער וואס טרוקנט זיך נישט אויס אפילו נאר איינמאל אין זיבן יאר (פרה פ"ח מ"ט). אפילו וועו מיר זעהן א טייך וואס עס פליסט דארטן טויזענטע גאלאנען פון וואסער, עס קוקט אויס אז עס וועט כמעט פארפלייצן די גאנצע שטאט, אבער אויב האט נישט דער טייך א נצחיות, און נאך דריי יאר וועט עס ווערן אויסגעטרוקנט, קען מען עס נישט נוצן - אפילו יעצט בשעת עס פליסט נאך, ווייל דאס הייסט נישט 'מים חיים'. אנדערש איז אבער, אויב עס איז דא א טייך וואס עס גייט דארט גאנץ ווייניג וואסער, מיט א רואיגקייט און שטילקייט, אבער דער טייך טרוקנט זיך נישט אויס - הייסט דאס לעבעדיג וואסער.

לעבעדיגע תורה מיינט: ער וועט נישט אויסגעבראנט דערפון

די תורה איז צוגעגליכן צו וואסער; ווי עס שטייט (ישעיה נה א): "הוי כל צמא לכו למים". און ביי תורה איז דא דער זעלבער כלל - אפילו אויב יעצט האקט ער שטיקער און לערנט שעות רצופות, מיט גרויס התמדה און ברען, און ער איז זוכה צו מחדש זיין גרויסע חידושים און עס פארשפרייטן איבעראל, פונדעסטוועגן דאך - אויב איז דאס נישט זיין חלק אין תורה, דאן וועט אים זיין זייער שווער צו אנהאלטן מיט דעם אויף אייביג. ווידעראום, אויב וועט ער יא טרעפן זיין חלק תורה, דאן וועט עס זיין 'מים חיים', וואס קען רייניגן א מענטש וואס האט אויף זיך א טומאה פון א מת, ווייל דאס בלאזט אריין א גייסט פון לעבן.

דער טאטע לערנט מיטן קינד - ער גיבט אים זיין ספעציעלן חשיבות

די ריכטיגע צורה פון לימוד התורה איז: "ושננתם לבניך ודברת בם" (דברים ו ז), דאס הייסט אז יעדער פאטער זאל לערנען תורה מיט זיין זון עקסטער, און אזוי איז געווען אמאל, אז דער טאטע האט געלערנט מיט די קינדער. קומט אויס אז יעדעס קינד האט געהאט א פריוואטן מלמד וואס האט זיך צוגעפאסט לויט זיין חלק נשמה, און אים אויסגעלערנט וויאזוי זיך אומצוגיין ביי אלע שטאפלען אין לעבן. ווייל א טאטע, אפילו אויב דארף ער לערנען מיט אסאך קינדער, פונדעסטוועגן דאך פארמאגט ער א כח צו געבן א חשיבות פאר יעדעס קינד באזונדער, זיך אפגעבן מיט אים ווי מיט א בן יחיד.

די תקנה פון מלמדים

אבער אין די צייטן פון חז"ל האט מען געזעהן אז ווער עס האט נישט קיין טאטע - לערנט נישט קיין תורה, און וואקסט אויף א שרעקליכער עם הארץ, האט רבי יהושע בן גמלא מתקן געווען אז עס זאלן זיין מלמדים פאר די קינדער אין יעדן שטאט (ב"ב כא.). און צוביסלעכווייז האט זיך דאס מער און מער אויסגעשפרייט דורכאויס די דורות.

אכשיד דרא: תלמוד תורה'ס און ישיבה'ס

עס איז געווען יארן וואס מען האט געדינגען מלמדים אין די דערפלער אז זיי זאלן לערנען מיט די קינדער, אבער היינט וועו דער עולם התורה והיהדות איז זיך בלי עין הרע צוואוואקסן אין דער גאנצער וועלט, איז געווארן אוועקגעשטעלט א סדר, אז 'ברוב עם הדרת מלך' - מען מאכט גרויסע חדרים פון הונדערטע קינדער, תלמוד תורה'ס פאר די אינגלעך, שולעס פאר די מיידלעך, ישיבות פאר די בחורים און כוללים פאר די אינגעלייט.

ער האט קיינמאל נישט געהאט קיין פריוזאטער רבי

אבער עס קומט אויס אז יעדער אינגערמאן איז דורכאויס די יארן דורכגעגאנגען צענדליגער רבי'ס, מגידי שיעורים און מחנכים, און קיינער פון זיי האט זיך נישט געקענט אפגעבן מיט אים פערזענליך, ווייל זיי האבן געהאט אחריות אויף נאך עטליכע אין צוואנציג תלמידים. און נאך די חתונה וועגדט זיך שוין, טאמער איז ער זוכה צו לערנען רוב טאג, אויך נאכדעם וואס ער האט אויפגעבויעט א בית נאמן בישראל, ער יאגט אן דורכן טאג צו לערנען אפאר זאכן, קומט אויס אז מיט די יארן טרעפט ער זיך צוגעצויגן צו איינע פון די לימודים, און ער ווערט צוגעקלעבט צו דעם, אויף אן אופן וואס עס ווערט מקויים אויף אים וואס חז"ל זאגן (עירובין נד:): "נמשלו דברי תורה לדד, מה דד זה כל זמן שהתינוק ממשמש בו מוצא בו חלב, אף דברי תורה כל זמן שאדם הוגה בהן מוצא בהן טעם".

דער ארבעטער וויייסט נישט וואספארא חלק תורה באלאנגט צו אים

אבער דער וואס דער אויבערשטער האט אים מזכה געווען מיט א פולע שטוב מיט קינדער - טפלא תליא ביה, דער שווערער פרנסה יאך ליגט אויף זיין האלז, ער מוז ארויסגיין טאג טעגליך ארבעטן כדי אהיימצוברענגען ברויט פאר די קינדער. ער איז זוכה צו אראפ'גנב'ענען פון זיין צייט, ער מאכט א שיעור אין תורה אינדערפרי און ביינאכט, אבער פון גרויס פלאג - קען ער נישט גיין יעצט זוכן און טועם זיין יעדן ספר, אויספראבירן יעדן סארט לימוד, ביז ער וועט טרעפן וואס ער האט ליב. ער וויל אזוי שטארק טרעפן זיין חיות אין תורה, אבער ער וויייסט נישט וואו צו אנהייבן און וואו צו זוכן.

נישטא קיין אנדערע עצה אויסער תפילה

אזא איינער גייט צום 'נותן התורה', ער קלאפט אויפן טיר און בעט זיך יעדן טאג: "אבינו אב הרחמן המרחם רחם עלינו ותן בליבנו בינה להבין ולהשכיל", ער בעט זיך עקסטער אויס ביים: "ותן חלקינו בתורתך", ער בעט זיך ביים נותן התורה זאל אים געבן זיין חלק תורה וואס איז ספעציעל פאר אים. דאן וועט ער אנהייבן צו שפירן די זיסקייט און געשמאק אין תורה, און אין די גע'גנב'עטע זמנים - צווישן איין ארבעט און די צווייטע, וועט ער זיך כאפן דעם אטעם, און זעטיגן די נשמה, און עס וועט מקויים ווערן ביי אים (משלי ה יט) : "דדיה ירוך בכל עת ובאהבתה תשגה תמיד".

דער כזלל אינגערמאן דארף אזיך מתפלל זיין

עס איז אודאי געווייס, אז אויך דער וואס לערנט א גאנצן טאג דארף מתפלל זיין אויף דעם שטענדיג, אז ער זאל טרעפן זיין חלק תורה, וואס געהערט פאר אים עקסטער. אבער פונדעסטוועגן דאך - דער וואס קען נישט זיצן א גאנצן טאג אין ביהמ"ד און לערנען, און פונדעסטוועגן דאך גייט ער אויס פאר דארשט אויף אביסל תורה, און ער איז איינגעצוימט, ער האט נישט די צייט און מח צו גיין זוכן זיין חלק תורה, דאס ברענגט אים צו פארמערן מיט תפילה, רחמים ותחנונים, אז דער אויבערשטער זאל אים ליכטיג מאכן די אויגן אין תורה.

אין הלכה האט מען נישט קיין ברירה מען מוז שניידן ווי איין שיטה

וועט עס קומט צו נגלות התורה, און מען דארף מברר זיין די הלכה לויט איינע פון די שיטות, זעהט מען אז עס איז דא א סדר לויט וועם די הלכה ווערט גע'פסק'נט: בית הלל אנטקעגן בית שמאי, רבא

אנטקעגן אביי, רבי יהודה אנטקעגן רבי שמעון אא"וו. ווייל וועו עס קומט צו הלכה מוז מען ארויסגעבן א קלארן פסק, ווי אים פסק'נט מען און נישט ווי אים.

ביי אגדתא נעמט מען אן יעדנס שיטה

אבער ביי אגדות התורה, קען זיין אין איין זאך צען צוואנציג דעות - און אלע זענען גוט און אנגענומען. אויך ביי פרקי אבות זעהט מען אז יעדער תנא האט עפעס אנדערש צו זאגן, און קיינער פרעגט נישט אפ דעם צווייטן. ווייל דאס איז טאקע די אמת'ע צורה פון לימוד התורה, מען זאל פארשטיין און דערהערן אז עס איז דא זעקס הונדערט טויזנט פירושים, יעדער טרעפט זיך עפעס א פארשטאנד אין תורה וואס איז ביי אים טייער. נאר ביי הלכה למעשה מוז מען גיין מיט דער גע'פסק'נטער הלכה, אבער אין דער גאנצער תורה - קען יעדער מחדש זיין וואס ער וויל.

ג.

נאר דורכן כח פון צדיקים און תפילה קען מען טרעפן די אייגענע נקודה אין תורה

שירת הים מיט שירת הבאר

דאס איז דאס שייכות און קשר צווישן די צוויי שירות 'אז ישיר משה' ביים קריעת ים סוף און 'שירת הבאר'. ביי קריעת ים סוף האט זיך דער ים געשפאלטן אויף צוועלף שטעגן, און יעדער שבט איז געגאנגען עקסטער אויף זיין שטעג. אויך דא ביי דער שירה אין מדבר 'אז ישיר ישראל', איז אויך געווען צוועלף עקסטערע טייכן וואס זענען ארויס געקומען פונעם שטיין, פאר יעדן שבט עקסטער. אלעס הויבט זיך אן פון איין קוואל - בארה של מרים - וואס איז כולל אלע אידישע נשמות, אבער שפעטער צושפרייט זיך עס עקסטער פאר יעדן שבט, און פון דארטן עקסטער פאר יעדן איד.

שירה פון תזרה שבעל פה

דא שטייט נישט 'אז ישיר משה', נאר 'אז ישיר ישראל', ווייל דא ווערט ארויסגעברענגט דער כח פון תורה שבעל פה, וואס יעדער איינציגסטער איד האט א באזונדערן פערזענליכן קשר מיט דער תורה, אלעס קומט ארויס פונעם שטיין פון מרים - מלכות.

זען א איד טרעפט זיין חלק - זינגט ער צום אויבערשטן

וען א איד אנערקענט אז ער האט זיין חלק תורה, זינגט ער שירה - דאס איז זיין אתערותא דלתתא - ער דאנקט דעם אויבערשטן אז ער האט געשיקט די צדיקים די נשיאים, 'במחוקק במשענותם', און זיי גראדן אים טאקע אויס דעם וועג, אז דאס וואסער זאל אנקומען צו יעדן איינעם באזונדער. זיי טוען דאס מיט זייערע שטעקענס, וואס פון איין זייט איז א שטעקן א זאך מיט וואס מען שלאגט, מען מוסר'ט די אידן. אבער פון דער צווייטער זייט, ווערט עס אויך אנגערופן - 'משען' - אן אנלאנער, וואס אויף דעם לאנט זיך אן גאנץ כלל ישראל, יעדער טרעפט זיך ביי זיי זיין מקור פון לעבן. און אויף דעם שטעקן האט יעקב אבינו געזאגט: "כי במקלי עברתי את הירדן הזה" - מיט מיין שטעקן בין איך אריבער דעם ירדן. ער

איז געווען אויפן וועג צו אויפבויען די שבטי י'ה, דערפאר האט ער זיך באנוצט מיטן שטעקן, וואס דאס ווייזט אין אונזער פרשה אויף דעם עקסטערן ספעציעליטעט פון יעדן שבט באזונדער.

הויפענעס חיזוק פון דעם

וויפיל חיזוק שעפט זיך אן א איד פון דעם, יעדער אויף דער פלאץ אוואו ער געפינט זיך, וועו ער הייבט אן פארשטיין אז ער האט א ספעציעלער אייגענארטיגער דרך און געשמאק אין תורה און אין עבודת השם.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן אויף רחמים וחסדים. ער זאל אונז געבן דעם כח צו בעטן און איינרייסן אז מיר זאלן זוכה זיין צו טרעפן דעם חלק אין תורה וואס באלאנגט פאר אונז באזונדער. מיר זאלן אלע באזונדער טרעפן דעם טעם און ליכטיגקייט וואס עס איז דא אין אונזער תורה, עבודה און מעשים טובים. אויך זאל יעדער טרעפן א נקודת חבר וואס איז פאסיג פאר אים, אז מען זאל קענען באקומען איינער פונעם צווייטן. נישט אלעמאל איז דער וואס שאקלט מיטן קאפ אויף יעדע זאך וואס ער זאגט - דער פאסיגסטער חבר פאר א מענטש; ווי מיר זעהן ביי רבי יוחנן און ריש לקיש, וואס האבן כסדר געהאלטן אנדערש איינער פונעם צווייטן, און רבי יוחנן האט אזוי ביטערליך געוויינט וועו ריש לקיש איז אוועק. דאס איז נישט נאר ביי תורה, נאר אויך ביי עבודת השם, א מענטש דארף טרעפן א חברותא לויט זיין שורש נשמה, וואס זאל אים העלפן נענטער ווערן צום אויבערשטן לויט זיין פלאץ אוואו ער שטייט.

אידישע קינדער וייסן דאך אז עס איז אוממעגליך צו נענטער ווערן צום אויבערשטן אן בעטן און בעטן, בפרט וועו עס קומט צו תורה, וואס משה רבינו, דער וואס גיבט איבער די תורה פאר אידן, ער איז דער גרעסטער בעטער, ווי מיר זעהן אין די פסוקים אין דער תורה, אז די מערסטע לשונות פון תפילה שטייט ביי משה - אין פרשיות וארא, כי תשא, בהעלותך, שלח, קורח, און ואתחנן, און נאך. בשעת וועו ביי די אבות שטייט זייער געבעט מיט רמזים, און חז"ל דארפן אלעס ארויסלערנען פון דרשות - שטייט אבער ביי משה אנגעפילטע פסוקים פון תפילה.

דערפאר בעטן מיר זיך ביים אויבערשטן מיר זאלן זוכה זיין צו דער עבודה פון תפילה, וואס דאס איז דער אורו של משיח וואס וועט קומען אויסלערנען ווי אזוי מען רעדט צום אויבערשטן. מיר זאלן זוכה זיין זיך צו מתבודד זיין יעדן טאג "פנים בפנים כאשר ידבר איש אל רעהו", בפרט יעצט אין די טעג פון תמוז און אב, וואס דעמאלט האט משה טאקע מגלה געווען דעם כח פון תפילה, וועו ער האט נאכן חטא העגל און נאכן חטא המרגלים זיך איינגעבעטן 'כאשר ידבר איש אל רעהו', דאס איז געווען אין די דאזיגע טעג.

מען בעט זיך ביים אויבערשטן, טאטע, מיר זאלן זוכה זיין צו עפענען דאס הארץ צו דיר, כגמול עלי אמו, מיט רחמים און חסדים. גיב אונז די נקודה אין עבודה וואס איז שייך פאר אונזערע נשמות. דער אויבערשטער זאל העלפן יעדער איינער זאל זוכה זיין צו זיין מקושר צו צדיקים, און באקומען פון זיי א דרך אין עבודת השם, צו שפירן א טעם אין תורה און אין תפילה, מיר זאלן גלייבן אין די צדיקים די נשיאים, 'נדיבי העם במחוקק במשענותם', וואס זיי ברענגען אראפ פאר אונז אלע - יעדער באזונדער - מים חיים, אונז אויפצולעבן און ריניגן. דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

עשת בלק

נושא: זיך מחבר זיין צום אויבערשטן דורך דיבור

דורכן רעדן צום
אויבערשטן וועלט מען
'מחובר' צו אים, אבער
כדי צו קענען עפענען
דאס הארץ מוז מען
קודם גלייבן
אין דער אהבה וואס
דער אויבערשטער
האט צו אונז

פרשת בלק

נושא: זיך מחבר זיין צום אויבערשטן דורך דיבור

דזרכן דעדן צום
אויבערשטן
וועדט מען
'מחזבר' צו אים,
אבער כדי צו
קענען עפענען
דאס הארץ
מוז מען קודם
גלייבן אין דער
אהבה וואס דער
אויבערשטער
האט צו אונז

א. דער כח פון בלעם איז געווען 'דיבור' - דאס מיינט 'חיבור' צו שלעכטס - לעומת זה דער כח פון משה רבינו איז א 'דיבור' פון כאשר ידבר איש אל רעהו

בלעם איז געווען א ניצוץ פון משה | בלעם אנטקעגן משה, בלק אנטקעגן אהרן | בלק האט זיך אליינס אפגעטון מיטן רופן בלעם | דיבור - א בונד פון ליבשאפט | שלעכטע דיבורים - שלעכטע אהבות | דער כח פון חיבור פון כלל ישראל האט זיך געשטארקט קעגן בלעם | די גוטע אהבה בעפאר די שלעכטע אהבה | דער אויבערשטער האט אונז ליב בעצם | דער כח פון דיבור אין תפילה, איבערדריינען די קללה צו ברכה | משה הייבט אויף די נידריגסטע דיבורים | די סכנה וואס איידן זיענען דעמאלט געווען | אפילו דעם אייזל'ס דיבורים קען מען אויפהייבן | אן אפן הארץ צו רעדן צום אויבערשטן | זמנים פון רחמים ורצון | פונקט ווי מען רעדט צו א חבר

ב. ווען א איד ווייסט און גלייבט אז דער אויבערשטער האט אים ליב - עפנט זיך אויף זיין הארץ און מוויל זיך אויסצורעדן אלעס פארן אויבערשטן

אלע עבודות קען מען טון אן אהבת ה' - חוץ התבודדות | אין א שווערע תקופה ווערט דאס מויל פארמאכט | נענטער צו דער גאולה - שווערער צו רעדן בייַ התבודדות | פון איגנארירן פראבלעמען ווערט מען נישט געהאלפן | עפענען די ווייטאגן פארן אויבערשטן

ג. ווען א מענטש שפירט נישט אז ער איז ווערד בייַם אויבערשטן פאלט ער זייער שנעל צו די נסיונות הזמן

אידן האבן נישט געווואוסט וואס דער אויבערשטער טוט פאר זיי | אהבת ה' איז דער כח בייַצושטיין די אלע נסיונות פון דער גאס | אפילו דער גוי וווייסט אז דער אויבערשטער האט דיר ליב | בעטן אויף דעם אליינס - צו קענען בעטן מיט א נאנטקייט

נושא: זיך מחבר זיין צום אויבערשטן דורך דיבור

א.

דער כח פון בלעם איז געווען 'דיבור' - דאס מיינט 'חיבור' צו שלעכטס - לעומת זה דער כח פון משה רבינו איז א 'דיבור' פון כאשר ידבר איש אל רעהו

די תורה הקדושה פארציילט דער וואך:

"וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר וגו' וְעַתָּה לְכָה נָּא אָרָה לִּי אֶת הָעָם הַזֶּה כִּי עָצוּם הוּא מִמֶּנִּי אוּלַי אוּכַל נַכֶּה בּוֹ וַאֲגָרְשֶׁנּוּ מִן הָאָרֶץ כִּי יָדַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר תְּבָרֵךְ מְבֹרָךְ וַאֲשֶׁר תָּאֹר יוּאָר".

בלק רופט בלעם הרשע און בעט אים אז ער זאל קומען און שעלטן די אידן. רש"י ברענגט פון חז"ל דעם חשבון פון די שרי מואב: **"אמרו לו אין כחו אלא בפיו אמרו אף אנו נבא עליהם באדם שכחו בפיו"**. זיי האבן געוואוסט אז די אידן - 'אין כוחם אלא בפה', זייער גאנצער כח איז דאס מויל, האבן זיי אפירגעזוכט בלעם וועלכער פארמאגט אויך א מורא'דיגן כח מיט זיין מויל, וואס ער קען זיך פארגלייכן און האלטן מלחמה מיט דעם כח פון אידן.

בלעם איז געווען א ניצוץ פון משה

בפרט ווייסן מיר, אז בלעם איז געווען דער קעגנזייטיגער כח פון משה רבינו 'זה לעומת זה'; ווי דער הייליגער **בעש"ט** האט געזאגט (בעש"ט עה"ת קרח, דגל תשא ד"ה וראו, פרי הארץ פ' מטות ועוד), "אלעס וואס איז געווען אין פאקט ביי בלעם האט מען חושד געווען משה רבינו דערמיט, ווייל בלעם איז געווען א ניצוץ פון משה רבינו". אבער צום סוף האט אים משה באזיגט מיטן כח פונעם מויל וואס משה פארמאגט, דער כח פון דיבור, דער כח פון קשר און אהבה, ווי עס וועט ווערן ערקלערט.

בלעם אנטקעגן משה, בלק אנטקעגן אהרן

עס ווערט נאך מער פארברייטערט אין **שפת אמת**, ער שמועסט אויס (בלק תרנ"ד): "מיר לערנען אין זוהר, אז דער כח פון בלק איז אין מעשים (טון), און דער כח פון בלעם איז אין זיין מויל (רעדן). משה און אהרן פארמאגן די דאזיגע קעגנזייטיגע כוחות אין דער קדושה, דער עיקר כח פון משה איז מיטן מויל (אויסלערנען תורה פאר אידן און בעטן פאר זיי), און דער עיקר כח פון אהרן איז מיטן 'טון' (די עבודה אין בית המקדש).

דערפאר זעהן מיר אין דער תורה אז נאך וואס אהרן איז נפטר געווארן האט בלק געזעהן אז ער האט כח זיך צו קריגן מיט די אידן (ווייל זיין קעגנזייטיגער כח - אהרן - איז נישטא).

בלק האט זיך אליינס אפגעטון מיטן רופן בלעם

"אבער דער אויבערשטער האט פארדרייט זיין שלעכטע עצה, מיט דעם וואס ער האט אים געמאכט טראכטן צו שיקן דוקא בלעם וואס זיין כח איז מיטן מויל. און אנטקעגן בלעם האבן די אידן זיך געקענט קריגן ווייל זיי האבן געהאט משה רבינו וואס האט זיין כח בשלימות, (ווען בלק וואלט ווען געקומען זיך קריגן אליינס, וואלטן די אידן געווען אין אסאך א גרעסערע סכנה, ווייל זיי האבן נישט אהרן מיט זיך וואס איז אנטקעגן בלק). דאס איז וואס דער פסוק זאגט: **"זכר נא מה יעץ בלק"**, ווייל דאס אליינס - אז בלק האט געוראפן בלעם און ער איז נישט געגאנגען אליינס - דאס איז געווען דירעקט פון הימל, פארן וואוילזיין פון אידישע קינדער".

דיבור - א בונד פון ליבשאפט

דער כח פון משה רבינו איז דער כח הדיבור, צו רעדן דיבורים צום אויבערשטן. דער עיקר מעלה פון משה רבינו'ס כח הדיבור איז זיין חיבור און אהבה צום אויבערשטן, ווייל דער כח הדיבור איז דאס שטארקסטע כלי ארויסצובערענגען 'חיבור'; ווי מיר זעהן אין משניות כתובות (פ"א מ"ח): "ראוה מדברת עם אחד", וואס די מפרשים דארט ערקלערן אז דאס מיינט נישט 'רעדן' נאר עס מיינט אז מען האט געזעהן א פרוי ווי זי איז פריוואט מיט א צווייטן. זעהן מיר פונדעם, אז א 'יחוד' ווערט אנגערופן מיטן אויסדרוק פון 'דיבור'. און דאס איז טאקע דערפאר, ווייל דוקא מיטן כח פון דיבור בויעט מען אויף און מען ברענגט ארויס די אהבה.

שלעכטע דיבורים - שלעכטע אהבות

דערפאר זעהן מיר אויך אין דער פרשה, אז בלעם וואס ער האט געהאט דעם שטארקסטן כח פון טומאה אין מויל, דוקא ער איז געווען איינגעטונקען אין די נידריגסטע שמוץ פון טמא'נע אהבה, סיי מיט זיינע אוממארלישע שריט [אתונו (סנהדרין קה.)], סיי מיט זיינע שעדליכע שרעקליכע עצות [להחטיאם בבנות מואב (שם קו.)]. אזוי אויך ווערט דאס ארויסגעברענגט מיט דעם וואס מיר זעהן וואספארא סארט שטראף ער האט זיך פארדינט אויבן אין הימל [ש"ז רותחת (גיטין נז.)].

דער כח פון חיבור פון כלל ישראל האט זיך געשטארקט קעגן בלעם

די גאנצע מלחמה דא איז געווען מיטן כח פון דיבור, וואס דאס איז דער כח פון ליבשאפט. בלעם האט געהאט גאר א שטארקער חיבור צו די שלעכטע כוחות, און מיט דעם האט ער געוואלט אונטערברענגען די אידן. דערפאר האט דער אויבערשטער געגאסן אויף אונז ליבשאפט ביי די דאזיגע מעשה, אזא שטארקע ליבשאפט וואס מיר טרעפן נישט אין קיין שום אנדערע געלעגנהייט, עס זענען דא אין דער פרשה אזעלכע שטארקע אויסדרוקן פון אהבה; ווי דער פסוק זאגט (דברים כג ו): **"וְלֹא אָבָה הוי'ה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ אֶל בִּלְעָם וַיַּהֹפֶךְ הוי'ה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לִבְרָכָה כִּי אֲהֲבֶךָ הוי'ה אֱלֹהֶיךָ"** - דער אויבערשטער האט נישט געוואלט אויסהערן דעם בלעם, און דער אויבערשטער האט איבערגעדרייט פאר דיר די קללה צו א ברכה, **ווייל דער אויבערשטער האט דיר ליב.** דעם כח פון חיבור (וואס משה רבינו וועקט דאס אויף ביי אונז) דאס האט זיך געשטארקט איבער דעם כח פון חיבור פון בלעם וואס מיט דעם ברענגט ער אראפ טומאה און קללה, עס האט צושטערט זיינע קללות און עס איבערגעדרייט צו ברכות.

די גוטע אהבה בעפאר די שלעכטע אהבה

די אהבה וואס דער אויבערשטער האט אונז באוויזן ביי דער מעשה פון בלעם, איז געווען אן הקדמה צו דער ביטערער מעשה פון בנות מואב, א רפואה בעפאר די מכה. ווי דער הייליגער שפת אמת (שם ד"ה וישם) זאגט: "דאס אלעס איז געווען אן הכנה, א רפואה בעפאר די מכה, פונעם אויבערשטן. ווייל ער האט געוואוסט אז די אידן וועלן זינדיגן, און אויך דער רשע בלעם האט דאס געוואוסט, דערפאר האט ער געוואלט דערמאנען זייערע עבירות, און זיי שעלטן מיט דעם. אבער די קללה איז געווארן איבערגעדרייט אויף א ברכה, **'כי אהבך הוי'ה אלהיך'** - ווייל דער אויבערשטער האט ארויסגעווען זיין ליבשאפט צו אידן".

דער אויבערשטער האט אונז ליב בעצם

איז דער שפת אמת מסביר מיט מוראַ'דיגע ווערטער: "דער טעות פון בלעם איז געווען אז ער האט געמיינט אז דער אויבערשטער האט ליב די אידן - ווייל זיי טוען מצות און מעשים טובים, דערפאר האט ער דערמאנט זייער חטא צו אפקילן די ליבשאפט. אבער באמת איז נישט אזוי, די ליבשאפט פון אויבערשטן צו אידן איז נישט אנגעהאנגען אין גארנישט, נאר עס איז אן עצם'דיגע אהבה, דער אויבערשטער האט ליב דעם איד זעלבסט, אן גארנישט פון ארום. אדרבה, ווייל ער האט אונז ליב האט ער אונז געגעבן די תורה (און נישט ווייל מיר היטן די תורה האט ער אונז ליב). דאס איז וואס עס שטייט אין פסוק: **"וירא בלעם כי טוב בעיני הוי'ה לברך"**, ער האט געזעהן אז אפילו אויב מען דערמאנט זייערע עבירות - שטארקט זיך די אהבה, ממילא ווערט שוואך דער כח פון עבירה. און אפילו ווען זיי האבן שפעטער געזינדיגט, פונדעסטוועגן דאך האבן זיי שוין געהאט די ליבשאפט פון פריער".

דער כח פון דיבור אין תפילה, איבערדרייען די קללה צו ברכה

די תפילה וואס א איד דאוועט צום אויבערשטן יעדן טאג, איז דוקא נאר מיטן מויל און מיט ווערטער, דערפאר הויבט מען אן יעדן טאג דאס דאוועגען מיטן פסוק וואס בלעם האט געזאגט: "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל" (במדבר כד ה). מיט דעם ברענגען מיר ארויס דעם פארקערטן כח פון בלעם, צו נעמען די ווערטער פון טומאה און קללה, און דורכן כח פון משה עס איבערדרייען צו קדושה און ברכה; ווי עס שטייט ביי יצחק און רבקה: "ויעתר יצחק להוי'ה" (בראשית כה כא), 'ויעתר' איז א לשון פון איבערדרייען; ווי די גמרא זאגט (יבמות סד.): "למה נמשלה תפלתן של צדיקים כעתר מה עתר זה מהפך התבואה ממקום למקום כך תפלתן של צדיקים מהפכת מדותיו של הקדוש ברוך הוא ממדת רגזנות למדת רחמנות" - פארוואס איז צוגעגליכן די תפילה פון צדיקים צו אן 'עתר' (אזא גרויסער שאוול וואס מען פלעגט נוצן אין פעלד), ווייל פונקט ווי דער 'עתר' דרייט איבער די זאנגען פון איין פלאץ צום צווייטן (כדי אפצוטיילן די וויץ קערנדלער פון די אנדערע שמוץ), אזוי אויך איז דאס געבעט פון צדיקים וואס דרייט איבער דעם אויבערשטנ'ס מידות, פון כעס צו רחמנות. אזוי אויך שטייט אין ליקו"מ באריכות (תנינא ח') אויפן פסוק "ויעמוד פנחס ויפלל" - אז פנחס האט געהאט דעם כח אלעס איבערצודרייען, און צווינגען די סטרא אחרא צו אויסשפייען און אויסברעכן אלעס וואס זי האט איינגעשלינגען.

משה הייבט אויף די ג'דריגסטע דיבורים

דאס איז וואס מיר טרעפן מוראַ'דיגע ווערטער אין **לקוטי הלכות** (ראשית הגז ה"ג), וואס ער איז מסביר די מלחמה צווישן משה און בלעם מיטן כח פונעם מויל, וואס נישט נאר האט משה באזיגט בלעם, נאר

ער האט אויך דעם כח אראפצוגיין אין די נידריגסטע פלעצער, און אויפהייבן דעם נידריגסטן כח פון דיבור וואס איז פארכאפט ביי דער טומאה, און עס אויפהייבן צו קדושה. דאס איז פשט פונעם גרויסן נס וואס דער אויבערשטער האט געמאכט אז דער אייזל האט אנגעהויבן רעדן, וואס מיט דעם איז געווארן איבערגעדרייט די קללה צו א ברכה.

די סכנה וואס אידן זענען דעמאלט געזונן

און דאס זענען זיינע וועלטער: "אינ'אמת'ן זענען אידן געווען אין גאר א גרויסע סכנה, ווי חז"ל זאגן אונז. אבער דורכן גרויסן כח פון משה זענען מיר געראטעוועט געווארן פון זיין שלעכט מויל, ווייל דער כח פון משה איז געווען גאר גאר גרויס צו אראפגיין און מברר זיין די נידריגסטע וועלטער און מאכן דערפון הלכות צו אויפהייבן די שכינה וכו'.

אפילו דעם אייזל'ס דיבורים קען מען אויפהייבן

דאס איז פשט פון דעם וואס דער אייזל האט אנגעהויבן רעדן, וואס דאס איז געווען גאר א מורא'דיגער נס, ווי עס שטייט אין מדרש אז אזא סארט נס איז קיינמאל נישט געווען. ווייל דייקא דורך דעם גרויסן נס, האט דער אויבערשטער פארקרומט דאס מויל פון בלעם צו איבערדרייען זיין קללה אויף א ברכה. ווייל מיט דעם האט דער אויבערשטער געוויזן דעם גרויסן כח פון משה - וואס ער איז דער אמת'ער צדיק - וואס ער קען אויפהייבן די אלע דיבורים פון די וועלכע קריגן זיך אויף דער קדושה, אלע פארשעמונגס וועלטער און נידריגע לויזונגען, און מאכן דערפון הייליגע וועלטער".

אן אפן הארץ צו רעדן צום אויבערשטן

אז א איד טראכט אריין דערין מיט א פנימיות, נעמט ער ארויס פון דער וואכענדיגער פרשה דעם כח פון רעדן מיטן מויל. חז"ל זאגן אויף בלעם די גרויסע מאס חוצפה וואס ער האט געהאט אין זיך (סנהדרין קח.) "חוצפה כלפי שמיא", איז דאך אודאי און אודאי מדה טובה מרובה, וועלן א איד רייסט איין מיט רחמים און תחנונים, ער לאזט נישט נאך, נאר ער קלאפט און קלאפט אויף די טויערן פון רחמים. אודאי שטייט טאקע אין אסאך ספרים אז מען טאר זיך נישט פארעקשן'ען, מען דארף בעטן מיט א מאס, און אויב דער אויבערשטער וועט געבן וועט ער געבן - אבער וועלן עס קומט צום געבעט און געשפרעך וואס א איד האט בינו לבין קונו, דאן קען ער איינרייסן, און איינבעטן אן קיין שיעור, אויסגיסן זיין גאנצע הארץ פארן אויבערשטן.

זמנים פון רחמים ורצון

מיר שטייען אין שבת קודש - שבעה עשר בתמוז, א צייט וואס מען גייט אריין אין די דריי וואכן, יעדער איד שטייט און בעט זיך: "והראינו בבנינו ושמחינו בתיקונו, והשב כהנים לעבודתם ולוים לשירם ולזמרם". מען וואלט און בענקט עס זאל שוין ווערן אויפגעבויעט דער דריטער בית המקדש. אונזער עבודה אין די דאזיגע טעג, זמנים פון רחמים און רצון, זמנים פון תשובה, צו אויפוועקן גרויס רחמנות פארן דריטן בית המקדש. אידישע קינדער בעטן זיך ביים באשעפער - בפרט יעצט וועלן מען הויבט אן די ערשטע פערציג טעג וואס משה איז ארויף אין הימל זיך איינבעטן א סליחה און כפרה פאר אידן - בעטן מיר אז מיר זאלן זוכה זיין צו פארמערן אין תפילה, תפילה אויפן בנין בית המקדש, תפילה אויף תשובה, און בפרט אויף שמירת הלשון, מיר זאלן זיך אכטונג געבן נישט צו רעדן קיין שום שלעכטע זאך אויף קיין שום איד, און זעהן נאר די גוטס אין יעדן איינעם.

פונקט זוי מען רעדט צו א חבר

שטייענדיג אין די דאזיגע טעג, וואס עס ווערט אויפגעוועקט די געוואלדיגע ליבשאפט וואס דער אויבערשטער האט מיט משה רבינו דורך זיין רעדן, ווייל דאס שטייט אין תורה נאכן חטא עג': "ודיבר הוי"ה אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו" - דער אויבערשטער האט גערעדט צו משה, "פנים אל פנים" ווי א מענטש רעדט מיט זיין חבר. און אויף דעם דאזיגן פסוק האבן צדיקים אוועקגעשטעלט דעם גרויסן יסוד און הייליגע עצה פון רעדן צום אויבערשטן יעדן טאג א שעה צייט, אויף דער אייגענער מאמע לשון שפראך. איז דאך יעצט די פאסיגסטע צייט צו עוסק זיין אין דער איידעלער נקודה.

ב.

וועו א איד ווייסט און גלייבט אז דער אויבערשטער האט אים ליב - עפנט זיך אויף זיין הארץ און מויל זיך אויסצורעדן אלעס פארן אויבערשטן

אלע עבודות קען מען טון אן אהבת ה' – חוץ התבודדות

יעדער איד וויל דאך אודאי אויסריניגן זיין הארץ אין די דאזיגע טעג מיט תשובה, אנהייבן צו רעדן טעגליך צום אויבערשטן אזוי ווי מען רעדט צו א חבר, אבער כדי צו קענען קומען צום ווארט מוז הערשן אן איינגעבאקענע ליבשאפט אין הארץ, ווייל אָן אהבה איז דאס מויל פארמאכט, ווי מען קען טאקע זעהן אז אין א צוקווטשטע תקופה, קען דער מענטש דאוועגען און לערנען א גאנצן טאג, געבן אסאך צדקה טון אסאך מצוות און מעשים טובים, אבער ווי שווער איז אים צו עפענען זיין הארץ און רעדן צום אויבערשטן.

אין א שוועריקע תקופה וועט דאס מויל פארמאכט

דער מענטש פאלט אונטערן דרוק פון דער שווערער פרנסה יאך, עס גייט אריבער אויף אים וואס עס גייט אריבער, צי מיט קינדער, צי מיט געזונט, צי מיט פרנסה, יעדער מיט זיין פעקל, זיינע מוטשעריין וואס קווטשן אים. דאס אלעס איז גורם אז זיין הארץ וועט פארשטיינערט און זיין מויל וועט פארזיגלט. אודאי לערנט ער און דאוונט, אודאי גלויבט ער מיט אמונה שלימה אז דער אויבערשטער איז געריכט: "צדיק הוי"ה בכל דרכיו", "אית דין ואית דיין", ער איז מקבל אלעס לטובה. אבער זיין מויל איז פארמאכט; ווי עס איז באקאנט די וועריטער פון אור החיים הקדוש (פרשת ואתחנן): "וועו עס פעלט פאר א מענטש איינע פון די דריי, בני חיי מזוני, דאן טוט עס אים דערווייטערן פון אויבערשטן, און אפילו אויב ער פראבירט זיך צו שטארקן, טוט זיין הארץ אים נישט אויסהערן". ווייל וועו א מענטש איז אין פיין, וועט זיין הארץ פארשטיינערט, און זיין מויל וועט פארשלאסן.

נענטער צו דער גאולה – שוועריקע צו רעדן ביי התבודדות

ווי נענטער מיר ווערן צו דער גאולה, נאך א רגע און משיח קומט אונז אויסלייזן, אלץ שוועריקע און שוועריקע ווערן די נסיונות און הסתרות, און אלץ מער און מער ווערט דאס מויל פארשלאסן. דער

מענטש שפירט ווי ער קען נישט קומען צום ווארט. און נאכאמאל, מיר רעדן פון ערליכע אידן, יראים ושלמים, מענטשן וואס האבן אמונה און בטחון, לערנען און דאוונען, נאכאנאנד בייטאג און ביינאכט זענען זיי מתפלל, אבער זיך אוועקשטעלן רעדן צום אויבערשטן און זיך אויסרעדן דאס ארץ פונקט ווי צו א חבר, דאס איז שוין גאר גאר שווער, דארט איז דער גרעסטער נסיון.

פון איגנארירן פראבלעמען ווערט מען נישט געהאלפן

עס איז אזעלכע איידעלע ווערטער, א פחד צו רעדן פון דעם, סיי אז מען זאל נישט רעדן קיין איבריג ווארט, און סיי עס זאל נישט געהערט ווערן עפעס אויף נישט א ריכטיגן אופן. אבער מיר האבן א מצוה פון 'ואהבת לרעך כמוך' צו רעדן די דאזיגע נקודה מיט חברים. אסאך מאל האט א מענטש א געוויסער נסיון און שווערקייט אין סיי וועלכער ענין, און עס איז אים שווער דאס צו אויסרעדן פארן אויבערשטן, און ער טראכט ביי זיך אין הארץ, אז ערגעצווא וועט שוין די זאך ווערן מסודר, עס וועט אריבערגיין. אבער, די שווערקייט ווערט נישט פארשוואונדן פון זיך אליינס, ווי מער ער איגנארירט און רעדט נישט פון דעם - ווערט דער פראבלעם נאכמער און נאכמער אויפגעבלאזן, עס זאמלט זיך אן הויפענעס פון ווייטאג אין זיין הארץ, דאס הארץ ווערט מער פארמאכט און מער פארשטיינערט, ביז עס קומט צו א מצב אז דער מענטש טרעפט זיך אין אין גרויסע פינסטערנישן, ער טרעפט זיך נישט קיין פלאץ אויף דער וועלט.

עפענען די וויייטאגן פארן אויבערשטן

אודאי דאוונט ער יעדן טאג מיט כוונה, שחרית מנחה און מעריב, ער בעט אויף אלעם וואס ער דארף, אבער ווי שווער איז אים זיך צו אוועקזעצן א פאר מינוט און אויסשמועסן זיין הארץ צום אויבערשטן, ארויסגעבן זיין אינעווייניגסטע וויייטאג. זאל ער כאטש זאגן פארן אויבערשטן: "באשעפער זיסער, איך האב - געלויבט צו דיר - געדאוונט היינט, אבער איך ווייל רעדן מיט דיר, אויסשמועסן מיין הארץ צו דיר, ווי די צדיקים האבן אונז אויסגעלערנט, "כאשר ידבר איש אל רעהו", בפרט היינט שבעה עשר בתמוז וואס עס איז פארגעקומן דער חטא עג', וואס דעמאלט האט משה רבינו מגלה געווען דעם כח פון רעדן צו דיר פונקט ווי צו א חבר".

ג.

ווען א מענטש שפירט נישט אז ער איז ווערד ביים אויבערשטן פאלט ער זייער שנעל צו די נסיונות הזמן

אידן האבן נישט געווואוסט וואס דער אויבערשטער טוט פאר זיי

מיר האבן שוין אסאך געריידט פון דעם, אז אויב אידן וואלטן געווואוסט די גרויסע געטריישאפט און ליבשאפט וואס דער אויבערשטער האט אריסגעוויזן ביי דער דאזיגער פרשה - ווען ער האט אפגעהאלטן די קללה פון בלעם און עס איבערגעדרייט צו א ברכה - וואלטן זיי זיכער נישט דורכגעפאלן מיט דער שלעכטער עצה פון בלעם. נאר זיי האבן פון גארנישט געווואוסט, זיי האבן דאס נישט מיטגעהאלטן, זיי זענען געזעסן אין מדבר צושאסן, צובראכן און מיואש פון אלע פריערדיגע פרשיות.

אהבת ה' איז דער כח בייצושטיין די אלע נסיזנות פון דער גאס

עס איז נישט קיין ספק אז אויב וואלטן זיי געוואוסט אביסל פון דער געוואלדיגער אהבה וואס דער אויבערשטער האט געגאסן אויף זיי אין די דאזיגע טעג, וואלטן זיי געווען אנגעפילט מיט שמחת יהדות און שמחת חיים, און זיי וואלטן זיכער נישט דורכגעפאלן. ווייל א מענטש פאלט אראפ **נאר ווען ער שפירט אז ער איז נישט וועדד.** אויב טראכט ער אז זיין תורה איז נישט חשוב, זיין תפילה איז נישט חשוב, דאן גייט ער אין גאס און ער פאלט אראפ. אבער אויב א איד דערהערט אז אפילו ווען עס גייט נישט אזוי גוט, מען ווייזט אים התרחקות, עס גייט אריבער אויף אים שטורמישע נסיונות פון קנאה, תאוה און כבוד, אזוי אויך שוועריקייטן אין בני, חיי און מזוני, דאס לעבן גייט נישט ווי געפלאנט - פונדעסטוועגן דאך נעמט ער די דאיגע פרשה און דערהערט די גרויסע ליבשאפט און נאנטקייט וואס ער האט ביים אויבערשטן, דאן מיטן כח פון צדיק - משה רבינו, עפענט זיך זיין מויל און ער הויבט אן רעדן צום אויבערשטן.

אפילו דער גוי זוייסט אז דער אויבערשטער האט דיר ליב

דערפאר איז אלעמאל די פרשה פון בלק בעפאר די דריי וואכן, אדער ביים אנהייב. כדי אז א מענטש זאל לערנען די דאזיגע פרשה און פארשטיין אז ער זאל נישט קוקן אויף זיך אזוי ווי ער קוקט אויס אין זיינע אויגן, נאר ער זאל פארשטיין זיין גרויסקייט, און אז דער אויבערשטער טשאשקעט זיך מיט אים, ער זאל דערהערן ווי דער אויבערשטער זאגט אים: "איך האב דיר ליב". אפילו די טמא'נע גוים אנערקענען דערין; ווי בלעם אליינס זאגט: **"לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל הוי'ה אֱלֹהָיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ"** (במדבר כג כא). **"מַה טֹּבוּ אֹהָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל"** (שם כד ה). דער אויבערשטער באווייזט זיין ליבשאפט אז אפילו דער גוי זעהט עס! אויב אזוי פארוואס פאלט דער איד? ווייל, נעבעך, ער ווייסט נישט פון דעם.

בעטן אויף דעם אליינס – צו קענען בעטן מיט א נאנטקייט

אויב וועט דער מענטש זוכה זיין זיך צו בעטן ביים אויבערשטן, אז ער זאל אים געבן דעם כח צו רעדן צום אויבערשטן פונקט ווי מען רעדט צו א חבר; ווי די צדיקים האבן אונז אויסגעלערנט. ער בעט זיך אז אפילו אויב עס וועט אריבער גיין אויף אים וואס עס גייט אריבער, צרות און יסורים רחמנא ליצלן - ווי יעדער ווייסט ביי זיך זיין אייגן ביטער פעקל - זאל ער נאכאלץ זוכה זיין צו גלויבן אין דער אהבה וואס דער אויבערשטער האט צו אים, זיין הארץ זאל נישט ווערן פארשטיינערט און זיין מויל זאל זיך נישט פארמאכן, ער זאל קענען קומען נאכאמאל און נאכאמאל צום אויבערשטן און רעדן וועדן וועדן פון ליבשאפט. דאן וועט ער זוכה זיין צום כח פון משיח, צו זיין א מְשִׁיחַ - אויסרעדן דאס הארץ צום אויבערשטן; ווי עס שטייט אין פסוק (משלי י"ב כ"ה): "דאגה בלב איש ישחנה". דאס איז די עבודה פון משיח אונז צו אויסלערנען ווי אזוי מען רעדט צום אויבערשטן: **"כִּי אָז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם הוי'ה לְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד"** (צפניה ג ט). דאן וועט דער קשר זיין נישט נאר פנים אל פנים, נאר אויך אויג צו אויג: **"כי עין בעין יראו בשוב הוי'ה ציון".**

❖ ❖ ❖

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן: "טאטע, מיר געפונען זיך אין טעג וואס מיר דארפן עוסק זיין אין בנין בית המקדש. דער הויכפונקט פון בית המקדש איז דער קודש הקדשים וואס דארט זענען

די כרובים 'סוככים בכנפיהם', פנים בפנים. די גרויסע ליבשאפט צווישן אונז וואס ווערט נתגלה ביים 'מקום הארון', ביים 'קול היוצא מבין הכרובים', וואס דאס ברענגט ארויס דעם כח פון רעדן און שמועסן בינו לבין קונו".

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן: "טאטע, העלף אז מיר זאלן קענען רעדן צו דיר יעדן טאג פונקט ווי מען רעדט צו א חבר! העלף מיר זאלן גלויבן אין די ווערטער פון צדיקים, אינעם כח פון צדיקים, וואס זיי האבן דעם כח צו פארעכטן און אויפהייבן דעם דיבור, אפילו אויב עס איז גאר נידריג - אין דער בחינה פון 'כבד פה', דיבורים פון היפך הקדושה - ברענגט דער צדיק אלעס צוריק צו דער קדושה און ער דרייט אלעס איבער פון קללה צו ברכה".

דער אויבערשטער זאל העלפן, אז אין די דאזיגע טעג זאלן מיר קענען דאוונען יעדן טאג מיט כוונה, סיי אלע תפילות בכלליות, און ספעציעל ביי דער ברכה פון: "ולירושלים עירך ברחמים תשוב, ותשכון בתוכה כאשר דברת". אזוי אויך ביי 'ברכת המזון' און 'על המחיה', ספעציעל אינזין צו האבן ביי דער תפילה פון 'רחם' און 'ובנה ירושלים'. אויך זאלן מיר זוכה זיין אפצורעכטן 'תיקון חצות' יעדן טאג כאטש ביי חצות היום.

מען בעט זיך ביים אויבערשטן: 'והראינו בבניינו ושמחנו בתיקונו', עס זאל שוין ווערן אויפגעבויעט דער דריטער בית המקדש. עס זאל שוין זיין "ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים" אמן.

פרשת פנחס

נושא:
דער כח פון א אידישע מויל - התבודדות

משה רבינו קומט אראפ
אין יעדן דור און לערנט
אויס פאר אידן וויאזוי
צו רעדן צום אויבערשטן
און דורכדעם פארריכטן
ער דעם פגם פון 'מי
מריבה' ביז ער וועט זוכה
זיין אריינצוקומען אין
ארץ ישראל מיט משיח
אינאיינעם

פרשת פנחס

נושא: דער כח פון א אידישע מויל - התבודדות

משה רבינו
קומט אראפ אין
יעדן דור און
לערנט אויס
פאר אידן זויאזוי
צו רעדן צום
אויבערשטן
און דורכדעם
פארדעכט ער
דעם פגם פון 'מי
מריבה' ביז ער
זועט זוכה זיין
אריינצוקומען
אין ארץ ישראל
מיט משיח
אינאיינעם

א. דער פגם פון 'מי מריבה' - נישט גענוג גענוצט 'דעם כח הדיבור'

רעדן און נישט שלאגן | משה רבינו 'רעדט' מיטן אויבערשטן | א שטיין צוגייט פון דיבורים | פירערשאפט - מיטן מויל | דער קידוש השם וואס דער דיבור וואלט געברענגט | בעטן א מתנת חינם (מויל) און נישט מיט גוטע מעשים (שטאקן) | ואתחנן - בעטן פאר מתנת חינם | משה רבינו האט נישט קיין שוועכער ארץ אויף אידן | ער גיבט זיי ברכות מיטן מויל צו וויזן אז דער עיקר איז דאס 'רעדן'

ב. משה רבינו פארדעכט דעם פגם הדיבור דורך זיין כח פון התבודדות וואס ער שיינט אריין אין אידן

אין 'מעשים' איז משה געווען געצוויגן ריין | אפילו משה רבינו דארף ארבעטן אויפן 'כח הדיבור' | דער עיקר 'כח הדיבור' מיינט די עבודה פון 'התבודדות' | דער אויבערשטער רעדט צו משה פון צווישן די 'כרובים' - מיט גרויס ליבשאפט | דער צדיק שיינט אריין דעם אור פאר יעדן איד | משה'ס תיקון הדיבור רירט אונז אלע אן | מיר דארפן פארדעכטן דעם פגם פון מי מריבה - רעדן צום אויבערשטן מיט א שפלות | רבי עקיבא זעהט דאס וואסער וואס לעכערט דעם שטיין | מען לעכערט דעם שטיין דורך דיבורים - נישט דורך מעשים | דער סוד פון משה 'נשמת הבל', און דער סוד פון 'כבד פה'

ג. אונזער שוואכקייט אין תפילה קומט פון חורבן בית המקדש און מיר אלע האבן שייכות מיט דער עבודה פון בענקען און האפן דערצו

בענקען און בעטן צו מקריב זיין די מוספין אין בית המקדש | אונזער כח התפילה קומט פונעם בית המקדש | מיר זענען שוואך אין תפילה ווייל מיר האבן נישט קיין 'בית המקדש' | אונזער הארץ איז פארשטיינערט - ווייל מיר האבן נישט קיין 'לב ירושלים' | גלויבן אז מיר מעגן קלאגן אויפן בית המקדש | אפילו גוים האבן שייכות מיטן בית המקדש - כל שכן אידישע קינדער | עזות דקדושה קענען אלע זידלונגען וואס דער יצר הרע לאכט פון אונז | בשעת'ן קלאגן באקומען באלד א טרייסט | פארדעכטן 'שנאת חנם' - יענער מעג האלטן אנדערש ווי מיר

נושא: דער כח פון א אידישע מויל - התבודדות

א.

דער פגם פון 'מי מריבה' - נישט געגנוג געגנוצט 'דעם כח הדיבור'

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֶל הַר הָעֲבָרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְרָאִיתָה אֹתָהּ וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל עַמֶּיךָ גַּם אָתָּה כַּאֲשֶׁר נֶאֱסַף אַהֲרֹן אָחִיךָ כַּאֲשֶׁר מְרִיתֶם פִּי בְּמִדְבַּר צִן בִּמְרִיבַת הָעֵדָה לְהַקְדִּישֵׁנִי בַּמַּיִם לְעֵינֵיהֶם הֵם מֵי מְרִיבַת קָדֵשׁ מִדְבַּר צִן" (במדבר כז יב-ד).

אין אידישע איבערזעצונג: דער אויבערשטער זאגט צו משה, גיי ארויף אויפן הר העברים, דארט וועסטו זעהן דאס לאנד וואס איך האב געגעבן פאר אידישע קינדער. דערנאך וועסטו אוועקגיין פון דער וועלט, פונקט ווי דיין ברודער אהרן. [ענק בויידע האבן נישט זוכה געווען אריינצוגיין קיין ארץ ישראל] ווייל ענק האבן מיר נישט געפאלגט אין מדבר צין, ביי דער מעשה פון מי מריבה.

דעדן און נישט שלאגן

דאס אלעס האט זיך אפגעשפילט אינעם לעצטן יאר פון די פערציג יאר אין מדבר; ווי פארציילט אין פרשת חקת, אז ווען מרים הנביאה איז נפטר געווארן און דאס וואסער האט אויפגעהערט צו גיין, האבן אידן זיך באקלאגט אויף דעם וואס עס איז נישטא קיין וואסער, האט דער אויבערשטער געזאגט פאר משה (שם כ ח): **"קַח אֶת הַמַּטֶּה וְהַקְהֵל אֶת הָעֵדָה אַתָּה וְאַהֲרֹן אָחִיךָ וְדִבַּרְתֶּם אֶל הַסֶּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מֵימָיו וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם מִן הַסֶּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת הָעֵדָה וְאֶת בְּעִירָם"** - נעם דעם שטעקן, פארזאמל דאס גאנצע געמיינדע, דו מיט דיין ברודער אהרן, ענק זאלן **רעדן** צום שטיין אנטקעגן זייערע אויגן, און דער שטיין וועט אנהייבן צו געבן וואסער וכו'.

דער המשך - ווייסן מיר - איז אבער געווען אנדערש, משה האט געשלאגן דעם שטיין (שם יא): **"וַיָּרֶם מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וַיַּךְ אֶת הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמָיִם וַיֵּצְאוּ מַיִם רַבִּים וַתֵּשְׁתְּ הָעֵדָה וּבְעִירָם"**, דאן איז געקומען די שטראף אז משה און אהרן וועלן נישט אריינגיין אין ארץ ישראל: **"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן יַעַן לֹא הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת הַקָּהָל הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם"**. אלע ספרים הקדושים זענען שוין פול מיט ערקלערונגען אויף די ענינים פון דער פרשה.

משה רבינו 'רעדט' מיטן אויבערשטן

אויב וועט מען אריינקלערן מיט א בריי־טערן קוק, וועט מען זעהן, אז דאס גאנצע גדלות פון משה רבינו דער עבד נאמן פונעם אויבערשטן, ווערט אונטער געשטראכן עקסטער מיטן כח פון דיבור; ווי עס שטייט אין פסוק (שם יב ז): "לֹא כֵן עַבְדִּי מֹשֶׁה בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ וגו'". וועו דער אויבערשטער אליינס קומט עדות זאגן אויף די אויסערגעווענליכע נאנטשאפט און ליבשאפט וואס ער האט מיט משה, באנוצט ער זיך מיט אט דעם אויסדרוק: "פה אל פה אדבר בו" - איך רעד מיט אים 'מויל צו מויל' (דאס מיינט צו זאגן 'א שמועס' אהין און צוריק).

א שטיין צוגייט פון דיבורים

דערפאר איז געווען אזא פגם אז משה האט זיך נישט באנוצט מיטן מויל צו מאכן אז דער שטיין זאל געבן וואסער, ווייל דאס וואלט געדארפט זיין א הוראה פאר אידן, אויף דער שטארקייט פונעם מויל, אז עס קען מאכן א שטיין צוגיין; ווי מיר טרעפן אין חז"ל אויף לימוד התורה [וואס איז אויך מיטן מויל] (סוכה נב:): "אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נימוח" - אויב האט זיך אנגעטשעפט אין דיר דער מנוול [דער יצר הרע], דאן שלעפ אים איי־ין אין בית המדרש, אויב איז ער פון שטיין - וועט ער צוגיין. דאס אלעס מיינט מען א פארשטיינערט הארץ, וואס צוגייט דורך די ווערטער פון תורה און תפילה.

פירערשאפט - מיטן מויל

אויך ווייסן מיר אז דער כח פון הנהגה איז דוקא דער כח פון דיבור, ווי מיר זעהן אין 'פתח אליהו' אז מלכות איז אנטקעגן דאס מויל - 'מלכות פה וכו'. דאס מויל האט די גרעסטע השפעה אויף א צווייטן, מיט דעם פארמאגט מען דעם עיקר כח פון מלוכה און הנהגה. מיר טרעפן אין גמרא אז דער אויבערשטער האט געזאגט פאר משה "דַּבֶּר אחד לדור", זאגט רש"י אז "דבר אחד" מיינט: "מנהיג אחד", מען קען נאר האבן איין פירער פאר כלל ישראל אין יעדן דור. זעהט מען דא ווידער די זעלבע נקודה - א פירער ווערט אנגערופן "דַּבֶּר", ווייל דער עיקר הנהגה איז מיטן כח פון דיבור.

אזוי זעהט מען כסדר אין די פסוקים ווי משה רבינו רעדט צום אידישן פאלק: "ויאמר משה", "וידבר משה", "ויקהל משה". דערפאר האט דער אויבערשטער כביכול געהאט טענות פארוואס האט ער נישט געוואנט דעם כח פונעם מויל צו מאכן אז דער שטיין זאל געבן וואסער.

דער קידוש השם וואס דער דיבור וואלט געברענגט

אין **ליקו"ה** (נשיאת כפים ה' ט"ז) ווערט נאך בריי־טער אויסגעשמועסט די נקודה: "וועו משה אהרן וואלטן געדעדט צום שטיין אזוי ווי דער אויבערשטער האט געהייסן, וואלטן זיי געוויזן דערמיט דעם גרויסן כח פון דיבור, אז מען קען דורכן מויל אריינעמען סיי רוחניות'דיגע און סיי גשמיות'דיגע וואסער. ווייל פונקט ווי עס קען אריינקומען גשמיות'דיגע וואסער פון א שטיין, אזוי אויך קען אריינקומען רוחניות'דיגע וואסער - 'מי הדעת', פון א שטיין - 'לב האבן'. עס וואלט געווען א גרויסער קידוש השם, אלע וואלטן געזעהן דעם כח פון דיבור, און אלע וואלטן געטון אלערליי סארט השתדלות, צו ברענגען אויף זיך די קדושה פונעם כח הדיבור, און דורך דעם וואלטן זיי נענטער געווארן צום אויבערשטן".

בעטן א מתנת חינם (מויל) אזן נישט מיט גוטע מעשים (שטעקן)

צדיקים עפענען אונז א ליכטיגן דערהער אין דער גאנצער פרשה, אז דער עיקר פגם פון משה רבינו איז געווען ווייל ער האט איינגעבעטן מיטן כח פון זיינע זכותים, און ער איז נישט געקומען בעטן פאר א מתנת חינם. וועו ער וואלט געבעטן א מתנת חינם, וואלט די ישועה פארדופן געווארן נאר אויף זיין מויל, זיין כח פון תפלה, אן קיין שום צוגעלייגטע כוחות.

מיר וועלן דא אראפברענגען אביסל פון וואס עס שטייט אין **ליקו"מ** (קמא כ'): "דאס איז געווען דער טעות פון משה, דער אויבערשטער האט אים געזאגט דו זאלסט רעדן צום שטיין, דו זאלסט דאוועגענען בעטן מיט רחמים ותחנונים - פונקט ווי אן ארימאן - צום שטיין, דאס מיינט מען דעם 'לב העליון' - צור לבבי (דעם אויבערשטנ'ס רחמנות). אבער משה האט נישט אזוי געטון, ער האט געגוצט זיינע זכותים פון מצוות און מעשים טובים אויף צו מתפלל זיין דערמיט, ער האט אויפגעהויבן זיין תפילה, אז עס זאל זיין א תפילה וואס איז אנגעהאנגען אויף זיינע זכותים, און עס איז נישט קיין פשוט'ע תפלה פון מתנת חינם. דאן האט ער געשלאגן דעם שטיין, דאס איז מרמז אויף דעם וואס ער האט געגומען די ישועה מיט כח און געוואלד, ווייל ער האט מתפלל געווען מיטן זכות פון זיינע מצוות און מעשים טובים".

זאתחנן – בעטן פאר מתנת חינם

מען קען זאגן אז משה רבינו האט דאס שפעטער געוואלט פאררעכטן, וועו ער האט געבעטן פינף הונדערט און פופצן תפילות פון מתנת חנם; ווי חז"ל זאגן אויפ'ן פסוק 'ואתחנן אל הוי"ה בעת ההיא' (אין פרשת ואתחנן), ביז דער אויבערשטער האט אים געהייסן אויפהערן צו בעטן. זעהט מען אז משה האט געמאכט 'זה לעומת זה', צו בעטן אויף 'מתנת חינם' - אריינצוגיין קיין ארץ ישראל, נאכדעם וואס עס איז נגזר געווארן אויף אים נישט אריינצוגיין - וויבאלד ער האט נישט געבעטן אויף 'מתנת חינם' ביי מי מריבה.

משה רבינו האט נישט קיין שזועד הארץ אויף אידן

דער **אור החיים הקדוש** אנהויב פרשת וזאת הברכה איז מסביר דעם קשר פון סוף פרשת האזינו, וואס דארט שטייט ווי משה רבינו גרייט זיך צו גיין פון דער וועלט, און עס ווערט נאכאמאל דערמאנט די פרשה פון מי מריבה: **"עֲלֵה אֶל הַר הָעֲבָרִים הַזֶּה הַר נְבוֹ... וּמֻת בָּהָר אֲשֶׁר אַתָּה עֹלֶה שָׁמָּה וְהֵאָסֵף אֶל עַמֶּיךָ כַּאֲשֶׁר מֵת אַהֲרֹן אָחִיךָ בְּהֹר הָהָר וַיֵּאָסֶף אֶל עַמָּיו... עַל אֲשֶׁר מְעַלְתֶּם בִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמֵי מְרִיבַת קָדֵשׁ מִדְבַּר צִן עַל אֲשֶׁר לֹא קִדַּשְׁתֶּם אוֹתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"** (דברים לב מט-נא). גלייך נאכדעם הייבט זיך אן די קומענדיגע פרשה: **"וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ"** (שם לג א). איז דער אור החיים הקדוש מסביר אז דער פסוק קומט זאגן עדות אויף משה רבינו, אז ער האט נישט געהאט קיין שוועד הארץ אויף אידן, וואס צוליב זיי איז געשעהן די גאנצע פרשה פון מי מריבה. און נישט נאר אז ער האט זיי נישט פיינט געהאט, נאר ער האט זיי גלייך אנגעהויבן צו בענטשן.

ער גיבט זיי ברכות מיטן מויל צו זוייזן אז דער עיקר איז דאס 'דעדן'

וועו מען דערהערט דאס וואס מען האט פריער ארויסגעברענגט פארשטייט מען דאס אזוי ליכטיג: דער גאנצער פגם פון מי מריבה איז געווען דאס, אז משה האט געגוצט דעם שטעקן און נישט דאס מויל, ער האט דערמאנט זיינע מצות און מעשים טובים, און ער האט נישט געגוצט זיין כח פונעם מויל.

דערפאר, יעצט, גלייך בעפארן גיין פון דער וועלט צוליב דעם חטא פון מי מריבה, עפנט ער זיין 'מויל' און בענטשט די אידישע קינדער, ער גיסט דיבורים פון קדושה! ער איז מגלה דעם כח פונעם מויל! ער ווייזט זיי דעם כח פון דיבורים!

ב.

משה רבינו פאררעכט דעם פגם הדיבור דורך זיין כח פון התבודדות וואס ער שיינט אריין אין אידן

אין 'מעשים' איז משה געזונען געגנצליך ריין

לאמיר אביסל אריינקלערן וואס דא גייט פאר. משה רבינו איז דאך דער ריינסטער נברא אויף דער וועלט; ווי דער **אור החיים הקדוש** זאגט אנהויב פרשת וזאת הברכה: "משה איז דער אינציגסטער וואס קען ביישטיין אין א משפט פארן אויבערשטן, דערפאר הייסט ער 'איש האלהים". ער איז ניטאמאל געווען אין דער לופט פון דער וועלט וועו דער חטא העג' איז פארגעקומען, וואס דאס איז דער שורש פון אלע חטאים (ווייל אפילו יהושע וואס איז נישט געווען אין דער מחנה, נאר געשטאנען נעבן דעם בארג און געווארט אויף משה, סוף כל סוף האט ער זיך געפונען אויפן ערד קוגל וועו דער חטא איז פארגעקומען, ווידעראום משה איז בכלל נישט דא געווען), און ער איז געווען דער וואס האט אויסגע'פועל'ט מחילה סליחה און כפרה פאר כלל ישראל, און דער אויבערשטער האט אים אנטפלעקט די שלש עשרה מדות של רחמים, דעם אויבערשטנ'ס רחמנות און קשר צו כלל ישראל וואס ווערט קיינמאל נישט אפגעשוואכט. און טאקע דעמאלט וועו משה רבינו האט איינגעבעטן פאר כלל ישראל, זאגט דער פסוק (שמות לג יא): "וְדִבֶּר הוי'ה אֶל מֹשֶׁה פָּנִים אֶל פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ", דאס הייסט אז ער האט געהאט דעם כח הדיבור, רעדן צום אויבערשטן.

אפילו משה רבינו דארף ארבעטן אויפן 'כח הדיבור'

פונדעסטוועגן דאך זעהן מיר, אז דער אינציגסטער פאל וואו די תורה איז מייחס א פגם צו משה רבינו, איז דוקא אין אט דעם ענין פון דיבור. דאס שרייט עפעס און ברענגט ארויס, אז דער עיקר זאך וואס עס פעלט נאך אינעם שלימות - אפילו ביים ריינסטן נברא - איז 'דער כח הדיבור'! אמת טאקע אז משה רבינו האט דעם כח הדיבור, אבל אין א געוויסן זין פאדערט זיך נאך הארעוואניע אויף דעם.

דער עיקר 'כח הדיבור' מיינט די עבודה פון 'התבודדות'

מיט דעם פארשטייען מיר דעם סוד פון דער עבודה פון צדיקים בחינת משה, דאס צו פאררעכטן דורכן אונז אויסצולערנען די עבודה פון התבודדות - אז א מענטש זאל רעדן צום אויבערשטן אויף זיין פשוט'ע שפראך, און דאס אלעס איז מיטן כח פון משה רבינו וואס ער האט געדעדט צום אויבערשטן פונקט ווי צו א חבר - "כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ", ווי מיר האבן שוין גאר אסאך פארבריטערט (אין ספר 'יחוד התבודדות'), אז די גאנצע עבודה פון התבודדות שטאמט פון דעם פסוק וואס עס שטייט אויף משה רבינו, אז ער האט געדעדט צום אויבערשטן 'פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו'. פנים אל פנים - דאס איז מבטא א רעדן פון 'יחוד', פון 'קשר', פון 'חיבור', 'דברים שבינו לבינה'. דאס איז דער עיקר נקודה פון התבודדות, 'כאשר ידבר איש אל רעהו', צו רעדן מיטן אויבערשטן מיט א נאנטשאפט און יחוד.

דער אויבערשטער רעדט צו משה פון צווישן די 'כרובים' – מיט גרויס ליבשאפט

מען זעהט כסדר אז דאס איז געווען דער וועג וואס משה האט געדעדט צום אויבערשטן. וועט מען האט אויפגעשטעלט דעם משכן האט דער אויבערשטער געזעגט משה מיט גרויס ליבשאפט פון צווישן די כרובים; ווי חז"ל דרש'נען פונעם פסוק (ויקרא א א): "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר הוי'ה אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד" אז דער קול איז ארויס פון צווישן די כרובים (זעה אין רש"י), וואס דארט האט דער אויבערשטער ארויסגעווייזן א ברענענדיגע ליבשאפט און חיבור צו אידן. והדברים עתיקים.

דער צדיק שיינט אריין דעם אור פאר יעדן איד

דאס איז דער עיקר עבודה פונעם צדיק, די נשמה פון משה רבינו אין יעדן דור, 'אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא', וואס זיי רעדן שטענדיג צום אויבערשטן, מיט ליבשאפט און נאנטשאפט. דאס איז זייער עיקר עבודה; ווי צדיקים האבן מעיד געווען אויף זיך אליינס"ע. און דאס איז וואס זיי ווילן אונז אויסלערנען, צו רעדן צום אויבערשטן כדבר איש אל רעהו.

משה'ס תיקון הדיבור דירט אונז אלע אן

יעדער איד פארשטייט, אז אויב איז געווען עפעס א פגם פון דיבור ביי משה רבינו, איז עס געווען ביי יעדן איינציגסטן איד. ווייל משה איז דאך דער שורש פון אידישע נשמות, און ווען אימער עס איז דא א בחינה פון 'מיתה' ביי משה - איז דא א בחינה פון 'מיתה' ביי כלל ישראל. אבער א איד דארף פון דעם פארשטיין מיטן כלל פון 'מידה טובה מרובה', אז אודאי און אודאי ווען משה רעדט צום אויבערשטן 'כאשר ידבר איש אל רעהו' - וואס דאס איז דער תיקון אויף דעם פגם אין דיבור - ברענגט משה אריין אין אלע אידישע נשמות א לעבהאפט, חשק און דביקות צו קענען רעדן צום אויבערשטן 'ווי מען רעדט צו א גוטן פריינד'. אזוי אויך זאגט דער הייליגער מאור עיניים (פרשת תרומה): "ולא ידע איש את קברתו" - ווייל משה איז באגראבן אינעם דעת פון יעדן איינציגסטן איד.

מיד דארפן פארלעכטן דעם פגם פון מי מריבה – רעדן צום אויבערשטן מיט א שפלות

נאך וואס משה האט נישט זוכה געווען אריינצוגיין קיין ארץ ישראל, און ער איז נפטר געווארן אין מדבר, איז דאך אודאי דער פליכט אויף יעדן איד, אנצוגיין מיט דער עבודה פון משה רבינו, און פארלעכטן דעם פגם פון דיבור מיטן אוועקלייגן דעם שטעקן און נוצן דאס מויל, קומען צום אויבערשטן אן גארנישט, און בלויז עפענען דאס מויל, ביז ווען דאס פארשטיינערט הארץ וועלט צולאזט.

עס שטייט אין זוהר: 'משה דא משיח'. מָשִׁיחַ איז אותיות מֵשִׁיח - שמועסן צום אויבערשטן, דאס איז 'אורו של משיח', דער קשר מיטן אויבערשטן פון יעדן איינציגן איד, "כאשר ידבר איש אל רעהו". דערפאר איז משה משיח - ווייל ער לערנט אויס פאר אידן די ליכטיגקייט פון מָשִׁיחַ, צו רעדן צום אויבערשטן אלעס וואס ליגט אויפן הארץ. און דאס איז די עבודה פון צדיקים וואס זיי פארמאגן די

עו. כ"מ תניינא צג - עָשַׂמַעְתִּי בְּשָׁמוֹ, שֶׁאָמַר לְעִנְיַן הַמַּחֲלֹקֶת שֶׁהָיוּ חוֹלְקִים עָלָיו. כִּי אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (בְּרָכוֹת ו:): "כָּרַם זֶלֶת לִבְנֵי אָדָם" 'אַלּוּ דְּבָרִים הָעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּבְנֵי אָדָם מְזַלְזְלִין בָּהֶם, וּמַאי נִיהוּ, תְּפִלָּה'. עַל כֵּן מֻחֲמַת שֶׁכָּל עִסְקוֹ תְּפִלָּה. כִּי בְּעִנְיַן תְּפִלָּה הָיָה מַרְבֶּה לְדַבֵּר עִם אֲנָשָׁיו, וְהִזְהִירָם מְאֹד לְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, כַּמְבֹאָר בְּסִפְרָיו הַקְּדוֹשִׁים וְיוֹתֵר מִזֶּה הִרְבָּה לְדַבֵּר עִמָּנוּ וְחִזֵּק אוֹתָנוּ בָּהֶתְחַזְּקוּת בְּלִי שִׁעוּר, לְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת. עַל כֵּן בְּנֵי אָדָם מְזַלְזְלִין בּוֹ וּמְבַזִּין אוֹתוֹ וְחוֹלְקִין עָלָיו, כִּי כָּל עִסְקוֹ הוּא תְּפִלָּה, שֶׁהֵם דְּבָרִים הָעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּבְנֵי אָדָם מְזַלְזְלִין בָּהֶם. וְהָבֵן:

נשמה פון משה רבינו, זיי קומען אין אונזער דור צו אויפוועקן אידישע נשמות, זיי זאלן זיך מקשר זיין מיט דער נשמה פון משה, צו גיין אין זיינע פיס טריט - רעדן און שמועסן צום אויבערשטן פונקט ווי צו א חבר - "כאשר ידבר איש אל רעהו".

רבי עקיבא זעהט דאס וואסער וואס לעכערט דעם שטיין

משה איז די נשמה פון רבי עקיבא; ווי עס איז באקאנט די ווערטער פון חז"ל: "זאכן וואס זענען נישט אנטפלעקט געווארן פאר משה, איז אנטפלעקט געווארן פאר רבי עקיבא מיט זיינע חברים" (במ"ר יט ו). [דאס הייסט אז רבי עקיבא איז א המשך פון נשמת משה רבינו]. און מיר ווייסן דאך אז דער עיקר שטופ פאר רבי עקיבא איז געווען דורכדעם וואס ער האט געזעהן ווי טראפנס וואסער מאכן א לאך אין א שטיין.

מען לעכערט דעם שטיין דורך דיבורים - נישט דורך מעשים

די טיפקייט פון דעם איז, מען האט געוויזן פאר רבי עקיבא אז נישט דורך שטארקע מעשים, נישט מיט געוואלד און כח וועט ער אנקומען, נאר מיטן רעדן וועדטער וואס זענען צוגעגליכן צו טראפנס וואסער, 'שפכי כמים לבך', דאס פארשטיינערטע הארץ וועדט צולעכערט, 'לבי חלל בקרבי', מען גיסט זיך אויס דאס הארץ צום אויבערשטן.

דער סוד פון משה 'נשמת הבל', און דער סוד פון 'כבד פה'

משה איז א גלגול פון הבל - דאס מיינט דער כח פון דיבור, ווייל דורכן רעדן נעמט מען ארויס דעם 'הבל' פון מויל. דאס דרייט מען איבער צו 'הלב' א לב בשר. און דאס איז די גאנצע עבודה פון משה רבינו, זיין 'כבד פה' האט אפגעשפיגלט דאס וואס ער גיבט זיך אפ, ער איז מתקן דעם 'כבד פה' פון אידישע קינדער, ער ברענגט אריין אין זיי דעם כח פון דיבור. דאס איז געווען דער חסרון ביי די מי מריבה. און יעדער איד קען דאס פארעכטן מיט זיין כח פון תפלה און התבודדות, וואס קומט דורכן כח פון משה רבינו.

ג.

אונזער שוואכקייט אין תפילה קומט פון חורבן בית המקדש און מיר אלע האבן שייכות מיט דער עבודה פון בענקען און האפן דערצו

בענקען און בעטן צו מקריב זיין די מוספין אין בית המקדש

מיר שטייען אין זמנים וואס אידישע קינדער בעטן זיך אויפן בנין בית המקדש, מיר האבן היינט געליינט אין דער תורה (פרשת פנחס) די פרשה וואס דארט שטייט אלע מוספין וואס מען האט מקריב געווען אלע ימים טובים, און עס שטייט אין ספרים הקדושים אז מיר ליינען דאס אין די דריי וואכן כדי זיך צו מחזק זיין צו בעטן אז דער בית המקדש זאל אויפגעבויעט ווערן, מיר זאלן שוין קענען מקריב זיין די מוספין פון די ימים טובים.

אונזער כח התפילה קומט פונעם בית המקדש

אידישע קינדער בעטן זיך יעדן טאג: "כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים". 'כל פה' - אפילו דער גאר נידריגסטער איד. דערנאך בעט מען זיך אויפן בית המקדש: "רְצֵה הוי'ה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה. **וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ.** וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן. וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ". די צוויי בקשות גייען צוזאמען, דער כח פון תפלה פון א איד קומט פונעם בית המקדש, מקום קודש הקדשים, מקום הכרובים. און ווי אויך איז דאס אונזער עיקר תפלה, אונזער בענקשאפט צום אויבערשטן, מיר ווארטן שוין אויפן בנין בית המקדש, אונזער שטוב מיטן אויבערשטן.

מיר זענען שוואך אין תפילה ווייל מיר האבן נישט קיין 'בית המקדש'

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן גיב אונז דעם כח פון תפילה, דער בית המקדש ווערט דאך אנגערופן 'בית תפילה', און יעצט ווען דער בית המקדש איז חרוב, איז מען מזלזל אין תפלה; כרום זלות לבני אדם. מיר דארפן זיך מחזק זיין אינעם ענין פון תפלה, צו גלויבן אז אלע אונזערע תפילות ווערן אנגענומען מיט רחמים און רצון, און גייען ארויף דורכן קודש הקדשים.

אונזער הארץ איז פארשטיינערט – ווייל מיר האבן נישט קיין 'לב ירושלים'

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן מיר זאלן קענען לעבן אין די דאזיגע טעג מיט דער עבודה, צו רעדן און שמועסן צום אויבערשטן. מיר זאלן זוכה זיין צו צולאזן דאס פארשטיינערטע הארץ, וואס איז געקומען אין רעזולטאט פונעם חורבן בית המקדש, און זיך אויסגיסן דאס הארץ צום אויבערשטן. ווייל דער קודש הקדשים איז אנטקעגן דאס הארץ (כמובא בתקו"ז). ירושלים האט שייכות מיט 'הארץ'; ווי עס שטייט אין פסוק: 'דברו על לב ירושלים'. ביים בית המקדש האט יעדער געברענגט זיין הארץ 'כל איש אשר ידבנו לבו', תפילה איז עבודה שבלב. און דאס וואס יחזקאל הנביא האט געזאגט: "ונתתי לכם לב בשר" - מיינט מען די השפעה פונעם דריטן בית המקדש. "ורוח חדשה אתן בקרבכם" - א התחדשות אין הארץ פון יעדן איד.

גלויבן אז מיר מעגן קלאגן אויפן בית המקדש

אידישע קינדער בעטן זיך אין די דאזיגע טעג: "טאטע, גיב אונז אמונה, מיר זאלן גלויבן אין יעדן מצב וואו מיר געפונען זיך אז מיר האבן שייכות צו אט דער עבודה". ווייל אסאך מאל איז דער מענטש אזוי אריינגעטונקען אין גשמיות, ער שפירט זיך אזוי ווייט פון קדושה, ער מיינט אז ער האט גארנישט קיין שייכות מיט רוחניות. בעט מען זיך: "גיב אונז דעם כח צו לעבן מיטן בית המקדש, מיר זאלן וויסן מיט א זיכערקייט אז אויך מיר פשוט'ע אידן, גשמיות'דיגע אידן, האבן א חלק אינעם בית המקדש".

אפילו גזים האבן שייכות מיטן בית המקדש – כל שכן אידישע קינדער

דער בית המקדש איז דאך א פלאץ פון תפלה פאר אלע פעלקער, "כי ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים", איז דאך אודאי און אודאי אזוי מיט יעדן איינציגסטן איד. מען זעהט דאך אז אפילו איינער וואס האט געזינדיגט קען קומען צום בית המקדש, ער ברענגט א קרבן, ער גייט אריין א זינדיגער און ער קומט ארויס א בעל תשובה. אין קודש הקדשים גייט דער כהן גדול אריין ווען ער טראגט אלע נעמען פון אידן אויף זיין הארץ, ער נעמט מיט זיך יעדן איד פון סיי וועלכע פלאץ און פון סיי וועלכע אומשטענדן.

עזות דקדושה קענן אלע זידלזנגען וואס דער יצר הרע לאכט פון אונז

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן: "טאטע, העלף אז מיר זאלן קענען גלויבן און וויסן אז מיר האבן שייכות צו דעם. גיב אונז דעם כח פון פנחס צו איגנאריר די אלע געשרייען וואס דער יצר הרע אין אונז שרייט: "בן פוטי", כדי אונז צו פארשעמען און אפשוואכן און דערווייטערן פון קדושה, מיר זאלן זיך נישט צוהערן צום יצר הרע וואס מורמלט אונז אין אויער: 'שעם זיך אז דו טראכסט פון בנין בית המקדש, דו ביסט דאך דער וואס האט עס חרוב געמאכט'. העלף אונז, אז מיר זאלן אים נישט אויסהערן, נאר מיר זאלן וויסן מיט א זיכערקייט אז אויך פאר אונז פאַסט צו בענקן און לעכצן פארן בנין בית המקדש, וואס עס געהערט צו אונז, מיר אלע האבן אין דעם א חלק".

בשעת'ן קלאגן באקומען באלד א טרייסט

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן: **"בנה ביתך כבתחילה וכונן מקדשך על מכונה, והראינו בבנינה ושמחנו בתיקונה".** מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן צו האבן די זכיה און זיין פון די וועלכע קלאגן אויפן חורבן בית המקדש און וועלן זיך פרייען מיט איר אויפבוי: "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה"; ווי עס שטייט שוין אין **ספרים הקדושים** אז מען מיינט נישט נאר די שמחה וואס וועט זיין ווען משיח וועט קומען, נאר גלייך אויפן פלאץ. ווען א איד איז זוכה צו קלאגן און ווינען אויפן בית המקדש, איז ער גלייך זוכה אז עס בליצט אויף ביי אים אין הארץ א טרייסט און שמחה, צו לעבן יעצט מיט דער ליכטיגקייט פון משיח.

פארדעכטן 'שנאת חנם' - יענער מעג האלטן אנדערש וויי מיר

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן מיר זאלן קענען פארדעכטן דעם ענין פון שנאת חינם, דורכדעם וואס מיר וועלן פארשטיין צו געבן א פלאץ פאר יעדן איינעם - אפילו פאר דעם וועלכער האלט אנדערש פון מיר, ער קריגט זיך אויף מיר; ווי מיר האבן שוין פארברייטערט, אז עס פאדערט זיך אז עס זאל זיין 'נהגו כבוד זה בזה', דורכדעם וואס מען רעספעקטירט די קעגענזייטיגע דעה פון מיין דרך/שיטה/קהילה אא"וו.

דער אויבערשטער זאל העלפן אז יעדער איינער זאל זוכה זיין צו גלויבן אין זיין ספעציעלע עבודה - לויט זיין מצב און זיין פלאץ. עס שטייט אין ספרים אז בצלאל האט געוואוסט אויף יעדער פרוטה וואס איז אנגעקומען צום קאסע פון משכן, פונקטליך אוואו דאס באלאנגט, צי פאר קרבנות, צי פאר די כלים, צי פאר די יריעות אא"וו - לויטן שורש נשמה פון דעם מענטש וואס האט עס געברענגט. אזוי איז אויך יעצט, יעדער איינער האט זיין ספעציעלע אייגנארטיגע אויפגאבע אין עבודת השם, און אלע זענען נוצבאר און גאר נויטיג פאר דעם ענדגילטיגן אויפבוי פונעם דריטן בית המקדש.

באשעפער, העלף אז דורכדעם וואס מיר וועלן שעצן און מכבד זיין יעדן איינעם'ס עבודה, אריינגערעכנט אונזער אייגענע עבודה, זאלן מיר שוין זוכה זיין צום בנין בית המקדש, און צו דער ליכטיגקייט פון משיח. מיר ווארטן דאך, מיר בענקן און מיר לעכצן אז משיח זאל שוין קומען.

דאס וועט קומען נאר מיטן כח פון מויל, דורך די געבעטן פון אידישע קינדער, ווי אויבנדערמאנט אז מָשִׁיחַ איז אותיות מֵשִׂיחַ. משיח וועט קומען און אנטייטלען אויף אונזערע תפילות, דיבורים און

שמועסן מיטן אויבערשטן וואס האט צוגעברענגט צו דער גאולה. דאן וועט פארראכטן ווערן דער 'פגם הדיבור' פון 'מי מריבה', און משה וואס ער איז משיח וועט קענען אריינקומען קיין ארץ ישראל, און מיר וועלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

פרשת מטות מסעי

נושא: 'עונשים' איז א 'זיכוך' - נישט קיין 'נקמה'

דאס גרויס רחמנות פון דער מצוה פון ערי מקלט אז דער מענטש זאל באקומען זיין תיקון דורכן כהן גדול - היינטיגע צייטן איז דער 'רוצח' - דער וואס איז זיך מייאש פון זיך אדער יענעם, און די 'ערי מקלט' זענען די צדיקים וואס בלאזן אריין אהבת ה' אין אידן

פרשת מטות מסעי

נושא: 'עונשים' איז א 'זיכוך' - נישט קיין 'נקמה'

דאס גדוים רחמנות
פון דער מצוה
פון ערי מקלט
אז דער מענטש
זאל באקומען זיין
תיקון דזרכן כהן
גדול – היינטיגע
צייטן איז דער
'רוצח' – דער וואס
איז זיך מייאש פון
זיך אדער יענעם,
און די 'ערי מקלט'
זענען די צדיקים
וואס בלאזן אריין
אהבת ה' אין אידן

א. דער רוצח בשוגג האט א שוואכקייט אין 'רציחה', און גלות צוזאמען מיטן כח פונעם כהן גדול וואשט אויס זיין נשמה ביז ער ווערט ריין און דער חטא ווערט מתוקן

די מאמע'ס פון די כהנים | דער כהן גדול האט געדארפט מתפלל זיין יום כיפור | וועלן מען איז זיך נוקם ווערט נישט דער שאדן צוריק פארראכטן | ענושים איז נישט 'נקמה' - עס איז א 'תיקון' | 'גלות' וואשט אויס די נשמה פונעם מערדער | דער כהן גדול האט א כח צו מתקן זיין נשמות פון שוגגים | וואס איז דער שוגג שולדיג? | ער האט אמאל גע'הרג'עט בשוגג | וואס בין איך שולדיג אויף יענער שוגג? | דו האסט עפעס א שוואכקייט אינעם ענין פון רציחה! | יענער זאל שטארבן כדי עס זאל מיר זיין באקוועם... | ער פריידט זיך צו גיין אין גלות צו אויסוואשן זיין 'מדת הרציחה' און ווערן ריין

ב. דער כח פון ערי מקלט איז היינט ביי צדיקים - צו אנטלויפן אינעם שוץ פון אמונה און אהבת ה'

ערי מקלט - די פסוקים פון קריאת שמע | ערי מקלט - אנטלויפן צום אויבערשטנ'ס הנהגה | דער כהן גדול שיינט אריין 'תשובה מאהבה' | דער אויבערשטער האט געוואלט אז דער איד זאל אנקומען צו תשובה | וידוי - א 'דאנק' אז מען קען פארריכטן | פאַרן צו צדיקים - בחינה פון לויפן צו ערי מקלט | צדיקים באשיצן אויפן מענטש פונעם 'גואל הדם' | אפילו בלויז עטליכע טעג ביים צדיק | דער צדיק שיינט אריין 'ברוך שם' - יחודא תתאה | דער צדיק שיינט אריין 'ואהבת' - אהבת ה' | איידער מען גייט שלאפן ליינט מען קריאת שמע - מען לויפט אריין אין מקלט

ג. אויב מען מאכט אוועק יענעם אדער אפילו זיך אליינס, מען איז זיך מייאש פון האפענונג - איז מען א רוצח בשוגג

לשון הרע בשוגג - הרג'ענען א מענטש בשוגג | שוין נאכאמאל תשעה באב... | דו ביסט א רוצח בשוגג אויף דיר אליינס! | א שמירה עליונה נישט אוועקצומאכן און הרג'ענען מענטשן

נושא: 'עונשים' איז א 'זיכוך' - נישט קיין 'נקמה'

א.

דער רוצח בשוגג האט א שוואכקייט אין 'רציחה', און גלות צוזאמען מיטן כח פונעם כהן גדול וואשט אויס זיין נשמה ביז ער ווערט ריין און דער חטא ווערט מתוקן

די תורה הקדושה זאגט דער וואך די מצוה פון ערי מקלט:

"וְאֵת הֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַלְוִיִּם אֵת שֵׁשׁ עָרֵי הַמִּקְלָט אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לָנֻס שָׁמָּה הָרֹצֵחַ וְעֲלֵיהֶם תִּתְּנוּ אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם עִיר וְהִצִּילוּ הָעֵדָה אֶת הָרֹצֵחַ מִיַּד גֹּאֵל הַדָּם וְהֵשִׁיבוּ אֹתוֹ הָעֵדָה אֶל עִיר מִקְלָטוֹ אֲשֶׁר נָס שָׁמָּה וְיָשַׁב בָּהּ עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל אֲשֶׁר מָשְׁחוּ אֹתוֹ בְּשֶׁמֶן הַקֹּדֶשׁ" (במדבר ל"ה ו-כה).

די אלע שטעט געהערן צו די לוים און מען מאכט זיי פאר ערי מקלט, וואס דארט אהין לויפט יעדער וואס האט גע'הרג'עט א צווייטן בשוגג. ווייטער שטייט אין פסוק: דארטן ווערט אפגעהיטן דער רוצח [וואס האט גע'הרג'עט אומוואוסנדיג], און דארטן דארף ער פארבלייבן ביז ווען דער כהן גדול גייט אוועק פון דער וועלט.

די מאמע'ס פון די כהנים

עס איז באקאנט וואס די משנה זאגט אין מסכת מכות (פרק ב משנה ו): "אמותיהן של כהנים מספקות להן מחיה וכסות, כדי **שלא יתפללו** על בניהם **שימותו**" - די מאמע'ס פון די כהנים שטעלן צו עסן און קליידונג פאר די אלע אנטלאפענע אין ערי מקלט, כדי זיי זאלן **נישט מתפלל** זיין אז זייערע קינדער [די כהנים גדולים] זאלן **שטארבן**. אין גמרא אויפן פלאץ (יא.) ווערט געברענגט אן אנדערע גירסא: "כדי **שיתפללו** על בניהם **שלא ימותו**" - זיי זאלן **יא מתפלל** זיין אז זייערע קינדער זאלן **נישט שטארבן**.

דער כהן גדול האט געדארפט מתפלל זיין יום כיפור

מען דארף פארשטיין פארוואס איז דער כהן גדול פארמישט דא אינעם בילד, פארוואס זאלן די מאמע'ס פון די כהנים גדולים דארפן לעבן מיט אזעלכע ערנסטע דאגות אז זייער קינד וועט שטארבן צוליב די תפילות פון די וואס זענען אין גלות אין ערי מקלט? שטייט אין **תרגום יונתן** און אין נאך ספרים די סיבה דערצו: ווייל דער כהן גדול דארף מתפלל זיין יום כיפור אז קיין שום איד זאל נישט דורכפאלן מיט די

דריי ערגסטע עבירות, און אויב וואלט ער וועלן געדאוונט אויף דעם - וואלט דער מענטש נישט געוו'הרג'עט געווארן. דערפאר וויבאלד ער האט נישט געבעטן אויף דעם יום כיפור, ווערט ער ג'קנס'עט צו שטארבן יענץ יאר (זעה די ווערטער פון תרגום יונתן בן עוזיאל[עז]). לאמיר אבער אריינגיין אביסל טיפער אין דעם ענין.

וזען מען איז זיך נזקם וזערט נישט דער שאדן צוריק פאר־ראכטן

אין דער גשמיות'דיגער וועלט אויב ראובן האט געטון אן אומרעכט פאר שמעון, און שמעון האט ג'קנס'עט ראובן און אים באשטראפט, האט ער מיט דעם גארנישט אויפגעטון, חוץ פון ארויסגעבן זיין אייגענע תאוה פון נקמה, צו ארויסווייזן זיין שטארקייט אי'בער ראובן. שמעון קען נישט צוריקנעמען וואס ראובן האט פון אים צוגענומען, די זאך איז שוין נישטא מער, דאס וואס ער נעמט אין אים נקמה - איז נישט מער ווי א וועג צו אויסגיסן זיין האס און ווייטאג אויפן צווייטן.

עונשים איז נישט 'נקמה' – עס איז א 'תיקון'

אבער אין דער רוחניות'דיגער וועלט איז אינגאנצן אנדערש, ווען אימער א איד באקומט א שטראף אויף זיינע קרומע מעשים, באקומט ער א תשובה און תיקון אויף זיינע מעשים, דער עונש טוט אים ריינוואשן, און דער שאדן וואס ער האט געטון וועט אינגאנצן פארראכטן, אלע פארדרייטקייטן ווערן צוריק אויסגעגראדט. אויך בייַ גאר הארבע עבירות וואס דער מענטש באקומט אויף דעם טויט שטראף אין בית דין, אויך זיי ווערן ריין דורכן עונש; ווי די **משנה** זאגט (סנהדרין פרק ו משנה ב) "היה רחוק מבית הסקילה כעשר אמות, אומרים לו התודה, שכן דרך המומתין מתודין, שכל המתודה יש לו חלק לעולם הבא" - ווען דער מענטש איז געווען צען אמות ווייט פונעם פלאץ אוואו מען הרג'עט אים, זאגט מען אים: זיי זיך מתודה, ווייל וועד עס איז זיך מתודה איידער מען הרג'עט אים - באקומט א חלק אין עולם הבא. אזוי אויך וועלט ג'פסק'נט אין **שולחן ערוך** (יו"ד של"ח) אז וועד עס גייט פון דער וועלט, זאל זאגן וידוי בעפאר דעם, און דאן וועט זיין שטארבן זיין א כפרה אויף אלע זיינע עבירות.

'גלות' וואשט אויס די נשמה פונעם מערדער

אזוי איז אויך בייַ דער מענטש וואס האט גע'הרג'ט א מענטש בשוגג, ער האט בלוט אויף זיינע הענט - אזא איינעם פארשיקט מען נישט צו די ערי מקלט כדי אים צו באשטראפן, עס איז נישט אלס נקמה אויף דאס וואס ער האט אפגעטון, ער זאל לעבן אין פיין אין ליידן. פארקערט, ער גייט אין גלות כדי צו פארריכטן דאס וואס ער האט געטון, צו אויסוואשן און אויסריניגן זיין נשמה. עס איז נישט פארהאן א גרעסערע מתנה פונעם אויבערשטן דער בעל הרחמים, "הצופה לרשע וחפץ בהצדקו", ער ברענגט אויף א נייעם וועג פון אונטערן כסא הכבוד, א וועג פון תשובה און תיקון פאר זיין פארזינדיגטע נפש.

דער כהן גדול האט א כח צו מתקן זיין נשמות פון שוגגים

דאס האט שוין איינמאל שייכות מיט כהן גדול. אנגעהויבן מיטן ערשטן כהן גדול - אהרן הכהן, וואס ער האט "בשוגג" געהאט שייכות מיט דער מעשה פון חטא העג' וואס דעמאלט איז אראפ געקומען

עז. תרגום יונתן (במדבר לה כה) וישזבון כנשתא ית קטוליא מן יד תבע אדמא ויתובון יתיה כנשתא לקרויא דקלטיה דאפך לתמן ויתיב בה עד זמן דימות כהנא רבא דרבי יתיה סגיא במשח רבותא ומטול דלא צלי ביומא דכפורי בקודש קודשיא על תלת עבירן קשין דלא יתקלון עמא בית ישראל בפולחנא נוכראה ובגילוי עריותא ובשדיות אדם זכיא והוה בידיה לבטלותהון בצלותיה ולא צלי מטול כן אתקנס לממת בשתא ההוא:

מיתה אויף דער וועלט; ווי די גמרא זאגט (ע"ז ה.). און דוקא דער כהן גדול האט כח צו פאררעכטן די וואס פאלן דורך, ווייל ער איז דער וואס איז מקריב קרבנות צו מכפר זיין פאר כלל ישראל. דערפאר גייט דער רוצח אין ערי מקלט כל זמן וואס דער כהן גדול לעבט, ווייל גיין אין ערי מקלט איז נישט קיין 'שטראף' נאר א 'תיקון', און דער תיקון ארבעט נאר ווען דער כהן גדול לעבט.

וואס איז דער שוגג שולדיג?

כדי צו פארשטיין דעם תיקון פון גיין אין גלות צו די ערי מקלט, דארפן מיר פארשטיין וואס עפעס דארף איינער וואס האט גע'הרג'עט בשוגג באקומען בכלל עפעס א שטראף אדער תיקון, ער האט דאך גארנישט געוואלט טון, און דאס וואס איז געשען איז לכאורה נישט אונטער זיין קאנטראל?

ער האט אמאל גע'הרג'עט בשוגג

עס איז באקאנט וואס **רש"י** ברענגט פון חז"ל אויפן פסוק 'והאלהים אנה לידו' (שמות כא יג וברש"י שם), אז מען רעדט פון צוויי מענטשן, איינער האט גע'הרג'עט בשוגג, און איינער האט גע'הרג'עט במזיד, און ביידע פון זיי האבן נישט געהאט קיין עדים וואס האבן געזעהן די מעשה, ממילא האט מען זיי נישט דן געווען אין בי"ד. דער וואס האט גע'הרג'עט האט נישט באקומען זיין שטראף פון 'מיתה', און דער וואס האט גע'הרג'ט בשוגג האט נישט באקומען זיין שטראף פון 'גיין אין גלות'. האט דער אויבערשטער צוגעפירט זיי זאלן ביידע זיין אויף אין פלאץ, דער וואס האט גע'הרג'עט במזיד שטייט אונטערן לייטער, און דער וואס האט גע'הרג'עט בשוגג גייט ארויף אויפן לייטער און ער פאלט ארויף אויפן 'מזיד', און ער הרג'ט אים בשוגג, עדים זעהן דאס און מען שיקט אים אין גלות. קומט אויס אז דער וואס האט גע'הרג'עט בשוגג - גייט אין גלות, און דער וואס האט גע'הרג'עט במזיד - איז געשטארבן.

וואס בין איך שולדיג אויף יענער שוגג?

אבער פונדעסטוועגן דאך פרעגט דער מענטש: עס איז טאקע דא א פונקטליכער חשבון, און וויבאלד איך האב אמאל גע'הרג'עט בשוגג, דארף איך יעצט גיין אין גלות. אבער ביים ערשטן מאל בין איך דאך אויך געווען נאר א שוגג, איך האב דאך נישט געוואלט, עס איז דאך געשעהן אן מיין ווילן, טא, פארוואס דארף איך יעצט מיין גאנץ לעבן זיין פארשפארט אין א גרויסע תפיסה?

דו האסט עפעס א שוואכקייט אינעם ענין פון רציחה!

נאר דער ביאור איז: עס איז באקאנט פון **ספרים הקדושים** אז ווען א מענטש פאלט דורך אין עפעס א מכשול בשוגג, איז א סימן אז ער דארף דא עפעס פארעכטן, ווייל עפעס שייכות האט ער מיט דער עבירה. אויב האט ער געטון א קליינע עבירה בשוגג - דארף ער תשובה טון, אויב האט ער געטון א גרעסערע עבירה בשוגג, ווי למשל חילול שבת רחמנא ליצלן - דארף ער ברענגען א קרבן חטאת. אבער אויב האט ער גע'הרג'עט א איד - דאס איז שוין גאר הארב, ווייל עס איז א סימן אז ער האט בלוט אויף זיינע הענט, די מדה פון רציחה ליגט אין אים, און אזא איינער דארף גאר א גרויסע תשובה.

יענער זאל שטארבן כדי עס זאל מיר זיין באקוועם...

עס איז דא א שטארקע ראיה אז דער וואס הרג'עט בשוגג האט שייכות מיט רציחה, ווייל נאכדעם וואס ער גייט אין ערי מקלט, דארף די מאמע פונעם כהן גדול אים 'אונטערקויפן' ער זאל נישט

בעטן אז דער כהן גדול זאל שטארבן... טאמער לויפט ביי אים אין קאפ אזעלכע סארט מחשבות מתפלל צו זיין אז דער כהן גדול זאל שטארבן, ווערט אנטפלעקט אז ער האט טאקע אין זיך די מדה פון רציחה.

ער פריידט זיך צו גיין אין גלות צו אויסזואשן זיין 'מדת הרציחה' און זוערן ריין

וועו ער זעהט אז ער האט נאך וואס צו פארריכטן, און נישט אומזיסט האט מען אים געשיקט אין גלות, הויבט ער אן צו גלויבן אז דורכן גלות ווערט ער ריין, ער באקומט זיין כפרה דורכן זיצן אין ערי מקלט צוזאמען מיט דעם וואס דער כהן גדול שטייט אין בית המקדש און טוט די הייליגע עבודה - פונקט ווי מען זעהט אז 'כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים'. דאן הייבט ער זיך אן צו פרייען מיט יעדן טאג וואס ער זיצט אין גלות, ווייל עס רייניגט זיין נשמה, און ער ווערט נענטער צום אויבערשטן. דערנאך, נאך אסאך יארן וועו ער קומט ארויס פון דארטן, קען זיין אז די מענטשן פון אינדרויסן געדענקען נאך די מעשה, זיי קוקן אים נאך אן אלס דער יעניגער וואס האט גע'הרג'עט א מענטש, אבער דער מענטש אליינס שפירט זיך ריין און ציכטיג, ווי א ניי געבוירן קינד.

ב.

דער כח פון ערי מקלט איז היינט ביי צדיקים - צו אנטלויפן אינעם שוץ פון אמונה און אהבת ה'

ערי מקלט – די פסוקים פון קריאת שמע

עס שטייט אין **ליקו"ה** (תחומין לה אות כה): "די אכט און פערציג שטעט פון ערי מקלט וואס געהערן פאר די לוים, דאס איז די בחינה פון קריאת שמע - די אמונה פון יחוד ה'. די זעקס הויפט שטעט פון ערי מקלט - איז אנטקעגן די זעקס ווערטער פונעם פסוק: **"שמע ישראל הוי'ה אלקינו הוי'ה אחד"**, און די צוויי און פערציג קלענערע שטעט - איז אנטקעגן די צוויי און פערציג ווערטער אנגעהויבן פון: **"ואהבת את"** ביז **"ובשעריך"**.

ערי מקלט – אנטלויפן צום אויבערשטנ'ס הנהגה

די פנימיות'דיגע ערי מקלט איז - וועו א מענטש גיבט זיך איבער פארן אויבערשטן. דאס געשעהט וועו אימער א מענטש איז מקבל אויף זיך עול מלכות שמים, וועו ער זאגט "שמע ישראל", ער באקומט אמונה, ער גלויבט אינעם אויבערשטן און ער נעמט אן מיט אהבה אלעס וואס געשעהט מיט אים. דאן גיבט ער זיך איבער פארן אויבערשטן 'בכל לבבך - בשני יצריך' מיטן יצר הרע און יצר טוב. 'בכל נפשך - אפילו הוא נוטל את נשמתך' אפילו דורכן באצאלן מיטן לעבן. 'בכל מאודך - בכל ממונך' מיטן גאנצן געלט. מען גיבט זיך איבער אינגאנצן און מען אנטלויפט צום אויבערשטן, ער איז דער בעסטער עיר מקלט! און ווי מיר האבן פריער אויסגעשמועסט - איז דאס זעלביגע אויך ביים איד וואס דארף אנטלויפן צו די פאקטישע ערי מקלט, אז ער האט געלעבט מיט אזא סארט צוגאנג פון זיך לאזן פירן פונעם אויבערשטן, ער ווייסט אז דער אויבערשטער וויל אים מתקן זיין מיט רחמנות, און אזוי ווערט ער אנגעפילט מיט אהבה צום אויבערשטן.

דער כהן גדול שיינט אריין 'תשובה מאהבה'

און דאס אלעס איז דורכן כח פונעם כהן גדול, וואס ער מאכט א ברכה יעדן טאג "לברך את עמו ישראל **באהבה**", ער שיינט אריין אין אידן א כח פון תשובה מאהבה ביים זאגן דעם פסוק: "ואהבת את הוי'ה אלהיך". און דורכדעם דרייט ער אי׳בער די אלע עבירות צו מצוות, און אפילו אויב דער מענטש האט גע'הרג'עט בשוגג, אויב טוט ער תשובה, ווערט נתהפך זדונות לזכיות, עס ווערט פון דעם נאר זכותים.

דער אויבערשטער האט געזואלט אז דער איד זאל אנקומען צו תשובה

ווי דער הייליגער **רבי ר' בונם פון פרשיסחא** זי"ע זאגט (ישמח ישראל ויראו), אויף דעם וואס מיר זאגן יעדן טאג "הרוצה בתשובה" - דער אויבערשטער וויל תשובה: "מען זאגט נישט "מתרצה בתשובה" - ער נעמט אן תשובה. ווייל וען דער איד טוט תשובה, ווערט אויפגעוויזן אויף צוריק-צו-וועגס, אז דאס איז געווען דער ווילן - כביכול - פונעם אויבערשטן, און דער איד האט קיינמאל נישט עובר געווען אויפן אויבערשטנ'ס רצון".

וידוי – א 'דאנק' אז מען קען פארדעכטן

דאס איז אויך דער כח פון זאגן וידוי איידער מען ווערט גע'הרג'עט דורך בית דין, אז מען טוט תשובה מאהבה; ווי די אויבנדערמאנטע משנה ברענגט דעם פסוק פון עכן, וואס ער האט גענומען פון די רויב פון שטאט יריחו, און ער איז געווען מחויב מיתה, האט יהושע אים געזאגט בעפאר מען האט אים פארשטיינערט: "ותן לו תודה" (יהושע ז יט), דער מצודות טייטשט: "תן הודאה שאמת הדבר שמעלת בחרם" - זיי זיך מודה פארן אויבערשטן אז דו האסט געטון די עבירה, זיי זיך מתוודה. אבער דאס ווארט 'תודה - הודאה' האט אויך אן אנדערן טייטש: "גיב פארן אויבערשטן א לויב". דאס איז דער סוד פון טון תשובה מאהבה בעפאר מען באקומט דעם שטראף, מען לויבט און מען דאנקט דעם אויבערשטן אויף זיין גרויס רחמנות צו געבן פארן איד א תיקון אויף זיינע מעשים, מיט דעם ווערט איבערגעדרייט די עוונות צו זכיות.

פָּארן צו צדיקים – בחינה פון לויפן צו ערי מקלט

היינט ווען מיר האבן נישט קיין כהן גדול, מיר האבן נישט קיין בית המקדש וואו די כהנים טוען די הייליגע עבודה, דארפן מיר פארן צו צדיקים וואס זיי זענען אזויווי כהנים און נאך חשוב'ער; ווי די גמרא פארציילט (יומא עא:) אז מוצאי יום כיפור האבן אלע אידן באגלייט דעם כהן גדול מיט געזאנג און טענץ, אינמיטן האבן זיי באמערקט שמעיה און אבטליון וואס האבן נישט געהאט קיין גרויס יחוס, זייערע עלטערן זענען געווען גרים, [אייניקלעך פון סנחריב (גיטין נז:)], פונדעסטוועגן דאך האבן זיי מכבד געווען די צדיקים מער ווי דעם כהן גדול. ווייל די צדיקים טוען די עבודה פון אהרן הכהן - "עבדינן עובדא דאהרן".

צדיקים באשיצן אויפן מענטש פונעם 'גואל הדם'

דערפאר, וען א מענטש שפירט זיך פארווייטאגט, ער איז דורכגעפאלן מיט עפעס, און יעצט יאגן אים נאך די היפך הקדושה, וואס זיי זענען די בחינה פון 'גואלי הדם' - די משפחה מיטגלידער פונעם

עח. ישמח ישראל (שם) כמ"ש הרבי ר' בונם מפרשיסחא זצללה"ה זי"ע שאנו אומרים (בשמו"ע) הרוצה בתשובה, ולא המתרצה, לשון הרוצה כאילו כביכול רצה בתשובה, כמו שרצה שיקיימו התורה ולא יחטאו, כן **רצה בזה** - אם עושים תשובה באמת.

עבירה, זיי ווילן אים הרג'ענען, ער ציטערט פון זיי און ווייסט נישט וואס צו טון. קומט דער אויבערשטער מיט זיין גרויס רחמנות און מאכט ערי מקלט - די צדיקים פונעם דור. צו זיי קען מען אנטלויפן, ביי זיי קען מען זיך באהאלטן, זיי זענען עס די אכט און פערציג שטעט, זיי לעבן כסדר מיט א דביקות אין "שמע ישראל" און "ואהבת", וואס דאס האט אין זיך אכט און פערציג ווערטער - אנטקעגן די אכט און פערציג שטעט. ביי זיי קען מען באקומען א תיקון און ריין ווערן.

אפילו בלויז עטליכע טעג ביים צדיק

דאס איז דער גרויסער ענין פון פארן צו צדיקים, אפילו נאר אויף א קורצע צייט, אויף א שבת אדער יום טוב, אדער אויף אפאר טעג. ווייל אויך דער רוצח בשוגג דארף נישט זיין א גאנץ לעבן אין עיר מקלט. פארשטייט זיך טאקע אז עס איז נישט קיין פארגלייך - פונדעסטוועגן דאך זעהט מען אז די תורה גיבט א צייטווייליגער פלאץ זיך צו ריניגן, עס איז נישט אויף אייביג. אזוי אויך איז זיכער אז אויב א מענטש איז אויף א קורצע תקופה ביים צדיק, באקומט ער א תיקון, אז דער גואל הדם וועט אים מער נישט אנרירן.

דער צדיק שיינט אריין 'שמע ישראל' - יחודא עילאה

די צדיקים שיינען אריין אינעם מענטש צו לעבן מיט יחודא עילאה און יחודא תתאה, דאס מיינט צוויי סארט אופנים וויאזוי זיך אנצוקניפן מיטן אויבערשטן, איינס איז אויף א העכערן וועג - דער מענטש טראכט אריין אינעם גדלות פון באשעפער, ביז ער אנערקענט אז עס איז גארנישט פארהאן אויף דער וועלט - אויסער דעם אויבערשטן אליין. דאס איז "שמע ישראל" וואס מען זאגט מיט פארמאכטע אויגן, די וועלט פארנעמט נישט קיין מקום ביי אים - עס איז גארנישט דא נאר דער אויבערשטער, נאר אין אים איז ער אינטערעסירט, און נאר זיין רצון איז אינטערעסאנט פארן איד.

דער צדיק שיינט אריין 'ברוך שם' - יחודא תתאה

דער צווייטער סארט יחוד - יחודא תתאה, איז צו דערהערן דעם גילוי פונעם אויבערשטן אין דער גשמיות'דיגער וועלט, מען לעבט אין דער וועלט, מען עסט און מען טרונקט, און מען חזר'ט זיך נאכאנאנד אז אלעס איז כבוד פארן אויבערשטן. דאס איז "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", מען זאגט עס מיט אפענע אויגן, ווייל מען זעהט יא די וועלט. פון דער אנדערער זייט זאגט מען עס שטילערהייט, קיינער זאל נישט הערן, ווייל אין דער וועלט איז דער אויבערשטער זייער שטארק באהאלטן.

דער צדיק שיינט אריין 'זאהבת' - אהבת ה'

דאס איז די זעקס ערי מקלט. די אנדערע צוויי און פערציג ערי מקלט זענען די פסוקים פון "ואהבת", דאס איז וואס דער צדיק שיינט אריין אין יעדן איד, א געוואלדיגע ליבשאפט צום אויבערשטן, דורכדעם וואס זיי פארצייכלן פארן איד ווי גרויס איז די ליבשאפט וואס דער אויבערשטער האט צו אים, ווי שטארק טוט דער אויבערשטער זיך בארימען און טשאטשקען מיט יעדער זאך וואס ער טוט - און דאס ברענגט פארן מענטש א געוואלדיגע ליבשאפט אויף צוריק-צו-וועגס.

איידער מען גייט שלאפן ליינט מען קריאת שמע - מען לויפט אריין אין מקלט

מיט דעם פארשטייט א מענטש דער סוד פון ליינען קריאת שמע יעדע נאכט בעפאר מען גיבט צוריק די נשמה צום באשעפער. ער איז זיך מתוודה און מאכט א חשבון הנפש אויף אלעס וואס איז אריבער

אויף אים דורכן טאג, סיי וואס ער ווייסט און סיי וואס ער ווייסט נישט. און וויבאלד ער האט מורא פאר זיין לעבן, לויפט ער אריין צו די זעקס ערי מקלט "שמע ישראל", און צו די צוויי און פערציג ערי מקלט "ואהבת" [מיר גייען נישט אריין אין דער סוגיא צי אויב מען האט שוין געליינט קריאת שמע ביי מעריב, צי מען דארף ליינען ביי קריאת שמע שעל המיטה נאר איין פרשה, אדער דריי]. און אלעס וואס עס וועט נאר אריבער גיין אויף זיין נשמה אויבן אין הימל, וועט אים שוין גארנישט שאדטן, ווייל זיין נשמה איז אין ערי מקלט, אונטערן שוץ פון די צדיקים [קריאת שמע פון אינדערפריה איז אן אנדערע עבודה, ואכמ"ל].

ג.

אויב מען מאכט אוועק יענעם אדער אפילו זיך אליינס, מען איז זיך מייאש פון האפענונג - איז מען א רוצח בשוגג

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן: **"בְּנֵה בֵיתְךָ כְּבַתְּחִלָּה וְכוֹנֵן מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוֹנוֹ. וְהַרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוֹ וְשַׂמְּחֵנוּ בְּתִקּוּנוֹ"**. מיר האבן נישט קיין בית המקדש, מיר האבן נישט קיין מזבח, מיר האבן נישט קיין כהנים וואס טוען די עבודה. אידישע קינדער שרייען אין גלות: **"עַד מָתַי אֲדוֹן הַבַּשְׁבִי וְתַפְאַרְתְּךָ בְּיַד צָר"**.

לשון הרע בשוגג - הרג'ענען א מענטש בשוגג

אידישע קינדער שרייען צום אויבערשטן אין די דריי וואכן: מיר האבן געליינט די פרשה פון ערי מקלט, קריאה מעורר הזמן, מען בעט זיך ביים אויבערשטן מיר זאלן אפגעהיטן ווערן פון רציחה בשוגג, נישט צו הרג'ענען קיין מענטשן אפילו נישט בשוגג - דורך לשון הרע וואס האט צוגעברענגט אז דער צווייטער בית המקדש איז חרוב געווארן; ווי חז"ל זאגן אונז (ירושלמי יומא ד:[עט]): "מיר טרעפן אז דער ערשטער בית המקדש איז חרוב געווארן וועגן די דריי ערגסטע עבירות, אבער דער צווייטער בית המקדש, האבן מיר דאך געקענט די אידן פון יענע צייטן, זיי האבן געהארעוועט אין תורה, אכטונג געגעבן אין מצוות, מעשרות, און אלע גוטע מידות האבן זיי געהאט. נאר דער בית המקדש איז חרוב געווארן ווייל זיי האבן ליב געהאט געלט, און זיך פיינט געהאט איינער דעם צווייטן". ווייל ווען א איד הערט אדער רעדט לשון הרע, אפילו בשוגג, דאן איז ער א רוצח בשוגג.

שזין נאכאמאל תשעה באב...

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן אז אונזערע ווערטער זאלן זיין לויט זיין ווילן. עס איז דאך אזעלכע הייקעלע ווערטער, עס כאפט א פחד און א שרעק. מיר זעהן אז ביים צווייטן בית המקדש זענען געווען אזעלכע ערליכע אידן, צדיקים ויראים, געהארעוועט אין תורה, און מהדר געווען אין מצוות, און פונדעסטוועגן דאך זענען זיי דורכגעפאלן מיטן ביטערן חטא פון לשון הרע און גע'הרג'עט א צווייטן בשוגג. אזוי אויך קען זיך טרעפן ביי ערליכע אידן, צדיקים יראים ושלמים, לערנען תורה מיט גרויס התמדה, דאוונען מיט כח און כוונה, גיבן אכטונג אויף יעדן קליינעם מנהג, פארמאגן אלע גוטע מידות אויף דער וועלט. אבער, אומוויסנדיג און אומווילנדיג, כאפט זיך אריין אין הארץ און אין קאפ, א קליין מחשבה'לע פון יאוש, א קרעכץ און א זיפץ: "אוי, נאך א יאר תשעה באב".

עט. ירושלמי (שם) 'מצאנו שלא חרב הבית בראשונה, אלא שהיו עובדי כוכבים ומזלות ומגלי עריות ושופכין דמים, אבל בשני, מכירין אנו אותם, שהיו יגיעין בתורה, וזהירין במצות ובמעשרות, וכל ווסת טובה היתה בהן, אלא שהיו אוהבין את הממון ושונאין אלו לאלו'.

דו ביסט א רוצח בשוגג אויף דיר אליינס!

געוואלד! דו האסט יעצט גע'הרג'ט א מענטש! דיר אליינס! אט די קליינע נישט-גוטע מחשבה פון יאוש, דאס האט דיר אליינס גע'הרג'ט איידלערהייט. יא דו גלויבסט מיט אמונה שלימה אז משיח וועט קומען, אבער טיף אינעווייניג איז דא א טראפעלע יאוש וואס דאס הרג'עט דיר אוועק, עס שלעפט אלעס אראפ. מען רעדט נישט פון קיין קאלטקייט ח"ו, נאר פון גאר גאר ערליכע פרומע אידן, וואס ענדע כאפט זיך ארויס פון זיי א קרעכץ: "אוי! שוין נאכאמאל די דריי וואכן! נאכאמאל די ניין טעג! נאכאמאל תשעה באב! וואס וועט זיין? וואס וועט זיין?". און דאס אלעס זאגט ער נישט צווישן מענטשן, קיינער באמערקט נישט דעם קריץ, אפילו נישט מלאכים און שרפים, ער לערנט און דאוונט, ער גיבט אפילו דרשות פון חיזוק און התעוררות, אבער 'האדם יראה לעיניים והוי'ה יראה ללבב' - דער אויבערשטער ליינט זיין הארץ, טיף טיף אין זיין הארץ איז אפגעשוואכט געוואלן ביי אים גאר אן איידעלע, דינע, וויכטיגע און פונדאמענטאלע סטרונע.

א שמירה עליונה גישט אוועקצומאכן און הרג'ענען מענטשן

אויף דעם שטייט א איד נאך דער היינטיגער קריאת התורה, ער בעט און ווייניט זיך אויס זיין הארץ פארן באשעפער ער זאל אפגעהיטן וועלן פון צו הרג'ענען בשוגג, סיי עס זאל זיך נישט ארויס כאפן פון זיין מויל א לשון הרע'לע וואס הרג'עט א צווייטן מענטש. און סיי עס זאל נישט אריינגיין אין זיין מוח א מחשבה'לע פון יאוש וואס הרג'עט זיך זעלבסט. בפרט א מענטש וואס ארבעט מיט אנדערע מענטשן, א מלמד און א מגיד שיעור אא"וו, יעדער טאטע און מאמע, און סיי ווער עס האט אן הנהגה אויף אנדערע מענטשן, דארף גאר אסאך בעטן אויף דעם; ווי עס שטייט אין לקו"מ (בתרא יח[פ]) אז אזא סארט מענטש קען אסאך שנעלער עובר זיין אויף רציחה ווי איידער א פשוט'ער מענטש. אידישע קינדער בעטן זיך אויף א שמירה עליונה.

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן ווען מען הארעווט אין די דאזיגע טעג, צו בעטן און צו איינרייסן מען זאל שוין זוכה זיין עס זאל ווערן אויפגעבויעט דער בית המקדש, אז עס זאל אנגענומען ווערן אונזערע תפילות ברחמים וברצון: "אֲרֻשָּׁת שְׂפָתֵינוּ יֵעָרֵב לְפָנֶיךָ אֵל רָם וְנִשָּׂא. מֵבִין וּמַאֲזִין מַבִּיט וּמַקְשִׁיב לְקוֹל תְּפִלָּתֵנוּ. וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ". אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן: "גיב אונז די ליכטיגקייט פון משיח. מיר ווילן נישט נאר א בליאסק פונעם ליכטיגקייט פון משיח יעדעס יאר נאכאמאל - נאר מיר ווילן שוין די גאנצע גאולה".

באשעפער, העלף אונז מיר זאלן זיך מחזק זיין אז: "קַיִן יְאוּשׁ אִיז גָּאר נִיט פַאר הָאנְדִין" (לקו"מ בתרא עח), מיר זאלן גלייבן אז אט אט קומט שוין משיח: **"אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה. בְּבִיאַת הַמָּשִׁיחַ. וְאַף עַל פִּי שֶׁיִּתְמַהְמֵהַּ. עִם כָּל זֶה אֲחַכֶּה לּוֹ בְּכָל יוֹם שֶׁיָּבוֹא"**. יעדע רגע, יעדע מינוט. מיט דעם טוען מיר זיך צובינדן צום אויבערשטן, צו ווארטן און האפן איינער אויפן צווייטן, 'אט קומט שוין די גאולה'.

פ. לקו"מ (שם) סכנה גדולה להיות מפרסם ולהנהיג העולם. לא מבעיא כשאינו ראוי כלל, ולובש טלית שאינו שלו, רק אפלו עובדי השם באמת, גדולי הדור, יש עליהם סכנות נוראות בהנהגת העולם. כי איש פשוט רחוק מאד, שיעבר על רציחה, אפלו אם אינו איש כשר, כי אין לו תאוה לזה. ואפלו כשמגיע, חס ושלום, לתאוה כזו, רחמנא לצלן, אינו בא לידו, ויש לו כמה מניעות לזה ואפלו אם יעבר, לא יעבר כי אם לעתים רחוקות, וקרוב שלא יעבר רק פעם אחת כל ימיו. אבל בהנהגת העולם ובחדושין דאוריתא שמחדשין, יכולים לעבר ממש גנב ונאף ורצח בכל פעם, בכל רגע, ר"ל:

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן, מיר זאלן שוין זוכה זיין צו זאגן יעדע נאכט אדער יעדן טאג תיקון חצות, יעדער איינער אינמיטן זיין ארבעט אדער זיין לערנען, זאגן אביסעלע תיקון חצות, אדער לערנען אביסעלע סיפו"מ וואס דאס איז אויך א תיקון חצות, צו אויפוועקן די געגועים און השתוקקות צו טרעפן די בת מלך. סיפו"מ וועקט אויף די נשמה פון שלאף.

דאס וואס עס וועקט זיך אויף א מחשבה אינעם מענטש: "הלוואי וואלט איך געהאט אזעלכע השגות פון וויינען און קלאגן אויפן בית המקדש", דאס איז אלעס אמת, אבער נישט אמת לאמיתו! ווייל דער אמת'ער אמת איז, אז יעדער איד - אפילו דער וויטסטער איד האט א שייכות צו דעם. ווייל פונקט ווי דו פארשטייסט אז דער איד וואס האט שוין טויזנט מאל עובר געווען אויף אלע עבירות, אויב וועט ער יעצט טון נאך איין עבירה, האלט ער אביסעלע אפ דערמיט דעם בית המקדש. אויב אזוי איז דאך אודאי און אודאי מידה טובה מרובה, אויב וועט יענער איד טון איין קלייניקייט פארן אויבערשטן, וועט ער דאך אוודאי דערנענטערן דאס בויען פונעם בית המקדש גאר גאר שטארק.

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן ער זאל אריינשיינען אין אונז די עבודה פון די כהנים - דאס מיינט, די צדיקים - זיך צו שטארקן און זיך אויפהייבן אפילו אויב מען איז אדורך געפאלן בשוגג מיט א מחשבה'לע פון יאוש, זיי שיינען אריין אין אונז דעם כח פון התחזקות, אז מיר זאלן גלויבן ווי שטארק דער אויבערשטער דארף אונז און וויל אונז.

כדי צו בויען א בית המקדש דארף מען די באטייליגונג פון יעדן איד: "כל איש אשר ידבנו לבו". יעדער לויט זיין פלאץ אוואו ער שטייט, לויט זיינע כלים. בפרט ביי צדקה ווייסט מען דאך אז דאס חשיבות איז געוואנדן לויטן מענטש וואס האט עס געגעבן, אמאל קען זיין איין דאלער פון אן ארימאן גרעסער פון מיליאן דאלער פונעם גביר. אזוי אויך די ביישטייערונג פארן דריטן בית המקדש - אמונה, קען אסאך מאל זיין אז אביסעלע אמונה פון א ווייטן איד, אדער אפילו פון א נאנטן איד אין א שווערע מינוט, וועט ביישטייערן גאר א שיינעם חלק אינעם בית המקדש. אט דאס איז דער ארבעט פון בצלאל צו שאצן דעם ווערד פון יעדע תרומה, און וויסן אוואו דאס געהערט.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין אין די דאזיגע טעג זיך צו מחזק זיין כאיש אחד בלב אחד. "אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יַעְזֹרוּ וּלְאָחִיו יֹאמַר חֲזָק" (ישעיה מא ו). מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

ספר
דברים

פרשת דברים - השעה נאך

נושא: די צוריסנקייט צווישן נשמה און גוף אין גלות

משה רבינו'ס מוסר רייד:
ענקערע עבירות קומט
נישט פון שלעכטקייט, ענק
ווילן זיין גוט, עס קומט
פשוט פון צוריסנקייט
צווישן די נשמה מיטן גוף,
ווייל עטץ האט נישט
קיין שטוב

פרשת דברים - תשעה באב

נושא: די צוריסנקייט צווישן נשמה און גוף אין גלות

משה רבינו'ס מוסר רייד: ענקערע עבירות קומט נישט פון שלעכטקייט, ענק ווילן זיין גוט, עס קומט פשוט פון צוריסנקייט צווישן די נשמה מיטן גוף, ווייל עטץ האט נישט קיין שטוב

א. משה רבינו'ס 'איכה': פארוואס רעדן ענק זיך אייביג אפ און קיינמאל נישט צופרידן

טוב הדבר אשר דברת לעשות | ענק האבן געפלאנט צו געבן שוחד | פארוואס זענען ענק אזוי צורודערט?

ב. דעם אויבערשטע'ס 'אַיֵּכָה': וואו ביסטו? נעם זיך צוזאם און מאך פון 'קינות' - 'תיקון'

פון וואו נעמט זיך די 'איכה'? | תשעה באב א יום טוב מיט א ספּעציעלע עבודה | משה רבינו האט אוועקגעשטעלט דעם 'איכה' | דער ערשטער 'איכה' ביי אדם הראשון

ג. ירמיה הנביא'ס איכה: פארוואס איז אייער נשמה אזוי צוקריגט מיט אייער גוף אז ענק האבן נישט קיין שלום בית און דאס שלעפט ענק אראפ צום ערגסטן

דער מוסר פון משה רבינו - א גוטער שמעק וואס פארעכט דעם חטא | דוקא בעפאר ער גייט פון דער וועלט | דער קאנפליקט צווישן די נשמה מיטן גוף | דער בית המקדש - דער פלאץ פון 'שלום' | וועו די נשמה ארבעט נישט צוזאמען מיטן גוף פאלט מען פון איבערגעטריבענע רצונות | בזמן הבית האט דער גוף און נשמה געארבעט אינאיינעם | לשון הרע אויפן גוף - א בכיה לדורות | אלעס קומט ווייל ענק האבן נישט קיין שטוב | אידן זענען גוט - זיי זינדיגן נאר פון גרויס צוריסנקייט | געמוטשעט די דיינים מיט לעכערליכע טענות און ראיות | קרומע טאקטיקן - אבי צו זיין גוט | משה רבינו האט אלעס איבערגעדרייט צום גוטן

נושא: די צוריסנקייט צווישן נשמה און גוף אין גלות

א.

משה רבינו'ס 'איכה': פארוואס רעדן ענק זיך אייביג אפ און קיינמאל נישט צופרידן

די תורה הקדושה זאגט דער וואך (דברים א יב):

"אֵיכָה אֶשָּׂא לְבַדִּי טָרְחֲכֶם וּמַשַּׂאֲכֶם וְרִיבְכֶם".

מיר זעהן ווי משה רבינו שמועסט אויס זיינע שווערע טענות און מוסר רייד וואס ער האט, אויף דער נישט שיינע אויפפירונג פון אידישע קינדער, מיט דער טענה: "ווי קען איך שלעפן אליין ענקערע מוטשעריין און קריגעריין". רש"י שמועסט אויס גאר הארבע קריטיק וואס משה האט געהאט אויף די אידן.

טוב הדבר אשר דברת לעשות

משה רבינו רעדט דארט פונעם פלאן וואס יתרו האט אנגעטראגן פאר פערציג יאר צוריק: **"הָבוּ לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וּנְבֹנִים וְיֹדְעִים לְשִׁבְטֵיכֶם וַאֲשִׂימֵם בְּרָאשֵׁיכֶם"**. משה רבינו זאגט פאר די אידן: "ווען איך האב געזעהן ווי שווער עס קומט מיר אן צו פירן אליין אזא שווער פאלק, האב איך פארגעשלאגן אז ענק זאלן ברענגען קלוגע און פארשטענדליכע מענטשן וואס זיי זאלן שטיין איבער ענק, און אזוי וועט עס ווערן פאר מיר אסאך לייכטער. **"וַתַּעֲנוּ אֹתִי וַתֹּאמְרוּ טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לַעֲשׂוֹת"**, ענק האבן געענטפערט און געזאגט: "דאס וואס דו האסט אונז פארגעשלאגן איז א גוטער פלאן".

ענק האבן געפלאנט צו געבן שוחד

שמועסט רש"י אויס: משה האט בכלל נישט געמיינט מיט דעם פסוק צו קאמפלימענטירן די אידישע קינדער פארן 'מסכים' זיין אויף זיין פארשלאג. נאר פארקערט, ער האט מיט דעם פארשארפט זיין טאן און געזאגט פאר די אידן: "צוליב ענקערע אינטערעסן האבן ענק מסכים געווען צו דעם פלאן, באמת וואלטן ענק זיך געדארפט ארויסשטעלן קעגן דעם פלאן און זאגן: "משה רבינו, פון וועמען איז בעסער צו לערנען? פון דיר אדער פון דיין תלמיד? דו גיבסט זיך דאך אזוי פיל אוועק פאר אונז אידן, וואלט דען נישט געווען ריכטיגער צו לערנען פון דיר - וואס דו וועסט אונז אלעס אויסלערנען מיט אזא מין געטרייישאפט?!". ענק וואלטן זיך געדארפט איינבעטן ביי מיר, איך זאל נישט ברענגן נאך מענטשן, נאר איך זאל בלייבן ענק פירן אליינס. אבער איך ווייס וואס ענק האבן געטראכט: "זייער גוט, יעצט וועלן

געשטעלט ווערן נייע דיינים וואס מיר קענען נישט, אזוי קען מען זיי ברענגען מתנות און אונטער שמירן שוחד זיי זאלן פארדרייען דעם פסק דין צו אונזער זייט".

פארוואס זענען ענק אזוי צורודערט?

משה רבינו האט געהאט טענות אויף די אידישע קינדער פארוואס זענען זיי נישט קיין פרייליכע מענטשן, פארוואס איז זיי נישט גוט אויפן הארץ, נאר פארקערט, זיי זענען פול מיט טענות און רעדן זיך אפ א גאנצן צייט; ווי רש"י טייטשט דאס וואורט: **"ריבכם' - 'מלמד שהיו רוגנים"**, מענטשן וואס רעדן זיך אפ, קיינמאל נישט צופרידן, אלעמאל צורודערט און צומישט.

ב.

דעם אויבערשטנ'ס 'אַיֵּכָה': וואו ביסטו? נעם זיך צוזאם און מאך פון 'קינות' - 'תיקון'

פון וואו נעמט זיך די 'איכה'?

מיר שטייען יעצט אינעם טאג פון תשעה באב, דער טאג וואס מען קלאגט אויפן חורבן בית המקדש, נאך דערצו היי יאר וואס מען פאסט זונטאג, עשרה באב, דער טאג וואס רוב פונעם בית המקדש איז דעמאלט פארברענט געווארן; ווי חז"ל דערציילן אונז. כאטש וואס יעדעס יאר ווען מען טרעט אריין אין עשרה באב האלט מען שוין ביים אויספאסטן, איז דאס יאר אנדערש, און יעצט טרעט מען אריין אינעם פאסט טאג.

תשעה באב א יום טוב מיט א ספעציעלע עבודה

ירמיהו הנביא רופט אן דעם טאג: **"קרא עלי מועד"**, עס איז נישט סתם א טאג פון אבילות, נאר עס ווערט אנגערופן א "מועד", א יום טוב. ווייל דורך אונזער עבודה וואס מיר וועלן טון היינט אויף אן אופן פון אבילות וועלן מיר צואיילן די גאולה. מען שטייט אין א זמן פון בענקעניש און וואַרטעניש, מען גלוסט און מען גייט אויס צום בית המקדש. א מינוט בעפאר מען טרעט אריין אינעם טאג פון קינות און איכה און מיר גלייבן אז דורכן זאגן **קינות** וועט ווערן א **תיקון**.

משה רבינו האט אוועקגעשטעלט דעם 'איכה'

עס איז גאר פארשטענדליך אז דער שורש פון ירמיה'ס קינות וועלכע הייבן זיך אן מיט די ווערטער **'אֵיכָה'**, וואס דאס זאגן מיר איבער מיט געוויין יעדעס יאר תשעה באב ביינאכט - דאס אלעס קומט פון דער **'אַיכָה'** וואס משה האט געזאגט מיט טענות אויף די אידן אין דער וואכנדיגער פרשה: **'אֵיכָה'** אשא לבדי. (מען זעהט טאקע אז עס איז דא פארשידענע פלעצער וואו מען פירט זיך צו זינגען די ווערטער 'איכה אשא לבדי', מיט די טראפן פון מגילת איכה).

דער ערשטער 'איכה' ביי אדם הראשון

דאס אלעס קומט פונעם ערשטן 'איכה' וועו דער אויבערשטער האט געפרעגט אדם הראשון **"אַיֶּכָּה"** (בראשית ג' ט'), נאך וואס ער האט זיך פארזינדיגט. דעמאלט האט אים דער אויבערשטער ארויסגעווארפן

פון גן עדן, אין אנדערע וועלטער הייסט דאס 'חורבן בית המקדש'. אויב אזוי, איז דאך אודאי יעצט די פאסיגסטע צייט צו עוסק זיין און פארשטיין די ווערטער פון משה: **'איכה אשא לבדי'**. נאכדערצו אז מען געפונט זיך אין אזא יאר וואס מען זאגט איכה אום מוצאי שבת, די נאכט פונעם חורבן בית המקדש (וי עס שטייט אין חז"ל) - איז דאך זיכער די ריכטיגע צייט זיך מתבונן צו זיין אינעם שורש פון די קינות.

פארדעכטן די פארגאנגענהייט

מען דארף פארשטיין, וואס עפעס שטעלט זיך משה רבינו אוועק איידער ער גייט פון דער וועלט און ער הייבט אן אריינצוזאגן מוסר אין די אידישע קינדער אויף עפעס א פרשה וואס האט זיך אפגעטון פאר פערצ'ג יאר צוריק? מען שטייט דאך שוין פערצ'ג יאר נאך וואס די אידן האבן צוגעשטימט צו דער עצה פון יתרו, און דורכאויס די אלע צייטן האט משה געפירט די אידן אין מדבר מיט אזא גרויס רחמנות, אזויפיל מאל האט ער זיך אינגאנצן אוועקגעגעבן פארן וואוילזיין פון די אידן - איז נישט מער ווי פשוט צו פארשטיין, אז זיינע שווערע טענות וואס ער גיסט אויס אויף זיי יעצט, איז געווען מיטן ציל אויפצוטון עפעס, און נישט סתם אנצוזידלען.

ג.

ירמיה הנביא'ס איכה: פארוואס איז אייער נשמה אזוי צוקריגט מיט אייער גוף אז ענק האבן נישט קיין שלום בית און דאס שלעפט ענק אראפ צום ערגסטן

דער מוסר פון משה רבינו – א גוטער שמעק וואס פארדעכט דעם חטא

מיר האבן שוין אסאך געהערט און געשריבן (ספר נפלאותיך אשיחה - על ליקו"מ תנינא תורה ח'), אז דער עיקר מוסר זאגן איז - צו פארעכטן די פארגאגענהייט. משה רבינו האט דעם כח צו איבערדרייען פון שלעכטס צו גוטס, און ווען ער קומט זאגן מוסר, וועקט ער נישט אויף דאס שלעכטע געוויסן פון אידישע קינדער, נאר פארקערט, ער הייבט זיי אויף מיט דעם. ווען משה רבינו האט דא געזאגט מוסר פאר אידן האט ער אוודאי נישט געזוכט צו צוברעכן און דערווייטערן אידישע קינדער איידער ער גייט פון דער וועלט, נאר פארקערט, ער האט געזוכט זיי צו מקרב זיין און מחזק זיין; ווי עס שטייט אין **ליקו"ה** (ערלה ה"ד אות טז) אז משה האט ספעציעל דערמאנט די פלעצער וואו די אידן האבן געזינדיגט, זיי צו מחזק זיין און זיי צו ווייזן אז דאס וואס זיי זענען אדורכגעפאלן איז נאר צוליב דעם וואס דער פלאץ האט דאס צוגעברענגט, אבער יעצט ווען זיי וועלן אריינגיין קיין ארץ ישראל, הויבט זיך אן א ניי בלעטל.

דזקא בעפאר ער גייט פון דער וועלט

משה האט דאס געטון דוקא נאנט צו זיין פטירה, ווייל דעמאלט איז די העכסטע צייט וואס דער צדיק איז מתקן די גאנצע בריאה, ענליך צום כהן גדול וואס פארעכט די וועלכע האבן גע'הרג'עט בשוגג ווען ער גייט פון די וועלט. לאמיר אריינקלערן אין זיינע ווערטער און פארשטיין וואס משה רבינו זאגט דא פאר כלל ישראל.

דער קאנפליקט צווישן די נשמה מיטן גוף

יעדער איד האט צוויי נפשות, איינס - דאס חיות פונעם גוף, דער 'נפש הבהמי', א גשמיות'דיגער נפש וועלכער איז גלייך צו א בהמה, ער ציהט צו גשמיות. צוויי - א 'נפש אלקי', א געטליכער נפש, דאס איז די נשמה, וועלכע ציהט צו רוחניות. און דאס וואס א איד לעבט נישט רואיג און געשמאק, איז ווייל ער איז זיך נישט מסדר צווישן זיין נפש הבהמי מיט זיין נפש אלקי, זיין גוף מיט זיין נשמה. און דאס איז באמת א דירעקטער רעזולטאט פונעם חורבן בית המקדש.

דער בית המקדש - דער פלאץ פון 'שלום'

דער בית המקדש איז געווען א פלאץ פון 'שלום' און 'חיבור', דארטן ארבעטן די נשמה מיטן גוף צוזאמען, דארטן איז מען מקריב 'בהמות' פאר קרבנות, ווייל אפילו דער 'נפש הבהמי' ווערט אויפגעהויבן און דערנענטערט צום אויבערשטן, דער גוף איז געטריי צו דער נשמה. און פונקט ווי דער כהן מאכט שלום צווישן דעם גוף מיט דער נשמה, מאכט ער אויך שלום צווישן אידן מיטן אויבערשטן, דורכדעם וואס ער וואשט אויס די אידן פון עבירות. אויך מאכט ער שלום ביי אידן צווישן זיך - 'אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה'.

וזען די נשמה ארבעט נישט צוזאמען מיטן גוף פאלט מען פון איבערגעטריבענע רצונות

אויב איז נישטא קיין שלום צווישן דער נשמה מיטן גוף, פאסירט אז דער מענטש האט צו גרויסע רצונות, עס איז נישט אויף קיין ראאליסטישן וועג, ער ווייסט נישט וואס ער וויל אויף דער וועלט, אורות אן קיין כלים. ווייל זיין נשמה וויל נישט אנערקענען אין דער עקזיסטענץ פונעם גוף, עס איז נישטא קיין אחדות צו דינען דעם אויבערשטן צוזאמען, ממילא האט דער איד צו גרויסע רצונות, ער רעכנט זיך נישט מיטן מצב וואו ער שטייט, און ער פראבירט נישט אריינצוברענגען עבודת ה' אין זיין פאקטישע טאג טעגליכע לעבן. פון גרויס צומישענישׂ צווישן דעם גוף און נשמה ווייסט ער נישט וואס ער וויל, און דער גוף - וואס פארמאגט אלע סארטן געפילן פון אהבה, יראה, התפארות וכו' - ווערט זייער נאכגעלאזט, און ער פאלט אריין אין דער גשמיות'דיגער וועלט, ער ווייסט נישט אז די אלע געפילן קענען ווערן אויפגעהויבן צום אויבערשטן, זיינע מדות ווערן 'צובראכן' (חורבן בית המקדש), און אנשטאט ליב האבן און מורא האבן פונעם אויבערשטן, פאלט אריין די ליבשאפט און פחד אין זאכן וואס מען טאר נישט ליב האבן און מורא האבן.

בזמן הבית האט דער גוף אזן נשמה געארבעט אינאיינעם

אבער ווען דער בית המקדש איז געשטאנען, איז געווען השראת השכינה צווישן כלל ישראל. און אויף א פרטיות'דיגן אופן מיינט עס: די נשמה האט געהרוהט אינעם גוף, דער גוף לעבט אויך מיטן אויבערשטן, עס איז געווען שלום צווישן דער גוף מיט דער נשמה.

לשון הרע אזיפן גוף - א בכיה לדורות

אלע שוועריקייטן וואס איז געווען ביי אידן, אפילו וען דער בית המקדש איז געשטאנען, דאס אלעס איז געווען צוליב די בכיה לדורות - דאס לאנגיעריג געווייַן וואס די מרגלים האבן שוין אנגעהויבן אינעם טאג פון תשעה באב, וען זיי האבן געריידט לשון הרע אויף ארץ ישראל - דער גוף פונעם איד, זיי האבן

נישט געוואלט לעבן "נשמה בתוך גוף", נאר ענדערש בלייבן אין מדבר וואו די נשמה איז געווען גאר דערהויבן און דער גוף האט כמעט ווי נישט עקזעסטירט. דאס דאזיגע לאנגיעריג געוויין איז נאך ליידער דא אין אונז, אז מיר ווילן נאכאלץ נישט לעבן 'נשמה בגוף'.

אלעס קומט וויל ענק האבן נישט קיין שטוב

משה רבינו האט צוזאמגענומען אלע אידישע קינדער און זיי געזאגט: "טייערע אידן! שטרענגע מוסר רייד האבן ענק שוין געהערט גענוג. אבער יעצט וויל איך ענק זאגן עפעס אנדערש. ריכטיג ענק האבן טאקע געזינדיגט מיט דעם וואס ענק האבן כסדר געהאט טענות, זיך געקריגט און זיך געריבן, און ענק דארפן אויף דעם תשובה טון. אבער יעצט בין איך ענק געקומען שטארקן, ענק זאלן וויסן אז דאס אלעס וואס ענק האבן געזינדיגט איז געווען א דירעקטע נאכווי פון 'חורבן', פונעם **'אֵיכָה'** וואס איז געווארן דורך דער בכיה לדורות פון די מרגלים, וואס דאס קומט פונעם חטא עג', וואס אלעס קומט פונעם חטא עץ הדעת, וואס דער אויבערשטער האט דאן געזאגט פאר אדם הראשון **"אַיֵּכָה"**.

אידן זענען גוט – זיי זינדיגן נאר פון גרויס צוריסנקייט

"אויב אזוי - זאגט משה - טייערע אידן שטארקט אייך! ווייל ווי נאר ענק וועלן אריינגיין קיין ארץ ישראל און אויפבויען דעם בית המקדש, און עס וועט זיין א חיבור צווישן דער נשמה מיטן גוף, מען וועט זיך אויסקומען און פארשטיין, וועלן ענק דאן דערהערן אויף צוריק צו וועגס, אז אלץ וואס ענק זענען געווען אזוי ביטער שווער, ענק האבן געמוטשעט און זיך געקריגט - איז נישט געקומען פון קיין שלעכטקייט, נאר פון דעם וואס ענק האבן נעבעך נישט געהאט קיין שטוב. ווייל א איד וויל נאר זיין גוט, און דאס וואס ער נעמט זיך נישט אין די הענט אריין, ער פאלט, און פאלט, דאס קומט נאר פון דעם וואס ער האט נישט קיין שטוב".

געמוטשעט די דיינים מיט לעכערליכע טענות און ראיות

דאס איז וואס רש"י טייטשט: **"טרחכם'** - **'מלמד שהיו ישראל טרחנין, היה אחד מהם רואה את בעל דינו נוצח בדין, אומר יש לי עדים להביא, יש לי ראיות להביא, מוסיף אני עליכם דיינין"**. די אידן האבן געמוטשעט, אויב האט איינער געזעהן אז ער האלט ביים פארלירן דעם דין תורה, האט ער אנגעהויבן צו צולייגן נאך עדים, נאך ראיות, נאך דיינים. פשוט פשט לערנט מען אז פון דעם זעהט מען דעם שנאת חינם, דאס אומ-פארגינען, און שטויסן אויפן אמת'ן פסק דין צוליב נצחון.

קרזמע טאקטיקן – אבי צו זיין גוט

אבער מען קען עס אנקוקן אנדערש: משה רבינו האט מיט דעם געזאגט פאר די אידן: "גיבט נאר א קוק, ווי שטארק עס האט ענק געברענט צו זיין גוט, און פון גרויס צומישעניש און צודרייטקייט האבן ענק זיך באנוצט מיט קרומע מיטלען כדי צו דערגרייכן דעם ציל, ארויסצוגיין זכאי ביים דין תורה. ענק האבן איבערגעמוטשעט די דיינים, ווייל ענק האבן נישט געקענט אויסהאלטן זיך צו טרעפן נישט אויסגעהאלטן על פי דין תורה. נעבעך - אז פון די גרויסע רצונות צו זיין אזוי דערהויבן, איז געווארן אזא וויטקייט פונעם גוף מיט דער נשמה, אז עס האט געקענט פאסירן אז מען זאל טון אפילו אן עבירה ווי געבן שוחד, אבי צו בלייבן אויף דער גוטער זייט, אז בית דין זאל פסק'ענען אז איך בין אויסגעהאלטן, און איך פיר זיך ווי די הלכה פארלאנגט".

משה רבינו האט אלעס איבערגעדרייט צום גוטן

אלע יארן האט משה טאקע געליטן פון זיי, 'טרחכם משאכם וריבכם', עס איז נישט געווען גרינג; אזויווי אסאך מאל מוטשענען זיך גדולי ישראל מיט מענטשן וואס שטעלן זיך אנטקעגן זיי, דאס פאלק קען אסאך מאל נעבעך פון גרויס צומושענישׂ פארפירן אנטקעגן די וואס פירן זיי. אבער וועז עס קומט אן די צייט פון א הסתלקות האט משה דעם כח אלעס איבערצודרייען, אז אלעס איז נאר לטובה ולברכה. בפרט וואס דאס גאנצע מוסר זאגן איז געווען אין חודש שבט (באחד עשר חודש באחד לחודש [דברים א ג]), וואס דער צירוף איז (ויקרא כז לג): "ה'מר י'מירנו ו'היה ה'וא ותמורתו יהיה קודש" וואס דאס ברענגט ארויס דעם כח פון איבערדרייען אלעס צום גוטן און צו קדושה.

מען קען נישט יעצט מאריך זיין מיט קיין דיבורים, מען גייט דאך שוין אט אט זאגן קינות. אבער עס איז באקאנט די וועלט פונעם **ישמח משה** (פרשת ואתחנן), ער פרעגט ווי קען זיין אז איכה איז געשריבן געווארן מיט רוח הקודש, עס איז דאך טרויערדיגע פסוקים, און מיר ווייסן דאך אז דער אויבערשטער רוהט נאר אין פרייליכע פלעצער? ענטפערט ער אז וויבאלד די גאנצע קינות איז געשריבן געווארן אויף אן אופן אז עס זאל ווערן איבערגעקערט צו 'תיקון', דערפאר איז עס נישט געזאגט געווארן מיט עצבות, נאר מיט רוח הקודש.

מען בעט זיך ביים אויבערשטן ער זאל אונז געבן כח זיך אויסצוגיסן דאס הארץ פאר אים ביים זאגן די מגילת איכה מיט די קינות, **"בכה תבכה בלילה"**, און מיר זאל זוכה זיין אלעס צו איבערדרייען אויף 'תיקון'. מיר זאלן אלע זוכה זיין צו ווייזען און קלאגן ווי עס דארף צו זיין, און דורכדעם וועט מען זוכה זיין אז אט אט קומט שוין דער מבשר, אונז צו מבשר זיין אויף דער גאנצער גאולה און אויף דעם בית המקדש השלישי במהרה בימינו אמן.

פרשת ואתחנן

נושא: התחזקות איז א שטיק אמת

די גרויסע צדיקים האבן
געגנוג מעשים טובים, אבער
זיי בויען זייער קשר מיטן
אויבערשטן בלויז אויף
'מתנת חינם' - פון דארט
קווילט קווילער פון
התחזקות פאר יעדן איד צו
וויסן אז דער אויבערשטער
ווייל אים אן קיין שום סיבה
און דאס איז די נחמה פון
שבת נחמו

פרשת ואתחנן

נושא: התחזקות איז א שטיק אמת

די גרויסע צדיקים האבן געגוג מעשים טובים, אבער זיי בויען זייער קשר מיטן אויבערשטן בלויז אויף 'מתנת חינם' - פון דארט קווועלט קווועלער פון התחזקות פאר יעדן איד צו ווייסן אז דער אויבערשטער וויל אים אן קיין שום סיבה אזן דאס איז די נחמה פון שבת נחמו

א. דער אויבערשטער גיבט פאר א איד מתנות - טאמער ער נויטיגט זיך דערין - געגנליך אומזיסט, אן קיין שום סיבה. א מושג וואס איז נישט פארהאן אין דער וועלט

פארוואס טאקע האט אים דער אויבערשטער נישט נאכגעגעבן זיין תפילה במתנת חנם? | נישט געקענט מבטל זיין א שבועה | מתנת חנם מיינט נישט צו בעטן אויף גוזמאות - נאר אויף נויטיגע זאכן | דער אויבערשטער גיבט אים נישט סתם איבריג - ווייל דאס וועט אים שאדטן | מתנת חינם - נישט פארהאן אינעם מענטשליכן באגריף | אומזיסטע רחמנות פון א טאטע אויף זיין קינד | שוועך צו גלויבן אין 'מתנת חינם'

ב. מתנת חינם מיינט, או דער אויבערשטער האט דיר אויסגעווועלט אן קיין שום סיבה, נאר ווייל אזוי האט ער געוואלט און דו קענסט אליינמאל פארדינען און זיך צוריק מקשר זיין צו אים

מתנת חינם איז די נחמה פון שבת נחמו | 'מתנת חינם' איז אין אנדערע ווערטער: 'התחזקות' | התחזקות: א טאקטיק אדער אן אמת? געאייגנט אויף פאר עלטערע אדער בלויז פאר בחורים? | התחזקות איז א מיושב'דיגער אמת פון מתנת חינם | גלויבן אין התחזקות - אפילו ער פארשטייט עס נישט | יעדער קויפט התחזקות - אבער צי דען גלויבט יעדער אין התחזקות?! | ער קען נישט פארנעמען קיין מתנת חינם - דערויבער קוקט ער אראפ אויף התחזקות | פארדינט אלעס מיטן כח פון מתנת חינם | משה לערנט אויס פאר אידן צו בעטן בחנם | גרויסע צדיקים רעדן התחזקות אויף א פשוט'ן שפראך | נישט אוועקגיין פונעם תמימות ופשיטות | גלויבן אין א קלייניקייט וואס ווערט געטון מיט קטנות הדעת

ג. אנגרייפן רייניע אויגן אז ביי די גאולה זאל אונז דער אויבערשטער קענען אריינקוקן אין די אויגן

נחמה איז פארבינדן מיט דער כח פון אריינקוקן אין די אויגן | תמוז און אב - קענן צוויי אויגן | היטן די אויגן פון זען שלעכטס | ווען מען קוקט אים אין די אויגן אריין קען ער נישט זאגן קיין ליגנט | דער 'שלום בית' ווערט קאליע דורך ראיות אסורות | יעדע נאשערייַ קאסט א פרייַז פון בויך שמערצן | עס לוינט נישט צו קוקן - אפילו בגשמיות אויף דער וועלט | מיין שטוב איז א בית המקדש | דער שכר וואס מען באקומט אויפן פלאץ

נושא: התחזקות איז א שטיק אמת

א.

דער אויבערשטער גיבט פאר א איד מתנות - טאמער ער נויטיגט זיך דערין - געגנצליך אומזיסט, אן קיין שום סיבה. א מושג וואס איז נישט פארהאן אין דער וועלט

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"וָאֶתְחַנַּן אֶל ה' בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר".

משה רבינו פארציילט אז ער האט זיך געבעטן מיט רחמים ותחנונים אז ער זאל קענען אריינגיין קיין ארץ ישראל. "ואתחנן" - ער האט געבעטן א מתנת חינם, אן אומזיסטע מתנה, אפילו אויב ער איז נישט ווערד און פאסיג צו באקומען.

פארוואס טאקע האט אים דער אויבערשטער נישט נאכגעגעבן זיין תפילה במתנת חנם?

חז"ל זאגן אז ער האט געבעטן פינף הונדערט און פופצן תפילות צו קענען אריינגיין קיין ארץ ישראל. ארץ ישראל איז געבינדן מיט תפלה - עס איז דער פלאץ פון תפלה, דער פלאץ פונעם יחוד השלם. אלע ספרים הקדושים רעדן ארום איבער די קושיא וואס מען דארף פארשטיין, פארוואס טאקע האט דער אויבערשטער נישט אנגענומען די תפילות פון משה רבינו און ער האט אים געהייסן אויפהערן בעטן; ווי דער פסוק זאגט: **"אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה"**, ער האט דאך געבעטן 'מתנת חינם' - אפילו אויב עס קומט זיך אים נישט?

נישט געקענט מבטל זיין א שבועה

דער **בית יוסף** (מהר"י קארו עה"ת) ענטפערט אז דער אויבערשטער האט געהאט געשוואורן אז משה וועט נישט אריינגין קיין ארץ ישראל, און נאר א תפילה פון א רבים קען מבטל זיין א גזירה מיט א שבועה, און נישט קיין תפילה פון א יחיד.

מתנת חנם מיינט נישט צו בעטן אויף גוזמאות - נאר אויף נויטיגע זאכן

מיר האבן שוין ארומגערעדט איבער דעם ריכטיגן וועג פון בעטן אויף א מתנת חינם, דער וועג איז נישט אז מען זאל בעטן מיט גוזמאות, גאר גאר גרויסע זאכן וואס האט נישט קיין שום זין. נאר בעטן א

מתנת חינם איז, וועז דער מענטש בעט עפעס וואס ער נויטיגט זיך, א זאך וואס איז שייך צו אים, נאר ער האט נישט קיין זכותים דאס צו בעטן, דאן בעט ער זיך אז ער זאל עס באקומען אומזיסט, אלס א מתנת חינם. פונקט ווי משה רבינו וואס איז געווען ראוי אריינצוגיין אין ארץ ישראל, נאר עס איז נגזר געווארן אויף אים נישט אריינצוגיין צוליב די מעשה פון מי מריבה, דערפאר האט ער זיך געבעטן גאר אסאך תפילות, אריינצוגיין קיין ארץ ישראל בחינם.

דער אזיבערשטער גיבט אים נישט סתם איבריג - זייל דאס וועט אים שאדטן

דאס זעלבע איז מיט יעדן איד וואס איז דאך אוודאי ראוי ער זאל האבן נאר גוטס, טאפעדיגע גוטס. נאר וויבאלד ער האט געטון וואס ער האט געטון האט ער פארלוירן זיינע זכותים, דערפאר בעט ער זיך פאר א מתנת חינם. קומט אויס אז א מענטש בעט נאר אויף זאכן וואס געהערן צו אים: געזונט, פרנסה, נחת אא"וו, זאכן וואס יעדער איד דארף האבן, אבער צוליב זיינע מעשים דארף ער בעטן אויף א מתנת חינם. אבער עס האט נישט קיין פשט צו בעטן אויף איבערגעטריבענע פאנטאזיעס (מיליאנען און ביליאנען), ווייל דאס וועט אים דער אויבערשטער אודאי נישט גיבן, פון גרויס רחמנות, ווייל דאס וועט אים נאר שאדטן.

מתנת חינם - נישט פארהאן אינעם מענטשליכן באגריף

מיר האבן שוין אויך ארומגערעדט פארגאנגענעם יאר, וויפיל א מענטש דארף זיך מוטשען און זיך דראפען אויף גראדע וועגט פון אמונה, צו קענען באמת בעטן אויף א מתנת חינם. ווייל אין דער וועלט אוואו מיר לעבן - איז נישטא אזא סארט מציאות פון אומזיסטע מתנות, עס איז נישט מעגליך אזא זאך. קיין שום מענטש אויף דער וועלט וועט קיינמאל נישט געבן פאר זיין חבר אפילו נאר איין פרוטה אומזיסט, אלעמאל וועט זיין פארשטעקט עפעס א סיבה אדער חשבון אונטער דעם. דעריבער, ווייל דער מענטשליכער קאפ קען נישט דערהערן אזא זאך, דערפאר איז אזוי שווער צו קומען צום אויבערשטן און בעטן עפעס אומזיסט - אבער באמת אומזיסט - אן קיין שום צוזאג אדער חשבון.

אומזיסטע רחמנות פון א טאטע אויף זיין קינד

דאס זעלבע איז וועז עס קומט צו רחמנות: מיר בעטן זיך אלעמאל אז דער אויבערשטער זאל רחמנות האבן אויף אונז 'כרחם אב על בנים' - פונקט ווי א פאטער האט רחמנות אויף זיין קינד', עס וועקט זיך אויף אסאך מאל אזעלכע נסיונות במחשבה וועז א מענטש באטראכט דאס רחמנות וואס ער האט אויף זיין קינד... ער רעדט קיינמאל נישט דערפון, אבער ער וואונדערט זיך אין הארץ, וואו איז דאס רחמנות פון וואס מען רעדט?... אבער באמת איז נישט אזוי, נאר דאס רחמנות פון א טאטע אויף זיין קינד איז מורא'דיג גרויס און מורא'דיג אמת'דיג, א מענטש האט באמת רחמנות אויף זיין אייגן קינד אן קיין שום חשבון - אינגאנצן אומזיסט. אבער וויבאלד מיר לעבן אין א וועלט וואו עס איז נישט פארהאן אזא מין מציאות פון ליבשאפט אדער רחמנות אינגאנצן אומזיסט, דערפאר איז דאס אמת'ע רחמנות פון א טאטע צו זיין קינד אויך גאר באהאלטן און עס איז שווער צו באמערקן.

שווער צו גלויבן אין 'מתנת חינם'

דערפאר איז אזוי שווער צו פארשטיין און דערהייבן דאס געוואלדיגע און גרויסע רחמנות פונעם בעל הרחמים, וואס ער האט אונז ארויסגעווייזן נאכן חטא עג' אין פרשת כי תשא, וועז ער האט געעפנט דעם

גרויסן אוצר פון מתנת חינם. יעדער איינער זאל נאר פרובירן אויף זיך אליינס, וועט ער זעהן ווי שווער עס איז צו געבן עפעס פאר א צווייטן - אפילו נאר איין פרוטה - אינגאנצן אומזיסט, אן קיין שום חשבון אדער הנאה, נישט קיין גשמיות'דיגע בענעפיט און נישט קיין רוחניות'דיגע הנאה און גוט געפיל... ווי שווער איז עס. בפרט אויב יענער האט זיך פארזינדיגט פאר דיר. דאס איז דאך פארקערט פונעם סדר העולם, דערפאר איז אזוי שווער צו גלויבן אז עס איז טאקע אזוי, דער אויבערשטער גיבט פאר די אידן מתנת חינם, אפילו נאך וואס מען האט זיך פארזינדיגט פאר אים.

ב.

מתנת חינם מיינט, אז דער אויבערשטער האט דיר אויסגעוועלט אן קיין שום סיבה, נאר ווייל אזוי האט ער געוואלט און דו קענסט אלעמאל פאררעכטן און זיך צוריק מקשר זיין צו אים

מתנת חינם איז די נחמה פון שבת נחמו

שטייענדיג אינעם זמן פון רעוא דרעוין פון שבת נחמו, וועקט זיך אויף יעדעס אידיש הארץ צום אויבערשטן: 'טאטע, דו קומסט מיר טרייסטן, נחמו נחמו עמי, וויאזוי טרייסטו מיר? מיט פרשת 'ואתחנן'! מיט דעם וואס איך זעה ווי דו ביסט מיר מגלה מיט דיין גרויס רחמנות אז עס איז פארהאן אזא זאך ווי 'מתנת חינם'!

'מתנת חינם' איז אין אנדערע וועדטער: 'התחזקות'

וען א איד וועט אריינקלערן אינעם גאנצן דערהער פון מתנת חנם, וועט ער פארשטיין אז דאס איז דער סוד און כח פון 'התחזקות' וואס אלע צדיקים זענען עוסק אין דעם. זיי שרייען צו אונז: "קיין יאוש איז גאר ניט פארהאנדין", און זיי זענען אזויפיל עוסק אריינצובאקן אביסעלע התחזקות אין אונזערע הערצער.

התחזקות: א טאקטיק אדער אן אמת? געאייגנט אויך פאר עלטערע אדער בלויז פאר בחורים?

וען א מענטש איז יונג - ארבעט נאך דאס התחזקות, עס בלאזט אים אריין א פרישקייט אין פלייסיגקייט אין דער צייט וען ער איז נאכגעלאזט. אבער ווי עלטער ער ווערט, הייבט ער אן צו שטעלן א פראגע צייכן אויף דער גאנצער פרישקייט: וואס 'התחזקות'? וען 'התחזקות'? ער האט שוין נישט די קאכעדיגע בלוט עוסק צו זיין אין דער גרויסער "עבודה" וואס ווערט אנגערופן 'התחזקות'. ער הייבט אן צו טראכטן אז חיזוק איז געמאכט געווארן צו אפשטעלן דעם צובראכענעם באן וואס קוילערט זיך אראפ אין אפגרונד, מען פראבירט אפצושטעלן די פארלוסטן און כאפן וואס נאר מעגליך, און דערפאר האט מען מתיר געווען אויסצונארן דעם מענטש, אים זאגן אז אלעס איז בסדר, דער עיקר ער זאל אויפהערן צו גליטשן.

התחזקות איז א מיזשב'דיגער אמת פון מתנת חינם

אבער באמת איז התחזקות אן איידעלע זאך אין הארצן. דער איד דרייט זיך ארום אן קיין 'חיים' אין עבודת השם: "וואס איז שוין ווערד מיין דאוונען? איך וויס דאך אליינס ווי שלעכט עס קוקט אויס".

פונדרויסן זעהן אלע א שיין מהודר'דיג טלית, אבער פון אינעווייניג איז דער מענטש אזוי צובראכן, ער קען נישט גלויבן אז דער אויבערשטער ווארט אויף זיין דאוונען. דארט קומען די צדיקים און שטארקן אים, זיי זענען אים מגלה דעם סוד פון מתנת חינם, אז דער אויבערשטער האט אים ליב און גלוסט צו זיין תפילה, נישט ווייל ער איז יא אדער נישט ראוי, נאר דאס איז א מתנת חינם, דערפאר האט ער נישט אין וואס צו קוועלקלען, ער קען זיין זיכער אז דער אויבערשטער נעמט אן זיין תפילה.

גלויבן אין התחזקות – אפילו ער פארשטייט עס נישט

דאס צו דערהערן איז אזא שווערע זאך. א איד קען געבן דרשות און מחזק זיין צענדליגער טויזענטער אידן, אבער וויפיל אמונה דארף ער האבן אז ער איינס זאל גלויבן אז זיין תורה איז וועדר און זיין תפילה איז ווערד. נאכדערצו אין א זומער'דיגן טאג וואס עס גייט אריבער אויפן מענטש אזעלכע נסיונות, און נאכדעם קומט ער אין שול דאוונענען - וויפיל וויפיל דארף ער זיך צוהערן צו די ווערטער פון צדיקים וואס זאגן אים ווי חשוב און טייער ער איז ביים אויבערשטן, דאס איז דאך אנטקעגן זיין שכל און פארשטאנד. און דאס איז נאך ביי א חשוב'ער און ערליכער איד, אבער ביי אזא איינער וואס איז נעבען אראפגעפאלן אין זומפ און אין בלאטע, ער האט פארשמירט זיין נשמה ר"ל, אוי! וויפיל דארף ער זיך מוטשען אויף אביסל אמונה, צו גלויבן אמת'דיג אינעם התחזקות וואס צדיקים זאגן, אז עס איז פארהאן אזא זאך פון מתנת חינם, און דער אויבערשטער עפנט אים זיין אוצר, ער גיבט אים אהבה מיט חמלה יתרה - אומזיסט אינגאנצן, אפגעזהן וואס ער האט נאר אלס געטון. דאס איז נישט קיין 'שיטה' וויאזוי צו העלפן מענטשן, התחזקות איז אן 'אמת' וואס מיר דארפן גלויבן אין דעם. אז, יא! דער אויבערשטער איז זיך מתפאר מיט אונז! ער טשאשקעט זיך מיט אונז! ער בענקט נאך יעדע קליינע גוטע זאך וואס מיר טוען! אוי, ווי שווער איז צו גלויבן אין דעם.

יעדער קויפט התחזקות – אבער צי דען גלויבט יעדער אין התחזקות?!

דאס וואס מיר זעהן מענטשן לויפן אין די מאסן צו הערן אביסעלע חיזוק, דאס קומט פון צובראכנקייט פונעם דור. ווי מער דער דור וועט גליטשן, אלס מער וועסטו זעהן מענטשן רעדן און הערן חיזוק ווערטער כדי נישט אוועקצופאלן. אבער אמת'דיג צו גלויבן אין דעם?! דאס איז שוין אן אנדערע מעשה! דאס איז א שווערע ארבעט פון אמונה אז דער מענטש זאל אמת'דיג גלויבן אז דער אויבערשטער ווייל אים און האט אים ליב אן קיין שום תנאי - אומזיסט.

ער קען נישט פארנעמען קיין מתנת חינם – דערויבער קוקט ער אראפ אויף התחזקות

דאס וואס א מענטש מיינט אז חיזוק איז געמאכט געווארן נאר אז דער מענטש זאל אויפהערן צו זינדיגן, עס איז נישט מער ווי א טאקטיק וואס איז נוצבאר צו העלפן צובראכענע נשמות, דאס אלעס איז א גרויסער טעות וואס קומט פון דעם וואס דער מענטש קען נישט פארנעמען אין זיין פשוט'ער קאפ, אז עס איז פארהאן אזא זאך ווי אומזיסטע רחמנות. דאס וואס דער אויבערשטער האט מגלה געווען פאר משה רבינו אין דעם טאג פון יום כיפור, די דרייצן מידות פון רחמים. דער אויבערשטער האט דעמאלט געזאגט (שמות לג יט): **"וַיֹּאמֶר אֲנִי אַעֲבִיר כָּל טוּבִי עַל פָּנֶיךָ וְקָרָאתִי בְשֵׁם הוי'ה לְפָנֶיךָ וְחַנֹּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחֹן וְרִחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם"**. דרש'ענען חז"ל (ברכות ז.): **"אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ הָגוּן וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ כְדַאי, כִּי כֵן דַּרְכְּךָ לְהֵיטִיב לָרָעִים וְלַטּוֹבִים"**.

פאררעכטן אלעס מיטן כח פון מתנת חינם

מיר האבן שוין געדעדט פריער, אז בעטן פאר א מתנת חינם מיינט, אז מען איז מתפלל אויף זאכן וואס געהערן פארן מענטש, נאר ער האט עס נישט באקומען ווייל ער איז נישט וועדר צוליב זיינע חטאים, בעט מען א מתנת חינם עס צו באקומען אומזיסט. אט דאס איז דער גרויסער כח פון צדיקים וואס באקן אין אונז אריין אז מען קען אלעס פאררעכטן! אפילו אויף זאכן וואס עס שטייט אז עס איז נישט פארהאן קיין תיקון! דאס איז אלץ מיטן כח פון מתנת חינם.

משה לערנט אויס פאר אידן צו בעטן בחנם

דאס איז א שטארקער חיזוק פארן איד וואס דרייט זיך ארום אין זאגט: "איך וואלט וועז געגלויבט אין מיין דאוועגען אוז לערנען, איך וואלט וועז געבעטן אויף 'בני' 'חיי' אוז 'מזוני', אויב וואלט איך נאר געווען אן ערליכער איד. אבער וואס זאל איך טון אז איך האב זיך אליין פארשמירט די נשמה, ווי מעג איך בכלל גלויבן אז איך האב נאך א תקוה". אבער פון דער פרשה נעמט מען כח. ווייל משה רבינו לערנט אויס פאר א איד אז מען קומט בעטן אומזיסט. משה האט טאקע נישט באקומען זיין פארלאנג ווייל דער אויבערשטער האט געהאט אנדערע חשבונות, אבער פונדעסטוועגן דאך האט משה דאס פארציילט פאר די אידן, "ואתחנן" איך האב זיך איינגעבעטן, פארוואס האט ער אונז דאס פארציילט?! נאר ער האט אונז מיט דעם אויסגעלערנט דאס טויערל פון בעטן אומזיסטע מתנות, אפילו אויב מען איז אדורך געפאלן, קען מען נאך אלס קומען בעטן, אוז דער אויבערשטער הערט אויס יעדע תפילה.

גרויסע צדיקים רעדן התחזקות אויף א פשוט'ן שפראך

די צדיקים, די יחידי הדורות - וואס זיי זענען 'אתפשטותא דמשה' - זענען ממשיך אט די עבודה פון משה רבינו, זיי לעבן מיטן מתנת חינם. מען קען אנמערקן אויף זיי, אז כאטש וואס זיי זענען גאר גרויס אין תורה, זיי האבן געשריבן אין זייערע ספרים געוואלדיגע חידושים, וואס ווער קען פארשטיין אוז משיג זיין א שפיץ פון א פינטעלע פון זייער אויסטערלישע גרויסקייט אין תורה - פונדעסטוועגן דאך רעדן זיי כסדר פונעם כח פון התחזקות אויף א פשוט'ע שפראך, אז יעדער איד - זאל זיין ווער עס זאל נאר זיין - איז באליבט ביים אויבערשטן אוז דער אויבערשטער טשאשקעט זיך מיט אים. ווייל **זייער דביקות מיטן אויבערשטן איז נישט דורך זייער תורה אוז הויכע השגות, נאר פונעם פלאץ פון מתנת חינם,** למעלה מטעם ודעת, דארט איז נישט פארהאן קיין מדידות אוז הגבלות.

נישט אזוועקגיין פונעם תמימות זפשיטות

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן אז די ווערטער זאלן אריינגיין אין אונזערע הערצער, עס זאל דערהערט ווערן אויף א ריכטיגן אופן: רבונו של עולם, מאך אונז זיס די דאזיגע ווערטער, מיר זאלן גלויבן אינעם כח פון חיזוק וואס די צדיקים לערנען אונז, מיר זאלן גלויבן אינעם כח פון בעטן אויף מתנת חינם. מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן 'ואתחנן', גיב אונז שכל אז מיר זאלן בעטן פון דיר א מתנת חינם, גיב אונז די אמונה אוז התחזקות אז מיר זענען חשוב אוז אנגענומען פאר דיר. העלף אונז אויך, אז די אלע ווערטער זאלן נישט שאדן מאכן די פשוט'ע אמונה, ווייל צומאל פון רעדן אוז רעדן נאך א הבנה נאך א שכל, קען די פשוט'ע אמונה פארשוואונדן ווערן.

גלויבן אין א קלייניקייט וואס וועלט מיט קטנות הדעת

רבונו של עולם, דו ווייסט דאך אז ווען מען קומט אהיים נאך א טאג אנגעפילט מיט נסיונות, איז אזוי שווער צו נעמען א גלאז וואסער און מאכן א שהכל, און גלויבן מיט א פשוט'קייט אז די דאזיגע ברכה איז אזוי חשוב און טייער פאר דיר. גיב אונז דעם כח צו גלויבן אינעם אוצר מתנת חינם, מיר זאלן גלויבן אז מיר זענען חשוב אין דיינע אויגן. מיר האבן דאך היינט געליינט אין תורה די פרשה פון 'ואתחנן', העלף אונז אז עס זאל נשפע ווערן דער כח פון אמונה דורך קריאת התורה.

ג.

אנגרייטן ריינע אויגן אז בי"ד גאולה זאל אונז דער אויבערשטער קענען אריינקוקן אין די אויגן

נחמה איז פארבינדן מיט דער כח פון אריינקוקן אין די אויגן

דער נביא ישעיה זאגט (פרק מ): **"נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי יֹאמַר אֱלֹהֵיכֶם דַּבְּרוּ עַל לֵב יְרוּשָׁלַם וְקִרְאוּ אֵלֶיהָ כִּי מָלְאָה צְבָאָהּ כִּי נִרְצָה עֲוֹנָהּ כִּי לָקְחָה מִיַּד הוי'ה כִּפְלַיִם בְּכָל חַטֹּאתֶיהָ"**. שטייט אין מדרש (שמעוני רמז תמד): 'נחמו נחמו עמי' כנגד 'כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב הוי'ה צִיּוֹן' (ישעיה נב ח). דער מדרש פארגלייכט און ציהט א שטריק צווישן דער טאפלטער נחמה וואס מען האט היינט געליינט אין דער הפטרה 'נחמו נחמו', צו דעם טאפלטן לשון פון אויגן, די צוגעבינדענקייט וואס וועט זיין לעתיד לבוא 'עין בעין יראו', די אידן מיטן אויבערשטן וועלן זיך זעהן "אויג צו אויג".

תמוז און אב – קעגן צוויי אויגן

אידישע קינדער בעטן זיך און וואלטן שוין אזוי שטארק עס זאל שוין זיין 'כי עין בעין'. עס איז באקאנט דאס וואס דער בעל התניא זאגט (תורה אור שמות) אז ביי יציאת מצרים איז געווען 'פנים בפנים', און ביי די גאולה העתידה וועט זיין 'עין בעין'. 'עין עין' איז בגימטריא צען מאל שם הוי'ה (260). עס איז באקאנט וואס דער הייליגער אריז"ל איז מגלה אז אלע חדשים זענען לויטן אויסשטעל פונעם צלם אלקים - דאס געטליך געשטעל. לויט דעם סדר קומט אויס אז חודש תמוז און אב זענען אנטקעגן די צוויי אויגן, און ווייל די אידן האבן געזינדיגט מיטן חטא עג' (תמוז), און מיטן חטא המרגלים (אב), איז מען געווארן באשטראפט טאפלט אויף ביידע אויגן (איכה א טז) "עֵינִי עֵינִי יֹרְדָה מַּיִם". און אויך דער עיקר נחמה וועט זיין מיט די אויגן, ווי געברענגט פון מדרש: נחמו נחמו - עין בעין. אויך זעהט מען אז 'נחמו הוי'ה' איז בגימטריא 'עין' (130). פון די אלע רמזים זעהן מיר אז די נחמה האט עפעס שייכות מיט די 'אויגן'.

היטן די אויגן פון זען שלעכטס

אידישע קינדער בעטן זיך: "וְתֶחֱז�ֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים", "וְהַרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוֹ וְשַׂמְּחֵנוּ בְּתַקּוּמָתוֹ". עס זאל שוין זיין א נחמה און א תיקון פאר די אויגן. 'ויהי נא אמרינו לרצון לפני אדון כל', מען בעט זיך ביים אויבערשטן עס זאל נישט זיין קיין טעותים אין אונזערע ווערטער. מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן מיר זאלן נישט רעדן צו קיינעם - נאר צו זיך אליינס. מיר שטייען אין שבת נחמו און מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן: "רבונו של עולם, ותחזינה עינינו, מיר ווילן ריינע אויגן". מען שטייט און מען גיסט זיך אויס

דאס ארץ בינו לבין קונו, ווייל צווישן מענטשן קען מען דאס נישט רעדן: באשעפער, מיר ווילן שוין אזוי שטארק עס זאל זיין "כי עין בעין יראו", אבער רבונו של עולם, וואס וועט זיין מיט אונזערע אויגן? וואס וועט זיין מיט שמירת העינים?

וזען מען קוקט אים אין די אויגן אריין קען ער נישט זאגן קיין ליגנט

מיר ווייסן דאך אז א מענטש קען נישט זאגן קיין ליגנט ווען מען קוקט אים אריין אין די אויגן, מען קען זעהן דעם אמת בשעת מען קוקט יענעם אריין אין די אויגן, דערפאר טאקע איז נישט קיין שיינע זאך צו קוקן א צווייטן אין די אויגן, ווייל דער מענטש ווערט פארלוירן ווען מען נעמט אים צו זיין פריוואטקייט; און אזוי שרייבט דער הייליגער רמב"ן פאר זיין זון אינעם באוואוסטן 'אגרת הרמב"ן': "וְעֵינְךָ יַבִּיטוּ לְמַטָּה לָאָרֶץ, וְלִבְּךָ לְמַעֲלָה. וְאַל תַּבִּיט בְּפְנֵי אָדָם בְּדַבֶּרְךָ עִמּוֹ", דיינע אויגן זאלן זיין געבויגן אויף אראפ, און דיין הארץ אויף ארויף. דו זאלסט נישט קוקן א מענטש אין פנים אריין בשעת דו רעדסט מיט אים".

דער 'שלום בית' ווערט קאליע דורך ראיות אסורות

אוי, ווי שווער איז פאר א איד צו זאגן פארן אויבערשטן: 'קוק מיר אין די אויגן אריין', ווייל ער ווייסט וויפיל ער דארף זיך פאררעכטן. און אויף דעם קלאגט מען אויפן חורבן הבית וואס געשעהט דורך די אויגן. און דאס זעהט יעדער מיט די אייגענע אויגן, ווי זיין אייגענע קליין בית המקדש'ל ווערט חרוב יעדעס מאל וואס ער פארקוקט זיך מיט די אויגן, דאן קען ער טון אלעס אין שטוב און רעדן אלעס, אבער ער קען נישט קוקן אין די אויגן, עס פעלט אים די ריינקייט פון 'יונתי תמתי' וואס איז געוואנדן אין די אויגן. מען קען קוקן איינער אויף דער אנדערע בשעת מען איז פארנומען מיט אנדערע זאכן, אבער מען קען זיך נישט אפשטעלן פאר א רגע און זיך אריינקוקן גראד אין די אויגן, פון גרויס בושה וחרפה.

יעדע נאשערייַ קאסט א פרייז פון בויך שמערצן

אזויווי ביים עסן, ווען א מענטש איז יונג און ער קומט צו א חתונה אדער סיי וואס, וואו עס איז דא א טיש אנגעפולט מיט נאשערייַען און זיסע זאכן, דאן עסט פון אלעם וואס איז נאר דא. אבער ווען ער ווערט עלטער רירט ער נישט צו, אפילו אויב עס ליגט פאר אים די שענסטע און בעסטע. ווייל ער ווייסט גאנץ גוט וואס דאס וועט אים קאסטן שפעטער, ער קען זיך שוין גוט, ער ווייסט אז נאך אפאר מינוט פון הנאה, פון קייען און לעקן די זיסע זאכן, קומט נאכדעם שעות פון בויך ווי און שמערצן. אין אנהייב איז דאס פאר אים א שוועכע עבודה זיך איינצוהאלטן פון תאוות אכילה, ער שפירט אז ער וועט באקומען אויף דעם שכר. אבער מיט דער צייט לאזט ער אלעס אפ מיט זיין אייגענעם ווילן, אפילו ווען דער שמעק קריכט אריין אין זיינע נאז לעכער, זאגט ער צו זיך אליינס: וואס פעלט מיר אויס זיך צו פיניגן א פאר שעה פאר א הנאה פון א פאר מינוט?

עס לזינט נישט צו קוקן – אפילו בגשמיות אויף דער וועלט

אזוי אויך איינעם ענין פון שמירת עינים: דער אויבערשטער דער בעל הרחמים גיבט פארן מענטש איידעלע געפילן מיט וואס ער זאל זיך אפהאלטן יעדעס מאל וואס דער יצר הרע קומט זיך רייצן מיט אים, ער זאל טראכטן מיט אביסל לאגיק: 'פארוואס זאל איך פאר א הנאה פון איין רגע, פון איין ראיה אסורה, חרוב מאכן מיין וועלט, מאכן א חורבן הבית כפשוטו?'. דער מענטש איז דאך גרייט צו צאלן שווערע געלטער איינער זאל אים פאררעכטן דעם שלום בית, איז פארוואס זאל ער מיט א תענוג

פון איין רגע חרוב מאכן אלעס מיט די אייגענע הענט. דער מענטש וואס האט א מחלה וואס ער איז אלערגיש צו א געוויסע עסנווארג אויף אן אופן פון סכנות נפשות ל"ע, אפילו ער זאל האבן גאר א שוואכע מינוט, מיט אן אומבאשרייבליכן נסיון, וועט ער נאך אלץ נישט אנרירן דאס עסן וואס קען אים הרג'ענען. איז פארוואס הייבסטו אויף דיינע אויגן אין גאס??

מיין שטוב איז א בית המקדש

א מענטש זאל נאר געבן א קלער, ווי טייער עס וועט אים קאסטן די איין רגע הנאה אין זיין שוואכע מינוט, וויפיל וועט עס אים שאדן מאכן אין זיין פריוואטע לעבן, אין זיינע ד' אמות. דער אויבערשטער דער גרויסער בעל רחמים באצאלט דאך גלייך אויפן פלאץ 'רבי געלט', כדי דער איד זאל פארשטיין. וואס זאל ער פארשטיין?! אז ער איז א חוטא?! ניין, ניין, ניין!! **ער זאל פארשטיין אז זיין שטוב איז א בית המקדש!!! און טאקע נאר וועגן דעם, וועדט א חורבן יעדעס מאל ווען ער קוקט וואו מען טאר נישט.** וועט ער וועט דאס פארשטיין וועט ער באקומען א נחמה פונעם אויבערשטן "נחמו נחמו", ער וועט אנהייבן היטן אויף די אויגן, און עס וועט מקוים ווערן "כי עין בעין יראו בשוב הוי'ה ציון".

דער שכר וואס מען באקומט אזיפן פלאץ

ווען א איד איז זוכה צו היטן אביסל זיינע אויגן, קומט דער אויבערשטער און זאגט אים, איך בין באגלויבט צו באצאלן שכר, און ער גיבט אים גלייך צו שפירן 'יונתי תמתי', ער זאל שפירן דעם טעם פון 'עין בעין', ער זאל לעבן מיט דער ליכטיגקייט פון בית המקדש און האבן א ריין הארץ צום אויבערשטן. ער זאל גלויבן אז זיין שטוב איז א בית המקדש, ער זאל נישט שפירן קיין הרגשה פון חורבן און גראבע גשמיות, נאר ער זאל שפירן אזא ריינקייט, 'טאטע, איך וויל נאר דיר אליין, איך וויל נישט קיין עולם הבא, און נישט קיין עולם הזה, נאר א ריין און אפן הארץ צו דיר אליינס'. א איד וועט זעהן וויי דער אויבערשטער איז באגלויבט צו צאלן שכר, "ווייל דער אויבערשטער וויייסט וואס דאס איז א נסיון", דערפאר גיבט ער גלייך מתנות אויף דער וועלט, א טעם פון בית המקדש, 'והקרן קיימת לעולם הבא'. דער מענטש ווערט ריין, די צדיקים קענען אים קוקן אין די אויגן, ער באקומט הייליגע אויגן און ער זעהט נאר כבוד שמים אין דער וועלט.

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן מיר זאלן אלע זוכה זיין זיך צו שטארקן אין דעם, ווייל אליינס קען מען זיך נישט האלטן אנטקעגן אזעלכע נסיונות, נאר אלע צוזאמען 'כולנו כאחד באור פניך', נאר דורכן שלימות און אחדות פון כלל ישראל קען מען שטיין שטארק אינעם היינטיגן דור פון ביטערע שווערע נסיונות וואס פלאקערט ווי א קאלעך אויוון ביזן הימל.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו פארריכטן דעם חטא פון די מרגלים וואס דאס האט צוגעברענגט דאס געוויין פון תשעה באב 'בכיה לדורות', זיי האבן געקוקט מיט גשמיות'דיגע אויגן אויפן גוטן לאנד, זיי האבן נישט געגלויבט אז מען קען לעבן מיט א בית המקדש, זיי האבן נישט געזעהן דעם קשר, דעם יחוד און דביקות צווישן דעם אויבערשטן און די אידן - דורכן שטוב. נאר כלב בן יפונה איז געגאנגען מתפלל זיין ביים מערת המכפלה אין חברון, חברון איז מלשון חיבור - דאס פארקערטע פון חורבן, דארט ליגן די הייליגע פאָרן, אברהם צוזאמען מיט שרה, יצחק צוזאמען מיט רבקה אא"וו, דארט האט כלב באקומען דאס ליכטיגע הסתכלות, צו לעבן מיט א נאנקייט און חיבור מיטן אויבערשטן.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צום אורו של משיח, דאס התנוצצות פון אורו של משיח דורך שמירת עינים. דער אויבערשטער זאל העלפן אז אידישע קינדער זאלן זיך טרייסטן און שטארקן, און מיר זאלן זוכה זיין צו "עין בעין יראו בשוב הוי"ה ציון, ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים" אמן.

פּושת עקב

נושא: עליות און ירידות ברענגט הכנעה

די מעלה פון ארץ
ישראל - בערג און
טאלן - טוישונגען און
ענדערונגען יעדע רגע,
און מען איז אנגעהאנגען
בלויז אין דער
פערזענליכער השגחה
פּונעם אויבערשטן

פרשת עקב

נושא: עליות און ירידות ברענגט הכנעה

די מעלה פון ארץ ישראל – בערג און טאלן – טוישונגען און ענדערונגען יעדע רגע, און מען איז אנגעהאנגען בלויז אין דער פערזענליכער השגחה פונעם אויבערשטן

א. עיני ה' אלקיך בה - מען גיבט אויף קאנטראל און מען לאזט זיך פירן פון אויבערשטן

אויב וועסטו פאלגן וועט זיין רעגן און אויב נישט - נישט | ארץ ישראל א תורה'דיג לעבן - אלעס וועגדט זיך אין תורה | די קללה פונעם שלאנג - ער דארף נישט אנקומען צום אויבערשטן | א ספעציעלע מערקבארע השגחה אויף ארץ ישראל | היינטיגע צייטן איז אויך פארהאן א מערקבארע השגחה אין ארץ ישראל | אן ארץ-ישראל'דיגער איד אין חוץ לארץ | בערג און טאלן - עליות און ירידות | אלערלייי סארט תקופות וועלט דערמאנט אין נ"ך | אן ארץ ישראל'דיג לעבן - אן קיין באלאנס | די מתנה פון 'פארלירן קאנטראל' | א אידישע שטוב האט אויך די מתנה פון 'קדושת ארץ ישראל' | השראת השכינה אין א אידישע שטוב | השגחה פרטית בייַ צדיקים | דער פשוט'ער אפטייטש פון השגחה פרטית | דער טיפערער אפטייטש פון השגחה פרטית | עיני ה' אלקיך בה - אלץ וואס גייט אריבער איז פונעם אויבערשטן

ב. דער טיפער אפטייטש פון אן ארץ ישראל'דיג לעבן: מען גלויבט או דער אויבערשטער האט הנאה פון יעדן פרט אין מיין לעבן, בפרט אין א אידישע שטוב

מיר - און אלץ וואס מיר גייען דורך - איז 'גילוי כבוד שמים' און אהבת ה' | די נחמה וואס א איד האט וועקן ער לעבט מיט קדושת ארץ ישראל | איין אמה זכר לחורבן - די איבריגע הויז זכר למקדש השלישי | אלץ וואס מען גייט דורך איז 'תיקון חצות' | מחלקות הראשונים וויאזוי מען וועט בויען דעם בית המקדש השלישי | דער בית המקדש בויעט מען מיט הענט | אויפהייבן די הענט מיט א ביטול צום אויבערשטן - דאס בויעט דעם בית המקדש | אן ארץ ישראל'דיגע סארט תפילה - גיב מיר נישט קיין גרויסן סכום | ארץ ישראל נקנה ביסורים | יעצט הייבן מיר אויף די אויגן צו אים - בייַ דער גאולה וועט ער אראפלאזן זיינע אויגן צו אונז | ממשיך זיין קדושת ארץ ישראל אין חוץ לארץ | די צדיקים שיינען אריין השגחה פרטית אין אונזער לעבן

ג. בנין הבית: פירן די שטוב לויטן דעת תורה פון די רבנים פונעם היינטיגן דור – חורבן הבית: וועגן מען פאלגט נישט קיין רבנים

א אידישע שטוב דארף זיך פירן לויט די רבנים | דער פראבלעם פון היינטיגן דור - מען קען נישט צוזאמשטעלן גשמיות מיט רוחניות | די רבנים האבן דעם כח צוזאמצושטעלן גשמיות מיט רוחניות | מען קלאגט אויף הסתלקות הצדיקים וואס ברענגט חורבן הבית אין דער אידישער שטוב | אפילו דער שומר פון די בהמות גלויבט אין די ווערטער פון חכמים | אטעמען די לופט פון תיבה - דעת תורה

נושא: עליות און ירידות ברענגט הכנעה

א.

עיני ה' אלקיך בה - מען גיבט אויף קאנטראל און מען לאזט זיך פירן פון אויבערשטן

די תורה הקדושה דער וואך איז מפליג אין דער פרשה ארום די מעלה פון קדושת ארץ ישראל

"כִּי הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ לֹא כְאֶרֶץ מִצְרַיִם הִוא אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִשָּׁם אֲשֶׁר תִּזְרַע אֶת זַרְעֲךָ וְהִשְׁקִיתָ בְרַגְלְךָ כְּגַן הַיָּרָק וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ אֶרֶץ הָרִים וּבְקָעֹת לִמְטַר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתֶּה מָּיִם אֶרֶץ אֲשֶׁר הוי'ה אֱלֹהֶיךָ דֹּרֵשׁ אֹתָהּ תָּמִיד עֵינֵי הוי'ה אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה" (דברים יא י-יב).

אין אידישע איבערזעצונג: "דאס לאנד אוואו ענק גייען יעצט אריין וואוינען, איז נישט ווי דאס לאנד מצרים פון וואו ענק זענען ארויס געגאנגען, וואס דארט קען מען אינפלאנצן און באוואסערן מיט די פוס [דורכן טייך נילוס]. דאס לאנד אוואו ענק גייען אריין איז פול מיט טאלן און בערג, וואס נאר דורך דעם רעגן וואס פאלט פון הימל וועלן ענק האבן וואסער. א לאנד וואס דער אויבערשטער טוט זיך שטענדיג אינטערעסירן אין דעם, פון אנהויב יאר ביז סוף יאר האלט ער אן אויג אויף איר".

אויב וועסטו פאלגן וועט זיין רעגן און אויב נישט - נישט

אלע **ראשונים** זענען פארנומען מסביר צו זיין די גרויסע מעלה פון ארץ ישראל וואס ווערט ארויסגעברענגט אין די פסוקים, אז אין ארץ ישראל איז מען מורא'דיג צוגעבינדן צום אויבערשטן. עס איז נישט ווי מצרים וואס דארט איז מען אפגעזונדערט פונעם אויבערשטן - דאס פארקערטע פון ארץ ישראל - דארט איז שטענדיג דא וואסער פאר גאנץ מצרים, מען דארף קיינמאל נישט קיין רעגן, אבער אין ארץ ישראל וואס איז פול מיט בערג און טאלן, מוז מען שטענדיג צוקומען צום אויבערשטן. נאר טאמער מען וועט בעטן פאר רעגן, און טון זיין רצון, דאן וועט מען קענען לעבן דארטן.

ארץ ישראל א תורה'דיג לעבן - אלעס וועגדט זיך אין תורה

דאס אלעס איז וויבאלד ארץ ישראל איז דאס אויסדערוועלט לאנד פונעם אויבערשטן; ווי עס שטייט אין **מדרש** (שמו"ר לז ד): "פון אלע לענדער האט דער אויבערשטער אויסדערוועלט ארץ ישראל". דארט איז דער 'מקום הבחירה', דער פלאץ ווי דער אויבערשטער מאכט קלאר פארן איד אז ער האט א כח פון

בחירה, ער שטייט און בעט פונעם איד זאל בוחר זיין צו טון זיין רצון. דערפאר זאגן מיר יעדן טאג אין די וויכטיגסטע פסוקים פאר א איד - ביי קריאת שמע - 'אם שמוע תשמעו אל מצותי וכו'', אויב וועסטו היטן די תורה - וועט זיין רעגן, אויב נישט - נישט. דאס איז דאס תורה'דיג לעבן פון א איד. זיין גאנצע פרנסה און לעבן זאל זיין אנגעהאנגען אויפן אויבערשטן, און אזוי זאל ער מקבל זיין 'עול התורה והמצוות'.

די קללה פונעם שלאנג - ער דארף נישט אנקומען צום אויבערשטן

דאס איז ענליך צו דער קללה פונעם שלאנג, וואס דער אויבערשטער האט אים געשאלטן אז זיין עסן זאל זיין זאמד - דאס מיינט אז עס פעלט אים קיינמאל נישט קיין עסן. אבער אלע **ספרים** זענען מסביר אז דאס איז די גרעסטע קללה, ווייל קיינמאל דארף ער נישט צוקומען צום אויבערשטן. דאס מיינט אז ער איז טויט, ווייל א לעבן אן דעם אויבערשטן איז נישט קיין לעבן. דאס זעלבע איז מיט ארץ ישראל און חוץ לארץ: עס שטייט אין חז"ל אז ווער עס וואוינט אין חוץ לארץ 'דומה כמי שאין לו אלוה', ווייל ער איז נישט אזוי אנגעהאנגען אינעם אויבערשטן, אבער ווער עס וואוינט אין ארץ ישראל, קען זיך נישט געבן קיין ריר אן דעם אויבערשטן, דערפאר איז 'דומה כמי שיש אלוה'.

א ספעציעלע מערקבארע השגחה אויף ארץ ישראל

די תורה הקדושה זאגט: **"עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה"**. שטייט אין אלע **ספרים הקדושים** אז אין ארץ ישראל איז דא אן עקסטערע השגחה פונעם אויבערשטן אויף יעדן איינעם עקסטער בפרטיות. כאטש וואס מיר ווייסן אז אלעמאל און איבעראל איז נישטא קיין ריר אן קיין השגחה פרטית. אבער פונדעסטוועגן דאך, זעהט מען עס אויף א שטארקערן אופן אין ארץ ישראל; ווי דער פסוק זאגט **"ארץ הרים ובקעות"** עס איז פארהאן בערג און טאל. דאס מיינט, אז דעם אויבערשטנ'ס השגחה איז באזונדער סיי אויפן בארג און סיי אינעם טאל, די השגחה פונעם אויבערשטן איז מערקבאר, בפרט אויף פרנסה. אנדערש ווי אין מצרים וואס דארט גיבט זיך יעדער אליינס אן עצה - 'כוחי ועוצם ידי'.

היינטיגע צייטן איז אויך פארהאן א מערקבארע השגחה אין ארץ ישראל

אלע ספרים טוען שוין דורך דעם נושא פון מצות ישוב ארץ ישראל היינטיגע צייטן ווען מיר זענען נעבען אין גלות, דער בית המקדש איז חרוב. מיר וועלן נישט אריינגיין אין דעם ענין בכלל. אבער דאס איז קלאר, אז דער ענין פון דער מערקבארער השגחה פון אויבערשטן, דאס איז זיכער שייך אויך היינט. ווייל סיי אויב עס איז יא דא א מצוה פון ישוב ארץ ישראל סיי אויב נישט, נעמען אלע אן דעם פסק פונעם רמב"ם: "קדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבוא" די קדושה פון ארץ ישראל איז ווייטער שייך היינטיגע צייטן; ווי מיר זעהן אז די מצוות פון ארץ ישראל איז גילטיג אויך היינט, תרומות, מעשרות, שמיטה אא"ו, איז דאך אודאי אז די פסוקים פון רעגן און השגחה פונעם אויבערשטן זענען אויך שייך היינטיגע צייטן.

און ארץ-ישראל'דיגער איד אין חוץ לארץ

עס איז באקאנט דאס וואס עס שטייט פונעם היליגן **בעל שם טוב**, און עס ווערט געברענגט כסדר אין **מאור עינים**[פא], אז עס איז דא אזא מושג אז מען געפונט זיך אין חוץ לארץ אבער מען לעבט מיט

פא. מאור עינים (פר' שמות) כל הדר בארץ ישראל כו' רצה לומר שהארציות שלו הוא גם כן ישראל, כראוי לאיש הישראלי להיות לו הדעת הנ"ל, אז דומה כמי שיש לו אלוה. משא"כ הדר בחוץ לארץ שהוא חוץ לגבול הקדושה שאין לו הדעת הנ"ל אז דומה כמי שאין אלוה.

קדושת ארץ ישראל, און אויך אויף אזא מענטש ווערט געזאגט די אלע זאכן, צו לעבן מיט א יחוד - איבערגעגעבן פארן באשעפער.

בערג און טאלן – עליות און ירידות

אויב וועט א מענטש אריינקלערן אין די טאפעדיגע חילוקים צווישן ארץ ישראל און חוץ לארץ לויטן גשמיות'דיגן און גיאגראפישן שטאנדפונקט, וועט ער זעהן אז אין ארץ ישראל איז כמעט נישט פארהאן פיר אמות וואס זענען גלייך איינער צום צווייטן - אנדערש ווי אין חוץ לארץ. יעדע פאר טריט איז דא א טויש, אראפ אדער ארויף. און פונקט ווי דאס איז אינעם גשמיות'דיגן זין, אזוי איז עס אויך אינעם רוחניות'דיגן זין, פארקערט, עס איז נאך אסאך מער אין רוחניות. מען שפירט אין ארץ ישראל אויף גאר א שארפן אופן די בערג און טאלן - אין עבודת השם - וואס יעדער מענטש האט, ער גייט ארויף און אראפ, און זיין מצב האלט זיך אין איין טוישן. אפילו דער ערליכער איד וועלכער דינט דעם אויבערשטן א גאנצן טאג, אפילו ביי אים איז דא א גאנצן צייט בערג און טאלן - לויט זיין דרגה.

אלערליי סארט תקופות וועלט דערמאנט אין נ"ך

די דאזיגע מציאות איז אויך געווען בשעת וועלן דער בית המקדש איז געשטאנען, עס האט זיך געהאלטן אין איין טוישן זאכן; ווי באקאנט פאר דער וואס לערנט אביסל נ"ך און האט אביסל א מושג וואס עס איז אלץ אריבער אויף אידן אין יענע תקופות. דער הייליגער **אריז"ל** איז אויך פארנומען מסביר צו זיין די אלע חילוקים און דרגות וואס האבן זיך דארט אפגעשפילט.

אן ארץ ישראל'דיג לעבן – אן קיין באלאנס

דאס אלעס ברענגט פאר א מענטש צו פארשטיין אביסל די גרויסע מעברים וואס גייען אריבער אויף תושבי ארץ ישראל, און אפילו די צדיקים און ערליכע אידן, וואס האבן נישט קיין שום שייכות צו דער גשמיות'דיגער וועלט, פונדעסטוועגן דאך גייט אריבער אויף זיי אזעלכע ווילדע גליטשערייען ארויף און אראפ, אזש דער מענטש שרייט: 'למה זה אנכי', ווען ער זעהט אז א מינוט ווייל ער דאס און א מינוט ווייל ער דאס - פונקט ווי ביי 'ויתרוצצו הבנים' - דאס נעמט צו די גאנצע שלוה פון א מענטש. נישט נאר ווען ער ספראווען זיך מיט שווערע נסיונות, נאר אויך אין די דרגות פון קדושה וועלט ער אזוי צומישט ווען ער זעהט אז איין מינוט ברענט ער פאר אהבת השם, און דער צווייטער מינוט פלאקערט אין אים יראת השם, נאכדעם וויל ער נאר התפארות פארן אויבערשטן. אינדערפריה וויל ער לערנען עיון, נאכמיטאג בקיאות, און ביינאכט פנימיות התורה, חסידות אדער מוסר, דער מענטש שפירט אומבאלאנסירט - א מינוט אויפן בארג און א מינוט אינעם טאל, ער טרעפט זיך נישט זיין פלאץ אויף דער וועלט, יעדער איינער לויט זיין לעבנס שטייגער און נאטורן וואס דער אויבערשטער האט אים באשאפן.

די מתנה פון 'פארלירן קאנטראל'

דארף א מענטש וויסן אז דערמיט וועלט ער א מרכבה צו ארץ ישראל, א שטיק ארץ ישראל, וואס די אויגן פונעם אויבערשטן איז אויף אים שטענדיג, ער איז אנגעהאנגען אויפן רצון פונעם אויבערשטן וואס טוישט זיך פון רגע צו רגע, דאס הייסט קדושת ארץ ישראל. ארץ ישראל וועלט אנגערופן מלכות, דאס איז די מדה פון זיך לאזן פירן פונעם אויבערשטן, אן קיין אייגענע פלענער וכו'.

א אידישע שטוב האט אויך די מתנה פון 'קדושת ארץ ישראל'

דאס זעלבע איז אויך ווען א מענטש האט חתונה, וואס דאס איז גענוי פונקט ווי ער גייט אריין קיין ארץ ישראל - מלכות. א מענטש וועט זעהן אז ווען ער איז געווען א בחור, איז נישט אריבער אויף אים אזעלכע גרויסע ענדערונגען פון טאג צו טאג, אבער נאך וואס ער האט חתונה, און ער האט אן התנוצצות פון בית המקדש השלישי, עס הערשט אין זיין שטוב קדושת ארץ ישראל, הייבן זיך אן די מושגים פון 'זמן' און 'עונה', עס טוישן זיך זאכן פון טאג צו טאג, איין טאג איז דא מוחין דגדלות, איין טאג מוחין דקטנות, איין טאג א קלארקייט אין אהבת השם, איין טאג א קלארקייט אין יראת השם, אין מצוות און מעשים טובים אא"וו, און אזוי אויך האלטן זיך די נסיונות אין איין טוישן - ואין להאריך.

השראת השכינה אין א אידישע שטוב

א מענטש קען ווערן זייער צובראכן און צומישט ווען ער זעהט יעדן טאג ווי עס טוישט זיך זיין מצב און זיין דרגה - אבער ווען ער פארשטייט אז דאס מיינט אז זיין שטוב האט קדושת ארץ ישראל, **"למטר השמים תשתה מים"**, **"ארץ הרים ובקעות"**, א לאנד פון בערג און טאלן, פארשטייט ער אז דאס קומט ווייל דער באשעפער וויל פון אים אז ער זאל לעבן מיט דער פערזענליכער השגחה, ער זאל דערהערן ווי דער אויבערשטער באגלייט אים אויף טריט און שריט, אויפן וועג ארויף און אויפן וועג אראפ.

השגחה פרטית ביי צדיקים

דאס זעלבע ממש זעהט מען ביי צדיקים, וואס ווי באקאנט האבן זיי קדושת ארץ ישראל - מען קען באמערקן ביי זיי, אז א גאנצן צייט איז דא ענדערונגען, עס טוישט זיך כסדר מדרגה לדרגה; ווי ברייט באקאנט. דאס אלעס איז, ווייל זיי האבן קדושת ארץ ישראל, זיי זענען אנגעהאנגען אינעם אויבערשטן און זיי לאזן זיך פירן. דאס איז די 'השגחה פרטית' וואס איז דא אין ארץ ישראל מער פון אלע לענדער - **'תמיד עיני הוי'ה אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה'**.

דער פשוט'ער אפטייטש פון השגחה פרטית

דער פשוט'ער פשט פון 'השגחה פרטית' איז, אז אלעס וואס עס גייט אריבער אויף א מענטש קומט דירעקט פונעם אויבערשטן און עס איז לטובה ולברכה, און אפילו אויב עס איז שווער צו זעהן אפן די רחמים וחסדים גלויבט מען אז עס איז לטובה, און אויב וועט ער נאר אביסל ווארטן און עפענען זיינע אויגן וועט ער זעהן די געוואלדיגע השגחה פונעם אויבערשטן וואס וועט נאך איין טאג אנטפלעקט ווערן, ער וועט זעהן ווי אלעס האט דער אויבערשטער געדרייט לטובה, [דאס הייסט: השגחה פרטית מיינט, אז ווען מען וועט קוקן אויף צוריק-צו-וועגס וועט מען זען אז באמת אלעס איז געווען לטובה].

דער טיפערער אפטייטש פון השגחה פרטית

אבער עס איז פארהאן נאך אן הסתכלות אין השגחה פרטית, אז א איד פארשטייט אז אלעס וואס עס גייט אריבער אויף אים איז פארן אויבערשטנ'ס כבוד, סיי ווען ער איז אין א דערהויבענע תקופה, וואס ווערט אנגערופן 'בית המקדש בתפארתה', און סיי ווען ער איז אין א תקופה פון הסתלקות המוחין, וואס ווערט אנגערופן 'חורבן בית המקדש'. א איד פארשטייט אז אלעס איז פארן אויבערשטן'ס כבוד [אזוי ווי עס איז יעצט! נישט ווארטן אז עס זאלן זיך צוזאמשטעלן נאך פאקטארן וועלכע וועלן אויסקלארן

דאס בילד אויף צוריק-צו-וועגס, ווייל דעמאלט איז עס נישט קיין אמונה, נאר דער פשוט'ער שכל פארשטייט עס].

עיני ה' אלקיך בה – אלץ וואס גייט אריבער איז פונעם אויבערשטן

דאס איז קדושת ארץ ישראל - אנדערש פון לאנד מצרים - דא איז דוקא פארהאן בערג און טאלן, ארויף און אראפ, כדי דער מענטש זאל דערהערן דעם סוד פון השגחה פרטית, אז דער אויבערשטער נעמט נישט אראפ זיין אויג פון אים, פון אנהויב יאר ביזן סוף יאר. א גאנצן צייט לעבט דער איד מיט דעם, צו דערהערן אז ער איז אין די הענט פון השגחה פרטית. צוליב אלע שינויים פארלירט ער קאנטראל, און ער פארשטייט אז ער איז אינעם באשעפער'ס הענט.

ב.

דער טיפער אפטייטש פון אן ארץ ישראל'דיג לעבן: מען גלויבט אז דער אויבערשטער האט הנאה פון יעדן פרט אין מיין לעבן, בפרט אין א אידישע שטוב

מיד – אזן אלץ וואס מיר גייען דורך – איז 'גילוי כבוד שמים' אזן אהבת ה'

מיר האבן געהערט קריאת התורה, אויך זענען מיר אדורכגעגאנגען די פרשה 'שנים מקרא ואחד תרגום', און יעדער איד האט זיך אנגעטראפן מיט די פסוקים וואס וועקט אויף יעדעס אידיש הארץ מיט א מורא'דיג השתוקקות, בענקשאפט און גלוסטעניש צו קדושת ארץ ישראל, דאס הייסט צו לעבן אין דער הבנה, אז אלע עליות און ירידות, בערג און טאל, בגשמיות און ברוחניות, שרייט ארויס 'כבוד שמים', אז עס איז דא א פערזענליכע השגחה פונעם אויבערשטן. אוודאי ווארטן מיר יעדן טאג אז עס זאל שוין קומען די גאולה שלימה, ארץ ישראל בתפארתה, אן **"ארץ זבת חלב ודבש"** - טאפעדיג. אבער מען קען זאגן אז ווען א איד לעבט מיט השגחה פרטית, צו פארשטיין און צו אנקוקן יעדן פרט אין זיין לעבן אז ער איז א מרכבה צו דער שכינה הקדושה, א מרכבה צו יחוד קוב"ה ושכינתיה (אז אלע שינויים זענען מעורר דעם יחוד השלם צווישן אים מיטן אויבערשטן), דאס מיינט אז מען לעבט אין ארץ ישראל. און דאס מיינט אז זיין שטוב איז א בית המקדש מעט. ער לעבט אין אזא אהבה, 'מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה', אלע זיינע מיטמאכענישן, עליות און ירידות אזוי ווי זיי קוקן אויס, איז אלעס א טייל פון דער אהבה פונעם אויבערשטן צום איד און פונעם איד צום אויבערשטן.

די נחמה וואס א איד האט ווען ער לעבט מיט קדושת ארץ ישראל

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן, מיר ווילן זיך טרייסטן יעצט אין די זיבן וואכן פון נחמה - 'שבעה דנחמתא', זוכה זיין צו קדושת ארץ ישראל, און באקומען דעם דעת פון השגחה פרטית, צו לעבן מיט קדושת ארץ ישראל אפילו אויב מען איז אין חוץ לארץ. ווען א איד וועט זוכה זיין צו פארשטיין אז אלעס וואס ער טוט און אלעס וואס גייט אריבער אויף אים איז פארן כבוד פון אויבערשטן, וועט דאס זיין דער עיקר נחמה, מיט דעם וועט ער האבן אן התנוצצות פון דער גאולה העתידה.

איין אמה זכר לחורבן – די איבריגע הויז זכר למקדש השלישי

מען רעדט דאך כסדר אז ווען מען לאזט איבער אן אמה אויף דער וואנט אן קיין קאלעך אלס זכר לחורבן, איז דער דערהער פון דעם פשוט, אז אלע אנדערע חלקים פונעם שטוב אויסער דער אמה - איז אן התנוצצות פונעם דריטן בית המקדש. די קדושה פון א אידישע שטוב איז צו לעבן מיט השגחה פרטית, צו פארשטיין אז דער אויבערשטער רוהט דארטן שטענדיג, און ווי באקאנט איז דאס געווען די עבודה פון צדיקים, צו פארשטיין אז אלעס וואס איז דא אין שטוב איז אזוי דער בית המקדש, דער טיש איז א מזבח, די בגדים זענען בגדי כהונה, דער ברויט איז לחם הפנים, ביזן קודש הקדשים וכו' וכו'. דאס איז דער: **"כִּי נִחַם ה' צִיּוֹן נִחַם כָּל חָרְבֹתֶיהָ וַיָּשֶׂם מִדְבָּרָהּ כְּעֵדֶן וְעַרְבָתָהּ כְּגַן ה' שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא בָהּ תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה"** (ישעיה נא ג). די נחמה און טרייסט אין יעדן אידיש הארץ איז, ווען ער פארשטייט און דערהערט אז זיין גאנצע לעבן איז פארן אויבערשטן'ס כבוד, זיין שטוב איז א בית המקדש, און ווערט געפירט מיט השגחה פרטית אויף טריט און שריט, מיט קדושת ארץ ישראל, דער אויבערשטער קוקט זיך אום אויף אים פערזענליך מיט ליבשאפט, און ער פירט אים אויף אן אופן וואס ער זאל שפירן אז ער איז אין זיינע הענט.

אלץ וואס מען גייט דורך איז 'תיקון חצות'

עס זענען פארהאן אידן וואס זענען זוכה צו זאגן תיקון חצות יעדע נאכט, תיקון רחל און תיקון לאה, וואויל איז זיי און וואויל איז זייער חלק. אבער די אידן וואס האבן נאכנישט זוכה געווען, דארפן פארשטיין און דערהערן, אז מיט יעדע שוועכערע זאך וואס זיי גייען אריבער, מיט דעם רעכטן זיי אפ תיקון חצות. זיי זאלן האבן דעם ליכטיגן דערהער צו פארשטיין וויפיל זיי זענען א מרכבה פארן אויבערשטן, אז זייערס א צער מיינט דער צער פון דער שכינה הקדושה וואס איז אין גלות. דאס איז אלץ א חלק פון אן השגחה-פרטיות'דיג לעבן, אז מיין לעבן ווערט געפירט מיט א טעם פונעם פערזענליכן קשר וואס איז דא צווישן דעם אויבערשטן מיטן איד.

מחלקות הראשונים וויאזוי מען וועט בויען דעם בית המקדש השלישי

מיר האבן שוין געערעדט אזויפיל מאל איבער דער גרויסער מחלוקת צווישן רש"י און רמב"ם צי דער דריטער בית המקדש וועט ווערן געבויעט דורך מענטשן - פונקט ווי די ערשטע צוויי בתי מקדש, צי דורכן אויבערשטן. רש"י זאגט (סוכה מא. ד"ה אי נמי): "דער צוקונפטיגער בית המקדש וואס מיר ווארטן דערויף, וועט אראפקומען פארטיג פון הימל; ווי עס שטייט אין פסוק (שמות טז יז) 'מקדש אדני כוננו ידיך". אבער דער רמב"ם פסק'נט (פי"א מהלכות מלכים ה"א): 'דער מלך המשיח וועט אויפבויען דעם בית המקדש".

דער בית המקדש בויעט מען מיט הענט

מען זעהט אבער פונדעם אז דאס בויען דעם בית המקדש ווערט פאררופן אויף די הענט, 'מקדש אדני כוננו **ידיך**', אויך דער ערשטער משכן וואס די אידן האבן געבויעט מיט משה, שטייט אין מדרש[פב] אז

פב. ילקוט שמעוני דברים (פרק לג רמז תתקנ) ויבוא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו, וירא משה את כל המלאכה ויברך אותם משה, מה ברכה ברכן, אמר להן יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, הדא הוא דכתיב ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כונ

משה האט אנגעוואונטשן נאכן עס ענדיגן ביי די שבעת ימי מלואים: 'יהי רצון שתשרה שכינה במעשה **ידיכם**', 'ויהי נועם הוי'ה אלהינו עלינו ומעשה **ידינו** כוננה עלינו, ומעשה **ידינו** כוננהו'. וואס דאס ברענגט נאכאמאל ארויס דאס שייכות פון הענט מיטן בית המקדש.

אויפהייבן די הענט מיט א ביטל צום אויבערשטן – דאס בוייט דעם בית המקדש

מיר זעהן אז ביי הענט איז פארהאן דריי דרגות און מצבים, עס איז פארהאן: "אראפגעלאזטע הענט - ידים עסקניות", דאס זענען הענט וואס האלטן אין איין ווערן טמא, דערפאר דארף מען זיי אפוואשן כסדר, ווייל זיי ווערן טמא. דערנאך איז פארהאן: "אויסגעשטרעקטע הענט - ידי עשיה", דאס זענען הענט וואס טוען אלע וויכטיגע באדערפנישן פון א מענטש. דערנאך איז פארהאן א דריטע דרגה: "אויפגעהויבענע הענט - הרמת ידים", דאס זענען הענט וואס א מענטש הייבט אויף צום אויבערשטן - דאס איז די העכסטע מדרגה פון הענט, הענט וואס זענען אויף ארויף, וואס קענען גארנישט טון, דאס איז די תנועה פון ביטול, דער מענטש גיבט זיך איבער פארן אויבערשטן, אן ארץ ישראל'דיגע צורה, ער איז אנגעהאנגען אינעם אויבערשטן. די אמונה וואס א איד האט ווען ער בעט אויף אלעס מיט אויפגעהויבענע הענט, מיט דעם איז ער געקניפט און געבינדן צום אויבערשטן, 'יעקב חבל נחלתו' - אט דאס הייסט ארץ ישראל, אט דאס הייסט בית המקדש. קדושת בית המקדש איז די אויפגעהויבענע הענט.

אן ארץ ישראל'דיגע סארט תפילה – גיב מיר נישט קיין גרויסן סכום

עס איז באקאנט דער משל פונעם בעל שם טוב פונעם ארימאן וואס דער קעניג האט אים געזאגט אז ער קען בעטן וואס ער וויל און ער וועט באקומען, האט ער געענטפערט אז ער וויל נישט קיין זילבער און נישט קיין גאלד, נאר צו באקומען רשות אז ער זאל קענען שטיין און בעטן יעדן טאג. וועז א מענטש בעט מיט אויפגעהויבענע הענט און ער ווארט אז דער אויבערשטער זאל אננעמען זיין תפלה, דאס איז: "תפלה לעני כי יעטוף". ער הייבט אויף די הענט און מיט דעם רופט ער אויס אז ער וויל א לעבן וואס מען אנערקענט אז מען איז אינעם אויבערשטנ'ס הענט. דאס איז דער דערהער פון אן ארץ ישראל'דיג לעבן, דער איד וויל שטיין יעדן טאג פארן אויבערשטן און בעטן פון פריש. דער איד וויל זיין אנגעהאנגען אינעם קעניג טאג א גרויסע סומע געלט אויף איינמאל אין שוין, נאר דער איד וויל זיין אנגעהאנגען אינעם קעניג טאג טעגליך, דער קעניג זאל האבן א פערזענליכע אבזערוואציע אויף אים, ער זאל נישט אראפנעמען די אויגן פון אים.

ארץ ישראל נקנה ביסורים

מען בעט זיך ביים אויבערשטן אז ער זאל אונז געבן דעם כח פון סבלנות - געדולד, ווייל מען דארף האבן אסאך סבלנות צו לעבן מיט 'השגחה פרטית', לויט אלע דערהערן, סיי צו זעהן, גלויבן און פארשטיין אז אלעס איז באמת לטובה ולברכה צוגעפירט פון אויבן, און סיי צו לעבן מיטן קשר און ליבשאפט, אזוי אויך צו קענען לעבן אז אלעס וואס געשעהט מיט אים איז א מרכבה עליונה צו דער שכינה הקדושה. די צדיקים שיינען אונז אריין מיר זאלן קענען האבן דעם כח פון סבלנות.

יעצט הייבן מיר אויף די אויגן צו אים – ביי דער גאולה וועט ער אראפלאזן זיינע אויגן צו אונז

אידישע קינדער האבן געהערט קריאת התורה היינט, און האבן זיך מחזק געווען אין קדושת ארץ ישראל. אידישע קינדער האבן זיך אויפגעוועקט מיט שטארקע רצונות צום אויבערשטן. אידישע

קינדער בעטן זיך: 'באשעפער מאך אויף אונזערע אויגן צו פארשטיין אז **"עיני הוי'ה אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה"**, עס זאל שוין זיין: "כי עין בעין יראו בשוב הוי'ה ציון"; און ווי באקאנט פונעם הייליגן בעל התניא (תורה אור שמות) אז גאולת מצרים איז געווען 'פנים בפנים', און די גאולה העתידה וועט זיין 'עין בעין'. דאס מיינט אז עס וועט זיין א לעבן פון 'השגחה פרטית'. דער עיקר הכנה פאר אט דער גאולה איז צו לעבן און דערהערן אז "תמיד עיני הוי'ה בה", צו לעבן מיט האפענונג צום אויבערשטן, 'עיני כל אליך ישברו', 'עין הוי'ה אל יראיו למיחלים לחסדו'.

ממשיך זיין קדושת ארץ ישראל אין חוץ לארץ

עי"ן עי"ן איז בגימטריא צען מאל שם הוי'ה (260), און עס איז באקאנט פון הייליגן אריז"ל אז די חדשים תמוז און אב זענען אנטקעגן די צוויי אויגן, וואס מען איז געווארן באשטראפט מיט צוויי אויגן: "עיני עיני ירדה מים", און די נחמה וועט זיין מיט צוויי אויגן: "כי עין בעין יראו". אפילו א איד וואס עס הערשט ביי אים א חורבן, ער גלויבט נישט אז ער איז א מרכבה צום אויבערשטן, ער לעבט נישט איבערגעגעבן צום אויבערשטן - קומט דער אויבערשטער צו אים און טרייסט אים: "נעם פון קדושת ארץ ישראל, אפילו אויב דו ווּאוינסט אין חוץ לארץ, דו קענסט לעבן מיט קדושת ארץ ישראל, דו זאלסט שפירן מיין השגחה 'עין בעין' - פיר און צוואנציג שעה א טאג, צו דערקענען מיין השגחה אין יעדן ריר, אויף בערג און טאלן, וואו אימער דו גייסט, וואו אימער דו פאלסט".

די צדיקים שיינען אריין השגחה פרטית אין אונזער לעבן

דאס איז אלעס דורך די צדיקים די 'עיני העדה', וואס זיי שיינען אונז אריין אט די ליכטיגע הסתכלות צו לעבן מיט השגחה פרטית, צו זעהן די פערזענליכע השגחה פון **"תמיד עיני הוי'ה בה מראשית השנה ועד אחרית שנה"**, צו לעבן און דערהערן אין יעדן פרט אין לעבן אז דער אויבערשטער האלט זיין אויג אויף אונז, און אזוי וועלן מיר האבן הייליגע אויגן.

ג.

בנין הבית: פירן די שטוב לויטן דעת תורה פון די רבנים פונעם היינטיגן דור - חורבן הבית: וועגן מען פאלגט נישט קיין רבנים

א אידישע שטוב דארף זיך פירן לויט די רבנים

שטייענדיג אין די וואכן פון נחמה, וואס ווי געוועדט איז אונזער נחמה מיט אונזער לעבן אין שטוב. איז א צייט צו דערהערן אז א אידישע שטוב (סוד עין בעין) דארף זיין אוועקגעשטעלט לויט די אנווייזונגען פון גדולי ישראל (עיני העדה).

דער פראבלעם פון היינטיגן דור – מען קען נישט צוזאמשטעלן גשמיות מיט רוחניות

מיר האבן שוין אסאך מאריך געווען אין דאס וואס חז"ל זאגן (שבת קלח:): "עתידה תורה שתשתכח מישראל, שנאמר והפלא ה' את מכותך, הפלאה זו איני יודע מהו, כשהוא אומר לכן הנני יוסף להפליא את העם הזה הפלא ופלא, הוי אומר הפלאה זו תורה". זעהט מען אז דער עיקר שווערקייט פון אידן

בעפאר משיח וועט קומען, וועט זיין אינעם ענין פון 'הפלאה'. כדי צו פארטייטשן וואס דאס מיינט, וועלן מיר אריינקוקן אין רמ"א וועו ער ערקלערט דעם באדייט פון 'ומפליא לעשות' (או"ח ס' ו' ס"א): "ועוד יש לפרש שמפליא לעשות במה ששומר רוח האדם בקרבו, וקושר דבר רוחני בדבר גשמי, והכל הוא ע"י שהוא רופא כל בשר, כי אז האדם בקו הבריאות ונשמתו משתמרת בקרבו". דער גרעסטער וואונדער 'הפלאה', איז וועו מען קען צוזאמבינדן א רוחניות'דיגע זאך מיט א גשמיות'דיגע זאך. אוו טאקע אין דעם ענין פון צוזאמשטעלן גשמיות מיט רוחניות ליידט מען היינט דאס מערסטע, וואס מען מוטשעט זיך מיט צוריסנקייט צווישן דעם גוף אוו נשמה.

די רבנים האבן דעם כח צוזאמצושטעלן גשמיות מיט רוחניות

דערפאר שטייט 'הפלאה זו תורה', דאס מיינט מען די גדולי וחכמי ישראל, וואס זיי פארבינדן רוחניות צוזאמען מיט גשמיות, דורכדעם וואס זיי שטעלן אוועק וויאזוי מען דארף זיך פירן תורה'דיג אין דער גשמיות'דיגער וועלט. אויך ביי קריעת ים סוף שטייט צום ערשטן מאל 'עושה פלא', אוו דארט איז געווען 'ויאמינו בהוי'ה ובמשה עבדו'. ווייל דער עיקר 'פלא' איז, צו אויסהערן די גדולי ישראל, אוו גיין אין זייערע פוס טריט, דעמאלט מאכט דער אויבערשטער גרויסע וואונדער - אז מען קען יא צוזאמשטעלן גשמיות מיט רוחניות אין א אידישע שטוב.

מען קלאגט אויף הסתלקות הצדיקים וואס ברענגט חורבן הבית אין דער אידישער שטוב

דער עיקר חורבן הבית איז דורכדעם וואס מען פאלגט נישט די צדיקים, דערפאר וועלן די צדיקים נסתלק אוו זיי זענען מער נישט דא צו מחבר זיין עליונים מיט תחתונים, אוו דער בית המקדש וועלט חרוב. דאס זעלבע פארקערט, **אויפבויען דעם בית המקדש איז נאר דורך דעם וואס א איד הערט אויס די וועלטער פון חכמים, אוו פירט זיין שטוב אויפן תורה'דיגן וועג, לויט ווי די רבנים פונעם היינטיגן דור שטעלן אוועק.**

אפילו דער שומר פון די בהמות גלויבט אין די וועלטער פון חכמים

עס איז פארהאן אן אינטערעסאנטע תוספות[פג] ווי עס וועלט ארויסגעברענגט די גרויסקייט אז אפילו דער שומר פון די בהמות האט געגלויבט אין חכמים, אוו ער האט געהאט א זיגרייכן ענטפער פאר א כותי וואס האט נישט געגלייבט. רבי ישמעאל ב"ר יוסי איז אזוי נתפעל געווארן אז ער האט געטייטשט אן אינטערעסאנטער טייטש אין איינע פון די פסוקים ביי די ברכות אויף אידן: 'לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך', דער פשוט'ער פשט איז: מענטשן אוו בהמות וועלן נישט זיין קינדערלאז. האט ער געטייטשט: אפילו די בהמה - דער וואס ארבעט מיט בהמות א גאנצן טאג, וועט האבן אן ענטפער, דאס מיינט מען 'נישט צו זיין קינדערלאז'. א איד וואס האט אמונת חכמים איז זוכה נישט צו זיין 'קינדערלאז', ער איז זוכה צו טרעפן נייע זאכן אין תורה. וויפיל דארפן מיר זיך לערנען פון דעם, אכטונג צו געבן אוו אויסהערן דעת תורה, אוו נישט זיין וויניגער וויי יענער שומר פון בהמות. וועו מיר וועלן אכטונג געבן אז אונזער שטוב זאל זיין תורה'דיג, וועלן מיר מיט דעם צוריק אויפבויען דעם בית המקדש.

פג. לשון התוספות (זבחים קיג. ד"ה לא ירד מבול לא"י) "ר' ישמעאל ב"ר יוסי ובהמי אחד היו הולכין בדרך, פירוש בהמי - שומר בהמות, אמר להו להוא כותאה איתו צלויי על טורא גריזים דלא נחית עליה טופנא, אמר אותו בהמי לפני ר' ישמעאל בר' יוסי, רבי תן לי רשות להשיב לו תשובה, א"ל השב, א"ל הרי גריזים תחת כל השמים הוא, א"ל הן, ולא כתיב ויכסו כל ההרים הגבוהים אשר תחת כל השמים. קרא עליו, ולא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך - אפי' הבהמי בך לא יתעקר מן התשובה".

אטעמען די לופט פון תיבה – דעת תורה

יענע גמרא רעדט ארום איבער דעם מבול. איינער פון די זאכן וואס עס ווערט דארט דערמאנט, איז וויאזוי האט מען גערעטעוועט דעם וויזעל-טיר (ראם) פונעם מבול. פירט אויס די גמרא, אז מען האט אריינגעשטעקט דעם שפיץ פון זיין נאז אין דער תיבה און צוגעבינדן די הערנער פונדרויסן, אזוי האט ער איבערגעלעבט דעם מבול. זעהט מען פון דעם אז כדי צו גערעטעווען ווערן פונעם מבול - דאס איז דער מבול פון טומאה און אפיקורסות וואס גייט פאר אויף דער וועלט - דארף מען כאטש אריינשטעקן דעם שפיץ נאז אין תיבה. דאס הייסט אז מען זאל נישט טון גארנישט אן פרעגן דעת תורה. און וואו אימער מען וועט נאר זיין אין דער וועלט איינגעטונקען אין די שמוציגע טמא'ענע וואסער, אויב וועט זיין נאז - דאס הייסט דער רער פון אטעמען - זיין צוגעבינדן צו דער תיבה, איז נישט קיין חילוק וואו ער אליינס שטייט און וואו ער האלט, אויב מען אטעמט נאר דורך דעת תורה, דאן ווערט מען גערעטעווען פונעם מבול.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן רחמים וחסדים, גיב אונז דעם כח צו לעבן מיט השגחה פרטית, צו גלויבן און דערהערן אז אלעס וואס גייט אריבער אויף אונז איז אלעס רחמים וחסדים פון דיר, אלעס איז א מרכבה פאר דיין כבוד, אלע עליות און ירידות וואס גייט אריבער אויפן מענטש האט שייכות מיט קדושת ארץ ישראל, וואס דער פסוק איז מפליג אין איר שבח אז זי איז פול מיט בערג און טאלן.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו דעם דורכן אורו של משיח, "רוח אפינו משיח הוי'ה". מיר שטייען אין די זיבן וואכן פון נחמה און דער אויבערשטער איז אונז מנחם יעדן וואך מיט נאך א סארט נחמה.

מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן גיב אונז דעם כח, גיב אונז אמונה, "והאמין בהוי'ה ויחשבה לו צדקה" - אפילו די ביסעלע אמונה וואס מיר האבן, איז א צדקה פון דיר. גיב אונז די אמונה צו לעבן אין א רוחניות'דיגע וועלט און נישט כאפן קיין התפעלות פון דער גשמיות'דיגער וועלט, צו לעבן מיט קדושת ארץ ישראל, צו וויסן אז אונזער גאנצע חיות איז נאר פאר כבוד שמים, און מיר האבן נישט קיין שום שייכות צו גשמיות, און נישט צו עולם הזה, מיר האבן נישט קיין שום שייכות צו מיינונגען וואס איז נישט לויט דיין רצון און לויטן דעת הצדיקים. באשעפער, גיב אונז דעם כח.

דער אויבערשטער זאל העלפן, מיר זאלן אלע זוכה זיין צו טועם זיין אן ארץ ישראל'דיג לעבן, מיט השגחה פרטית, א לעבן געהאנגען מיט א שטריק צוגעבינדן צום אויבערשטן, 'טעמו וראו כי טוב הוי'ה'. דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן אלע זוכה זיין 'והראינו בבניינה ושמחינו בתקונה', 'ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים' אמן.

פֶּשַׁת רְאֵה

נושא: גיב צדקה בגשמיות - געלט, און ברוחניות - א גוט וואָרט

דער אריבאן און דער 'עם הארץ' האבן מסירת נפש צו זיין אין דעם מצב, כדי צו ראטעווען דעם עושר און תלמיד חכם - דורכדעם וואס זיי וועלן זיך מרחם זיין אויף זיי

פרשת ראה

נושא: גיב צדקה בגשמיות - געלט, און ברוחניות - א גוט וואָרט

דער אריכמאן און דער 'עם הארץ' האבן מסירת נפש צו זיין אין דעם מצב, כדי צו ראטעוועז דעם עושר און תלמיד חכם - דורכדעם וואס זיי ווילן זיך מדחם זיין אויף זיי

א. דער אריכמאן איז א צדיק, ער האט מכפים געווען צו ליידן ווייַן גאנץ לעבן, אבי צו פארריכטן דעם עושר

ער איז ארים צוליב דיר! | פארוואס דארף דער אריכמאן ליידן? | א פארקערטע וועלט - דער אריכמאן העלפט דעם עושר | וואָר טוט פאר וועמען א טובה? | א מרכבה פאר דער שכינה | מסירת נפש פאר כלל ישראל | דאס הארץ פון אריכמאן איז צובראכן אויף שברי שברים | דו מוטשעסט זיך פאר יענעם - נישט פאר דיר! | וואָר איז חשוב אויבן, וועמען איז מען מכבד? | אין די פיס-טריט פון משה רבינו | די נעבעכדיגע רות ראטעוועט דעם גרויסן חשוב'ן עושר בועז | ונתנו - אהין און צוריק | דער אויסדערוועלטער פון דיינע ברודער | געבן צדקה אין חודש אלול | גיב פאר אן 'עני הגון' - דו זאלסט וויסן אז דער אריכמאן איז א צדיק | ריינע מחשבות בשעת'ן געבן צדקה

ב. קוק נישט אראפ יענעם וועלכער איז ליידיג פון תורה, ווייל דאס וואס ער איז ליידיג איז נאר כדי דיר צו מזכה זיין צו לערנען מיט אים

צדקה איז אן הכנה אויף ראש השנה | אריכמאן און גביר איינעם רוחניות'דיגן זין | ער איז ארים אין תורה צוליב דיר, דיר צו העלפן | די שווריקייט דאס צו פארשטיין אין רוחניות | לערן מיט אים, פאר דיינעט-וועגן | נישט טרעטן אויף קיין קעפ

ג. לעובדא ולמעשה: מען דארף זיך אומקוקן אויף אנדערע אידן און זיי מזכה זיין מיט תורה - אן קיין שום חשבונות

זאג איבער א גוט וואָרט פאר א צווייטן | די שווריקייט פונעם עושר ברוחניות דאס צו פארשטיין | די שווריקייט פונעם עושר בגשמיות דאס צו פארשטיין | דער עושר ברוחניות לערנט פונעם עושר בגשמיות | אויך אין רוחניות מעג מען געבן צדקה אפילו 'שלא לשמה'

נושא: גיב צדקה בגשמיות - געלט, און ברוחניות - א גוט וואָרט

א.

דער אריבאן איז א צדיק, ער האט מסכים געווען צו ליידן זיין גאנץ לעבן, אבי צו פארריכטן דעם עושר

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"כִּי יִהְיֶה בְךָ אֶבְיוֹן מֵאַחַד אַחֶיךָ בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ בְּאַרְצְךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא תְאַמֵּץ אֶת לְבָבְךָ וְלֹא תִקְפֹּץ אֶת יָדְךָ מֵאָחִיךָ הָאֶבְיוֹן כִּי פָתֹחַ תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ לוֹ וְהַעֲבֵט תַּעֲבִיטֶנּוּ דֵּי מַחְסֹרוֹ אֲשֶׁר יֶחְסַר לוֹ".

דער פסוק רעדט ארום איבער דער מצוה פון צדקה. די תורה זאגט אן פארן מענטש: אויב עס וועט זיין ביי דיר אן אריבאן, זאלסטו נישט פארהארטעווען דיין הארץ, און נישט צוריק האלטן דיין האנט פון דיין ברודער דער אריבאן. נאר דו זאלסט עפענען דיין האנט און אים געבן אלעס וואס עס פעלט אים.

ער איז ארים צוליב דיר!

עס איז באקאנט די וועראטער פונעם הייליגן **אור החיים הקדוש** אויפן פסוק **"כי יהיה בך אביון"**, ער וויל ערקלערן דאס איבריג וואָרט 'בך' - אין דיר. איז ער מסביר: "עס קען זיין אז דאס איז מרמז צו דאס וואס חז"ל זאגן אז די סיבה פארוואס דער אויבערשטער האט געמאכט אז דער אריבאן זאל נישט האבן קיין געלט, איז צוליב די מענטשן וואס גיבן זיי געלט. ווייל דער אויבערשטער זעהט אז זיי האבן נישט קיין זכותים, האט דער אויבערשטער באשאפן אן אריבאן, וואס דורך אים וועט מען זיך ראטעווען פון גיהנם דורך די מצוה פון צדקה. דערפאר שטייט **'בך אביון'**, דאס מיינט אז דער עני איז 'צוליב דיר' באשאפן געווארן ארים, ער איז נישט געווארן ארים צוליב דעם וואס 'ער' האט נישט קיין זכותים, נאר פארקערט צוליב דעם וואס 'דו' האסט נישט קיין זכותים. וויטער אין פסוק שטייט **'מאחד אחיך'** - דו זאלסט נישט מיינען אז ווייל ער איז אן אריבאן איז ער וויניגער חשוב, נאר דו זאלסט וויסן אז ער איז פון די אויסדערוועלטע פון דיינע ברודער - 'מאחד אחיך - מהמיוחדים שבאחיך', אריבקייט איז נישט קיין באווייז אז מען איז וויניגער חשוב".

פארוואס דארף דער אריבאן ליידן?

זיינע הייליגע וועראטער זענען געבויעט אויף חז"ל וואס פארציילן אונז (ב"ב י.): "טורנוסרופוס הרשע האט געפרעגט רבי עקיבא: 'אויב האט ענקער גאט ליב די אריבעלייט, דאן פארוואס שפייזט ער זיי

נישט?', האט ער אים געענטפערט: 'כדי מיר זאלן גערעטעווועט ווערן פון גיהנם'. שטעלן זיך שוין אלע **מפרשים**, ווי קען זיין אז דער ארימאן זאל אריבערגיין אזעלכע יסורים און ווייטאגן, אלעס נאר כדי צו העלפן דעם עושר און אים ראטעווען פון גיהנם? פארוואס עפעס זאל ער ליידן זיין גאנץ לעבן נאר אויף צו פאררעכטן זיין חבר?

א פארקערטע וועלט – דער ארימאן העלפט דעם עושר

נאר דא עפנט זיך אויף פאר א מענטש א טיפקייט און קלארקייט, אז דעם אויבערשטנ'ס וועגן קען מען נישט פארשטיין. אסאך מאל קען אויסקוקן מיט די פליישיגע אויגן איין זאך, און דער אמת איז ממש פונקט פארקערט. עס קען אויסקוקן כאילו דער ארימאן האט געזינדיגט און דערפאר איז ער געווארן באשטראפט און דער גביר איז דער צדיק וואס האט רחמנות אויף אים. אבער באמת - זאגן אונז חז"ל פונקט פארקערט: דער גביר איז גאר דער וואס האט געזינדיגט און עס ווארט אים גאר ביטערע שטראפן אין גיהנם, קומט דער צדיק וואס האט רחמנות אויף אים, און ער איז גרייט אראפצוקומען אויף דער וועלט אלס ארימאן, כדי צו העלפן דעם גביר אים צו ראטעווען פון גיהנם, דורכדעם וואס ער וועט נעמען פון אים געלט. א פארקערטע וועלט, אזוי שטארק פארקערט פון אונזער שכל'דיגער קאפ, אבער דאס איז וואס חז"ל זאגן אונז, און דאס איז דער לויטערער אמת.

וועט טוט פאר וועמען א טובה?

ענליך צו דעם זעהט מען אין **מדרש** (ויק"ר לד ח): "רבי יהושע זאגט, מער פון דאס וואס דער בעל הבית טוט מיטן ארימאן, טוט דער ארימאן מיטן בעל הבית, ווייל מען זעהט דאך אז רות האט געזאגט פאר נעמי: "שם האיש אשר עשיתי עמו היום בועז". עס שטייט נישט 'וואס ער האט מיט מיר גוטס געטון', נאר 'וואס איך האב מיט אים געטון'. רות האט פארציילט פאר נעמי: איך האב היינט געטון גאר גרויסע טובות פאר בועז, מיט דאס שטיקל ברויט וואס ער האט מיר געגעבן".

א מרכבה פאר דער שכינה

כדי צו פארשטיין אביסל טיפער וואס חז"ל זאגן אונז דא, וועלן מיר קודם איריינקלערן אינעם סוד פון אן ארימאן, וואס עס שטייט אין **ספרים הקדושים** אז די שכינה הקדושה אין גלות ווערט אנגערופן 'דלה ועניה', די צורה פון דער שכינה אין גלות ווערט ארויסגעברענגט מיטן טיטל פון ארימקייט. קומט אויס אז דער ארימאן טוט רעפרעזענטירן די שכינה הקדושה כביכול, עס ווערט אנגערופן אין די ספרים אז ער איז א 'מרכבה' צו דער שכינה הקדושה.

מסירת נפש פאר כלל ישראל

אבער נאך וואס מען דערהערט דאס אויבנדערמאנטע, פארשטייט א איד, אז נישט נאר דער ארימאן איז א מרכבה צו דער שכינה הקדושה, צו מיט שפירן אירע ליידן, נאר אסאך מער פון דעם, זיין גאנץ לעבן איז א שטיק מסירת נפש פאר כלל ישראל, ער האט יסורים טאג און נאכט, ווייטאגליכע מיטמאכענישן וואס דער ארימאן גייט אריבער, אלעס נאר צו ארויסצונעמען פון גיהנם זיין ברודער דער גביר וועלכער גרויסט זיך איבער אים. ווי גרויס איז דער חלק פון דעם ארימאן וואס ער ווערט ממש א חלק פון דער מרכבה עליונה, צו שפירן אויף זיין אייגענע פלייש און ביין די שמערצליכע דערנידערונג פון ארימקייט, אלעס מיט מסירת נפש פאר כלל ישראל.

דאס הארץ פון ארימאן איז צובראכן אויף שברי שברים

דאס צובראכן הארץ געשריי פונעם ארימאן גייט ארויף ביזן הימל, וועו ער שטייט אינעם פלאץ פונעם נסיון און פרעגט פארביטערט: "וואס עפעס דארף איך אדורכגיין אזעלכע יסורים און בזיונות? וואס זענען מיינע קינדער שולדיג אז איך האב זיי נישט צו געבן וואס צו עסן און וואס צו אנטון?". דערצו איז נאך באקאנט די וועדטער פון **אור החיים הקדוש** אין פרשת ואתחנן, אז וועו עס גייט שווער פאר א מענטש אין בני, חיי אדער מזוני, טוט עס אים דערווייטערן זיין הארץ פון ליב האבן דעם אויבערשטן, און אפילו אויב וועט ער זיך פראבירן צו שטארקן, וועט אים דאס הארץ נישט צוהערן.

דו מוטשעסט זיך פאר יענעם - נישט פאר דיר!

אבער דא קומען חז"ל און עפענען אויף א נייע הסתכלות, דער מענטש זאל פארשטיין אז וועו ער איז ארים און ער מוטשעט זיך, איז עס נישט פאר זיינע עבירות. נאר פארקערט, מיט דעם וועדט ער א מרכבה צו דער שכינה הקדושה, ער איז דער וואס טראגט אויף זיינע פלייצעס די צרות פון כלל ישראל, צוליב אים ווערן מענטשן געראטעוועט פון עונשים טאג טעגליך.

וזער איז חשוב אויבן, וזעמען איז מען מכבד?

דאס איז וואס רב יוסף דער זון פון רבי יהושע בן לוי האט געזאגט נאך וואס ער האט אוועקגע'חלש'ט און זיין נשמה איז ארויף אויבן אין הימל, ער האט זיך צוריק אויפגעוועקט און פארציילט פאר זיין טאטע: "עולם הפוך ראיתי, עליונים למטה ותחתונים למעלה" (פסחים נ.), א פארקערטע וועלט האב איך געזעהן דארט, די מענטשן וואס זענען חשוב דא אונטן זענען ביליג אויבן, און פארקערט, די מענטשן וואס זענען ביליג דא אונטן זענען גאר חשוב דארט אויבן. קען מען זאגן אז דאס גייט ארויף אויף דעם חילוק צווישן דעם גביר מיטן ארימאן, דא אונטן לויבט מען אויס דעם גביר, דער רודף צדקה וחסד, מען בארימט אים און באדאנקט אים גאר שיין, פארדעם וואס ער האט דערפריידט און דערווארעמט די הערצער פון די ארימעלייט, ער האט זיי געגעבן ברויט און גערעטעוועט פון הונגער. אבער דארט אויבן איז פארקערט, דער גביר הייבט אן צו זעהן ווי גרויס און חשוב דער ארימאן איז, וואס ער האט אים גערעטעוועט פון גיהנם, דער ארימאן זייענדיג א מרכבה צו דער שכינה הקדושה האט ער זוכה געווען צו אזעלכע השגות אלקות אויף דער וועלט וואס מען קען נישט שאצן, ער זאל זיך צוזאמליידן זיין גאנץ לעבן, מיט מסירת נפש, פאר א צווייטן איד.

אין די פיס-טריט פון משה רבינו

דער ארימאן גייט אין די פיס-טריט פון משה רבינו, דער צדיק וואס שיינט אריין דעם כח פון מסירת נפש פאר כלל ישראל, וועו ער האט געזאגט פארן אויבערשטן (שמות לב לב): "ועתה אם תשא חטאתם, ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת" - "אדער ביסטו מוחל פאר די אידן זייערע חטאים, און אויב נישט, מעק מיר אויס פון דיין ספר וואס דו האסט געשריבן". דאס איז די עבודה פון צדיקים אין אלע דורות, זיך מוסר נפש זיין און נעמען אויף זיך ווייטאג און ליידן, אלעס כדי צו ראטעווען נאך א איד און נאך א איד פון גיהנם. דער ארימאן איז א מרכבה און א חלק פון די נשמות פון צדיקים, זיך מוסר נפש צו זיין פארן אויבערשטן.

די נעבעכדיגע רזת ראטעוזעט דעם גרויסן חשוב'ן עושר בזעז

דאס איז פשט וואס רות האט געזאגט פאר נעמי: 'איך האב געטון מיט בועז', און חז"ל לערנען פון דעם ארויס אז רות האט געטון א טובה פאר בועז, מער ווי בועז האט געטון פאר רות. מיר זעהן אין חז"ל אז בועז איז געווען פיר הונדערט יאר אלט, ער האט געהאט דרייסיג זון און דרייסיג טעכטער, און אלע זענען געשטארבן, וועז נישט רות וואלט חתונה געהאט מיט אים יענע נאכט, וואלט גארנישט איבער געבליבן פון אים, און דוד המלך וואלט נישט געבוירן געווארן. קומט אויס אז דאס וואס אלע האבן געמיינט, אז בועז מאכט דא דעם גרעסטן רחמנות'דיגן אקט מיט די נעבעכדיגע רות, די ארימע פארשעמטע גיורת, וואס עס איז נאכנישט קלאר די הלכה צי זי מעג בכלל חתונה האבן מיט אידן און בועז טוט איר אזא געוואלדיגע טובה. איז שפעטער נתברר געווארן אז פונקט פארקערט, א גרעסערע רחמנות איז געווען פון רות צו בועז, ווייל נאר אזוי איז עפעס איבער געבליבן פון אים.

ונתנו – אהין און צוריק

דאס איז פשט וואס עס שטייט אין אלע **ספרים** אז צדקה גייט אהין און צוריק, ווי מען זעהט אז 'ונתנו' קען מען ליינען אויף ביידע וועגן. אויך דאס ווארט 'צדקה' איז אין א"ת ב"ש דאס זעלביגע ווארט 'צדקה'. דאס איז ווייל מיט די גשמיות'דיגע אויגן זעהט מען נאר איין וועג, גוטס פונעם עושר צום ארימאן. אבער באמת איז פארקערט, דער וועג אויף צוריק איז דער ריכטיגער, גוטס פונעם ארימאן צום עושר.

דער אויסדערוועלטער פון דיינע ברודער

דאס איז וואס דער **אור החיים הקדוש** דרוקט זיך אויס: **'כי יהיה בך אביון - בסיבתך'**, דער ארימאן איז ארים פאר דיינעט וועגן, כדי דיר צו ראטעווען. לייגט אבער דער אוחה"ק צו: **'מאחד אחיך - מהמיוחדים שבאחיך'**, דו זאלסט נישט מיינען אז דער ארימאן איז ארים צוליב זיינע חטאים, און אין צוגאב קענסטו אויך זוכה זיין צו דער מצוה פון צדקה דורך אים. נאר פונקט פארקערט, ער איז דער צדיק וואס איז זיך מוסר נפש פאר דיר, ער איז דער אויסדערוועלטער פון דיינע ברודער.

געבן צדקה אין חודש אלול

דאס איז די עבודה וואס מיר דארפן זיך שטארקן אין די דאזיגע טעג פון חודש אלול, וואס דער צירוף פונעם חודש איז אינעם פסוק (דברים ו כה): "וצדקה **תהיה** לנו כי", מיר זאלן געבן געלט פארן ארימאן וואסנדיג אז דער אויבערשטער האט אים געשיקט דיר צו מזכה זיין.

גיב פאר אן 'עני הגון' – דו זאלסט וויסן אז דער ארימאן איז א צדיק

עס שטייט אין חז"ל[פד] דאס גרויסע חשיבות פון געבן צדקה פאר אן 'עני הגון' - אן ערליכער ארימאן, נארמאל מיינט עס אז דער ארימאן איז פשוט אן ערליכער איד, אבער מען קען זאגן אז 'עני הגון' מיינט אז דער וואס גיבט צדקה האט א ריכטיגע הסתכלות, ער פארשטייט אז 'עני הגון' דער ארימאן איז ערליך און וואויל, עס קומט אים נישט קיין ארימקייט, ער איז ארים נאר פאר דיינעט וועגן. וועז א מענטש פארשטייט דאס, דאן גיבט ער צדקה אויף א ריכטיגן אופן.

פד. ב"ק (צז:) מאי דכתיב (ירמיהו יח כג) יהיו מוכשלים לפניך בעת אפך עשה בהם, אמר ירמיה לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם אפילו בשעה שעושין צדקה הכשילם בבני אדם שאינן מהוגנים כדי שלא יקבלו עליהן שכר.

ריינע מחשבות בשעת'ן געבן צדקה

אויף דעם בעט מען זיך ביים אויבערשטן: 'באשעפער דו האסט דאך אונז אנגעזאגט 'הזהרו בעניים שאינם מהוגנים', מיר זאלן אכטונג געבן פון נישט קיין ריכטיגע צדקה. דערפאר העלף מיר, איך זאל נישט דורכפאלן צו טראכטן אז דער ארימאן איז נישט אזוי ערליך און דאס אריבמקייט קומט אים צוליב זיינע חטאים. נאר איך זאל זוכה זיין צו מקיים זיין מצוות צדקה בהידור, צו געבן פאר אן 'עני הגון', דאס הייסט 'מיט ריינע מחשבות', צו דערהערן בשעת'ן געבן צדקה אז דער עני איז חשוב'ער פון מיר, און נאר פון גרויס צדקות האט זיין נשמה מסכים געווען צו אראפקומען אלס עני, נאר כדי מיר א טובה צו טון און ראטעווען מיין נשמה, דורך דעם וואס איך וועל אים שפייזן.

ב.

קוק נישט אראפ יענעם וועלכער איז ליידיג פון תורה, ווייל דאס וואס ער איז ליידיג איז נאר כדי דיר צו מזכה זיין צו לערנען מיט אים

צדקה איז אן הכנה אויף ראש השנה

שטייענדיג אין שבת ר"ח אלול אין די זיבן וואכן פון נחמה, יעדער איינער וויל זיך טרייסטן און לעבן מיטן בית המקדש, זיך צוגרייטן צו ממליך זיין דעם אויבערשטן אום ראש השנה, זיך צוגרייטן צו תשובה פון יום כיפור - וואס היינט הייבט זיך אן די פערציג טעג פון רחמים ורצון. אידישע קינדער זענען עוסק אין דער מצוה פון צדקה; ווי עס שטייט אין די פסוקים פון נחמה (ישעיה לב יז) "**וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה שָׁלוֹם וַעֲבֹדַת הַצְּדָקָה הַשְׁקֵט וָבֶטַח עַד עוֹלָם**", דורך צדקה וועט זיין דער יחוד השלם. אויך לערנען חז"ל ארויס פון דעם פסוק (ב"ב ט.): 'גדול המעשה יותר מן העושה' - עס איז גרעסער דער וואס איז מזכה יענעם מיט צדקה, ווי דער וואס גיבט אליינס צדקה.

ארימאן און גביר אינעם רוחניות'דיגן זין

אוודאי פשוט פשט אין פסוק רעדט זיך פון ארימעלייט און עשירים בגשמיות, און מען בעט טאקע פון אויבערשטן אז עס זאל נאר זיין גוט פאר אידן. אבער אודאי און אודאי מיינט מען אויך די רוחניות'דיגע לעבן. ווייל אויך אין דער רוחניות'דיגער וועלט זענען פארהאן עשירים, תלמידי חכמים וואס הארעווען אין לערנען בייטאג און ביינאכט, אנגעפילט מיט ש"ס און פוסקים, הלכה און אגדה, מוסר און חסידות, אפילו אויב מען איז נישט גאר רייך אין תורה, איז מען לכל הפחות דורכשניטליך אוועקגעשטעלט, מען קען לערנען, מען קען אביסל תורה, מען לערנט יעדן טאג שיעורים כסדרן, מען גייט נישט שלאפן הונגעריג פון תורה. אבער עס איז פארהאן נעבעך מענטשן וואס זענען ארים און ליידיג, עניים ואביונים אין תורה, מצוות און מעשים טובים.

ער איז ארים אין תורה צוליב דיר, דיר צו העלפן

קומט די תורה און זאגט: '**כי יהיה בך אביון**', מיטן הסבר פון אור החיים הקדוש: "**בסיבתך** בא לו העני הגדול הזה", צוליב דיר איז דער מענטש ארים, אלעס נאר דיר צו ראטעווען. קוק נישט אראפ אויף

אים פון אויבן אראפ, דו טראכסט: "איך בין רייך אין תורה און תפילה, איך בין ברוך השם נישט אזוי ווי דיר, 'ברוך אלקינו שהבדילנו מן הטועים". טראכט נישט אזוי, נאר פארשטיי פונקט פארקערט, דער אויבערשטער האט אים געמאכט אן ארימאן ליידיג פון תורה, כדי דו זאלסט אים קענען געבן צדקה, ווען דו וועסט לערנען מיט אים אביסל, אויפשיינען זיין הארץ מיט א ליכטיגקייט פון תורה, דאן וועסטו גאראטעוועט ווערן פון גיהנם, מיט דעם זכות פון צדקה פון לערנען מיט אים אביסל חומש, משניות, גמרא, הלכה, מוסר און חסידות. פארשטיי אז דער אויבערשטער האט דיר געגעבן אן אומזיסטע מתנה, אז דו קענסט לערנען נישט ווייל דו ביסט חשוב, נישט ווייל דו האסט זכותים, נאר ווייל דו האסט פון וואס מורא צו האבן, האט דיר דער אויבערשטער געגעבן עפעס וואס מיט דעם וועסטו קענען טון צדקה מיטן צווייטן.

די שוועריקייט דאס צו פארשטיין אין רוחניות

דאס איז אזוי שוואר צו פארשטיין אין רוחניות, ווייל אין גשמיות קען נאך א מענטש דערהערן אז דער ארימאן איז דער צדיק וואס ראטעוועט דעם עושר, ווי דער אוהח"ק זאגט: **"ואין הוכחה מהעוני היותו שפל אחים"** - זיין ארימקייט איז נישט קיין באווייז אז ער איז ווייניגער חשוב. עס איז פארהאן אסאך מעשיות פון גרויסע צדיקים וואס זענען געווען זייער ארים, און פארקערט, עשירים וואס זענען געווען רשעים. אבער צו קומען זאגן אז דער ארימאן אין רוחניות, דער וואס איז ליידיג פון תורה און מצוות, ער איז דער וואס ראטעוועט דעם תלמיד חכם פון גיהנם, ער איז דער וואס האט אויבן אין הימל זיך אונטערגענומען מיט מסירת נפש צו טראגן דעם פיין און ווייטאג פון אן עם הארץ, דער עיקר צו העלפן די אנדערע נשמות אז זיי זאלן האבן עפעס א זכות דורכדעם וואס זיי וועלן "רחמנות" האבן אויף אים, און לערנען מיט אים אביסעלע תורה - דאס קען שוין א מענטש נישט דערהייבן.

לערן מיט אים, פאר דיינעט-ווען

אבער ווען מען שטייט אין שבת ראש חודש אלול, וויל מען דאך אודאי תשובה טון, עס וועקט זיך אויף דער כח פון רחמים וסליחות, איז דאך א מסוגל'דיגע צייט צו פארשטיין א פנימיות'דיגע און ליכטיגע הסתכלות. א מענטש זאל פארשטיין אויף דעם ארימאן ברוחניות אז ער איז נישט ווייניגער חשוב, **"מאחד אחיך - מהמיוחדים שבאחיך"**, דו ביסט נישט חשוב'ער פון אים, ער איז אן עם הארץ נאר ווען דיר, דאס וואס דו האסט תורה, איז נאר כדי זיך צו ראטעוועון ווען דו וועסט לערנען מיט אים. אויב אזוי לערן אביסל מיט אים, מאך ליכטיג זיינע אויגן מיט דער שיין פון תורה, לעב אים אויף מיט דער זיסקייט פון תורה, כדי 'דו' זאלסט גאראטעוועט ווערן פון גיהנם, פארשטיי אז "יותר ממה שבעה"ב עושה עם העני, העני עושה עם בעה"ב", ער טוט מיט דיר א גרעסערע טובה, ווי דו טוסט מיט אים.

נישט טרעטן אויף קיין קעפ

דערפאר דארף מען זעהן צו פארשפרייטן וואס מער תורה, נישט האלטן גארנישט פאר זיך, נאר אויפזוכן עפעס אן ארימאן, איינער וואס איז הונגעריג נאך אביסל תורה, און אים זעטיגן די נשמה. אבער פארשטייט זיך אז מען דארף זייער שטארק אכטונג גיבן, נישט צו גיבן יענעם א געפיל ווי גלייך מען טרעט אויף אים. חז"ל (מגילה כח:) ווארענען אן מען זאל נישט זיין קיין "פוסע על ראשי עם קודש" - עס זאל נישט אויסקוקן ווי מען טרעט אויף די קעפ פון מענטשן. אויב דארף מען אזוי שטארק אכטונג געבן עס זאל נישט אויסקוקן ווי מען טרעט אויף פיזישע קעפ, אודאי און אודאי דארף מען אסאך מער

אכטונג געבן נישט צו טרעטן ממש אויף אינערליכע הערצער פון אנדערע מענטשן, נישט צו געבן קיין געפיל פאר קיינעם אז ער איז נישט וועדר.

ג.

לעובדא ולמעשה: מען דארף זיך אומקוקן אויף אנדערע אידן און זיי מזכה זיין מיט תורה - אן קיין שום חשבונות

זאג איבער א גוט ווארט פאר א צווייטן

יעדער איינער האט א פלאץ וואו ער קען עפעס אויפטון פאר אידישקייט, אדער אין זיין ארבעטס פלאץ, אדער אינעם בנין אוואו ער וואוינט, אדער אין בית המדרש, אריין ווארפן עפעס א גוט ווארט פון התחזקות און יראת שמים פאר א צווייטן. כלל ישראל איז געבענטשט געווארן אינעם היינטיגן דור מיט א געוואלדיג עשירות פון ספרים און קונטרסים, קובצים און גליונות, עלונים מיט הערליכע פערל ווערטער, אנגעפילט מיט אלעס גוטס, עס איז נישט געווען אזוינס קיינמאל, בפרט יעצט ווען עס קומט די היליגע טעג ווערט מען ממש פארפלייצט פון היליגע גוטע ווערטער, געאייגנט פאר יעדן סארט מענטש, ממש א מחיה, יעדער האט עפעס א גוט ווארט וואס ער קען איבערזאגן פאר א צווייטן מיט א געשמאק און א שפלות, 'דרכיה דרכי נועם', אויף א בא'טעם'טן וועג, אָן טרעטן אויף יענעם, נאר פון אויבנאויף אריינווארפן עפעס א גוט ווארט און אויפשיינען זיין הארץ. דאן וועסטו מקיים זיין די מצוה פון צדקה, דאס וועט זיין די פאסיגסטע הכנה צו ראש השנה.

די שווערקייט פונעם עושר ברוחניות דאס צו פארשטיין

מען בעט זיך ביים אויבערשטן אז מיר זאלן דאס קענען פארשטיין, ווייל - ווי אויבן דערמאנט - איז אזוי שווער דאס צו פארשטיין ווען עס קומט צו רוחניות, ווייל ביי גשמיות קענען מיר זיך נאך פארשטעלן אן אריגאן א צדיק - אנטקעגן אן עושר דאס פארקערטע. אבער ווען מען רעדט פון אן עושר ברוחניות וואס טונקט זיך אין די אמת'ע גוטס, אין תורה, מצות און מעשים טובים, איז אזוי שווער צו פארשטיין דעם אור החיים הקדוש: ווי קען מען זאגן אז דער 'עם הארץ', ער איז גאר דער צדיק וואס קומט ראטעווען דעם תלמיד חכם?!

די שווערקייט פונעם עושר בגשמיות דאס צו פארשטיין

אבער באמת, אויב וועט מען פרעגן דעם עושר בגשמיות, וועט מען זעהן אז אויך ער מוטשעט זיך זייער שטארק צו פארשטיין דעם אור החיים הקדוש אויף זיך אליין, ווייל פון גרויס עשירות איז ער זיכער ווי דער טאג און ער האט אפילו קלארע ראיות דערויף, אז עס קומט זיך אים דאס דאזיגע רייכטום, פון גרויס געטריישאפט און ערליכקייט וואס ער האט פארן אויבערשטן. ער האט דאך אזויפיל זכותים, ער איז דאך דער ערשטער אריינצושפרינגען אין יעדן היליגן פראיעקט, 'ראש וראשון לכל דבר שבקדושה', ער איז דער וואס ווייזט ארויס זיין געוואלדיגע רחמנות און גוטסקייט מיט גיסן געלט אויף אריימעלייט אן קיין חשבונות. נישט נאר דאס, נאר ער זעהט דאך ווי אלע רבנים זענען אים מכבד, זיי זענען מקיים דעם 'רבי מכבד עשירים'. און אויב קען ער נאך אויך לערנען, ער האט גוטע כשרונות אין תורה, איז דאך ממש געוואלדיג שב'געוואלדיג, 'תורה וגדולה במקום אחד', עס איז דאך נישט דא קיין מער פאסיגער

מענטש ווי אים - וואס עס קומט אים אלעס גוטס. וויפיל מאל דארף זיך די וועלט איבערקערן כדי ער זאל פארשטיין און דערהערן מיט אן אמת, אז דער אוה"ח הקדוש מיינט אים אליין! אז יא! זיין גאנץ רייכטום איז נישט מער ווי א רעטונגס ברעטל אים צו ראטעווען פון גיהנם, דורך דעם אריבמאן דעם צדיק.

דער עושר ברוחניות לערנט פונעם עושר בגשמיות

אויב וועסטו גוט אריינקלערן און אריינגיין אינעם קליינעם קאפ פונעם עושר, וועסטו זען ווי שווער עס איז פאר אים צו פארשטיין דעם אוה"ח הק' נאך די אלע קלארע באווייזן וואס ער האט פון דעם גרויסן נחת רוח וואס דער אויבערשטער האט פון אים. דעמאלט וועסטו פארשטיין אז עס איז נישט אזוי שווער פאר דעם עושר ברוחניות - דער תלמיד חכם און עובד השם - צו פארשטיין אז דער אויבערשטער האט אים געגעבן א מתנת חינם וואס איז נישט לויט זיינע זכותים, אלעס כדי ער זאל לערנען מיט אנדערע, און דורכדעם זיך צו ראטעווען. וועט מען קלערט אריין אינעם שווערקייט וואס דער עושר בגשמיות האט דאס צו פארשטיין, ווייל ער איז אזוי פארגלייזט און ער קען נישט טראכטן גראד, צוליב דאס געלט וואס פארבלענדעט די אויגן. דאן לערנט זיך לפחות דער עושר ברוחניות פון אים, צו פארשטיין אז דאס רייכטום איז נישט זיינס, נאר עס איז דא כדי ער זאל טיילן פאר אנדערע.

אויך אין רוחניות מעג מען געבן צדקה אפילו 'שלא לשמה'

אויב וועט דער מענטש אנהייבן פרעגן: ווי אזוי קען איך גיין און פארשפרייטן די זיסקייט פון תורה פאר אנדערע אידן, עס איז דאך אויסגעמישט אין דעם א 'שלא לשמה'? דאן וועט מען אים ווייזן וואס דער הייליגער בעל שם טוב זאגט אז צדקה מעג מען לכתחילה געבן שלא לשמה[פה], דער עיקר איז אז דער ארימאן זאל האבן וואס צו עסן. דאס זעלבע איז ווען עס קומט צו געבן צדקה ברוחניות, מעג מען לכתחילה געבן שלא לשמה, דער עיקר איז אז מענטשן זאלן נישט אויסגיין פון הונגער נאך אביסל ליכטיגקייט פון תורה. בפרט יעצט בעקבתא דמשיחא, וואס דער נביא האט שוין געזאגט (עמוס ח יא) אז מען וועט הונגערן און דארשטן צו הערן עפעס א אידיש ווארט: **"הנה ימים באים נאם הוי'ה, והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים, כי אם לשמוע את דבר הוי'ה"**. איז דאך אודאי נישט די צייט צו טראכטן איבריגע חשבונות. און אפילו טאמער ער ווייסט אז ווען ער לערנט מיט א צווייטן טוט ער א טובה פאר זיך מער ווי פאר יענעם, דארף ער זיך נאך אלץ נישט זיך אפשטעלן אויס מורא אז עס איז שלא לשמה, ווייל דער ארימאן דער עם הארץ הונגערט נאך, מען דארף אים שפייזן אן קיין חשבונות, דערנאך וועט מען זוכה זיין אז 'מתוך שלא לשמה בא לשמה'.

❖ ❖ ❖

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן דורך דעם וואס מיר האבן געלייגט די פרשה פון 'ראה', אז עס זאל זיך עפענען אונזערע אויגן צו דערהערן אלעס וואס מען האט געדעדט, אבער - רבונו של עולם - כדי דאס צו פארשטיין דארף מען דאך 'אורו של משיח'! שיין אויף אונזערע אויגן מיט דער ליכטיגקייט פון משיח, וואס ער מאכט ליכטיג די גאנצע וועלט; ווי עס שטייט אין פסוק (בראשית א ב-ג): "וחושך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים. ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור", און חז"ל זאגן אונז (בר"ר ב ד) אז 'רוח אלהים' מיינט מען 'משיח'.

פה. בעש"ט עה"ת (פ' ראה אות יב). שמעתי אומרים מאיש אלוהיי מו"ה ישראל בעל שם טוב נ"ע, דכל המצוות שאדם עושה עם פניות, מוטב היה שלא לעשותו כלל, אבל צדקה, אף שאינה מהמובחר כעושה לשמה, מכל מקום עושה מצוה שמחיה נפש האביון (תורי זהב פ' ראה).

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן, 'ויהי נא אמרינו לרצון', גיב אונז אביסעלע נחמה און אורו של משיח, זיך צו צוגרייטן ווי עס דארף צו זיין צו די היליגע טעג, צו מקבל זיין עול מלכות שמים, דיר צו קענ'גן ברצון, 'ותמלוך אתה הוי'ה אלהינו מהרה לבדך', 'ונשגב הוי'ה לבדו ביום ההוא'. מען בעט זיך פאר א דריטן בית המקדש, פאר א גאולה שלימה, 'ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים', במהרה בימינו אמן.

נושא:
א איד
מוז פאלגן
די רבנים
בלינדערהייט

א איד קען נישט האבן
קיין 'חיים' נאר וועז ער
פאלגט דעם 'דעת תורה'
פון רבנים וואס דאס
גיבט אים א 'דעת' צו זיין
דבוק אין אויבערשטן
און אין די י"ג מדות
של רחמים

פרשת שופטים

נושא: א איד מוז פאלגן די רבנים בלינדערהייט

א איד קען
נישט האבן קיין
'חיים' נאר וועו
ער פאלגט דעם
'דעת תורה'
פון רבנים וואס
דאס גיבט אים
א 'דעת' צו
זיין דבוק אין
אויבערשטן און
אין די י"ג מדות
של רחמים

א. די מצוה פון לא תסור איז א יסוד אין תורה און גייט אן אויך אויף היינטיגע רבנים - די תורה איז היינט אויבערגעגעבן צו זיי

פאלגן רבנים בלינדערהייט | שיטת הרמב"ם: דער חיוב צו פאלגן חכמים איז א דאורייתא | שיטת הרמב"ן: א גזירת חז"ל איז נאר א דרבנן | די חכמים האבן געמאכט א 'גדר' פאר א דאורייתא | עס איז א דאורייתא - אבער נישט דער פרטיות'דיגער לאו פון שבת | די מצוה פון 'לא תסור' גייט אויך אן אויף היינטיגע רבנים | די תורה ליגט אין די הענט פון חכמים | תורה לא בשמים היא | מיינע קינדער האבן מיר באזיגט! | די מצוה פון 'ובו תדבק' - זיך באהעפטן צו תלמידי חכמים

ב. די דביקות אינעם אויבערשטן דורך דער גשמיות'דיגער בריאה איז נישט מעגליך נאר דורכן כח פון דביקות אין רבנים און אויספאלגן וואס זיי זאגן

אין דער גשמיות'דיגער וועלט קענען מען צוזאמשטעלן צוויי זאכן מיט כח | אין דער נפש'דיגער וועלט גייט עס נאר דורכן וועלן אייניגע אינעם שכל | לעבן מיטן ריכטיגן דעת - מחבר זיין אלעס צום אויבערשטן | זען דעם אויבערשטן וואו מען גייט און וואו מען שטייט | אויפהייבן די שכינה פון גלות | דארט וואו דער קאפ איז - דארט איז דער מענטש | זיין גאנצע לעבן איז א שטיק תורה | מען קען נישט זיין דבוק צום 'דבר השם' - נאר דורך די חכמים פון היינטיגן דור

ג. די ארבקייט פון נישט פאלגן א רב - א שפיל מיט לעבן

נישט צולייגן און נישט אראפנעמען | זיי נישט נאריש, שפיל זיך נישט מיטן לעבן! | פאלג דעם רב פונקט ווי דו פאלגסט א דאקטער | דאס אידיש פאלק האלט זיך אויף 'אמונת חכמים' | זיך גרייטן אויף די ימי הרצון - דורך אמונת חכמים | ראש השנה - תורה שבעל פה

נושא: א איד מוז פאלגן די רבנים בלינדערהייט

א.

די מצוה פון לא תסור איז א יסוד אין תורה און גייט אן אויך אויף היינטיגע רבנים - די תורה איז היינט אידערגעגעבן צו זיי

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךָ וְעַל הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר יֹאמְרוּ לְךָ תַּעֲשֶׂה לֹא תָסוּר מִן הַדָּבָר אֲשֶׁר יַגִּידוּ לְךָ יָמִין וּשְׂמֹאל".

אין אידישע איבערזעצונג: דו זאלסט פאלגן אלעס וואס די דיינים זאגן, דו זאלסט זיך נישט אוועק רוקן פון זייערע ווערטער אויף רעכטס און אויף לינקס.

רש"י ברענגט פון חז"ל (הוריות ב.): **"אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל, ועל שמאל שהוא ימין. וכל שכן שאומר לך על ימין - ימין, ועל שמאל - שמאל"** - אפילו אויב ער זאגט דיר אויף רעכטס אז עס איז לינקס, אדער אויף לינקס אז עס איז רעכטס. און אודאי אויב ער זאגט אויף רעכטס - רעכטס, און אויף לינקס - לינקס.

פאלגן רבנים בלינדערהייט

'רעכטס' מיט 'לינקס' איז א משל צו אלע סארט זאכן, אויפפירונגען און לעבנס שטייגער, מיינונגס-פארשידנהייטן אין אלע אספעקטן אין לעבן. די תורה קומט אונז זאגן אז אפילו מיר זעהן, האלטן און פארשטייען אויף עפעס אז דאס איז 'רעכטס', אבער די חכמים זאגן אז דאס איז 'לינקס', דארפן מיר אננעמען זייערע ווערטער און פאלגן. אין ספרי שטייט נאכמער: **"אפילו מראים בעיניך על שמאל שהוא ימין ועל ימין שהוא שמאל שמע להם"**, דאס הייסט נישט נאר ווען דו **האלטסט** איז דאס איז רעכטס, און די רבנים **האלטן** אנדערש, דארפסטו זיי פאלגן. נאר אפילו עס איז קלאר ווי דער טאג אז דאס איז רעכטס, יעדער איינער זעהט עס, דאך דארף מען פאלגן די רבנים בלינדערהייט.

שיטת הרמב"ם: דער חיוב צו פאלגן חכמים איז א דאורייתא

אינעם גדר פון דער מצוה איז פארהאן א גרויסע מחלוקת צווישן דעם רמב"ם מיטן רמב"ן. דער **רמב"ם** האלט (הלכות ממרים פ"א א-ב) אז ווען אימער בית דין גיבט ארויס סיי וועלכע תקנה, גזרה אדער מנהג, צי ווייל זיי לערנען דאס ארויס פון פסוקים, אדער זיי בויען עס אויס פון זייער אייגענער פארשטאנד, מוז

מען זיי פאלגן 'מן התורה'. און וועט עס פאלגט נישט סיי וועלכער מנהג אדער תקנה פון די רבנים, איז עובר אויף א לא תעשה!

שיטת הרמב"ן: א גזירת חז"ל איז נאר א דרבנן

קומט דער **רמב"ן** און פרעגט אויפן רמב"ם (בהשגותיו לספר המצוות, שורש א): ווי קען ער זאגן אז יעדע תקנה פון די חכמים וועט פונקט ווי א דאורייתא, מיר ווייסן דאך אז 'ספק דרבנן להקל, ספק דאורייתא לחומרא'. אויך זעהן מיר אין גאנץ ש"ס אז אן 'עשה דאורייתא' איז דוחה און מבטל אן 'עשה דרבנן'. ממילא, אויב איז א דרבנן פונקט אזוי ווי א דאורייתא, וואלט עס געדארפט האבן אלע אירע חומרות? דערפאר האלט דער רמב"ן אז עס איז א חילוק, אלעס וואס די חכמים לערנען ארויס פון דרייצן מידות שהתורה נדרשת בהם, און זיי לערנען דאס אריין אלס פשט איינעם פסוק, דאס איז א דאורייתא. אבער אלע תקנות און גזרות וואס זיי האבן געמאכט כדי מען זאל נישט צוקומען צו עובר זיין אויף דער תורה, דאס איז שוין נאר א דרבנן.

די חכמים האבן געמאכט א 'גדר' פאר א דאורייתא

אלע ראשונים און אחרונים זענען פארנומען צו מסביר זיין און ערקלערן די מחלוקת צווישן רמב"ם מיטן רמב"ן. [מיר טרעפן אין די ספרים פונעם גאון **רבי אלחנן וואסערמאן** הי"ד (קובץ ביאורים, באור על ש"ש אות ט), ער איז מסביר דעם פונעם רמב"ן, אז בעצם אלע גזרות און תקנות זייערע האט אין זיך א סברא וויאזוי וועט עס אפ האלטן דעם מענטש פון זינדיגן, דערפאר מוזן מיר מקיים זיין זייערע סברות - אן דעם וואס עס זאל זיין א דאורייתא, אבער אין א פאל פון א ספק איז עס נישט גילטיג.

עס איז א דאורייתא – אבער נישט דער פרטיות'דיגער לאו פון שבת

אין אן אנדערן פלאץ (קונטרס דברי סופרים - סימן א אות לב) ברענגט ער פון הגה"ק **רבי חיים פון בריסק**, אז ווען א מענטש איז עובר אויף די וועלט פון חכמים איז ער אודאי עובר אויף א דאורייתא, ווייל די תורה האט געהייסן פאלגן די רבנים, נאר דער רמב"ן קומט זאגן אז למשל אויב א מענטש וועט עובר זיין א 'שבות', וועט ער נישט האבן עובר געווען אויף א דאורייתא פון חילול שבת, נאר אויף א דרבנן פון חילול שבת און א דאורייתא פון 'לא תסור'. ווידערום דער רמב"ם האלט אז איינמאל די חכמים האבן גע'אסר'ט שבות, איז דאס געווארן אן איסור דאורייתא פון שבת, נישט נאר פון 'לא תסור'].

די מצוה פון 'לא תסור' גייט אויך אן אויף היינטיגע רבנים

די דאזיגע מצוה פון 'לא תסור', איז נישט נאר אמאליגע צייטן ווען עס איז געווען א בית דין אין לשכת הגזית, נאר דאס גייט אן אין אלע דורות; ווי דער **חינוך** שמועסט אויס (מצוה תצ"ה): די דאזיגע מצוה גייט אן אין יעדן דור, סיי פאר מענער און סיי פאר פרויען, יעדער דור האט זיך זיין מנה"ג וואס איז פונקט ווי שמואל הנביא אין זיין דור. מיר וועלן צוטירן זיינע וועכטער, וויאזוי ער פירט אויס: **"ועובר על זה ואינו שומע לעצת הגדולים שבדור בחכמת התורה בכל אשר יורו, מבטל עשה זה. וענשו גדול מאד שזהו העמוד החזק שהתורה נשענת בו, ידוע הדבר לכל מי שיש בו דעת"** - "וועך עס איז עובר אויף דעם און ער הערט זיך נישט איין צו די וועכטער פון די גדולים אין חכמת התורה פון זיין דור, אזא איינער איז מבטל די דאזיגע מצות עשה. און זיין שטראף איז גאר גרויס, ווייל די דאזיגע מצוה איז דער פעסטער זויל אויף וואס די תורה האלט זיך; ווי עס איז גוט באקאנט פאר יעדן וואס האט שכל".

די תורה ליגט אין די הענט פון חכמים

מיר האבן שוין גאר שטארק פארברייטערט (קרבה אל נפשי ויקרא תשע"ב) אין דער סוגיא פונעם כח פון חכמי ישראל. אז דער אויבערשטער האט איבערגעגעבן זיין תורה פאר די חכמים פון בית דין של מטה; ווי עס שטייט (דברים ל יב) 'לא בשמים הוא' - די תורה איז נישט אין הימל, עס איז געגעבן געווארן דא אונטן פאר די חכמים, און אפילו ווען מען הערט א בת קול און די חכמים זאגן אנדערש, מוז מען פאלגן די רבנים, ווייל די תורה ליגט אין זייערע הענט; ווי עס איז באקאנט די מעשה אין **גמרא** (ב"מ נט:) רבי אליעזר בן הורקונוס האט זיך געקריגט אין הלכה מיט די חכמים. און דער כלל איז דאך אז מען פסק'נט ווי דער רוב, וואס רוב האבן נישט געהאלטן ווי ר' אליעזר. האט ר' אליעזר געזאגט: "אויב איז די הלכה אזוי ווי מיר, זאל דער באקסער בוים זיך אויסרייסן פון פלאץ', און אזוי איז געשעהן, דער באקסער בוים האט פון זיך אליינס זיך אויסגעריסן און אוועקגעפלויגן הונדערט איילן, האבן די חכמים געזאגט: "מען ברענגט נישט קיין ראיה פון קיין באקסער בוים".

תורה לא בשמים היא

האט ער ווייטער געזאגט: "אויב איז די הלכה אזוי ווי מיר, זאל דער קוואל אויפווייזן", אזוי איז טאקע געשעהן, דער קוואל וואסער האט אנגעהויבן גיין אויף צוריק. אבער די חכמים האבן ווייטער געזאגט: "מען ברענגט נישט קיין ראיה פון קיין קוואל". האט ער געזאגט: "אויב איז די הלכה אזוי ווי מיר זאלן די וועגט פון בית המדרש אויפווייזן", האבן די וועגט זיך אנגעהויבן איינבייגן און צוזאמפאלן, האט רבי יהושע זיי אנגעשריגן, זענען זיי געבליבן שטיין געבוינגן. ביז רבי אליעזר האט געזאגט: "אויב איז די הלכה אזוי ווי מיר זאל מען פון הימל אויפווייזן". איז ארויס געקומען א בת קול פון הימל: "וואס ווילט איר פון רבי אליעזר וואס די הלכה איז ווי אים איבעראל". האט זיך רבי יהושע אויפגעשטעלט אויף די פוס און געזאגט: "די תורה איז נישט אין הימל! עס איז געגעבן געווארן פאר אונז, און מיר האבן גע'פסק'נט לויטן רוב - נישט ווי רבי אליעזר".

מיינע קינדער האבן מיר באזיגט!

פארציילט די גמרא אז רבי נתן האט געטראפן אליהו הנביא, האט ער אים געפרעגט: וואס האט דער אויבערשטער געטון אין יענע צייט? האט ער געזאגט: דער אויבערשטער האט געשמייכלט און געזאגט 'מיינע קינדער האבן מיר באזיגט'. נאכדעם שטייט דארט די שרעקליכע מעשה וואס אלץ האט זיך אפגעטון צווישן ר' אליעזר און די חכמים, זאכן וואס מיר קענען נישט פארשטיין. זעהט מען אבער פון דער גאנצער מעשה, וואס דאס מיינט אז די תורה ליגט אין די הענט פון די חכמים.

די מצוה פון 'זבו תדבק' – זיך באהעפטן צו תלמידי חכמים

מען זעהט אויך אז דער עיקר דביקות צום אויבערשטן איז דורך דאס דביקות און אמונה אין חכמים; ווי דער **רמב"ם** זאגט (דעות פ"ו ה"ב, ועי' משנ"ב או"ח ס' קנו סק"ד): "מצות עשה להדבק בחכמים ותלמידיהם כדי ללמוד ממעשיהם כענין שנאמר 'ובו תדבק', וכי אפשר לאדם להדבק בשכינה אלא כך אמרו חכמים בפירוש מצוה זו - הדבק בחכמים ותלמידיהם" - עס איז א מצות עשה זיך אנצוקלעבן אין די חכמים און אין זייערע תלמידים, זיך אויסצולערנען פון זיי, ווי עס שטייט 'ובו תדבק', קען זיך דען א מענטש אנקלעבן אין דער שכינה? נאר וואס דען, די מצוה איז אז מען זאל זיך אנקלעבן אין די חכמים".

ב.

די דביקות אינעם אויבערשטן דורך דער גשמיות'דיגער בריאה
איז נישט מעגליך נאר דורכן כח פון דביקות אין רבנים און אויספאלגן וואס זיי זאגן

אין דער גשמיות'דיגער וועלט קענען מען צוזאמשטעלן צוויי זאכן מיט כח

כדי צו פארשטיין אביסל וואס געשעהט וען א מענטש באהעפט זיך צו חכמים. מען זעהט אין דער גשמיות'דיגער וועלט, אז מען קען נעמען יעדע זאך פון דומם, צומח און חי, און עס צושניידן אין צוויי, און עס וועט נישט זיין קיין שום פארבינדונג צווישן די צוויי שטיקלעך. וויל וואס האט דען איין האלב שטיין מיטן צווייטן האלב?! וואס האט בכלל איין שטיין מיט א צווייטן?! אזוי אויך מיט געוויקסן, און אזוי אויך מיט באשעפענישן. וואס האט דען איין באשעפעניש מיטן אנדערן?! און וואס האט דאס רעכטע פליגל מיטן לינקן פליגל?! עס האט נישט קיין אמת'ע פארבינדונג.

אין דער נפש'דיגער וועלט גייט עס נאר דורכן וועזן איינס איינעם שכל

אבער דער נפש פונעם מענטש - מְדַבֵּר, וואס דאס איז שוין א רוחניות'דיגע וועלט, דארט ציילט זיך שוין נישט קיין אביעקטן, איינס אדער צוויי, לויטן דרויסנדיגן בליק, עס געשעהט נישט קיין צוזאמשטעל, און אויך נישט קיין צוטיילונג מיטן כח פון א פעולה, נאר עס מוז צוגיין מיט מחשבה. סיי דאס צונויפשטעל צווישן צוויי מענטשן צו ווערן איינס, ווערט נאר דורכן דעת: "וידע האדם עוד את אשתו" (בראשית ד כה). און סיי די צושיידונג רחמנא ליצלן איז נאר דורכן דעת. דאס זעלבע איז אינעם מענטש זעלבסט, די פארבינדונג צווישן אלע איברים צו זיין איין שטיק, איז נאר דורכן מוח. אין דער רגע וואס דאס הערט אויף צו ארבעטן, האט דער מענטש נישט קיין לעבן.

לעבן מיטן ריכטיגן דעת – מחבר זיין אלעס צום אויבערשטן

היות מיט 'דעת' קען מען צאמשטעלן און צוטיילן, דערפאר וועגדט זיך אלעס אינעם דעת פונעם איד. אויב קוקט ער אויף דער גאנצער בריאה מיטן ריכטיגן דעת, צו צובינדן אלעס צום אויבערשטן, דאן זעהט ער א רוחניות'דיגע וועלט, דאס חיות אלקות וואס איז דא אין יעדע זאך, ער אנערקענט אז די גאנצע וועלט שטייט אויף די ווערטער פון אויבערשטן וואס האט געזאגט 'יהי רקיע בתוך המים' וא"וו; ווי דער הייליגער **בעש"ט** איז מסביר (שער היחוד והאמונה פ"א) אז דאס מיינט "לעולם הוי'ה דברך ניצב בשמים", אז די ווערטער פון אויבערשטן דאס איז די עקזיסטענץ פון דער בריאה. אבער אויב חס ושלום טוט נישט דער איד מיט זיין דעת מחבר זיין אלעס צום אויבערשטן, דאן לעבט ער חס ושלום אפגעריסן פון אויבערשטן, "ונרגן מפריד אלוף" (משלי טז כח), עס קען אים אויסקוקן חס ושלום אז עס איז דא עפעס א סעקונדע, עפעס א קליניגקייט, וואס איז נישט צוגעבינדן און צוגעקניפט צום אויבערשטן.

זען דעם אויבערשטן וזאו מען גייט און וזאו מען שטייט

דאס ווערט געברענגט אין אלע **ספרים** פון תלמידי בעל שם טוב, אז א מענטש דארף זעהן אין יעדע זאך - דעם דָבַר הוי'ה, צו פארשטיין אויף יעדען אביעקט, יעדעס קליין באשעפענישׁ, יעדעס גראזל, יעדעס טראפל וואסער, אז אלעס איז אין שטיק אלקות און א גילוי פונעם אויבערשטנ'ס כבוד אויף דער

וועלט. דאס איז עבודת הדעת; ווי עס שטייט אין פסוק (דה"א כח ט): "דע את אלהי אביך ועבדהו בלב שלם ובנפש חפצה". צדיקים האבן געטייטשט, "דע" - פארשטיי, אז דאס גאנצע מציאות און תכלית פון אלעם אויף דער וועלט, איז נאר פארן יחוד, קוק נישט אויף דער וועלט מיט גשמיות'דיגע אויגן חס ושלום.

אויפהייבן די שכינה פון גלות

דאס איז פשט א איד וואס לעבט מיט יחודים - מיט שמות הקדושים, זיין גאנצע מציאות איז "כי בי חשק ואפלטהו, אשגבהו כי ידע שמי", ער פארשטייט אז אלעס וואס עס איז פארהאן איבער דער גארער וועלט, איז דער נאמען פון אויבערשטן. דאן ווערט "יקראנו ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו" - דער אויבערשטער זאגט איך בין מיט דיר, נישט נאר ווען דו ביסט אין א צרה, נאר אלעמאל, ער לעבט צוזאמען מיטן באשעפער, "וארא‌הו בישועתי" ער זעהט אין יעדע זאך די ישועת הוי'ה. אלעס וואס ער טוט איז צו אויפהייבן די שכינה - לאוקמא שכינתא מעפרא. און ווען ער לעבט מיט דעם - זעהט ער 'שכינתא בתפארתה', ער נעמט ארויס די שכינה פון גלות. ווייל ער לעבט מיטן יחוד השלם, און נישט אינעם עולם הפירוד.

דארט וואו דער קאפ איז – דארט איז דער מענטש

דערפאר, ביי מענטשן וואס האבן דעת, איז נישט פארהאן די באגריפן פון נאנטקייט און וויייטקייט לויט צייט אדער פלאץ, נאר אלעס איז געוואנדן אין דעת. עס קען זיין צוויי מענטשן וואס געפונען זיך צוזאמען, איבעראל און אלעמאל, אבער אין דעת זענען זיי זייער וויייט. פון דער אנדערער זייט קען זיין צוויי מענטשן וואס טרעפן זיך קיינמאל נישט, זיי זענען אזוי וויייט איינער פון צווייטן, אבער וויבאלד אין דעת זענען זיי נאנט, דערפאר שפירן זיי א נאנטקייט און יחוד; ווי באקאנט דאס וואדט פון הייליגן **בעל שם טוב**: "דארט וואו דעם מענטש'נס מחשבה איז - דארט געפונט ער זיך".

זיין גאנצע לעבן איז א שטיק תורה

קומט אויס אז א מענטש קען עסן און טרינקען, ארבעטן און שלאפן, טון אלע באדערפענישן פון זיין גוף. פונדרויסן קוקט אויס אז ער איז א שטיק גשמיות, אבער אין דער מינוט וואס ער האט נישט קיין שום אייגענע דעת, זיין גאנצע מציאות און אלעס וואס ער טוט איז געבינדן צו די מצוות פון דער תורה, קומט אויס אז באמת איז דער מענטש א שטיק תורה. ווי רבי אליעזר בן הורקנוס האט געזאגט: "מיינע צוויי הענט זענען אזוי ווי צוויי ספרי תורה" (סנהדרין סח.).

מען קען נישט זיין דבוק צום 'דבר השם' – נאר דורך די חכמים פון היינטיגן דור

אבער כדי א מענטש זאל זיין צוגעבינדן צו תורה, וואס מיטן אויפגעבן זיין דעת צו דער תורה וועט ער א שטיק תורה און דבוק אין באשעפער, איז נישט גענוג ער זאל מבטל זיין זיין דעת צו דער תורה שבכתב, נאר ער מוז זיך אויך צוהערן און פאלגן די רבנים "פון זיין דור" - תורה שבעל פה. ווייל פון תורה שבכתב אליינס, און אויך פון תורה שבעל פה פון די פריערדיגע דורות, קען מען נאך נישט וויסן דעם דְּבַר הוי'ה. ווייל דער אויבערשטער זאגט אים זאכן לויט דעם יעצטיגן צייט, דערפאר איז דער חיבור און דביקות צום אויבערשטן געוואנדן מיט דעם וואס ער בינדט זיך צו - דורכן דעת - זיך אונטער צו געבן אין בייגן זיין פארשטאנד פארן דעת פון חכמים. דאן וועט ער מקיים זיין די מצוה פון 'ובו תדבק', זיין אינגאנצן דבוק צום אויבערשטן, "ואתם הדבקים בהוי'ה אלהיכם חיים כולכם היום".

ג.

די הארבקייט פון נישט פאלגן א רב - א שפיל מיט לעבן

נישט צולייגן און נישט אראפנעמען

דאס איז וואס דער איד לערנט זיך פון דער פרשה, ער הייבט אן צו פארשטיין ווי די גאנצע מציאות פון א איד איז - צו מבטל זיין זיין דעת צום 'דעת תורה' פון די חכמים אין זיין דור. וואס זיי זאגן 'רעכטס' איז 'רעכטס', אפילו אויב עס קוקט אויס לינקס, און וואס זיי זאגן 'לינקס' איז 'לינקס', אפילו טאמער קוקט אויס רעכטס. די ספרים זענען מסביר (ל"ה נדרים ה"ג) אז דאס גייט ארויף אויף דעם וואס מען טאר נישט זיין פרומער פון די רבנים, און נישט דאס פארקערטע. סיי אויף רעכטס און סיי אויף לינקס, דארף מען טון פונקט וואס זיי זאגן, נישט צולייגן און נישט אראפנעמען.

זיי נישט נאריש, שפיל זיך נישט מיטן לעבן!

פונקט ווי ווען א מענטש איז קראנק אויף זיין גוף, גייט ער צום דאקטער כדי ער זאל אים אויסהיילן פון זיין קרענק. אזוי אויך דארף א מענטש גיין צו צדיקים - די דאקטוירים פונעם נפש, זיי קענען אים היילן. און אזוי ווי ווען עס קומט צום גוף, איז נאר א דאקטער דער וואס פארשטייט וואס עס איז גוט פארן גוף און וואס נישט. זייער נאריש וועט זיין דער מענטש וואס וועט זאגן: "וואס וויסט דער דאקטער איבער מיין גוף, איך לעב שוין מיט אים אזויפיל יאר, איך ווייס בעסער פון אים וואס צו טון". יעדער פארשטייט אז אזא מענטש איז משוגע, ער האט נישט קיין שכל.

פאלג דעם רב פונקט ווי דו פאלגסט א דאקטער

אזוי אויך די צדיקים און רבנים, זיי ווייסן פונקטליך וואס עס טוט זיך אינעם נפש פונעם מענטש, זיי קענען זאגן פארן מענטש פונקטליך וואס יא צו טון און וואס נישט. דער מענטש דארף זיין א גרויסער אפגעריסענער שוטה, זיך צו ארומשפילן מיט דער קרענק פון זיין נפש. ווי קלוג דו מיינסט אז דו ביסט, ווי גוט דו מיינסט אז דו קענסט זיך, זיי נישט קיין נאַר, פאלג דאס וואס די רבנים זאגן, נעם נישט אראפ און לייג נישט צו.

דאס אידיש פאלק האלט זיך אויף 'אמונת חכמים'

דאס לעבן פון א איד איז - 'אמונת חכמים', דאס האבן מיר באקומען ווען מיר זענען געווארן א פאלק: "ויאמינו בהוי"ה ובמשה עבדו". און דאס האבן מיר באקומען ביי מתן תורה: "וגם בך יאמינו לעולם". א איד האט נישט קיין אייגענע דעה, אלעס פרעגט ער פון די חכמי ישראל.

זיך גרייטן אויף די ימי הרצון - דזרך אמונת חכמים

מען שטייט אין חודש אלול און יעדער וויל קענ'גן דעם אויבערשטן. אבער עס איז דא דער כח פון משה רבינו, און אויך די אלע צדיקים אין יעדן דור, 'אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא' (תקונ"ז קיד.), זיי וועקן אויף דאס התבוננות און ליכטיגקייט פון די דאזיגע טעג. משה רבינו איז דער וואס איז געשטאנען און איינגעריסן פערציג טעג און פערציג נעכט, ביז דער אויבערשטער האט אונז געגעבן נאך פערציג

טעג פון רחמים און רצון, ער האט אויסגע'פועל'ט די דרייצן מידות פון רחמים, וואס דאס איז אנטקעגן די דרייצן מידות מיט וואס די חכמים דרש'ענען די תורה. דערפאר דארף מען אין די דאזיגע טעג זיך שטארקן צו הערן און פאלגן אלעס וואס די רבנים זאגן, סיי וועו זיי זאגן אונז דינים און הלכות פון תורה שבעל פה, און אודאי וועו זיי טוען אונז ערקלערן די ווערטער פון דער תורה זעלבסט, און אודאי און אודאי וועו זיי שטעלן אוועק א צוים, גדרים און סייגים, צו שטארקן און אפהיטן די רייד פון דער תורה.

ראש השנה – תורה שבעל פה

מיר זעהן טאקע מיט א פניכיות'דיגער דערהער אז ראש השנה איז א יום טוב וואס איז גאר שטארק ארומגענומען מיט תורה שבעל פה, מער פון אלע אנדערע ימים טובים וואס האבן אויך גאר אסאך מצות פון חכמים, פונדעסטוועגן זעהן מיר אז ראש השנה איז דער איינציגסטער יום טוב וואס אפילו אין ארץ ישראל האלט מען צוויי טעג, ווייל מען וואלט צו זעהן וועו די חכמים וועלן באשטימען דעם חודש. אזוי אויך איז די פילצאליגע תקיעות וואס מען בלאזט, תר"ת תש"ת תשר"ת, וואס אודאי אין נסתר איז דא דערין א געוואלד מיט סודות, אבער אין נגלה קומט דאס פון דעם וואס די חכמים האבן געהאט א ספק וי אזוי מען מאכט א תרועה, דערפאר מאכט מען אמאל אזוי, אמאל אזוי, און ביידע צוזאמען, זיצנדיג און שטייענדיג, ביז מען קומט אן צו הונדערט קולות.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן: "מיר שטייען אין חודש אלול, מיר ווילן דיר ממליך זיין מיטן דעת פון חכמים, מיר ווילן נישט קיין אייגענע דעת, נאר דיר צו קעניגן לויט דיין ווילן - איבערגעגעבנקייט צום דעת פון חכמים".

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן, מיר זאלן שוין זוכה זיין צום "וידע כל פעול כי אתה פעלתו", "וידע" דייקא, מחבר זיין די גאנצע בריאה צום אויבערשטן דורכן דעת. עס זאל זיין: "ומלאה הארץ דעה את הוי'ה כמים לים מכסים", די מלוכה פון אויבערשטן, מיט דעת.

מיר זאלן זוכה זיין זיך צו גרייטן צו ממליך זיין דעם אויבערשטן דורך די זיבן וואכן פון נחמה; ווי מיר האבן היינט געזאגט אין דער הפטרה פון נחמה די מלוכה פון אויבערשטן (ישעיה נב ז-ח): **"משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה אומר לציון מָלַך אלהיך קול צופיך נשאו קול יחדו ירננו כי עין בעין יראו בשוב הוי'ה ציון"**. ווייל כדי צו ממליך זיין דעם באשעפער מיט דעת, דארף מען האבן אורו של משיח.

אזוי אויך ראש השנה דער טאג פון מלוכה דאוועט מען אויף דעת: "וקרב פזורינו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ", דאס איז א תפילה אויפן דעת וואס איז איז נישט געווען ווי עס דארף צו זיין, וואס האט גורם געווען ניצוצין הקדושים זאלן ווערן פארפאלן. בעט מען עס זאל זיין: "וידע האדם וגו'" ווי עס דארף צו זיין.

אידישע קינדער בעטן זיך, עס זאל נתגלה ווערן דער כח פון מדת הרחמים, וואס דער אויבערשטער האט אנטפלעקט אין די דאזיגע טעג אן אומזיסטע רחמנות, אפילו אויב מען איז נישט ווערד און פאסיג צו דעם. מיר זאלן זוכה זיין עס זאל אונז שיינען דער אורו של משיח, מיר זאלן פארשטיין אז ווי מער מיר וועלן אויסטון אונזער אייגענע דעת און זיך צוהערן נאר צום דעת פון חכמים, אלץ מער וועלן מיר האבן א לעבן; ווי דער פסוק זאגט: "ואתם הדבקים בהוי'ה אלהיכם חיים כולכם היום". מיר זאלן זוכה זיין צו

זעהן דעם בנין בית המקדש; ווי חז"ל זאגן: "כל אדם שיש בו **דעה** כאילו נבנה בית המקדש בימיו" (ברכות לג.), מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

פרשת כי תצא

נושא:
חיזוק פאר אן ארבעט׳ס אינגערמאן

די מצוה פון ׳ביומו תתן שכרו׳ - אריינשיינען אין דער וואכענדיגער ארבעט א שבת׳דיגע הארת הרצון אז אלץ וואס איך ארבעט איז ווייל דער אויבערשטער וויל עס האבן צו מתקן זיין די וועלט

פרשת כי תצא

נושא: חיזוק פאר אן ארבעט'ס אינגערמאן

די מצוה פון 'ביומו תתן שכרו' - אריינשיינען אין דער וואכענדיגער א ארבעט שבת'דיגע הארת הרצון אז אלץ וואס איך ארבעט איז וויל דער אויבערשטער וויל עס האבן צו מתקן זיין די וועלט

א. דער ארבעטער לעבט נישט זיין אייגענע לעבן - דערפאר בעט ער זיך ראש השנה צו קענען מסכים זיין בשמחה צו בלייבן דארט וואו דער אויבערשטער האט אים געשטעלט

דער ארבעטער גיבט אוועק דאס לעבן צו ברענגען א שטיקל ברויט אין שטוב | דער היתר זיך מוסר נפש צו זיין | דאס שפלות פון אן ארבעטער וואס מוז אריינקומען אין צייט | די מצוה פון 'ביומו תתן שכרו' דער סוד פון שבת | ראש השנה וועלט באשטימט די פרנסה פונעם מענטש | צוטרעטן צו ראש השנה מיט א ריכטיגע בליק אויף דער פרנסה פון א גאנץ יאר | מען בעט נישט קיין טוויש, מען בעט א ליכטיגע הסתכלות | חודש אלול דער חודש פון הארת פנים | די כהנים בענטשן די ארבייטער אז זייער ארבעט זאל זיין מיט אויפגעהויבענע הענט | ראש השנה בעט מען זיך: איך זאל פארשטיין אז מיין ארבעט איז 'עבודת הקודש' | ארבייטן פארן יחוד קוב"ה ושכינתיה | דערהערן א ליכטיגקייט אין דער טעגליכער פשוט'ער ארבעט | 'יגיע כפיך' צו גלויבן אין זיין עבודת הקודש

ב. די בזיונות פון ארבעטן ביי יענעם איז אים מזכך, דערנאך באקומט ער זיין געהאלט - דאס איז א בחינה פונעם 'ורצה בנו' פון שבת - דאס הייבט אויף די גאנצע ארבעט

מיר זענען דא צו מברר זיין בירורים | א ליכטיגקייט פון שבת אין די וואכנדיגע טעג | א שבת'דיגער 'דעת' אין עבודת הפרנסה | 'יודעי תרועה', אויפהייבן פון 'יללה' צו 'שמחה' | וועלן דער ארבעטער וועלט באצאלט גייט ער ארויס פונעם 'עבדות' | באצאל אים זיין פארדינט שטיקל ברויט וועט ער האבן א שבת'דיגע ליכטיגקייט | צוקלאפט און דערנידערט פון זיין בעל הבית | דער מענטש וועלט אויסגעגליעט פון די בושות פון זיין ארבעט | האלט הרצון וואס וועלט אויפגעוועקט שבת - 'ורצה בנו'

ג. 'ואליו הוא נושא את נפשו' איינעם היינטיגן וועלט: מען וועלט א קנעכט פאר דער 'סטייל'. דערפאר: 'ביומו תתן שכרו' - גיב זיך אליינס א פלאץ אז עס איז דיר גוט וויאזוי דו ביסט

מען וויל זאכן וואס זענען בכלל נישט אין זיין סטאנדארט פון לעבן | מיר זענען היינט אפן צו דער גאנצער וועלט - אן קיין מנוחת הנפש | נאכלויפן דעם 'סטייל' איז ממש סכנות נפשות ברוחניות | לעב צופרידן אין דיין פלאץ וואו דו ביסט | דער חילוק צווישן אמאל און היינט - לעבן דאס אייגענע לעבן | היינט איז יעדער מענטש א קנעכט פאר יענעם | שיין אריין פארן חבר א ליכטיגקייט - אז אלעס וואס עס טוט זיך יעצט ברענגט די גאולה

נושא: חיזוק פאר אן ארבעט'ס אינגערמאן

א.

דער ארבעטער לעבט נישט זיין אייגענע לעבן - דערפאר בעט ער זיך ראש השנה צו קענען מסכים זיין בשמחה צו בלייבן דארט וואו דער אויבערשטער האט אים געשטעלט

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"לֹא תַעֲשֹׁק שָׂכִיר עָנִי וְאֶבְיוֹן מֵאַחֶיךָ אוֹ מִגֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּאַרְצְךָ בִּשְׁעָרֶיךָ: בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תָבוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ כִּי עָנִי הוּא וְאֵלָיו הוּא נֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ וְלֹא יִקְרָא עָלֶיךָ אֶל הוי'ה וְהָיָה בְךָ חֵטְא"

אין אידישע איבערזעצונג: "דו זאלסט נישט באראבעוועז דיין ארבייטער דער ארימאן, נאר דו זאלסט אים באצאלן זיין שכר נאך אין יענעם טאג, עס זאל נישט אונטערגיין דער זון אנדעם וואס דו האסט אים באצאלט אויף זיין היינטיגע ארבעט. ווייל ער איז אן ארימאן און ער האט זיך מוסר נפש געווען פאר דאס געלט, און אויב וועט ער רופן צום אויבערשטן (פון גרויס וויטאג אז דו האסט אים נישט באצאלט), וועסטו האבן אן עבירה".

דער ארבעטער גיבט אזוינק דאס לעבן צו ברענגען א שטיקל ברויט אין שטוב

ברענגט רש"י די ווערטער פון חז"ל: **"ואליו הוא נושא את נפשו - אל השכר הזה הוא נושא את נפשו למות, עולה בכבש ונתלה באילן"** - ער האט זיך מוסר נפש געווען פאר דאס געלט, מיט דעם וואס ער האט געטון אן ארבעט וואס האט אין זיך א ריזיקע פון שטארבן. ער איז געווען גרייט זיך איינצושטעלן דאס לעבן, ווייל ער מיט זיינע קינדער זענען שוין סייווי געווען אין א לעבנס געפאר, אויס מורא צו שטארבן פון הונגער. דערפאר טאר מען זיך נישט שפילן מיט זיין באצאלונג, און נישט פארשפעטיגן אפילו מיט איין מינוט נאכן זון אונטערגאנג.

דער היתר זיך מוסר נפש צו זיין

עס איז פארהאן אן אריכות אין די **ספרים הקדושים** צו מסביר זיין דעם היתר ווי אזוי אן ארבייטער מעג זיך מוסר נפש זיין, און טון אן ארבעט וואס האט אין זיך א ריזיקע פון שטארבן, מיר ווייסן דאך אז די תורה זאגט (דברים ד טו): "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם".

דאס שפלות פון אן ארבעטער וואס מוז אריינקומען אין צייט

די דאזיגע מצוה איז געזאגט געווארן נאר אויף א 'שכיר' און נישט אויף א 'קבלן'. א 'שכיר' מיינט איינער וואס איז פארדינגען פארן בעל הבית, ער איז אונטער אים און אנגעוויזן אויף אים. א 'קבלן' מיינט איינער וואס שרייבט אונטער א קאנטראקט מיטן בעל הבית און ארבעט אויף זיינע אייגענע טערמינען. דער עיקר מצוה איז אויף א שכיר, וואס א שכיר האט א מורא'דיג שפלות - אז ער איז אנגעהאנגען אינעם בעל הבית.

די מצוה פון 'ביומו תתן שכרו' דער סוד פון שבת

דער הייליגער אריז"ל אין ספר הליקוטים איז מגלה סודות התורה אין דער מצוה: **"ביומו ת'תן ש'כרו"** איז ראשי תיבות **"שבת"**, און ער רעדט ארום אפאר רמזים דארטן. די ספרים הקדושים זענען פארנומען צו מסביר זיין וואס דער אר"י הקדוש האט געמיינט מיט דעם. עס ווערט דאך שווער, ווייל אויב עפעס - איז די דאזיגע מצוה גאר פארקערט ווי שבת, ווייל שבת טאר מען דאך נישט ארבעטן און מען טאר נישט באצאלן, אויב אזוי פארוואס דוקא אין דעם פסוק ווערט מרומז שבת. [די ווערטער פונעם הייליגן אריז"ל וועט שפעטער ערקלערט ווערן בעזרת השם יתברך].

ראש השנה ווערט באשטימט די פרנסה פונעם מענטש

מיר שטייען אין חודש אלול און מען גרייט זיך אויף ראש השנה דער יום המלוכה. חז"ל זאגן אונז (ביצה טז א): **"כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה"**, די גאנצע פרנסה פונעם מענטש ווערט באשטימט אום ראש השנה, איז די גמרא ווייטער ממשיך: **"אמר ר' אבהו מאי קראה** (תהלים פא ד) **'תקעו בחדש שופר בכסא ליום חגנו', איזהו חג שהחודש מתכסה בו הוי אומר זה ראש השנה וכתיב** (שם פסוק ה) **'כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב', מאי משמע דהאי חק לישנא דמזוני הוא, דכתיב** (בראשית מז כב) **ואכלו את חקם אשר נתן להם פרעה"** - מען לערנט עס ארויס פונעם פסוק וואס איז געזאגט געווארן אויף ראש השנה, 'כי חק לישראל הוא', און פרנסה ווערט אנגערופן 'חק' וואס דאס מיינט 'א באשטימטע' פארציע, קומט אויס אז דער פסוק זאגט דא, אז אין דעם יום טוב פון ראש השנה באשטימט מען די פרנסה פונעם איד.

צוטרעטן צו ראש השנה מיט א ריכטיגע בליק אויף דער פרנסה פון א גאנץ יאר

וועט מען לערנט אונזער פרשה הייבט מען צו פארשטיין דעם שווערן יאר פון פרנסה וואס איז אסאך מאל אומדערטרעגליך - אויף אזוי ווייט אז אפילו די תורה זאגט אז צומאל דארף מען זיך מוסר נפש זיין אהיים צו ברענגען ברויט אין שטוב. איז דאך די איצטיגע צייט - וועט מיר האלטן בעפאר ראש השנה, וואס דעמאלט באשטימט דער אויבערשטער דעם יערליכן בודזשעט פאר יעדן נברא, 'ותחתוך קצבה לכל בריותיך' - די פאסיגסטע צייט אריינצוקלערן אינעם פנימיות פון דער פרנסה פון א איד, און אויף וואס בעט מען ראש השנה.

מען בעט נישט קיין טוויש, מען בעט א ליכטיגע הסתכלות

מיר האבן שוין אסאך געהערט אז א יונגער מענטש, א בחור אדער אינגערמאן, וועט עס קומט ראש השנה בעט ער פונעם אויבערשטן עס זאל זיין דאס יאר גרויסע ענדערונגען. ער בעט א גאנצן צייט צו לעבן אין אן אנדערער פלאץ מיט אנדערע אומשטענדן פון דאס וואס ער געפונט זיך יעצט. אבער וועט

ער ווערט עלטער און באקומט אביסעלע 'חכמת חיים', הערט ער אויף צו בעטן עס זאל זיך טוישן, ער הייבט אן צו פארשטיין אז דער אויבערשטער האט אים געלייגט אין דעם פלאץ מיט אזעלכע אומשטענדן - ווייל אויף אזא אופן דינט ער דעם אויבערשטן און ער איז מגלה זיין כבוד אויפן בעסטן אופן! אויב אזוי, אויף וואס בעט ער יא? דער מענטש בעט מיט רחמים ותחנונים פאר אביסעלע הארת פנים צו יעדע געלעגנהייט, עס זאל אים זיין ליכטיג, צו לעבן מיט אמונה אין דעם פלאץ אוואו ער שטייט, צו זעהן פון דארטן דעם אויבערשטן און רופן צו אים.

חודש אלול דער חודש פון הארת פנים

ווי דער הייליגער **בעל התניא** נבג"מ זאגט אינעם באקאנטן מאמר פון **'מלך בשדה'**, וואו ער שרייבט דעם משל פונעם קעניג וואס א גאנץ יאר איז זייער שווער אנצוקומען צו אים, אבער ער האט איין חודש וואס ער שפאצירט זיך אין פעלד און יעדער קען צוגיין צו אים. אט אזוי איז חודש אלול, וואס דער אויבערשטער כביכול איז אין פעלד, אין דער איד גייט ארויס זיך צו טרעפן כביכול מיטן אויבערשטן. זאגט ער דארטן פשט אין פסוק: **"יאר הוי'ה פניו אליך"**, דאס איז די הארה פון די דרייצן מידות של רחמים וואס ווערט אריינגעשיינט 'פנים בפנים', פון זיין פנימיות צו אונזער פנימיות, עס שיינט אריין דעם גילוי פון זיין פנימיות'דיגער רצון צום איד, און אזוי דערוועקט זיך דער פנימיות הרצון פונעם איד צו וועלן נאר איין זאך - דביקות צום אויבערשטן בלב ונפש פון טיפענישן פון הארצן מיט מסירת נפש. און דער בעל התניא איז ממשיך: "אט די דאזיגע הארה שטאמט פון דער ערשטער מדה פון די דרייצן מידות, וואס דאס איז 'אל' (ה' אל רחום וחנון וגו'. די צוויי מאל ה' - רעכנט מען נישט אריין אין די דרייצן), און דער שם 'אל' איז דער שם פון הארת פנים, ווי עס שטייט (תהילים קיח): "אל הוי'ה ויאר לנו". על כל פנים, עס קומט ארויס פון זיינע ווערטער אז דער עיקר עבודה אין די דאזיגע טעג איז צו בעטן אויף הארת פנים.

די כהנים בענטשן די ארבייטער אז זייער ארבעט זאל זיין מיט אויפגעהויבענע הענט

דאס איז די הארת הרצון וואס מען באקומט יעדן טאג ביי ברכת כהנים (אין ארץ ישראל), ווען די כהנים זאגן: **"יאר הוי'ה פניו אליך"**, זיי שפרייטן אויס די הענט, וואס דער עיקר ארבעט וואס א מענטש טוט איז מיט די הענט, און זיי האבן אינזין די ארבייטער אין פעלד; ווי די גמרא זאגט **'עם שבשדות'**. ווייל זיי שיינען אריין הארת הרצון אין די ארבייטער וואס ארבעטן מיט מסירת נפש, **ביגיעת 'כפים'**, אז זיי זאלן דערהערן אז זייער ארבעט איז לרצונו, מיט ליבשאפט, פאר דער תכלית פון כבוד שמים. דאס מיינט **'נשיאת כפים'**, זיי הייבן אויף די 'כפים' פון אידן, זיי שיינען אריין פארן איד א ליכטיגקייט אין זיין ארבעט, מיט זייער עבודה אין בית המקדש הייבן זיי אויף אלע עבודות וואס אידן ארבעטן פאר פרנסה סיי ווי אימער.

ראש השנה בעט מען זיך: איך זאל פארשטיין אז מיין ארבעט איז 'עבודת הקודש'

דאס איז וואס א איד מיט אביסל חכמת חיים בעט זיך אין די דאזיגע טעג. ער בעט נישט אויף קיין שום דראסטישע ענדערונג אין זיין לעבן, ווייל ער גלויבט מיט אמונה שלימה אינעם חשיבות פון זיין ארבעט - זיין ארבעט איז 'עבודת הקודש', ער איז זיך מוסר נפש פארן אויבערשטן, און זיין ארבעט איז באווילליגט פארן אויבערשטן. ער בעט זיך ביים אויבערשטן אז ער זאל זוכה זיין צו דער 'הארת הרצון' ביי זיין ארבעט, צו לעבן מיט דער אהבה און ליכטיגקייט פון די דרייצן מידות פון רחמים 'פנים בפנים', עס

זאל ווערן אויפגעוועקט ביי אים זיין פנימיות הרצון צו לעבן מיט א דביקות בלב ונפש מעומקא דליבא מיט מסירת נפש.

ארבייטן פארן יחוד קוב"ה ושכינתיה

א איד ווייסט און גלויבט אז די ארבעט וואס ער טוט פאר פרנסה איז עבודת השם כפשוטו, ביי יעדע איינע פון זיינע איבערגייעכצער וואס דער אויבערשטער דרייט אים דארט אריין, פארשטייט ער די דאזיגע נקודה, אז דער פלאץ אוואו דער אויבערשטער האט אים אוועקגעשטעלט, דאס איז עבודת השם. דאס איז דער סוד וואס חז"ל זאגן (מדרש תלפיות ערך חנוך) **"חנוך תופר מנעלים ועל כל תפירה ותפירה היה מייחד קודשא בריך הוא ושכינתיה"**, חנוך איז געווען א שוסטער, און יעדעס מאל וואס ער האט אריינגעצויגן דעם פאדים אינעם שיך האט ער געמאכט א יחוד צווישן קוב"ה מיט דער שכינה. דאס איז ויבאלד ער האט פארשטאנען אז ארבעטן אויף פרנסה איז פארן אויבערשטנ'ס וועגן, פארן יחוד קוב"ה ושכינתיה. דאס איז דער סוד וואס חז"ל זאגן (ברכות סג.): **"כל המשתף שם שמים בצערו כופלין לו פרנסתו"** - ווער עס גלויבט אז זיין צער איז דעם אויבערשטן'ס צער, דאפלט מען אים זיין פרנסה. דאס מיינט מען נישט נאר די גשמיות'דיגע פרנסה - אסאך געלט, נאר דאס מיינט די רוחניות'דיגע פרנסה - ער זאל האבן אביסל השגות אלקות צו פארשטיין ווי חשוב זיין ארבעט איז פארן אויבערשטן.

דערהערן א ליכטיגקייט אין דער טעגליכער פשוט'ער ארבעט

אידישע קינדער יעדער אין זיין פלאץ, סיי וואס ער טוט פאר "עבודת פרנסה = עבודת השם", סיי דער מלמד, רב און מגיד שיעור, סיי דער וואס באשעפטיגט זיך מיט תשמישי קדושה, און סיי דער וואס זיין ארבעט קוקט אויס א ווי וואכענדיגע פשוט'ע ארבעט - יעדער איינער אין זיין פלאץ, דורכן זיך פירן ווי אן ערליכער פשוט'ער איד, וואס היט זיך די אויגן און מחשבה, קען ער זוכה זיין צו פארשטיין אז אלעס וואס ער טוט ביי זיין ארבעט איז 'עבודת הקודש'. קיינער באקומט נישט קיין גאלדן שטיקל האנט פון הימל, יעדער דארף זיך מוטשען צו לייגן ברויט אויפן טיש, יעדער לויט זיין שורש נשמה, איינער דארף ארבעטן פיזיש - אנשטרענגען זיינע הענט אדער פוס, און א צווייטער דארף ארבעטן גייסטיש - אנשטרענגען זיין מח, אא"וו. אפילו דער גדול בישראל האט זיך אסאך געמוטשעט אויפן וועג צו ווערן א גדול.

'יגיע כפיך' צו גלויבן אין זיין עבודת הקודש

דער פסוק זאגט (תהילים קכח ב): **"יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך"**. פשוט פשט רעדט דער פסוק דא צום מענטש וואס ארבייט שווער אין פשוט'ע ארבעט; ווי דער רמב"ם (הלכות ת"ת פ"ג ה"י"א[פו]) שרייבט די גרויסע מעלה פון דער וואס איז זיך מפרנס פון זיין אייגענע ארבעט, אז מיט דעם איז ער זוכה צו אלע כבוד און גוטס אויף דער וועלט און אויף יענער וועלט. אבער נאך אונזערע וועלט א מענטש נאך אן הסתכלות אין 'יגיע כפיך'. פונקט ווי וועלט א מענטש שלעפט שווערע פושקעס, דאן מוטשעט ער אויס זיינע הענט - יגיעת כפים, פונקט אזוי איז די שווערע עבודה צו פארשטיין און גלויבן אין דער ארבעט וואס דער אויבערשטער האט אים געגעבן אז דאס איז עבודת הקודש לטובה ולברכה.

פו. רמב"ם (שם) "מעלה גדולה היא למי שהוא מתפרנס ממעשה ידיו, ומידת חסידים הראשונים היא, ובזה זוכה לכל כבוד וטובה שבעולם הזה ולעולם הבא, שנאמר יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה, וטוב לך לעולם הבא שכולו טוב".

אויף דעם דארף מען 'יגיעת כפים', צו הארעווען אויף אביסל אמונה, צו גלויבן אז זיין ארבעט און אלעס וואס דרייט זיך ארום דעם און צוליב דעם, איז אלעס פארן אויבערשטנ'ס כבוד, און צו מאכן בירורים אין דער רוחניות'דיגער וועלט.

ב.

די בזיונות פון ארבעטן ביי יענעם איז אים מזכך, דערנאך באקומט ער זיין געהאלט - דאס איז א בחינה פונעם 'ורצה בנו' פון שבת - דאס הייבט אויף די גאנצע ארבעט

מיר זענען דא צו מברר זיין בירורים

נאך דער הקדמה הייבט אן דער מענטש צו פארשטיין וואס דאס מיינט אז אונזער ארבעט איז צו מברר זיין בירורים פון די ניצוצות הקדושות וואס זענען אריינגעפאלן אין דער בחינה פון 'עבדות', עס איז אראפ געפאלן פון דער בחינה פון 'שבת' (אצילות) צו דער בחינה פון 'חול' (בי"ע). די ארבעט וואס א מענטש האט אין די וואכנדיגע טעג איז צו ארויסגיין פון 'עבדות', ארויס נעמען די 'קדושה' פון דער 'טומאה', פון 'גלות מצרים' צו 'חירות עולם'. א איד נעמט כסדר ארויס ביזת מצרים און ביזת הים, דאס מיינט אז ער הייבט אן צו פארשטיין אז זיין ארבעט איז פארן אויבערשטנ'ס וועגן, ער גייט ארויס פון מצרים - גלות הדעת, דורכדעם וואס זיין דעת איז שוין מער נישט אין גלות - צו טראכטן אז זיין ארבעט איז א שטראף און א דערווייטערונג פון אויבערשטן. ער גייט ארויס פון 'עבדות' און 'חול', צו אנקומען זיין ארבעט אלס א גשמיות'דיגע זאך, צו 'חירות' און 'שבת' - צו פארשטיין אט די דאזיגע ליכטיגקייט.

א ליכטיגקייט פון שבת אין די וואכנדיגע טעג

מיר האבן שוין אסאך פארברייטערט אין ספר 'יחוד השבת', אויף דעם וואס מען זאגט יעדן טאג 'היום יום ראשון בשבת', 'היום יום שני בשבת', אא"וו, אז מיט דעם הייבט מען אויף די וואכנדיגע טעג צו דער הייליגקייט פון שבת. אויך וועט ארום געדעט וועגן דעם דין פון 'מהלך במדבר', א מענטש וואס איז פארלוירן אין מדבר און ער ווייסט נישט ווען איז שבת, דארף ער יעדן טאג חושש זיין אז עס איז שבת, און איין טאג אינמיטן וואך (א מחלוקת פונקטליך ווען) זאל ער מאכן קידוש און הבדלה. האבן מיר ערקלערט אז דאס איז נישט נאר כדי ער זאל נישט פארגעסן פונעם שבת, דערפאר האט מען אים געגעבן עפעס א טאג ער זאל געדענקען און סימבאליזירן דעם שבת - נאר ווייל באמת קען מען ממשיך זיין די קדושה פון שבת אויף א גאנצע וואך, און בפרט אין פאל וואס ער געפונט זיך אויסגעטון פון דער וועלט - ער ווייסט נישט וועלכע טאג איז היינט, האט ער טאקע יעדן טאג אן התנוצצות פון שבת קודש.

א שבת'דיגער 'דעת' אין עבודת הפרנסה

מיט דעם וואס דער מענטש שיינט אריין דעם שבת אין די וואכנדיגע טעג, וועט ער זאגט אינדערפרי: 'היום יום אחד בשבת', מיט דעם ברענגט ער אריין דעת אויפצוהייבן זיין וואכנדיגע ארבעט, צו דער בחינה פון שבת קודש. ער פארשטייט אז ער ארבעט פארן אויבערשטן, דאן וועט ביי אים ממש: "שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ", אז ער זעהט נישט זיין ארבעט אלעס א מוטשעניש, נאר ער האט דעם ריכטיגן דעת וואס דאס איז די בחינה פון שבת. ווי די גמרא זאגט אז דער אויבערשטער האט געשיקט משה צו די אידן זיי צו

געבן דעת אז ער גיבט זיי א מתנה - שבת. "מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, אני מבקש ליתנה לישראל, לך **והודיעם**".

'יודעי תרועה', אויפהייבן פון 'יללה' צו 'שמחה'

דא ליגט אויך באהאלטן דער סוד פון ראש השנה, צו אויפהייבן דעם דעת, דורך "יודעי תרועה" (תהילים פט טז); ווי דער הייליגער **חתם סופר** איז מסביר (דרשות ר"ה דרוש י"ז תקצ"ה): "בלאזן שופר האט אין זיך צוויי קעגענזייטיגע כוחות, פון איין זייט קלאגן, און פון דער אנדערער זייט שאלן פון פרייד, און מען דארף וויסן וויאזוי צו בלאזן און זיין 'יודעי תרועה', צו קענען אונטערשיידן צווישן די צוויי תרועה'ס". מען קען זאגן אז 'יודעי תרועה' מיינט, איבער דרייען די 'יללה' די קלאגעריי פון 'עבדות', צו 'שמחה' און 'חירות', דורכן אויפהייבן דעם דעת, צו מאכן פון 'תרועה' זאל ווערן 'דעת'.

זוען דער ארבעטער זוערט באצאלט גייט ער ארויס פונעם 'עבדות'

אין **לקוטי הלכות** (הלכות שכירות פועלים), איז ער מסביר מיט א גרויס אריכות, אז מיט דער מצוה פון 'ביומו תתן שכרו' הייבט מען אויף דעם ארבייטער פון זיין עבדות, וואס ער האט זיך מוסר נפש געווען אויף א שטיקל ברויט, און אויב גיבט מען אים געלט יענעם טאג, דאן גייט ער אהיים און ער עסט א שטיקל ברויט, וואס דורכן עסן קומט אראפ אן הארת הרצון, ווי עס שטייט אין ל"מ[פז], עס עפנט זיך אים אזא ליכטיגקייט צו פארשטיין אז דאס וואס ער האט היינט געארבעט אזוי שווער איז פארן אויבערשטן'ס וועגן. ער עסט דאס ברויט און בענטש ערליך: **'ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד'**. ער גלויבט באמת אז זיין פרנסה איז פונעם אויבערשטן, און דאס וואס ער דארף ארבעטן איז נאר פאר עבודת השם, אויפצוהייבן די גאנצע בריאה צום אויבערשטן.

באצאל אים זיין פארדינט שטיקל ברויט וועט ער האבן א שבת'דיגע ליכטיגקייט

מיט דעם פארשטייט מען אזוי ליכטיג דעם סוד וואס דער הייליגער אריז"ל האט מגלה געווען: "ב'יומו ת'תן ש'כרו" איז ר"ת שבת. ווייל מיט דער מצוה טוט מען אריינשיינען א שבת'דיג הסתכלות צו דער וואכנדיגער פרנסה. דער איד הייבט זיך אויף, ער קוקט אן ליכטיג זיין ארבעט, ער גלויבט אז ער טוט מיט דעם מאכן א גרויסן נחת רוח פארן אויבערשטן.

צוקלאפט און דערנידערט פון זיין בעל הבית

דאס איז ביי יעדן איינעם וואס שפירט אויף זיינע ביינער דאס שפלות און חרפה ווען ער ארבעט ביי א צווייטן און ער איז אנגעווויזן אויף יענעם, וואס דאס איז דוקא ביי א 'שכיר' און נישט ביי א 'קבלן'. ווייל א 'קבלן', וויפיל ער מוטשעט זיך פאר פרנסה - פונדעסטוועגן פארמאגט ער פארט א מציאות פאר זיך אליין, אבער א 'שכיר' וואס ארבעט ביי יענעם, אפילו אויב אין זיין פרייע צייט שפירט ער זיך פריי, ער האט זיין אייגענעם דעת, אבער דאך - בשעת ער ארבייט אונטער זיין בעל הבית איז ער ווי א קנעכט וואס **'דעת אחרת מקנה אותו'**, ער איז אונטערגעווארפן אונטערן דעת פון א צווייטן.

פז. ל"מ (בתרא ז אות י) וְעַל יְדֵי כְּלָלִיּוּת בֶּן וְתַלְמִיד; עַל יְדֵי זֶה מִי שֶׁהוּא אִישׁ חַיִל וְאֵינוֹ הַהֶפֶךְ (שֶׁקּוֹרִין: רֹעֵ מַזָל, שְׁלֵימַזָל), הוּא יָכוֹל לְקַבֵּל בְּעֵת הָאֲכִילָה הֶאָרַת הָרָצוֹן, דְּהַיְנוּ שֶׁיָּאִיר לוֹ הָרָצוֹן בְּעֵת הָאֲכִילָה, וְיִסְתּוֹקֵק וְיִכָּסֵף מְאֹד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בָּרָצוֹן מָפְקָע, בְּלִי שׁוּם יְדִיעָה, שֶׁלֹּא יֵדַע כְּלָל מָה הוּא רוֹצֶה. וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קמ"ה): "וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ". בְּעִתּוֹ זֶה בְּחִינַת הֶאָרַת הָרָצוֹן הַנַּ"ל,

דער מענטש וזערט אויסגעגליעט פון די בושות פון זיין ארבעט

אלעמאל איז שפלות לויט וואס אנדערע מענטשן טראכטן אויף אים; ווי מען קען זעהן בחוש אסאך מאל ערליכע אידן וואס עס גייט אריבער אויף זיי גאר שווערע זאכן, אבער זיי ברעכן זיך נישט בכלל, וויבאלד אין זייער קאפ איז נישט פארהאן קיין פלאץ צו טראכטן וואס אנדערע מענטשן זאגן אויף אים, זייער דעת איז מחובר נאר מיטן אויבערשטן - און דארטן איז אים גוט און ליכטיג. אבער וען א מענטש ארבייט אונטער א צווייטן, גייט אריבער אויף אים גאר א גרויס שפלות, בפרט אויב זיין וויב און קינדער שעמען זיך מיט דעם וואס ער ארבייט דארטן, יעדער וויסט פון וואס מען רעדט, עס איז נישט כדאי דאס צו פארבריטערן צוליב 'כבודן של ישראל'. וויפיל מענטשן וועלן פארקלעמט פון גרויס בושה און חרפה, די אלע זיכוכים און בירורים וואס גייען אריבער אויפן מענטש צוליב זיין פרנסה.

הארת הרצון וואס וזערט אויפגעוועקט שבת - 'זרצה בנו'

אויף דעם קומט די תורה און באפעלט: **"ביומו תתן שכרו"**. וואס דורכדעם איז מען זוכה צו הארת הרצון. און דער עיקר התעלות איז טאקע דורכן כח פון קדושת השבת; ווי די ראשי תיבות ב'יומו ת'תן ש'כרו. דאס איז די אמונה וואס א איד באקט אריין אין זיך און אין זיין משפחה ביי דער שבת'דיגער סעודה. ער שטייט העכער פון דער גאנצער בריאה און זאגט עדות אז דער אויבערשטער האט באשאפן די גאנצע וועלט אין זעקס טעג. דאס איז די הארת הרצון וואס ווערט אויפגעווועקט דורכן עסן פון קדושת השבת. וועו דער איד רופט אויס: **'זרצה בנו', 'באהבה וברצון הנחלתנו'** און ער גלויבט אז דער אויבערשטער זאגט: 'איך וויל דיר', מיט דעם הייבט ער אויף אלעס וואס ער האט געטון דורכאויס די וואך. ער האט דעם כח נישט נאר צו אויפהייבן זיך אליינס, נאר אויך צו אריינשיינען פאר זיין חבר ער זאל באקומען דעם העכערן דעת, נישט צו קוקן אויפן לעבן מיט גשמיות'דיגע אויגן, נאר דערהערן אין אלעם דעם כבוד פארן אויבערשטן.

ג.

'ואליו הוא נושא את נפשו' אינעם היינטיגן וועלט: מען ווערט א קנעכט פאר דער 'סטייל'. דערפאר: 'ביומו תתן שכרו' - גיב זיך אליינס א פלאץ אז עס איז דיר גוט וויאזוי דו ביסט

מען וזיל זאכן וזאס זענען בכלל נישט אין זיין סטאנדארט פון לעבן

וויפיל קען מען זיך מחזק זיין מיט דעם אין אונזער דור, וועו פון איין זייט זעהן מיר אזעלכע ענדערונגען און פארבעסערונגען אין דער פארגעשריטענער וועלט וואס האלט זיך אין איין מאדערניזירן, עס האלטן אין איין צוקומען באקוועמליכקייטן וואס מען האט אפילו נישט גע'חלום'ט פון דעם. אבער פון דער צווייטער זייט, דוקא וועגן דעם, האלטן אין איין גרעסער וועלט

פשוט נישט געהאט קיין אנדערע השגות. היינט אבער, גייט אריין אין יעדע אידישע שטוב - דירעקט אדער אומדירעקט - הונדערטער און טויזענטער בילדער פון נייע סארט קליידער/מעבל/שפילצייג/עסן אא"וו, די ליסטע ענדיגט זיך נישט. פארשטייט זיך אז מען רעדט נאר פון כשר'ע זאכן, חס ושלום נישט קיין זאכן וואס האט אויף זיך א שמעק פון די דריי הארבע עבירות. אבער פונדעסטוועגן דאך איז די דרויסנדיגע וועלט אפן פאר יעדן מיטן פולסטן קראפט, עס ברענגט פאר יעדן שוועכן נסיונות פון קנאה און לא תחמוד, צו גלוסטן אלעס וואס מען זעהט, און האבן אזעלכע שטארקע רצונות צו גשמיות. דאס מאכט דעם מענטש אזוי שפל ער שפירט ווי ער האט א ריזיגן לאָך וואס ווערט נאר גרעסער פון טאג צו טאג, פון אזויפיל זאכן וואס ער האט געזעהן און ער גלוסט דערצו.

נאכלויפן דעם 'סטייל' איז ממש סכנות נפשות ברוחניות

דאס אלעס איז גורם אז דער מענטש וויל אזוי שטארק און גלוסט אָן א שיעור ביז ער שפירט אז ער קען מער נישט שטיין אין דעם, הייבט ער אן זיך צו מפקיר זיין און טון משוגע'נע זאכן צוליב דאס געיעג אנצופילן דעם ענדלאזן לאָך, אבער אָן ערפאלג, ביז עס קומט צו א מצב וואס די תורה איז מעיד: **"ואליו הוא נושא את נפשו"** - דער מענטש גייט אריין אין סכנות נפשות 'ברוחניות', זיין בלוט ווערט פארגאסן פון גרויס בושה און בזיונות ווען ער גיבט זיך א קוק אָן און זעהט אין וואספארא בלאטע ער זינקט. אויף דעם דארף מען האבן 'דעת דקדושה', צו ארויסגיין פון דער קנעכשאפט וואס ער איז פארשקלאפט אונטערן מאדע-רעזשים.

לעב צופריידן אין דיין פלאץ וואו דו ביסט

דערפאר זאגט די תורה: **"ביומו תתן שכרו"**, שטעל זיך אפ, נאך אינעם זעלבן טאג, באקום אביסעלע הארת הרצון, דערמאן זיך אז דער אויבערשטער האט דיר געלייגט אין דעם פלאץ אוואו דו שטייסט ווייל דארטן ביסטו מגלה זיין כבוד, הער אויף צו גלוסטן און זוכן עפעס אנדערש, הייב אן צו קוקן ליכטיג און שבת'דיג אויף דיין פלאץ אוואו דו שטייסט.

דער חילוק צווישן אמאל אזן היינט – לעבן דאס אייגענע לעבן

ווער עס פארשטייט, ווייסט ווי שטארק איז די דאזיגע מצוה פון: **'ביומו תתן שכרו'** - אינעם רוחניות'דיגן זין - ספעציעל פאסיג פאר היינטיגע צייטן. ווייל אמאליגע צייטן האבן מענטשן געדינט דעם אויבערשטן פונקט ווי א 'קבלן', ער האט געטון וואס ער האט געדארפט אן צו ווערן קאנטראלירט דורך אנדערע. אבער היינט ווען א מענטש הערט און זעהט אלע סארט דעות פון אלע סארט מענטשן פון דער גאנצער וועלט כפשוטו, אלע קאנטינענטן זענען פאראייניגט, די לופט, דאס וואסער און טרוקענעניש, אלעס איז פארבינדן גאר שטארק דורך די נייעס.

היינט איז יעדער מענטש א קנעכט פאר יענעם

יעדער מענטש ווערט אן אונטערגעבויגענעם קנעכט צו הערן און ויסן וואס עס טוט זיך אויף דער וועלט, וועלנדיג אדער אומוועלנדיג, אין שטוב און אין גאס. ער שפירט אז ער ווערט אויס מציאות; פונקט ווי יהושע האט געזאגט פאר משה: **"הטל עליהם צרכי ציבור והם כלים מאליהם"** - לייג ארויף אויף אלדד און מידד די לאסט פונעם פאלק, וועלן זיי פון זיך אליינס אויסגיין. אזוי אויך איז דער מענטש וואס טראגט אויף זיך די דאגות פון דער גאנצער וועלט - ער ווערט 'אויס'... ווען א מענטש גייט אין גאס און ער זעהט א צעטל אויף דער ערד, ציטערט ער וויפיל וועט אים דאס קאסטן אויב וועט ער זיך אראפבייגן

און ליינען דאס צעטל. עס וועט אים נישט קאסטן קיין געלט, אבער עס וועט אים קאסטן זיין פרייהייט, און אויך זיין געזונט פון נפש, ער וועט ווערן א קנעכט און א שכיר פארן צווייטן.

שיין ארויין פארן חבר א ליכטיגקייט – אז אלעס וואס עס טוט זיך יעצט ברענגט די גאולה

פון דער אנדערער זייט, אויב איז טאקע יענער א שכיר ביי דיר, ביסטו דאך אויך מחויב מיט דער מצוה פון 'ביומו תתן שכרו'! דו ביסט מחויב צו געבן פאר דיין חבר יעדן טאג הארת הרצון! אי", פון וואו וועסטו דאס האבן אויף צו געבן?! פון אורו של משיח! די ליכטיגקייט פון משיח וואס וועט שוין אט אט אנקומען! ווייל משיח וועט אריינשיינען אט דעם דעת פאר יעדן איד, "ומלאה הארץ דעה אל הוי"ה כמים לים מכסים", דאן וועט זיין **'יום שכולו שבת'**, אלע וועלן שטענדיג לעבן שבת'דיג, מיט אט דעם ליכטיגן דערהער. און אפילו יעצט, קענסטו שוין לעבן מיט דער ליכטיגקייט פון משיח - דורכדעם וואס דו וועסט דערהערן די ליכטיגקייט פון צדיקים - צו פארשטיין אז אלעס וואס קומט יעצט פאר אין דער בריאה איז אן הכנה צו דער גאולה, דער אלף השביעי - יום שכולו שבת, וואס דאן וועט זיין בשלימות 'כל מלאכתך עשויה', נישט נאר בגשמיות נאר אויך ברוחניות; ווי עס שטייט אין **מאור עינים** און **חידושי הרי"ם**, אנצוקוקן די וועלט אביסל העכער, פארשטיין די גרויסע מלוכה פונעם אויבערשטן וואס וועט דורך אונזערע עבודות דא אונטן.

איידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן שטייענדיג אין חודש אלול און מען גרייט זיך אויפן יום המלוכה, מען גרייט זיך צום יום טוב וואס דאן וועט באשטימט די פרנסה פונעם מענטש אויף א גאנץ יאר. בעטן מיר זיך ביים אויבערשטן עס זאל אונז שיינען דער זיבעטער חודש (תשרי), וואס דאס איז דער סוד פון שבת - דער זיבעטער טאג, און פונקט ווי די גאנצע וואך וועט געבענטש דורך שבת - כל ברכאין דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין, אזוי אויך הענגט דאס גאנצע יאר אינעם זיבעטן חודש. באשעפער, גיב אונז דעת, מיר זאלן זיין 'יודעי תרועה', מיר זאלן נישט ווייטן צו דיר א גאנץ ראש השנה מיט א 'יללה' - "גיב מיר! גיב מיר!" (הב הב), נאר מיר זאלן האבן די ליכטיגקייט פון משיח, 'יודעי תרועה' - יבבת מלכא משיחא' (תרגום), צו לעבן מיט השראת השכינה, גלויבן אז מיט אונזער פרנסה מאכט מען יחוד קוב"ה ושכינתיה.

איידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן "ערוב עבדך [שכירך] לטוב, אל יעשקנו זדים", מיר זאלן נישט קוקן אויף זיך און אויף אונזער לעבן מיט גשמיות'דיגע אויגן. "מן המיצר קראתי יה ענני במרחב יה", איך זאל ארויסגיין פון מיין שמאלן קליינעם קאפ - מיצר, און איך זאל זעהן דעם כבוד פון דיין מלוכה ווי גרויס דאס איז.

מען בעט זיך ביים אויבערשטן אין די דאזיגע טעג, ימי הרחמים והרצון, גיב אונז הארת הרצון ארויסצוגיין פון עבדות לחירות, אנצוקומען צו ראש השנה דיר צו קעניגן מיט רצון, 'לעשות רצונך אלקי חפצתי', דיר אנטון דיין קרון - 'כצנה רצון תעטרנו', דיין קרון כביכול איז אונזער רצון.

מיר זאלן זוכה זיין אין די דאזיגע טעג צו לעבן אין דער עבודה, מיר זאלן זוכה זיין עס זאל שוין זיין צמיחת קרן דוד עבדך, מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

פרשת כי תבוא

נושא: דער שליסל צו שמחה - יעצט די רגע

די שמחה ביים
ברענגען ביכורים
אפילו איין פרוכט -
דאס איז א שמחה פון
זיך פרייען מיט אונזער
בחירה וואס איז בלויז
אין איין רגע

פרשת כי תבוא

נושא: דער שליסל צו שמחה - יעצט די רגע

די שמחה ביים ברענגען ביכורים אפילו איין פרוכט - דאס איז א שמחה פון זיך פרייען מיט אונזער בחירה וואס איז בלויז אין איין רגע

א. ביכורים איז א צייט זיך צו פרייען מיט יעדעס ביסל - דורכן כח פון צדיקים

ביכורי"ם און ברכ"ה - אלעס דרייט זיך ארום שמחה | זיך פרייען שטענדיג מיט ליבשאפט צום אויבערשטן | מצוה גדולה להיות בשמחה | דער גרויסער רעש פון שמחה ביים ברענגען ביכורים | 'ושמחת בכל הטוב' - וויאזוי קען מען זיין פרייליך מיט בלויז איין פייג? | בשעת'ן ברענגען ביכורים קען מען זיך עקשן'ען צו פועל'ן א ישועה | נאר מיטן כח פון צדיקים קען מען זיך פרייען מיט 'אביסל' | זיך פרייען מיטן צדיק

ב. 'בחירה' זעט אויס א סתירה צו שמחה, אבער אין'אמת'ן איז דאס גאר די גרעסטע שמחה אז מיר זענען אזוי נאנט צום אויבערשטן אז מיר האבן גאר אזא כח פון בחירה

די שווערקייט ווען מען לעבט מיט דער רגע פון בחירה | ביי דער רגע פון 'בחירה' איז דער אויבערשטער באהאלטן | וויאזוי קען זיך א איד פריייען מיטן עבר - ער איז דאך פארנומען מיטן הוה? | כל העולם כולו גשר צר מאוד | וועז איז דא א פרייע מינוט וואס מען קען זיך פריייען? | די שווערקייט פון זיך פריייען סוף יאר מיטן אנגעפילטן יאר | וואס האב איך פון דעם אז נעכטן האב איך געגעסן - איך בין שוין נאכאמאל הונגעריג?! | וויאזוי קען מען באפעלן אויף שמחה? | ושמחת בכל הטוב - פרי זיך מיטן אויבערשטן אליין! | טאקע ווייל איך בין 'יעצט פארנומען בוחר צו זיין, בין איך פרייליך אז איך בין א 'בעל בחירה' | אונזער שמחה איז נישט פון 'סוקסעס' - נאר אז אונזער מהות איז א שטיק 'כבוד שמים' | אויב האב איך בחירה איז א סימן אז דער אויבערשטער דארף מיר | דער וואס קען נישט זיין פרייליך נאך א דורכפאל - קען אויך נישט זיין פרייליך נאך א סוקסעס | מרוב כל - מיינט אידישקייט, מיט דעם קען יעדער איד זיין פרייליך | פרשת הביכורים אין רוחניות - שמחה פון 'נקודת היהדות' אן קיין רעזולטאטן | פרשת הביכורים אין רוחניות - שמחה פון 'נקודת היהדות' אן קיין רעזולטאטן

ג. לעבן אין הוה איז דער שליסל פון שמחה, ווייל אונזער הוה איז גוט! מיר זענען איינס מימן אויבערשטן

די שמחה מיט 'בחירה' איז בלויז פאר איין קורצע רגע | זיך פריייען מיט א נקודה טובה - די איצטיגע רגע | נאר א איד קען זיין עכט פרייליך | אשרינו! איך בין דעם אויבערשטנ'ס גילוי אין דער וועלט! | יציאת מצרים ברענגט ארויס דער כח פונעם 'הוה' | בני בכורי ישראל - מיר זענען די ביכורים פון אויבערשטן | שמחת חתן וכלה - מען פריידט זיך אז מען וויל איינער דעם אנדערן | ביי 'יחוד' לעבט מען נאר מיט דעם איצטיגן רגע

נושא: דער שליסל צו שמחה - יעצט די רגע

א.

ביכורים איז א צייט זיך צו פרייען מיט יעדעס ביסל - דורכן כח פון צדיקים

מיר האבן געליינט דער וואך אין דער תורה הקדושה די מצוה פון ביכורים:

"וְהָיָה כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוי"ה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה וִירִשְׁתָּהּ וְיָשַׁבְתָּ בָּהּ וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תָּבִיא מֵאַרְצְךָ אֲשֶׁר הוי"ה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ וְשַׂמְתָּ בַטֶּנֶא וְהָלַכְתָּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר הוי"ה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם".

דערנאך שטייט די מצוה פון שמחה וואס א איד דארף אלעמאל זיין פריליך מיט די גוטס וואס דער אויבערשטער גיבט אים, און עס וועקט זיך אויף ספעציעל ביים ברענגען ביכורים: **"וְשָׂמַחְתָּ בְּכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לְךָ הוי"ה אֱלֹהֶיךָ וּלְבֵיתֶךָ אַתָּה וְהַלֵּוִי וְהַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבֶּךָ".**

ביכורי"ם און ברכ"ה – אלעס דרייט זיך ארום שמחה

שפעטער אין דער פרשה, אינמיטן אויסרעכענען די שרעקליכע קללות, שטייט (שם כח מז): **"תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עָבַדְתָּ אֶת הוי"ה אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵבָב מֵרֹב כֹּל"** - אלע קללות קומען צוליב דעם וואס דער מענטש האט זיך נישט געפריידט מיט אלע גוטס וואס דער אויבערשטער האט אים געגעבן. זעהט מען גאר א שטארקע פארבינדונג פון ביכורי"ם און ברכ"ה (ביידע זיינען דאך די זעלבע אותיות) צו שמחה. ברכה קומט צוליב שמחה, וואס דאס איז די תכלית פון מצות ביכורים, און דאס פארקערטע פון ברכה לא עלינו קומט ווען עס הערשט ביים מענטש א פארקערטע שטימונג פון זיך פרייען מיט וואס דער אויבערשטער גיבט.

זיך פרייען שטענדיג מיט ליבשאפט צום אויבערשטן

עס איז באקאנט אז דער **רמב"ם** לערנט ארויס פון אונזער פרשה דעם חיוב וואס יעדער איד האט זיך צו פרייען שטענדיג. מען געפונט דאס אין הלכות שמחת בית השואבה (הל' לולב פ"ח ט"ו), דארט רעדט ער

פח. רמב"ם (שם) השמחה שישמח אדם בעשיית המצווה ובאהבת האל שצווה בהן - עבודה גדולה היא. וכל המונע עצמו משמחה זו, ראוי להיפרע ממנו, שנאמר 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב'... וכן דוד מלך ישראל אמר 'ונקלותי עוד מזאת והייתי שפל בעיני', ואין הגדולה והכבוד אלא לשמוח לפני ה', שנאמר 'והמלך דוד מפזז ומכרכר לפני הוי'ה.

וועגן דער שמחה פון א איד ביי יעדע מצוה, און דאס זענען זיינע ווערטער: "די שמחה וואס דער מענטש פריידט זיך מיטן מקיים זיין מצות און מיט דאס ליבשאפט וואס איז דא צווישן אים מיטן אויבערשטן וואס האט אים באפוילן צו טון די מצוות - דאס איז א גרויסע עבודה, און ווער עס האלט זיך אפ פון דער פריילעכקייט, פאסט זיך אז ער זאל באשטראפט ווערן; ווי עס שטייט **"תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה"**... אויך דוד המלך האט זיך מבזה געווען זיך צו פרייען מיטן אויבערשטן, און עס איז נישט פארהאן קיין גרעסערע גרויסקייט און כבוד ווי זיך צו פרייען מיטן אויבערשטן".

מצוה גדולה להיות בשמחה

עס איז ברייט באקאנט פאר יעדן דאס וואס דער היליגער **אריז"ל** האט געזאגט אויף זיך, אז ער האט זוכה געווען צו אלעס וואס ער האט זוכה געווען נאר דורך שמחה של מצוה. אויך זעהן מיר אין חסיד'ישע ספרים גרויסע הפלגות אין דער מעלה פון שמחה, ווי עס איז באקאנט דער אויסדרוק (ל"מ תנינא כד): "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד", א מענטש דארף זיך שטארקן און דערווייטערן דעם טרויער און ביטערניש מיט אלע כוחות. אלע קרענק וואס א מענטש ווערט קראנק, אלעס קומט נאר פון דאס פארקערטע פון שמחה". אויך שטייט אין אנדערע פלעצער (ל"מ קמא ה): "דורך שמחה קען מען וויסן צי מען האלט פארן גזר דין אדער נאכדעם". און אזוי קען מען טרעפן גאר אסאך ווי צדיקים רעדן אידער די גרויסקייט פון שמחה.

דער גרויסער רעש פון שמחה ביים ברענגען ביכורים

עס איז כדאי צו פארבריייטערן אביסל אידער דעם מהות פון 'שמחה של מצוה'. און בפרט ביי דער מצוה פון ביכורים. יעדער איינער געדענקט דאך אודאי וואס ער האט געלערנט אלס קינד, די שילדערונג פון זיין רבי אין חדר וואס האט אראפגעלייגט וויאזוי עס האט אויסגעקוקט דאס ברענגען ביכורים, אלעס געבויט אויף די משניות און רמב"ם. מען האט געברענגט די ביכורים מיט גרויס פראכט און שיינקייט, א הערליכן געפלאכטענעם קארב, אנגעפילט מיט אלע גוטע און נארהאפטיגע פירות וואס האט אזוי שיין געוואקסן, "דער אקס איז געגאנגען פון פאראוים, זיינע הערנער באדעקט מיט גאלד, מיט א קרוין פון אייבירטן אויף זיין קאפ. דאס פייפערל (חלילי) האט געזינגען פאר זיי, ביז מען איז אנגעקומען נאנט צו ירושלים". דער מענטש מאלט זיך אויס אין זיין קאפ דאס מורא'דיגע התרגשות און מצב וואס האט זיך אפגעטון דארטן, וועו די ארבייטס-לייט פון ירושלים זענען ארויסגעקומען באגריסן די וואס האבן געברענגט די ביכורים, און באגלייט און באזינגען ביז ארויף צום בית המקדש.

'זשמחת בכל הטוב' – וויאזוי קען מען זיין פרייליך מיט בלויז איין פייג?

אבער אויב וועט דער מענטש אפשטעלן פאר אין מינוט די בילדער פון דער גרויסער שמחה וואס לויפן אין זיין קאפ, און ער וועט אריינקלערן אין דער הלכה וואס דער **רמב"ם** פסק'נט (ביכורים פ"ב ה"ג): **"קנה אילן אחד וקרקעו, הרי זה מביא"** - אפילו אויב א מענטש האט געקויפט נאר איין בוים צוזאמען מיטן פעלד ארום, ברענגט ער אויך ביכורים. וועט ער זיך שוין אפשטעלן און טראכטן: "וואס איז פשט דערין?". לאמיר זיך פארשטעלן: א מענטש וואס האט איין פייגנבוים, און ברוך השם דער בוים האט ארויסגעגעבן דעם ערשטן פייג, ער מאכט גלייך א סימן אויף דעם פייג, און וועו עס איז פארטיג נעמט ער דעם איין איינציגע פייג - וואס גייט אריין אין זיין קליינע קעשענע, און מיט דעם גייט ער ארויף קיין ירושלים מיטן גאנצן טראסק פונקט ווי וועו ער וואלט געהאט ריזיגע פעלדער פון הונדערטער ביימער. דא ווערט זייער

שוועריי, ווי קען דער מענטש קומען מיט איין פייג אין דער האנט, און מאכן דערפון אזא גרויסע שמחה, אז ער זאל שטיין אין בית המקדש און זאגן די אלע פסוקים פון דאנק און לויב פארן אויבערשטן און עס זאל זיין אזא חיוב זיך צו פרייען מיט דעם איינעם בוים? די תורה זאגט דאך דערויף: **"ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך הוי'ה אלהיך ולביתך"**, דאדף מען דאך פארשטיין וואס איז די גרויסע שמחה?

בשעת'ן ברענגען ביכורים קען מען זיך עקשנ'ען צו פועל'ן א ישועה

נאכדערצו דאס וואס מען זעהט אין **מדרש תנחומא**[פט] דער וואך, ווי גרויס און חשוב איז די דאזיגע מצוה אפילו וועו מען ברענגט נאר איין פרוכט: "ר' אבהו האט געזאגט אין נאמען פון רבי יוסי בר חנינא, לאמיר זעהן וויפיל עבירות טוען אפ, און וויפיל מצוות טוען אויף, וויפיל האט מען זיך צו פארטיידיגן מיט דעם וואס מען טוט מצות. וועו א מענטש האט צו טון מיט א מענטשליכער קעניג אדער רעגירונג, וויפיל געלט דארף ער שמירן ביז ער קומט אן צום קעניג, און דאן איז נאך אלס א ספק אויב וועט דער קעניג אויספילן זיין באגער. אבער ביים אויבערשטן איז נישט אזוי, נאר דער מענטש גייט אראפ צו זיין פעלד, ער זעהט דארט איין געהענגעל טרויבן געצייטיגט, איין פייג, איין מילגרוים, לייגט ער עס אריין אין א קארב און גייט זיך קיין ירושלים, ער שטעלט זיך אוועק אין עזרה און בעט רחמים אויף זיך, אויף אידן און אויף ארץ ישראל, ווי עס שטייט אין פסוק: **"השקיפה ממעון קדשך** וגו'". און נישט נאר דאס, נאר ער קען שטיין און זאגן: "איך ריר זיך נישט אוועק פון דא, ביז איך ווער געענטפערט היינט".

נאר מיטן כח פון צדיקים קען מען זיך פרייען מיט 'אביסל'

דער תירוץ דערויף איז מסביר דער הייליגער **תפארת שלמה**: "דער מענטש האט זיך טאקע נאר אין קליינע פרוכט, אבער ער קומט צום 'כהן' - דאס מיינט מען די 'צדיקים' פון יעדן דור - און זיי האבן דעם כח אויפצוהייבן אלעס צום אויבערשטן. זיי שיינען אריין פארן מענטש אז אפילו וועו ער האט נאר אביסל, זאל ער זיך קענען פרייען מיט דעם און גלויבן אינעם גרויסן חשיבות, ער זאל שפירן דערין דעם רצון פונעם אויבערשטן צו אים, און דאס וועט אים זעטיגן".

זיך פרייען מיטן צדיק

ער איז מסביר דארט ווייטער: "דאס איז אויך פשט אין פסוק: **"ושמחת בכל הטוב"** - דאס גייט אויך ארויף אויפן 'צדיק', אז דער אויבערשטער האט געהייסן מיר זאלן זיך פרייען און דאנקען און לויבן אויף דעם וואס ער האט אונז געגעבן אזויפיל גוטס, אז מיר האבן אזעלכע צדיקים אין אונזער דור. דער הייליגער חוזה פון לובלין, פון וועו ער האט זיך דערוואוסט פונעם הייליגן בארדיטשובער רב, ביז וועו ער איז נפטר געווארן, גאנצע זעכצן יאר, האט ער יעדן טאג זיך אוועקגעלייגט עקסטער צייט, צו דאנקען און לויבן דעם אויבערשטן אז ער האט אראפגעשיקט אויף דער וועלט אזא גרויסע און הייליגע נשמה ווי דער בארדיטשובער רב זי"ע".

פט. מדרש תנחומא כי תבא - פרק א

א"ר אבהו בשם רבי יוסי בר חנינא בא וראה כמה מתחטאין וכמה יש להן פתחון פה לעושי מצות אדם יש לו עסק אצל מלכות פעמים שהוא נותן כמה ממון עד שמגיעין אותו אצל המלך כיון שהגיע אצל המלך ספק עושה שאלתו ספק לא עושה אבל הקב"ה אינו כן אלא יורד אדם לתוך שדהו ראה אשכול שביכר תאנה שביכרה רמון שביכר מניחו בסל והולך לירושלים ובא ועומד באמצע העזרה ומבקש רחמים על עצמו ועל ישראל ועל ארץ ישראל שנאמר השקיפה ממעון קדשך וגו' ולא עוד אלא שהיה אומר איני זז מכאן עד שתעשה צרכי היום הזה שכתוב אחריו היום הזה ה' אלהיך מצוך לעשות ארשב"ל יצתה בת קול ואמרה לו תזכה לשנה הבאה ותביא כהיום הזה כאדם שהוא נותן פרי חדש לחברו ואומר לו יהי רצון שתשנה ותתן לי לשנה האחרת.

ב.

'בחירה' זעט אויס א סתירה צו שמחה, אבער אינ'אמת'ן איז דאס גאר די גרעסטע שמחה אז מיר זענען אזוי נאנט צום אויבערשטן אז מיר האבן גאר אזא כח פון בחירה

די שוועריקייט זוען מען לעבט מיט דער רגע פון בחירה

אבער נאך די אלע ווערטער, נאך וואס א מענטש ווייסט שוין די גרויסקייט פון שמחה, די הויכקייט פון שמחה, און די וועגן צו שמחה אא"וו. פרעגט זיך דער מענטש: וויאזוי קען איך - א 'בעל בחירה' - האבן פאר איין מינוט שמחה? ווייל מיר ווייסן דאך אז דער סוד פון בחירה איז, צו לעבן נאר מיט דער יעצטיגער רגע. נישט טראכטן פון א מינוט פריער און נישט אויף א מינוט שפעטער. נאר זיך ספראווען מיט דער יעצטיגער רגע, וואס דער מענטש הענגט צווישן הימל און ערד, אויפן פלאץ פון בחירה, וואס דער מענטש שפירט זיך אויפן וואסער, ער מוז יעצט מחליט זיין אזוי צו אזוי, קיינער העלפט אים נישט מחליט זיין, די החלטה ליגט אויסשליסליך אין זיינע הענט.

ביי דער רגע פון 'בחירה' איז דער אויבערשטער באהאלטן

ווי מען רעדט כסדר, אז עס איז דא 'היה' - געווען, 'הוה' - יעצט, 'יהיה' - עס וועט זיין. 'היה' האט אין זיך איינמאל י"ה - דעם אויבערשטנ'ס נאמען, 'יהיה' האט אין זיך צוויי מאל. אבער 'הוה' האט נישט אין זיך דעם אויבערשטנ'ס נאמען. ווייל וען א מענטש קוקט אויף צוריק זעהט ער אז אלעס טוט דער אויבערשטער. וען ער קוקט פאראויס גלויבט ער אז ער ליגט אין דעם אויבערשטנ'ס הענט. אבער וען ער לעבט אין דער סעקונדע פון הוה, וען ער האט פאר זיך עפעס א נסיון און ער דארף באשליסן יא צו טון וואס דער אויבערשטער זאגט אדער נישט, דאן קוקט אים אויס פאר איין רגע אז ער איז איינער אליין, ער קען טון וואס ער וויל, אין יענע רגע איז דער אויבערשטער מורא'דיגע באהאלטן פון אים, והא ראיה, עס ליגט אין זיינע הענט 'יא' אדער 'נישט' צו טון דעם וועלן פונעם אויבערשטן.

וויאזוי קען זיך א איד פרייען מיטן עבר – ער איז דאך פארנומען מיטן הוה?

וען א סוקסעספולער גוי האט געלט און לעבט אין די באקוועמליכקייטן פון דער וועלט, קען ער זיך פרייען מיט דאס גוטס וואס ער האט. ווייל דער אויבערשטער האט אים נישט געגעבן קיין בחירה און נסיון, ער האט אים נאר אנגעווארנט נישט צו חרוב מאכן די בריאה. קומט אויס אז ווילאנג זיין לעבן גייט אים גוט, האט ער נישט קיין שום זארג, ער געפונט זיך נישט אין קיין פארמעסט יעדע רגע. אבער דער איד, וויבאלד ער האט א פרישע פארמעסט יעדע רגע, קען ער זיך נישט פרייען אויף עפעס וואס איז געווען א מינוט צוריק, ווייל וואס העלפט אים אלע גוטע זאכן וואס דער אויבערשטער האט אים געגעבן פאר א מינוט צוריק, אויף צו בייקומען דעם איצטיגן נסיון און בחירה.

כל העזלם כולו גשר צר מאוד

לאמיר זיך פארשטעלן א משל: א מענטש וואס שפאצירט אויף א דינע שטריק וואס ליגט אויסגעצויגן צווישן צוויי הויכע בערג, ער מוז זיין הונדערט פראצענט קאנצענטרירט כדי נישט צו פארלירן זיין

באלאנס, אויב וועט ער פאר איין סעקונדע טראכטן עפעס אנדערש, וועט ער גלייך אראפ טראסקן צום אפגרונד. אזא איינער קען זיך נישט ערלויבן צו זיך פרייען מיט דער פארגאנגענהייט - די טריט וואס ער האט שוין געמאכט, אויך קען ער נישט טראכטן גארנישט אויף וואס עס וועט פאסירן נאך א סעקונדע שפעטער. די קאנצענטראציע מוז זיין הונדערט פראצענט אנגעשטעלט אויף דער איצטיגער סעקונדע און דער איצטיגער טריט, אויב נישט איז ער אין א לעבנס געפאר. פונקט אזוי זעהט אויס דער בעל בחירה. ער שפאצירט שטענדיג אויף גאר א שמאלן בריק - 'גשר צר מאוד', פון ביידע זייטן איז דא טיפע אפגרונדן, אז ער קען זיך נישט קיין סעקונדע אפשטעלן און טראכטן איבערן פארגאנגענהייט און אויפן צוקונפט. ער טראכט נאר וויאזוי לעבט מען איבער דעם איצטיגן נסיון וואו ער שטייט יעצט.

וועמען איז דא א פרייע מינוט וואס מען קען זיך פרייען?

אויב אזוי, ווערט שווער: ווי קען מען פאדערן פון א בעל בחירה זיך צו פרייען? עס קוקט אויס אז זיך פרייען איז נאר פאר דעם מענטש וואס פארנאכלעסיגט דעם איצטיגן עול, ער האט נישט קיין שום זארג, און שטייט נישט פאר קיין שום פארהער אדער פארמעסט, אלעס איז פיין און וואויל, מען דארף גארנישט טון, אלעס איז אראפ פון קאפ. א מענטש וואס האט נישט קיין בחירה, אפילו אויב ער וועט האבן צרות רחמנא ליצלן, קען ער זיך נאך אלץ פרייען, דורכדעם וואס ער וועט אריינקלערן אין די גוטס וואס דער אויבערשטער גיבט אים טראץ זיין צער, ווי גוט איז אים אין אנדערע זאכן. אבער דער בעל בחירה אפילו אויב ער וועט האבן אלעס גוטס, קען ער זיך נאך אלץ נישט פרייען, פון גרויס קאנצענטראציע זיך צו האלטן און נישט אראפפאלן פונעם שטריק, אויסוועלן צווישן גוטס און שלעכטס. אזא איינער האט דען די קאפ און הארץ זיך צו פרייען מיט עפעס וואס איז געווען א מינוט צוריק?!

די שווערקייט פון זיך פרייען סוף יאר מיטן אנגעפילטן יאר

דאס איז אויך פארוואס עס איז אזוי שווער פאר א מענטש זיך צו פרייען יעצט סוף יאר, דאנקען און לויבן דעם אויבערשטן אויף א יאר אנגעפילט מיט אזויפיל גוטס. ער האט דאך באקומען פונעם אויבערשטן אזויפיל גוטס דורכאויס חודש חשון, כסלו, טבת, אא"וו. אבער דער מענטש דאנקט נישט אויף דעם. און נישט ווייל ער פארגעסט פונעם גוטס, ניין! נאר ווייל ער איז א 'בעל בחירה'! עס גייט נישט אריבער קיין מינוט אָן עפעס א פרישע אנגעצויגנקייט און קריגס צושטאנד וואס מען דארף זיך יעצט דרינגענד אפגעבן. ער קען זיך נישט יעצט שטעלן דאנקען אויף אלע גוטס, כאטש וואס ער געדענקט וויפיל גוטס ער האט באקומען.

וואס האב איך פון דעם אז נעכטן האב איך געגעסן – איך בין שוין נאכאמאל הונגעריג?!

עס איז פונקט ווי א מענטש וואס האט שוין א פאָר טעג נישט געגעסן און ער האלט שוין ממש ביים אויסגיין פון הונגער. אויב וועט איינער קומען אים דערמאנען אז פאר דריי וואכן צוריק האט ער געהאט גאר א געשמאקע נארהאפטיגע סעודה, און פאדערן פון אים זיך צו פרייען, דאנקען און לויבן אויף יענע סעודה, וועט ער אוודאי נישט הערן. און נישט ווייל ער געדענקט נישט ווי געשמאק עס איז געווען. ניין! נאר ווייל יעצט שפירט ער פיינפולע שרעקליכע יסורים, ער האלט שוין ביים אויסגיין. ווי קען ער יעצט טראכטן פון א מינוט צוריק אדער א מינוט ארום?!

וויאזוי קען מען באפעלן אויף שמחה?

נאך די אלע הקדמות ווערט דאך מורא'דיג שווער: ווי קען זיין א מצוה אין דער תורה, אז א מענטש זאל ברענגען א פייג, וואס האט שוין ארויסגעשפראצט אפאר חדשים צוריק, פארן קיין ירושלים און זיך פרייען ביזן הימל; **"ושמחת בכל הטוב"**. אודאי איז ער מכיר טובה פארן אויבערשטן אויף אלע גוטס, ער מאכט ערליך א ברכה, און פריידט זיך מיט יעדע פארשריט וואס דער בוים מאכט. אבער זייענדיג א בעל בחירה, ווי קען ער אוועקשטופן זיין זארג און אנגעצויגנקייט נישט אדורכצופאלן מיט בחירה, און זיך פרייען מיט עפעס פון דער פארגאנגענהייט?

ושמחת בכל הטוב - פריי זיך מיטן אויבערשטן אליין!

קומט דער הייליגער **אור החיים הקדוש** און עפנט אויף א נייעם דערהער אינעם גאנצן ענין פון שמחה: **"ושמחת בכל הטוב"** מיינט נישט - זיך צו פרייען מיטן בוים וואס דער אויבערשטער האט דיר געגעבן, נאר דו זאלסט זיך פרייען מיטן אויבערשטן אליינס. ווייל וואס קען דען זיין מער גוט ווי דער אויבערשטער אליינס.

טאקע וויל איך בין יעצט פארנומען בוחר צו זיין, בין איך פריליך אז איך בין א 'בעל בחירה'

נאך זיינע ווערטער, פארשטייט א מענטש דעם גאנצן באגריף פון 'שמחה של מצוה'. די שמחה וואס מען פריידט זיך, איז נישט אויף דעם וואס איך האב פאר א מינוט צוריק בוחר געווען אין גוטס. נאר ווייל 'יעצט' בין איך א 'בעל בחירה'! די עצם זאך אז דער אויבערשטער האט מיר געגעבן א געטליכן כח צו אויסווען פון מיין אייגענעם ווילן צו פאלגן זיין תורה, אויף דעם אליין איז ווערד זיך צו פרייען נאכאנאנד. ווייל דער דאזיגער כח האט נישט קיין שום מלאך און קיין שום שרף, נאר דער איד. **דער אויבערשטער האט געגעבן פארן איד אן אומזיסטע מתנה - מתנת חינם, אז ער איז דבוק צו אים, וואס פון דעם קומט זיין כח הבחירה, א כח וואס נאר דער אויבערשטער פארמאגט** (זעה אין ספר ישראל בחירי באריכות).

אונזער שמחה איז נישט פון 'סוקסעס' - נאר אז אונזער מהות איז א שטיק 'כבוד שמים'

לאמיר דאס קלארער ארויסברענגען: דער מענטש קוקט נישט אויפן באלוין אדער שטראף פון א מינוט נאך דער בחירה. ווייל דאן ווען ער זיך נישט קענען פרייען, ער ווען ווייטער זיין פארכאפט אינעם מלחמה צושטאנד. נאר **"ושמחת בכל הטוב"**, אפגעזען צי ער האט פאר א מינוט צוריק געווינען דעם שלאכט, און אפגעזען צי ער ווען אין א מינוט ארום באקומען א שטראף. ער פריידט זיך מיט עפעס העכער פון דעם, ער פריידט זיך ווייל ער פארשטייט אז זיין גאנצע מהות איז פארן כבוד פון אויבערשטן, אים צו דינען מיטן גאנצן הארץ. און אפילו אויב ער האט חס ושלום נישט געווצט דעם כח הבחירה אויפן גוטן וועג, נאך אלעם, ווייסט ער אז מיט דעם וואס ער האט א 'בחירה', ווערט זיין גאנצע מציאות 'כבוד שמים'.

אויב האב איך בחירה איז א סימן אז דער אויבערשטער דארף מיך

אודאי מוז מען אויסווען אין גוטס, און אויב ח"ו מען האט נישט אויסגעווען אין גוטס ווען מען ווערן באשטראפט, און מען דארף תשובה טון. **אבער די שמחה וואס דער מענטש האט, ווערט נישט שוואכער, ווייל דער אויבערשטער דארף אים נאך אלץ האבן! והא ראיה, ער בעט אים טוה אזוי און אזוי! איך בין פריליך מיט דעם עצם זאך אז איך האב א כח פון בחירה - נאך איידערן קוקן אויף די רעזולטאטן.**

דער וואס קען נישט זיין פרייליך נאך א דזורכפאל – קען אויך נישט זיין פרייליך נאך א סוקסעס

אויב וועט א מענטש פרעגן: וויאזוי קען מען זיך פרייען ווען מען פאלט דורך מיטן כח הבחירה? וועט מען אים ענטפערן: אויך דער וואס פאלט נישט דורך, אויב גייט ער מיט דעם סארט קאפ, קען ער זיך קיינמאל נישט פריען! ווייל אין דער איצטיגער רגע האט ער דאך א פרישע בחירה, וואס אפשר וועט ער נישט שטיין אין דעם. נאר - מוז זיין, אז שמחה איז א טיפע פנימיות'דיגע זאך וואס האט נישט צו טון מיט וואס מען האט יא אדער נישט געטון, נאר מיט דעם וואס מען גלויבט אינעם גרויסן חשיבות אז מען איז א בעל בחירה. און אדרבה, דוקא דורכדעם וואס ער וועט האבן די דאזיגע שמחה, וועט ער אויסוועלן אין גוטס נאכאמאל און נאכאמאל.

מרוב כל – מיינט אידישקייט, מיט דעם קען יעדער איד זיין פרייליך

מיט דעם קען מען פארשטיין וואס עס שטייט שפעטער אין דער פרשה אינמיטן די תוכחה: "**תחת אשר לא עבדת את הוי'ה אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל**" - אז די אלע קללות קומען צוליב דעם וואס מען האט נישט געדינט דעם אויבערשטן מיט שמחה פון אלע גוטס וואס ער האט דיר געגעבן. שטעלט זיך די קשיא: וואס איז מיט א מענטש וואס האט נישט געהאט אזויפיל גוטס, פארוואס ווערט ער באשטראפט? אויב איז שמחה געוואנדן אין געוויסע "גוטס", נו, ווי קען מען פאדערן פון א מענטש אויב ער האט נישט פון יענע גוטס? אבער לויט ווי מען רעדט יעצט פארשטייט מען אז דער אויבערשטער וויל מיר זאלן זיך פריען מיט אונזער אידישקייט, מיט דעם וואס מיר האבן א בחירה, אפגעזען פון וואס מען האט יא אדער נישט געטון. דאס איז שוין יא שייך פאר יעדן איד ממש, און שטענדיג.

פרשת הביכורים אין רוחניות – שמחה פון 'נקודת היהדות' אן קיין רעזולטאטן

מיט דעם עפנט אונז דער אור החיים הקדוש אזא ליכטיגע הסתכלות מיט אזא קלארקייט צו פארשטיין די פרשה ברוחניות. אין גשמיות קען נאך א מענטש פארשטיין די שמחה ווען מען האט פון א פעלד וואס איז פול מיט פירות און עס איז דא וואס צו עסן אויף א גאנץ יאר - און אפילו דער וואס פארמאגט נאר איין בוים און ער עסט יעצט דעם פייג אדער מילגרוים, האט ער דאך יעצט הנאה פון דעם. אבער אין רוחניות שפירט דער מענטש אז אפילו אויב ער האט אוצרות פון גוטס קען ער נישט זיין רואיג מיט דעם קיין איין מינוט, ווייל ער האט יעצט א נסיון, און ווער ווייסט צי ער וועט נישט דורכפאלן. אבער נאך די אלע ווערטער פארשטייט מען אז די אמת'ע שמחה האט גארנישט מיט קיין רעזולטאטן, נאר מיטן עצם נקודת היהדות, אויף דעם איז קיינמאל נישטא קיין שום זארג און פארמעסט, עס איז אנגעפילטע אוצרות מיט גוטס.

ג.

לעבן אין הוה איז דער שליסל פון שמחה, ווייל אונזער הוה איז גוט! מיר זענען איינס מיטן אויבערשטן

די שמחה מיט 'בחירה' איז בלויז פאר איין קורצע רגע

מיט דעם וועלן מיר צוריקגיין צו דאס וואס מען האט געפרעגט, וויאזוי קען מען מאכן אזא גרויסע טראסק פון איינעם וואס ברענגט נאר איין פרוכט? נאר טאקע דאס גיבט צו אז מען זאל בעסער קענען

פארשטיין אונזערע ווערטער איבער דער שמחה פון דער רגע הבחירה. ווייל די בחירה איז אלעמאל אין וויניגער ווי אן אויגנבליק, און אויב הייסט מען פאר א מענטש זיך צו פרייען מיט דעם וואס ער האט א בחירה, ווערט אים שווער, ער ווייסט נישט ווי אזוי מען כאפט דאס אן. וואן איז יענע מינוט וואס ער קען זאגן: "יעצט האב איך א בחירה און איך פריי זיך מיט דעם וואס איך בין מגלה יעצט דעם אויבערשטן'ס כבוד"? אבער נאך וואס דער מענטש לערנט די דאזיגע פרשה און ער זעהט ווי די תורה הייסט זיין פרייליך אפילו מיט איין קליינטשיגע פרוכט, קען מען זיך אויך פרייען מיט דער סעקונדע פון בחירה.

זיך פרייען מיט א נקודה טובה – די איצטיגע רגע

דערפאר האבן צדיקים אזויפיל ארומגערעדט וויפיל מען דארף זיך פרייען מיט א נקודה טובה, זיך פרייען מיט קליניקייטן. ווייל די רגע פון בחירה קוקט אויס פארן מענטש אזוי קליין, ממש פיצל. אבער פארן אויבערשטן איז אט די רגע אזוי גרויס און חשוב, אויף דעם האט ער דאך אראפגעשיקט דעם מענטש אויף דער וועלט, און טאקע אויף דעם אליינס איז כדאי צו ארויפפארן צום בית המקדש און זיך פרייען מיט דעם.

נאר א איד קען זיין עכט פרייליך

יעצט וועט מען פארשטיין, אז דאס וואס מיר האבן פריער געדעדט אז אויבנאויף זעהט אויס ווי נאר דער גוי וואס ער האט נישט קיין בחירה, ער קען זיך פרייען מיט די זאכן וואס ער פארמאגט - אז באמת איז דאס פונקט פארקערט. נאר דער איד וואס האט א בחירה, ער האט מיט וואס זיך צו פרייען אלעמאל, מיט אן אמת'דיגע פנימיות'דיגע שמחה של מצוה. עס איז קיינמאל נישטא קיין טויש דערין, ער איז אלעמאל א שטיק מציאות פון מגלה זיין דעם אויבערשטן'ס כבוד. אבער דער וואס האט נישט קיין בחירה, וואס האט ער זיך צו פרייען פון הוילע פוסטקייטן?! היינט איז עס בי אים און מארגן איז עס נישטא.

אשרינו! איך בין דעם אויבערשטנ'ס גילוי אין דער וועלט!

דערפאר פריידט זיך א איד מיט אלע גוטס וואס דער אויבערשטער האט אים געגעבן אז ער שטייט אין א פלאץ פון בחירה. כאטש עס איז פארהאן א זארג אז ער וועט חס ושלום אראפפאלן און נישט בוחר זיין בטוב, פונדעסטוועגן פריידט ער זיך, ווייל ער וויסט אז ריכטיג טאקע ער וועט באקומען זיין שטראף און אלעס וואס חז"ל זאגן וועט מקויים ווערן, אבער דאס נעמט אים נישט צו פון זיך פרייען צו זיין א מרכבה צום אויבערשטנ'ס כח הבחירה, וואס דאס איז דעם אויבערשטנ'ס גילוי.

יציאת מצרים ברענגט ארויס דער כח פונעם 'הזה'

צוליב דעם קומט ער אָן אין בית המקדש און גיבט אפ א שבח והודיה פארן אויבערשטן. ער פארציילט 'יציאת מצרים', וואס דארט ווערט ארויסגעברענגט די אהבה וואס איז דא צווישן דעם אויבערשטן מיט די אידן, "לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה", אן קיין שום באציאונג צום פארגאנגענהייט, אן וויסן וואס גייט זיין אין א סעקונדע ארום, די בחירה פון אט דער מינוט.

בני בכורי ישראל – מיר זענען די ביכורים פון אויבערשטן

אויך קען מען צולייגן אז מען דערמאנט יציאת מצרים ווען מען ברענגט ביכורים, ווייל דעמאלט איז געווארן אנטפלעקט "בני בכורי ישראל", דאס ליבשאפט צווישן דעם אויבערשטן מיט די אידן, און דאס

ווערט אויפגעוועקט ביי די מצוה פון "ביכורים" וואס איז די זעלבע אותיות פון 'בכור', און גאר ענליך צו "בחירה", מיר פרייען זיך מיט דער ליבשאפט וואס דער אויבערשטער האט אונז ארויסגעוויזן וועלן ער האט אונז אויסגעוועלט, און ער האט אונז געגעבן דעם כח הבחירה - צו אויסוועלן אין אים.

שמחת חתן וכלה – מען פריידט זיך אז מען וויל איינער דעם אנדערן

דאס איז די שמחה פון א חתן און כלה ביי זייער חתונה. זיי ווייסן אויך גאנץ גוט וואס עס ווארט זיי אפ. אויב זענען זיי נישט קיין קליינע קינדער ווייסן זיי אז עס ווארט זיי אפ א שווער לעבן. טא, פארוואס פרייען זיי זיך? זיי פרייען זיך מיטן עצם בחירה! מען האט זיך אויסגעוועלט איינער דעם צווייטן! אפילו מען ווייסט נאכנישט וויאזוי דאס וועט זיך אויסלאזן, פונדעסטוועגן דאך איז די שמחה א פנימיות'דיגע און אמת'ע שמחה, מען פריידט זיך מיט דעם וואס מען איז געווארן איינס, אפגעזען פון די מעשים.

ביי 'יחוד' לעבט מען נאר מיט דעם איצטיגן רגע

דער כח צו לעבן מיט דעם - דאס איז דער כח פון 'יחידה שבנפש', דאס קען מען נאר מיט אורו של משיח, משח אותיות שמח. יחידה איז איינס, מיט דעם פנימיות'דיגן כח לעבט א איד אז עס איז פארהאן נאר איין רגע! די הוה - אן קיין עבר און אן קיין עתיד! די דאזיגע רגע פון בחירה! און אט דאס איז די רגע פון יחוד.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן יעצט אין דער צייט פון רעוא דרעוין וועלן מען טרעט אריין אין דער נאכט פון סליחות. מען בעט א סליחה ומחילה, מען וויל תשובה טון, און היות תשובה איז א מצוה, דארף מען דאך האבן 'שמחה של מצוה'. נו, ווי קען מען תשובה טון בשמחה אויב דארף מען טראכטן פונעם עבר - פון חטאים און פשעים? נאר לויט ווי מען האט געערעדט, איז די שמחה אויף דעם וואס מען איז א בעל בחירה, קומט אויס אז מען האט שמחה של מצוה אפגעזעהן וואס די מעשים זענען. און אט די שמחה וועט אים צוברענגען צו טון נאך און נאך תורה און מצות - בדוק ומנוסה.

אזוי אויך, וויפיל דער מענטש וועט זיך פרייען מיט דעם עצם זאך וואס ער איז זוכה צו תשובה טון, צו זאגן די דרייצן מידות של רחמים, צו זאגן די אלע מורא'דיגע ווערטער ביי סליחות - אפילו אויב ער ווייסט ווי ווייט ער איז פון קדושה, ער האט א גרויסן ספק צי ער קען בכלל תשובה טון אויף אלע זיינע עבירות - אבער פונדעסטוועגן פריידט ער זיך מיט דעם עצם זאך וואס ער טוט תשובה, אזא איינער וועט אודאי זוכה זיין צו א גאנצע תשובה.

מען שטייט אין שבת קודש וואס פון דעם ווערט געבענטשט די גאנצע קומענדיגע וואך - דמתברכין מיניה שיתא יומין, א וואך פון רחמים וסליחות. בעט מען זיך ביים אויבערשטן: "ערוב עבדך לטוב אל יעשקנו זדים", מאך אונז זיס. ווייל וועלן מען רעדט פונעם 'כח הבחירה' קען זיך אויפוועקן אין הארץ פונעם מענטש אזא קרעכץ, ער האט שוין נישט קיין כח פאר נסיונות, צו שטיין אינעם מקום הבחירה. אבער מיטן כח פון **שופר** וואס איז ראשי תיבות: **ש'טן ו'אין פ'גע ר'ע** - וועט ער זוכה זיין צו אויפהייבן אלעס לטובה ולברכה, צו דערהערן די גרויסע שמחה מיט דעם וואס ער איז א בעל בחירה.

מען בעט זיך ביים אויבערשטן: 'קרבה אל נפשי גאלה', מיר זאלן זוכה זיין - יעדער איינער בפרטיות - צום אורו של משיח, צו לעבן מיטן כח היחידה שבנפש, דעם יחוד ההווה - די שמחה פון בחירה. מיר בעטן זיך ביים אויבערשטן עס זאל שוין זיין 'תכלה שנה וקללותיה תחל שנה וברכותיה'. עס זאל נמתק

ווערן דעם 'תחת אשר לא עבדת וגו', מיר זאלן דיר דינען מיט שמחה און טוב לבב, דאן וועלן מיר זוכה זיין צו אלע ברכות פון דער תורה, בטוב הנגלה והנראה.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן גיב אונז דעם כח צו גלויבן אין כח פון תשובה, ווייל עס איז דאך באקאנט וואס דער רמ"א ברענגט אז יום כיפור איז מכפר נאר פאר דער וואס גלויבט אין תשובה. און מיר לייגן דא צו א בקשה צו גלויבן אין דער שמחה של מצוה וועו מען טוט תשובה.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו לעבן מיט דעם און צו באקומען לעבן פון דעם; 'חיים כולכם היום'. בפרט וועו מען גייט אריין אין דער פרשה פון 'אתם נצבים היום', 'אתם' איז אותיות 'אמת', ואתם הדבקים בהוי'ה אלהיכם חיים כולכם היום, ראש דברך אמת.

מען בעט זיך ביים אויבערשטן: **השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך ישראל**, גיב אונז פון אלעם גוטן, טאפעדיגע גוטס, בני חיי ומזוני, בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות. מיר זאלן זוכה זיין זיך צו גרייטן ווי עס דארף צו זיין דיר צו קעניגן און קרוינען, ותמלוך אתה הוי'ה מהרה לבדך, ונשגב הוי'ה לבדו ביום ההוא, עס זאל שוין זיין 'ומלאה הארץ דעה את הוי'ה כמים לים מכסים'; ווי דער רמב"ם ענדיגט זיין ספר. מיר זאלן זוכה זיין עס זאל שוין זיין "כל הכתוב לחיים בירושלים", מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

פרשת נצבים

נושא: וידוי דברים ערב ראש השנה

מיר דארפן זיך צוריקקערן צום אויבערשטן צו גלייבן אז ער וויל אונז און קען נישט אן אונז. אלע אונזערע ירידות איז נאר ארויסצונעמען די שכינה פון גלות. מיר זענען זיכער אז צום סוף וועלן מיר איר ארויסנעמען

פרשת נצבים

(ערב ר"ה תשע"ט)

נושא: וידוי דברים ערב ראש השנה

מיר דארפן זיך צוריקקערן צום אויבערשטן צו גלייבן אז ער וויל אונז און קען נישט אן אונז. אלע אונזערע ירידות איז נאר ארויסצונעמען די שכינה פון גלות. מיר זענען זיכער אז צום סוף וועלן מיר איר ארויסנעמען

א. אלע קללות, תוכחה, עונשים און מוסר רייד - קומט נאר פון גרויס ליבשאפט און צוגעבינדנקייט וואס דער אויבערשטער קען זיך נישט אפטשעפן פון אונז

אלע עונשים איז נאר פון גרויס ליבשאפט | פון די תוכחה הערט זיך די טיפע צוגעבינדנקייט צווישן אונז מיטן אויבערשטן | געצווינגענערהייט וועל איך קעניגן אויף אייך - ווייל איך קען נישט אן ענק | די גרויסע התחזקות פון דעם רש"י | אן אנדערער בליק אויף יסורים | דאס גרויס דביקות איינעם לעצטן טאג | די מוסר פון משה רבינו איז דורכגעווייקט מיט אהבה

ב. מיר דארפן זיך ארויסלאזן מיט רצונות צו זוכן די שכינה און גלייבן אז מיר וועלן איר זיכער טרעפן ווייל איינמאל מיר וועלן זיך באגעגענען מיט איר וועט זי אונז שוין שלעפן מיט עבותות אהבה

די בת מלך וועלט פארלוירן | דער קעניג אליינס מיט אלע זיינע מעגליכקייטן זוכט זיין טאכטער | וואס קען דען דער 'משנה למלך' מער ווי דער קעניג? | דער משנה למלך ווייסט דאך די גרויסקייט פונעם קעניג | ער קען איין זאך: וועלן און בענקען | איך דערקען דיר! | פון דא און ווייטער האט די שכינה געמוען די פולסטע אחריות | די נשמה [משנה למלך] קומט אראפ אויף דער וועלט צו זוכן די שכינה [בת מלך] | די שמחה אויף יענער וועלט בעפאר די נשמה גייט אראפ | די שכינה זוכט אים א גאנץ לעבן | מען ווייזט שוין באלד פון אנפאנג אז: צום סוף האט ער איר באפרייט | די שכינה וועט נישט אויפגעבן - זי וועט אויספירן ביזן סוף | די שכינה ווייזט וויל זי קען נישט אליינס ארויסגיין | די שכינה בעט: נעם מיר ארויס פון די נישט גוטע פלעצער! | שריפט פון טערערן אויפן טיכל | די שכינה רעדט צום מענטש - אבער מען מוז גיין צו צדיקים צו פארשטיין וואס זי זאגט | א 'מקורב לצדיק' שרייט צום אויבערשטן: עס גייט דאך אזויפיל אריבער אויף דיר | נסיונות מיינט נישט אז דו ביסט שלעכט, עס מיינט אז די שכינה בעט 'נעם מיר ארויס' | יעקב וויל נישט גנב'ענען די ברכות - ווייל ער וויסט וויי נידריג ער וועט מוזן אראפגיין | רבקה'ס טרערן האבן אים באוואוינ צו גיין זוכן

ג. דער שורש פון אלע חטאים: מען גלייבט נישט אז דער אויבערשטער דארף מיר האבן. ערב ראש השנה דארף מען תשובה טון דערויף און עס פארדעכטן

פארדעכטן דאס גאנצע יאר - דערהערן אז אלעס איז א געווויין פון דער שכינה | נצחתי ואנצח - עס וועט זיך ענדיגן גוט | א ברענענדיגער דור פון נסיונות | אלע ירידות איז נאר צורך גבוה צו העלפן די שכינה | הנסתרות להוי"ה אלקינו - נאר דער אויבערשטער וויסט וואס אונזערע נסיונות באדייטן | דער צדיק לערנט אויס - רעדן פונעם "יא" | וידוי דברים - אויף דעם וואס מען נישט געווג געגלויבט אין גוטס

נושא: וידוי דברים ערב ראש השנה

א.

אלע קללות, תוכחה, עונשים און מוסר רייד - קומט נאר פון גרויס ליבשאפט און צוגעבינדנקייט וואס דער אויבערשטער קען זיך נישט אפטשעפן פון אונז

די תורה הקדושה זאגט דער וואך:

"אַתֶּם נִצָּבִים הַיּוֹם כֻּלְּכֶם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם רָאשֵׁיכֶם שִׁבְטֵיכֶם זִקְנֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל".

שפעטער שטייט: "לְמַעַן הָקִים אֹתְךָ הַיּוֹם לוֹ לְעָם וְהוּא יִהְיֶה לְךָ לֵאלֹהִים כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָךְ וְכַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב".

זאגט רש"י: "והוא יהיה לך לאלהים - ער וועט זיין דיין גאט, וויבאלד ער האט געדעדט צו דיר און געשוואורן פאר דיינע עלטערן אז ער וועט נישט אויפטוישן זייערע קינדער מיט אן אנדער פאלק, דערפאר בינדט ער ענק צו מיט אלע שבועות, עטץ זאלט נישט אויפוועקן זיין צארן, ווייל: **"והוא אינו יכול להיבדל מכם" - ער קען זיך נישט אפשיידן פון ענק".**

אלע עזנשים איז נאר פון גרויס ליבשאפט

דער אויבערשטער זאגט פאר אידן דורך משה רבינו: נאך די אלע שוועריקייטן, קללות און שרעקליכע סוף פרשת כי תבוא, זאלט עטץ וויסן אז די אלע ווארענונגען, שטראפן און שארפע רייד, דאס איז אלעס נישט מער ווי א דירעקטע תוצאה פון ענדלאזע ליבשאפט און אייביגע קשר צווישן דעם איד מיטן אויבערשטן! פון זיין גרויס גלוסטעניש און חשק וואס ער וויל אזוי שטארק זיין מיט אונז אויף אייביג, פון דעם ווערט אויפגעבויעט א מורא'דיגע קנאה - 'קשה כשאול קנאה' (שה"ש ח ו), וואס דער אויבערשטער ווארנט אן דעם איד ער זאל אים נישט אפלאזן, וויבאלד כביכול ער פון זיין זייט איז צוגעבינדן נישט אפצולאזן דעם איד. **"והוא אינו יכול להיבדל מכם".**

פון די תוכחה הערט זיך די טיפע צוגעבינדנקייט צווישן אונז מיטן אויבערשטן

אלע פסוקים אין דער תורה, בפרט אין משנה תורה - חומש דברים, זענען פול מיט אט דעם געפיהל. דער שטארקער און אייביגער בונד צווישן דעם אויבערשטן מיטן איד, דאס שרייט זיך ארויס עקסטער

פון צווישן די שווערע פסוקים, וואו דער אויבערשטער זאגט נאכאמאל און נאכאמאל פאר אידישע קינדער: וויסן זאלט איר אז איך קען נישט אן ענק, דערפאר: 'אם שמוע תשמעו אל מצותי' אויב וועלן ענק זיין גוט - איז גוט, און טאמער נישט, זאלן ענק נישט מיינען אז איך גיי ענק אפלאזן און זוכן א צווייטן, נאר איך וועל ענק געבן יסורים און פייניגן, איך וועל ענק נאכיאגן ביז ענק וועלן צוריק קומען.

געצווינגענערהייט וועל איך קעניגן אויף אייך – וזייל איך קען נישט אן ענק

ווי דער נביא יחזקאל זאגט (יחזקאל כ לג): "בחמה שפוכה אמלוך עליכם", דער אויבערשטער זאגט: 'מיט אן אויסגעגאסענעם צארן וועל איך קעניגן אויף אייך'. פון אויבנאויף קוקט עס אויס ווי גאר א שארפער פסוק, אבער באמת איז נישט פארהאן א פסוק מיט מער ליבשאפט ווי דאס, דער אויבערשטער זאגט: איך ווייל זיין דיין קעניג - נישט קיין חילוק אין וועלכער מצב דו וועסט זיין - אפילו אין א צייט פון צארן, וועל איך נישט האבן קיין שום קעניגרייך נאר דורך דיר! אזש איך וועל זיך ארויפצווינגען אויף דיר - צו זיין מיט דיר!

די גרויסע התחזקות פון דעם רש"י

וויפיל חיזוק און קוראזש קען מען זיך אנשעפן פילע קעשענעס פון אזא רש"י. מען הויבט אן צו פארשטיין וואס עס איז די אמת'ע כוונה אונטער די אלע שטראפן און מוסר רייד. אלעס קומט נאר פון צוגאסענע ליבשאפט, נאר פון דעם וואס מיר זענען אזוי באליבט און טייער ביים אויבערשטן, דערפאר באקומען מיר שכר און עונש, ברכות און קללות, וואס ווערט נגען און שטראפן. אלעס, כדי צו זיין צוגעקניפט און צוגעבינדן צו אים אין אלע סארט מצבים, אחוזים ודבוקים בך.

אן אנדערער בליק אויף יסורים

אסאך מאל גייט אריבער אויף א מענטש אזעלכע יסורים און גלגולים ער ווייסט נישט וואס טוט זיך מיט אים. ער פרעגט זיך: "וואו בין איך? פארוואס לעב איך?". קומט דא דער הייליגער רש"י און שיינט אויף דעם איד'ס אויגן, ער זאגט אים: "טייערער איד, אלעס וואס דו גייסט אריבער איז נאר ווייל דער אויבערשטער ווייל דיר! ער קען דיר נישט אפלאזן! דערפאר טוט ער אלעס דיר צוריק צו ברענגען צו אים! וויסן זאלסטו אז נישט פון דערווייטערונג וועקסטו געשטראפט נאר פון נאנטקייט!".

דאס גרויס דביקות אינעם לעצטן טאג

משה רבינו נעמט צוזאם אלע אידן אין זיין לעצטן טאג זיי צו זאגן אט די מוסר רייד פול מיט ליבשאפט. דאס איז דאך זיין טאג פון 'יחוד' וועו זיין נשמה גייט ארויף אין עולם העליון מיט גרויס דביקות. אזוי אויך אלע צדיקים זענען מגלה סודות פון ליבשאפט אין גלוסטעניש צווישן דעם אויבערשטן מיט דעם איד בעפאר זיי גייען פון דער וועלט; ווי מען קען זהען אין אדרא זוטא וואס רבי שמעון בר יוחאי האט געזאגט אין זיין לעצטן טאג, געוואלדיגע ווערטער פון ליבשאפט און צוגעבינדנקייט צום אויבערשטן, בחד קטירא אתקטרנא, אני לדודי ועלי תשוקתו.

די מוסר פון משה רבינו איז דורכגעוויקט מיט אהבה

דאס איז די נשמה פון משה רבינו וואס האט נישט עפעס אנדערש זיין גאנץ לעבן, נאר צו אויפוועקן די ליבשאפט צווישן דעם איד מיטן אויבערשטן, מעורר זיין חן און חסד ביים אויבערשטן, און גיין פארציילן

פאר די אידן, זיי ליכטיג מאכן, זיי זאלן דערהערן ווי שטארק זיי זענען באליבט ביים אויבערשטן. און דאס טוט ער דורך מוסר רייד וואס זענען א שטיק ליבשאפט; ווי רש"י ערקלערט אונז, אז אונטער יעדעס ווארט מוסר, ליגט א געשריי: "איך קען נישט אן דיר!", "דו ביסט מיר אזוי וויכטיג!", "איך האב דיר אזוי ליב!". (אזוי אויך זעט מען ביי צדיקים אז אין די תורות וואס זי האבן געזאגט אויף זייערע עלטערע יארן רעדן זיי מוסר אויף אן אופן וואס זיי זענען אלעס ממתיק (וע"י ליקו"מ בתרא תורה ח').

ב.

מיר דארפן זיך ארויסלאזן מיט רצונות צו זוכן די שכינה און גלייבן אז מיר וועלן איר זיכער טרעפן ווייל איינמאל מיר וועלן זיך באגעגענען מיט איר וועט זי אונז שוין שלעפן מיט עבותות אהבה

די בת מלך וזערט פארלזירן

עס ווערט פארציילט א מעשה (סיפו"מ א'), וואו דער משנה למלך האט אלץ געטון צו טרעפן די בת מלך. אבער אויב מען קלערט גוט אריין - זעהט מען אז דער משנה למלך האט כמעט גארנישט געטון למעשה... ער האט נאר געבענקט און געבענקט, געהאפט און געבעטן גאר שטארק. און די בת מלך אליין - וואס דאס איז די שכינה הקדושה, זי האט אלעס אנגעדרייט אז דער משנה למלך זאל איר קענען אויסלייזן.

דער קעניג אליינס מיט אלע זיינע מעגליכקייטן זוכט זיין טאכטער

אין אנהויב פון דער מעשה שטייט, אז דער טאטע דער קעניג האט געהאט גרויס צער און ער האט איר געזוכט אהין און אהער. ווער עס האט אביסל שכל און ווייסט אביסל וואס דאס הייסט א קעניגרייך, פארשטייט אליינס אז ווען דער קעניג אליינס האט געזוכט אהין און אהער - דאס מיינט אז ער האט איבערגעקערט זיין מדינה, און נישט נאר זיין מדינה - נאר די גאנצע וועלט האט ער אויפגעשאקלט, ער האט געטון אלעס וואס איז נאר אין זיין באזיץ צו צוריקברענגען זיין טאכטער.

וואס קען דען דער 'משנה למלך' מער וזי דער קעניג?

דערפאר איז אזוי אומפארשטענדליך דאס וואס דער משנה למלך האט זיך אנגערופן אז ער וועט איר גיין זוכן: אויב האב דער קעניג אליינס נישט געקענט טרעפן - וואס דער קעניג האט שוין זיכער אויסגענוצט יעדן סארט מיטל און געצייג איר צו טרעפן - טא וואס נאך קען דער משנה למלך טון?

דער משנה למלך וזייסט דאך די גרויסקייט פונעם קעניג

מילא, דער דארפס מאן וואס הויבט נישט אן צו וויסן וואס טוט זיך מיט אים, ער הויבט נישט אן צו פארשטיין גארנישט אין די קעניגליכע געביטן, ער האט נאך די חוצפה צו טראכטן נארישע געדאנקען, אז אויב וועט ער קענען זאגן זיינע עצות פארן קעניג, וועט דער קעניג זיכער גלייך טוישן די גאנצע מדינה... ער קען זיך נאך איינרעדן אז ער ווייסט ווי אזוי צו זוכן - בעסער פונעם קעניג אליינס. אבער דער משנה למלך, ווער נאך ווי אים ווייסט די אמת'ע ענדלאזע גרויסקייט און שטארקייט פונעם קעניג, ער זעהט דאך טאג טעגליך ווי 'מלך פורץ גדר' - אלעס איז אפן פארן קעניג, אויך זעהט ער ווי 'כלום חסר

בבית המלך' מיטן פולסטן זין פון וואַרט, קיינער איז נישט מער מאכטפול פונעם קעניג. נו, ווי פאלט אים איין אזא משוגעת צו זוכן בעסער פונעם קעניג?

ער קען איין זאך: זועלן און בענקען

נאר, דער משנה למלך האט געזהען דעם געוואלדיגן אומבאשרייבליכן צער פונעם קעניג. דערפאר איז ער אויפגעשטאנען און זיך אנגערופן: אז ער וועט איר גיין זוכן - כאטש וואס ער האט געוואוסט אז ער האט נישט קיין שום אויסזיכטן איר צו געפונען - פונדעסטוועגן דאך האט ער זיך געשטארקט מיט זיין כח הרצון און געזאגט: "איך וויל זייער שטארק! זאל זיין וואס עס זאל זיין - איך פאק זיך צוזאם פעק און איך גיי שוין ארויס!". באלד איז געוואָרן א גרויסע שמחה, ווייל דער קעניג האט געוואוסט אז מיטן שטארקן כח הרצון פונעם משנה למלך וועט ער אודאי ווייט אנקומען. און אזוי איז טאקע געווען, ער האט נישט געדארפט אויפקומען מיט קיין מורא'דיגע קלוגע פלענער און דראסטישע אקציעס, ער איז געגאנגען און געגאנגען ביז ער האט געטראפן א פלאץ, און קיינער האט אים נישט אפגעהאלטן, ער איז דארטן אריין און דערקענט דעם בת מלך.

איך דערקען דיר!

און אזוי שטייט דארט: "דער משנה למלך האט איר געזהען און דערקענט". ביז דא איז וואס דער משנה למלך האט געטון. "דערנאך האט די קעניגן (די בת מלך) געקוקט און געזהען ווי איינער ליגט אין א ווינקל און זי האט אים דערקענט, איז זי אויפגעשטאנען פון איר בענקל און צוגעגאנגען צו אים, אים אנגערירט און געפרעגט: 'דו דערקענסט מיר', האט ער איר געענטפערט: 'יא! איך דערקען דיר! דו ביסט די פארלוירענע בת מלך!".

פון דא און ווייטער האט די שכינה געזמען די פולסטע אחריות

פון דער רגע וואס ער האט געזהען די בת מלך, פון דא האט זיך אנגעהויבן די אויסלייזונג פון דער בת מלך. טראץ וואס עס איז אריבער אויף זיי צענדליגע שוועריע יארן, שרעקליכע העלמות און הסתרות ווי די גלות איז גרויס. אבער וועט עס לעזרט גוט די מעשה פארשטייט, אז פון יענע רגע און ווייטער איז דער משנה למלך שוין נישט געווען אליין. פון יענע רגע האט די בת מלך אליינס אנגעפירט מיט איר רעטונג אקציע, זאגנדיג פארן משנה למלך פונקטליך וואס ער דארף טון. אויך יעדעס מאל וואס דער פלאן איז דורכגעפאלן האט זי אויסגעפלאנט דעם קומענדיגן שטאפל. די שכינה הקדושה אליינס האט איבער געזומען דאס אחריות אויפן מענטש, ער זאל איר קענען אויסלייזן[צ].

די נשמה [משנה למלך] קומט אראפ אויף דער וועלט צו זוכן די שכינה [בת מלך]

לאמיר אביסל מקרב זיין די מעשה צו אונז: די דאזיגע מעשה שפילט זיך אפ מיט יעדע נשמה בשעת זי קומט אראפ אויף דער וועלט. די נשמה זעהט אויבן אין הימל דעם מורא'דיגן צער פונעם גרויסן הייליגן קעניג פון דער וועלט וואס ווייניט שרעקליך אויף דער שכינה הקדושה וואס איז פארלוירן. די

צ. השכינה משתדלת אצל האדם שיוציאה.

וזהו בחינת מה שמובא (כ"מ קמא רנט): "כשאדם מתבודד ומפרש שיחתו וצערו לפני השי"ת, ומתוודה ומתחרט על גודל הפגמים שעשה, אזי גם השכינה כנגדו מפרשת לפניו שיחתה וצערה ומנחמת אותו, כי כל פגם ופגם שפגם בנשמתו, פגם אצלה גם כן כביכול, וזה בחינת (דברים כ"ו): "את ה' האמרת וה' האמירך" וכו'. והיא מנחמת אותו שתבקש תחבולות לתקן כל הפגמים".

נשמה פונעם איד - דער משנה למלך שפרינגט מיט מסירת נפש און נעמט זיך אונטער אראפצוגיין זוכן די שכינה אין גלות און איר אויפהייבן און אויסלייזן. מגלה זיין דעם כבוד פון אויבערשטן אויף דער גשמיות'דיגער וועלט וואס איז אזוי באהאלטן.

די שמחה אויף יענער וועלט בעפאר די נשמה גייט אראפ

די גאנצע פמליא של מעלה פרייען זיך מיט דער גרויסער שמחה פונעם קעניג פון אלע קעניגן, אין אלע עולמות הערשט א מורא'דיגע שמחה, אז עס איז דא א נשמה וואס איז גרייט אראפצוגיין אין דער געפארפולער וועלט כדי צו אפירזוכן און אויפהייבן די שכינה הקדושה. דער מענטש באקומט ניין ליכטיגע חדשים וואס ער גרייט זיך אויפן לאנגן וועג.

די שכינה זוכט אים א גאנץ לעבן

דערנאך קומט ער ארויס אויף דער וועלט. זיבן טעג זוכט ער און זוכט אן ערפאלג, ביז צום אכטן טאג ווען ער גייט אריין אין בריתו של אברהם אבינו. דאן זעהט ער די שכינה הקדושה און ער דערקענט איר, און זי דערקענט אים. דערנאך הויבט זיך אן א שוועריקייט פון זיבעציג יאר אדער מער, אזויפיל יסורים און איבערקערענישן וואס גייען דורך אויף אים, ער שלאפט צענדליגע יארן, ער פאלט דורך אין נסיונות, די בת מלך ווערט נאכמער דערווייטערט, זי ווייניט נעבן זיין פארשלאפענע גייסט. אבער, **ער איז נישט אליינס!** פונעם מאמענט וואס זיי האבן זיך געזעהן אינעם אכטן טאג, טוט די שכינה הקדושה נאכלויפן די נשמה ער זאל איר ארויסנעמען, אויך ווען די נשמה איז נעבער אין א טיפן שלאף איז זי פארנומען אים צו דערוועקן און אים העלפן אויספירן זיין שליחות אויף דער וועלט - איר אויסצולייזן.

מען זוייזט שוין באלד פון אנפאנג אז: צום סוף האט ער איר באפרייט

מען זעהט אן אינטערעסאנטע זאך אין דער לעבנס געשיכטע פון דער נשמה וואס מען פארציילט דא. אנדערש פון אלע אנדערע הייליגע מעשיות וואס צדיקים האבן פארציילט, און אזוי אויך להבדיל אלף אלפי הבדלות פון אלע פשוט'ע מעשיות וואס זענען פארהאן אויף דער וועלט, פארציילט מען קיינמאל נישט אין אנהויב וואס דער סוף וועט זיין, אנדערש איז ביי די מעשה וואס ער פארציילט: "דער משנה למלך איז אויפגעשטאנען, ווייל ער האט געזעהן דעם גרויסן צער פונעם קעניג, ער האט געבעטן מען זאל אים געבען א משרת, א פערד, מיט געלט אויף שפייזן (דעם גוף), און ער איז איר געגאנגען זוכן. ער האט איר געזוכט אסאך צייט ביז ער האט איר געטראפן. יעצט וועל איך פארציילן ווי אזוי ער האט איר געזוכט". אזוי אויך ביים סוף פון דער מעשה שטייט: "ווי אזוי ער האט איר ארויסגענומען האט ער נישט פארציילט, נאר דאס אז ער האט איר אויסגעלייזט".

די שכינה וועט נישט אויפגעבן – זי וועט אויספירן ביזן סוף

דאס איז די לעבנס געשיכטע פון דער נשמה וואס קומט אראפ אויף דער וועלט, וואס תיכף ווי נאר ער נעמט זיך אונטער צו גיין זוכן די שכינה הקדושה, קען מען שוין פארציילן אז צום סוף וועט ער איר אויסלייזן, ווייל כאטש וואס דער מענטש האט א בחירה צו דורכפאלן איינמאל און נאכאמאל, מיטן עסן אן עפל און טרונקען ווין אא"וו, אבער די שכינה הקדושה וועט נישט אויפגעבן אויפן מענטש, זי וועט זיכער מאכן אז ער וועט נישט צוריק קומען צום קעניג מיט ליידיגע הענט. דער סוף פונעם מעשה קען

מען נישט פארציילן, ווייל דאס איז די לעבנס געשיכטע פון יעדן מענטש, ווי אזוי מען לייזט אויס דעם בת מלך. אבער דאס קען מען יא זאגן: "צום סוף האט ער איר באפרייט".

די שכינה זויינט וויל זי קען נישט אליינס ארזיסגיין

וויפיל התחזקות אין עבודת השם קען מען זיך ארויסנעמען פון דעם - יעדער איינער אין זיין אייגן לעבן וואס עס גייט אריבער אויף אים. דער מענטש פיניגט זיך מיט אינערליכע יסורים הערנדיג ווי די בת מלך וויינט שטייענדיג לעבן זיין פארשלאפענע נשמה: "וואס וועט זיין מיט דיר?", "וויפיל יארן נאך וועסטו שלאפן און מיר לאזן בלייבן פארכאפט?". אבער דער מענטש זאל נישט קיין טעות האבן צו טראכטן אז די שכינה האט טענות אויף אים, זי מוסר'ט אים מיט דערווייטערונג וואס זי וויל זיך אפטשעפן פון אים און זיך דערווייטערן. ניין! פארקערט, זי וויינט אויף דעם וואס דו שפירסט זיך דערווייטערט! זי איז אנגעהאנגען אין דיר כביכול, זי דארף דיר האבן, אז דו זאלסט בענקן איר אויסצולייזן. זי וויינט און בעט זיך ביי דיר: "א גאנץ יאר זאלסטו בענקן מיר אויסצולייזן, ווען אימער דו וועסט נאר האבן צייט זאלסטו נאר בענקן און בעטן און ווארטן מיר ארויסצונעמען".

די שכינה בעט: נעם מיך ארויס פון די נישט גוטע פלעצער!

די שכינה הקדושה יאמערט מיט געוויין צום איד: "העלף מיר, מיין טאטע דער קעניג פון דער וועלט האט אזוי פיל צער פון דעם וואס איך בין פארלוירן, איך האב דאך געזהען וי גוט עס איז מיר געווארן נאר פון דיר זהען, דו האסט מיר אזוי גוט געמאכט, נאר מיט דעם וואס איך האב דיר געזהען ליגן אין א ווינקל קוקענדיג אויף מיר און וועלנדיג מיר ארויסנעמען, נאך אזויפיל יאר וואס איך בין געווען אליינס פארכאפט און פול מיט יאוש, האב איך פלוצלונג אנגעהויבן צוריק צו האפן אז איך וועל נאך ווערן אויסגעלייזט. אפילו יעצט ווען דו שלאפסט א שלאף פון זיבעציג יאר ווייל דו האסט זיך נעבעך פארזינדיגט, פונדעסטוועגן דאך וויס איך אז דו וועסט מיר נאך אויסלייזן, ווען איך זעה דיר וויס איך אז איך וועל נאך זהען מיין פאטער!".

שריפט פון טרערן אויפן טיכל

אזוי לויפט די שכינה הקדושה נאך דעם מענטש: "וואס וועט זיין? וואס וועט זיין? דו עסט עפל, דו טרינקסט וויין, העלף מיר שוין ארויסצוגיין פון דא!". און נאך וואס דער מענטש פארזינדיגט זיך אזוי אז ער שלאפט איין פאר זיבעציג יאר, דאן גייט זי אריבער נעבן אים, זי שפאנט אראפ פונעם וואגן: "זי האט אים געשאקלט זייער שטארק, און ער האט זיך נישט אויפגעוועקט, זי האט יאמערליך געווויינט אויף דעם, ווייל עס איז א גרויס רחמנות אויף מיר און אויף דיר, איך בין פארכאפט און דו ביסט פארשלאפן. דערנאך האט זי אראפגענומען דאס טיכל (פאטשיילע) פון איר קאפ און געשריבן אויף דעם מיט אירע טרערן... דערנאך האט ער זיך אויפגעוועקט און געפרעגט זיין משרת: 'וואו בין איך אויף דער וועלט', זיין משרת האט אים אלעס פארציילט, און ער האט געזהען דאס טיכל מיט דעם שריפט פון טרערן, ער האט עס אויפגעהויבן אנטקעגן די זון און געליינט אז זי פארט צו א בארג פון גאלד און א שלאס פון פערל".

די שכינה רעדט צום מענטש – אבער מען מוז גיין צו צדיקים צו פארשטיין וואס זי זאגט

דער טיכל איז מרמז אויפן יראת שמים פון דער בת מלך, מיט דעם האט זי אים איבער געלאזט אנווייזונגען ווי אזוי אנצוגיין מיט די זוכענישן. און דער שריפט פון טרערן קען מען ליינען נאר אנטקעגן דעם זון, דער זון איז מרמז אויף די צדיקים וואס זיי מאכן ליכטיג פארן מענטשן צו דערהערן וואס די שכינה זאגט אים.

א 'מקורב לצדיק' שרייט צום אויבערשטן: עס גייט דאך אזויפיל אריבער אויף דיר

וויפיל קען מען זיך מחזק זיין פון דער מעשה, אינדערצייט וואס יעדער איינער שרייט: 'עס גייט אריבער אויף **מיר**', אבער דער איד וואס לעבט מיט אור הצדיק שרייט פאר דער שכינה: 'עס גייט אריבער אויף **דיר**'. אזוי אויך האט רבקה אמנו - וואס איז א מרכבה צו דער שכינה הקדושה - זיך געבעטן ביי יעקב אבינו ער זאל אריסנעמען די ברכות פון יצחק. דאס איז געווען אום ראש השנה לויט ווי עס שטייט אין זוהר. האט זי געזאגט פאר יעקב, אז טאמער וועט דער פלאן זיך נישט אויסארבעטן און יצחק וועט שעלטן, דאן נעמט זי די קללות אויף זיך: "עלי קללתך בני".

נסיונות מיינט נישט אז דו ביסט שלעכט, עס מיינט אז די שכינה בעט 'נעם מיר ארויס'

דאס דארף א מענטש דערהערן אז אלע שווערקייטן וואס גייען אריבער אויף אים, איז וויבאלד די שכינה איז פארכאפט, און זי שיקט אים אריין אין געפארפולע פלעצער ער זאל איר אויסלייזן. ממילא, פארוואס זאל ער הערן אין די געשרייען פון דער שכינה הקדושה אז זי שרייט אויף אים - זי שרייט נישט אויף אים, זי ווייניט ביי אים און בעט זיך מיט רחמנות ער זאל זיך אויפוועקן איר ארויסצונעמען. די שכינה ווייניט צום מענטש: "איך האב נישט קיינעם נאר דיר! אויב וועל איך דיר מוסר זאגן אז דו האסט נישט געדאוונט ווי עס דארף צו זיין, דאן וועסטו ווערן פארשלאפן אויף נאך אפאר יאר!". דערפאר זאגט זי אים נישט קיין מוסר, נאר זי בעט זיך ביי אים.

יעקב וויל נישט גנב'ענען די ברכות – וויל ער וזייסט וזי נידריג ער וועט מוזן אראפגיין

אזוי בעט זיך רבקה ביי יעקב מיט רחמנות (ע' בנועם אלימלך), ווייל זי האט גאנץ גוט געוואוסט וואס עס גייט אפקאסטן פאר יעקב די גאנצע מעשה, ער וועט יעצט מוזן פארמאכן זיין גמרא, און ווערן נאכגעיאגט זיין גאנץ לעבן. און יעקב אבינו האט טאקע נישט געוואלט גיין נעמען די ברכות, ווייל ער האט גאנץ גוט געקענט זיין ברודער עשו, ער האט געוואוסט אז עשו וועט אים נאכיאגן אים צו הרג'ענען. חז"ל זאגן אונז אז יעקב האט גוט פארשטאנען זיך אפצוהיטן פון אזעלכע אויסווארפן ווי עשו און לבן, ער האט געוואוסט צו שטיין ווייט פון די ברכות וואס יצחק וויל געבן פאר עשו, דאס קען אים נאך קאסטן מיטן לעבן.

רבקה'ס טרערן האבן אים באוואויגן צו גיין זוכן

אבער יעקב האט נישט געקענט שטיין אנטקעגן די טרערן פון זיין מאמע רבקה, די שכינה הקדושה איז געווען פארלוירן, זי האט געוואוסט אז אויב וועלן די ברכות אנקומען צו עשו וועט פאר איר זיין ביטער און שלעכט. זי איז געווען פארכאפט ביי די 'נישט גוטע', א טאכטער פון בתואל הרשע, א שוועסטער פון לבן הארמי, אויך איר הייליגער מאן יצחק וויל אלעס אוועקגעבן פאר זייער קינד עשו הרשע. זי האט געווייניט צו יעקב אז מען מוז עפעס טון צו ארויסראטעווען די שכינה פון איר געפענגעניש.

ג.

דער שורש פון אלע חטאים: מען גלייבט נישט אז דער אויבערשטער דארף מיר האבן. ערב ראש השנה דארף מען תשובה טון דערויף און עס פאררעכטן

פארדעכטן דאס גאנצע יאר – דערהערן אז אלעס איז א געזזיין פון דער שכינה

מען שטייט יעצט אין דער אונטערשטער נאכט פון יאר. מיר האבן יעצט דעם כח צו פאררעכטן דאס גאנצע יאר, אויפהייבן אלע מיטמאכענישן פונעם יאר, דורך דעם וואס מיר וועלן דערהערן אין אלע שוועריקייטן וואס מיר זענען אריבער, אז דאס זענען נישט קיין שטראפן און דערווייטערונגען, נאר געשרייען און ווייגעררייען פון דער שכינה הקדושה וואס שרייט: 'איך קען נישט אן דיר', 'נאר דו קענסט מיר ארויסנעמען פון דא', דערפאר האט זי אזויפיל צער יעדעס מאל וואס מען פארפאסט א געלעגנהייט. זי האט אזויפיל צער זעהנדיג ווי דער מענטש ווערט פארשלאפן - טראכטנדיג אז די שכינה האט אים אפגעלאזט. בשעת וועו עס איז פונקט פארקערט, זי קען נישט אן אים, און מיט דעם וואס ער שפירט זיך דערווייטערט ווערט ער מער און מער פארשלאפן.

נצחתי ואנצח – עס וועט זיך ענדיגן גוט

וועו דער מענטש וועט דערהערן אז די שכינה קען נישט ווערן אויסגעלייזט נאר דורך אים, דאן וועט ער פארשטיין אז פון דער רגע וואס ער האט איר געזעהן, וועלן זיי זיך מער קיינמאל נישט שיידן, ער וועט קיינמאל נישט ווערן דערווייטערט פון איר, וויפיל ער וועט פאלן און פאלן נאכאמאל און נאכאמאל, וועט די שכינה אים נאכיאגן און אים צוריק ברענגען צום גוטן און ער קען זיין פארזיכערט אז צום סוף וועט ער איר באפרייען.

א ברענענדיגער דור פון נסיונות

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן אין זמן רעוא דרעוין: "גיב אונז דעם אור פון דעם הייליגן רש"י צו פארשטיין אז אלע שוועריקייטן וואס גייען אריבער אויף אונז, סיי אין פרנסה, אין תורה, אין עבודה, אין יראת שמים, אוי! וויפיל נסיונות איז פארהאן אין יראת שמים, **אוי טאטע, יראת שמים!!! אוי געוואלד, יראת שמים!!!** וויפיל נסיונות אין יראת חטא וואס מען קען נישט אויסרעדן, יעדער איינער ווייסט ביי זיך אליינס וויפיל שרעקליכע נסיונות איז דא היינט, אזא דור וואס נאר די גרויסע צדיקים, יחידי הדורות האבן פארשטאנען צו דעם דור, א דור וואס עס ברענט א פייער, דער פייער פון תאוות פלאקערט ווי א קאלעך אויוון.

אלע ירידות איז נאר צורך גבוה צו העלפן די שכינה

א איד פאלט און ער דערווייטערט זיך, נאר ווייל ער פארגעסט אז ער געפונט זיך יעצט אינעם שלאס פונעם 'לא טוב' מיט איין ציל - ארויסצונעמען פון דארט די בת מלך. ער פארגעסט אז אלע זיינע ירידות און נפילות איז אויסגערעכנט פון פריער ער זאל קענען אנקומען צום גרוב ווי די שכינה איז פארכאפט, ער זאל איר קענען ארויסנעמען פון דארט, ווייל נאר ער קען! אויב וועט ער אריינקלערן אין

דעם, פארוואס האט ער אזויפיל נסיונות און נפילות, עס איז דאך נאר פאר דער שכינה. און ווי נאר ער היט זיך אביסל די אויגן דאן זעהט ער גלייך די בת מלך, זי קומט צו אים און שאקלט אים, זי שרייט און ווינט פאר אים: "פארוואס ביסטו ממשיך צו שלאפן און זיך דערווייטערן? דו האסט מיר שוין געזעהן! נו, יעצט נעם מיר ארויס פון דא!". זי ווינט צו אים אז ער זאל זיך אויפהערן צו דערווייטערן, ער זאל אנהייבן פארשטיין אז אלע זיינע שווערקייטן איז ווייל דער אויבערשטער קען זיך נישט שיידן פון אים, די שכינה קען זיך נישט אויפהייבן אן אים.

הנסתרות להוי'ה אלקינו – נאר דער אויבערשטער וזייסט וואס אונזערע נסיונות באדייטן

אויף דעם איז געזאגט געווארן **"הנסתרות להוי'ה אלקינו"** - די באהעלטענישן פון אונזערע הערצער, דאס איז אנטפלעקט נאר פארן אויבערשטן וואס ער וויסט פון וואו קומט אלע אונזערע שווערקייטן וואס גייען אריבער אויף אונז פאר דער שכינה'ס וועגן. **"והנגלות לנו לבנינו"** - דאס זענען די נקודות טובות מיט וואס מיר שטארקן זיך, זיך צו דערמונטערן און אויפלעבן פון אט די "נסתרות" וואס דער אויבערשטער זעהט און שעצט אזוי שטארק.

דער צדיק לערנט אויס – רעדן פונעם "יא"

דאס וואס א איד שפירט זיך א גאנצן צייט וויט פונעם באשעפער - דאס איז ווייל ער רעדט זיך אין אז אלע זיינע יסורים זענען שטראפן אויף זיינע שלעכטע מעשים. אויף דעם קומען מיר דא צום צדיק וואס ער רעדט אן אנדערער שפראך. ער איז מגלה פאר דעם איד אז אלעס וואס גייט אריבער אויף אים איז ווייל: **"והוא אינו יכול להיבדל מכם"** - דער אויבערשטער קען זיך נישט שיידן פון דיר. דער צדיק לערנט אויס פארן מענטש ער זאל אנהייבן דערהערן דאס געווינן פון דער שכינה הקדושה וואס בעט זיך ביים איד זאל אויפהערן רעדן פון זיינע עבירות: 'איך בין נישט', 'איך בין נישט'. ער זאל אנהייבן רעדן פונעם 'יא', 'ברוך השם איך האב אביסל תורה', 'ברוך השם איך האב אביסל תפילה', מצוות און מעשים טובים, וואס איך טוה כדי אויפצוהייבן די שכינה פון גלות.

וידוי דברים – אויף דעם וואס מען האט נישט געענוג געגלויבט אין גוטס

א איד שטייט ערב ראש השנה און איז זיך מתוודה פארן באשעפער. אויף וואס איז ער זיך מתוודה? אויף זיינע עבירות??? דאן וועט ער קיינמאל נישט ענדיגן!!! נאר וואס דען, רעד פון דיין גוטס וואס דו האסט געטון. איין קליינע גוטע זאך איז אסאך גרעסער ווי טויזנט גרויסע עבירות. און טוה תשובה אויף דעם וואס דו האסט נישט געענוג געגלויבט ווי חשוב און טייער דיין תורה און תפילה זענען! דאס הייסט תשובה טון און מאכן וידוי דברים אויפן 'שורש'! ווייל **דער שורש פון אלע עבירות וואס דו האסט געטון דורכן יאר איז געווען נאר ווייל דו האסט נישט געענוג געגלויבט ווי שטארק דער אויבערשטער דארף דיר האבן און קען נישט אן דיר.**

מען שטייט יעצט אין דער זיבעטער וואך פון 'שבעה דנחמתא'. דער עיקר נחמה פארן איד איז ווען ער גלויבט אין דריטן בית המקדש, דאן האט ער א שמירה עליונה. 'בית המקדש' איז דער פלאץ וואו אלע אויגן וועגדן דארטן אהין, אזוי אויך ראש השנה זענען מיר געוואגדן מיט די אויגן צום אויבערשטן: 'ועינינו לך תלויות'. משה רבינו זאגט: **"אתם נצבים היום כולכם וגו' כל איש ישראל"**, מיר זאלן פארשטיין אט

דאס אז די אלע שטראפן קומט נאר ווייל דער אויבערשטער האט געשוואוירן אונז נישט צו אויפטוישן, ער קען זיך נישט שיידן פון אונז, אויף דעם דארף מען דעם כח פון: **"כל איש ישראל ראשיכם שבטיכם זקניכם"**, און דורך דאס אחדות און קיבוץ פון אידישע קינדער האט מען דעם כח דאס צו פארשטיין און לעבן מיט דעם, זיך אויסגיסן דאס הארץ פארן אויבערשטן יעדן טאג, און די שכינה וועט זיך אויך אויסגיסן דאס הארץ פארן איד; ווי עס שטייט אין לקו"מ (רנט).

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן שטייענדיג בעפאר ראש השנה: "ארשת שפתינו יערב לפניך", אונזערע ווערטער זאל זיין זיס פאר דיר, "ערוב עבדך לטוב" - מאך זיס דיין קנעכט צום גוטן". יעדער איינער ווייסט אז **מיט איין קליינע מינוט פון התרחקות און דער מענטש פארגעסט אלעס וואס מען האט געדעדט, איין דינע מחשבה'לע אז 'נישט אים האט מען געמיינט', קען אים אזוי שטארק דערווייטערן.** דערפאר בעט מען זיך ברחמים וברצון: "ערוב עבדך לטוב אל יעשקנו זדים", העלף אונז מיר זאלן בלייבן מיט דער זיסקייט, און נישט אוועקפאלן פון אלעם וואס מען האט געדעדט - מיט איין שלעכטע און זויערע מחשבה".

וויפיל וואלט דער מענטש זיך מקרב געווען צום אויבערשטן מיט תורה, עבודה און אודאי אין יראת שמים, אויב וואלט ער נאר דערהערט דאס וואס דער אויבערשטער זאגט אים, אז אלע זיינע שווערקייטן קומט פון אייביגע ליבשאפט און צוגעבונדקייט צווישן אים מיטן אויבערשטן. מיר האבן דאך געזעהן ביים משנה למלך אז דער גרעסטער נסיון איז ביים לעצטן טאג פון יאר. און דער עיקר נסיון איז נישט אריינצופאלן אין א טיפן שלאף, ווייל **אין דעם טאג - ערב ראש השנה - האט א מענטש א נסיון צו פאלן פון דער אמונה, און צוריק קוקן אויפן גאנצן יאר מיט א ביטערן טעם אין מויל, נישט גלייבנדיג וויפיל תענוגים און שעשועים ער האט געמאכט פארן אויבערשטן.**

מען בעט זיך ביים אויבערשטן: "מן המיצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה", מיר זאלן גלויבן אינעם פארלאפענעם יאר, און זוכה זיין צו א ליכטיג יאר, מיר ווילן נישט קיין גרויסע זאכן, מיר ווילן נאר אביסעלע התקרבות, ווייל אויב קען אביסעלע התרחקות אוועקנעמען פון א מענטש אזויפיל, אז א גאנצער שמועס פון ליכטיגקייט און נאנטקייט צום אויבערשטן זאל צובלאזן ווערן מיט איין טונקעלע מחשבה אז 'נישט אים האט מען געמיינט' - אויב אזוי וויפיל קען איין גוטע מחשבה געבן פאר א מענטש, ער זאל גלויבן אין דאס וואס מען האט געערט, אז אלע יסורים וואס מיר האבן, איז נאר ווייל דער אויבערשטער קען נישט אן אונז. און בפרט אז דער רמב"ן זאגט אין אנהייב פון זיין פירוש אויף ספר איוב, אז מען קען מיט אביסל יסורים אויף דער וועלט אפקומען אסאך פון יענער וועלט.

וויפיל גיבט עס צו פאר א מענטש ווען ער האט אביסעלע אמונה אין גוטס, ער גלייבט אין זיין חשיבות. וויפיל דערהייבט ער זיך דורכדעם לטובה ולברכה, ער גלייבט אין יעדן "שהכל" וואס ער מאכט, אין יעדן "בורא נפשות", אין יעדע גוטע מחשבה, אין יעדן פסוק חומש, משנה און סעיף שולחן ערוך. מען בעט זיך ביים אויבערשטן ווי אן ארימאן ביים טיר: "גיב אונז א גוט יאר, אביסעלע גוטס, א גוטע מחשבה, אויף דעם בעט מען אזוי שטארק ווען מען זעהט ווי שטארק איין מחשבה פון התרחקות מאכט ווייט פון דיר, בעט מען זיך אזוי שטארק אויף אין ביסעלע התקרבות".

מיר זענען אהערגעקומען מיט אזויפיל אמונת חכמים, די צדיקים ווילן נישט גארנישט נאר אונז צו דערנענטערן צו דיר באשעפער, צו פארשפרייטן דעם כבוד אין דער וועלט. מיר האבן זיך אזוי אנגעשטרענגט אהערצוקומען: "באשעפער גיב אונז הארת פנים, "כי באור פניך נתת לנו הוי'ה אלקינו תורת חיים", גיב אונז יראת שמים, יראת חטא, גיב אונז אביסעלע בושה מיר זאלן זיך שעמען פאר דיר, מיר זאלן נענטער ווערן צו דיר".

מען בעט זיך ביים אויבערשטן: "העלף מיר זאלן זוכה זיין זיך אויסצוגיסן דאס ארץ פאר דיר אין די דאזיגע טאג - ערב ראש השנה, נאכדערצו יעצט ביינאכט וואס איז אויך מוצאי שבת די צייט פון דוד המלך. מיר זאלן זוכה זיין צו א יאר פון גאולה וישועה, א יאר פון אורו של משיח, מיר זאלן זוכה זיין צו בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, מיר זאלן זוכה זיין צו אהבת התורה און חשקת התורה, כי הוא חייך ואורך ימיך, יעדער זאל זוכה זיין צו זיין חלק תורה, און דאן וועלן מיר נישט אפלאזן די תורה פון לערנען אין דעם בייטאג און ביינאכט". מען בעט זיך ביים אויבערשטן: ער זאל אונז געבן אונזער חלק אין תורה, עס זאל זיין "חיים הם למוצאיהם בפה", יעדער מיט זיין זעלטענעם אייגנארטיגן טעם און חשק אין תורה, מיר זאלן זוכה זיין צו מורא האבן פאר דיר, מיר זאלן נישט האבן קיין שייכות צו קיין חטא". דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

פרשת וילך - שבת שובה

נושא:
תשובה:
גלויבן אז דער אויבערשטער נעמט אונז אן

תשובה איז א מתנת 'חינם', עס איז העכער פונעם מענטשליכן פארשטאנד, דערפאר איז עס געבינדן מיט אמונה. דאס ברענגט 'השראת השכינה' אינעם לעבן פון א איד

פרשת וילך - שבת שובה

נושא: תשובה: גלויבן אז דער אויבערשטער נעמט אונז אן

תשובה איז א מתנת 'חינם', עס איז העכער פונעם מענטשליכן פארשטאנד, דערפאר איז עס געבינדן מיט אמונה. דאס בדיעות 'השראת השכינה' איינעם לעבן פון א איד

א. תשובה מיינט או מיר קומען צום אויבערשטן און גלויבן או ער נעמט אונז אן אומזיסט כאטש מיר האבן נישט קיין זכותים

תשובה - קומען נענטער צום אויבערשטן | אתנדב לאהבתם - אומזיסטע ליבשאפט | אן אומזיסטע רחמנות וואס איז נישט אפהענגיק אין גארנישט | דער כח פון תשובה איז נאר שייך בי אידן | אין דער וועלט איז נישט פארהאן אזא באגריף ווי תשובה | וואס איז געווען איז געווען... מען קען נישט צוריקדרייען דעם זייגער | אויסרייניגן דאס הארץ נאך יענעמס עולה - איז נישט קיין מענטשליכער כח | אידן האבן דעם כח - באמת מוחל זיין איינער דעם צווייטן

ב. יעדעס מאל וואס מיר טוען תשובה און גלויבן אין אונזער תשובה זענען מיר זוכה צו 'השראת השכינה' - לעבן באהאלטן מיטן אויבערשטן

'ונפלינו' - השראת השכינה ווי קיינמאל בעפאר | מיר זענען 'עם משה' - דאס פאלק פון משה | משה רבינו איז שטענדיג באהאלטן - דבוק צום באשעפער וואס איז באהאלטן | אלס 'עם משה' זענען מיר אויך באהאלטן מיט השראת השכינה | וען עס איז דא מחילת עוונות פון מתנת חינם - קומט אויך 'השראת השכינה' | א תשובה פון י"ג מדות של רחמים - איז ממש השראת השכינה

ג. שלש עשרה מדות האמורות בחגינה: אריינבאקן אין הארצן די אמונה אין תשובה - וואס אויף דעם אליינס מוז מען זיך אפוואשן פון חטאים

דער עיקר פון תשובה איז גלויבן אין דעם | די שטראף פון אן עבירה - די שווערקייט צו גלויבן אין תשובה | א זינדיגע נשמה דערהערט נישט די איידלקייט פון תשובה | אריינבאקן די אמונה דורכן זאגן די דרייצן מידות פון רחמים | אין די ימי הרחמים והסליחות זאגט מען אסאך מאל די י"ג מדות של רחמים | זיך איינבאקן דאס רחמנות פון אויבערשטן | בעטן רחמים צו זוכה זיין צו אמונה אין תשובה | רבי אלעזר בן דורדיא האט זוכה געווען צו עולם הבא - ווייל ער האט געגלייבט אין תשובה

נושא: תשובה: גלויבן אז דער אויבערשטער נעמט אונז אן

א.

תשובה מיינט אז מיר קומען צום אויבערשטן און גלויבן אז ער נעמט אונז אן אומזיסט כאטש מיר האבן נישט קיין זכותים

מיר האבן היינט געזאגט אין דער הפטורה (הושע יד ב-ה):

"שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בַּעֲוֹנֶךָ קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל ה' וגו' אֶרְפָּא מְשׁוּבָתָם אֹהֲבֵם נְדָבָה כִּי שָׁב אַפִּי מִמֶּנּוּ".

נאכדעם וואס די עשרת השבטים זענען געגאנגען אין גלות, האט הושע אויפגעוועקט די אידן צו תשובה מיט אט דער נבואה. חז"ל ערקלערן[צא], אז ער האט זיי אויסגעלערנט ווי שטארק דער כח פון תשובה איז. אויף אזוי ווייט גרייכט דאס, אז אפילו איינער וואס האט זיך פארזינדיגט פארן אויבערשטן אליין, ער איז א כופר בעיקר, און זיין עבירה רירט אן "עד הוי'ה אלקיך" - קען ער אויך תשובה טון און צוריקקומען.

אין דער **גמרא** (יומא פו.:) לערנט מען ארויס פון אט די פסוקים די מורא'דיגע מעלות פון תשובה: "גדולה תשובה שמביאה רפואות לעולם...". "גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד...". "גדולה תשובה שדוחה את לא תעשה שבתורה...".

תשובה - קומען נענטער צום אויבערשטן

דער עיקר גרויסקייט פון תשובה איז, ווען א איד וועקט אויף זיין רצון און האפענונג נענטער צו ווערן צום אויבערשטן, "את פניך הוי'ה אבקש"; ווי דער **בעל התניא** שרייבט, אז תשובה איז נישט נאר צו אפלאזן עבירות, נאר דער עצם התקרבות, צו טרעפן דעם אויבערשטן, און אויפזוכן דאס באהאלטענע ליבשאפט צווישן דעם איד מיטן אויבערשטן, אונזער 'קשר' און אונזער 'ברית'.

צא. פסיקתא דרב כהנא (פסקא כד אות יב) א"ר יודה בר' סימון שובה ישראל עד י"י אלהיך (הושע יד ב) **אפילו כפרתה בעיקר** א"ר לעזר בנוהג שבעולם אדם עומד מבזה את חבירו ברבים ולאחר זמן הוא מבקש לרצות לו והוא או' לו את מבזה אותי ברבים ומתרצה אותי ביני ובינך לך והבא אותן האנשים שבזית אותי לפניהם ואני מתרצה לך **אבל הקב"ה אינו כן אלא אדם עומד ומחרף ומגדף בשוק והקב"ה אומר לו לעשות תשובה ביני ובינך ואני מקבלך**:

פסיקתא רבתי (פרשה מד) ד"א עד ה' אלהיך אמרו [לו] רבש"ע [מתייראין] אנו מן העונות שהם מרובים. אמר דוד (תהלים לח ה) 'כי עוונותי עברו ראשי', וכן עזרא אמר (עזרא ט ו) 'כי עוונותינו רבו למעלה ראש ואשמותינו גדולה עד לשמים'.

אמר הקב"ה אל תתייראו מן הדבר הזה **אם הם עד הרקיע** ואתם עושים תשובה אני סולח ולא עד הראשון ולא עד השני ולא עד השלישי אלא **אפילו עד השביעי עד כסא הכבוד** ואתם עושים תשובה **מיד אני מקבל אתכם** שובה ישראל עד ה' אלהיך שובה ישראל **ואפילו עונות עד ה' אלהיך**:

אתנדב לאהבתם – אומזיסטע ליבשאפט

אויף דעם וואס דער נביא זאגט ווייטער: **"ארפא משובתם אוהבם נדבה"** - אנטפלעקט אונז רש"י א וואונדערלי'כע זאך: **"אמר הנביא, כך אמר לי רוח הקודש, מאחר שיאמרו לפני כן, 'ארפא משובתם ואוהבם בנדבת רוחי', אעפ"י שאינן ראויים לאהבה אתנדב לאהבתם, כי שב אפי ממנו"** - אפילו אויב די אידן זענען נישט ראוי צו ליבשאפט, וועל איך זיך מנדב זיין זיי ליב צו האבן. אט דער כח וועקט זיך אויף יעדע וואך ביים זמן פון רעוא דרעוין, ווי מען זאגט ביי מנחה: "מנוחת אהבה ונדבה", 'אהבה ונדבה' - דער אויבערשטער איז מנדב פאר אונז א ליבשאפט און א פריינדשאפט. אינעם זמן פון רעוא דרעוין, ווערט נאכאמאל אויפגעוועקט און אויפגעדעקט דער כח פון תשובה וואס קומט פונעם אוצר מתנת חינם, דער אויבערשטער האט אונז ליב אומזיסט, אפגעזען וויאזוי מיר קוקן אויס.

אן אומזיסטע רחמנות וואס איז נישט אפהענגיק אין גארנישט

אט דער כח פון תשובה האט משה רבינו אויסגע'פועל'ט ביים אויבערשטן נאך וואס די אידן האבן געזינדיגט. דער אויבערשטער האט אים דעמאלט אנטפלעקט די דרייצן מידות פון רחמים, און ער האט אים געזאגט (שמות יט לג): "וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם - אע"פ שאינו הגון ואינו כדאי כי כן דרכי לעשות חסד חינם", מיין רחמנות איז אומבאגרעניצט, עס איז נישט אנגעהאנגען אין גארנישט, מיין רחמנות איז אומזיסט, פאר די אידן, אין יעדן מצב. שטענדיג בין איך גרייט זיי צוריקצונעמען צו מיר, אפילו ווען זיי זענען נישט וועדר.

דער כח פון תשובה איז נאר שייך ביי אידן

דאס איז שייך נאר ביי אידן; ווי חז"ל זאגן (תנחומא האזינו פ"ד) אויפן פסוק (במדבר ו כו): "ישא הוי'ה פניו אליך", "אליך - ולא לאומות העולם". [דער הייליגער **בני יששכר** איז מאריך אין דעם (מאמרי חודש תשרי מ"ד), ער ברענגט פון די ראשונים די סיבה פארוואס תשובה העלפט נאר ביי א איד און נישט ביי א גוי, ווייל דער כלל איז (כתובות יז.): "מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול" - א קעניג קען נישט מוחל זיין אויף זיין כבוד, דערפאר, אפילו ווען א קנעכט טוט תשובה האט נישט דער קעניג דאס רעכט צו מוותר זיין פארן מענטש. אבער מיר אידן זענען נישט נאר קנעכט פארן אויבערשטן דער קעניג, נאר מיר זענען קינדער פונעם גרויסן טאטן, און אויף א טאטע שטייט: "אב שמחל על כבודו כבודו מחול" - א טאטע קען יא מוחל זיין אויף זיין כבוד. דערפאר קען דער אויבערשטער מוחל זיין פאר אידן. ואכ"מ]

אין דער וועלט איז נישט פארהאן אזא באגריף וזי תשובה

תשובה איז א מתנת 'חינם', עס איז א זאך וואס דער מענטשליכער קאפ קען עס באמת נישט פארנעמען. אין דער גשמיות'דיגער וועלט איז נישטא אזא זאך באמת מוחל צו זיין א מענטש אויף וואס ער האט געטון, ווייל א זאך וואס איז געשען קען מען נישט צוריק דרייען, נאך דערצו איבערדרייען פון עבירות צו מצות דאס קען מען זיכער נישט, מען קען נישט צוריק דרייען דעם זייגער, מען קען נישט לייקענען אין עפעס וואס איז געשען.

וזאס איז געוזען איז געוזען... מען קען נישט צוריקדרייען דעם זייגער

דערפאר, לויטן גשמיות'דיגן קאפ, אויב האט א מענטש גע'בטל'ט די צייט נעכטן און גארנישט געלערנט, איז נישט מעגליך צו לערנען היינט אנשטאט נעכטן, ווייל היינט דארף ער דאך אויך לערנען,

עס איז שוין א נייע טאג, און אויב לערנט ער היינט אנשטאט נעכטן, דאן וועט ער לערנען פאר היינט?... אזוי איז אויך מיט איינעם וואס האט געבארגט עפעס פון זיין חבר, און ער האט עס צובראכן, דירעקט אדער אומדירעקט, אפילו אויב ער וועט אים קויפן א נייע - די זעלבע ממש, פונדעסטוועגן וועט ער קיינמאל נישט קענען צוריקגעבן דאס וואס ער האט צובראכן, נאר ער קען זיך ענוג איבערבעטן כדי זיין חבר זאל עס אראפשלינגען און גיין ווייטער. אבער באמת צוריקצודרייען די זאך אז עס זאל זיין פונקט ווי נעכטן, כאילו ער האט עס נישט צובראכן - דאס איז נישט מעגליך.

אויסריניגן דאס הארץ נאך יענעמס עולה – איז גישט קיין מענטשליכער כח

אין די ספרים פון **ר' צדוק פון לובלין** זעהט מען אסאך דעם געדאנק, אז עס איז נישטא אזא זאך ווי תשובה אינעם מענטשליכן קאפ, א 'נברא' קען נישט מוחל זיין באמת איינעם וואס איז באגאנגען אן עוולה אנטקעגן אים, דאס וואס ער איז מוחל איז נאר מיט חשבונות פון 'שמור לי ואשמור לך', עס איז אזא אומאויסגעשמועסטער קאנטראקט פון זיך העלפן איינער דעם צווייטן, איך וועל דיר מוותר זיין יעצט און דו וועסט מיר מוותר זיין באלד. אבער, באמת אינגאנצן צו ריניגן דאס הארץ אויף אזוי ווייט אז מען זאל נישט האבן קיין שום טענה און ווייטאג אויפן צווייטן, דאס איז א זאך וואס נאר א באשעפער קען באווייזן.

אידן האבן דעם כח – באמת מוחל זיין איינער דעם צווייטן

אבער דער אויבערשטער האט אונז געגעבן א מתנה, אז יעדער איד זאל האבן דעם כח פון י"ג מידות של רחמים, צו פארשטיין די טיפקייט פון תשובה נישט נאר צווישן אונז מיטן אויבערשטן, נאר אויך צווישן מענטשן, זאלן מיר גיין איינעם אויבערשטנ'ס פוסטריט, "והלכת בדרכיו", אים נאכמאכן: "מה הוא רחום וחנון אף אתה היה רחום וחנון", ביז מיר וועלן האבן אביסל פונעם געטליכן כח אמת'דיג מוחל צו זיין פאר א חבר מיטן גאנצן הארץ, מיט א כח פון מתנת חינם, אינגאנצן אומזיסט. דער כח באקומט יעדער איד ביינאכט אייידער ער גייט שלאפן ווען ער זאגט "הריני מוחל", און אויך אום ערב יום כיפור ווען מען איז מוחל פאר יעדן איינציגסטן איד, באקומט מען דעם כח פון אויסריניגן ביי זיך אין הארץ אלעס וואס מען האט אנטקעגן דעם צווייטן.

ב.

יעדעס מאל וואס מיר טוען תשובה און גלויבן אין אונזער תשובה זענען מיר זוכה צו 'השראת השכינה' - לעבן באהאלטן מיטן אויבערשטן

אט דער כח האט משה רבינו אויסגע'פועל'ט פאר אונז, דעמאלט ווען דער אויבערשטער האט געעפנט זיין רחמנות און מוחל געווען פאר די איידן אויפן זינד פונעם עג'. משה האט געבעטן: **"ובמה יודע אפוא כי מצאתי חן בעיניך אני ועמך הלוא בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על האדמה"** - ווי אזוי וועל איך וויסן אז איך מיט דיין פאלק האבן חן אין דיינע אויגן, נאר אויב עס וועט זיין 'ונפלינו' פון אלע פעלקער וואס זענען פארהאן אויף דער וועלט, דעמאלט וועל איך דאס וויסן". אלע מפרשים זענען מסביר וואס איז פשט פון דער בקשה 'ונפלינו'.

'זנפלינו' – השראת השכינה ווי קיינמאל בעפאר

דער הייליגער **רמב"ן** שרייבט אויפן פסוק וואס שטייט אביסל שפעטער: "נגד כל עמך אעשה נפלאות אשר לא נבראו בכל הארץ ובכל הגוים" - אנטקעגן דיין פאלק וועל איך מאכן וואונדער, וואס איז נאך קיינמאל נישט געווען. זאגט דער רמב"ן אז עס קען נישט זיין כפשוטו, ווייל זינט קריעת ים סוף איז נאך נישט געווען קיין גרעסער וואונדער וואס האט אידערגעשטיגן קריעת ים סוף. נאר מען רעדט דא פון "השראת השכינה", וואס דאס איז א זאך וואס איז נאך קיינמאל נישט געווען פון פארדעם, און נאר נאך דער בקשה פון משה 'זנפלינו', זענען דאן די אידן געווארן דאס פאלק פון משה און נאנט צום אויבערשטן ווי קיינמאל בעפאר[צב]. ער איז מסביר אז 'זנפלינו' איז א לשון פון באהאלטן, משה רבינו האט געבעטן אז אידן זאלן האבן שייכות מיט דער שכינה וואס איז באהאלטן פונעם מענטשליכן פארשטאנד.

מיר זענען 'עם משה' – דאס פאלק פון משה

דעמאלט האבן די אידן באקומען דעם טיטל - ווי דער רמב"ן רופט עס - **"עם משה"** - דאס פאלק פון משה, ווייל דער אויבערשטער האט געוואלט אויס'הרג'ענען אלע אידן, און מאכן א פאלק נאר פון משה און זיינע קינדער. און ווייל משה האט געראטעוועט די אידן, דאס הייסט, אז דערמיט זענען זיי געווארן 'זיין' פאלק, ווייל זייער גאנצע מציאות איז אין זכות פון משה, מיט דעם איז מקוים געווארן 'ואעשה אותך לגוי גדול'.

משה רבינו איז שטענדיג באהאלטן – דבוק צום באשעפער וואס איז באהאלטן

מען טרעפט ביי משה רבינו דורכאויס זיין גאנץ לעבן דעם ענין פון זיין 'באהאלטן'. עס האט זיך אנגעהויבן גלייך נאך וואס ער איז געבוירן געווארן האט מען אים באהאלטן אין א קאסטן, דערנאך איז ער אנטלאפן פון פרעה און זיך באהאלטן ביי יתרו, דערנאך האט ער באהאלטן זיין פנים וואס האט געשטראלט און געלאכטן אז מען האט נישט געקענט קוקן אויף אים, און נאכן שטארבן איז ער וויטער באהאלטן ביזן היינטיגן טאג וואס זיין קבר איז באהאלטן און פארהוילן. דאס איז צוליב דעם וואס משה רבינו איז צוגעבינדן צום אויבערשטן וואס איז אויך באהאלטן.

אלס 'עם משה' זענען מיר אויך באהאלטן מיט השראת השכינה

פארשטייט מען מיט דעם אז גלייך נאך וואס דער אויבערשטער האט מוחל געווען פאר די אידן, צוליב די תפלות פון משה רבינו, און זיי זענען געווארן משה רבינו'ס פאלק, איז דעמאלט מקוים געווארן דער 'זנפלינו', זיי זענען געווארן א חלק פון אזא סארט לעבן, צו לעבן מיט א זאך וואס איז באהאלטן, דאס מיינט השראת השכינה, וואס דורכדעם זענען זיי דערהויבן געווארן איבער אלע פעלקער.

זוען עס איז דא מחילת עוונות פון מתנת חינם – קומט אויך 'השראת השכינה'

דערפאר, אפילו היינטיגע צייטן, ווען א איד טוט תשובה מיט אמונת צדיקים, דאס הייסט, אז ער גלויבט אז מיר האבן דעם כח פון 'מתנת חינם' און דער אויבערשטער נעמט אן אונזער תשובה, וועט ער דורכדעם א חלק פונעם פאלק פון משה (צדיק) וואס אין זיין זכות האבן מיר אט דעם כח פון תשובה, און דערמיט איז ער זוכה צו השראת השכינה, נאכמער ווי ביי קריעת ים סוף, מתן תורה און יציאת מצרים!

צב. וז"ל: "שהענין ירמוז אל שכון השכינה בהם, ועל היותו עם משה לכבוד ולתפארת בנעלם ובמופלא, כאשר אמר - ונפלינו".

א תשובה פון י"ג מדות של רחמים – איז ממש השראת השכינה

נאכמער פון דעם: די מתנה וואס משה האט באקומען פונעם אויבערשטן 'ונפלינו - אעשה נפלאות', דאס איז דער כח התשובה וואס דער אויבערשטער האט אים מגלה געווען, א תשובה וואס איז א פארהוילענע און וואונדערליכע זאך, העכער פונעם מענטשליכן שכל, א תשובה וואס איז געבינדן מיט השראת השכינה - נאנטקייט צום אויבערשטן, א תשובה צוליב דעם חן וואס מיר האבן ביים אויבערשטן. דאס איז א וואונדער גרעסער פון קריעת ים סוף, דארטן איז געווען טוישונגען אין מעשה בראשית פונעם גשמיות'דיגן שטאנדפונקט, אבער דער כח פון תשובה איז נאך אסאך א גרעסער וואונדער פון דעם.

ג.

שלש עשרה מדות האמורות בחנינה: אריינבאקן אין הארצן די אמונה אין תשובה - וואס אויף דעם אליינס מוז מען זיך אפוואשן פון חטאים

דער עיקר פון תשובה איז גלויבן אין דעם

וועו א איד איז זיך מתבונן הייבט ער אן צו פארשטיין אז די גאנצע זאך פון תשובה, איז א זאך פון אמונה, אזוי זעהן מיר אויך אין פנימיות התורה אז תשובה איז 'בינה', עס ווערט אנגערופן 'אימא', און אזוי ווערט אויך אנגערופן די דרגא פון מלכות - אמונה. עס איז באקאנט וואס דער רמ"א פסק'נט (או"ח תרז ס"ו): "יום הכיפורים אינו מכפר אלא על השבים המאמינים בכפרתו, אבל המבעט בו ומחשב בלבו: מה מועיל לי יום כיפור זה, אינו מכפר לו" (רמב"ם פ"ג מהלכות שגגות). יום כיפור איז מכפר נאר פאר דעם וואס גלויבט אין תשובה, וועו מען גלויבט אז תשובה העלפט אים און מעקט אפ זיינע עבירות.

די שטראף פון אן עבירה – די שוועריקייט צו גלויבן אין תשובה

אבער וועו א מענטש זינדיגט רחמנא ליצלן, ווערט אים אין קאפ אן אייזערנעם פארהאנג וואס טיילט אים אפ פון תשובה, ער ווערט פארשמירט מיט שכל, וואס דאס פארנעפלט אים פון דער ריינע אמונה וואס א איד האט אינעם כח פון תשובה - דערפאר הייבט ער אן צו זוכן תעניתים און סיגופים ווייל ער גלויבט נישט אינעם כח פון תשובה. אויף דעם דארף מען זיך אסאך מחזק זיין אין אמונה פשוטה, צו גלויבן אינעם גרויסן רחמנות פונעם אויבערשטן וואס שטרעקט אויס זיין האנט פארן איד צו אננעמען זיין תשובה, וועו א מענטש וועט דאס גלויבן וועט ער זוכה זיין זיך צו ריניגן פון עבירה, און פון דער שטראף - דער שכל וואס דערווייטערט אים פון אמונה.

א זינדיגע נשמה דערהערט נישט די איידלקייט פון תשובה

פונקט ווי ווען א מענטש עסט און פרעסט פון אלעם וואס ליגט נאר פארנט פון זיינע אויגן, ער איז אנגעגעסן און אנגעשטאפט פון אן אויסמיש פון אלע טעמים, גוטע און שלעכטע. אדער ווען א מענטש איז אנגע'שיכור'ט מיט אלערליי סארט משקאות וואס ער האט צוזאמגעזויפט, וועט ער אוודאי נישט קענען אויפכאפן דעם איידעלן טעם פון א טייערע און גאר ווערדפולע עסנווארג אדער משקה. פונקט

אזוי, איז דער מענטש וואס זיין נשמה האט זיך אנגעשמירט מיט חטאים רחמנא ליצלן, איז אים זייער שוואר צו דערהערן די איידעלע נקודה פון אמונה אין תשובה.

אריינבאקן די אמונה דורכן זאגן די דרייצן מידות פון רחמים

אידישע קינדער האבן אזא אומשאצבארע מתנה, א מתנה פונעם אויבערשטן וואס ווערט אנגערופן די י"ג מדות של רחמים. חז"ל פארציילן אונז מורא'דיגע זאכן, דער אויבערשטער האט זיך אנגעטון מיט א טלית ווי א בעל תפילה און איבערגעגעבן פאר משה די דרייצן מידות - און דער מדרש זאגט אז ווען נישט עס שטייט אזוי אין פסוק וואלט מען עס נישט געקענט זאגן. דער אויבערשטער גיבט איבער פאר משה רבינו די גרעסטע מתנה וואס איז נאר פארהאן, דער אומדערהערטער כח פון אומזיסטע ליבשאפט וואס דער אויבערשטער ווייזט ארויס פאר די אידן נאך וואס זיי האבן זיך אזוי פארזינדיגט פאר אים.

אין די ימי הרחמים והסליחות זאגט מען אסאך מאל די י"ג מדות של רחמים

יעצט ווען מיר שטייען אין די פערציג טעג פון ר"ח אלול ביז יום כיפור, זאגט מען נאכאמאל און נאכאמאל די דרייצן מידות פון רחמים, יעדן טאג ביי סליחות (און אפילו ביי די אשכנזים וואס מען זאגט נישט קיין סליחות פון ר"ח אלול, פונדעסטוועגן דאך זאגט מען 'לדוד הוי'ה אורי וישעי', וואס דארט איז פארהאן דרייצן מאל דער שם הוי'ה, וואס אין סידור פון אר"י הקדוש איז מען מכוון אנטקעגן די דרייצן מידות של רחמים), אזוי אויך איינעם טאג פון יום כיפור זעלבסט, זאגט מען אזויפיל מאל די דרייצן מידות, בפרט ביי די תפילה פון נעילה.

זיך אייגבאקן דאס רחמנות פון אויבערשטן

אסאך מאל איז אזוי שוואר פארן מענטש אז מען דארף זיך אויפהייבן יעדע פינף מינוט צו זאגן נאכאמאל דעם ה' ה'. דארף א מענטש וויסן, אז דער עיקר תשובה איז מיט דעם וואס מען גלויבט איינעם גרויסן רחמנות פונעם אויבערשטן וואס איז אונז מוחל די עבירות, און וויבאלד ער האט געזינדיגט איז גאר שוואר צו גלויבן אין אט דער אמונה, דערפאר דארף מען אזויפיל מאל איבערזאגן די דרייצן מידות, און דורכדעם וואס מען זאגט עס ארויס אזויפיל מאל מיטן מויל, וועט עס פועל'ן אויפן הארצן, צוביסלעך צוביסלעך, צו רייניגן דאס הארץ און זיך אריינבאקן טיף טיף אין הארצן די אמונה אין י"ג מידות של רחמים.

בעטן רחמים צו זוכה זיין צו אמונה אין תשובה

א איד גיסט זיך אויס דאס הארץ פארן אויבערשטן: "רבוש"ע, איך האב זיך פאזינדיגט פאר דיר, עס איז מיר אזוי שוואר צו גלויבן אז מיין תשובה איז באוויליגט ביי דיר, עס איז מיר גרינגער צו מאכן א חשבון הנפש און זיך אריינשמייסן, אלעס לויט מיין שכל'דיגער קאפ, און צו מאכן א סארט תשובה ווי א ביזנעס מאן, אז מיר ביידע זאל ארויסגיין מיט פארדינסטן, איך וועל זיך אונטערנעמען קבלות טובות, און אין אויסטויש וועסטו מיר מוחל זיין. אבער גלויבן כפשוטו אז דו ביסט מיר מוחל אומזיסט, נאר ווייל איך האב פשוט תשובה געטון, ווי דער פסוק זאגט 'ומודה ועוזב ירוחם', מיט דעם וואס מען איז מודה און מען אנערקענט אינעם כח התשובה מיטן אפלאזן די עבירות און דער שכל וואס מען באקומט נאכדעם, מיט דעם אליינס ביסטו מיר מוחל, דאס איז מיר אזוי שוואר צו גלויבן אין דעם, איך בעט דיר גיב מיר די אמונה צו גלויבן אין דעם".

רבי אלעזר בן דורדיא האט זוכה געזוען צו עולם הבא - וזייל ער האט געגלייבט אין תשובה

דאס איז וואס רבי אלעזר בן דורדיא האט זוכה געווען, נאכדעם וואס ער האט עובר געווען אויף אלע עבירות פון דער תורה, און ער האט געוואלט תשובה טון און אלע האבן אים דערווייטערט און געזאגט אז ער קען נישט תשובה טון, האט ער אריינגעלייגט זיין קאפ צווישן זיינע פיס און געווויינט ביז ער איז אויסגעגאנגען, דעמאלט איז א בת קול ארויס און אויסגערופן: "רבי אלעזר בן דורדיא איז גרייט צו באקומען חיי עולם הבא", האט רבי (ר' יהודה הנשיא) געווויינט און געזאגט: עס זענען דא אזעלכע וואס ארבעטן אזויפיל יאר אויף גן עדן, און עס זענען דא אזעלכע וואס באקומען עס אין איין שעה. נאכדעם האט ער געזאגט: נישט געגוג אז מען נעמט אן די בעלי תשובה, נאר מען רופט זיי נאך אויך 'רבי'. דאס הייסט, אלע האבן אים געזאגט אז ער קען נישט תשובה טון, אבער ער האט געווויינט ביז ער האט 'געגלויבט' אז דער אויבערשטער וועט אוודאי יא אננעמען זיין תשובה.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן 'אהבם נדבה', מיר זאלן גלויבן אין דיין גרויסע ליבשאפט צו אונז אפילו נאכן חטא, דורכן כח פון תשובה. מען בעט זיך יעצט אום שבת שובה, מיר זאלן זוכה זיין צו תשובה וואס קומט פון שבת, ווי עס איז באקאנט אז אויך אדם הראשון איז אים געעפנט געווארן די טויערן פון תשובה אום שבת קודש.

מיר זאלן זוכה זיין צו 'תשובה עילאה' וואס ברענגט 'יראה עילאה'. 'אהבם נדבה' - דורך די גרויסע **אהבה** איז מען זוכה צו תשובה וואס ברענגט צו **יראה**. ווייל ווען מען זעהט ווי דער אויבערשטער איז מוחל די עבירות מיט אומזיסטע אהבה - אפילו מען איז נישט ווערד דערצו, באקומט דער מענטש גלייך א געוואלדיגע יראה, זאגנדיג, ווי קען איך זינדיגן אנטקעגן א באשעפער וואס ווייזט פאר מיר אזא גוטסקייט און רחמנות. אויך ביי עליה לרגל שטייט: 'יראה כל זכורך' וואס עס איז אויך א לשון פון **יראה**, און דווקא דארט האט מען באוויזן די גרויסע אהבה, ווען מען האט אויפגעדעקט דעם פרוכת און געוויזן: 'ראו **חיבתכם** לפני המקום'.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן יעצט אין א צייט פון רעוא דרעוין, די צייט וואס עס ווערט אנטדעקט אז: 'אתה אחד ושמך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ', ווי דער אר"י הקדוש איז מגלה אז עס איז א צייט פון אריכת אפים, די צייט וואס עס ווערט אויפגעוועקט די עבודה פון כהן גדול וואס איז אריין אין קודש הקדשים, [און זיך גע'טובל'ט פינף מאל אנטקעגן די פינף פרצופים דאריך]. די עבודה פון כהן גדול אין קודש הקדשים איז 'אתה אחד' - דער אויבערשטער כביכול, 'ושמך אחד' - די תורה, 'ומי כעמך ישראל גוי אחד' - מיט די אידן, דער כהן גדול נעמט מיט אין זיין הארץ אלע אידישע קינדער און פארמאכט זיך אליינס מיטן אויבערשטן, "וכל אדם לא יהיה באוהל מועד - אפילו לא מלאך ולא שרף". דאס איז דער 'מנוחת אהבה ונדבה' - ווי אויבן דערמאנט אז דער אויבערשטער זאגט איך וועל זיך מנדב זיין זיי ליב צו האבן, אפילו אויב זיי זענען נישט וועדר דערצו. און דאס אלעס איז דער כח התשובה פון דער איצטיגער צייט.

מען בעט זיך ביים אויבערשטן עס זאל שוין זיין: 'שמחה לארצך וששון לעירך, וצמיחת קרן לדוד עבדך, ועריכת נר לבן ישי משיחך במהרה בימינו', מיר זאלן זוכה זיין צו אורו של משיח - די ליכטיגקייט פון תשובה אין דער וועלט, משיח וועט אונז אנטפלעקן די גרויסע אהבה פונעם אויבערשטן, און מיט דעם וועט ער אונז אלע אויפוועקן צו תשובה און יראה עילאה, נאנטקייט צום אויבערשטן. מען בעט זיך ביים אויבערשטן 'משוך נועם יראתך', אידישע קינדער זאלן זוכה זיין צו שפירן די 'זיסקייט' פון יראת הוי'ה.

מען בעט זיך ביים אויבערשטן שטייענדיג אין שבת קודש, וואס אין דעם איז אנגעוואנדן אלע טעג פון דער קומענדיגער וואך, מען גייט ארויס צו א וואך פון תשובה, א וואך פון דרייצן מידות של רחמים, אן ערב יום כיפור מיט א יום הקדוש, מען בעט זיך ביים אויבערשטן מען זאל זוכה זיין צו גלויבן אינעם כח פון תשובה. וויפיל מען זוכט אין די יונגע יארן גרויסע עבודות, אלעס איז אמת, און מען דארף טאקע טון אלעס וואס עס שטייט אין די ספרים הקדושים, אבער מען דארף געדענקען אז דאס איז אלעס מיטלען אנצוקומן צום ציל - גלויבן אין תשובה!

פונקט ווי עס איז דא סיגופים אין גוף, זיך פייניגן און מאכן שווערע זאכן צו אויסלייטערן דעם גוף, אזוי איז אויך דא אסאך שווערערע סיגופים אין מח און אין נפש, **א מענטש זאל זיך מוסר נפש זיין צו אוועקווארפן זיין שכל, און צו פועל'ן ביי זיך אין הארצן צו גלויבן אין תשובה, דאס איז דער שווערסטער סיגוף.** עס איז אסאך גרינגער פארן מענטש צו נעמען אויף זיך אסאך יסורים און עונשים, ווי אראפצושלינגען אט דעם שכל, און גלויבן אז יא! איך בין אזוי באליבט ביים אויבערשטן - כאטש איך האב געזינדיגט! אויף צו גלויבן אין דעם דארף מען אסאך מאל מסירת נפש ממש! דער כח באקומט מען אין זמן פון רעוא דרעוין וועו מען זאגט 'ועל מנוחתם יקדישו את שמך', מסירת נפש פארן אויבערשטן. און וועו מען וועט גלויבן אינעם כח פון תשובה, וועט מען זוכה זיין צו תשובה, מחילה, סליחה וכפרה.

אידישע קינדער בעטן זיך ביים אויבערשטן: 'לא על ידי יסורים וחליים רעים', מיר ווילן נישט קיין יסורים, מיר ווילן נאנט ווערן צו דיר דורך דיין גרויס רחמנות און ליבשאפט צו אונז. מיר זאלן זוכה זיין צו גלויבן אינעם כח פון תשובה, צו שפירן באמת א געפיל פון ריינקייט און ווייטקייט פונעם חטא, מיר זאלן שפירן אז דורך אונזער תשובה איז אינגאנצן געווארן אויסגעמעקט די זינד, "לפני הוי'ה תטהרו" - אפילו אויף די גרעסטע עבירות, "עד הוי'ה אלהיך". מיר זאלן זוכה זיין צום עבודת בית המקדש, די עבודה פונעם כהן גדול אין קודש הקדשים, בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

שבת חול המועד סוכות

נושא: די וועלט איז נישט - דער אויבערשטער איז יא

די וועלט איז גארנישט
- ווילאנג עס דינט נישט
צו ווערן נאנט צום
אויבערשטן, אבער אויב
מען פארשטייט אז אלעס
איז כבוד שמים - איז די
וועלט יא! און דאס איז די
הכנה צום יחוד השלם
פון שמיני עצרת

שבת חול המועד סוכות

נושא: די וועלט איז נישט - דער אויבערשטער איז יא

די וועלט איז גארנישט – ווילאנג עס דינט נישט צו זוערן נאנט צום אויבערשטן, אבער אויב מען פארשטייט אז אלעס איז כבוד שמים – איז די וועלט יא! און דאס איז די הכנה צום יחוד השלם פון שמיני עצרת

א. קהלת איז אן הכנה צום יחוד פון שמיני עצרת צו דערהערן אז עס איז נישטא קיינער אויף דער וועלט - אויסער איך מיטן אויבערשטן

קהלת גיבט פאר א מענטש א בליק אז אלעס איז כבוד שמים | דוקא שלמה - וואס האט אלעס געזעהן - קען זאגן אזעלכע וועדטער | אן אויסגעשפילטער אריכמאן קען נישט זאגן: "די וועלט איז גארנישט" | א קענ'ג, דערנאך א פשוט'ער מענטש און צוריק א קענ'ג | נאכן זיין א קענ'ג האט ער דערהערט אז ער נישט מער ווי א פשוט'ער מענטש | דער גרעסטער 'יחוד' איז ווען מען דערהערט: עס איז גארנישט פארהאן אויסער אים | צוריק אריינגיין אין וועלט נאכן דערהערן דעם 'אין עוד מלבדו' | שמיני עצרת איז קענ'ן שלמה המלך - די דריי מוחין | דער סוד פון די דריי ספרים פון שלמה | שבת חול המועד - מען גרייט זיך צום יחוד פון שמיני עצרת | פארשטיין 'הכל הבל' דוקא בשעת עס גיסט זיך גוטס | מען וועדט נישט אנגעזעצט פון קהלת - מען וועדט נאכמער פריילעך

ב. די נקודה פון קהלת אז די וועלט איז גארנישט דארף ברענגען 'התקרבות' צום אויבערשטן - ווי דער תם און נישט 'התרחקות' - ווי דער חכם

מען דארף וויסן וויאזוי צו לערנען קהלת | עשירות קען ברענגען שלעכטס | חכמה קען ברענגען שלעכטס | דער אויסטערלישער דינער אונטערשייד צווישן דעם חכם און תם | דער חכם שרייט: די וועלט איז גארנישט - נישטא קיין תכלית | דער תם שרייט: די וועלט איז גארנישט - עס איז בלויז כבוד שמים | דורך אמת'ע חכמה קומט מען צו תמימות | אמאל קען זיין אן עושר וואס שפירט זיך גארנישט העכער פון יענעם | אלעס וועגדט זיך וואס מען זוכט

ג. די שטארקייט פון אידישע קינדער: ווען מען האט יסורים בייגט מען זיך איין דעם קאפ און מען זאגט "אלקים חשבה לטובה"

די גוים גייען אראפ און אראפ - איידן גייען ארויף און ארויף | וואס איז דער חילוק צווישן אידן און גוים? | דער חילוק איז וויאזוי מען איז מקבל יסורים | די וועלט איז נישטיג - אבער ממילא איז וואס? | ממילא לאזט מען זיך נישט נארן פון דער חיצוניות | דער ריכטיגער בליק אויפן פארלאפענעם יאר | אלע יסורים פון פארגאנגענעם יאר ברענגען אונז צו הכנעה | ער האט מורא אז דער אויבערשטער וועט אים שיקן נאך יסורים... | מען דערלייגט נישט פארן לעבן מיט א ליכטיגקייט | יוסף האט געהאט אלע סארט תקופות אין זיין לעבן | 'אלקים חשבה לטובה' - פונקט ווי 'סוף דבר הכל נשמע' | ער האט פון אנפאנג אן געוואוסט א עס איז לטובה | דאס שפלות און יסורים וואס יוסף האט מיטגעמאכט אין תפיסה | יעקב אבינו האט זיך קיינמאל נישט אפגערעדט

נושא: די וועלט איז נישט - דער אויבערשטער איז יא

א.

קהלת איז אן הכנה צום יחוד פון שמיני עצרת צו דערהערן אז עס איז נישטא קיינער אויף דער וועלט - אויסער איך מיטן אויבערשטן

מיר האבן היינט געליינט די מגילה פון קהלת; ווי עס ווערט גע'פסק'נט אין הלכה אין **רמ"א** (שו"ע או"ח תרס"ג): "מען פירט זיך צו זאגן קהלת שבת חול המועד סוכות". אויב אזוי איז עס דאך א "מנהג ישראל תורה". נאכדערצו אז דער מנהג ווערט אראפגעברענגט אין שולחן ערוך, דאס מיינט אז מצד הלכה האט קהלת א שייכות מיט דער היינטיגער שבת, און תורה'דיג איז יעצט א מסוגל'דיגער זמן צו לעבן מיטן סוד פון שלמה המלך, וואס ער האט מגלה געווען אז **"הבל הבלים אמר קהלת הכל הבל"**.

קהלת גיבט פאר א מענטש א בליק אז אלעס איז כבוד שמים

דער כח וואס א איד באקומט פון זאגן מגילת קהלת, אז עס ווערט אים ליכטיג, ער באקומט פון די ש"ע נהורין[צג]. דאס הייסט, אז ער הויבט אן צו זהען די גאנצע בריאה מיט אנדערע אויגן, מיט ליכטיגע אויגן. נישט נאר אז ער פארשטייט אז די גאנצע וועלט איז הבל הבלים - גארנישט מיט נישט, נאר ער דערהערט עס מיט א ליכטיגקייט, ער דערהערט דעם תכלית פון דער וועלט וואס איז פול מיט הבלים, אז דאס אלעס האט א תכלית אז דער מענטש זאל דערהערן: **"סוף דבר הכל נשמע"**, דער עיקר איז - מגלה זיין דעם כבוד פון אויבערשטן. שלמה המלך לייגט נישט אראפ א פינסטער בילד פון א הוילע וועלט, ניין, ער לייגט אראפ א בילד פון א וועלט וואס האט גארנישט אין זיך - נאר בלויז די אין איינציגע תכלית וואס איז אזוי גרויס און אזוי הייליג, מגלה זיין דעם כבוד פון אויבערשטן אויף דער וועלט.

דזקא שלמה - וואס האט אלעס געזעהן - קען זאגן אזעלכע זוערטער

דער חידוש פון שלמה המלך'ס חכמה, איז אז ער קען באמת קומען און זאגן פארן מענטש אז די גאנצע וועלט איז גארנישט מיט נישט. ווייל טאמער וואלט אן ארימאן אונז געקומען דאס זאגן, אפילו טאמער ער וואלט עס מסביר געווען מיט אזא געשמאק, אזש עס וואלט זיך דערהערט זיינע פארשטענדליכע רייד, נאכאלץ וואלט עס געווען זייער שווער אנצונעמען פון אים, ווייל ענדע גייט דער ארימאן אריבער זייער שווערע צייטן, אזעלכע יסורים וואס ער מוטשעט זיך אויף א שטיקל ברויט, און ווי די **גמרא** זאגט (עירובין מא:) אז ארימקייט קען אראפפירן א מענטש פון זינען און פון אידישקייט. אזוי אויך קען מען דעם

צג. ידוע באריכות בכתבי מרן האריז"ל זי"ע (בכוונת לתקיעות שופר ועוד) סוד ז' הבלים שיוצא מספר קהלת, והמתקתם בשורשם על ידי ש"ע נהורין (כי י פעמים 'הבל' בגימטריא ש"ע), וזהו סוד שלמה המלך, 'שלמה' בגימטריא ש"ע ועוד ה', שע"ה, סוד 'הבל' שהקב"ה שע"ה אליו ואל מנחתו, כמש"כ (בראשית ד ד) "וישע הוי'ה אל הבל ואל מנחתו".

אור החיים הקדוש (פרשת ואתחנן) "וועז א מענטש איז גאר שטארק געדרוקט אין געלט איז אים זייער שווער צו שפירן אהבת השם, אפילו אויב וועט ער זיך פראבירן צו שטארקן אויף זיין הארץ - וועט זיין הארץ זיך נישט צוהערן צו אים". ממילא וועז דער אריבער קומט רעדן, איז זייער שווער צו גלויבן אז ער האט נישט קיין שוועכע מינוטן וואס ער קלערט: 'הלוואי וואלט איך געהאט אביסל געלט, איך בין דאך אין אזא שווערער מצב, זיכער וואלט מיר יעצט געלט עטוואס געהאלפן'.

אן אויסגעשפילטער אריבער קען נישט זאגן: "די וועלט איז גארנישט"

אויב אזוי ווי קען ער קומען יעצט רעדן: אז געלט איז גארנישט, און די גאנצע וועלט איז פוסט און נאריש? אלע זענען אים חושד אז עס איז זיכער פארהאן מינוטן וואס ער קלערט אנדערש. עס איז זיכער אז אויב וועט איינער אים קומען געבן אביסל געלט, וועט ער זיך נישט צוריק האלטן פון עס נעמען (סיידן אויב ער האט פראבלעמען פון בושה אא"וו, נישט ווייל "געלט איז גארנישט"). ווידעראום, שלמה המלך איז אנגעקומען צום שפיץ פון אלע דערגרייכונגען אין גשמיות, קיינער אין דער וועלט האט קיינמאל נישט געהאט מער גליקן ווי אים, און טאמער ער קומט אונז זאגן: אז אלץ איז גארנישט מיט נישט, האט נישט דער מענטש מיט וואס אים אפצופרעגן. אויב 'ער' זאגט אזוי - מוז זיין אז דאס איז דער אמת.

א קעניג, דערנאך א פשוט'ער מענטש און צוריק א קעניג

חז"ל (סנהדרין כ:) פארציילן אונז ווי שלמה איז אראפ פון זיין קעניגרייך ביז ער איז געבליבן קעניגן בלויז אויף זיין שטעקן. די אמוראים דארט קריגן זיך, צי איז ער שפעטער צוריק געווארן קעניג אדער נישט. רב קריגט מיט שמואל, איינער זאגט ער איז צוריק געקומען צום קעניגרייך און איינער זאגט אז ער איז נישט צוריק געקומען. לויט דעם וואס זאגט אז 'נישט' - איז שלמה געווען 'קעניג' און דערנאך א 'פשוט'ער מענטש' - "מלך והדיוט". לויט דעם וואס זאגט אז 'יא' - איז שלמה געווען קודם א 'קעניג', דערנאך א 'פשוט'ער מענטש' און דערנאך צוריק א 'קעניג' - "מלך והדיוט ומלך".

נאכן זיין א קעניג האט ער דערהערט אז ער נישט מער ווי א פשוט'ער מענטש

מען קען אפשר זאגן א פנימיות'דיגער דערהער אין די ווערטער פון גמרא. שלמה המלך איז חס ושלום קיינמאל נישט פארפאלן געווארן פון דער אמת'ער מלוכה. נאר וואס דען? קודם האט ער זוכה געווען צו זיין א 'מלך', ווי חז"ל זאגן אז ער האט געקעניגט אויף אלע באשעפענישן אויף דער וועלט און אויף יענער וועלט. אבער נאכדעם אלעם, האט ער דערגרייכט צו א העכערע מדרגה, א מדרגה וואס ווערט אנגערופן "הדיוט" - א פשוט'ער מענטש, ווייל ער האט דערהערט פון אזא הויכער פלאץ אז עס איז גארנישט פארהאנען אויף דער וועלט - אויסער כבוד שמים.

דער גרעסטער 'יחוד' איז וועז מען דערהערט: עס איז גארנישט פארהאן אויסער אים

וועז א געווענליכער מענטש האט זיך זיינע פאר פרוטה'לער, זיינע ברעקעלעך 'קנאה' 'תאוה' און 'כבוד', און ער דערהערט אז אלעס איז גארנישט, עס איז גארנישט פארהאן אויף דער וועלט אויסער כבוד שמים, איז ער זוכה צו דער גרויסער מדרגה פון "הדיוט", ווערן א הדיוט פון עולם הזה, דערהערן אז אלעס איז דער אויבערשטער. קען מען זיך פארשטעלן אביסל וואס דאס הייסט, וועז אזא איינער ווי שלמה המלך וואס האט אזא שלימות אין מלוכה, וועז ער דערהערט "הדיוט", איז דאס 'אין ערוך', ער רופט אויס די אפסיות פון דער בריאה אויף אזא גרויסער פארנעם, ער קומט אן צום שלימות החכמה

- "והחכמה מאין תמצא", דער עיקר חכמה איז צו דערהערן 'אין', אז אלעס איז 'אין ואפס', דאס איז די העכסטע מדרגה אין יחוד, דערהערן אז עס איז גארנישט דא - אויסער דעם אויבערשטן.

צוזריק אריינגיין אין זועלט נאכן דערהערן דעם 'אין עוד מלבדו'

מען קען אויך מסביר זיין דעם אמורא וואס זאגט "מלך והדיוט ומלך", לויט אונזערע ווערטער אז דער עיקר מדרגה איז אנצוקומען פון א 'מלך' - צו די אפסיות פון 'הדיוט'. אז באמת איז דא נאך א טרעפל, צו לעבן אין דער נקודה פון 'מלך' נאכן אפסיות פון 'הדיוט'; פונקט ווי אדם און חוה זענען באשאפן געווארן איין שטיק, עס קוקט אויס ווי א שטארקע יחוד, אבער דאס איז א יחוד פון אונטן - אח' באח', און כדי אז זאל זיין א העכערער יחוד האט אויסגעפעלט אז מען זאל זיי אפטיילן, וואס דאס קוקט אויס ווי א ירידה - מען ווערט אפגעזונדערט "הדיוט", אבער נאך דער נסירה וואס חוה איז געווארן אפגעטיילט פון אדם, דאן איז געווען דער העכערער יחוד פנים צו פנים. ואכמ"ל.

שמיני עצרת איז קענען שלמה המלך - די דריי מוחין

מיר אלע ווייסן אז די זיבן טעג פון סוכות זענען אנטקענען די זיבן אושפיזין: אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף און דוד. דאס זענען אנטקענען די זיבן מידות: חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד און מלכות. שטייט אין ספרים הקדושים אז דער אכטער טאג 'שמיני עצרת', איז אנטקענען 'שלמה המלך', וואס אויף אים שטייט 'מלך שהשלום שלו', ער איז משלים די דריי מוחין, כתר, חכמה און בינה, דאס איז אין די דריי ספרים וואס ער האט געשריבן, משלי, קהלת און שיר השירים.

דער סוד פון די דריי ספרים פון שלמה

ספר משלי דאס איז בינה; פונקט ווי א מאמע רעדט מוסר רייד צו איר קינד באגלייט מיט שיינע משלים. און דאס איז אנטקענען דעם ערשטן מאל וואס ער איז געווען 'מלך'. מגילת קהלת דאס איז חכמה; דאס איז די חכמה וואס רופט אויס אז אלעס איז גארנישט, 'החכמה מאין תמצא'. און דאס איז אנטקענען דעם צווייטן מאל וואס ער איז געווען 'הדיוט'. יעצט, נאך דעם גרויסן ביטול און אפסיות, וואס דאס איז אזוי ווי די נסירה, דאן קומט ער אן צו שיר השירים דאס איז כתר. און דאס איז אנטקענען דעם דריטן מאל וואס ער איז אנגעקומען צו דער שלימות'דיגער דרגא פון 'מלך' - יחוד השלם.

שבת חול המועד - מען גרייט זיך צום יחוד פון שמיני עצרת

דערפאר ליינט מען 'קהלת' דעם שבת בעפאר שמיני עצרת. ווייל עס איז פונקט ווי א 'שבת אויפרופן' בעפאר דעם גרויסן יחוד. מען גרייט זיך צו מיט דעם וואס מען דערהערט מיט א ליכטיגקייט אז **"הבל הבלים הכל הבל"**, עס איז גארנישט דא אויף דער וועלט. אלעס וואס איז דא האט נאר איין תכלית - זיך צובינדן און נענטער ווערן צום אויבערשטן. דער יחוד פון שיר השירים הויבט זיך אן מיט די לעצטע פסוקים פון קהלת: **"סוף דבר הכל נשמע, את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם"**.

פארשטיין 'הכל הבל' דוקא בשעת עס גיסט זיך גוטס

דווקא אין יום טוב סוכות, וואס די תורה רופט אן 'חג האסיף', דער יום טוב וואס מען זאמלט זיך אן די אוצרות פון תבואה, מען האלט נאך א געבענטשט יאר וואס די קאמערן האבן זיך אנגעפילט מיט

אלע ערליי עסנווארג. מען איז מקריב זיבעציג אקסן אויפן מזבח, אזא שפע און רחבות. קומט דער אויבערשטער און זאגט פארן איד: "גיי ארויס פון דיין דירה!". "גיי ארויס פון דער גראבער גשמיות'דיגער וועלט! גיי אריין אין א סוכה'לע! צו די ענני הכבוד!". דארט אונטער די פליגל פון דער שכינה הקדושה וואס איז 'פורס סוכת שלום', זי גיבט א שאטן פארן איד און היט אים אפ זיינע אויגן ער זאל נישט פארבלענדעט ווערן פון די גשמיות'דיגע אוצרות. ער זאל נישט ווערן פארגלייזט פון פוסטע עולם הזה וואס האט נישט קיין שום וועדר. "גיי ארויס פון דיין שטוב, לערן אביסל קהלת, דערהער אז עס איז גארנישט דא אויף דער וועלט - אויסער אביסל נאנטקייט צום אויבערשטן".

מען וועדט נישט אנגעזעצט פון קהלת - מען ווערט נאכמער פרייליך

א מענטש זאל נישט מורא האבן אז מיט אזא דערהער וועט ער דערלייגן די פרייליכע געפילן וואס וועקן זיך אים אויף אין חג האסיף, פון דאנקען דעם אויבערשטן אויף אלע גוטס. ווייל די ליכטיגקייט פון שלמה המלך'ס ווערטער ברענגט נישט דעם מענטש גרינגצושעצן אין די גוטס וואס דער אויבערשטער האט אים געגעבן, נאר פארקערט, ער הויבט זיך אן צו פריען מיט דעם מיט אן אמת, ווייל יעצט ווייסט ער שוין דעם ריכטיגן תכלית פון אט די אלע גוטס, דאס אלעס פארמאגט ער בלויז כדי צו פארמערן כבוד שמים, וואס דאס איז אן 'אמת'. דעריבער הויבט ער זיך אן צו פריען מיט דעם, נאך אסאך מער ווי ווען ער וואלט געזעהן אין דעם א נישטיגע און צייטווייליגע הנאה.

ב.

די נקודה פון קהלת אז די וועלט איז גארנישט דארף ברענגען 'התקרבות' צום אויבערשטן - ווי דער תם און נישט 'התרחקות' - ווי דער חכם

מען דארף וויסן וויאזוי צו לערנען קהלת

וועט מען לערנט מגילת קהלת דארף מען האבן גרויס שמירה. ווייל 'חכמה' ווערט אנגערופן 'ענג', און עס שטייט אין **ספר יצירה** (פרק ב אות ד) אז דאס פארקערטע פון 'ענג' - וואס איז די גרעסטע גוטס וואס קען נאר זיין - איז 'נגע' - וואס איז די גרעסטע שלעכטס וואס קען נאר זיין. די מורא'דיגע טיפע חכמה פון דערהערן אז אלעס איז גארנישט - אפסיות, דאס קען זיין דאס גרעסטע גוטס פאר א מענטש, און חלילה דאס פארקערטע.

עשירות קען ברענגען שלעכטס

ווי מען זעהט אמאל א גרויסן גביר וואס האט גאר אסאך געלט, אבער פון גרויס טיפשות און זינלאזיקייט ווייסט ער נישט ווי אזוי צו ברענגען עפעס א גוטע נוצן און אויפטוה פאר זיך און פאר אנדערע פונעם געלט, פארקערט נאך, ער ברענגט אויף זיך און אויף אנדערע אזויפיל ביטערקייט און ווייען מיט דעם געלט, דאס געלט איז פאר אים די גרעסטע קללה, עס איז אים גורם עגמת נפש בייטאג און ביינאכט.

חכמה קען ברענגען שלעכטס

דאס זעלבע איז מיט 'חכמה'. די קלוגשאפט פון דערהערן דעם אפסיות פון דער וועלט, דאס קען מאכן א מענטש אזוי אומגליקליך און ליידיג, אט די דאזיגע 'קלוגשאפט' ברענגט אים הפקרות אנשטאט

שפלות, די 'קלוגשאפט' איז גארנישט ווערד אויב מען דערהערט נישט דעם: "**סוף דבר הכל נשמע, את האלהים ירא ואת מצותיו שמור**". עס קען קומען א גוי און פארשטיין יעדן איינציגן פסוק אין קהלת, און נישט נאר דאס, ער קען נאך צולייגן א פאר זאפטיגע פסוקים פון זיין אייגענעם אוצר: "אויך דאס איז איז הבל", "און אויך דאס איז הבל". אבער א קהלת אָן דעם לעצטן פסוק איז גארנישט ווערד! עס ברענגט נאר דערווייטערונג פון אויבערשטן - נישט נאנטקייט. די תכלית פון דער אמת'ער קלוגשאפט איז נישט צו דערהערן אז: "די וועלט איז גארנישט", נאר צו דערהערן: "די וועלט איז גארנישט און אלעס איז דער אויבערשטער".

דער אויסטערלישער דינער אונטערשייד צווישן דעם חכם און תם

מען זעהט אין דער **מעשה פון חכם און תם**, ווי עס ווערט אונטערגעשטראכן גלייך ביים אנהייב, אז דער תם איז נישט געווען קיין טיפש, נאר באמת זענען זיי ביידע געווען די זעלבע קלוג; ווי מען זעהט טאקע ביים סוף פון דער מעשה אז דער תם האט געקענט אלע חכמות. נישט אין דער קלוגשאפט זעלבסט האט געשטעקט זיין 'חכמה' און זיין 'תמימות', ביידע האבן גוט געקענט גאנץ מגילת קהלת. נאר דער אונטערשייד איז געווען, אז דער חכם האט נישט דערהערט דעם לעצטן פסוק: "**סוף דבר הכל נשמע**".

דער חכם שרייט: די וועלט איז גארנישט – נישטא קיין תכלית

דער חכם האט דאך געשריגן די אלע פסוקים פון קהלת טאג און נאכט: "די גאנצע וועלט איז גארנישט מיט נישט! אלעס איז פול מיט צער און מכאובים". ביז ער האט אנגעהויבן צו לייקענען אין אלעמען, ביז ער האט געלייקנט אינעם קעניג זעלבסט (דער אויבערשטער) רח"ל און אינעם בעל שם (צדיקים). דאס איז אלעס, ווייל עס האט אים געפעלט דער עיקר. די חכמה האט אים נישט געבערענגט צו 'שפלות' - נאר צו 'הפקרות'. 'נגע' אנשטאט 'ענג'.

דער תם שרייט: די וועלט איז גארנישט – עס איז בלויז כבוד שמים

ווידעראום דער תם, ער האט אויך גלייך פארשטאנען גאנץ מגילת קהלת, און טאקע דערפאר האט ער נישט פארברענגט קיין איין מינוט צו האבן שייכות מיט אט דער נישטיגער וועלט, נאר ער איז גלייך געגאנגען צום לעצטן פסוק: "**את האלהים ירא ואת מצותיו שמור**". ער האט זיך געמומען צו זיין עבודת השם, טון דעם רצון השם מיטן צונייגן שיך פארן אויבערשטן'ס וועגן; ווי דער **מדרש** זאגט (מדרש תלפיות ערך חנוך): "חנוך איז געווען א שוסטער, און ביי יעדע תפירה האט ער מייחד געווען "קודשא בריך הוא ושכינתיה". דאס איז דער תם וואס לאזט אפ אלע נארישקייטן אויף דער וועלט, עס גייט אים ניטאמאל אן וויפיל אנדערע פארדינען פון זייער ארבעט, ער וויסט אז ער ארבעט כדי צו ברענגען פרנסה אין שטוב, ממילא איז דאס זיין עבודת השם, און אויב אזוי איז דאס די תכלית אויף דער וועלט: '**סוף דבר הכל נשמע**'.

דזרך אמת'ע חכמה קומט מען צו תמימות

יעקב אבינו ווערט אנגערופן א 'תם', "איש תם יושב אהלים". פונדעסטוועגן דאך זעהט מען אז ער האט געהאט צו טון מיט גרויסע בלאפער'ס, מיט לבן און מיט עשו. דער **מדרש** (שמעוני בראשית פכ"ט רמז קכה) זאגט אויף יעקב דעם פסוק: "**עם עקש תתפתל**". ער האט גוט געוואוסט ווי אזוי צו האנדלען מיט שווינדלער. פונדעם זעהט מען אז די חכמה האט אים געבערענגט צו תמימות, פונקט ווי שלמה איז

געווען א 'מלך', דערנאך איז ער אנגעקומען צו 'הדיוט', די חכמה האט אים געברענגט אזא תמימות, צו דערהערן: עס איז גארנישט דא אויסער דעם אויבערשטן.

אמאל קען זיין אן עושר וואס שפירט זיך גארנישט העכער פון יענעם

דאס זעלבע איז מיט 'עשירות', צומאל איז דא א גרויסער עושר וואס טוט אזויפיל מצות, ער העלפט אזויפיל אידן מיט א שפלות און מיט א גוט הארץ, וואס פון גרויס ערליכקייט און ריינקייט, העלפט אים דער אויבערשטער און מאכט אים ליכטיג, צו דערהערן דעם גרויסן אפסיות פון וועלט: **"הבל הבלים הכל הבל"**. ער דערהערט די וועלט פונעם **אור החיים הקדוש** (דברים טו ז): "דאס וואס ער האט געלט איז נישט ווייל ער איז בעסער פון זיין חבר, פארקערט, זיין חבר דער ארימאן ער איז דער צדיק, און ער דער עושר האט באקומען א מתנה - פון 'געלט', וואס ער קען מיט דעם וואס ער גיבט געלט פארן ארימאן זיך ראטעוועט פון גיהנום".

אלעס וועגדט זיך וואס מען זוכט

דאס הייסט אז די 'חכמה', די 'עשירות', וואס דאס אליינס פאר זיך איז מורא'דיג שלעכט פארן מענטש, עס קען אזוי דערווייטערן א מענטש פון אויבערשטן, אבער מיט דעם וואס ער האט געזוכט ריינקייט צום אויבערשטן, האט ער זוכה געווען דורך זיין חכמה און עשירות צו דערהערן אזא שפלות, אז עס איז טאקע גארנישט דא אויף דער וועלט, נאר אביסל כבוד שמים.

ג.

די שטארקייט פון אידישע קינדער: וועמען מען האט יסורים בייגט מען זיך איין דעם קאפ און מען זאגט "אלקים חשבה לטובה"

די גוים גייען אראפ און אראפ – אידן גייען ארויף און ארויף

נאך וואס א מענטש דערהערט דעם סוד פון מגילת קהלת, הויבט מען אן אביסל צו פארשטיין דעם סוד פון קרבנות החג. חז"ל זאגן אונז (סוכה נ"ז:) "יום טוב סוכות איז מען מקריב זיבעציג אקסן אנטקעגן די זיבעציג פעלקער, און מען איז מקריב יעדן טאג ווייניגער און ווייניגער, דעם ערשטן טאג דרייצן, דעם צווייטן טאג צוועלף אא"וו, דער גאנצער סכום אקסן פון גאנץ סוכות אינאיינעם באטרעפט זיבעציג (70=7+8+9+10+11+12+13). דאס ווייזט אויף די גוים וואס האלטן זיך אין איין פארמינערן, דאס איז א שלעכטער סימן פאר זיי. אבער פאר די אידן איז מען מקריב יעדן טאג פערצן שעפעלעך, דאס האלט זיך שטארק, עס פאלן נישט אראפ די ציפערן, און אלעס צוזאמען איז אכט און נייניציג שעפעלעך (98=7x14) דאס איז אנטקעגן די אכט און נייניציג קללות וואס שטייען אין פרשת כי תבוא. **חז"ל** זאגן (שמעוני במדבר רמז תשעו) אז די שעפעלעך הייסן 'כבשים', ווייל זיי זענען 'כובשין עונותיהן של ישראל', זיי טוהן אפמעקן די זינד פון אידן.

וואס איז דער חילוק צווישן אידן און גוים?

דארף מען דאך פארשטיין, ווי קען זיין אז סיי די אידן און להבדיל די גוים באקומען קללות, בשעת ווען די גוים וועלן דערפון פארמינערט, מיט אקסן וואס פארמינערן זיך טאג טעגליך, טוען די אידן ברענגן

קרבנות וואס רייניגן זיי פון אלע זינד, און די קרבנות שטעלן זיי אוועק מיט א זיכערקייט, און עס ווערט זיי אפגעמעקט אלע אכט און ניינציג קללות?

דער חילוק איז וויאזוי מען איז מקבל יסורים

נאר מיר טרעפן שוין אין **מדרש** (תנחומא נצבים פ"א) מורא'דיגע ווערטער וואס חז"ל זענען אונז מסביר דעם סוד פון שטארקייט פון אידישע קינדער. דער מדרש זאגט: "אויב וועסטו פרעגן פארוואס ווערן די גוים פארלענדעט און מיר בלייבן שטיין? וויבאלד, ביי זיי, ווען עס קומט אויף זיי יסורים, טוען זיי שטויסן און דערמאנען נישט דעם אויבערשטן'ס נאמען. אבער די אידן, בשעת ווען יסורים קומען אויף זיי, בייגן זיי זיך אונטער און דאוועגען "נכנעין ומתפללין", דערפאר זאגט דער אויבערשטער: כאטש ענק האבן טאקע באקומען קללות - וועט עס ענק אוועק שטעלן מיט א שטארקייט - **"אע"פ שקללות באות עליכם הן מעמידות אתכם"**.

די וועלט איז גישטיג – אבער ממילא איז וואס?

קומט דאך אויס זייער גוט לויט אונזערע אויבנדערמאנטע ווערטער: ביידע באקומען יסורים, ביידע זענען טועם און דערשפירן די ביטערניש פון דער נישטיגער וועלט, ביידע שרייען: **'הבל הבלים הכל הבל'**. אבער עס איז דא א חכם און א תם, א גוי און א איד. דער גוי שטויסט און איז אויפגערעגט אויפן אויבערשטן. אבער דער איד בייגט זיך אונטער, ער דערהערט שפלות, אז עס איז גארנישט דא אויף דער וועלט נאר אביסעלע תפילה צום אויבערשטן.

ממילא לאזט מען זיך נישט נארן פון דער חיצוניות

דאס איז אונזער עבודה אין די איצטיגע טעג. מען ליינט און מען לערנט מגילת קהלת, מען באקומט כח פון שלמה המלך וואס איז געווען דער קלוגסטער מענטש, צוזאמען מיטן גרעסטן מאס שפלות און תמימות. ער שיינט אריין פארן איד צו נעמען דעם גאנצן פארלאפענעם יאר, און דערהערן מיט א ליכטיגקייט אז אלעס איז געווען 'הבל הבלים', אלע מיטמאכענישן וואס ער האט מיטגעמאכט וואס האט אויסגעקוקט אזוי דראמאטיש אין דער גשמיות'דיגע וועלט, אלעס האט איין אמת'ע תכלית - מגלה זיין דעם כבוד פון אויבערשטן אויף דער וועלט.

דער ריכטיגער בליק אויפן פארלאפענעם יאר

חג האסיף איז דער יום טוב וואס מען נעמט צוזאם דעם גאנצן יאר, דאס איז דאך דער טייטשט פון דאס ווארט: **'האסיף'**. מען דאנקט דעם אויבערשטן אויף אלעס וואס איז אריבער דורכאויס דעם גאנצן יאר. אבער מען טוט דאס מיט א דערהויבענעם בליק, מיט דער קלוגשאפט פון שלמה המלך וואס מאכט ליכטיג פארן איד, ער זאל דערהערן די תכלית פונעם יאר וואס איז אריבער אויף אים.

אלע יסורים פון פארגאנגענעם יאר ברענגען אונז צו הכנעה

ווען א מענטש שטייט יום טוב סוכות - חג האסיף, ער גיבט זיך א קוק אים, ער טרעפט זיך מיט אוצרות פון יסורים און דורכגענג וואס זענען אריבער אויף אים דעם גאנצן יאר, אבער אנשטאט זאגן 'הכל הבל' מיט א גוי'אישער קאפ, מיט א קאפ פון הפקרות, זאגט ער: ניין! ער דערהערט דעם 'סוף דבר',

ער פארשטייט אז דאס אלעס איז געווען כדי צו מגלה זיין דעם אויבערשטנ'ס כבוד אויף דער וועלט. ער איז מכניע זיין הארץ און ער איז זיך מבטל פארן אויבערשטן, ער איז מקיים דעם "נכנעין ומתפללין". דאן איז ער זוכה צו אכט און ניינציג שעפסלער אנשטאט אכט און ניינציג קללות, ער הויבט אויף אלעס וואס ער איז אריבער דורכן יאר, ער איז מקיים דעם 'צא מדירת קבע' ער גייט ארויס פונעם קביעות'דיגן בליק וואס ער קוקט אויף זיך און אויף דער וועלט, ער הייבט אן צו זעהן דעם גוטס וואס איז 'כבוש' ביי אים - צ"ח כבשים, דער 'כבוד שמים' וואס ליגט באהאלטן אין יעדן טריט און שריט וואס ער איז אריבער.

ער האט מזרא אז דער אויבערשטער וועט אים שיקן נאך יסורים...

בדרך כלל האט א מענטש מורא צו רעדן דעם שפראך, אויס מורא אז מיט דעם וואס ער רעדט אזוי בריים, אזא ליכטיגער בליק אויף די יסורים, מיט דעם טוט ער אנרייצן די יסורים זאלן זיך פארמערן ח"ו. דער מענטש האט מורא צו אריינעמען אין זיך אזא דערהויבענע הסתכלות אז די תכלית פון אלע זיינע שווערקייטן איז צו מגלה זיין דעם אויבערשטנ'ס כבוד אויף דער וועלט, ער בעט זיך אזוי שטארק: 'ולא על ידי יסורים וחלאים רעים'. באשעפער, נאר נישט קיין יסורים.

מען דערלייגט נישט פארן לעבן מיט א ליכטיגקייט

אבער חס ושלום צו האבן אזעלכע מחשבות, חס ושלום צו חושד זיין דעם אויבערשטן אז מיט דעם וואס מיר וועלן נענטער ווערן צו אים וועט ער אונז מער באשטראפן, חלילה וחס. דער אויבערשטער פייניגט נישט מער דעם מענטש וואס נעמט אן די יסורים באהבה. פארקערט, דער אויבערשטער באגיסט אים מיט אלע סארט גוטס, ברוחניות און בגשמיות. נאך וואס דער מענטש האט זוכה געווען צו דינען דעם אויבערשטן אין די דרגא פון 'הדיוט', ער איז נכנע פארן אויבערשטן, דאן ווערט ער צוריק 'מלך', ער באקומט אזויפיל גוטס מיט אזא שלימות, דער אויבערשטער שיקט אים נאך א יאר פון גוטס, א יאר פון עבודת השם, אבער פון אן אנדערער פלאץ, יעצט פארשטייט ער שוין די תכלית פון די אלע גוטס, ער האט שוין שפלות, יעצט איז זיין עבודה פנים בפנים מיטן אויבערשטן כביכול.

יוסף האט געהאט אלע סארט תקופות אין זיין לעבן

דאס איז אויך די עבודה פון 'יוסף הצדיק' (וואס מען שטייט יעצט אין זיין אושפיזין). 'יוסף הצדיק האט אויך געהאט די בחינה פון "מלך הדיוט ומלך", קודם איז ער געווען א געצערטלט קינד ביי זיין פאטער אין שטוב, דערנאך איז אריבער אויף אים וואס עס איז אריבער, דערנאך האט ער צוריק זוכה געווען צו מלוכה.

'אלקים חשבה לטובה' - פונקט וזי 'סוף דבר הכל נשמע'

מען זעהט אז נאכדעם וואס יעקב אבינו איז נפטר געווארן און די ברידער האבן מורא געהאט אז יוסף וועט אין זיי נקמה נעמען, האט זיי יוסף בארואיגט, זאגנדיג: **"אלהים חשבה לטובה"** - דער אויבערשטער האט געמיינט נאר גוטס, אפילו ווען ענק האבן מיר פארקויפט פאר א קנעכט, איז געווען אויסגערעכנט אלעס לטובה.

ער האט פון אנפאנג אן געוואוסט א עס איז לטובה

עס איז דאך אודאי נישט קיין הוה אמינא אז יוסף הצדיק האט זיך חס ושלום געגרויסט איבער זיינע ברידער. עס איז דאך זיכער אז אויב האט ער געזאגט אט די חיזוק וווערטער פאר זיינע ברידער, איז עס

נישט געווען מיט א קאלטקייט צו דערשטיקן זייערע טרערן, נאר אויב האט ער זיי דאס געזאגט האט ער אודאי געהאלטן דערביי, און נישט נאר יעצט, נאר פונעם ערשטן מינוט, נישט נאר ווען ער איז שוין געזעסן אויפן שטול, נאר אפילו ליגנדיג אינעם גרוב, האט ער געגלויבט און זיך געשטארקט אז: **"אלהים חשבה לטובה".**

דאס שפלות און יסורים וואס יוסף האט מיטגעמאכט אין תפיסה

יוסף הצדיק האט דעמאלט מגלה געווען דעם אויבערשטן אין אזא שווערן פלאץ פון 'הדיוט', ער האט אלעס פארלוירן, מיר קענען זיך נישט פארשטעלן די גרויסע הסתרות וואס זענען אויף אים אריבער. מיר ליינען די מעשה פון יוסף אין געציילטע וואכן, מען כאפט נישט אז דא איז געווען יארן אויף יארן וואס יוסף הצדיק שמאכטעט אין תפיסה, עס גייט אריבער נאך א ראש השנה און יום כיפור, ער ווייניט און איז מתפלל אויף דער מלוכה פון אויבערשטן, ער קלאפט על חטא, ער איז זיך מחזק אז אט אט וועט דער אויבערשטער אים אויסלייזן, ראש השנה און יום כיפור גייען אריבער אָן קיין ישועה, ער ווארט אויף סוכות, אויף הושענא רבא, אויף שמיני עצרת, און גארנישט... אזוי נאך א יאר און נאך א יאר, און יוסף ווערט נישט צובראכן, ער גלויבט אז: 'אלהים חשבה לטובה', ער גלויבט אז עס איז גוט 'טוב'. אט דאס איז א צדיק, "אמרו לצדיק כי טוב". דאס פארקערטע פון א צדיק איז 'רע' - רע בעיני הוי'ה. יוסף איז אפגעהיטן, ער איז כולו טוב.

יעקב אבינו האט זיך קיינמאל נישט אפגערעדט

פון וואו האט ער געהאט אט דעם כח? פון יעקב אבינו! ווי דער **מדרש** זאגט אז יעקב אבינו האט קיינמאל נישט געזאגט א 'דיבור של בטלה'. אויסער איינמאל, ווען ער האט אפירגעהאלטן די שבטים ווען זיי זענען צוריק געקומען פון מצרים אָן שמעון, האט ער געזאגט: 'למה הרעתם לי' - פארוואס האט עטץ מיר געטון שלעכטס. זאגט דער מדרש דערויף, אז דער אויבערשטער האט געהאט טענות אויף אים, "איך בין ממליך דיין קינד אין מצרים, און דו רופסט עס אן שלעכט?". זעהט מען פון דעם די ריינקייט פון יעקב אז חוץ פון דעם איין אינצידענט, האט ער קיינמאל נישט געזאגט אויף עפעס אין זיין לעבן אז דאס איז שלעכט. אט דער כח האט ער איבערגעגעבן פאר יוסף'ן. און יוסף האט דאס אריינגעשיינט פאר די אידן אין גלות מצרים. ער איז געווען דער וואס האט זיי צוגעזאגט: **'פקד יפקד אלהים אתכם מזה'** - ענק וועלן נאך ארויסגיין פון דא. ער האט זיי געשטארקט אז נאכן מצב פון "הדיוט" קומט דער מצב פון "מלך", מען דארף נאר גלויבן מיט הכנעה אז אלעס איז לטובה.

דער אויבערשטער זאל העלפן דורך קריאת מגילת קהלת, און דורכדעם וואס מיר זענען ארויס פון דירת קבע, מיר האבן זיך אפגעשיידט פון די הבלי עולם הזה, מיר האבן אפגעלאזט אלע חכמות, אלע שטיבער אנגעפילט מיט גוטס, און מיר זענען אריין אין דירת ארעי, ארעי איז בגימטריא 'אפר', ואנכי עפר ואפר, מען דערהערט אז עס איז גארנישט דא, נאר אביסל כבוד שמים, מיט דעם טרעט מען אריין אינעם יום טוב, מען גרייט זיך צום יחוד השלם, מיט דעם שרייט מען הושענא רבא: **"הושענא למען כבודך הושענא".**

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו 'ונהיה אנחנו וצאצאנו וצאצאי צאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה', דאס גאנצע מציאות פון 'למען ידעו דורתיכם', צו איבערגעבן פאר די

קומענדיגע דורות דאס געפיל פון 'ענני הכבוד', אז אונזער גאנצע מציאות אויף דער וועלט איז צו מגלה זיין דעם כבוד פון אויבערשטן. דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו א גוט קוויטל, מיר זאלן זוכה זיין צו דער עבודה פון שמיני עצרת, סעודה קטנה, עצרו עלי יום אחד, יחוד השלם, שמו שלם וכסאו שלם במהרה בימינו אמן.

תוכן העניינים

תוכן העניינים

פרשת בראשית

נושא: א אידישע שטוב

דוקא אין א גשמיות'דיגע שטוב דא אונטן רוהט די שכינה ..... לג

א. דער סוד פון א שטוב איז דער זעלבער סוד ווי בריאת העולם - אלעס פארן ציל פון 'דירה בתחתונים', אז עס זאל זיין השראת השכינה אין א גשמיות'דיגער פלאץ

דוקא אין א גשמיות'דיגע שטוב דא אונטן רוהט די שכינה | בראשית - רא"ש בי"ת, דער סוד פון א שטוב | בחכמה יבנה בית - תורה | בחכמה יבנה בית - דער סוד פון אשת חיל צום אויבערשטן | בחכמה יבנה בית - דוקא א אידישע שטוב איז די דירה בתחתונים

ב. דער עיקר מעלה פון אידן בכלל און פון א אידישע שטוב בפרט - אז די שכינה רוהט צווישן אונז

די שכינה זאל רוען צווישן זיי | די שכינה זאל רוען - דורך ענני הכבוד | די שכינה זאל רוען - מאכן א משכן | בראשית - די שכינה זאל רוען

ג. א פאזיטיווע בליק אויפן ענין פון שלאפן און שטארבן - א מתנה פון 'התחדשות' נאכן חטא

שלאפן און שטארבן - א מתנה פון התחדשות נאכן חטא | אפשר וועט ער עסן פונעם עץ החיים | טוב מאוד - דאס איז שטארבן | דאס רחמנות פון א שטראף | דאס אראפפאלן איז דער וועג ארויפצוגיין | תיקון חצות - נאכן שלאפן | דער שלאף פון נאך יום טוב

פרשת נח

נושא: גלויבן אין זיך זעלבסט

נח האט נישט געגלויבט אין זיך, דעריבער האט ער נישט מתפלל געווען פארן דור ..... כג

א. א מענטש קען זיין א צדיק און א תמים - אבער נאכאלץ האט ער ווייניג אמונה אין זיינע כוחות

וועלכע סארט 'אמונה' האט געפעלט פון נח? | אמונת חכמים - די 'אמונה' זאל ברענגען אויף למעשה | דער צדיק זאל גלויבן אין זיך אליין

ב. די געוואנליכע אמונה אין אויבערשטן איז טאקע תלוי בלויז אין תמימות - אבער צו גלויבן אין זיך מוז מען שוין האבן 'אמונת חכמים' צו גלויבן אינעם כח וואס דער אויבערשטער האט געגעבן פארן בעל בחירה

די טענה פון אויבערשטן צו נח - פארוואס האסטו נישט געבעטן רחמים | דער טעות פון נח - אפילו אין אזא שרעקליכער מצב וואלט דער אויבערשטער אויף דיינע תפילות | נח איז נישט ווי אברהם אבינו נח גלויבט נישט גענוג אין זיין צדקות, און נוצט עס נישט אויף למעשה

ג. זיך אפלערנען פון משה רבינו און פון חכמי ישראל אין אלע דורות ווי שטארק זיי האבן געגלויבט אין זיך, אין זייער תורה און זייער תפילה

משה רבינו די נשמה פון נח | "וגם בך יאמינו לעולם" - אפילו דו אליינס וועסט אויך גלויבן אין דיר | דער נסיון פון די תנאים און אמוראים נישט צו אויסהערן די צדוקים | יום כיפור איז דער טאג וואס משה האט געגלויבט און אויסגע'פועל'ט אמונה פאר אלע אידן

ד. ארויסנעמען פון דער פרשה לעובדא ולמעשה: גלויבן אין אונזער כח התפילה, און יעדער יחיד זאל איינרייסן פארן דור בכלליות, און בפרטיות איבער די גזירות על הדת

אריינבאקן די אמונה אין כח התפלה | די באדערפענישן פון כלל ישראל | נישט נעמען די גזרות פאר לייכט | האלט זיך נישט אפ פון בעטן רחמנות | די וועלט קען נישט שטיין אן בעטן מידת הרחמים | דער געווער פון משיח | "צהר תעשה לתיבה" - דיין תפילה זאל שיינען מיט חן | צהר - עס לייכט דער חן

פרשת לך

נושא: דער אויבערשטער דארף מיין עבודה

דער אויבערשטער נעמט אן די אמונה פון א איד ווי גלייך ער וואלט אים געגעבן צדקה כביכול ..... נה

א. די שווערסטע עבודה: גלויבן אז פארן גרויסן באשעפער אינטערעסירן מיינע קליינע מעשים און פעולות - כאטש וואס אלעס קומט דאך פון אים

צוויי וועגן אין עבודת השם, ידיעה מיט בחירה | די שווערסטע עבודה - גלויבן אז דער אויבערשטער דארף און וואלט אויף מיין עבודה

ב. די נבואה פון יחזקאל - דער אויבערשטער לויפט נאך דעם איד און בעט זיך: 'קום צוריק צו מיר'

דער אויבערשטער כביכול לויפט נאך דעם איד | עס איז נישטא קיין משל אויף דעם | וויאזוי זאל דער וואס האט באשאפן, דארפן צוקומען צו דעם וואס איז באשאפן געווארן? | אלעס געהערט צום אויבערשטן | מסירת נפש צו גלויבן אין דעם | דער אויבערשטער רופט אן די אידן 'מאמע' | אברהם אבינו שיינט אריין די אמונה: דער אויבערשטער וויל אז פשוט'ע מענטשן זאלן 'אים' דינען

ג. אברהם אבינו שיינט אריין די אמונה: דער אויבערשטער וויל אז פשוט'ע מענטשן זאלן 'אים' דינען

דער אויבערשטער נעמט אן - דאס וואס אברהם גלויבט אין אים - פונקט ווי א צדקה פאר אים כביכול | טעות פון דור אנוש | אברהם אבינו פארשפרייט אמונה | צוויי טויזנט יאר תורה | דער נסיון פון אברהם - עפעס שטימט נישט | נעמען התחזקות פון דעם פסוק | די שווערע עבודה אין אמונה: צו גלויבן אז דער אויבערשטער וואלט צו הערן ווי דער איד רעדט זיך אויס צו אים

ד. די שווערע עבודה אין אמונה: צו גלויבן אז דער אויבערשטער וואלט צו הערן ווי דער איד רעדט זיך אויס צו אים

ביי מיר איז אמונה א גרויסע זאך | גלויבן אז דער אויבערשטער הערט מיר אויס | די שווערקייט פון א שטענדיגן קשר | מידות טובות אין שטוב | דער גרויסער נסיון פונעם מתבודד | דאס התחזקות וואס צדיקים זאגן אונז

ה. ארויסנעמען פון דער פרשה: האלטן חשוב אונזער עבודת ה'.

מעשה אבות סימן לבנים | דער שווערער דור בעפאר משיח וועט קומען | קידוש השם | דער דין פון איין פרוטה איז פונקט ווי הונדערט פרוטות | אויך אין א דערהויבענע צייט - גלויב אין יעדע קליניגקייט

פרשת וידא

נושא: דער כח בייצושטיין טרוקענע זמנים

עבודת ה' איז אייביג שווער, אבער בשעת נסיון איז עס אן אנדערע וועלט, ווייל דער אויבערשטער באהאלט זיך אין צייט פון נסיון און דער מענטש זעהט פאר זיינע אויגן נאר פארקערט פון אמונה ..... סז

א. א נסיון מיינט אז דאס הארץ איז פארמאכט און די געפילן פארטעמפט, דעמאלט איז דער עכטער באווייז אז דער מענטש איז געטריי צום אויבערשטן

איך האב דיר געהאט וואס צו ענטפערן | דו האסט מיר נישט געהאט וואס צוריק צו ענטפערן | ער זעהט און מען קען אים נישט זעהן | אינדערצייט פון א נסיון וועלט דער אויבערשטער באהאלטן | אברהם אבינו פארשטייט נישט: פארוואס קוקט מיר אויס אז דער אויבערשטער איז ווייט פון מיר | ער זעהט און מען קען אים נישט זעהן - דער אויבערשטער איז מיט מיר אבער אינדערצייט פון נסיון שפיר איך אים נישט | א 'נסיון' איז געוואנדן אין די מוחין פונעם מענטש | צוויי סארט 'הסתרת פנים', 'עבודה' און 'נסיון'

ב. דער חילוק צווישן די שווערקייטן פון דער פשוט'ער בחירה - 'עבודה' ביז די שווערקייטן פון נסיונות

די גרויסקייט פון צדיקים אין די שווערע מינוטן פון בחירה | נסיון איז מער פון עבודה - דער אויבערשטער באהאלט זיך ביז דער מענטש האט שווערע קשיות

ג. דער מענטש איז דא צו דינען דעם אויבערשטן אן קיין געפיל, אן קיין מוחין און אן זעהן רעזולטאטן

די תכלית פון אראפקומען אויף דער וועלט | עס איז אים שווער די רגע פון בחירה, אבער נאכדעם האט ער הנאה פון דעם | די שווערע פלאג, ער זעהט נישט קיין תוצאות, און געפינט זיך שטענדיג אינעם פלאץ פון נסיון | זיין אייניגסטע חיות איז - איך טוה דעם אויבערשטן'ס רצון | די שוועריקייט צו לעבן שטענדיג אינעם פלאץ פון נסיון

ד. די צדיקים דינען דעם אויבערשטן - אין צייט פון קטנות - לשמה

זיך אכטונג געבן ביי מעשיות פון צדיקים - דער עיקר פעלט פון דער מעשה | אויך וועט שרה וועלט געהאלפן איז דא אן הסתרה אויפן כבוד פון אויבערשטן | שרה'ס מילך ברענגט גרים

פרשת חיי שרה

נושא: זיך אויסשמועסן פארן אויבערשטן

די גרויסקייט פון תפלת אליעזר: זיך אויסצושמועסן דאס גאנצע הארץ צום אויבערשטן מיט א קלארקייט און זיכערקייט ..... פא

א. מען מוז אנקומען צום אויבערשטן און מען מוז אים בעטן יעדע זאך פון גרויס ביז קליין

די דאפלטע פרשה פון תפלת אליעזר - שטילע און הויכע שמונה עשרה | תפילה לעני כי יעטוף - א געבעט פון אן ארימאן | אלעס קומט פון אויבערשטן - איך קען גארנישט אליינס!

ב. נישט נאכלאזן פון תפילה צוליב הכנעה צום רצון ה'

ער הערט אויף צו דאוונען, וועלן ער זעהט אז ער קען גארנישט | א דערווייטערונג פון תפילה, וועלן ער געבט אויף אז עס זאל ווערן אנגענומען שידוך איז פון הימל - די תפילה פון אליעזר

ג. זיך נישט שעמען מיט אונזער אמונה

תפלה אן קיין בושה | תפלה אן קיין מענטשליכער שכל און באגרעניצונג | די אמונה אין תפלה וואס אליעזר האט געהאט | דאס מסירת נפש פון תפלה | דאס מסירת נפש פון מאמע רבקה

ד. לעובדא ולמעשה

רעדן און זיך אויסשמועסן דאס הארץ צום אויבערשטן | דער חסרון פון שרייבן 'תורה שבעל פה' | תפלה און התבודדות

פרשת תולדות

נושא: מודה זיין אויף א טעות

מסירת נפש פון יצחק אבינו: מודה געווען אויף דער עלטער אז ער האט זיך טועה געווען ..... צג

א. דער גרעסטער נסיון פון יצחק - מודה זיין אז ער האט געהאט א טעות אלע יארן

יצחק לעבט א לעבן פון מסירת נפש פאר כלל ישראל | וועלן איז געווען די מעשה פון די ברכות? | דער נסיון פון יצחק - דינען דעם אויבערשטן פונעם פלאץ פון גבורות

ב. דער ערנסטער באדייט פון די ברכות

דער אויפטויש און צומישענויש צווישן יעקב און עשו | יצחק פלאנירט צו איבערגעבן אלעס פאר עשו באהאלטענערהייט | די שכינה הקדושה שלעפט ארויס די קדושה פון דער טומאה | וואס האט יצחק יעצט איינגעזעהן?

ג. לעובדא ולמעשה

ישמע בזיונו ידום וישתוק - מודה זיין אויף א לאנג יעריגן טעות | סודות התורה און טיפע דערהערן

פרשת ויצא

נושא: זיך נישט פארלירן אין דער ביזנעס וועלט

יעקב אבינו דינט דעם אויבערשטן אין די שווערסטע מצבים וואס מען גייט דורך ביים ארבעטן פאר פרנסה ..... קג

א. די הבטחה וואס דער אויבערשטער זאגט צו יעדן איד: איך בין מיט דיר!

די ברכות פון יצחק אבינו אויף גשמיות'דיגע זאכן | יעקב אבינו גייט אין גלות

ב. די עבודה פון יעקב אין אונזער לעבן: גלויבן אז וועלן מען גייט ארויס ארבעטן, דינט מען יעצט דעם אויבערשטן

איך וויל אהיימנעמען 'מיין' חלק, איך וויל גארנישט האבן פון דיר | דער 'יעקב' פון יעדן דור - היטן די תורה פון יעדן פלאץ | מיינע פיס טראגן מיר צום בית המדרש | דער יצר הרע וויל פארכאפן דעם איד ביי זיין ארבעט, אבער דער איד נאַרט אים אויס

ג. די שווינדלעריין אין ביזנעס וועלט

די שווריקייט פון זיך אפגעבן מיט א בלאפער | די שווערע הלכות פון דין תורה | אויף יעקב אבינו איז אריבער אלע מיני פאפערייען פאר אונזערט וועגן | היינט זעהט מען למפרע וויפיל סודות התורה האט זיך אפגעטון ביי יעדן ריר | אין בית המדרש פון שם ועבר | א גנב און פאפער בקדושה | מסירת נפש פאר אידישע קינדער

פרשת וישלח

נושא: אונזער לעבן איז א שטיק כבוד שמים

'שרו של עשו' שרייט צו 'יעקב': דו מיינסט דען באמת נאר דעם אויבערשטנ'ס כבוד?! 'וירא כי לא יכול לו', יעקב גלויבט אין זיך אז ער מיינט יא דעם אויבערשטנ'ס כבוד! ..... קיג

א. דער שר של עשיו פרובירט צו שעדיגן די זיכערקייט פון יעקב אז ער מיינט דעם אויבערשטן

די מלחמה פון יעקב מיטן שר פון עשו - ווי שטארק מיינט ער נאר דעם אויבערשטן | אן הכנה אריינצוגיין אין ארץ ישראל

ב. דער שר של עשו - ביי יעדן איד

יעדער איד שפיגלט אפ די שכינה | א משל פון א קינד וואס וויל זיין וואויל | דער רצון איז ריין | דו ווילסט יא אדער נישט?...

ג. מחשיב זיין דעם רצון און כאטש וועלן האבן רצון

האב נישט מורא צו בעטן אויף רצון | צניעות פון א אידישע טאכטער | ביים פארקראכענער איד איז יעדער מחשיב זיין 'ווילן' צו 'וועלן' דעם אויבערשטן | יעדער וואס הערט דעם ריכטיגן ווארט, דערמאנט ער זיך וואס ער וויל באמת | דער רצון הייבט אלעס אויף

ד. לעובדא ולמעשה: א איז זאל גלויבן און וויסן אז אלעס וואס ער וויל און טראכט, רעדט און טוט, איז באמת 'בלתי לה' לבדו'

שטארקן דעם נקודת 'יעקב' איבער דעם נקודת 'איש' | זיך אוועקצומאכן איז פיל לייכטער ווי גלויבן אז מען איז א שטיק כבוד שמים | דער נקודת אמת וואס ליגט טיף אין הארץ פון יעדן איד

ה. א מינוט בעפאר יציאת נשמה זאל א מענטש קענען קוקן ליכטיג אויף זיין לעבן

ער גיבט זיך איבער פארן אויבערשטן | דער אריבערגאנג פון דער וועלט - בחירה, צו יענער וועלט - ידיעה | איך וועל דיר נישט אפלאזן

פרשת וישב

נושא: נישט ווערן צובראכן פון די שווערסטע נסיונות

דער פילפאכיגער נסיון פון יוסף הצדיק: טאג טעגליך אָן קיין אפשטעל. אינמיטן א לעבן פון הצלחה. אן קיין חברים. אלע סימנים פון התרחקות. עונש אנשטאט שכר ..... קכה

א. די שווערקייט פון א נאכאנאנדע נסיון

לערנען די פרשה פון יוסף, דאס באגלייט יעדן איד אין זיינע נסיונות | יוסף הצדיק האט אונז אויסגעטראטן דעם וועג פאר אלע נסיונות | ווי מער שטענדיג - אלץ חשוב'ער | עס איז שווערער צו טון א קליינע זאך טאג טעגליך, ווי א שווערע זאך איינמאל | די סיבה דערצו: דער חילוק צווישן ווערן צוגעבינדן אדער בלייבן אפגעזונדערט | לעבן אויף קידוש השם | א שטענדיגער טאג טעגליכער נסיון קען צובראכן א מענטש

ב. די שווערקייט פון גיין קאפ אין וואנט קעגן אלע נביאות'ן

א מלחמה וואס זעהט אויס אז ער האט נישט קיין אויסזיכטן פון אנהייב אן | ער וויסט אז ער גייט דורכפאלן | א שאלה פון צייט

ג. די שווערקייט פון זיין אינעם נסיון איינער אליינס

יוסף הצדיק האט נישט געהאט קיין חברים זיך צו מחזק זיין | א חבר גיבט אביסל לופט צו אטעמען | פיר און צוואנציג שעה אן קיין איבערריים

ד. די שווערקייט פון א נסיון - אין א רואיגע און מוצלח'דיגע צייט

דער ריכטיגער צער איז ווען עס קומט צו א מענטש וואס לעבט זיך א גוטן טאג | דער ביטערער נסיון פון א סוקסעספולער מענטש זיך פארעקלט פון די אידישע קינדער - א גוטע זאך | יוסף הצדיק'ס גרויסקייט, לויט ווי מיר זעהן אין דער פרשה

ה. נסיון הנסיונות: די שווערקייט צו גלויבן אין דער נאנטקייט צום אויבערשטן טראץ די טאג טעגליכע נסיונות

פארשידנארטיגע פרטיות'דיגע נסיונות | די נסיונות געפונען זיך באהאלטן אינעם מענטש - נישטא וואו צו אנטלויפן | איך קלעב צו אזעלכע גראבע נסיונות. דער אויבערשטער וויל מיר האבן? | וועז דאס לעבן פארט רואיג, איז שווער צו טראכטן 'התקרבות' אויפן טעגליכן נסיון | דאס 'התרחקות' וואס דער מוצלח שפירט | יוסף הצדיק האט געהאט אלע סימנים אז דער אויבערשטער דארף אים נישט | די הייליגע ברידער וואלפן מיר אוועק | א גאנצן טאג בין איך פארנומען מיט אזא נידריגער נסיון | די קדושה וואלפט מיר אוועק און די טומאה נעמט מיר אן | צוועלף יאר תפיסה - א ראיה אז דער אויבערשטער האט נישט הנאה פון מיר

ו. פון וואו נעמט מען טאקע דעם כח בייצושטיין אזעלכע שוועלע נסיונות?

די גרויסע מתנה פון "והצנע לכת" - לעבן נאר פארן אויבערשטן וואס איז מיר מחשיב | עליונים למטה ותחתונים למעלה - דאס ריכטיגע חשיבות אין די אויגן פון אויבערשטן

ז. גלות יון - טאג טעגליכע נסיונות אין ארץ ישראל

הונדערט אכציג יאר פון גזירות | אריינגעביסן צוביסלעכווייז און אומבאמערקט | דער כח פון מתתיהו ובניו

פרשת מקץ

נושא: דאס ריינע פינטל פון א איד

דער צדיק ריניגט אויס דעם איד, דורכדעם וואס ער דערהערט אז א איד האט נישט קיין שייכות צו חטא ..... קמג

א. דער אויבערשטער לערנט אויס פאר משה רבינו אריינצוקוקן אין א איד גאר טיף, דארטן זעהט מען זיין ריינקייט

דאס גרעסטע רחמנות פונעם צדיק איז - אויף די זינד פון אידן | לויטן יום כיפור אזוי איז דער חנוכה | משה רבינו וואונדערט זיך: פארוואס ווערט נישט דער איד נתעורר | יום כיפור מיט חנוכה זענען ביידע געקומען צו רייניגן כלל ישראל פון עבירות | די נשמות וואס צינדן זיך נישט אן פונעם פייער | אפילו אזא רחמן ווי משה וויל נישט אויסלייזן די אידן אין אזא שפל המצב | של נעליך - טויש דיין וועג פון קוקן | דער אמת איז אנדערש ווי מען זעהט | משה רבינו און די חשמונאים זענען לוחם צו ראטעווען די אידן | אלע ימים טובים זענען פון אויבן | בלויז חנוכה און יום כיפור זענען געווארן דורך מנהיגי ישראל

ב. דאס לעכטל פון חנוכה ברענט אין יעדן איד שטענדיג, אויך ווען ער שפירט זיך דערווייטערט

די הייליגע לעכט פון חנוכה - פארשטיין אז מיר האבן נישט קיין שייכות צו עולם הזה | געדענקען יענע וועלט דורכן פארגעסן די דאזיגע וועלט

ג. לעובדא ולמעשה: חיזוק פונעם חנוכה לעכטל וועלכע ברענט איבעראל, אלעמאל און פאר יעדן איינעם

אפילו א מסור שיינט אין אלע עולמות | אויפוועקן דאס ריינע פינטעלע איד | אפילו אין א פלאץ פון הפקרות | דאס לעכטעלע ברענט א גאנץ יאר | אפילו אויב ער איז אפגעפרעמדעט פון אידישקייט

ד. די עבודה פון אהרן הכהן אנצוצינדן אידישע נשמות

אוהב את הבריות | אויפגעפלאקערט א פייער אינעם 'קודש הקדשים' פון יעדן איד | "ושמח בלבו" - ווייל ער זעהט די ריינקייט פון אידן

ה. חנוכה איז צייט פון 'חינוך': מחנך זיין די קינדער צו אנטפלעקן דאס ריינע פינטל דורך מסירת נפש

בעטן דעם כח פון צדיקים צו זעהן די קדושה פון אידן | דער פייער פון מסירות נפש פארלענדט דעם גשמיות'דיגן בליק | דאס מסירת נפש פון די חשמונאים האט אויפגעדעקט דעם ריינעם פינטעלע פון א איד| דער עיקר חינוך פאר די קינדער איז צו האבן מסירות נפש פארן אויבערשטן | אין מסירת נפש זענען אלע גלייך | פאַרלייגנען מעשה ביכלעך פון מסירות נפש | מען צינדט פארן רשות הרבים - אויפוועקן די נידריגסטע | אנגעצינדן די מנורה דוקא אין חצר | דער נידריגסטער איד איז גרייט זיך צו לאזן הרג'ענען אויף קידוש השם

פרשת ויגש

נושא: זיך אונטערגעבן צו דער הנהגה העליונה

יוסף הצדיק לערנט אויס פאר זיינע ברידער צו דינען דעם אויבערשטן לויט ווי אזוי 'ער' וויל - נישט לויט ווי 'מיר' ווילן ..... קנז

א. די שווערקייט פון די שבטים איינצוזעהן אז מען דארף אראפגיין קיין מצרים און דינען פון דארטן דעם אויבערשטן

די ברידער ווערן דערשראקן און פארשעמט | עס הייבט זיך אן א נייע עבודה - גלות מצרים | די אבות און די שבטים זענען ביז יעצט געווען אויסגעטון פון דער וועלט | יוסף הצדיק - דער ערשטער וואס גייט אראפ אין דער פארגרעבטער וועלט | דער ציטער און שאק פון די שבטים

ב. נאר יוסף הצדיק האט זיי געקענט מחזק זיין

דער אויבערשטער האט מיר געשיקט צו זיין א שפייזער - ענק צו מחזק זיין | יוסף'ס לעבן איז געגאנגען אינגאנצן אנדערש ווי געפלאנט - דאס האט אים געלערנט צו בייגן דעם קאפ פארן אויבערשטנ'ס רצון | דער גרעסטער נסיון: גלויבן אז דער אויבערשטער וויל ער זאל אים דינען פון פרעה'ס פאלאץ | די נסיונות האבן זיך נישט געענדיגט ביים ארויסקומען פון תפיסה

ג. יעקב אבינו איז אויך דורכגעגאנגען א דראסטישער טויש פון מינוט צו מינוט

פארמאכן די גמרא און גיין גנב'ענען גשמיות'דיגע ברכות | זיך ארויסלאזן אליינס אויף דער וועלט | יוסף באקומט אט דעם כח פון זיין פאטער יעקב | יוסף הצדיק גייט א טריט ווייטער

ד. ביי א געוויסע שטאפל אין לעבן, ווערט מען געוואויר: די וועלט פירט זיך נישט ווי 'איך' וויל - נאר ווי דער 'אויבערשטער' וויל

דעם אויבערשטן קען מען נישט פארשטיין | די וועלט דרייט זיך | קיינער וויסט נישט וויאזוי זיין לעבן וועט זיך צום סוף אויסשטעלן | פון א בחור א מתמיד - א פאריאגטער ארבעטער... | פון א דורכשניטליכער בחור - א שיינער תלמיד חכם | עס זאל דיר נישט פארדריסן - דער אויבערשטער וויל אזוי! זאל זיין אזוי! | די נסיונות פון יוסף הצדיק: פארוואס קען איך מער נישט לערנען מיטן טאטן בחברותא? | 'כי לא מחשבותי מחשבותיכם' - דער אויבערשטער טוט וואס אים געפעלט | בחורים דארף מען מחנך זיין מיט 'שלא לשמה' | אויך מחנך זיין אויפן לעבן זעלבסט

ה. לעובדא ולמעשה: זיי צופרידן מיט דיין פלאץ

ארבעטס-אינגעלייט וואס טוען גארנישט אין אידישקייט - ווייל ער האט געמיינט אז ער וועט קענען זיצן און לערנען | 'אל תרגזו בדרך' - נעם זיך פשוט'ע עבודות | נישט באשולדיגן זיך זעלבסט | די צורודערטקייט פון יוסף - אפשר האט ער נישט געטון ריכטיג מיטן גיין צו זיינע ברידער | "עוד יוסף חי" - געבליבן מיט זיין תמימות

פרשת ויחי

נושא: אויפהייבן דאס גשמיות

דער אויבערשטער האט אונז אריינגעשטעלט אינעם נידריגסטן גלות, דאס איז פאר אונז א געלעגנהייט אויפצוהייבן דאס גרעסטע גשמיות ..... קעא

א. דער נחת רוח פונעם מגושם'דיגן איד

דער שכר קומט לויט ווי מגושם דער מענטש איז | דער צדיק שיינט אריין פאר יעדן איד, אפילו פאר דעם גאר שוואכן איד

ב. דינען דעם אויבערשטן מיט דאס גשמיות

ישׂשכר חמור גרם - די גשמיות איז גורם צו תורה | גשמיות דערנענטערט צום אויבערשטן - נישט פארקערט | נאר התקרבות צום אויבערשטן | אויב דו האסט נאך צוטון מיט גשמיות - טרעף דארט דעם אויבערשטן

ג. די שווערקייטן פונעם דור - און לעומת זה די נאנטקייט צום אויבערשטן

אידן מוטשען זיך היינט מיט שווערע נסיונות - ווען פונדרויסן זעהט זיך גארנישט אן | הפקרות דקדושה - דוקא היינט קען מען אויפהייבן די ניסים דריגסטע זאכן | פשוט'ע אידן לעבן היינט אין העכערקייט - ווען פונדרויסן זעהט זיך גארנישט אן | א פשוט'ער איד היינטיגע צייטן איז גרעסער ווי צדיקים פון אמאל!!!

ד. לעבן אין מצרים: דערהערן אז דוקא אין די פארגרעבטע פלעצער קען מען נאכמער פארשפרייטן דעם אויבערשטנ'ס כבוד

די טעג פון שובבי"ם | יעקב אבינו "לעבט" אין מצרים | איך בין גוט אין זיינע אויגן | "לעבן" - דוקא אין מצרים | דער דור פון משיח | זאל עס קומען, און מיר (זאלן נישט זיין) [זענען] דארטן! | די תורה-וועלט ווערט שענער און שענער

ה. דאס חשיבות פון אונזער דור: מיר שטארקן זיך אויף אזעלכע ביטערע נסיונות

אמאל איז כמעט נישט געווען קיין נסיונות, אפילו אויב מען האט חלילה געוואלט | היינט קען מען זיך דערהייבן אסאך שנעלער | צוגעגליכן צו אן אייזל - דער גשמיות'דיגער יאך ליגט אלעמאל אויף אים | איך קוק נישט אויף די מעשים, איך קוק אויף דיין הארץ און דיינע רצונות | אונזערע זיידע'ס און באבע'ס זענען באגייסטערט פון אונז

ו. די רוחניות'דיגע וועלט ווערט אויך "פארגעשריטן"! מיר לעבן אין א דור פון משיח!

א קליינע וועלט, אלעס איז פארנט פונעם מענטש'נס אויגן | פארראכטן די גאנצע וועלט מיט מיינע קלייניקייטן | היינט טוט מען נאטורליך אלעס "בשם כל ישראל" | די פארגעשריטנקייט אינעם וועלט צייגט די איבערקערענישן וואס מען קען מאכן | די פארגעשריטענע פאראיינונגען אין דער וועלט, צייגט דאס חשיבות פון יעדע משהו | דער אונטערשטער טייל פון די פוס - מען שפירט נישט

פרשת שמות

נושא: חיזוק אויף קושיות אין אמונה

ביי יעדן איד נודושעט די קושיא פון "למה הרעות" וגו' ומאז באתי לעם הזה" - פארוואס זינט איך בין אריין אין עבודת ה' איז אלעס געווארן ערגער, סיי בגשמיות און סיי ברוחניות ..... קפז

א. די שווערקייטן אין אמונה דאס לעצטע יאר אין מצרים

איך וועל זיין מיט ענק, יעצט און שפעטער | משה רבינו ווייסט יא וואס עס ווארט אפ פאר די אידישע קינדער | דער אנהויב אין עבודת ה' איז שווער | אפילו צדיקים מוזן דורכגיין די שווערקייט פון 'התחלה' | דער חילוק צווישן ביזת מצרים און ביזת הים | די שווערסטע נסיונות אין אמונה - קריעת ים סוף | די שווערע נסיונות פונעם לעצטן יאר אין מצרים | דער גרעסטער נסיון - ווערן דערווייטערט דוקא ווען מען וויל זיך דערנענטערן

ב. וויאזוי ווערט מען א צדיק? דורך דעם וואס מען דערהאלט זיך אין סיי וועלכן מצב!

א איד "לעבט" דעם תנ"ך | אלעס ווענדט זיך אין איין זאך... | די תורה איז מיין פריוואטע לעבן'ס געשיכטע - איך פארשטיי גארנישט

ג. דער צדיק וואס ווייסט פון 'אהי"ה אשר אהי"ה' - איז מחזק אידן: "דער אויבערשטער איז מיט דיר!"

דער צדיק זעהט וואס עס גייט אריבערגיין אויף אידן | ווען עס קומט די צרה איז דער צדיק מחזק, דער אויבערשטער איז מיט דיר! | דיין ווייטאג איז תורה - דער אויבערשטער שפירט עס | דער צדיק האט אויך נסיונות בשפע

ד. דעם אויבערשטנ'ס כבוד ווערט גרויס דורך אונז

דער תיקון פון שובבי"ם | צו וואס פעלט עס אויס? | דו מאכסט מיר א מורא'דיגן נחת רוח! | די טענה: "למה הרעותה" - דער ענטפער: "אני השם"

פרשת וארא

נושא: זיך פרייען מיט אידישקייט

יעדער מענטש אין זיין פריוואטן גלות - קען נאר ארויסגיין דערפון דורכן מחשיב זיין יעדע קליינע זאך וואס מען טוט פארן אויבערשטן און זיך פרייען דערמיט ..... קצט

א. יציאת מצרים איז צוגעגאנגען מיט א געוואלדיגע שמחה

דער 'ששון ושמחה' וואס האט זיך אפגעטון ביי 'יציאת מצרים' | יציאת מצרים - די חתונה פון כלל ישראל | די שמחת החתונה פון יציאת מצרים

ב. עס איז נישט גרינג צו זיין פריילעך

א מענטש מיינט אז 'שמחה' איז נאך אן 'עבודה' | די וועלט שרייט חסרונות | שמחה - עזות דקדושה | אָן 'עזות דקדושה' קען מען זיך נישט פרייען מיט א מצוה | טאטע, איך פריי זיך מיט מיין מצוה! | טאטע, טראץ מיין מצב, בין איך שטאלץ צו זיין א איד! | זיך פרייען מיטן רצון | איין וועג צו באזיגן די היינטיגע וועלט: זיך פרייען מיט יעדעס ביסל גוטס | זיך וואשן נעגל וואסער מיט א שמחה של מצוה | משה רבינו נעמט אונז ארויס פון מצרים | עס פאסט זיי נישט זיך צו פרייען מיט א ביסל | זיך פרייען מיט א 'ברכת התורה'

ג. חשבון הנפש: וויפיל יארן האב איך שוין פארפאטשקעט ווייל איך האב זיך נישט געפריידט מיט אביסל

אויפהייבן דאס גשמיות דורך שמחה | אריינבאקן אין שטוב 'שמחת היהדות' | צוגיין צו א חתונה - א געלעגנהייט צו לעבן מיט שמחה של מצוה | משם שואבין רוח הקודש | דער שורש פון שמחה איז א חתונה | זיך פרייען אפילו מען שפירט זיך ווייט | גיין שלאפן מיט א שמחה של מצוה | א גוטער חינוך פאר קינדער | אנגרייטן נעגל וואסער מיט א שמחה | אויף דעם ברויך מען כח הצדיקים

פרשת בא

נושא: די איינציגקייט פון א איד מיטן אויבערשטן

די ליבשאפט פון אויבערשטן צום איד, און פון איד צום אויבערשטן - וואס ווערט ארויסגעברענגט דורך די מצוות פון 'פדיון הבן', 'זכירת יציאת מצרים' און 'תפילין' ..... ריא

א. פארו עלי ופארי עליו: דער איד בארימט זיך מיטן אויבערשטן און דער אויבערשטער בארימט זיך מיטן איד

דער בכור נעמט דאפלט אין ירושה | דער בכור איז א שטיק 'טאטע' | געדענק דו ביסט מיין 'בכור' - אפילו ווען דו גייסט אין גלות | חג המצות - חג הפסח - דער אויבערשטער מיט די אידן לויבן זיך איינער דעם צווייטן | תפילין - דער אויבערשטער מיט די אידן לויבן זיך איינער דעם צווייטן | פרייטאג צונאכט - דער אויבערשטער מיט די אידן לויבן זיך איינער דעם צווייטן | גיין מיט דעם אויבערשטנ'ס תפילין א גאנצן טאג | מיר זענען דעם אויבערשט'נס 'בכור' - איינס מיט אים | די אלע דריי מצוות - מיר ליבן זיך מיטן אויבערשטן | 'ימין הקורא ימין המניח' - דער איד מיטן אויבערשטן

ב. זיך אנטון דעם אויבערשטנ'ס תפילין איז נישט קיין 'פגם' אין כבוד שמים - פארקערט, עס איז די גרעסטע כבוד פארן אויבערשטן

זיך באטראכטן מיט א בליק פון אויבן | עס פאסט דען פארן כבוד פונעם קעניג? | יא! דער קעניג איז מסכים - אבי זיין קינד זאל זיין נאנט | דער איד האט נישט קיין שום אייגענע מציאות | א איד איז דעם אויבערשטנ'ס מציאות

| א אידס נאנטקייט צום אויבערשטן איז 'כבוד שמים'

ג. אונזער אמונה איז געבויעט אויף די יסודות פון 'מתן תורה' אז עס איז פארהאן א באשעפער וואס וויל דעם איד און זיין עבודה

די אמונה פון א איד בויעט זיך אויף "אנכי הוי'ה אלהיך" | די שייכות פון קריאת שמע מיט 'עשרת הדברות' | צוויי זייטן פון 'לוחות' - דער איד און דער אויבערשטער זענען מכבד איינער דעם אנדערן | א קינד בלייבט א קינד - אין די שווערסטע מצבים | שמע ישראל - ברוך שם | פון בלויז 'שמע ישראל' קען א איד אראפפאלן אז ער איז גארנישט ווערד | 'ברוך שם' הייבט אים אויף - דער אויבערשטער באקומט 'כבוד המלכות' פון אים | יעקב אבינו האט א גאנץ לעבן געשטרעבט צו 'בכורה' | 'ישראל' - איך בין דער 'ראש' - תפילין של ראש | יעקב און עשיו שלאגן זיך אויף דער בכורה - עד היום הזה | די צידה לדרך בעפאר מיר זענען אראפ אין גלות | די אידן אין די לאגערן זענען יא געגאנגען מיט תפילין

פרשת בשלח

נושא: אנגרייטן א חתן צו דער חתונה

א איד דארף גלויבן אז זיין שטוב איז א 'בית המקדש'. און טאקע צוליב די גרויסקייט פונעם 'יחוד' מוז זיין אריינגעמישט דערין 'שלא לשמה' ..... רכג

א. דער פנימיות'דיגער שייכות צווישן 'קריעת ים סוף' ביז 'מזונותיו של אדם' און 'זיווגו של אדם'

די פרנסה קומט פון א הויכער פלאץ - עתיקא קדישא | די פרנסה איז פון 'עתיק' אדער פון 'שמאל'? | דער צדיק מוז לערנען אביסל 'שלא לשמה' | פרנסה קומט פון גאר הויך - ביז אראפ אונטן | דער געשריי ביים 'ים סוף' - יסורים פון 'יחוד' | משה באראויגט אידן בשעת 'יחוד' | 'פרנסה' און 'יחוד' - אהין און צוריק | שבת אויפרוף - אהין און צוריק

ב. זיך נישט דערשרעקן פון דער גשמיות וואס מען שפירט נאך דער חתונה

ביי יעדע חתונה שפילט זיך אפ: 'יחוד קודשא בריך ושכינתיה' | 'יחוד' מוז האבן אין זיך 'שלא לשמה' | א חתן לעבט שטילערהייט מיט דער עבודה פון 'ברוך שם' אין 'קודש הקדשים' | אונטער דעם אויבערשטנ'ס פליגל | ער מיינט אז ער שרייט פון ווייטקייט. אינ'אמת'ן שרייט ער פון נאנטקייט | דער געשריי פון א 'יולדת' - נאנטקייט | נאך דער חתונה קען מען נישט אנגיין אָן 'אור הצדיק' | חטא המרגלים: מען קען בעסער דינען דעם אויבערשטן אלס בחור | די 'תאוות' איז נאר כדי אראפצוברענגען דעם 'אור' | דאס וואס קוקט אויס גשמיות און שלא לשמה - איז באמת גאר הייליג און דערהויבן | איבערדריין דעם זוהמת הנחש - צו נחש דקדושה | איבערדריין פון נחש - צו חן | מען קען נישט אָן אמונת צדיקים

ג. לעשות רצונך אלקי חפצתי: מען האט חתונה בלויז כדי צו ברענגען כבוד פארן אויבערשטן

מסירת מודעה: איך וויל נאר דעם אויבערשטן! | די אמונה איז איינגעווארצלט אין א איד | מסירת מודעה פון א חתן: איך גיי אריין אין עולם הזה, אלעס נאר פאר דיין כבוד! | נאך 'שיר השירים' קומען די 'מים רבים' פון התרחקות

ד. עלטערן פירן אונטער זייער קינד און גיבן אריין אין אים א העכערן בליק אויף דער גאנצער זאך

דער כח פון עלטערן און רבי'ס | די עלטערן שיינען אריין פאר חתן און כלה: שרעקט אייך נישט פון 'וועלט' | נעמען די תאוות און צושטעלן פארן אויבערשטן א 'דירה בתחתונים' | עס איז נישט 'תאוות' - עס איז 'כבוד שמים'

פרשת יתרו

נושא: חיזוק, א וועג פון חינוך

גלויבן אז דער אויבערשטער האט ליב יעדעס ביסל גוטס פונעם איד, אפגעזעהן ווי לעכעריג דאס איז ..... רלה

א. 'באחת מעינייך': אפילו אויב דער טיפסטער פנימיות איז נישט בשלימות, פריידט מען זיך מיט דעם 'עפעס' שייכות צום אויבערשטן און מען גלויבט אינעם נחת רוח

דער אויבערשטער האט ליב די אידן, אויך וועז זיי קוקן נעבעך נאר מיט איין אויג אויף אים | נקודה טובה: דאס ריין פינטעלע איד | דער געוואלדיגער חידוש פון 'באחת מעינייך' - אפילו א האלבע נקודה טובה | די שווערניקייט דאס צו דערהערן

ב. איז חיזוק 'אמת', אדער א געלונגענע טאקטיק אויף פארדינסטן?

דער פארגרעבטער בליק אז 'חיזוק' איז א ביזנעס שפיצל | ער טיילט חיזוק מיט חשבונות | דער איידעלער בליק: חיזוק איז לויטער אמת | דער כבוד שמים וואס קומט ארויס דוקא פון א צובראכענער איד | אביסל גוטס איז פיל מער ווי אסאך שלעכטס | טאקע נישט קיין שלימות אבער דער אויבערשטער האט דאס ליב | גלויבן אז א 'שלא לשמה' איז אויך 'כבוד שמים'

ג. עס איז נישט קיין חיזוק פאר צובראכענע - עס איז א לכתחלה'דיגער וועג פון לעבן און מחנך זיין קינדער

די שווערניקייט פון לעבן לכתחלה'דיג מיט חיזוק | אוועקשטעלן א שטוב אויף די יסודות פון חיזוק | טאמער מען לעבט נישט מיט חיזוק אלס קינד - שאַדט עס אויף דער עלטער | א פרישער אלטער איד - וויל ער האט געלעבט אלע יארן מיט חיזוק

פרשת משפטים

נושא: זיין מחובר צום דאוונען

גלויבן אז אונזער תפלה טוט אויף און אז דער אויבערשטער ווארט אויף אונזערע הארציגע תפילות ..... רמג

א. ארויסגיין פון קנעכטשאפט און גלות - גלויבן אז דער אויבערשטער הערט אונז אויס

באלד נאך 'מתן תורה' רעדט מען פון קנעכטשאפט | ארויסגענומען פון קנעכטשאפט, כדי צו זיין קנעכט פאר אים | מיר זענען פרייליך צו זיין קנעכט | א קנעכט מיטן גאנצן הארץ - עבודת התפילה | בית המקדש - דער צענטער פון תפילה | בית המקדש - דאס הארץ פון דער וועלט | א מענטש וואס דאוונט צום אויבערשטן -איז ער אויסגעלייזט | מצרים א פארשאלטענער פלאץ - וואו מען קען נישט דאוונענן | איך האב דיר ארויסגענומען פון מצרים כדי דו זאלסט דאוונענן צו מיר | דורך תפילה גייט מען ארויס פון קללה צו ברכה | משה, 'דער עבד נאמן', בעט זיך ביים אויבערשטן | א איד קומט אייביג צוריק צו זיין ארגינאלע צורה - קנעכט פארן אויבערשטן | בויערן די אויערן עס זאל ווערן אויפגעשטאפט, און גלויבן אין 'כי אתה שומע' | אראפנעמען די האָר פון די אויערן

ב. סימן מובהק: טאמער מען גלויבט אז דער אויבערשטער פירט אלעס - איז מען מתפלל אויף יעדע זאך

דער אויבערשטער באשאפט די וועלט יעדע רגע | דער טעות פון דור אנוש | שבת רופט אויס אמונה - פארקערט פון דור אנוש | די שווערניקייט צו גלויבן אז תפילה העלפט באמת

ג. שאלה: מענטשן מיט 'חכמת חיים' וואס האבן שוין איינגעזעהן אז דער אויבערשטער טוט אלעס צום גוטן, מוטשען זיך צו מתפלל זיין. דער ענטפער: אמונה אז יעדע תפלה מאכט בעסער דיין לעבן כפשוטו

אלעס וואס דער אויבערשטער טוט איז גוט | א שטארקייט אין אמונה ברענגט א שוואכקייט אין תפילה? | אריינטריט צום ענטפער | עס איז באהאלטן - כדי מיר זאלן האבן א בחירה | די רעזולטאטן זעהט מען נישט גלייך אויפן פלאץ | נישט לויט דיין קליין קאפ | דיין לעבן איז גוט - צוליב דיינע תפילות | תפילה מיט א נאנטקייט צום אויבערשטן | תפלה איז 'יחוד' - דער מקבל ווערט נכלל אינעם משפיע | די אמת'ע שפע: רואיגקייט

ד. גיי אראפ פון דמיונות - בעט קלייניקייטן

'אדער אלעס אדער גארנישט' | אויך א קליינע ישועה איז גוט | גיב מיר א געשמאק אין מיין שטיקל ברויט | קריך

אראפ פונעם בוים פון דמיונות | אין מביאין ראיה מפי השמועה | "זאלסט מיר מער נישט בעטן אויף די דאזיגע זאך" | א 'נקודה טובה' פון תפילה

ה. 'אדנ-י שפתי תפתח' - דארט איז דער פלאץ זיך אפצושטעלן און אריינקלערן אין דער נאנטשאפט צווישן מיר און אויבערשטן, און בעטן פאר זיך.

'אדני שפתי תפתח' | ער פארט דורך א דאוונען | שטעל זיך אפ א מינוט: 'וואו בין איך?' | איך בין מיטן אויבערשטן אליין, פארמאכט אין קודש הקדשים | 'גאל ישראל' - איך ווער יעצט אויסגעלייזט | ער האט הנאה צו רעדן צום אויבערשטן | לויף נישט אוועק פון דיר

פרשת תרומה

נושא: מיר זענען מקושר צו תורה

דער ארבייטער וואס לערנט אביסל צופריה און אביסל ביינאכט - איז א גאנצן טאג צוגעבינדן צו תורה און קיין הפסק ..... רנט

א. דער פסוק 'לא ימוש' מיינט אז מען זאל יעדן טאג לערנען עפעס און דורכדעם איז מען מחובר צו תורה מיט א תמידיות'דיגער קשר

וואס מיינט 'שטענדיג' | הלכה פסוקה: לערנען עפעס אינדערפריה און עפעס ביינאכט | די סתירה אין רמב"ם

ב. די ליכטיגקייט פון תורה שיינט אריין אין דער גשמיות פונעם מענטש און הייבט אלעס אויף צו א טעם פון לעבן

דער חילוק צווישן א תורה'דיגער בליק ביזן פשוט'ן בליק | די תורה שיינט אריין אינעם גשמיות'דיגן לעבן פון א איד | מען טוט אין גשמיות - אבער א שטיק תורה | די צובראכנקייט פונעם ארבייטער | גלויב אין א פסק הרמב"ם | דער ארבייטער קען אמאל זיין מער צוגעבינדן צו תורה | חזר'ן א גאנצן טאג: איך בין צוגעבינדן צו תורה און דאס איז מיין לעבן

ג. חביבות התורה: ווייזן פאר קינדער אז מען פריידט זיך מיט אביסל תורה - דאס וועט זיי באגלייטן אויף א גאנץ לעבן

מחנך זיין די קינדער | דער טעות פון נישט ווייזן פאר קינדער די שמחה מיט אביסל תורה | דער חינוך וועט זיי באגלייטן אויף נאך דער חתונה | ער וועט לערנען מער תורה | שבת, א צייט פון חינוך | שבת לערנט מען ווייניגער אבער מען פריידט זיך | רעדן ביים שבת טיש פון די תורה פון א גאנצע וואך | אריינברענגען אין קינדער א פריילעכקייט פון תורה

פרשת תצוה - זכור

נושא: אויסרייסן די באהאלטענע גאוה

נישטא קיין עצה קעגן גאוה נאר בעטן דעם אויבערשטן - בפרט צו האבן שפלות אין שטוב ..... רסז

א. די בגדים דערמאנען פאר א מענטש זיין שפלות און איז מתקן די גאוה פון חטא עץ הדעת

בגדי כהונה זענען מכפר | בגדים מיט שפלות איז מכבד דעם מענטש | בגדים הצואים ברענגט צו שמוציגע גאוה | די בגדים פון מרדכי הצדיק | דער עיקר חטא עץ הדעת: גאוה | די בגדים זענען א תיקון אויף דער גאוה | נישטא קיין עצה קעגן גאוה | אל תבואני רגל גאוה | גיין צום צדיק, דער צדיק זאל מתפלל זיין

ב. די איידעלע נקודה פון גאוה איז מער מצוי ביי אן עובד ה'

די גענוענליכע גאוה איז אפגעפרעגט ביי יעדן נארמאלן מענטש | די איידעלע גאוה ביים ערליכן איד | הכנה צו פורים: בעטן ביים אויבערשטן | איידעלע גאוה דוקא נאכן מקורב ווערן צום צדיק | ער האט אליינס אויסגעוועלט

א וועג אין עבודת השם | צוברעכן דעם פאס און האלטן דאס וויין - צוברעכן די גאוה און האלטן די עבודת השם | א גאוה ביים מענטש וואס מאכט התבודדות | דער מצנפת ברענגט הכנעה | פול מיט גאוה פון קאפ ביז פוס | משה דער עניו קריגט זיך מיט עמלק

ג. לעובדא ולמעשה: זיך האלטן קליין אין א אידישע שטוב

שטופ נישט אוועק די שכינה וואס רוהט אין שטוב | זוכה זיין צו ארץ ישראל | גאוה ברענגט כעס | אראפשלינגען דעם אמת - אפילו אויב עס טוט וויי | לעבן מיט א שטוב ברענגט שפלות | שריי נישט צוריק מיט א כעס

פרשת כי תשא - פרה

נושא: תשובה דורכן צדיק

די פרשה פון תשובה מיט אור הצדיקים: אפילו נאכן חטא האט דער אויבערשטער רחמנות אויף אונז און וויל אונז צוריק ..... רעז

א. ביי תשובה קומט דאס מערסטע ארויס אז א איד מוז אנקומען צום כח פון די צדיקים

פון דער פרשה לערנט מען זיך ארויס אז מען קען תשובה טון | חטא עג' - דער שורש פון אלע חטאים. די דאזיגע תשובה - דער שורש פון אלע תשובות | מען קען נישט תשובה טון אן דעם כח פון צדיק | מען קען גארנישט אָן משה | מען קען נישט תשובה טון אן דעם כח פון צדיק | מען קען גארנישט אָן משה | דער צדיק שלאגט זיך קעגן די 'התרחקות' | דער אויבערשטער ווארט אז דער צדיק זאל מתפלל זיין | דער צדיק כאפט אן דעם אויבערשטן כביכול און מוטשעט אים | דער צדיק טרעט אויס א וועג | דער צדיק פארשטייט צום פארזינדיגטן איד נאכמער פון יעדן

ב. צדיקים גיבן 'יראת חטא' - איך וויל נאר דעם אויבערשטנ'ס כבוד

קרבת אלהים לי טוב | מען דארף אנפאנגען מיט יראת העונש | ער טראכט נישט נאר פון 'זיך', נאר אויך פונעם אויבערשטנ'ס כבוד | מיט די יארן באקומט מען א ריינקייט אין הארץ | דער קרומער קאפ פונעם חוטא | דער 'מקטרג' קריכט אריין אין זיין קאפ | אור הצדיק: איך מעג אויך ליב האבן דעם אויבערשטן | דער גרעסטע עונש - 'שֶכָּל' | תשובה מיט אור הצדיק: אן אנדערע וועלט | תשובה שטימט נישט מיטן מענטשליכן שכל | דו האסט יעצט בחירה צו האבן אהבת ה' | זיין צוגעבינדן שטענדיג צום צדיק | זיך איבערגעבן צום צדיק אפילו אין די שווערסטע מצבים | אדם הראשון האט נישט געהאט קיין צדיק | אדם הראשון האט זיך באהאלטן פון אויבערשטן | אָן אור הצדיק קען מען נישט טוען זיין טעם חיים | דורך די 'התקרבות' וואס דער צדיק שיינט, ווערט מען נכנע נאכן זינדיגן | עץ החיים - עצות פון צדיק | די נאנטקייט נאך תשובה מיטן כח הצדיק | יום כיפור: משה רבינו'ס יום טוב

ג. מיטנעמען דעם 'עד דלא ידע' אויף א גאנץ יאר

א גאנץ יאר פריליך | אפילו א מצב פון 'המן' איז אויך 'ברוך' | וועט בין איך צו מייחד זיין יחודים? | תמימות ופשיטות: זיך צו פרייען מיט אונזערע רצונות

פרשת ויקהל פקודי

נושא: אונזער גשמיות איז אויך כבוד שמים

משה שטעלט אויף דעם משכן און ער צונעמט עס, צו ווייזן אז א איד איז אלעמאל אנגעקניפט אין קדושה אפילו ווען זיין משכן איז חרוב ..... רפט

א. דער אויבערשטער רוהט אינעם משכן סיי בייטאג - בשעת עבודה און סיי ביינאכט - ווען מען טוט נישט קיין עבודה, סיי ווען עס שטייט און סיי ווען עס איז צוזאמגעלייגט

משכן בלייבט משכן - אפילו ווען עס איז צוזאמגעלייגט | דער אויבערשטער איז מיט אונז אפילו ביים חורבן | משה שיינט אונז אריין דעם דעת | אלע אידישע נשמות זענען אנגעקניפט אין משה רבינו | משה רבינו איז אונז מוציא מיט אלע מצוות | משה רבינו איז בחינת 'פנימיות הכלי' | משה רבינו שטייט אונטער אלעס | פנימיות הכלי - אייביג אין אלע אומשטענדן

ב. אין אונזער וועלט: אויך ווען אונזער עבודת ה' איז צוזאמגעלייגט - רוהט דער אויבערשטער מיט אונז

אונזער קערפער איז א משכן | ביינאכט ווערט אונזער משכן צוזאמגעלייגט | די מסעות פונעם לעבן | דאס צוברעכן איז אויפבויען | לימוד התורה: צוזאמלייגן און אויפבויען

ג. זיין פריילעך אויך בשעת ירידה - ווייל איבעראל איז דא כבוד פארן אויבערשטן

אריינגיין אין גהינום מיט א שמחה | הרג'ענען דאס אייגענע מציאות | סיי די עליה און סיי די ירידה איז פון אויבערשטן | עבודת השם פון גארנישט טון | האלב פונעם לעבן איז מען פארנומען מיט גשמיות | אויך דעמאלט איז מען מגלה דעם אויבערשטנ'ס כבוד | אפילו די נפילות איז אויך א חלק פונעם אויבערשטנ'ס כבוד | דעם אויבערשטנ'ס כבוד ווערט גרויס דורכן ירידה | דער 'ושכנתי בתוכם' איז אויך ביינאכט ווען מען טוט נישט די עבודה | די עצה צו גלויבן אין דעם אלעמען: שפלות | אנכאפן דעם שטעקן ביי ביידע עקן

פרשת ויקרא

נושא: זיך מוסר נפש זיין אויף אהבת ה'

מיר זענען א מקבל פון אויבערשטן וואס גיבן זיך איבער פאר אים מיט מסירת נפש און מיר גלויבן אין זיין אהבה - כאטש מיר פארשטייען עס נישט מיטן שכל ..... שא

א. קרבנות איז א יסודות'דיגע מצוה וואס צו דעם פעלט זיך אויס אהבת ה', ריינקייט און שפלות

ויקרא - לשון חיבה | ליבשאפט - אלס הקדמה צו די קרבנות | ויקרא מיט א קליינע אל"ף - ענוה | די פרשה פון קרבנות - אלס הקדמה צו דער גאנצע תורה | קרבנות איז א 'חק' - א געזעץ וואס האט נישט קיין שכל | אויבנאויף איז קרבנות א שכל'דיגע זאך | צוויי סארט קרבנות: פארשטענדליכע קרבנות, און אומפארשטענדליכע קרבנות | ברענגען א קרבן מיט מסירת נפש - איז העכער פון שכל

ב. א מקבל לייגט זיך אוועק פארן משפיע מיט מסירת נפש, מען גיבט אוועק דעם אייגענעם מציאות און דעם אייגענעם שכל. דאס איז די עבודה פון קרבנות

מסירת נפש: זיך איבערצוגעבן אינגאנצן און נישט זיין קיין אייגענע מציאות | א קרבן - דער איד גיבט זיך אוועק מיט אהבה | קרבנות בעפאר מתן תורה און נאך מתן תורה - צוויי וועלטן | ויקרא לשון חיב"ה - חי בה | עס איז אן אהבה העכער פון שכל - נאר מיט אמונה | די ריינקייט און שפלות - א הקדמה פאר דעם סארט קרבן

ג. א מקבל גייט דורך עליות און ירידות כסדר. ווי נאר זי אקצעפטירט דאס, איז זי זוכה צו לעבן מיט 'התחדשות'

די עבודה פון דער מלכות - 'שעשני כרצונו' | 'קידוש לבנה' - דער כח פון התחדשות - געבינדן מיט די ברכה פון 'שעשני כרצונו' | שהכל נהיה בדברו - איך בין דאס וואס דער אויבערשטער וויל | אהי"ה אשר אהי"ה | די התחזקות פון ראש חודש | די עליות און ירידות זענען מגלה כבוד שמים | ראש חודש - די ערשטע מצוה | התרחקות תכלית ההתקרבות | איידער אידן זענען זיך מגייר זאלן זיי וויסן די שווערקייט | בענטשן ראש חודש מיט א ספר תורה - על דעת משה

פרשת צו - הגדול

נושא: די פראבלעמען זענען אויך געווען גוט

תודה איז צוזאמגעשטעלט פון 'חמץ' - דאס איז די צרה, און 'מצה' - דאס איז די ישועה. ביים סעודת הודאה דאנקט מען דעם אויבערשטן אויף דעם וואס ער האט געשיקט די צרה ..... שיא

א. קרבן תודה - אויפהייבן פון חמץ צו מצה, פון עצבות צו שמחה, זעהן די גוטסקייט אין דער צרה און דאנקען אויף דער צרה זעלבסט

די צרה קומט פון עצבות | תודה - אויפהייבן דעם עצבות | אויפהייבן דעם ברויט - צו 'בשמחה לחמך' | צוריק קוקן אויף דער צרה מיט ליכטיגע אויגן

ב. די עבודה פון ביעור חמץ - אויסרוימען אלע סארט זויערע מחשבות אויף זיך און אויף אנדערע, און גלויבן אינעם 'נרצה'

אויסראטן דעם זויער טייג | אויפהייבן די שווייס - צו 'זיעה של מצוה' | גוטע מדות - בשעת'ן פסח'דיג מאכן | דערהערן די גרויסע חסדים וואס ליגט אין די צרה זעלבסט | זאגן א גרויסן 'נרצה' אויפן פארלאפענעם יאר

ג. אנהייבן דעם טאג מיט 'תרומת הדשן' - העלפן אין שטוב מיט הכנעה און שפלות

דער שליסל צו א ריין הארץ | די באהאלטענע חמץ - איידעלע גאוה | אהרן הכהן זאל אויסקערן דעם מזבח גלייך אינדערפריה | ארויסטראגן די מיסט באלד אינדערפריה | הכנעה אין שטוב אין די טעג פון ערב פסח | די מחשבות האבן נישט קיין דעקל

פסח

נושא: א יום טוב פון אמונה אין דער אהבה

זיך אכטונג געבן פון א משהו זויערע מחשבות, און זיך אייניחזר'ן די ליבשאפט פונעם אויבערשטן צו מיר ..... שיט

א. פסח איז א צייט וואס א איד לאזט נישט אריין קיין חמץ'דיגע מחשבה, נאר ער לעבט זיבן טעג מיט א ריינקייט אז דער אויבערשטער וויל אים האבן - דאס איז דער יסוד אויף א גאנץ יאר

דאס אויסדערוועלט פאלק פונעם אויבערשטן | אומזיכערקייט אין דעם - חמץ גמור | חמץ'דיגע מחשבות - ונכרתה, ער האקט זיך אפ פון לעבן | נישט מסיח דעת זיין פון די אהבה | וואס טוט זיך מיט חשבון הנפש? | דער מעדעציו - 'ליבשאפט' | די זיבן טעג איז חמץ'דיגע מחשבות אסור אפילו א משהו | זיך דערמאנען די ליבשאפט יעדן טאג ביי קריאת שמע

ב. מען קען נישט גלויבן אין דער נאנטקייט - נאר דורכן כח פון מצה וואס גיבט אמונה און רפואה

זיך אנקניפן אינעם אויבערשטן דורך מצה | ער עסט אמונה ביז ער ווערט הכלל אין 'אין סוף' | א רפואה אויפן לאָך וואס דער נברא האט | זיין פונעם פינפטל וואס גלויבט אז דער אויבערשטער וויל זיי | א שטיקעלע 'נרצה'

פרשת שמיני

נושא: עסן נאר מיט א גוטן הכשר

נאך פסח איז א צייט וואס מען פרישט זיך אויף אינעם ענין פון הכשרים צו עסן נאר צוויי-דריי גוטע הכשרים און נישט מאכן קיין 'הפקר וועלט' אין שטוב מיטן עסן יעדע הכשר ..... שכה

א. די הארבקייט פון מאכלות אסורות אפילו בשוגג - מען פארלירט דעם גראדן שכל און די אמונה רח"ל

מען פארלירט דעם שכל | דער שאדן פון נישט כשר'ס אפילו אומוויסנדיג | די מצה א שמירה עליונה | אויסגעהיילט דעם מאגן | אפגעהיטן פון עסן מאכלות אסורות ח"ו

ב. עסן נאר די הכשרים וואס זיין טאטע האט געגעסן - אפגעזעהן וועלכע פאליטיק עס קומט ארויף

פון אונטער די קוליסן ביים גרויסן פאבריק | די שוואכקייט פון עסן 'אלע הכשרים' | שוואכקייט: ווען עס קומט

צו 'הכשרים' - האלט ער פון אלעמען | היט דיין מויל - פון ארויסגעבן - אלע ווערטער, און פון אריינענעמען - אלע עסנווארג. | האלט זיך צו איין הכשר | מען דערלייגט נישט פון ערליכקייט | עס איז אוממעגליך צו זיין פארזיכערט אן סייעתא דשמיא | נאך פסח שפירט זיך א ריינקייט אין מאכלים | מעשה שהיה | עסן מיט ישוב הדעת | אוועקשטעלן גרעניצן אין שטוב

פרשת תזריע מצורע

נושא: די עבודה פון מקוה און וואשן די הענט

וואסער האט א כח אויפצוהייבן די גאנצע בריאה צום אויבערשטן, עס רייניגט פון 'התרחקות' און איז משפיע 'התקרבות' ..... שלג

א. דער שורש פון וואסער איז ריינקייט און העכערקייט - קומענדיג פונעם 'מאמר סתום'

דער עיקר טהרה איז דורך וואסער | 'בריאת המים' שטייט נישט בפירוש | דאס וואסער איז דער שורש פון דער בריאה | וואסער איז באשאפן געווארן מיטן 'מאמר סתום' | אלעס וואס איז אין וואסער איז טהור

ב. 'נטילת ידים' מיינט, אויפהייבן די הענט העכער דעם קאפ - צו ברענגען 'השראת השכינה' אין אלץ וואס מען טוט מיט די הענט, אז עס זאל זיין אויפגעהויבן צום אויבערשטן

חסידות: גיין יעדן טאג אין מקוה | עבודת השם - זיך ריינigן מיט רוחניות'דיגע וואסער | פופציג טויערן פון קדושה | די עבודה פון טהרה - אורו של משיח | צוברענגן דעם ערדענעם גוף | וואשן די הענט - א בליאסק פון משיח | די מלחמה וואס קומט פאר ביים עסן | לעבעדיגע וואסער ברענגט לעבעדיגקייט | 'מי הדעת' פון צדיקים - לעבהאפט אין א גשמיות'דיגע וועלט | די הענט באזיצט צוויי פארקערטע כוחות | דריי פאזיציעס פון די הענט

ג. די עבודה פון זיך אויסטון די בגדים און זיך טובל'ן אין מקוה - אפהאקן אלעס פון פריער און אנהייבן פונדאסניי מיט א פרישע לעבעדיגקייט

מאכן אן הכנה איידער מען גייט אין מקוה | אויסטון די שמוציגע בגדים פונעם נפש | די גאר אינעווייניגסטע בגדים - א 'פנימי' | אויסטון די אונטערשטע בגדים - די איידעלע באהאלטענע מידות רעות | ער קען נישט אטעמען - ער ווערט א נייער מענטש | דער חילוק פון בעפאר דער מקוה ביז נאכדעם - פון 'כרת' ביז 'חיים'

ד. די עבודה פון ארויסקומען פון מקוה און צוריק אנטון די בגדים - גלויבן אז דער אויבערשטער וויל אים אזויווי ער איז

תשובה אויף וואס מען האט נישט געטון געגוג 'תשובה מאהבה' | מיטנעמען די שיריים פון אפיקומן - 'נרצה' | מען קומט ארויס פון מקוה | מען טוט צוריק אן די בגדים - ריינע מידות

פרשת אחרי קדושים

נושא: די מצוה פון מכבד זיין עלטערע מענטשן

דורך 'והדרת פני זקן' איז א מענטש זוכה צו איינזאפן אין זיך אביסל 'חכמת חיים' מיט וואס דער זקן איז באשאנקען ..... שמה

א. 'דמיונות' איז א רוחניות'דיגער כח וואס מען דארף נוצן בקדושה - אבער עס ווערט אסאך מאל פארשלעפט צו דער אנדערער זייט. דערפאר איז מען מכבד א 'זקן' וואס זיינע דמיונות האבן זיך שוין אויסגעקלארט

זיך דרייען ביי עלטערע אידן און מקבל זיין פון זיי | אויסלייטערן דעם 'כח המדמה' | די דמיונות און פאנטאזיעס פון א מענטש | ריינע דמיונות - שפירן רוחניות כאטש מען זעהט עס נישט | די הוילע דמיונות זענען א סתירה צום הייליגן דמיון | אן עלטערער איד האט שוין איינגעזעהן די לופטיגקייט פון דמיונות | אן עלטערער איד איז א גרעסערער מאמין | אז מען דרייט זיך ביי אן עלטערן איד באקומט מען א שמעק דערפון | ער איז שוין נישט

אזוי שארף אבער ער האט א ישוב הדעת | אן עלטערער איד זיפט דורך יעדעס ווארט וואס ער רעדט | אריינגעבן אין קינדער אביסל 'טעם זקנים'

ב. שכל צו כאפן אביסל פון די אוצרי אוצרות וואס איז פארהאן ביי יעדן עלטערן איד

מען לויפט נאשן אינפארמאציע פון אלטע אידן | לויף נאשן פון זיין ניכטערן בליק אויף דער וועלט | דער אלטער איד ווערט נישט נתפעל פון יעדן שטורעם | זקן מלא רחמים | ווען דו וועסט עלטער ווערן וועסטו פארשטיין | א קלוגע עצה פון אן עלטערן איד | אמת'דיג וועלן הערן וואס ער האט צו זאגן | זיין 'תפלה בכח' איז מער פנימיות'דיג | די 'שמחת החיים' פון אן עלטערן איד | א שמועס מיט אן עלטערן איד ריניגט פון דמיונות | עס עפנט זיך אויף די י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן

פרשת אמור

נושא: צדיקים גיסן אריין לעבהאפט אין אונזער לעבן

א מענטש וואס שפירט זיך דערווייטערט פון אויבערשטן איז טויט ברוחניות - צדיקים זענען מחיה מתים ..... שנה

א. כהנים טארן זיך נישט מטמא זיין - ווייל זיי זענען לעבעדיג, זיי געפונען זיך אין א פלאץ פון לעבן און טוען אן עבודה פון לעבן

דער בית המקדש איז פארקערט ווי שטארבן | דאס שטארבן פון א צדיק האט נישט מיטן מלאך המות | די לויה פון רבינו הקדוש | פארוואס צו קרובים מעג ער זיך יא מטמא זיין | די עבודה פון קרבנות - ברענגט צוריק לעבן | א פנימיות'דיגע סארט 'מיתה' - ווייט פון אויבערשטן | די כהנים זענען לעבעדיג און מאכן לעבעדיג טויטע

ב. צדיקים זענען נישט מטמא נאכן שטארבן - ווייל זיי זענען דבוק צום אויבערשטן וואס ער איז לעבן

די צדיקים זענען פונקט ווי כהנים | צדיקים זענען מכפר און ברענגען צוריק 'חיים' | שבט לוי און די צדיקים האבן נישט געזינדיגט ביים עגל | יעדער איד האט א שייכות צו דער ריינקייט פון צדיקים

ג. אידן וואס זענען דבוק צו צדיקים - בפרט רבי שמעון - באקומען א טעם אין לעבן און ווערן זיך אויף פון שלאף

רבי שמעון - זיין שייכות צו 'כהונה' | די מורא'דיגע פטירה פון רבי שמעון | רבי שמעון לעבט אויף אייביג | רבי שמעון איז 'שבת' - ער מאכט ליכטיג די גאנצע וואך | אריינבלאזן לעבהאפט אין די פארשלאפענע שעות | רבי שמעון וועקט אונז אויף פון שלאף | רבי שמעון פארשפרייט ליבליכקייט און גוטע מדות | רבי שמעון וועקט אויף די רצונות פון אידן | סודות התורה ערוועקט צו תשובה | צדיקים שיינען אריין אז מיר זענען הייליג | יעדער רעדט פון יענעמס מעלה | יום כיפור - יום הקדוש | עולה רגל זיין קיין מירון, אויג צו אויג | נאכן הסתלקות - גרעסער ווי ביים לעבן

ד. די מדה פון הוד: דאנקען דעם אויבערשטן אויך אויף דער צרה און מודה זיין אז אלעס איז געווען צום גוטן

מודים מכלל דפליגי | ער דרייט איבער דעם ווייטאג צו דאנקען | ער דאנקט אויף דער צרה | אריינשיינען דעם אלף אינעם גלות | אריינשיינען דעם אלף אינעם מת | דער סוד פון גלגולים - ל"ג בעומר | די הסתרות וואס רבי שמעון איז דורכגעגאנגען | נאכאמאל און נאכאמאל מגלה זיין דעם סוד

ל"ג בעומר

נושא: א גאולה'דיג לעבן

די ליכטיגקייט פון רשב"י: גלויבן און לעבן עכט מיט דער גאולה, נשמה בתוך גוף, צו לעבן אין דער וועלט מיטן עולם הבא'דיגן סוד, אז א איד מאכט כבוד פארן אויבערשטן אין אלע אומשטענדן ..... שעא

א. דער כבוד פון אויבערשטן - וואס דאס מיינט, זיין נאנטקייט צו אידן - איז יעצט באהאלטן. אבער שטילערהייט קען מען לעבן דערמיט אויף אן אופן פון 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'

רבי עקיבא שטעלט אוועק פינף תלמידים | רבי שמעון און יעקב אבינו האבן ביידע געדענקן צו זייער הסתלקות | נסתלקה ממנו שכינה | ברוך שם זאגט מען שטילערהייט | וואס איז דער סוד פון דעם שטיקל גמרא? | נישט 'וועך' וועט משיח קומען - נאר 'וויאזוי' וועט אויסזעהן וועך ער וועט קומען | עס איז נאכנישט די צייט פון 'גאולה' | מען קען לעבן גאולה'דיג שטילערהייט | יום כיפור קען מען לעבן אפן גאולה'דיג

ב. רבי שמעון איז היינט מגלה דעם סוד אז מיר זאלן קענען לעבן א גאולה'דיג לעבן וויסנדיג מיט אן אמת אז 'אלץ' וואס מיר טוען ברענגט כבוד פארן אויבערשטן

די 'סודות' פון זוהר איז דער סוד פון 'ברוך שם' | רבי שמעון וויל דיר היינט זאגן עפעס א סוד | דער מושג 'סוד' מיינט נישט אז יענער ווייסט נישט | דער מושג 'סוד' מיינט אז יענער 'קען' נישט וויסן | לעתיד וועט זיך עפענען די אויגן און עס וועט זיין א פשוט'ע זאך | רבי שמעון איז מגלה א 'סוד' וואס יעדער ווייסט | א מענטש וואס לערנט זוהר קען מער נישט דערווייטערט ווערן פון אויבערשטן | דרייצן יאר האט רבי שמעון נישט געקענט דערליידן די לופט פון דער וועלט | די מלחמה קעגן יעדן וואס איז עוסק אין 'סוד'

ג. דער הויכפונקט פון תורת הסוד: צוזאמשטעלן 'גשמיות' מיט 'רוחניות'. לעבן אין דער גשמיות'דיגער וועלט, אינעם גשמיות'דיגן גוף - מיט א רוחניות'דיגע העכערקייט

אינעם גוף איז באהאלטן דעם אויבערשטנ'ס כבוד | שבת איז א נשמה'דיגער טאג וואס רופט אויס כבוד שמים | די סודות פון דער אידרא: יעדער אבר איז א שטיק כבוד שמים | צוויי הדסים קעגן 'זכור ושמור' | א פשוט'ער איד מיט הדסים לכבוד שבת | רבי שמעון האט שוין דרייצן יאר נישט געזעהן קיין גשמיות'דיגע חפצים | נאכן זעהן דעם פשוט'ן איד האט זיך אויפגעהויבן די דרייצן יאר פון מערה | להתקפא חלשין - אויך נאך א שוואכע וואך לעבט מען אין א יחוד | יעדער בעט נאר 'כבוד פון אויבערשטן' | רוחניות בלויז פארן אויבערשטנ'ס כבוד | וואס בעט מען אין אזא טאג?!

ד. דער מענטש וואס לעבט אין סוד איז ממש אן אנדערער מענטש, ער איז לעבעדיג און וואכעדיג - אבער פונדרויסן זעהט מען גארנישט אנדערש ווי יעדן

די וויטקייט צווישן א בהמה ביז א מענטש | דער מענטש לעבט אין אן אנדערע וועלט | 'ושם נברא מעין לו' - דער קוואל פון גן עדן | רבי שמעון רייניגט אונז פון 'טומאת מת' | רבי שמעון איז ווי א כהן גדול | דער שם פון ל"ג בעומר - די מדה פון בטחון | וועך מען פארלאזט זיך אויפן אויבערשטן הייבט מען אויף די גשמיות'דיגע וועלט | דער גוף איז בטל צו דער נשמה - דער מלך איז בטל צום כהן | והצנע לכת - באהאלטן מיטן אויבערשטן | אהרן הכהן לעבט מיט בושה און איידלקייט | שלום בית - די נשמה מיטן גוף לעבן בשלום

פרשת בהר

נושא: די באקאנטע שאלה: פארוואס האב איך נישט קיין פרנסה?

אמונה: דער אויבערשטער האט באשאפן און אויסגעשטעלט די וועלט ווי ער וויל, און צוגעטיילט יעדן איינעם אזויפיל געלט, קינדער און געזונט - לויט ווי ער האט געווואלט..... שפה

א. די מצוה פון שטיצן אן ארימאן - ווייל דאס וואס ער האט נישט קיין געלט איז ווייל דער אויבערשטער וויל אזוי - נישט ווייל ער האט געזינדיגט

פרנסה איז ממש דאס לעבן | אלעס דרייט זיך ארום פרנסה | איך בין שולדיג פארוואס איך האב נישט קין פרנסה | דער אויבערשטער כביכול שפירט זיך שולדיג | דער קעניג וויל אז זיינע קינדער זאלן האבן צו עסן | איך האב נישט קיין געלט - נישט ווייל איך בין שלעכט | דער איד ליידט צוליב באהאלטענע סודות - נישט צוליב חטאים | א טיפע התבוננות אינעם ענין פון פרנסה | רבי אלעזר בן פדת חלש'ט פון הונגער | אפשר וואלסטו באשאפן געווארן מיט א מזל פון פרנסה | עס פירט זיך דא א העכערער חשבון | פרעג נישט קיין קושיות | לאז דעם אויבערשטן פירן זיין וועלטל

ב. א מענטש זאל נישט אנהענגען זיין גאנצער אויסשטעל פון לעבן סיי בגשמיות און סיי ברוחניות - אויף זיינע מעשים רעים - נאר אויף רצון ה' וואס מיר קענען נישט פארשטיין

נישט לערנען קיין ספרים וואס זענען מרחק | דער אינגערמאן דראפעט זיך אויף גראדע ווענט פון אמונה | ער זעהט נישט ווי זיינע תפילות טוען אויף | די נשמה איז אויף צרות... אויסגעלאשן און טרוקן | העלף דיין נשמה | צוויי סארט נפשות - אין רוחניות | די סארט נפשות ווערן צוריבן פון יעדן סארט פארמעסט | יעדער האט זיך זיין פלאץ | נסיונות וואס ווערן גארנישט בעסער | פארוואס האב איך אזא סארט שטוב? | אמונה פשוטה: אזוי האט דער אויבערשטער געווולט | דער שפראך: 'איך בין שולדיג' - דערווייטערט אזוי פון אויבערשטן | איך בין צופרידן און איך זוך נישט צו טוישן גארנישט | מיין זיווג איז פון הימל - נישט פון חטאים | בני חיי ומזוני במזלא תליא

פרשת בחוקותי

נושא: זיך פארבענקען צום אויבערשטן

דער גרעסטער שכר אויף דער וועלט און אויף יענער וועלט איז צו קענען בענקען צום אויבערשטן בשעת'ן עוסק זיין אין גשמיות ..... שצז

א. די ברכות פון בחוקותי רעדן בלויז פון גשמיות - ווייל דארט ווערט אויפגעווועקט די בענקעניש צום אויבערשטן

דער אויבערשטער וועט אונז צושטעלן אלע מיטלען צו היטן די תורה | נישט קיין שכר - בלויז א הילף | וואספארא ברכה שטעקט אין פשוט'ע גשמיות? | 'הארת הרצון' - עס פארבענקט זיך צום באשעפער | א געבענטשטע סעודה - מען בענקט צום באשעפער | דער עיקר תכלית - בענקען צום אויבערשטן

ב. דורכדעם וואס א איד ווייסט אז דער אויבערשטער בענקט זיך צו אים - וועקט זיך אויף זיין הארץ צו בענקען צום אויבערשטן

דער אויבערשטער האט א רצון צו אונז | וואס האט שבועות מיט עסנווארג? | פסח האט נישט מיט עסנווארג - וגם צידה לא עשו להם | פסח גייט א איד ארויס פון זיין פלאץ מיט א ליבשאפט צום אויבערשטן | שבועות קומט דער אויבערשטער צום איד און זאגט אים איך וויל דיר מיט דיין עסן | דער חילוק צווישן אן עולה ביז א שלמים | דער חידוש פון שבועות - א שלמים וואס איז 'קדשי קדשים' | שלמים קען מען נאר ברענגען נאך קבלת התורה | דביקות אין תורה ברענגט די גרעסטע נאנטקייט | הארת הרצון ברענגט א 'טעם חיים' אינעם עסן

פרשת במדבר

נושא: קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד הוא

די הכנה צו שבועות דורך 'ציילן' אידן און 'ציילן' וואכן - צו ווייזן אז דער גאנצער בריאה איז נאר אנצוקומען פון אלע ציילונגען צום 'איין אייניגיג' - 'איין' באשעפער, 'איין' איד און 'איין' תורה ..... תז

א. 'ציילן' נעמט אוועק פונעם אמת פון דער זאך, ווייל אמת איז נאר איינס

ציילן איידן, א גוטע זאך אדער פארקערט? | ציילן נעמט אוועק דאס חשיבות פון דער זאך און מאכט אים בלויז א נומער | 'אמת' איז איינס, 'שקר' האט נומערן | די וועלט איז פול מיט חסרונות, צוליב דעם האלט מען אין איין ציילן | קיינמאל נישט צופרידן | דער אויבערשטער איז איינס - ער האט נישט קיין נומער

ב. א איד איז נישט קיין נומער, ער איז אן עולם מלא, דערפאר טאר מען אים נישט ציילן - דער אויבערשטער הייסט ציילן כדי צו ווייזן אז אפילו נאכן ציילן איז ער נישט קיין געציילטער, ער איז 'איינס אין דער וועלט'

איידן קען מען נישט ציילן - איינס מיטן אויבערשטן | דער אויבערשטער פילט אן דעם נומער פון אידישע קינדער זיי ווערן איינס | אפילו נאכן ציילן ביסטו נישט אפגעריסן | דער פופציגסטער טאג - העכער פון דער גאנצער בריאה | איידן ברענגען ארויף די בריאה צום אויבערשטן | נישט ווערן אפגעטיילט איינער פון צווייטן

ג. גאנץ אידישקייט דרייט זיך ארום נומערן, דאוועננען מיט מנין, תרי"ג מצוות, זעקס הונדערט

טויזנט אותיות אין דער תורה - ווייל אידן נעמען דעם צאל און בינדן עס צו צום איינציגן באשעפער

מנין אידן דאוועננען אינאיינעם - ווי איינער | דער אויבערשטער איז משלים דעם מנין | א פארקערטער סארט ציילן | זעקס הונדערט און דרייצן מצוות - די תורה און אידן זענען איינס מיטן אויבערשטן | די אותיות התורה זענען אויך אפגעציילט

פרשת נשא

נושא: א ליבליכע התבודדות מיטן אויבערשטן

די ליבשאפט צווישן דעם אויבערשטן מיטן איד פון קודש הקדשים, וועלט ארויסגעברענגט ביי ברכת כהנים בכלל, און ביי יעדן איד ווען ער רעדט צום אויבערשטן בפרט. ..... תטו

א. די כהנים גייען אריין אין 'קודש הקדשים' מיט אלע אידישע נשמות - זיי קומען ארויס פון דארט און גיבן ארויס די ליבשאפט פון אויבערשטן דורך ברכת כהנים: 'לברך את עמו ישראל באהבה'

פארוואס ביי דוכנ'ען לייגט מען צו "באהבה"? | שבת נשא - דער שלוס פון דער חתונה פון שבועות | דער שפיץ אהבה פון אויבערשטן - אין קודש הקדשים | קודש קדשים - דער אויבערשטער איז פארמאכט מיטן איד | אנגרייטן די קטורת אינעווייניג - ווי אן אשת חיל | די כהנים ברענגען אריבער די ליבשאפט פון 'קודש הקדשים' דורך 'ברכת כהנים' | ברכת כהנים היינטיגע צייטן - אויף די טרעפ פון ארון הקודש | דער טלית אויף די הענט - בענן אראה על הכפורת

ב. התבודדות טאג טעגליך אין א צורה פון קודש הקדשים

רעדן מיטן אויבערשטן פנים אל פנים | עם שבשדות - די כהנים בענטשן די אידן וואס גייען התבודדות אין פעלד | די השפעה פון שבועות אויף א גאנץ יאר | חיזוק אין התבודדות - מען זעט נישט קיין טויש

ג. דער אויסטערלישער כח פון וועלט וואס קומען ארויס פון מויל ביי תורה און בפרט ביי התבודדות

עשה לך רב - אפילו קלענער פון דיר | הערן איז שטארקער ווי טראכטן | די וועלט וועלן א פעסטע מציאות פאר זיך | א רבי זאגט ארויס מיטן מויל - דאס וואס דו טראכטסט | לערן נישט בלויז מיט 'מחשבה' - נאר זאג ארויס מיטן מויל | וואס פעלט אויס צו רעדן צום אויבערשטן? | קדושת הדיבור פון א איד - עס שאפט נייע תורה און נייע הלכות | זיך שטארקן צו רעדן דיבורי אהבה צום אויבערשטן | די חתונה ציהט זיך אויף א גאנץ יאר - דורך דיבורי אהבה | דער אור פון משיח - שמועסן מיטן אויבערשטן

פרשת בהעלותך

נושא: די סתירה צווישן אמונה ביז תפילה

תפלה איז עפעס פלאץ אוואו מען שטייט. תפילה מיט אן אמת'דיג הארץ, אן קיין שום חשבונות. ..... תכה

א. אינזין האבן די שכינה ביים דאוועננען - אבער זיך נישט נארן אז מען מיינט נישט זיך, אינדערצייט וואס מען מיינט יא זיך

עלף אותיות | קטורת איז מכפר אויף לשון הרע | מרים בת יוכבד לרפואה שלימה | מתפלל זיין פאר דער שכינה | די גרויסע מופתים פון בעל שם טוב | ווען מען מיינט די שכינה וועלט מען שנעלער געהאלפן | נישט זיין קיין 'שקרן' ביים דאוועננען | בעטן סיי פאר זיך און סיי פאר די שכינה | זיך מחזק זיין אין תפילה | תפילה איז כדי אויפצוואוועקן דעם יחוד השלם

ב. דער ערוואקסענער אינגערמאן בעט שוין נישט אז דער מצב זאל זיך טוישן - ווייל ער גלויבט אז דער אויבערשטער האט א נחת רוח פון אים אין דעם דאזיגן מצב - ער בעט נאר אז ער זאל קענען אנגיין אין דעם מצב

ער ווערט עלטער און גייט ארויס פון דמיונות | ער ווערט עלטער און גלייבט מער אז דאס איז זיין מקום העבודה | זיך געמוטשעט אויף פרנסה | פארשטאנען אז דער אויבערשטער האט נחת רוח פון זיין מוטשעניש | געטוישט דעם נוסח - ער בעט נישט אז דער מצב זאל זיך טוישן | ער בעט אז 'אין זיין מצב' זאל ער זיך מסדר זיין | נישט קיין יאוש - נאר אן ערוואקסנקייט

ג. א גאנצן טאג דארף מען זיין צופרידן מיטן מצב וואס דער אויבערשטער האט אים צוגעטיילט אבער בשעת התבודדות דארף מען ארויסקרעכצן אלע ווייטאגן וואס ליגן טיף אין הארץ

ער איז מתפלל אויף יעדע זאך בפרטיות | ביי תורה איז נישטא דער שלימות פון 'בחירה' | ביי תפילה איז דא א שלימות פון 'בחירה' | דער אויבערשטער וויל אז מען זאל יא בעטן אז דער 'מצב' זאל זיך טוישן | די סתירה צווישן די צוויי פארקערטע זייטן | די שוואנקייט אין תפילה קומט פונדעם וואס ער איז נישט געהאלפן געווארן | תפילה העלפט - אבער דער אויבערשטער האט אנדערש געוואלט | די איבערגעטריבענע תפילות האט אים געשאדט צו אננעמען אלעס באהבה | דאס צוריסענע הארץ פון א איד - אוי לי ואוי לי | די שווערקייט פון דרייען חובות | מען האט נישט קיין קאפ און קיין ישוב הדעת | דער איד שרייט: ווען וועל איך אביסל לערנען און דאוונען? | התבודדות: גיס אויס דיין גאנצע הארץ פארן אויבערשטן - האלט זיך גארנישט איין | מיר ווילן יא זיין דערהויבן און רוחניות'דיג | נישט ווערן צומישט פון 'גם זו לטובה' - בשעת'ן דאוונען | מען הייבט אן מיט א 'קול פשוט' - א געשריי אן קיין ווערטער

פרשת שלח

נושא: רעד נישט קיין לשון הרע אויף דיין גשמיות

דער באדייט פון 'נסכים' אין עבודת השם - תשובה מאהבה, אויפהייבן אלע שוועריגקייטן מצבים און מאכן דערפון גוטע ווייז - אלעס איז לטובה ולברכה ..... תלז

א. ווייז האט געוואלדיגע כוחות אויף ביידע וועגן, אדער זיך אויפצוהייבן אדער אראפצופאלן אין די נידריגסטע פלעצער חס ושלום

מצות נסכים - א בשורה פאר אידן כדי זיי צו באראיגן נאכן חטא המרגלים | דער טרייסט פון 'מצות נסכים' | וויין וואס ברענגט 'רע' | נעם ווין און ברענג דאס פאר א קרבן | דער כח פון איבערדרייען, דאס איז דער כח פון וויין דוקא | די גרויסקייט פון וויין, מען קוועטשט אויס דאס וואס איז באהאלטן אינעווייניג

ב. וויין דרייט אלעס איבער: מען קוועטשט אויס טרויבן און עס ווערט גוטע וויין - מען קוועטשט אויס פאסירונגען און מען זעט אז דארט איז באהאלטן בלויז גוטס

ניסוך היין נאכן חטא המרגלים | יוסף שיקט וויין פאר זיין פאטער יעקב | יוסף מיט די ברידער טרינקען וויין | די מרגלים שלעפן צוריק טרויבן | די מרגלים האבן אויסגעווקטשט וויין אויפן קרומען וועג | די נסכים פון וויין האבן פארראכטן דעם חטא המרגלים | חמשה עשר באב האט דער איבערשטער מוחל געווען אויפן חטא המרגלים | דוקא דעמאלט גייען די בנות ישראל אין די 'ווינגערטנער'

ג. די 'נסיונות המרגלים' פון היינטיגן דור: אראפרייסן דעם גוף און אלע גשמיות'דיגע מצבים, בפרט א אינגערמאן וואס גייט ארויס פון בית המדרש צו דער ארבעט

דער יצר הרע פון די מרגלים - איך בין נישט וועריד | לשון הרע אויף ארץ ישראל מיינט: לשון הרע אויפן גוף | 'נאר אינעם אויבערשטן זאל מען נישט מורד זיין' | דער שרעק וואס דער איד האט פון זיין גוף | גלויבן אז 'טובה הארץ מאוד מאוד' - מיין גוף איז הייליג | דער אויבערשטער וויל מיר - כאטש וואס עס גייט אריבער אויף מיר | יש ענין שנתהפך הכל לטובה | דער נסיון פון די מרגלים - דער טויש פון 'מדבר' קיין 'כנען' | דער נסיון פון א אינגערמאן - דער טויש פון בית המדרש קיין מאנהעטן | קוועטש אויס דיין טאג וועסטו זען וואספארא שיינקייטן קומען ארויס | טרינקען וויין שבת און יום טוב - אויפהייבן די גאנצע וואך

פרשת קרח

נושא: נישט גנב'ענען פון אויבערשטן

רעדן צום אויבערשטן אלעס, אפילו די שווערסטע מצבים וועו דער מענטש האט שלעכטע רצונות, אבער פון אויבערשטן באהאלט מען זיך נישט און מען גנב'ט נישט ..... תמז

א. משה רבינו וויל אז קרח זאל אויסנוצן די נאכט אויף ישוב הדעת און התבודדות, אזוי וועט ער זיך כאפן זיין טעות

שלאף זיך איבער א נאכט | יעדן אינדערפרי וועט דער אמת אויפגעפרישט | גיין אין די וועגן פון משה און אויפפרישן דעם אמת מיט אמונה | התבודדות ביינאכט - פרישט אויף די אמונה | קרח האט נישט געהאט קיין התבודדות

ב. א מענטש טאר קיינמאל נישט פארלירן זיין נאנטקייט צום אויבערשטן - אפילו בשעת עבירה רח"ל

א באליבטער און באגלייבטער חבר צו פארציילן אלעס, אויך די שווערע מינוטן | רעדן צום אויבערשטן ווי צו א חבר | ער שעמט זיך צו בעטן אויף געוויסע זאכן | ער באהאלט פונעם אויבערשטן געוויסע זאכן - וואס ער בעט נישט | ווי אזוי קענסטו טון עפעס, אן בעטן אויף דעם? | וועמען נארסטו דא? | אומלעגאלע זאכן בעט מען נישט דעם קעניג - נאר דעם שווינדלער | וועמען וועסטו בעטן אן אומאויסגעהאלטענע זאך - אויב נישט דעם אויבערשטן? | אויב דו בעטסט נישט - ביסטו א טאפלטער גנב | דער חילוק צווישן א גנב ביז א גזלן | ער גנב'ט פונעם אויבערשטן כביכול | 'מלך עלוב' - דער קעניג וואס העלפט די וועלכע זינדיגן אנטקעגן אים | נאר אזא איינער וואס בעט אויף אלעם | א דוגמא פון התבודדות | בכל דרכיך דעהו - אפילו לדבר עבירה | די תפילה פונעם גנב אינמיטן גנב'ענען | וואס איז ערגער פון טון אן עבירה?

ג. דער וואס בעט דעם אויבערשטן בשעת די עבירה איז זיין תשובה אסאך נענטער, שנעלער און גרינגער

ער איז נישט באקוועם מיט דער עבירה | קרח, בעט דעם אויבערשטן אויף דיינע שטיקלעך | דאס התבודדות פון קרח אינמיטן דער נאכט | חלבנה מיט לבונה

פרשת חקת

נושא: טרעף 'דיין' נקודה אין תורה

יעדער איד איז אייגנארטיג מיט זיין שטיקל ערד אין ארץ ישראל און פון דארט שעפט ער זיין ספעציעלער חלק אין תורה ..... תנט

א. יעדע שבט, יעדע תקופה, יעדער איד האט זיך אן עקסטערע נקודה אין תורה און עבודת ה'

די צדיקים גיבן פאר יעדן איינעם געמאסטן | וועו א איד טרעפט זיין אייגנארטיגן מהלך איז אים אידישקייט א שטיק חיות | פון זיבעציג וועלט זעקס הונדערט טויזענט, מיט נאך צווייגן און בלעטער | משה לערנט תורה מיט יעדן איינעם עקסטער | נתינת התורה - דוקא אין מדבר. קיום התורה - דוקא אין ארץ ישראל | דער אויסשטעל פון ארץ ישראל דורכאויס די דורות: די אבות וואוינען דרום ארץ ישראל | שופטים, מלכים און נביאים - דער עיקר ישוב אין דער מיטן פון ארץ ישראל | די תנאים וואוינען אין צפון ארץ ישראל | יעדע תקופה, אן אנדערער פלאץ און אן אנדערן גילוי | יעדער שבט האט זיך געהאט זיין חלק תורה | יעדעס פישל האט זיך זיין ים | יעדער איד האט זיך זיין נקודה אין תורה און עבודה | זיבן יאר דויערט צו צוטיילן פאר יעדן איד זיין שטיקל לאנד | יעדער שבט, זיין קאליר שטיין און זיין פאן

ב. די גרעסטע ברכה אין תורה: טרעפן זיין אייגנארטיגן חלק אין תורה

וועו א מענטש איז אויף זיין פלאץ האט ער א געשמאק אין לערנען | לעבעדיגע וואסער מיינט: עס טרוקנט זיך נישט אויס | לעבעדיגע תורה מיינט: ער וועלט נישט אויסגעבערענט דערפון | דער טאטע לערנט מיטן קינד - ער

גיבט אים זיין ספעציעלן חשיבות | די תקנה פון מלמדים | אכשיר דרא: תלמוד תורה'ס און ישיבה'ס | ער האט קיינמאל נישט געהאט קיין פריוואטער רבי | דער ארבעטער ווייסט נישט וואספארא חלק תורה באלאנגט צו אים | נישטא קיין אנדערע עצה אויסער תפילה | דער כולל אינגערמאן דארף אויך מתפלל זיין | אין הלכה האט מען נישט קיין ברירה מען מוז שניידן ווי איין שיטה | ביי אגדתא נעמט מען אן יעדנס שיטה

ג. נאר דורכן כח פון צדיקים און תפילה קען מען טרעפן די אייגענע נקודה אין תורה

שירת הים מיט שירת הבאר | שירה פון תורה שבעל פה | וועז א איד טרעפט זיין חלק - זינגט ער צום אויבערשטן | הויפענעס חיזוק פון דעם

פרשת בלק

נושא: זיך מחבר זיין צום אויבערשטן דורך דיבור

דורכן רעדן צום אויבערשטן וועלט מען 'מחובר' צו אים, אבער כדי צו קענען עפענען דאס הארץ מוז מען קודם גלייבן אין דער אהבה וואס דער אויבערשטער האט צו אונז ..... תסט

א. דער כח פון בלעם איז געווען 'דיבור' - דאס מיינט 'חיבור' צו שלעכטס - לעומת זה דער כח פון משה רבינו איז א 'דיבור' פון כאשר ידבר איש אל רעהו

בלעם איז געווען א ניצוץ פון משה | בלעם אנטקעגן משה, בלק אנטקעגן אהרן | בלק האט זיך אליינס אפגעטון מיטן רופן בלעם | דיבור - א בונד פון ליבשאפט | שלעכטע דיבורים - שלעכטע אהבות | דער כח פון חיבור פון כלל ישראל האט זיך געשטארקט קעגן בלעם | די גוטע אהבה בעפאר די שלעכטע אהבה | דער אויבערשטער האט אונז ליב בעצם | דער כח פון דיבור אין תפילה, איבערדרייען די קללה צו ברכה | משה הייבט אויף די נידריגסטע דיבורים | די סכנה וואס איידן זענען דעמאלט געווען | אפילו דעם אייזל'ס דיבורים קען מען אויפהייבן | אן אפן הארץ צו רעדן צום אויבערשטן | זמנים פון רחמים ורצון | פונקט ווי מען רעדט צו א חבר

ב. וועז א איד ווייסט און גלייבט אז דער אויבערשטער האט אים ליב - עפנט זיך אויף זיין הארץ און מויל זיך אויסצורעדן אלעס פארן אויבערשטן

אלע עבודות קען מען טון אן אהבת ה' - חוץ התבודדות | אין א שווערע תקופה וועלט דאס מויל פארמאכט | נענטער צו דער גאולה - שווערער צו רעדן ביי התבודדות | פון איגנארירן פראבלעמען וועלט מען נישט געהאלפן | עפענען די וויטאגן פארן אויבערשטן

ג. וועז א מענטש שפירט נישט אז ער איז וועלד ביים אויבערשטן פאלט ער זייער שנעל צו די נסיונות הזמן

אידן האבן נישט געוואוסט וואס דער אויבערשטער טוט פאר זיי | אהבת ה' איז דער כח בייצושטיין די אלע נסיונות פון דער גאס | אפילו דער גוי ווייסט אז דער אויבערשטער האט דיר ליב | בעטן אויף דעם אליינס - צו קענען בעטן מיט א נאנטקייט

פרשת פנחס

נושא: דער כח פון א אידישע מויל - התבודדות

משה רבינו קומט אראפ אין יעדן דור און לערנט אויס פאר אידן וויאזוי צו רעדן צום אויבערשטן און דורכדעם פאררעכט ער דעם פגם פון 'מי מריבה' ביז ער וועט זוכה זיין אריינצוקומען אין ארץ ישראל מיט משיח אינאיינעם ..... תעט

א. דער פגם פון 'מי מריבה' - נישט גענוג געגוצט 'דעם כח הדיבור'

רעדן און נישט שלאגן | משה רבינו 'רעדט' מיטן אויבערשטן | א שטיין צוגייט פון דיבורים | פירערשאפט - מיטן מויל | דער קידוש השם וואס דער דיבור וואלט געבראנגט | בעטן א מתנת חינם (מויל) און נישט מיט גוטע מעשים (שטעקן) | ואתחנן - בעטן פאר מתנת חינם | משה רבינו האט נישט קיין שוואר הארץ אויף אידן | ער גיבט זיי ברכות

מיטן מויל צו ווייזן אז דער עיקר איז דאס 'רעדן'

ב. משה רבינו פארעכט דעם פגם הדיבור דורך זיין כח פון התבודדות וואס ער שיינט אריין אין אידן

אין 'מעשים' איז משה געווען געגאנגען צו פאר יעדן איד | משה'ס תיקון הדיבור רירט אונז אלע אן | מיר דארפן לויבשאפט | דער צדיק שיינט אריין דעם אור פאר יעדן איד | דער אויבערשטער רעדט צו משה פון צווישן די 'כרובים' - מיט גרויס הדיבור' מיינט די עבודה פון 'התבודדות' | דער אויבערשטער רעדט צו משה פון צוישן די 'כרובים' - מיט גרויס פאררעכטן דעם פגם פון מי מריבה - רעדן צום אויבערשטן מיט א שפלות | רבי עקיבא זעהט דאס וואסער וואס לעכערט דעם שטיין | מען לעכערט דעם שטיין דורך דיבורים - נישט דורך מעשים | דער סוד פון משה 'נשמת הבל', און דער סוד פון 'כבד פה'

ג. אונזער שוואכקייט אין תפילה קומט פון חורבן בית המקדש און מיר אלע האבן שייכות מיט דער עבודה פון בענקען און האפן דערצו

בענקען און בעטן צו מקריב זיין די מוספין אין בית המקדש | אונזער כח התפילה קומט פונעם בית המקדש | מיר זענען שוואך אין תפילה ווייל מיר האבן נישט קיין 'בית המקדש' | אונזער הארץ איז פארשטיינערט - ווייל מיר האבן נישט קיין 'לב ירושלים' | גלויבן אז מיר מעגן קלאגן אויפן בית המקדש | אפילו גוים האבן שייכות מיטן בית המקדש - כל שכן אידישע קינדער | עזות דקדושה קעגן אלע זידלונגען וואס דער יצר הרע לאכט פון אונז | בשעת'ן קלאגן באקומען באלד א טרייסט | פארערכטן 'שנאת חנם' - יענער מעג האלטן אנדערש ווי מיר

פרשת מטות מסעי

נושא: 'עונשים' איז א 'זיכוך' - נישט קיין 'נקמה'

דאס גרויס רחמנות פון דער מצוה פון ערי מקלט אז דער מענטש זאל באקומען זיין תיקון דורכן כהן גדול - היינטיגע צייטן איז דער 'רוצח' - דער וואס איז זיך מייאש פון זיך אדער יענעם, און די 'ערי מקלט' זענען די צדיקים וואס בלאזן אריין אהבת ה' אין אידן ..... תצא

א. דער רוצח בשוגג האט א שוואכקייט אין 'רציחה', און גלות צוזאמען מיטן כח פונעם כהן גדול וואשט אויס זיין נשמה ביז ער ווערט ריין און דער חטא ווערט מתוקן

די מאמע'ס פון די כהנים | דער כהן גדול האט געדארפט מתפלל זיין יום כיפור | ווען מען איז זיך נוקם וועט ווערט נישט דער שאדן צוריק פאררראכטן | עונשים איז נישט 'נקמה' - עס איז א 'תיקון' | 'גלות' וואשט אויס די נשמה פונעם מערדער | דער כהן גדול האט א כח צו מתקן זיין נשמות פון שוגגים | וואס איז דער שוגג שולדיג? | ער האט אמאל גע'הרג'עט בשוגג | וואס בין איך שולדיג אויף יענער שוגג? | דו האסט עפעס א שוואכקייט אינעם ענין פון רציחה! | יענער זאל שטארבן כדי עס זאל מיר זיין באקוועם... | ער פריידט זיך צו גיין אין גלות צו אויסוואשן זיין 'מדת הרציחה' און ווערן ריין

ב. דער כח פון ערי מקלט איז היינט ביי צדיקים - צו אנטלויפן אינעם שוץ פון אמונה און אהבת ה'

ערי מקלט - די פסוקים פון קריאת שמע | ערי מקלט - אנטלויפן צום אויבערשטנ'ס הנהגה | דער כהן גדול שיינט אריין 'תשובה מאהבה' | דער אויבערשטער האט געוואלט אז דער איד זאל אנקומען צו תשובה | וידוי - א 'דאנק' אז מען קען פארעכטן | פאָרן צו צדיקים - בחינה פון לויפן צו ערי מקלט | צדיקים באשיצן אויפן מענטש פונעם 'גואל הדם' | אפילו בלויז עטליכע טעג ביים צדיק | דער צדיק שיינט אריין 'שמע ישראל' - יחודא עילאה | דער צדיק שיינט אריין 'ברוך שם' - יחודא תתאה | דער צדיק שיינט אריין 'ואהבת' - אהבת ה' | איידער מען גייט שלאפן ליינט מען קריאת שמע - מען לויפט אריין אין מקלט

ג. אויב מען מאכט אוועק יענעם אדער אפילו זיך אליינס, מען איז זיך מייאש פון האפענונג - איז מען א רוצח בשוגג

לשון הרע בשוגג - הרג'ענען א מענטש בשוגג | שוין נאכאמאל תשעה באב... | דו ביסט א רוצח בשוגג אויף דיר אליינס! | א שמירה עליונה נישט אוועקצומאכן און הרג'ענען מענטשן

פרשת דברים - תשעה באב

נושא: די צוריסנקייט צווישן נשמה און גוף אין גלות

משה רבינו'ס מוסר רייד: ענקערע עבירות קומט נישט פון שלעכטקייט, ענק ווילן זיין גוט, עס קומט פשוט פון צוריסנקייט צווישן די נשמה מיטן גוף, ווייל עטץ האט נישט קיין שטוב ..... תקה

א. משה רבינו'ס 'איכה': פארוואס רעדן ענק זיך אייביג אפ און קיינמאל נישט צופרידן

טוב הדבר אשר דברת לעשות | ענק האבן געפלאנט צו געבן שוחד | פארוואס זענען ענק אזוי צורודערט?

ב. דעם אויבערשטנ'ס 'אַיֵּכָּה': וואו ביסטו? נעם זיך צוזאם און מאך פון 'קינות' - 'תיקון'

פון וואו נעמט זיך די 'איכה'? | תשעה באב א יום טוב מיט א ספעציעלע עבודה | משה רבינו האט אוועקגעשטעלט דעם 'איכה' | דער ערשטער 'איכה' ביי אדם הראשון

ג. ירמיה הנביא'ס איכה: פארוואס איז אייער נשמה אזוי צוקריגט מיט אייער גוף אז ענק האבן נישט קיין שלום בית און דאס שלעפט ענק אראפ צום ערגסטן

דער מוסר פון משה רבינו - א גוטער שמעק וואס פארריכט דעם חטא | דוקא בעפאר ער גייט פון דער וועלט | דער קאנפליקט צווישן די נשמה מיטן גוף | דער בית המקדש - דער פלאץ פון 'שלום' | וועו די נשמה ארבעט נישט צוזאמען מיטן גוף פאלט מען פון איבערגעטריבענע רצונות | בזמן הבית האט דער גוף און נשמה געארבעט אינאיינעם | לשון הרע אויפן גוף - א בכיה לדורות | אלעס קומט ווייל ענק האבן נישט קיין שטוב | אידן זענען גוט - זיי זינדיגן נאר פון גרויס צוריסנקייט | געמוטשעט די דיינים מיט לעכערליכע טענות און ראיות | קרומע טאקטיקן - אבי צו זיין גוט | משה רבינו האט אלעס איבערגעדרייט צום גוטן

פרשת ואתחנן

נושא: התחזקות איז א שטיק אמת

די גרויסע צדיקים האבן געזוג מעשים טובים, אבער זיי בויען זייער קשר מיטן אויבערשטן בלויז אויף 'מתנת חינם' - פון דארט קוועלט קוועלער פון התחזקות פאר יעדן איד צו וויסן אז דער אויבערשטער וויל אים אן קיין שום סיבה און דאס איז די נחמה פון שבת נחמו ..... תקיג

א. דער אויבערשטער גיבט פאר א איד מתנות - טאמער ער נויטיגט זיך דערין - געגנצליך אומזיסט, אן קיין שום סיבה. א מושג וואס איז נישט פארהאן אין דער וועלט

פארוואס טאקע האט אים דער אויבערשטער נישט נאכגעגעבן זיין תפילה במתנת חנם? | נישט געקענט מבטל זיין א שבועה | מתנת חנם מיינט נישט צו בעטן אויף גוזמאות - נאר אויף נויטיגע זאכן | דער אויבערשטער גיבט אים נישט סתם אביסל - ווייל דאס וועט אים שאדטן | מתנת חינם - נישט פארהאן אינעם מענטשליכן באגריף | אומזיסטע רחמנות פון א טאטע אויף זיין קינד | שוועך צו גלויבן אין 'מתנת חינם'

ב. מתנת חינם מיינט, אז דער אויבערשטער האט דיר אויסגעווועלט אן קיין שום סיבה, נאר ווייל אזוי האט ער געוואלט און דו קענסט אלעמאל פארלעכטן און זיך צוריק מקשר זיין צו אים

מתנת חינם איז די נחמה פון שבת נחמו | 'מתנת חינם' איז אין אנדערע ווערטער: 'התחזקות' | התחזקות: א טאקטיק אדער אן אמת? גאראַנטירט אויף פאר עלטערע אדער בלויז פאר בחורים? | התחזקות איז א מיושב'דיגער אמת פון מתנת חינם | גלויבן אין התחזקות - אפילו ער פארשטייט עס נישט | יעדער קויפט התחזקות - אבער צי דען גלויבט יעדער אין התחזקות?! | ער קען נישט פארנעמען קיין מתנת חינם - דעריבער קוקט ער אראפ אויף התחזקות | פארריכטן אלעס מיטן כח פון מתנת חינם | משה לערנט אויס פאר אידן צו בעטן בחנם | גרויסע צדיקים רעדן התחזקות אויף א פשוט'ן שפראך | נישט אוועקגיין פונעם תמימות ופשיטות | גלויבן אין א קלייניקייט וואס ווערט געטון מיט קטנות הדעת

ג. אנגרייטן ריינע אויגן אז ביי די גאולה זאל אונז דער אויבערשטער קענען אריינקוקן אין די אויגן

נחמה איז פארבינדן מיט דער כח פון אריינקוקן אין די אויגן | תמוז און אב - קעגן צוויי אויגן | היטן די אויגן פון זען שלעכטס | וועו מען קוקט אים אין די אויגן אריין קען ער נישט זאגן קיין ליגנט | דער 'שלום בית' ווערט קאליע דורך ראיות אסורות | יעדע נאשערי קאסט א פרייז פון בויך שמערצן | עס לוינט נישט צו קוקן - אפילו בגשמיות אויף דער וועלט | מיין שטוב איז א בית המקדש | דער שכר וואס מען באקומט אויפן פלאץ

פרשת עקב

נושא: עליות און ירידות ברענגט הכנעה

די מעלה פון ארץ ישראל - בערג און טאלן - טוישונגען און ענדערונגען יעדע רגע, און מען איז אנגעהאנגען בלויז אין דער פערזענליכער השגחה פונעם אויבערשטן ..... תקכה

א. עיני ה' אלקיך בה - מען גיבט אויף קאנטראל און מען לאזט זיך פירן פון אויבערשטן

אויב וועסטו פאלגן וועט זיין רעגן און אויב נישט - נישט | ארץ ישראל א תורה'דיג לעבן - אלעס וועגדט זיך אין תורה | די קללה פונעם שלאנג - ער דארף נישט אנקומען צום אויבערשטן | א ספעציעלע מערקבארע השגחה אויף ארץ ישראל | היינטיגע צייטן איז אויך פארהאן א מערקבארע השגחה אין ארץ ישראל | אן ארץ-ישראל'דיגער איד אין חוץ לארץ | בערג און טאלן - עליות און ירידות | אלערליי סארט תקופות ווערט דערמאנט אין נ"ך | אן ארץ ישראל'דיג לעבן - אן קיין באלאנס | די מתנה פון 'פארלירן קאנטראל' | א אידישע שטוב האט אויך די מתנה פון 'קדושת ארץ ישראל' | השראת השכינה אין א אידישע שטוב | השגחה פרטית ביי צדיקים | דער פשוט'ער אפטייטש פון השגחה פרטית | דער טיפערער אפטייטש פון השגחה פרטית | עיני ה' אלקיך בה - אלץ וואס גייט אריבער איז פונעם אויבערשטן

ב. דער טיפער אפטייטש פון אן ארץ ישראל'דיג לעבן: מען גלויבט אז דער אויבערשטער האט הנאה פון יעדן פרט אין מיין לעבן, בפרט אין א אידישע שטוב

מיר - און אלץ וואס מיר גייען דורך - איז 'גילוי כבוד שמים' און אהבת ה' | די נחמה וואס א איד האט ווען ער לעבט מיט קדושת ארץ ישראל | איין אמה זכר לחורבן - די איבריגע הויז זכר למקדש השלישי | אלץ וואס מען גייט דורך איז 'תיקון חצות' | מחלקות הראשונים וויאזוי מען וועט בויען דעם בית המקדש השלישי | דער בית המקדש בויעט מען מיט הענט | אויפהייבן די הענט מיט א ביטול צום אויבערשטן - דאס בויעט דעם בית המקדש | אן ארץ ישראל'דיגע סארט תפילה - גיב מיר נישט קיין גרויסן סכום | ארץ ישראל נקנה ביסורים | יעצט הייבן מיר אויף די אויגן צו אים - ביי דער גאולה וועט ער אראפלאזן זיינע אויגן צו אונז | ממשיך זיין קדושת ארץ ישראל אין חוץ לארץ | די צדיקים שיינען אריין השגחה פרטית אין אונזער לעבן

ג. בנין הבית: פירן די שטוב לויטן דעת תורה פון די רבנים פונעם היינטיגן דור - חורבן הבית: וועו מען פאלגט נישט קיין רבנים

א אידישע שטוב דארף זיך פירן לויט די רבנים | דער פראבלעם פון היינטיגן דור - מען קען נישט צוזאמשטעלן גשמיות מיט רוחניות | די רבנים האבן דעם כח צוזאמצושטעלן גשמיות מיט רוחניות | מען קלאגט אויף הסתלקות הצדיקים וואס ברענגט חורבן הבית אין דער אידישער שטוב | אפילו דער שומר פון די בהמות גלויבט אין די ווערטער פון חכמים | אטעמען די לופט פון תיבה - דעת תורה

פרשת ראה

נושא: גיב צדקה בגשמיות - געלט, און ברוחניות - א גוט וואָרט

דער אריאן און דער 'עם הארץ' האבן מסירת נפש צו זיין אין דעם מצב, כדי צו ראטעווען דעם עושר און תלמיד חכם - דורכדעם וואס זיי וועלן זיך מרחם זיין אויף זיי ..... תקלז

א. דער ארימאן איז א צדיק, ער האט מסכים געווען צו ליידן זיין גאנץ לעבן, אבי צו פארעכטן דעם עושר

ער איז ארים צוליב דיר! | פארוואס דארף דער ארימאן ליידן? | א פארקערטע וועלט - דער ארימאן העלפט דעם עושר | וועט טוט פאר וועמען א טובה? | א מרכבה פאר דער שכינה | מסירת נפש פאר כלל ישראל | דאס הארץ פון ארימאן איז צובראכן אויף שברי שברים | דו מוטשעסט זיך פאר יענעם - נישט פאר דיר! | וועט איז חשוב אויבן, וועמען איז מען מכבד? | אין די פיס-טריט פון משה רבינו | די נעבעכדיגע רות ראטעוועט דעם גרויסן חשוב'ן עושר בועז | ונתנו - אהין און צוריק | דער אויסדערוועלטער פון דיינע ברודער | געבן צדקה אין חודש אלול | גיב פאר אן 'עני הגון' - דו זאלסט וויסן אז דער ארימאן איז א צדיק | ריינע מחשבות בשעת'ן געבן צדקה

ב. קוק נישט אראפ יענעם וועלכער איז ליידיג פון תורה, ווייל דאס וואס ער איז ליידיג איז נאר כדי דיר צו מזכה זיין צו לערנען מיט אים

צדקה איז אן הכנה אויף ראש השנה | ארימאן און גביר אינעם רוחניות'דיגן זין | ער איז ארים אין תורה צוליב דיר, דיר צו העלפן | די שווערריקייט דאס צו פארשטיין אין רוחניות | לערן מיט אים, פאר דיינעט-וועגן | נישט טרעטן אויף קיין קעפ

ג. לעובדא ולמעשה: מען דארף זיך אומקוקן אויף אנדערע אידן און זיי מזכה זיין מיט תורה - אן קיין שום חשבונות

זאג איבער א גוט ווארט פאר א צווייטן | די שווערריקייט פונעם עושר ברוחניות דאס צו פארשטיין | די שווערריקייט פונעם עושר בגשמיות דאס צו פארשטיין | דער עושר ברוחניות לערנט פונעם עושר בגשמיות | אויך אין רוחניות מעג מען געבן צדקה אפילו 'שלא לשמה'

פרשת שופטים

נושא: א איד מוז פאלגן די רבנים בלינדערהייט

א איד קען נישט האבן קיין 'חיים' נאר ווען ער פאלגט דעם 'דעת תורה' פון רבנים וואס דאס גיבט אים א 'דעת' צו זיין דבוק אין אויבערשטן און אין די י"ג מדות של רחמים ..... תקמט

א. די מצוה פון לא תסור איז א יסוד אין תורה און גייט אן אויך אויף היינטיגע רבנים - די תורה איז היינט איבערגעגעבן צו זיי

פאלגן רבנים בלינדערהייט | שיטת הרמב"ם: דער חיוב צו פאלגן חכמים איז א דאורייתא | שיטת הרמב"ן: א גזירת חז"ל איז נאר א דרבנן | די חכמים האבן געמאכט א 'גדר' פאר א דאורייתא | עס איז א דאורייתא - אבער נישט דער פרטיות'דיגער לאו פון שבת | די מצוה פון 'לא תסור' גייט אויך אן אויף היינטיגע רבנים | די תורה ליגט אין די הענט פון חכמים | תורה לא בשמים היא | מיינע קינדער האבן מיר באזיגט! | די מצוה פון 'ובו תדבק' - זיך באהעפטן צו תלמידי חכמים

ב. די דביקות אינעם אויבערשטן דורך דער גשמיות'דיגער בריאה איז נישט מעגליך נאר דורכן כח פון דביקות אין רבנים און אויספאלגן וואס זיי זאגן

אין דער גשמיות'דיגער וועלט קענען מען צוזאמשטעלן צוויי זאכן מיט כח | אין דער נפש'דיגער וועלט גייט עס נאר דורכן ווערן איינס אינעם שכל | לעבן מיטן ריכטיגן דעת - מחבר זיין אלעס צום אויבערשטן | זען דעם אויבערשטן וואו מען גייט און וואו מען שטייט | אויפהייבן די שכינה פון גלות | דארט וואו דער קאפ איז - דארט איז דער מענטש | זיין גאנצע לעבן איז א שטיק תורה | מען קען נישט זיין דבוק צום 'דבר השם' - נאר דורך די חכמים פון היינטיגן דור

ג. די ארבקייט פון נישט פאלגן א רב - א שפיל מיט לעבן

נישט צולייגן און נישט אראפנעמען | זיי נישט נארישׁ, שפיל זיך נישט מיטן לעבן! | פאלג דעם רב פונקט ווי דו פאלגסט א דאקטער | דאס אידיש פאלק האלט זיך אויף 'אמונת חכמים' | זיך גרייטן אויף די ימי הרצון - דורך אמונת חכמים | ראש השנה - תורה שבעל פה

פרשת כי תצא

נושא: חיזוק פאר אן ארבעט'ס איינגערמאן

די מצוה פון 'ביומו תתן שכרו' - אריינשיינען אין דער וואכענדיגער ארבעט א שבת'דיגע האלט הארט הרצון אז אלץ וואס איך ארבעט איז ווייל דער אויבערשטער וויל עס האבן צו מתקן זיין די וועלט ..... תקנט

א. דער ארבעטער לעבט נישט זיין אייגענע לעבן - דערפאר בעט ער זיך ראש השנה צו קענען מסכים זיין בשמחה צו בלייבן דארט וואו דער אויבערשטער האט אים געשטעלט

דער ארבעטער גיבט אוועק דאס לעבן צו ברענגען א שטיקל ברויט אין שטוב | דער היתר זיך מוסר נפש צו זיין | דאס שפלות פון אן ארבעטער וואס מוז אריינקומען אין צייט | די מצוה פון 'ביומו תתן שכרו' דער סוד פון שבת | ראש השנה וועלט באשטימט די פרנסה פונעם מענטש | צוטרעטן צו ראש השנה מיט א ריכטיגע בליק אויף דער פרנסה פון א גאנץ יאר | מען בעט נישט קיין טויש, מען בעט א ליכטיגע הסתכלות | חודש אלול דער חודש פון הארת פנים | די כהנים בענטשן די ארבייטער אז זייער ארבעט זאל זיין מיט אויפגעהויבענע הענט | ראש השנה בעט מען זיך: איך זאל פארשטיין אז מיין ארבעט איז 'עבודת הקודש' | ארבייטן פארן יחוד קוב"ה ושכינתיה | דערהערן א ליכטיגקייט אין דער טעגליכער פשוט'ער ארבעט | 'יגיע כפיך' צו גלויבן אין זיין עבודת הקודש

ב. די בזיונות פון ארבעטן ביי יענעם איז אים מזכך, דערנאך באקומט ער זיין געהאלט - דאס איז א בחינה פונעם 'ורצה בנו' פון שבת - דאס הייבט אויף די גאנצע ארבעט

מיר זענען דא צו מברר זיין בירורים | א ליכטיגקייט פון שבת אין די וואכנדיגע טעג | א שבת'דיגער 'דעת' אין עבודת הפרנסה | 'יודעי תרועה', אויפהייבן פון 'ללה' צו 'שמחה' | ווען דער ארבעטער וועלט באצאלט גייט ער ארויס פונעם 'עבדות' | באצאל אים זיין פארדינט שטיקל ברויט וועט ער האבן א שבת'דיגע ליכטיגקייט | צוקלאפט און דערנידערט פון זיין בעל הבית | דער מענטש וועלט אויסגעגליעט פון די בושות פון זיין ארבעט | הארת הרצון וואס וועלט אויפגעווועקט שבת - 'ורצה בנו'

ג. 'ואליו הוא נושא את נפשו' איינעם היינטיגן וועלט: מען וועלט א קנעכט פאר דער 'סטייל'. דערפאר: 'ביומו תתן שכרו' - גיב זיך אליינס א פלאץ אז עס איז דיר גוט וויאזוי דו ביסט

מען וויל זאכן וואס זענען בכלל נישט אין זיין סטאנדארט פון לעבן | מיר זענען היינט אפן צו דער גאנצער וועלט - אן קיין מנוחת הנפש | נאכלויפן דעם 'סטייל' איז ממש סכנות נפשות ברוחניות | לעב צופרידן אין דיין פלאץ וואו דו ביסט | דער חילוק צווישן אמאל און היינט - לעבן דאס אייגענע לעבן | היינט איז יעדער מענטש א קנעכט פאר יענעם | שיין אריין פארן חבר א ליכטיגקייט - אז אלעס וואס עס טוט זיך יעצט ברענגט די גאולה

פרשת כי תבוא

נושא: דער שליסל צו שמחה - יעצט די רגע

די שמחה ביים ברענגען ביכורים אפילו איין פרוכט - דאס איז א שמחה פון זיך פרייען מיט אונזער בחירה וואס איז בלויז אין איין רגע ..... תקעא

א. ביכורים איז א צייט זיך צו פרייען מיט יעדעס ביסל - דורכן כח פון צדיקים

ביכורי"ם און ברכ"ה - אלעס דרייט זיך ארום שמחה | זיך פריין שטענדיג מיט ליבשאפט צום אויבערשטן | מצוה גדולה להיות בשמחה | דער גרויסער רעש פון שמחה ביים ברענגען ביכורים | 'ושמחת בכל הטוב' - וויאזוי קען מען זיין פרייליך מיט בלויז איין פייג? | בשעת'ן ברענגען ביכורים קען מען זיך עקשנ'ען צו פועל'ן א ישועה | נאר מיטן כח פון צדיקים קען מען זיך פרייען מיט 'אביסל' | זיך פרייען מיטן צדיק

ב. 'בחירה' זעט אויס א סתירה צו שמחה, אבער אינ'אמת'ן איז דאס גאר די גרעסטע שמחה אז מיר זענען אזוי נאנט צום אויבערשטן אז מיר האבן גאר אזא כח פון בחירה

די שווערקייט ווען מען לעבט מיט דער רגע פון בחירה | ביי דער רגע פון 'בחירה' איז דער אויבערשטער באהאלטן | וויאזוי קען זיך א איד פרייען מיטן עבר - ער איז דאך פארנומען מיטן הוה? | כל העולם כולו גשר

צר מאוד | וועו איז דא א פרייע מינוט וואס מען קען זיך פרייען? | די שווערויקייט פון זיך פרייען סוף יאר מיטן אנגעפילטן יאר | וואס האב איך פון דעם אז נעכטן האב איך געגעסן - איך בין שוין נאכאמאל הונגעריג?! | וויאזוי קען מען באפעלן אויף שמחה? | ושמחת בכל הטוב - פריי זיך מיטן אויבערשטן אליין! | טאקע ווייל איך בין יעצט פארנומען בוחר צו זיין, בין איך פרייליך אז איך בין א 'בעל בחירה' | אונזער שמחה איז נישט פון 'סוקסעס' - נאר אז אונזער מהות איז א שטיק 'כבוד שמים' | אויב האב איך בחירה איז א סימן אז דער אויבערשטער דארף מיר | דער וואס קען נישט זיין פרייליך נאר א דורכפאל - קען אויך נישט זיין פרייליך נאר א סוקסעס | מרוב כל - מיינט אידישקייט, מיט דעם קען יעדער איד זיין פרייליך | פרשת הביכורים אין רוחניות - שמחה פון 'נקודת היהדות' אן קיין רעזולטאטן | פרשת הביכורים אין רוחניות - שמחה פון 'נקודת היהדות' אן קיין רעזולטאטן

ג. לעבן אין הוה איז דער שליסל פון שמחה, ווייל אונזער הוה איז גוט! מיר זענען איינס מיטן אויבערשטן

די שמחה מיט 'בחירה' איז בלויז פאר איין קורצע רגע | זיך פריען מיט א נקודה טובה - די איצטיגע רגע | נאר א איד קען זיין עכט פרייליך | אשרינו! איך בין דעם אויבערשטנ'ס גילוי אין דער וועלט! | יציאת מצרים ברענגט ארויס דער כח פונעם 'הוה' | בני בכורי ישראל - מיר זענען די ביכורים פון אויבערשטן | שמחת חתן וכלה - מען פריידט זיך אז מען וויל איינער דעם אנדערן | ביי 'יחוד' לעבט מען נאר מיט דעם איצטיגן רגע

פרשת נצבים

נושא: וידוי דברים ערב ראש השנה

מיר דארפן זיך צוריקקערן צום אויבערשטן צו גלייבן אז ער וויל אונז און קען נישט אן אונז. אלע אונזערע ירידות איז נאר ארויסצונעמען די שכינה פון גלות. מיר זענען זיכער אז צום סוף וועלן מיר איר ארויסנעמען ..... תקפג

א. אלע קללות, תוכחה, עונשים און מוסר רייד - קומט נאר פון גרויס ליבשאפט און צוגעבינדנקייט וואס דער אויבערשטער קען זיך נישט אפטשעפן פון אונז

אלע עונשים איז נאר פון גרויס ליבשאפט | פון די תוכחה הערט זיך די טיפע צוגעבינדנקייט צווישן אונז מיטן אויבערשטן | געצווינגענערהייט וועל איך קעניגן אויף אייך - ווייל איך קען נישט אן ענק | די גרויסע התחזקות פון דעם רש"י | אן אנדערער בליק אויף יסורים | דאס גרויס דביקות אינעם לעצטן טאג | די מוסר פון משה רבינו איז דורכגעווייקט מיט אהבה

ב. מיר דארפן זיך ארויסלאזן מיט רצונות צו זוכן די שכינה און גלייבן אז מיר וועלן איר זיכער טרעפן ווייל איינמאל מיר וועלן זיך באגעגענען מיט איר וועט זי אונז שוין שלעפן מיט עבותות אהבה

די בת מלך ווערט פארלוירן | דער קעניג אליינס מיט אלע זיינע מעגליכקייטן זוכט זיין טאכטער | וואס קען דען דער 'משנה למלך' מער ווי דער קעניג? | דער משנה למלך ווייסט דאך די גרויסקייט פונעם קעניג | ער קען איין זאך: וועלן און בענקען | איך דערקען דיר! | פון דא און וויטער האט די שכינה געמומען די פולסטע אחריות | די נשמה [משנה למלך] קומט אראפ אויף דער וועלט צו זוכן די שכינה [בת מלך] | די שמחה אויף יענער וועלט בעפאר די נשמה גייט אראפ | די שכינה זוכט אים א גאנץ לעבן | מען ווייזט שוין באלד פון אנפאנג אז: צום סוף האט ער איר באפרייט | די שכינה וועט נישט אויפגעבן - זי וועט אויספירן ביזן סוף | די שכינה ווייסט ווייל זי קען נישט אליינס ארויסגיין | די שכינה בעט: נעם מיר ארויס פון די נישט גוטע פלעצער! | שריפט פון טרערן אויפן טיכל | די שכינה רעדט צום מענטש - אבער מען מוז גיין צו צדיקים צו פארשטיין וואס זי זאגט | א 'מקורב לצדיק' שרייט צום אויבערשטן: עס גייט דאך אזויפיל אריבער אויף דיר | נסיונות מיינט נישט אז דו ביסט שלעכט, עס מיינט אז די שכינה בעט 'נעם מיר ארויס' | יעקב וויל נישט גנב'ענען די ברכות - ווייל ער ווייסט ווי נידריג ער וועט מוזן אראפגיין | רבקה'ס טרערן האבן אים באוואויגן צו גיין זוכן

ג. דער שורש פון אלע חטאים: מען גלייבט נישט אז דער אויבערשטער דארף מיר האבן. ערב ראש השנה דארף מען תשובה טון דערויף און עס פארדעכטן

פארדעכטן דאס גאנצע יאר - דערהערן אז אלעס איז א געווין פון דער שכינה | נצחתי ואנצח - עס וועט זיך ענדיגן גוט | א ברענענדיגער דור פון נסיונות | אלע ירידות איז נאר צורך גבוה צו העלפן די שכינה | הנסתרות

להוי'ה אלקינו - נאר דער אויבערשטער ווייסט וואס אונזערע נסיונות באדייטן | דער צדיק לערנט אויס - רעדן פונעם "א" | וידוי דברים - אויף דעם וואס מען האט נישט געגנג געגלויבט אין גוטס

פרשת וילך - שבת שובה

נושא: תשובה: גלויבן אז דער אויבערשטער נעמט אונז אן

תשובה איז א מתנת 'חינם', עס איז העכער פונעם מוענטשליכן פארשטאנד, דערפאר איז עס געבינדן מיט אמונה. דאס ברענגט 'השראת השכינה' אינעם לעבן פון א איד ..... תקצז

א. תשובה מיינט אז מיר קומען צום אויבערשטן און גלויבן אז ער נעמט אונז אן אומזיסט כאטש מיר האבן נישט קיין זכותים

תשובה - קומען נענטער צום אויבערשטן | אתנדב לאהבתם - אומזיסטע ליבשאפט | אן אומזיסטע רחמנות וואס איז נישט אפהענגיק אין גארנישט | דער כח פון תשובה איז נאר שייך ביי אידן | אין דער וועלט איז נישט פארהאן אזא באגריף ווי תשובה | וואס איז געווען איז געווען... מען קען נישט צוריקדרייען דעם זייגער | אויסריינגן דאס הארץ נאך יענעמס עולה - איז נישט קיין מענטשליכער כח | אידן האבן דעם כח - באמת מוחל זיין איינער דעם צווייטן

ב. יעדעס מאל וואס מיר טוען תשובה און גלויבן אין אונזער תשובה זענען מיר זוכה צו 'השראת השכינה' - לעבן באהאלטן מיטן אויבערשטן

'ונפלינו' - השראת השכינה ווי קיינמאל בעפאר | מיר זענען 'עם משה' - דאס פאלק פון משה | משה רבינו איז שטענדיג באהאלטן - דבוק צום באשעפער וואס איז באהאלטן | אלס 'עם משה' זענען מיר אויך באהאלטן מיט השראת השכינה | ווען עס איז דא מחילת עוונות פון מתנת חינם - קומט אויך 'השראת השכינה' | א תשובה פון י"ג מדות של רחמים - איז ממש השראת השכינה

ג. שלש עשרה מדות האמורות בתנינה: אריינבאקן אין הארצן די אמונה אין תשובה - וואס אויף דעם אליינס מוז מען זיך אפוואשן פון חטאים

דער עיקר פון תשובה איז גלויבן אין דעם | די שטראף פון אן עבירה - די שווערקייט צו גלויבן אין תשובה | א זינדיגע נשמה דערהערט נישט די איידלקייט פון תשובה | אריינבאקן די אמונה דורכן זאגן די דרייצן מידות פון רחמים | אין די ימי הרחמים והסליחות זאגט מען אסאך מאל די י"ג מדות של רחמים | זיך איינבאקן דאס רחמנות פון אויבערשטן | בעטן רחמים צו זוכה זיין צו אמונה אין תשובה | רבי אלעזר בן דורדיא האט זוכה געווען צו עולם הבא - ווייל ער האט געגלייבט אין תשובה

שבת חול המועד סוכות

נושא: די וועלט איז נישט - דער אויבערשטער איז יא

די וועלט איז גארנישט - ווילאנג עס דינט נישט צו ווערן נאנט צום אויבערשטן, אבער אויב מען פארשטייט אז אלעס איז כבוד שמים - איז די וועלט יא! און דאס איז די הכנה צום יחוד השלם פון שמיני עצרת ..... תרז

א. קהלת איז אן הכנה צום יחוד פון שמיני עצרת צו דערהערן אז עס איז נישטא קיינער אויף דער וועלט - אויסער איך מיטן אויבערשטן

קהלת גיבט פאר א מענטש א בליק אז אלעס איז כבוד שמים | דוקא שלמה - וואס האט אלעס געזעהן - קען זאגן אזעלכע ווערטער | אן אויסגעשפילטער ארימאן קען נישט זאגן: "די וועלט איז גארנישט" | א קעניג, דערנאך א פשוט'ער מענטש און צוריק א קעניג | נאכן זיין א קעניג האט ער דערהערט אז ער נישט מער ווי א פשוט'ער מענטש | דער גרעסטער 'יחוד' איז ווען מען דערהערט: עס איז גארנישט פארהאן אויסער אים | צוריק אריינגיין אין וועלט נאכן דערהערן דעם 'אין עוד מלבדו' | שמיני עצרת איז קעגן שלמה המלך - די דריי מוחין | דער סוד

פון די דריי ספרים פון שלמה | שבת חול המועד - מען גרייט זיך צום יחוד פון שמיני עצרת | פארשטיין 'הכל הבל' דוקא בשעת עס ג'יסט זיך גוטס | מען וועט נישט אנגעזעצט פון קהלת - מען וועט נאכמער פרייליך

ב. די נקודה פון קהלת אז די וועלט איז גארנישט דארף ברענגען 'התקרבות' צום אויבערשטן - ווי דער תם און נישט 'התרחקות' - ווי דער חכם

מען דארף וויסן וויאזוי צו לערנען קהלת | עשירות קען ברענגען שלעכטס | חכמה קען ברענגען שלעכטס | דער אויסטערלישער דינער אונטערשרייד צווישן דעם חכם און תם | דער חכם שרייט: די וועלט איז גארנישט - נישטא קיין תכלית | דער תם שרייט: די וועלט איז גארנישט - עס איז בלויז כבוד שמים | דורך אמת'ע חכמה קומט מען צו תמימות | אמאל קען זיין אן עושר וואס שפירט זיך גארנישט העכער פון יענעם | אלעס וועגדט זיך וואס מען זוכט

ג. די שטארקייט פון אידישע קינדער: וועגן מען האט יסורים בייגט מען זיך איין דעם קאפ און מען זאגט "אלקים חשבה לטובה"

די גוים גייען אראפ און אראפ - אידן גייען ארויף און ארויף | וואס איז דער חילוק צווישן אידן און גוים? | דער חילוק איז וויאזוי מען איז מקבל יסורים | די וועלט איז נישטיג - אבער ממילא איז וואס? | ממילא לאזט מען זיך נישט נארן פון דער חיצוניות | דער ריכטיגער בליק אויפן פארלאפענעם יאר | אלע יסורים פון פארגאנגענעם יאר ברענגען אונז צו הכנעה | ער האט מורא אז דער אויבערשטער וועט אים שיקן נאך יסורים... | מען דערלייגט נישט פארן לעבן מיט א ליכטיגקייט | יוסף האט געהאט אלע סארט תקופות אין זיין לעבן | 'אלקים חשבה לטובה' - פונקט ווי 'סוף דבר הכל נשמע' | ער האט פון אנפאנג אן געוואוסט א עס איז לטובה | דאס שפלות און יסורים וואס יוסף האט מיטגעמאכט אין תפיסה | יעקב אבינו האט זיך קיינמאל נישט אפגערעדט

פרקים עשר מצות

המקדיש והבונה משלו לשמים - בכמה מקומות בקהילות הקודש נוהגין להזכיר שמו בשלו ובהקדשו - להיות להם לזכרון טוב על מצות, ולפתוח דלת לעושה מצות. וזו מידת חכמים היא ומידת וותיקין, בדי ליתן שכר לעושה מצוה.

ומידת התורה הוא שהיא כותבת ומפרסמת עושה מצוה.

ואם התורה עשתה כן, צריכין אנו להלך

אחר מידותיה של תורה שהן דרכי נועם.

(שו"ת הרשב"א ח"א סימן תקפא)

בן יכבד אב

"וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי יָד וָשֵׁם טוֹב מִבָּנִים וּמִבָּנוֹת, שֵׁם עוֹלָם אֶתֵּן לוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת" (ישעיה נו, ה)

לזכרון עולם בהיכל הוי'ה, יד ושם יוחק עלי ספר, זכר נשמת אאמו"ר זללה"ה, שהביאני לחיי העולם הזה וזיכני לחיי עולם הבא.

אבי מורי הדריכני לאהבת התורה, האיר בליבי את עריבותה ומתיקותה מדבש ונופת צופים, שהיא "אילת אהבים ויעלת חן" וש"דדיה ירוך בכל עת באהבתה תשגה תמיד" (משלי ה, יט).

נאה היה דורש ונאה מקיים, כבר בהיותו נער צעיר מופת היה לרבים בהגותו בתורה בעמל ויגיעה, בשמחה ובחיות, קיבל תורה מרבו הגה"ק בעל השפע חיים זצוקלל"ה זיעוכי"א, שלימדו ש"טובי לדזכי דהוי דרופתקי דאורייתא" (סנהדרין צט:).

קיים בנפשו "יגעתי בקראי ניחר גרוני" כפשוטו ממש, ובפרט לעת זקנתו, לאחר שעות ארוכות של לימוד התורה בקול ובחיות, ואשרי ילדותו שלא ביישה את זקנותו.

זכרתי ימים מקדם, כבר שית כבר שבע, בשכבי על מיטתי בעוד לילה, אזכרה נגינתו בשקידת התורה, נפשו גרסה לתאוה. קורות ביתו יעידון ויספרון על קול התורה שהיה מתנגן בחלל הבית, תמידין כסדרן, שנים על גבי שנים, כלביא יקום וכארי יתנשא.

בהיותו מעורר השחר קיים בעצמו את הכתוב (תהילים נז, ט) "עורה כבודי עורה הנבל וכינור אעירה שחר", וקיים אף בי "עורה כבודי", העירני והשמיע אל נשמתי, את קול "הנבל והכינור", אותיות הקודש היוצאות מפיו הטהור בחשק ונעימות, וכך, מטוב טעם ודעת, צוף דבש אמרי נועם, "אעירה שחר", זרזני לאמירת "מודה אני".

מידי דברי בו מימי עלומיו, זכור אזכור את חן מתיקות תפילתו בינו לבין קונו, בלב בשר, כבן המתחטא לפני אביו, פירושי התפילה כמו מתפרשים ומתנגנים היו מאליהן על לוח לבו. מביט הייתי בערגה על פניו ומרגיש את רחשי ליבו, וזה הותיר בליבי רושם עמוק של התחדשות והתרוממות.

כחדשים היו בעיניו אותיות התפילה בכל יום ויום, ניכר היה על פניו המאירות רצונו הטהור להתחיל בעבודת השי"ת בכל יום מחדש ממש, כאילו היום החל להתפלל את תפילתו הראשונה לפני בוראו.

בהיותו מעורר השחר היה מקיים בנפשו מאמה"כ (תהלים עב, ה) "יראוך עם שמש ולפני ירח דור דורים", כאשר היה מאותן ה'ותיקין' הסומכים גאולה לתפילתן ומתפללין עם הנץ החמה.

כבכל יומין שזכה לאתקטר בהן בחד קטירא בקוב"ה, זכה גם ביומו האחרון עלי חלד לייחד נפשו אל קונו בקריאת שמע על מטתו בדעה צלולה ועלתה נשמתו בטהרה, "כמישחל בינתא מחלבא" (מו"ק כח.) בזמן הנץ החמה.

כאיש ירושלים נקשר בעבותות אהבה אל מקום המקדש, עיניו ולבו שם היו כל הימים. מידי שבת ויום טוב קבע מקום תפלתו ליד שריד בית מקדשינו ותפארתנו, ושם שפך צקון לחשו בחברת אנשי ירושלים של מעלה 'בני ציון המסולאים בפז'.

לפלא היה בעיני כל יודעיו ומכריו בכח ההתחדשות שהיה טבוע בו כאדם צעיר. סימן לדבר בהוולדו לאביו ולאמו ע"ה מהראשונים לאחר ימי השואה, מן השמים נשלח להפיח את השממה, וכמו נועד להיות לאיש מבשר טוב ברכה ונחמה,

באמונת אומן ש'הנה פרח ציץ וגמל שקדים', נתן שם ושארית לכל נשמות ישראל שעלו על המוקד במסירות נפש על קדושת שמו יתברך, כי לא יבש מעין בית הוי'ה, - להבת שלהבת שלא תכבה לעולמים, ו"עוד אבנך ונבנית בתולת ישראל" קמו רבבות עם קדש נשמות ישראל צאן קדשים שבדור האחרון. כך באור ההתחדשות שהושפע בו היה לדמות מופת של 'התחדשות' לעיני כל רואיו.

חיי העולם הזה היו בעיניו 'חיי שעה' זמניים וארעיים, ומשכך התקין עצמו כל ימיו בפרוזדור - בעבודת השי"ת וקיום תומ"צ, כדי להכנס לטרקלין, בצניעותו בחר להנות מיגיע כפו, ונתקיים בו מאמה"כ (תהלים קכח), יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך, וכדברי המשנה (אבות ד א) 'אשריך' בעולם הזה, ו'טוב לך' לעוה"ב".

מלאכתו מלאכת שמים הייתה, מתקן ועושה בתי תפילין לזכות את עם ישראל להתעטר בעטרת תפארת התפילין - שבהם מתגלה האהבה הגדולה שבין הקב"ה וישראל עמו.

מקפיד ביותר היה שלא להזדקק לטובת הבריות בשום אופן, שמח בחלקו היה ומודה להשי"ת כסדר על רוב הטובה שהנחילו, בכל מאורע היה רואה את הטוב הצפון בו ופיו היה מלא בשירות ותשבחות לה' תמיד.

דאג במסירות נפש לטובת בניו והיה מתפלל עליהם מעומק ליבו בכל יום ויום, צנוע היה, שייף עייל שייף נפיק ולא החזיק טיבותא לנפשיה, היה נוהג להקטין עצמו, ולשבח את חביריו.

מכניס אורחים היה ובפרט לאותם ארחי פרחי דלים ונשברי לב, מקום היה להם אצלו והיו מתארחים אצלו וקבועים היו, והיה מחזקם ומעודדם בכמה וכמה מיני אופנים.

לעצמו לא היה דורש ומבקש מאומה מסתפק במועט שבמועט היה, אולם באחרים תמך בעין יפה מלוא החופן, מקדים בשלום היה לכל אדם בחן ובחביבות, נעים הליכות ונעים שיחה.

לומדי התורה יקרים היו בעיניו מאוד מאוד, ומלבד מה שהיה נוהג לשבח לפאר ולרומם את תלמידי החכמים אף נהג לתמוך בהם ככל יכלתו במתן בסתר במשך שנים ארוכות.

חוב עצום חייב אני לו, בעינו הטובה עזר ותמך בי במשך כל שנות ימי חיין, שאוכל לישב באהלה של תורה - שלי ושלכם שלו הוא.

והעיקר והיסוד שהכל תלוי בו, האמונת חכמים הפשוטה שהיתה כל חיותו, חי את רבותיו כרואה אותם לפניו ממש, כ"בעל השמועה עומד לנגדו", ובפרט בזמן עבודת מלאכת הקודש לפרנסתו. והיה שומע וחוזר על מאמריהם בהתקשרות ואהבה אין קץ.

מורשה להנחיל הטעימני והביאני בחדרי משכנות הרועים - צדיקי הדורות בפנימיות לבו הטהור נמשך אל אור יחידי הדורות, מזליה חזי, נוהג היה לשהות ימי ר"ה ויום הכפורים בציון הרשב"י די באתרא קדישא מירון, לשם לקחני על זרועותיו מידי שנה, ומליבא לפומא לא גליא, בפנימי ומקיף, האיר בנשמתי את אור הצדיק יסוד עולם.

אבי אבי, איך אמצא נחמתי, זועק ליבי ודמעות בעיני, אך באמונה כאלו בעל השמועה עומד כנגדי, הרי קולו נשמע מאחורי הפרגוד, ואומר לי בלחישה: בני, "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי" (תהילים קיט, צב), הלא הנחלתיך ירשה נצחית, ללמוד ולהגות בתורת ה' שהיא היא הנחמה האמיתית המנחמת את האדם (ישעיהו סו, יג) "כאיש אשר אמו תנחמנו" ובפרט מה שצוותיך ללמוד ולעסוק בענייני קדשים טהרות, כמו שכתבתי לך באפיסת הכוחות בימי האחרונים עלי אדמות, (משלי כג, טו) "בני אם חכם לבך, ישמח לבי גם אני".

לזכר נשמת אבי מורי ורבי

הרה"ח ר' שמעון יהושע בן הרה"ח ר' אליעזר, זכרונם לברכה לחיי עולם הבא.

נתבקש לישיבה של מעלה ביום **ד' אייר תש"פ**

לסדר: "וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקדש עד צאתו וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל"

משנת לראשון עשרת מני

נדבת לבו של ידידנו עוז הדגול והנעלה,
לבו ער להרבות כבוד שמים בעולם, ולאהבת תורה.

הרה"ח ר' **יחזקאל שרגא סטראלאוויטש** שיחי'
וזוגתו תחי'

לזכות צאצאיהם **מרים, יששכר דוב, יוסף פנחס, ישראל נחמן**

שיזכו לתורה ויראת שמים

יעזור השי"ת שזכות עיסוקו הק' בענין נצחיות
וקדושת הצדיקים יגן עליו ועל כל זרעו
ועל כל משפחתו להוושע בכל מילי דמיטב, בני חיי מזוני רויחי
בגשמיות וברוחניות,
ולגדל בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות,
בעלי מדות טובות, שומרי ונוצרי לשונם הזהב קולמוס הלב,
ולגדלם לתורה לחופה ולמעשים טובים בדרכי הצדיקים,
ולראות מהן רוב נחת דקדושה בשמחה וטוב לבב מרוב כל
דורות ישרים ומבורכים, דבוקים באור הצדיק,
מעתה ועד עולם א"ס

נישמת עולם בהיכל זי

לע"נ

הרה"ח ר' **משה** ז"ל בן הרה"ח ר' **אהרן יהודה** ז"ל

נלב"ע ג' תשרי תשל"ט לפ"ק

זוגתו מרת **אלטא פרומט** בת הרה"ח ר' **יוסף פנחס** ז"ל

נלב"ע ה' כסליו תש"פ לפ"ק

הרה"ח ר' **צבי אלימלך** ז"ל בן הרה"ח ר' **אברהם חיים** ז"ל

נלב"ע י"ח מרחשון תשס"ז לפ"ק

זוגתו מרת **חיה מערא** ע"ה בת הרה"ח ר' **מאיר** ז"ל

נלב"ע י"ט שבט תשע"א לפ"ק

הרה"ח ר' **ישכר דוב** ז"ל בן הרה"ח ר' **משה** ז"ל

נלב"ע ה' אב תשע"א לפ"ק

וזוגתו מרת **מרים** ע"ה בת הרה"ח ר' **חיים מרדכי צבי** ז"ל

נלב"ע ג' שבט תשנ"ח לפ"ק

הרה"ח ר' **אהרן מנחם גרשון** ז"ל בן הרה"ח ר' **שלמה** ז"ל

נלב"ע כ' אדר א' תש"ס לפ"ק

יצרור ה' נשמתם בצרור החיים, עם צדיקים וצדקניות שבגן עדן

ותעמוד זכות התורה הזאת להם ולדורותיהם אחריהם לזכות נצח

נשיא ראשון עטרת בנו

נדבת לבו של ידידנו עוז הדגול והנעלה,
לבו ער להרבות כבוד שמים בעולם, ולאהבת תורה

הרה"ח ר' **עקיבא נתן גועלב** שיחי'
וזוגתו תחי'

יעזור השי"ת שזכות עיסוקו הק' בענין נצחיות
וקדושת הצדיקים יגן עליו ועל כל זרעו
ועל כל משפחתו להוושע בכל מילי דמיטב, בני חיי מזוני רויחי
בגשמיות וברוחניות,
ולגדל בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות,
בעלי מדות טובות, שומרי ונוצרי לשונם הזהב קולמוס הלב,
ולגדלם לתורה לחופה ולמעשים טובים בדרכי הצדיקים,
ולראות מהן רוב נחת דקדושה בשמחה וטוב לבב מרוב כל
דורות ישרים ומבורכים, דבוקים באור הצדיק,
מעתה ועד עולם א"ס

צינון עולם בחינם זי'

לרפואת

הרה"ח ר' **יוסף צבי** בן **שרה** שיחי'

לע"נ

הרה"ח ר' **מרדכי דוב** ז"ל בהרה"ח ר' **יוסף צבי** ז"ל

נלב"ע כ"ו טבת תשס"ג

מרת **שרה** ע"ה

בת הרה"ח ר' **גדליה צבי** ז"ל

נלב"ע י"ב שבט תשע"ב

הרה"ח ר' **אהרן** ז"ל

בהרה"ח ר' **יחיאל** ז"ל

נלב"ע כ"ז סיון תשנ"ט

מרת **רויא** ע"ה

בת הרה"ח ר' **עמרם** ז"ל

נלב"ע ט"ו אייר תשס"ג

יצרור ה' נשמתם בצרור החיים, עם צדיקים וצדקניות שבגן עדן

ותעמוד זכות התורה הזאת להם ולדורותיהם אחריהם לזכות נצח

נתנו בספר זכיות

עריכת הספר וסידורו תעמוד לזכות

ישכר בער בן **אסתר צירל**

וזוגתו **חוה בריינדל** בת **חיה פערל רבקה**

בניהם, **אהרן, יוכבד אסתר צירל, אלימלך, צביה, יחזקאל שרגא**

שיזכו להתגדל לתורה ויראת שמים, בדרכי הצדיקים להיות להם לב בשר לה'
ולתורתו באהבת ישראל, עם שמירת הפה והלשון, ומידות טובות וישרות, וימצאו חן
ושכל טוב בעיני אלקים ואדם, אהובים למעלה ונחמדים למטה.

לע"נ

מרת **אסתר צירל** ע"ה בת הרה"ח ר' **צבי אלימלך הכהן** ז"ל

גידלה את בניה באהבת ה' ועבודת התפלה בכל לבבה
קיבלה יסורים בדומיה ואהבה

נלב"ע י"ז שבט תשס"ו לפ"ק

לע"נ הרה"צ ר' **יחזקאל שרגא** זצ"ל

בן הרה"צ ר' **אלטר יעקב יצחק** זצ"ל אבד"ק לאנצוט

כל יודעיו הרגישו בו ידיד פרטי בחביבות יתרה
קידש ש"ש על הבריות בהתנהגותו האצילה ועדינה
ובתפלתו מלאה רגשי קודש

נלב"ע ו' אייר תש"פ לפ"ק